
Ms.
106
40

IHS

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Est. 1 Caj. 8 Núm. 40

Hurtado de Mendoza Pedro

Pe Hurtado De Trinit.e

Pe Matute De Incarnat.e

Pe Po Pimentel De Scia Dei

Pe Hurtado De Visione

et Beatitudine.

M
106

DE TRINITATE

TRACTATVS PER SAPIENTISSIMVM PATREM P. Petrum Hurtado de Mendoça e Societate IESV Theologiæ Publicum Salmanticæ Professorem.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

QVÆST.º 27.ª

De Processione Diuinarum Personarum.

Vtrum Processio sit in Diuinis. Artic. primus.

Conclus.º affrãtiua de fide.

§ 1 **Examinatur ratio S. Thomæ.**

Concl.em prob.t S. Tho. qz oẽ q intelg.t, eo ipso quod illg.t, produc.t in se verbũ: s.d deus illg.t g.º produc.t verbũ. Hæc argtão labefactari pt: qz beati illgunt frlr videntes deũ: s.d non producũt verbũ: g.º aliq illgens non produc.t verbũ: q.ª propio oppon.r contradictorie vrli propoi thomisticæ. vñ concludo ro.em illgendi in coẽ, ñ esse ro.em, vt producatur verbũ. Min. prop.º ẽ B. Tho. hc. 1.ª p.e q.e 12. arlo. 2. quẽ cateruatim Thomistæ sequti. Cai. ibi, Domini. vañez dub. 2.º ad 3.m, Gonca. disp. 25. sec. 4.; Nassarius. contro. 2.ª Probo.em reycio in eũ Arlus 2m.

§ 2 Rndeo vrlem propoem S. Tho. ẽe verã: quapropter nego Min. beati enim nõ possũt Deũ videre sñ verbo ab ipsis producto. Ad probo.em dico S.m Tho

Es del Collegio de la Compª de Jesus de Salam.ca y de su libreria

DE TRINITATE

TRACTATVS PER SAPIENTISSIMVM PATREM. P. Petrum Hurtado de Mendoça e Societate IESV Theologiæ Publicum Salmanticæ Professorem.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

Quæst.o 27.a

De Processione Diuinarum Personarum.

Vtrum Processio sit in Diuinis. Artic. primus.

Conclus.o affrãtiua de fide.

§. 1 **Examinatur ratio S. Thomæ.**

Concl.em prob.t S. Tho. qz oẽ q̃ intelg.t, eo ipso quod illg.t, produc.t in se verbũ: s.d deus illg.t g.o produc.t verbũ. Hæc argtão labefactari p.t: qz beati illgunt frl.r videntes deũ: s.d non producũt verbũ: g.o aliq̃ illgẽns non produc.t verbũ: q.a propio oppon.r contradictorie vrl.i propoi thomisticæ. vñ concludo ro.em illgẽndi in coẽ, ñ esse ro.em, vt producatur verbũ. Min. prop.o ẽ B. Tho. hc. 1.a p.e q.e 12. arlo. 2. quẽ cateruatim Thomistæ sequti. Cai. ibi, Domini. vañez dub. 2.o ad 3.m, Gonca. disp. 25. sec. 4.; Nassarius. contro. 2.a. probo.em reycio in eũ Arlus 2m.

§. 2 R.ndẽo vrlem propoẽm S. Tho. ẽẽ verã: quapropter nego Min. beati enim nõ possũt Deũ videre sñ verbo ab ipsis producto. Ad probo.em dico S.m Tho

Es del Collegio de la Comp.a de Jesus de Salam.ca y de su libreria

n̄ ee inconsequentē, vt eius discipulos hac in parte: euidenter n. ostendi disp. 6. de aīa, sec. 6. a S. Tho. censeri rōēs fralem illgendi in creatis ee verbū. Et quidē si Thōst. opinio eet vera, eius propo vrlis eet falsa, et rāo mala: qz si datur aliq illgens non formans verbum: g.o male collig.t S. Tho. processiōēs verbi, ex eo q deus illgat. Quod si beati (qz intuitiue cognunt deū) nō frant illius verbū: qz ess.a diuina ē sum̄e illgblis. g.o eadē rōe neqs deus illud frat: qz persona illgens intuitiue se illg.t, & per conceptū adæquatū personæ ē sum̄e illgblis: g.o n̄ indig.t verbo a se dincto.

Disputatio. 1.a

S. Tho. q.e 33.a Arlo 1.

Duæ difficultates.

§ 1. Altera ē patrē æternū fore cam̄ filij: hoc autē ē hæreticū. g.o pbr Ma. caā. n. ē q.æ per se influit esse in aliud, vel id a q.o aliquid per se dependt: s.d Pater influeret ee in a.d, et filius ab ipso per se penderet. g.o Pater eet caa filij. Absurditas pbr. 1.m qz in symbolo Athanasij statuitur filiū n̄ ee factū a Prē: at ōis caā actiua facit trūs: ē enim caā efficiens; trūs autē coiter dr effectus. Relaberemur iterū in errores Arrij & Macedonij: prior neg.t filio diuinitatēs; 2.d spui sancto, quorū fundantm ē, qz hæ pers.æ sunt creatæ a deo per causalitem. Ob quod in concilio Niceno statuit.r filiū n̄ ee creatū a deo Prē s.d genitū de propria sb.a.

§ 2. Hic 1.m obserua phrasyn, deinde doctrinā. S. Tho. q.e 33.a Arlo 1.o ad 1.m asserit a Græcis & Latinis absimiliter vsurpari causam. a Græcis quidē indiffrnter pro prio. Ob quod non recusant appellare Prem cam̄ filij: a Latinis autē caā accip.r pressius, non pro quocuqs prio s.d pro efficiente

te aliquid ex nihilo vel ex præsupposito subto. Aure. n. immemor sui S.m Tho. arrodit, qz Latini Prēs vtūtur voce causa. R.deo etiā ap.d Græcos cam vsurpatā improprie, vt ex Besarione probat Pr. Vazq. disp. 139. cap. 6. Latini itē raro vtūtr ea voce. S. Aug. accipt cam pro raoē frali q.a Pater constituitr fœcūdus ad producēdū. Quapropter hc nomē caā hac in p.e ē obsoletū in scholis, neqs pt sn offensioē vsurpari. hæc du vsu vocis caā.

§. 3. doctrina autē ē perdifficilis. qz priūs producēs vr ēē efficiens eius rei, quā product. Queoēm hāc diremi disp. 8. Phisi. sec. 1.a cū agerē de causis. Pr Zuar. disp. 12. Met.æ sec.e 2. nu. 5. affrāt Prem n ēē cam filij: Ca.a n. ē q.æ influit ēē in a.d: 1. cuius trūs fralis ē per se 1.o cōicatus per eiusdē tri productōe 3. id. n. sonat aliud. 1. dnctum in naā a prij producentis eeiā: sed Pater n influit in a.d, qz filius n ē a.d a Prē, nec trūs fralis ē productus: g.o pr n ē caā filij. Quā doctrinā aiude abripiūt vrsi fere RR.es quāuis obscuris verborū inuolucris conātur ~~plagium~~ plagiū dissimulare. Solutio P. Zuar.

§. 4 Q.æ doctrina impugnr, qz ad cam efficiētē n exigūtur plures condiones; quā ad priūs producēs: s pr product rlr filiū. g.o ē illius efficiens ca.a. Ma. pbr, qz effrē, et pdurē synonima vnr: ē. n. nriā rlis dnctio ir producēs, et pductū, cur g.r ea q.æ sic dnguntr n erūt ca.a, & effectus. 2.o qz tricæ vnr ēē illæ vocū vsurpoes. Fateor personā productā n ēē a.d a producente, voce a.d accepta pro diuersitē næ: in ea. n. sgaoē id affrātur a S. Tho. cæterisqs Theologis: at v.o n vsurpatr a phis aut Arle defientib. cam: alioqn deus qn prodit accntia n eēt illorū caā: qz proprie et absolte n sūt a.d a deo, aliud accepto pro diuersitate næ: accntia. n. neqs sūt na.a, neqs na.a cōstat.

Item

Itē Arl. sola sbam. appellauit ēs, cætera v° ētis ēs. Nihilominus accntia dnr ens, et herē entātem, et eeiam: sic aliud accipitur pro qcuqꝫ cōptu rli producto ab a°, siue cōptus sit sba, aut accns, res, vel modus. In qa sgaoē filius ē a a prē. 1. a suppotm, et a ens relatiuū. gr in re tā graui n ē sistendū in sola vocis æquivocoe, neqꝫ opus ē ad roem cæ, vt producatur ois eius trus frlis; sd satis ē, vt producatr trus productus vt quo. Aia n. ē trus frlis gnois vnitus, vnio autē ē trus frlis productus, et tn totus ho ē effus alterius hois. go filius dei erit effus pris, qz lict n producatr nāa, qæ ē trus frlis cōicatus, producr relao qæ ē trus fralis productus.

Ē go quærēdū discrimē ex cōptu prij, et cæ: et probandū pri conuenire qæ phi dicūt de prio; et repugnare, qæ dicūt de ca. ostēdi ex Arle disp. 1a phis. sec. 1a. priuꝫ ēē vn aliquid fit, ē, vel cognr. et ex s. Tho. priuꝫ ēē vn aliquid quoquomodo procedt. qæ conueniūt persæ producēti. Persa n. producta aliqo mo a producēte procedt, et quāuis ab illa non fit, ē tn ex illa, siue ab illa. Lumē de Lumine. deū verū de deo vero. ē go pr priuꝫ filij.

Qd sit priuꝫ xa. Arleꝫ et s. Th.

Roem cæ n cōuenire pri roē verbi. pbr aperte. ca. §. 6 enim n ē qæ quoquomo product aliquid: sed qæ product cū prioritate næ, vt ex Arle ostendi. disp. 8. Phi. sec. 6. et 7a. Prioritas næ compon ex duab. prioritatib. Altera ē prioritas rois; altera v° prioritas extēndi. ē autē eiusmodi prioritas independiā vnius rei ab a. cū dependia huius ab illa, vt ostendi disp. 8. phi. §. 79. ē gr ca roē prior, quā effus: qz ca pt concipi vt existēs quin concipiatur effus vt extens. ecce independiaꝫ rois cæ ab effu: effus autē n pt concipi vt extens, quin cōpiatr ca vt existēs. Itē in eēndo ca pt extēre n extente effu: effus autē n pt extēre nisi extente ca. Hic ē adæquatus

Quid sit prioritas naturæ.

conceptus prioritatis nãe

Objicis 1°. a me assertũ disp. 3. phi. §. 93. aiõ3 eẽ priorẽ nã q3 trib3: cũ tñ nec sit prior roẽ, neq3 extia, g° prioritas nã ñ includ prioritẽ rois et extiã. Rndeo eã prioritẽ inter aiõ3 et trib3 vocatã a me prioritẽ imperfectã eõ sdm quid ñ tñ absolute. Huic prioritati simillima ẽ originis prioritati explicate eadẽ disp. 3. §. 78.

Obj. 2. multas cas eẽ dependentes a suo effu. sol enim nequit extẽre sn luce, g° ñ ẽ de roẽ cẽ, vt sit indepens a suo effu. Nego Antecens. Ad probem rndeo, qdẽ ẽ ex sptu cẽ subsistere poẽ absq3 luce. si vo ab ea pendet a posteriori, ẽ, qz ẽ eius passio. Pone multorũ opinionem passiões ab ecia ñ produci, adhuc lux deberet soli: cui satis eet, si ei eet vnitus absq3 vllo gnẽ causae. Huic explicui ea disp. 3. §. 83. { Cur sol pẽdet a posteriori a luce.

§. 9 Ventra ex his prioritatib. ẽ in processionib. divis. Pr. n. constituir in roẽ fecundi ad gnandũ3, ñ per poã3 gnatiuã3 roẽ precisã ab actu; s per virtẽm actu gnantem: actualis. a. gnãs ñ ẽ roẽ prior suo tro. sũt. n. in diuinis perfectme relatiua, q3 sũt sil roẽ, neq3 itẽ ẽ prioritas extiã ppter eadẽ roem, qz relatiua sũt sil nã. equib. liquido constat Prem eẽ priu3 filij, ñ cam.

§. 10. Obj. ir persona ꝓducẽs et ꝓducta eẽ prioritẽ rois, g° et nã Ans ꝓbo. 1°. qz Pr prius constituir in roẽ 2ã. personae, q3 in roẽ Pris 2°. qz Pr et verbũ prius spirãtr vt extentes, q3 sptus sctus: qz illtus diuinus ẽ roẽ prior, q3 voltas. Animaduerte persona din3 poẽ conpi 2plr. 1°. sb conptu relatiuo ad ã3: 2°. sub cõptu abstracto a relaõe ad aliã. exempli grã verbũ pt spi vt verbũ ~~praedse~~ ad Prem, precisũ a sptu spiratoris. Pt iteru concipi vt spirator. pr itẽ poẽt conpi. vt persona inducta: itẽ vt gnatiuus et spiratiuus. Quae ad mdũ ita sol pt spi

spbr. 1° vt illuminatiuꝰ, 2° sub aº cõptu precise ab illuminatiuo. sol sub vtroq; cõptu ē prior luce, qz pt sp̃i illuminatiuꝰ vt extens. quin spiatur lux vt extens. At dº Lict verbũ poet sp̃i prius q3 sptus sctus sub roe verbi, n̄ tn̄ sub roe spiratis qz sub hc roe, ē perfectiss.me relatiuũ ad sptm̃ sctus. De dico de prē. vn̄ in fra dingũ Ans. persona ꝓducēs sub sptu productiua pt sp̃i sn̄ ꝓducta nego Ans: sub aº sptu: pretermitto Ans, sic accipe ꝓboēs duas.

§. 11

Ad fram̃ argti ex §. 1. nego Ma. ad probem̃ nego Min. qr̄ n. n̄ influit in filiũ: qz n̄ quæcuq; ꝓductio ē influxus, aut actio, aut cālitas. ē n. influxus ꝓductiua a prio priori naã, q3 trus, et, q3 productio: q3 prioritem̃ n̄ ee in prē, vt gnatiuo probaui. hac de 1ª difficilte.

2ª difficultas

2ª a. ē, qz si in dim̃ ē processio, gº pers ꝑcedes ē ab aº: qz ē a producēte, gº n̄ ē a se. pt̄ consa qz ēs a se n̄ ē ab aº, gº n̄ ē deus, qz ois sptus dei ē ēs a se. In hac difficulte pt ee queo de voce, et de re. Recognosce p. valen. disp. 1ª punct. 1º. §. 22. initio, et Tuar. 1º 2º. c. 2. Aliqui admittũt filiũ n̄ ee ab aº deo, s ab aã pers eode deo. Contra. nc nos sumus ab aº deo: et tn̄ qz n̄ sumus a nob. s a a deo, ideo n̄ sumus deus, n̄ possumus. Alij dicũt in roe pers. s. ee ab aº verbu, n̄ vº in roe deitatis. Contra. gº in roe pers n̄ ē deus, qz in ea roe n̄ ē a se: gº n̄ in roe nũ ē deus, qz naã ē ide cũ roe pers.ã

§. 13.

Ad argtm nego Ans. ad ꝓbem̃ dingũ Ans. pers ꝓcedes ē a ꝓducēte, per oppõ. concedo Ans. ē ab aº, aut ꝑ cālitem: nego Ans. Ad 2ª3. consa3 dico et personalitem̃ ee, ēs a se, et n̄ ab aº. Igr n̄ ē dicendũ verbũ, aut sptm̃ sctus ee ab aº, sed ee a se sub ōi sptu Dei, absoluto et relatiuus. Ratio a priori. qz ēs a se fundat nego3 dependiã a caã

ens. a.

ēs.a. ab aº dicit dependiaz a caā. Iam autē probaui persaz diuaz n̄ ēē cam̄ aliarū. Itē persa procedēs ht̄ reloem identicatā cū naā; qa nā pro vt in Pre fœcūdat persaz ad producēdū: gr n̄ ē ab aa fœcūditate dinc̄ta a se ipsa.

§.14. Rogas. vtrū filius pendeat a Pre? Non. qz dependia ē calitas et influxus. ostendi disp. 8. phis. sec. 8. repugnare ēē mutuā dependiam: qz id quod dependt, n̄ pt ēē sn̄ suo prio, priuz. a. pt ēē sn̄ suo effu. Cū gr pr̄ & filius sint mutuo nexi, n̄ pt alter ab a pendere. Vterqz. n. ht̄ æquā necessitatē alterius. Pr̄. n. n̄ eēt, nisi eēt filius, qz cogmo paterna, vt paterna tratur ad filiū, vt ad obtm̄: filius. a. n̄ pt ēē sn̄ Pre, qz ab illo produc. exemplo nobis sūt relatiua mutuo nexa per eēiam, vt relatua sūt: neutrū. a. ab a pendet. filius n̄ dependet a Pre.

Disp. 2a. Vtrū frlr processiones sint per illtm & voluntatem. Disp. 2a

§.1. Pono in deo ēē illtm, et voltem, et nam idē a pe rei. At ibi ē aliqa dinctio rōis cū fundanto ex pe obti: qz dinctoem scot. appellat ex na rei. Multi censēt nam Dei ēē roē dinctaz ab actuali cogne: fatētur. a. oēs amorē ēē a cogne et na dinctū. Ego existimo actualē cognem Dei ē se ipo, nc roē dingui ab ipsius dei eēia; dingui. a. cognem ab amore.

§.2. duran. in 1m dist. 6. qe 2. et dist. 10. q. 2. nuro. 5. suppont dinctam ēē nam a cogne Dei: asseruit. a. verbū imediate pductū per eēiam, n̄ vo per illtm: Itē sptm sctum imediate pductū per eandē eēiam, et n̄ per voltem. Filiū. a. Dei n̄ ēē ppe verbū mētale, neqz sptm sctum amorē pprie. Quā sniam cens temeraria, et errori pxima P. Zua. Lo 1. c. 5. Pr Arrubal disp. 97. nuro 4. ex p. Mol. et valen. Sma Duran. singularis. Suarez

eam

8. Disp. 2ª.

eā erroris accusāt: contra q̄ faciūt authores oēs catholici. Magister, S. Tho. S. Bona. Alex. Sco. et cæteri. Prēs itē vr̄si a nr̄is adducti, et a Prē vazq. disp. III. c. 2. Et quidē merito etenim fundēnta durandi sūt inania, q̄ eiudēter refellit Aure dist. 6. ar. 1. neq̄ itē illi opitulatur Grego. vt recte ostēdit vazq. et Arrub. qui ex P. valen. doc^t Hyeronimū sanquiliū nouū hæreticū pro ea sm̄a fecisse.

Hyero. sanquilius hæreticus

§ Impugn^r 1. qz scriptura filiū dei pluries verbū appellat: quod apud a^os interpretes et Prēs dr̄ sermo. sermo .a. et verbū spectāt ad os, et illtm: in deo .a. p^o ore ē illtus: ego ex ore altissimi prodiui. Id ē ex illtu ex q^o nata ē sapientia dei, quod Pallas adumbrat orta ex Iouis cerebro, at asserere filiū ēē verbū improprie, et hæretici fatēt^r. §.3.

2^m. argtm. qz illæ processiōes st̄ vitales ex g^ne suo, sūt .n. in gradu perfec^mo actoūz: vita .a. ē 3lex, vegetatrix, sensilis et illectrix: duæ 1^æ alienæ st̄ a deo, g^o sūt in 3^a vitæ spē. §.4.

Nec satis eēt opinari eas ēē imanētes, qz manēt intra deū ipsū et qz n̄ sūt aliænæ a p^oducente. Rndeo 4^m. istū m^m p^oductōis vitalis n̄ dū ēē agnitū: cū p^oductio vitalis adæq^te diuidatur a phis in 3^es spēs adductas. Pers^a 3. a. p^oductā n̄ ēē aliænā a p^oducēte n̄ ē satis ad p^oductōz vitalē: hō .n. n̄ ē aliænus a Prē, n^c tn̄ ab eo p^oduc^r vitalr: Xūs itē vt hō ē filius nālis Dei, neq̄ vt hō p^oduc^r vitalr a Deo. §.5.

3. argtm. qz nulla rōe duceremur ad conijciendū 2^a 3. pers^a ēē filiū potius q̄ 3^a 3: neq̄ eēt 2^a, et 3^a pers^a, qz n̄ eēt cur a^a eēt priūz alterius. In cōi .a. sm̄a res ē facilis, qz p^ocedēs per illtz ē prior procedēte per voltem, cogmo itē increata ē priūz amoris ita verbū ē priūz sptus scti. Deinde n̄ eēnt potius 3. pers^æ, q̄ infitæ. Quod ita confir. si nā vt nā, n̄ expletur p^oductōe vnius pers^æ, g^o vt nā appetit p^oductōez 3^æ pers^æ. Cur g^o n̄ appet^t

4^a 3

4ª 3. Quid m et 3ª, et aª aliq fine. Quæ in tnia coi expedietr facile: q z filius ē verbū eaq propter ē filius: at sptus sctus n ē verbū. Itē illtus explet vna ḍuctoē, voltas. a. altera: ob quod repugnt aª processio.

§. 6. Objt Duran. 1. zª pers ē filius, gº or per nam fratr gº n per illtm, qz negt cre illtu pollentes gnant per illectum.

Rndeo hinc fieri sptm sctum ea qq filiū, qz fit imediate per nam, sic zª pers in tna Dur. Negº igr zam. conz qz in deo naa et illtus sut frēs idē. Ad probem rndeo crearas fecundas ad gnandū n gnare actioe imanēte, sed transeūte, et n vitali, quapropter n pt ea actio illtus: deus. a. gnat actioe vitali. Itē hō n gnat hoem, nisi per instrumēta corporea q n disponut ad actū illtualez. Aduerte hoc argtm Dur. n eē malū in eos qui vocē dinguūt nam dei a cogn.

Actio generativa creata ab in creata in q differt.

§. 7 Objī zº. nihil eē in illtu ps quod n sit in spu scto, qz illgere ē ois. coē. Scot. in 1m dist. z. q. 7ª versu ad zm dubū dinguit in ps illgere et dre. ait illgere eē coē Trinitati: dre. a. eē p priū ps. Quā doctrinā late impugnabo, cū egero de verbo dei: nūc. a. breuiter dico ea eē inutilē huic instituto. qz si illectoem coem illgamus compleri, et trahi personalitate ps, ia illgimus aliquid n coē Trinīti. Dico gr illgere conflari in prē zoli. coptu virtualr dmto: alter ē cogmo coiz et absoluta: alter vº p prietas relatiua, qª ē relaō ḍucētis. hoc illgere sic acceptū ē dre, qz ē ḍucere verbū: eadē a. cogmo cū pprietate relatiua filij ē verbi, et dici. Ad argtm Duran. nego Ans, qz quāuis illgere ē coē, dicere. a. ē notionale includēs relatoem ḍucētis, siue ps tatem. argtm. a. ē p ipm Dur. qz naa ta coiz ē sptui sctō, qz cogmo vt ergo n- ē per quā imediate procedūt pers., quid ne procedēt per illtm, et volte. responsu itē scoticū ē contra ipm, qz dre n ē sola relaō ps

videt Zuar. 1º. 1. de Trin. cap. 7. num. 2.

sed compotm̄ roē nrā ex absoluto et relauo: illud absolutū coē
ē sp̄tui scto, & sola relaō n̄ ē cois g° eadā ē difficultas in illgere,
et drē. §. 8

3m argtm̄ dur. qz nā prius roē ē fecunda q3 illctio, g° verb.
procedt per nam̄. Hoc argtm̄ ē contra admittētes dmctos rōis,
ir nam̄ & illtm̄ Dei. ego. a. nego Ans: qz idē st roē nā et illctio.

Arti. 2ª. vm aliqa processio in diuinis sit Gnatio.

Clio affratiua de fide. scepe. n. in scripturis verbū dr filius, quē
ēē homousion. i. eiusdē eeiae defitm ē in Conc. Nice. contra Arriū.

Arti. 3. vtm sit in diuinis aa p-cessio a gnoē verbi.

Clio affrua de fide: qz sp̄tus sctus procedere a pre docetr a xo: et
a pre, filioq3 pcedere defitm ē Florentiae contra Graecos ex scrip-
turis et prib. raō ē, qz voltas dei n̄ ē minus fecūda q3 illtus.

Arti. 4. vm processio amoris in diuinis sit generatio. 2

Clio negua de fide. qz verbū dr vnigenitus a pre, ēq3 multis
in locis defita maxime. a. in concilio floren.

Disp. 3ª de roē ob q3 verbū ē filius 1ae persae sp̄tus autē sctus n̄ ē filius

Haec n̄ pont nisi incomode abiugi, cū. n. ostēdero roem filij. ostēdā §. 1
et roem n̄ filij. Quod quidē plenū ē difficultatū hoib. imparium.

Obserua gnoem viuētiū ēē originē viuētis a viuēte a §. 2
prio coniuncto, q3 explicui disp. 1ª de Gene. sec. 2.

Scepius vtemur hc voce ex vi processiois q3 explicata prae- §. 3
mittēdā volo. Multi. n. censēt eā plurimū interēē huius instituti.
Cuius author vidr ēē S. Ths. sp̄us sctus here dr aliqa per pcessioē 3,
aa vo ex vi processionis. Quod perinde ē, ac here aliqua
malr per processioem: aa vo fralr ex sp̄tu frali processois.
ht per

ht per processionem nam dinam, oipoam cæteraq attributa nria, frlr. a ht amore, et subsistiam. qz ex sptu frali procedit per voltem, ac pinde frlr coicatur amor. quod e ex vi processionis, qz nc roe pt præscindi processio per voltem a coicoe amoris. Quia vo amor n e frlr na dina, qz roe nra ab illa præscinditur: ideo coicao frlis amoris. n e frlr coicao nae dinae qae ppea n coicatur ex vi processionis. At vo coicar malr. 1. (vt pingue sone) coicatr amor qe eade maa, ac na, sive e eade res, ac propterea naa coicatr per processioes

1.a Sma Canariensis SE.co

§.4. Bartho. Torres Epus Canariensis cu Antiquis Ecclesiæ prib. doctrina et sanctite conferedus doct in comentario Arti. 2i. verbu ee filiu 1.e pers.e qz ex vi process.is n solu procedt silis pers.e producenti, sed et imago, at spus sctus n e filius duaru personaru, qz quauis ex vi process.is procedt vtriq silis in naa, neutrius tn e imago, at vo censet de roe filij n solu ee vt ex vi process.is procedat silis producenti, sd etia vt procedat imago rlr, nc cens absurdu sptus sctus oriri silem in na ex vi processionis. Multi n. extimant eeiam dinam, et quidites includi frlr in oi attributo: vnde amor includt frlr nas dei: ac propterea spus sctus accipt ex vi processionis nam dei; sicut accns frlr accipt coptus entis ex vi productois.

Multi præterea censent coptm nae dei. roe nra æqe conflari ex cogne et amore: et queadmodu verbu ex vi process.ois orr silis in na pri, qz ex vi process.is accipt coptm aliquem nae: ita et spus sctus ex vi process.is accipt coptm aliquem nae dei. vn vterq orr silis in na, partialr quide ex vi process.is per processes aute adæquate. Cuc snae subscript vasq. disp. 113. c. 7. et disp. 145. In qua vnu mihi maxime placet, quod constiut rle discrime ir processioem vtraq: n vo discrime rois, vt multi alij doctores.

§.5. Qua smam sic explanat authores: silitudo in natura e vnitas in eade na, reloem n. silitudinis vnitati imposuit §.5.

De Trinite 12 Disp. 3ª. In q° dfrnt processiones.

posuit Arl. silia n. inquit sut quorū qualitas ē vna: vnitem .a. in nā n vocauit silitudinem sd identatez. eadē inquit sut quorū nā ē vna. Theologi .a. silitudem appellat quācūqz vnitem siue in sba, siue in qualitate, cū gr spus sctus ex vi processis accipiat coptm quiditatiuū nē dinē: qd vna ē in 3bus personis, orr ex vi processis silis in nā vtriqz. In quo nullū ē discrimē a filio xa hos authores.

At spus sctus n ē imago rlr pris: verbū .a. ē ipsius pris imago. §. 6. probat. qz imago ē in qa cognr aliud, ad cuius silitudinē ē producta: sed in verbo cognr pr: qui se ipsū in verbo cognit, vt in trō intrico producto per dictioem: sd in spu scto n cognr pr. Non quidē taqz in trō intrico qz spus sctus n dr: neqz ite spus sctus ē obtm quod prius cognitū ducat in cognez pris: si .n. spus sctus videatur intuitiue, tota Trinitas aeque imediate vr. ex creaturis .a. n cognr vna persona, potius qz aa, go spus sctus neqz ē imago qd prius cognita ducat in cognem pris: neqz ē imago intce producta a Prē.

Pr. Zuar. Pr Zuar. Lo. 9. c. 5. et 6. hac roem impugnt. cuius §. 7 argta mutuatus ē Nasa. in arti. 4m. contro. 1a. vers. postremo tandē: qz in diuinis silitudo cū processioe ē imago: sed hi doctores admittut in spu scto silitudinem cū processe, go debet admittere imaginē. Ma. doct s. Tho. q. 35. Art. 1o.: et raō: qz oē sle productū ab aō, illud repntat a qo pduc, ac propterea ē illius imago. Haec raō nihil conclud. qz negari n pt catholicē spuz sctum per processem ee slem pri in nā, quāuis n ex vi processionis: et tn spus sctus n per processioez ē imago pris, go n recidut silitudo cū processioe, & imago.

Conf. spus sctus procedt ex vi processiois silis pri in amore vt ostendā §. . et tn spus sctus n ē imago pris in amore. go n sut idē in diuinis silitudo cū processioe, & imago. Cur gr sict spus sctus ht malr silitudinez in nā cū processioe. cur inquā n ht imaginē in nā per processioem: et cū sit silis ex vi processiois in amore, cur n ē imago in amore ex vi processionis.

exigr g° ad roem imaginis tu silitudo cu processioe, tu et vt heat comparatione ad poam cognentem exemplar per imagine, sd spus sctus, esto sit silis in naa ex vi processis n pt ducere poam in cognem Pris, g° n e imago. Ma constat ex s. Ansel. adducto a Vaz. disp. 113. nu. 42. Ite et benelatinis oib. et phis. e gr imago vt sic silitudo in qa pt cogni id ad cuius silitudinem efformar.

quid requiritur ad roem imaginis.

§. 8. Impugnatur 1°. ad hoem qz ois productio hois ab hoe a prio coiuncto e gnatio vt negat nullus: sed multa eiusmodi actoes n sut ad imagine. g°. probo Mi. qz sæpe coting filiu in nullo accnti ee siliore Pri, qua cæteris hoib. tuc. a. ex filio cognito n poet pr cognosci sdm accntia, neqz ite sdm nam, qz in illa ta silis e cæteris hoib. qz pri. Pr Vaz. di. 145. num. 13. opinatur igne n ee imagine ignis a q° produc. qz illa gnatio e ir vniuoca, sd gnatio hois ab hoe e et ir vniuoca, g° n e ad imagine. g° ad roem gnois n exigr imago. Neqz satis e imagine intedi a naa: id. n. probar conatu na ee ad filiu, conatu tn ee inane: qz du n obtiner imago, neqz filiao.

Præterea sptus sctus eet filius qz pr contender imagine, impedir tn a imagine ia producta.

§. 9. Impugnat 2°. qz spus sctus prius cognitus pt nos ducere in cognem duaru personaru: g° e vtriusqz imago. conseqz negare n pont Canarien. et Pr Vaz. vt ex ipsis constat §. 6. Antens probo 1m. qz in spu scto sut n nulla prata propria qæ pont a nob. abstractiue cogni et ex illis deduci cogno pris, et filij. g° spus sctus prius cognitus pt nos ducere in cognem sui prij. Pbo Ans. spus sctus e amor subsistes qui nobis pt 1°. obijci sub coptu amoris, vt obijcr amor creatus: ite illa subsistiaz illgere possumus ee ab aa pers: vn colligemus ee aa persam illtualem qz amor, vt subsistes n pt ee nisi a persa illtu pollente.

Itē spūs sctūs ē 3.a pers.a ex coptu suo notionali: s.d cognita pers.a 3.a cognunt.r 2.a et 1.a g.o ex spu scto cognito cogni pont pr et filius. Itē spūs sctūs vniri pt humaniti, ex q.a vnioe quiditiue cognita cognoscemus subsistiam ee amoris: ex q.a cog.ne deriuari pt cognio subsistiae illtualis.

Confir. ex prē cognito pomus cognere sptūs sctūs: qz ex illtu recte arguit.r voltas, g.o ex spu scto possumus colligere Patrem: qz ex amore possumus recte colligere illtum. vn ad argtm ex §. 6. rndeo n posse cognosci spūs sctum potius q.a 3.as pers.as ex effectib vt sut coes in gne cae efficietis: poe tn ex terminaoe vnioīs hypostaticae: itē et per prata ppria cocepta per spes crearum.

Obij. a me assertu spūs sctum n ee priore, n posteriore roe personis caeteris. g.o n pont ex illo cognosci. Rndeo 1.o meu assertu ee de spu scto cognito perfecte sub coptu relatiuo: n tn cognito imperfecte sub coptu amoris subsistetis, et imediate trantis nam hunam. Vnde nego consam, suffic.t n. si ex illo imperfecte cognito cognatur pr. Rndeo 2.o. praetermisso Anti, et negata consa: q.a n. sut sil roe, pont coparari vt obtm 1.a riu, et 2.a riu, qz spes accip.r ab vno imediate cognito, et ducete nario in a.d, vt contingeret si prmitas dinguere rlr a fundam.to et tro: q.a per spem ppria cognere.r in se ipa, et eode actu indiuibili roe cognere.r filiatio vt trius 2.a rius. recognosce disp. 1.am Logicae. §. 5. et disp. 13.a Metha. §. 2. vbi ondi paru interesse obti fralis et malis si cognantur eode vel diuersis actib. §. 10.

3plex gnus imaginis.

3.m argtm ē. qz imago ē 3plex: fralis, rlis, et instrumetaria. fralis ē verbu, q.a n ē spu scto, in q.o sensu pres et Theologi dicut imagine ee propria verbi. Naturalis ē conuenia in na.a more nae, q.a 3 ondam sec. 6. soli conuenire verbo, qz in eo ē prium pductois intricae. ~~verbo n. [illegible] ille roe imaginis et tn ē genitu.~~ §. 11

Instrume-

Instrumētaria ē, q^a prius cognita duc^t in cognēm illius ad cuius similitudinem efform^r. Hac ē imago sdm quid et virtualis, q^a3 ondi conuenire sptui scto. In q^o sēsu in questē 35. exponā Prēs aliquot spūs sctum appellātes imaginē. Quid a. obsecro te interest gnationis hec ratio imaginis. Inquiratur q^o quid intricum hnt hec processiones que discriminētur. verbū n. caret illa nō imaginis et tn ē genitū.

Quo sēsu spūs sctus vocatur a Patribus imago.

§. 17. Pretermitto argtm ex concil. Floreti. p̄ponēdū sec. §^a subsec. 1^a.

1^a { Variæ sentiæ. } 3^{ecō}

§. 13 Scotus in 1^m dist. 13. q. unica. ondit has processiones se ipsis eē frēr diuersas, n̄ vō ex capite, q^z vna q^a3 res frēr dig^r ab a. se ipsa. consētit Aureo. ea dist. 13. Art. 2. versu 1^a. q^o propositio. et versu quarto deinde

§. 14 Nihil dic^t vterq^3, statuto. n. processionem verbi eē gnationem, secus spirationem, se ipsis dinguent^r, quę in mus a. ab his aut herib. cur processio verbi sit gnatio, et processio sp̄ūs n̄ sit gnatio, hō. n. se ipso dig^r a bruto, roem reddimus q^z ē rālis secus brutū. Dicāt q^r quid heant hę processiones.

§. 15. S. Bona. in 1^m dist. 13. Art. 1. q. 3. quāuis dic^t processiones rēr differre se ipsis, ibi tn q^a 2. roem reddit ibi et q^a 2. q^z emanationem censet eē 3^{tiam}: 1^a ē per voltem, vt Angeli a Deo: q^a n̄ ē gnāo: 2^a preter natā, vt Eue ab Adam, q^a n^c fuit gnāa: 3^a per m^m nā; q^a gnāo ē. Quia g^r verbū procedt per m^m nā gnat^r; sp̄ūs a. n̄ gnatur, q^z procedt per m^m voltis et n̄ nā.

Ex gn^s emanationis ex S. Bon.

§. 16. Quā rāo si nude accipiā, n̄ vrget 1^m. q^z xus vt hō ē filius nālis dei, et vt hō ē genitus a deo, q^z sub nulla roē aliquis ē filius, nisi sub illa gignatur: et tn xus

vt hō procedit per voltem dei n̄ minus q̄z Angelus, g° spūs sctus pt ēē genitus quāuis procedat per voltem. 2°. qz spūs sctus procedit per m̄m nāe, procedit n. nrio, q̄ a. nrio contingūt euenīūt nālr. 3°. qz qn̄ voltās produc^t sile in nā gignit, qz illi conuen^t defio gnantis: s^d pater per voltem produc^t sile in nā, g° gign^t per voltem. Angelus n̄ gnatur qz fit a prio ~~aug~~ extrico sctus a. spūs pduc^r ab in^co g° nullū ē argtm. Eua a. n̄ fuit a prio coniūcto Adam, quod si ex eius semine cōcurrēte vir^te nāli Eua producere, eēt Adami filia, vt conting^t dæmonib. incubātib. abripiētib. semē viri, quod sil cū fæmina sobolē produc^t, q̄ soboles n̄ ē filius dæmonū, qui nihil effecerūt, nisi applicare actiua passiuis, ē a. filius viri et fæminæ cuius erat semē. quid a. velit S. Bona. dicā sec. 6. subsec. 3.

Sentia S. Aug. S. Aug. dix^t verbū ēē filiū, qz ē natus: spūm a. n̄ ēē filiū qz ē datus. Clarissimus Doctor fatet^r se oneri succūbere cuius humilitatē, et roem sequti scholastici n̄ pauci. Gab. in 1^m dist. 13. initio q^is refert Greg. Arimi. accusatū a Cameracēsi quod n̄ fuerit ausus roem reddere. Hāc a. impugno. qz spūs sctus n̄ ē datus libere, s^d necessario procedit silis in nā. cur g^r n̄ ē natus? si n. quis det aliquid siue libere, siue nrio. illud producēdo a prio coniūcto in silitudinē nāe, dando gnāt, et gnando dat. quod confirmo in xō vt hōē, qui vt hō ē filius Dei, datus quidē. Nobis datus, nobis natus. ostēdēdū g^r quid sit in dono oppotm gnatioi. §. 17

Ariminēsis accusatus a Cameracensi. Impugnatur. fundamētū S. Aug.

Sentia Duran. Dur. in 1^m dist. 6. q. 2. cēset verbū ēē filiū, qz oritur imēdiate ab vno solo prio: spūs a. n̄ ēē filiū, qz oritur a duab. personis, quarū quælz poēt eū producere, quod ē producere per m̄m voltis. At vt eius sīnia ē temeraria, ita et hoc fundam^tū inane. qz solus pr n̄ pt pducere spūs sctus §. 18.

neq̃ itē solus filius. g° a neutra pers̃ procedit vt a p̃rio adæquato. Deinde si duæ causæ creatæ adæquate concurrāt ad producēdū hoem̄ a p̃rio cōiūcto, hic effectus erit filius vtriusq̃. vt si dæmon abripiat duorū hoīs semina, et illa coagmētet, hō genitus erit filius duorū virorū.

§. 19. Alij scholastici cēsēt illtm̄ vt sic, hēre vim assimilādi sibi obtm̄, qui si poēt rē a p.e rei producere, vt eā producit in ēē obtiuo, et cognito eā produceret sīlem in nā. q2 v° Pr̄ æternus nihil fingt cognēndo, producit in ēē reali verbū, quod in ēē rli et obtiuo ē sīle nā Pris, q̃ ē obtm̄ cognitū. At v° spūs sctus n̄ ē ēē intētioāle sui obti, ac propterea neq̃ ei ē sīlis in nā. Hæc ē opinio Gab. in 1.m dist. 13. arti. 2. Opinio Gabrie.

§. 20. Q̃ nulla roē ē probabilis quāuis a Doctore acutissimo. 1.m q2 illtus creatus n̄ fingit cognēndo obta vt sūt: s̄d illa cōstituit in ēē obtiuo formās illorū verbū, quod nulla roē ē sīle in nā obto nālr, s̄d præcise in ēē cognito, illudq̃ ēē realr producit, g° illtus dīnus producēdo suū verbū n̄ producit frlr nisi imaginē intētionale. Hāc. a. imaginē ēē sīlem in nā realr, n̄ ē ex drīa cognōis, sed ex identitate reali: at spūs sctus ex eadē identitate reali ē sīlis in nā Pri, g° ēt ē filius. Impugnr. 1°.

§. 21. 2°. verbū n̄ solū rntāt nam̄ Pris, sed etiā proprietēm sptus: rntāt itē oīa creata, q̃ deus in verbo ht obtiue pntia: n̄c tn̄ ē illorū imago nālis, n̄c imago spirationis, g° n̄c propterea erit imago nālis Pris. Quod. a. ait illtm̄ producturū rē in ēē reali si eā produceret, vt fingit. 1.m ē Chymericū. 2.m n̄ ere. 1.m patet q2 obtā creata obijciūtur illtui, vt iā producta realr: g° n̄ poēnt iterū produci ab illtu. Itē illtus se ipsū illgit, g° n̄ poēt producere se ipsū in ēē reali. Deus itē illgt suā eeiam̄, quā nullo m° producit, neq̃ 2°.

itẽ suã ꝓpritatem. Non a. eẽ e re. ꝓbo. ex eo. r. quod illtus produceret suũ obtm in eẽ reali, per impoble, quod concludr in mysterio trinitis in q° oiã sũt absilia.

SEC° Duce smẽ scholasticorũ. Z°

P. Arrub. Pr Arrub. dis. 98. nur. 21. opinatur illtm vt sic ex nãli conatu tendere ad producẽdã silitudinẽ in eẽ nãli sui obti, nisi impediatur, illtm a creatu impediri, ac propterea producit solã silitudinẽ intẽtionalem. Illtus a. dei qz nõ impeditur, illã producit. Contra. illtus dei nõ producit silitudinẽ in eẽ nãli sui obti. m. 1. qz creaturas vntat, sine hac silitudine, nec eã fraliter habet cũ spũ scto, neq; cũ pritate, qz solus ẽ pris imago, absili tn in pritate. §. 22

2°. impugnatur a priori. qz nõ ẽ nã conatus ad rem tros implicãtẽ, sd implicat illtm vt sic producere sui obti imaginẽ in eẽ nãli. q° illtus vt sic nõ hr eũ conatu. M°or pbr. qz conatus, nãlis, ẽ poã, et inclinatio ipsius nã; sed nã poã nulla ẽ ad rẽ tros implicãtẽ, neq; itẽ inclinatio, q° nõ ẽ conatus naturæ. Admitti pr conatus ad rẽ nã sua posibilem, quãuis interdũ impediatur per accns: qz hoc impedimẽtũ nõ adimit proportionẽ poã, et actus ꝺm se, vt adimitur in re tros implicãte. §. 23.

Deinde pbr. qz Angelus qn se intuetur, ẽ sibi pns per sua eciam cõcurrẽtẽ more obti: et tn nõ producit silitudinẽ sibi nãlem: sd tm intẽtionalẽ, q° illtus vt sic, nõ petit producere silitudinẽ sbialem. Rndt Pr Arrub. Angelũ cõcurrere ad illectionem sui per illtm, qui ẽ poã accntlis. §. 24

Contra. quid si eẽt poã sbialis. an produceret silitudinẽ in nã. etenim illa sba eẽt creanda, ad quod nulla creãra vires hr. 2°. rndẽt hoẽm per poam acciẽtariã concurrere ad producẽdã imaginẽ nãlem: qz accntib. adscribitur actio instrumẽtaries: esnt. a. sbiã adscri-

bitur precipue. Et quamvis repugnaret ab Angelo producere silitudinem naturalem habentem eandem naturam cum ipso. at non repugnaret produci silitudinem adaequate dimictam numero, vt eam producit homo, ergo ex nullo capite impediretur illtus Angelicus a producenda imagine naturali. Miror ab his authorib. non affrari conatum illtus vt sic, esse ad trinitatem, aut quaternitatem, impediri tamen.

§ 25. Vnde concludo argtm. verbum vt sic nullo ex capite est imago naturalis sui obti, sed intentionalis duntaxat: ergo verbum dinum ex vi processionis per illtm vt sic non est sile in natura Pri: sed eam silitudinem habet qz est tale verbum: sed spus sctus, quamvis ex vi processionis per voltem vt sic, non est silis in natura Pri, tamen qz est talis amor eam silitudinem habet: qz vt est talis amor frlr procedit silis in amore spiratoris, quia habet eundem numero amorem, ergo vel vtraqz processio est gnatio. vel neutra.

§. 26. Pr Fran. Albert. To. 2. corrolario 14. theologico ex predicamto. ad aliquid dub. 2. difficul. 2. numero. 21. asserit verbum dinum esse filium: non quod verbum sit frlr imago intentionalis Pris: sed quod per processionem illam illi coicatur natura Pris frlr: spus. a. non est filius, non quod amor non sit silis. sed quod per processionem illam ei coicatur frlr attributum nae dei, non vero naa ipa. Quod vt probet supponit nam dinam frlr, et roe nra neqz esse amorem, neqz illectionem actualem: sed esse quasi actum 1m. illgendi, cui debetur actualis illectio. In hac naa dina constiut duos coptus roe dimctos: alter est coptus illtivus in actu 1o roe nra. alter est coptus affectivus, sive amativus et in actu 1o. amandi. coptm illtivum dicit esse nam dinam frlr, qz roe nra est radix coptus amativi, qui propterea est attributum.

Alberti sententia.

ponit

Ponit vlterius verbū vt verbū n̄ ēē frlr trum̄ quo processionis dīnæ, s^d ēē quasi viam ad gradū illtiuū, qui ē trūs frlis illius process^is intētus ab ipsa na^a. Itē amorē ēē viam ad gradū affectiuum, qui ē trūs intētus spiratione, vnde concludit argtm̄. trūs frlis verbi, ē na^a dīna frlr. trūs a. spirationis ē attributū, g^o verbū proced^t frlr sile in na^a. spūs v^o in attributo, g^o spūs n̄ ē filius, et verbū ē filius.

Vnū placet in h^c sīnā, quod in ea constitu^r discrimē process^is §. 27. vtriusq̄ indepēnter ab ea opiniōe q^a constituit nam̄ dīnam̄ dīnctā n̄ ēē ab actuali illectiōe. Neq̄ oportet adstringere hoc mysteriū opinionib. probabilib. Aliunde a. displicet quod se illigat opinioni ēt minus certæ, nēpe gradū affectiuū ēē ex^a coptm̄ næ. displicet deinde q2 aperte impugnatur ex con. Flor. proponēdo sec. 5. 3°. quod nititur sola rōis distōe ir̄ gradū appetēdi, et illgēndi, quod n̄ ēē satis ondam̄ sec. 5.

Quæ a. sūt eius sīnæ propria impugnātur 1°. q2 nullo fūdam^to mouētur eius authores nisi circulo, et petitiōe prij. Est n. hæc controuersia vtm̄ processio verbi sit gnātio, spūs a. processio n̄ sit gnātio. Hi authores probāt 1^a processiōem ēē gnātiōem, q2 per illtm̄ cōicatur frlr naā: per voltem a. attributū. Hoc a. n̄ ex a^o capite probāt, nisi quia verbū ē filius, secus a. spūs. En agūtur circulo, petūtq̄ priūs. Pone controuersiā ēē cū hæretico admittēte Trinitatē, et in ea admittente aut duos filios, aut nullum. Contra hunc nullius momenti est hæc argumentatio. Quia intellectus ex conceptu suo n̄ cōicat naturam intellectualē, sed solū cōicat verbum, quod verbum per te distinguitur a natura dei. g^o ex nullo. §. 28.

nullo capite probabitur illtu dino coicari nam dei ex vi processionis. Ans pat, tu in nro illtu, et Angelico, cuius munus e coicare illectoem sola. Tu et a priori, qz illtus producedo verbu dicit frlr, et loquitur, sd dictio, atqz locutio frlr n tratur nisi ad verbu, go illtus loquendo n coicat, nisi verbu. pbo Min. qz loqui et dre, e verbu facere, sut n. synonima dre, et verba facere: vt a. calefactio coicat calore ita et dictio verbu.

Confir. ois locutio preter dinam sistit frlr in solo verbo, vt patet in dictioe vocali, ite et metali. go locutio dina ex vi locutionis dinae, n ht nisi verbu dinu: sd verbu dinuz vt verbu dinguitur frlr a na dina: go locutio haec dina n ht aliu trum fralem preter verbu, quod malr e ide cu naa, sicut etia e ide malr amor cu eade na, go vel neutra vel vtraqz processio e gnao.

§.29. 2o. argtor. qz etia ex vi processionis coicaretur spui na dina, go spus gnatur. pbo Ans. qz eade e rao in vtraqz processioe. ideo n. dictioe verbi coicatur gradus illectiuus frlr, qz verbu vt verbu petit illu gradu, et e via ad illu: siue a. illtus dinguatur a radice illtiua siue n, seper petit ee frlr cu na: sd similiter amor petit ee coniunctus cu gradu appetitiuo, et e via ad illu. go cu illo coicatur gradus appetitiuus, quod fatetur. tu sic. sd gradus appetitiuus ta petit ee cu na; eqz via ad illa, qua id petit illectio. go n minus coicatur na fralr spiratioe, qua dictioe. go e vtriusqz eade rao. Sistedu gr e huic comparationi, qa e efficax: et probandu scopu nae dinae ee coicare se ipsa spui scto per amore, sicut verbo per cognoem.

77

2ª 1ª 3ª S. Thomæ 4ª

subsectio 1ª propoñ.

S. Tho. art. 2. et 4. et quoties in hãc difficultẽ incurrit, eã conatur probabilius explanare. Asserit verbũ eẽ filiũ, secus spũm. 1ª pars ꝓbr̃ qz verbũ ex vi processꝰ procedit ille ꝑsõ in nãꝫ g᷑ é filius. consa liquet ex §. 2. qz oẽ quod procedt ille in nã ex vi processꝰ é filius. ꝓb Añs. qz verbũ ex copia verbi é fratis imago, et expressio obti: ac propterea é illi ille ex vi processꝰ: ꝫ obtm huius verbi é eciã ꝑsõ. g᷑ verbũ ex vi processꝰ oritur ille ꝑsõ in nã. §. 30.

Confratur. qz verbũ ex vi processꝰ accipt illgere dei, ꝫ in deo idẽ sñt illgere, et eẽ. g᷑ verbũ ex vi processꝰ accipt eẽ dei: At spũm sctum n eẽ filiũ. probat. qz spũs sctus ex vi processionis n oritur ille in nã ꝑsõ: g᷑ nõ é filius. consa patet, qz ois filius ex vi processionis oritur ille in nã ꝑsõ. probat Añs. qz spũs ex vi processionis oritur vt impulsus: impulsus a. ſñt n é imago obti, ꝫ potius amatẽ impellit in obtm: ille tudo a. qua ht spũs é malr propter sola identatẽ realẽ amoris et eiꝰ dei.

Hãc doctrinã varie confirmãt Thomistæ. Cai. in ar. 2m. et 4m. asserit cognoem eẽ illitudinẽ fralem obti, per quã cogno vt é cogno é in eadẽ nã cũ obto. Quod se mutuatũ arbitratur ex S Tho. his verbis. conceptio illtus é illitudo rei illectæ, et in eadẽ nã existẽs. Quia vº Nassar. et alij Thomistæ censẽt oem cognoem eẽ cũ suo obto eiusdẽ speci in eẽ intelligibili; et cẽsẽt hoc eẽ absolute eẽ eiusdẽ nã cũ illo. audiãt S. Tho. eã propoem asserẽtẽ in diuinis duntaxat, his mediatis verbis. Quia in dinis idẽ é illgere et eẽ. Itaq᷑ qz verbũ diuinũ includit illgere dei, é ille des ꝑsõ in eẽ illgibili: et qz eẽ illgble é in deo eẽ nale, ideo verbũ é ille ꝑsõ in nã. Quæ vana in cuatoris est stulta: qz in illis n é idẽ illgere, et eẽ. g᷑ §. 31.

g° in illis male probat S. Tho. cognem, et rē illtam eē eiusdē nā. Neq3 mihi persuadebūt cognoem de eq°, eē eiusdē nā cū eq°: An in nrō illtū tot sūt iumēta, quot cognoēs de iumētis? Mirabile sane equile, quod tam multa iumenta capit.

§. 32. At v° qz spūs sctūs n̄ ē silitudo expressa obti, n̄ oritur ex vi processio.is silis in nā. Nassari observat ex Caie. verbū vt sic abstractū a creato, et increato eē frālem silitudinē obti. cuius driā frales, et per se, sūt silitudo huius, et illius obti: driā a frālis verbi dīni ē silitudo nā dinā, qz obtm frāle, et primariū illius ē nā dinā. Vn̄ concludūt hoc verbū ex coptu cōi eē sile suo obtō vt sic: ex coptu a particulari eē hāc silitudinē nā dinā. Hæc autē silitudo ē sbialis silitudo nā dinā: qz in coptu frāli huius verbi includitur sba dīna. At silitudo sbialis alicuius nā ē illi nālr silis. g° verbū dinum ex vi processionis oritur nālr sile Pri: g° ē filius. Quia v° spūs sctus n̄ ht pro driā frāli silitudinē in nā, s tm pro driā identica, siue mali, ideo n̄ oritur silis ex vi processionis. Quod probo. qz amor vt sic abstractus a creato, et increato, n̄ ē silitudo obti. q° dfrt a verbo vt sic. g° driā huius amoris, n̄ ē frlr per hāc silitudinem, s per hunc impulsū sbialem, qui in coptu frāli huius impulsus n̄ includt silitudinē: s eā præcise ht per identatem rlem cū nā sicut eā hnt imensitas, et æternitas. g° spūs sctus n̄ oritur silis in nā Pri, nec ex vi process.is vt sic, nec ex vi huius process.is, s malr duntaxat per processioem. Hi sūt nerui huius sniæ, quos nullus ex ipsis magis contendit. Totā hāc sniam cū alijs Thomistis docuisse vnr Pr Mol. art. 4. Pr Arrub. disp. 98. c. 4. et s. Clarius a. Pr Beca. 1.ª p.e ttu. 2. cap. 4. a nu. 10.

§. 33. Qæ sñia negari n̄ pt eē S. Tho. art. 3. et 4. Bipartita autē accipitur a discipulis. Nonnulli cēset verbū n̄ solū eē intētioalr sle Pri ex vi process.is s etiā eeialr in coptu quidi.uo dei. opinātur enim nam dinam frlr constui illectoe nriā de se ipsa

cedere ex coptu praesciscivo suae originis. ob quod deficit a roe filij, n minus, quam si illa dmctio rois eet rlis.

Hinc argtor. silitudo intetioalis verbi dnguitur, a nali tm, 41.
quatu amor Dei ab ipsius na: qz vtraqz dnguitur roe, et tm e ide cu na malr: go silitudo intetioalis verbi n suffic ad gnaoe 3. Probo consam. qz tm obest in diuinis gnationi dmctio virtualis a na, quatu in humanis dmctio rlis: s dmctio rlis ir silitudi ne intetioalem et nam obest gnationi, vt patet in Angelo se coprehedete. go dmctio virtualis obest gnationi dmae. go quod verbu sit sile huic obto intetioalr, n infert gnaoem verbi: qz silitudo nalis illi couenit identice, sicut couenit amori.

Subsec. 2m. Argumentum 3a.

Praemitto amore amicitiae vt sic fieri amicos vnu per affectu, n 42
minus, qua cogmoe vt sic fit intetioalr vnu ex cognoscete et obos: itaqz amor vt sic, abstractus a creato, et increato e vnitas ir duos, sicut cogmo vt sic, e vnitas intetioalis. qz obtm et cogmo sut vnu in ee cognito. qz obtm tale e in cognoe intetioalr, quale in se realr. Hanc proprietate amicitiae acute probat ex Ho-
S. Aug. L. 4. Confessi. ratio S. August. T. 1. L. 4. confess. c. 6. his verbis. Mirabar enim caeteros mortales viuere, qz ille que quasi n moriturū dilexera mortuus erat, et me magis: qz ille alter era, viuere illo mortuo mirabar. Bene quida dixit de amico suo. dimidiu aiae meae. na ego sesi aiam mea, et aiam illius vna fuisse aiam in duob. corporib., et ideo mihi horrori erat vita, qz nolebā dimidius viuere, et ideo forte mori metuebā, ne totus ille moreretur, que multu amauera. vide cap. 7. vbi ait se portauisse aiam cgcisa, atqz cruetā. S. Hier. epist. 14a ir Augustinianas ide repetit his verbis. Quod si cu amico, vt cu altero se e loquedu. S. Tho. 2a. 2ae. q. 25. arti. 4. ceset amicitia nrio ee ir duos, qz e vnio: vnio a. e per qua ex plurib. fit vnu. Actoru 4. 43. Multitudinis a. credetiu erat cor vnu et aia vna.

Ite.

Itē Joh. 17. 21. vt sint vnū, sicut et nos vnū sumus. Recognosce in cathena Thomistica in eū locū testimonia Hilarij 8. de Trin. amorē appellātis vnitatē, aliorūqꝫ Patrū.

43. Hinc probo spm̄ sctum̄ eē filiū, qz ex vi processionis oritur vt vnū cū producēte. go silis affectiue, sicut verbū sile intētioalr. Antecedēs liquet ex §. superiori. consa patet, qz silia sūt quorū qualitas ē vna. Ans probo. qz spus ex vi processionis oritur vt amor: sd de coptu amoris vt sic ē efficere vnū ex amāte, et amato. vnū inquā affectiue: sicut de coptu verbi ē facere vnū intētioalr ex cognēte et cognito. silitudinē -a. et vnitatē nalem ht spus per processiōem, sicut verbū. vnitatē autē affectiuā ht spus ex vi processionis, sicut verbū intētioalē. recole Cai. §. 32. et reperies eē driam fralem amoris facere vnū affectiue personas dinās, sicut ē driā fralis verbi facere intētioalr vnū ex cognoscēte et cognito.

44. Dices spum̄ n̄ herē silitudinē nalem ex vi processionis. Fateor in hac sma hoc obesse filiationi, qz totus eius coptus debet accipi ex vi processionis. propterea §. 40. et 41. aperte probaui verbū ex hac sma n̄ eē filiū, at vo vt ipsi camelū hūc deglutiūt in processione verbi, cur eodē strangulātur in processiōe sptus.

45. Conf. spus ex vi processionis oritur silis Dri in amore, n̄ minus quā verbū in cognoe: go oritur filius. probo consaꝫ qz ex vi processionis ht silitudinem in attributo sicut verb. per processiōem -a. accipit silitudinem nalem sicut filius go vel vterqꝫ ē filius, vel neuter. Aduersarij -a. neruos cōtēderūt ad negādā in spu silitudinem intētioalēꝫ qa ē rntāo illectiua, n̄ animaduertētes praeter hāc eē aliā silitudinem fundatā in vnitate amoris, qa magis rigorosè ē silitudo quā intētioalis, nisi haec etiā fundetur in vnitate cognois. Q 2a sma s. Tho. Q. sco 5a.

46 Alia sma s. Tho. circūfertur oiūꝫ quidē quas ego impugno probabilissima, quā lubet ex instituto proponere et expendere.

Subsect.o 2 explicatur 2 1.a

Hæc opinio duob. nititur fundam.tis 1.m ℰ vltimu cogtm nãe diñe 47.
vt dnguitur ab attributis et relob. eẽ cognoẽ dei de se ipso.
2.m ℰ amoꝛe dei roẽ nrã eẽ adæquate extra cogtm nãe Dei
eẽq3 accẽs locum ipsius. vñ constat verbũ eẽ filiũ, qz ex vi
processionis accip.t silitudinẽ nãlem cũ Pꝛẽ. spũs a. n ℰ filius
qz ex vi processionis n accip.t nisi silitudinem acõtariã logi-
cè, nepe in amoꝛe. quapropter tota defũ gnois quadrat in verb.
qz oritur a pꝛio cõcepto in silitudinẽ nãe: spũs a. oritur a pꝛio
cõcepto in silitudinẽ n nãe, ℈ attributi. In hac sma ꝛetenda ℰ
dmũtioe illa explicata 1.m 3. ex vi processionis et per pro-
cessioem. per processioem n. spũs oritur silr in na; n vt
ex vi processionis: qz tota illa dmũtio attributi, et nãe
ℰ per solũ illtm. Huic sniæ Lucæ attulere nri ex doctri-
na 1. Tho. p. Tuar. l.o 9. c. 1.o nu. 4. et l.o 11. c. 5. nu. 16.
et multi alij RR.es quoꝛũ scripta propediẽ expectamus. præ-
luxit Aureo. in 1.m dist. 13. art. 3.o asseꝛẽs verbũ eẽ filiũ
qz ℰ reluctia pꝛis. 1. cognio, quã Aureo. nequaquã dmguit a nã dei.

Subs.o 2 Testimoniũ Concilij Florẽtini contra eã sniam. 2 2.a

Vt hãc sniam impugnẽ pꝛemitto Græcoꝛũ imperatoꝛẽ cũ Græ- 48
cis pꝛelatis conuenisse Ferrariã, deinde Florẽtiã cũ Eu-
genio Pontifice, et Ecclesia Latina, cõuẽtũ a. fuit ivr v-
trosq3 in his trib. propob. 1.o ℰ misteriũ Trinitatis. 2.a
2.a persona ℰ verbũ et filius 1.us 3.a spũs sctus n ℰ filius
alicuius pers.ã: dissidiũ a. fuit vtrũ spũs sctus procedat
a Pꝛẽ simul, et filio? Græci cõtẽdebãt eũ procedere a solo
Pꝛẽ, et symbolo Nissens perperã additã a Latinis hãc vo-
cẽ filioq3. Latini vo aperte probauerũt spũs processioẽ
a Pꝛẽ, et filio. Inter illoꝛũ argta vnũ e pꝛecipuis
fuit. qz nisi spũs procederet a verbo n esset in diuinis filius.
Sic qr argumẽtor. Hæc sma ideꝫ dico de cæteris adhuc 49
impugnatis) n constituit adæquatũ cogtm filioq3. qm

ea

ea silitudine n̄ consistit gnāe. ꝓbo Añs Greci vere admit- 29.
tebāt verbū ee filiū, ite admittebāt verbū vt verbū
produci per illtm, et accipere a ꝑre ex vi processionis
cognoem dei, et silitudinem mtialē nāe dinae. demq
admittebāt oem silitudinē qua authores opinionis impug-
natarū exigūt ad gnāem: nepe verbū ee imaginē.
vt voluerāt Canariensis et ꝑr Varg. vel illtm vt sic
here conatū ad silitudinē nalem, vt volunt ꝑ. Arrub.
vel originē verbi ee viā ad coicoem gradus illtiui, vt
volunt ꝑ. Alber. vel ee verbū silitudinē nāe dinae vt
voluit ꝑr Beca. in 1. opinōe Thomistica, tande vel cog-
noem ee coptm quditiuum dei vt voluit Pr Tuar: cui
his oīb. facile se cponeret Greci, sd hoc oīa celsetur
a concilio insufficietia. gō.

§. 50. Probo Minorē ex sessi. vltima. versu. Quib. Latinis — Conc. Floren. sess. vltima
cuius hec sūt verba. Idcirco autē dictum symbolū decla-
ratē, ac dilucidatū a Maioribus nris fuisse dicimus; ne
quisquā ambigēs an filius spūs scti ca sit, in aliquā
incideret hęresin. Nā credētes spūm ex filio nequaq
procedere necce ē vt intellegat spūm ex solo ꝑre pro-
cedere, ac consenter n̄ ee filiū. Hęc concilū. nec solū
fuere dicta a solo Lulio Cardinali, aut a solo Iohāne
Theologo, qui pro Latinis solūi erāt disputare; sd a toto
concilio concludēte, ac defiente contra Grecos processiōem
spūs a ꝑre et filio. Vbi aduerte cū dixere. ac conse-
queter n̄ ee filiū, n̄ ee dictū de pria spūs, qa quide n̄
ē filius. Sit gr hec argti uis: si spūs scūs n̄ oritur a filio, conseq
in dīis n̄ ee filiū.

§. 51. In hoc testimoniū inciderūt multi scholastici, quod n̄ tā explicuisse
quā contorsisse vnr. P. Varg. d. 147. nūe. 11. asserit hoc testi-
moniū corruptū a n̄ nullis quos tacitos reprehēdit: sic autē le-
gūt. necce ē vt illgant spūm ex solo ꝑre procedere, ac con-
sequeter eū ee filiū. Itaq hoc loco, n̄ ee filiū, dicūt eū ee fi-
liū. 1. seq spūm scūm ee filiū. Philippus Faber, nouus, ac
nobilis scotica disciplina propugnator in 1m disp. 33. nu. 29.
asserit vitiatores huius testimonij ee non nullos Thomistas, vt
notā

Subsect.° explicatur 1.ª

Hæc opinio duob. intitur fundam.tis 1.m ē vltimū coptm nā dinā 47.
vt dinguitur ab attributis et relob. ēē cognoēm dei de se ipso.
2.m ē amorē dei roē nrā ēē adæquate extra coptm nā Dei
ēēq3 accns locum ipsius. vn constat verbū ēē filiū, qz ex vi
processionis accip.t silitudinē nalem cū Prē. spus a. n ē filius
qz ex vi processionis n accip.t nisi silitudinem accntariā logi-
cē, nēpe in amore. quapropter tota defio gnois quadrat in verb.
qz oritur a prio coiuncto in silitudinē nā: spus a. oritur a prio
coiuncto in silitudinē n nā, s attributi. In hac sma intēdū ē
dinitioē illa explicata §. 3. ex vi processionis et per pro-
cessioēm. per processioēm n. spus oritur silis in na; n v°
ex vi processionis: qz tota illa dinitio attributi, et nā
ē per solū illtm. Huic sniæ lucē attulere nri ex doctri-
na S. Tho. P. Zuar. L.° 9. c. 1.° nu. 4. et L.° 11. c. 5. nu. 16.
et multi alij RR.es quorū scripta propediē expectamus. præ-
luxit Aureo. in 1.m dist. 13. art. 3.° asserēs verbū ēē filiū
qz ē relucētia Pris. 1. cognio, quā Aureo. nequaquā din-
guit a na dei.

Subs.° Testimoniū Concilij Florētini contra eā sniam. 2.ª

Vt hāc sniam impugnē. Præmitto Græcorū imperatorē cū Græ- 48
cis Prælatis cōuenisse Ferrariā, deinde Florētiā cū Eu-
genio Pontifice, et Ecclesia Latina. cōuētū a. fuit ir v-
trosq3 in his trib. propob. 1.ª ē misteriū Trinitatis. 2.ª
2.ª persona ē verbū et filius 1.ª 3.ª spus sctus n ē filius
alicuius pers.ª: dissidiū a. fuit vtrū spus sctus procedat
a Prē simul, et filio? Græci cōtēdebāt eū procedere a solo
Prē, et symbolo Nisseno perperā additā a Latinis hāc vo-
cē filioq3. Latini v° aperte probauerūt spus processoē3
a Prē, et filio. Inter illorū argta vnū e præcipuis
fuit. qz nisi spus procederet a verbo n eēt in dinis filius.
Sic g.r argumētor. Hæc sma (idē dico de cæteris adhuc 49
impugnatis) n constituit adæquatū coptm filij. g.o in
ea

ea silitudine n̄ consistit gnaõ. pbo Ans̄ Græci vere admittebāt verbū ēē filiū, itē admittebāt verbū vt verbū produci per illtm̄, et accipere a Prē ex vi processionis cognoēm dei, et silitudinem intētioalē nāe dinæ. deinq̄ admittebāt oēm silitudinē, quā authores opinionū impugnatarū exigūt ad gnaõem: nēpe verbū ēē imaginē vt voluerūt Canariensis, et Pr̄ Vazq. vel illtm̄ vt sic herē conatū ad silitudinē nalem, vt voluit P. Arrub. vel originē verbi ēē viā ad cōicoēm gradus illtiui, vt voluit P. Alber. vel ēē verbū silitudinē nāe dinæ vt voluit Pr̄ Beca. in 1ª opinōe Thomistica, tandē vel cognoēm ēē coptm̄ quiditiuum dei vt voluit Pr Zuar: cū his oīb. facile se cōponerēt Græci, sd hæc oīa cēsētur a concilio insufficiētia. go.

§. 50. Probo Minorē ex sessi. vltima. versu. Quib. Latini cuius hæc sūt verba. Idcirco autē dinum̄ symbolū declaratū, ac dilucidatū a Maiorib. nris fuisse dicimus; ne quisquā ambigēs an filius spūs scti cā sit, in aliquā inciderēt hæresin. Nā credētes spum̄ ex filio nequaq̄ procedere, necēē ē vt intelligāt spum̄ ex solo Prē procedere, ac consēnter n̄ ēē filiū. Hæc conciliū. nec ~~solū~~ fuere dicta a solo Iulio Cardinali, aut a solo Iohanē Theologo, qui pro Latinis soliti erāt disputare; sd a toto concilio concludēte, ac defiēnte contra Græcos processioēs spūs a Prē et filio. vbi aduerte cū dixere. ac consequēter n̄ ēē filiū, n̄ ēē dictū de persª spūs, qª quidē n̄ ē filius. Est gr hæc argti uis: si spūs sctus n̄ oritur a filio, conseqr in dinis n̄ ēē filiū. Conc. Floren. sess. vltima

§. 51. In hoc testimoniū inciderūt multi scholastici, quod n̄ tā explicuisse quā contorsisse vnr. P. Vazq. d. 147. nur. 11. asserit hoc testimoniū corruptū a n̄nullis quos tacitos reprehēdit: sic autē legūt. necēē ē vt illgant spum̄ ex solo Prē procedere, ac consequēter eū ēē filiū. Itaq̄ loco n̄ ēē filiū, dicūt eū ēē filiū. 1. seqr spum̄ sctum ēē filiū. Philippus Faber, nouus, ac nobilis scoticæ disciplinæ propugnator in 1m disp. 33. nu. 29. asserit vitiatores huius testimonij ēē nonnullos Thostas, vt

notā

39. Disp.ao 3.a

nota erroris inurat scoti sniæ opinatis spus dictum iri a filio, tametsi ab illo n procederet. Fundamentu horu authoru e, qz ibi concilium loquitur de spu scto, at n potuit inferri pro absurdo illu n ee filiu, go intulit illu ee filiu. q e absurdu,

Ipse P. Vazq. nu. 12. ceset hæc verba, ac consenter n ee filiu 52
dicta de spu scto, qui re vera filius n e. Nec infertur a concilio p absurdo spum n ee filiu: at vo ceset concilium eo in loco statuisse doctrina catholica de mysterio Trinitis admissa et a Græcis: nepe 1a persona ee Prem: 2a 3. vo filiu: 3am aute n ee filiu. Quo constituto pergit concilium contra Græcos ab illis admitti diuinitate partita; qz cu diuinitas in Pre sit fecunda ad gnandu, et spirandu, n coicaretur verbo, vt fecunda, ad spirandu: q e sbam partiri: quod ee contra fide pie credi dixit Concilium.

Vtraqz explicao e aperte contra textu concilij: quod a- 53.
perte probo 3plici ipsius periodo, quaru singulæ integro sut puncto dmctæ. 1a Periodus e hæc. Idcirco aute diuinu symbolu declaratu, ac dilucidatu a Maiorib. nris fuisse dicimus: ne quisqua ambigens an filius spus scti ca sit, in aliqua incideret hæresin. Qua 1a periodo Græci monetur de periculo suæ doctrinæ, nepe de hæresi illa secutura. Hæc a hæresis proponitur a Concilio hac 2a imediata periodo. Na credentes sanctu spum ex filio nequaqua procedere, necee e vt intelligant spum ex solo Pre procedere, ac consequeter n ee filiu. Illa aute 1a dictio calis indicat ibi proponi hæresin, de qua meminerat 1a periodus: alioquin inepte poneretur dictio Nam. hæc aute periodus duas proponit hæreses, altera pro Antecenti, altera pro consenti argumentois: Antens e hæc Græcanica. spus a solo Pre procedit. consens aute e hæc go n e filius.

3a aute periodus e hæc. Qui aute proferut spum ex 54
sola Pris pers procedere, hi procul dubio sbam ab hypostasi separat, et partitioem imaginatur dina sbæ, quod a roe, fideqz valde alienu pie creditur ee. Hæc periodus proponit aliud absurdu q probatur a priori hæresis periodi 2æ: nepe verbu n ee filiu, nisi ab illo procedat spus: qz Pr necesse e vt coicet filio totu quod ht præter hoc quod e ee Prem: alioquin partiretur sba, qz cu illa sit fecunditas

ad

Sec.o 5.a

ad spirandū n̄ cōicaretur hæc fæcūditas, ac proinde verbū partitā acciperet nam̄ a Pre. et consenter n̄ eēt filius; qz filius accipt quicquid ē in Pre præter hoc quod ē eē Prem. q° argto vsus ē Ioh. Theologus sessio. 6. et 7.

§. 55. Hinc reijcio authores adductos §. 51. tū qz periculo n̄ vacat mutare antiquorū scripta, quod illorū sensus n̄ calleatur (hoc. n. minime vsitatū ē apud Catholicos:) qui libros antiqos oculis tractāt n̄ manib. Ioh. Theologus cū Florētiæ Græcos male vexasset authoritate s. Basilij, illi conquesti sūt falsatū eē Basiliū: quib. respōdit Joh. sess. 20. vers. Longā oratioem his verbis. Quod quidē falsū eē deprehēdimus, quod cū hic liber scriberetur nulla prorsus ir Græcos et Latinos controuersia fuit. Idē ego dixerim nullā inter authores antiquos controuersia fuit de hac nrā lectioē, neqz ir Recentes, g° n̄ licet eā ex solo Cranco mutare.

§. 56. Deinde eorū lectio ē contra consiliū ipsū: quod n̄ potuit inferre spūm sctūm eē filiū, si procederet a solo Pre. Quāuis. n. aliqui dicūt verbū eē filiū, quod ab vno solo procedat: secus spūm qz procedit a duob. id aperte reijciūt authores illi: illudqz discrimē quod refellūt oēs fere scholastici eēt de fide. Mens g° consilij ē verbū eo ipso quod ē filius accipere a Pre, oīa q sūt in Pre præter paternitem: fæcūditas. a. ad spirandū n̄ ē paternitas, et ē in Pre. g° verbū eo ipso quod ē filius accipt eā fæcūditem. Vnde consiliū intulit n̄ eē filiū in dīnis. qz nulla persona acciperet hāc fæcūditatē. Hoc constat ex sessi. 6. vbi Andreas id conclusit ex s. Cyrillo: atqz confirmat ijs Basilianis verbis. Prem et filiū protuli, has mihi tene proprietates. filius g° manēs in eē filij, et quatenus filius ē, oīa ē q Pr, iuxta hoc domini nri dictū: et mea oīa tua, et tua mea sūt, imaginis enim oīa, rei sūt existētis. idē confrat sess. 7. ijs s. Chrisosto. verbis. Oīa filius ē, q et Pr, hoc excepto quod ille quidē ē Genitor, hic autē natus. g° consiliū requirt ad coptm filiationis, vt filius accipiat a Pre, oīa q ipse pr ht, præter paternitem. sed spūs sctūs tāetsi procederet a

Singularis opinio.

explicatur mens consilij loco citato.

S. Basili.

Chrisost.

solo Pre, n̄ heret oia q̄ pr̄ excepta paternite, qz n̄ heret spiroem actiua. g° consiliu n̄ potuit colligere spum ee filiu consequenter quod a solo Pre procedat. Quod etia clare patet ex 3ª periodo confirmate 2am infertur n. partitioem fore sbae, nisi filio coicetur spirao: mutatu e g° consiliu contra doctrina ipsius cōsilij

Neqz probo expositioem P. Vaz. in §. 52. (qua secutus e Faber) tu qz illa 2ª periodus n̄ contin̄t doctrina catholica admissa et a Graecis de mysterio Trinitatis, ea relege in §. 53. n̄ enim contin̄t nisi Graecu errore de processioe spus a solo Pre: ex q° inferuntur hae verba. Ac consenter n̄ ee filiu. Nulla ite a propositio Catholica ibi fuit statuta: neqz ex ullo prio potuit educi. illa enim 2ª Periodus propota §. 52. solu e repetitio erroris Graecoru poti pro Antecenti: Perinde e n. ac si dicat consiliu. per vos spus a solo Pre procedit, g° consequens e n̄ ee filiu, cu g° hoc consequēs sit Catholicu acceptu de spu scto. nō potuit inferri ex haeretico antecenti. Imo minus inepte concluderetur spum ee filiu: verbu n. a solo Pre procedit, et tn̄ n̄ e consens illud n̄ ee filiu. Imo multi censet ideo verbu ee filiu qz procedit a solo Pre. 57

Ergo consiliu inferes n̄ e filius agit vrliter de oi pers.ª dina, quaru nulla eet filius; qz nulla acciperet a Pre oia quae sut in ipso, s tm nam partita: n̄ g° loquitur de solo spu scto. Haec aute defio pt 2plr illgi. 1. pota doctrina Graecorum admittete 1ª 2ª et 3ª personas: quaru duae oriuntur a sola 1ª, 2ª aute dr verbu, quod a Graecis admittitur ee filius: arguit g° aute consiliu retetis his trib. pers.is n̄ retineri coptz filij, s haeresin sequi de nullo filio, quod probat hoc argto: verbu n̄ acciper a Pre oia, q̄ sut in ipso praeter paternitez ite acciperet nam partita vt vos dicitis, g° verbu n̄ eet filius. Pbo consam ex S. Basilio. qz filius eo ipso quod filius e praeter paternite accipit oia q̄ sut in Pre. Ide dico de spu scto. Atqz haec e germana concilij mēs. 58.

2°. pt illgi ex errore Graecoru de processioe spus a solo Pre, sequi n̄ ee filiu, qz n̄ poterut retineri nisi duae pers.ae altera producēs altera producta, persona 59

pers. autē filij n̄ retinere dñcta a spū scō, qui missi procedut a verbo, ab illo n̄ dñguitur, eēt itaq; dualitas personarū qualis infertur a Thostis contra scotū ex suppoē q spūs n̄ procederet a filio. existimo autē hāc n̄ eē mētē concilij, qz sententia scoti eēt hæretica, quod in tā celebri authore n̄ ē admittendū, quāuis autē hæc eēt mēs concilij adhuc stabilitur nrā doctrina, qz ea roē destruer 2ª pers. qz destrueret filiaō. probo. qz ea roē destrueret qz acciperet naīm partitā. Et præter paternitē eēt aliquid in Prē, quod nulla pers. acciper. Hoc. a. eē contra roem filij constat ex §. 56. q ideo n̄ eēt 2ª pers, qz frūr deesset cœptus filiois qui ē accipere naīm sñ partitiue.

§. 60. Aduerte in conciljs aliquādo statuī propoēm defiendā in quā conspirāt plures consiliares: at n̄ sēper accipitur raō q redditur a Theologis tūc illā probātib. sæpe enim reijcitur raō, et defitur mysteriū: vt constat ex 7. synodo Actiōē 5ª vbi Joh. Epūs Thesalonicēsis docet Angelos eē pingendos, qz sūt corporei. pictura definit Concilū, roem. a. nō accepit a Johē sic irpretor Theologos dū asserūt propoēs defitas in conciljs eē de fide, secus roem, id ē quā reddūt doctores sigillatim, quando vō totū Concilū aliquid probat fundamto intrico maxime si sit defio quiditatiua rei defitæ in concilio, tā mysteriū, quā raōs sūt de fide. vt in Conci. Triden. sess. 14. c. 4. vtilitas panitētiæ pōr plurib. scripturæ testimonijs, q illi scopo facere ē de fide.

quo mō inter pretandi Theologi, asseretes. 2ª,

§. 61. His e concilio statutis sic argtor: Græci fatebātur verbū oriri a Prē in silitudinē nāe ex vi processionis: spum. a. oriri in silitudinē attributi: et tn Concilū probat cōtra illos verbū n̄ eē filium, nisi aliquid addatur. q illa n̄ ē adequata raō filij. p bō Min. qz quāuis verbū acciperet ex vi processionis illā naīm q ē cœptus quiditatiuus dei, et q pro vt in Prē ē radicaliter fœcūda ad spirandū: qz tn pro vt in filio illamet n̄ admittitur fœcūda ad spirandū, ideo dicitur a Concilio verbū n̄ fore filium

34. Disp. 3ª In quo differunt Processiones
g° plus exig[t] concilij, qua admittit hi authores.

Subsec° 1ª eiusdē sniē impugnatio 3ª

1m. argtem mutuor a Scoto in 1. dist. 13. q. vnica. versu 62. aliter ponitur. nu. 7°. qz ad probandā realē dissimilitudinē processionis vtriusq3, vtūtur hi authores sola dnīone rois ir nam et attributū dei. Sic g° argtor. verbū ē rlr filius; spūs. a. rlr ē n filius. s hoc discrimē n pt constitui solo discrimine procedēdi simile. malr, aut fralr; ex vi processionis; aut per processionem. g°. g. bo Mi. qz ille modus tātū arguit ee verbū filiū reduplicative, ex 1° coptu precisivo, sicut arguit illud procedere fralr sile. Itē arguit spum n procedere filiū reduplicative, sicut n procedit reduplicative silis: s hoc n probat illū n ee malr, et a parte rei filiū; g° ras ē mutila. probo Mi. qz illa ras n probat spum n procedere malr silem, g° n[c] malr filiū. Probo consequiam. qz qua vōe ē origo viuētis a viuēte a prio conncto in silitudine nē, eadē vōe ē filias: s a pte rei spus ht hāc originē, et silitudinē nē, g° ht a pte rei filioem

Objcit. defioem accipiendā in sesu frali, et n in identics. Eua 63. n. originē trax ab Adamo, et n fuit eius filia, qz frlr n fuit orta in silitudine na. Contra. ia ostēdi §. 16. Eua n fuisse ab Adamo, vt a prio conncto: actus v per qua eius aiam vnitus fuit corpori tetēdit in silitudinē nē. Quod objcitur de defioe accipienda in sesu frali, et precisivo impugnatur. Quia defio gnationis ē origo viuētis. sicut defio hois ē al rale, et sicut origo silis a sili ē defio productois rei sily, et origo pers. dnā a pers. dna, ē defio processionis dnē; g° vbi fuerit malr defio gnois erit malr gnās, sicut vbi fuerit malr al rāle erit malr ho: et vbi fuerit malr origo pers. dnā a pers. dna erit malr processio dna: Ras a priori. qz defitiō et defio n dnguntur virtualr. Quis autē e vulgo, negs ex Literatis n appellat filiū eū, qui vlr accipt nam silem a viuēte conncto, aut quis ad dig-

S.co 5.a Impugnatur 2.a sniã S. Thomæ. 35.
noscendũ vtm̃ mulus sit filius equi, recurrt vnquã ad cõptus
præsciuõs, et n̄ ad reales.

64. Dicũt hæc eẽ v.a in reb. creatis: secus in increatis: vbi dinc-
tio virtualis valet quod apud nos realis, in illtu. a. et
volte dn̄a ẽ hæc dinctio virtualis. g.o valet quod apud
nos rẽlis. Hæc ingenue fateor, et explicabo sec. 6.
ostendo autẽ hac doctrina hos authores abuti. quia vbi
reperitur illa dinctio virtualis, n̄ reperitur defiõ alicu-
ius rei cũ negoẽ defiti: sd hic reperitur defiõ gnaõis, et n̄
pt cũ illa cõponi negaõ defiti, quod ẽ gnaõ. g.o abutũtr
hac dinctõe virtuali. Quod patet 1.m qz spus n̄ procedit vt deus
neqz vt silis, neqz vt pers.a: sed tm̃ procedit vt amor: et tn̄ n̄ fũ-
datur hæc dinctio virtualis ir̄ deitatẽ et amorẽ, ir̄ suppositũ
et personã, ir̄ silitudinẽ et n̄ silitudinẽ. g.o n̄c fundatur
ir̄ filiatioem̃, et n̄ filiatioem̃. Pbo conseq.a qz filiaõ et
n̄ filiatio fundãtur imediate in silitudine, et n̄ silitudine
in identitate et n̄ identitate ir̄ nam̃ et amorẽ: sd amor
et na.a neqz rlr, neqz virtualiter ita dinguntur, vt na.a
absolute n̄ sit amor, et vt spus absolute n̄ sit deus, neqz vt
n̄ sit a parte rei silis. g.o Lic.t fratr spus n̄ sit filius, cur n̄ erit
filius matr.

SE.co {Discrimen processionis vtriusqz.} 6.a

Subsect.o {Quædã præmitto.} 1.a

65 1.m Prem̃ et filiũ n̄ solũ cõuenire in habenda natura dina
sed etiã in ea habenda cũ fæcũditate. Non n. ẽ solũ dis-
crimẽ in eo quod duæ personalitates sint rlr dinctæ a
spũ scto et quod sint priã productiua vt quo spus scti, sd
etiã ẽ discrimẽ vtriusqz pers.æ a 3.a in m.o accipiendi
absoluta. verbũ n. ex vi phisica processionis accipit
nam̃ q.æ pro vt in ipso ẽ rlr priũz cõicatiuũ quo Amoris
absoluti spũi scto: eadẽ a. natura ex vi phisica pro-
cessionis pro vt in spũ scto n̄ ẽ realiter priũz quo

coicatiuum alicuius perfectionis diuinæ ad intra: quia omnis processio ad intra finitur in spu scto. Itaq; personalitas verbi e productiua rlr, et naª dei pro vt in verbo, illud conotando e rlr coicatiua amoris: personalitas a. spus n e realr productiua ad intra, neq; naª dei pro vt in spiritu e realr coicatiua ad intra. Quod discrime e reale n solu in relatiuis, sed etia in absoluto n quod absoluta sint dmita in entitate, sed quod eade pro vt in diuersis suppotis habent munera ta diuersa, qua si eent entitates dmitæ, hæc a. munera sut fæcudare vna persona, et n fæcudare alia ad intra.

In q° constituitur dmctio virtualis cognois diuinæ ab amore.

In q° ~~admit~~ constituo dmctoem virtuale cognois ab amore dei. Neq; audio nonnullos asserentes nam dinam n ee in spu scto sub coptu næ, sed tm sub coptu eliæ. Quauis n. in re nihil dicat absurdi, et integru concernat homousyon hoc e constubstatialitate, phrasis tn aliena e a Prib. et Theologis.

Modus loqdi alienus a Theologis.

2°. præmitto nam in 1ª significoe vsurpata ab Aristot. pro sola maª et fra, vt ostendi disp. 7. physico. deinde ea vox e translata ad oem eliam substantiale qª sit principiu motus eius in quo per se 1°. inest. Hinc Angeli quos Aristote cesuit transnaturales dicti sut here nam: quia hnt priuß motus eius in q° 1°. per se inest. Deinde Theologi considerantes in deo perfectoem, qua motus includit, nepe productoem realem, et expungentes imperfectoem motus quæ sut mutatio, et carentia rei, admiserut in deo natura seclusis imperfectiob. næ creatæ. vnde deus absolute habet nam: quia eius elia e principiu fæcundas persona n ad motu, sed ad productoem ad intra. 66

Qua perfectione includit motus, et qua imperfectoes.

Et quide nisi coptus quiditatiuus dei eet realiter fæcudus ad productoem in ipso deo, siue ad intra, n eet absolute naª. Angeli enim n hnt nam, nisi quia hnt priuß motus ad intra, n vº quod sint priuum motus ad extra. Cu. n. naª definiatur priuum motus eius in q° inest, n bene extraheretur ad priuum motus extra id in q° inest. Hinc concludo nam ee in Pre, et filio n solu malr, sed etia formalr in roe, et munere naª: idq; a pe rei: at vº in spu e naª dei malr, et e eiusde næ cu Pre, scili. in entitate næ: at vº n e frlr in roe næ nepe in mu- 67

Qua roe copetit deo ee nam.

SE.co 6.a subsec. 1.a Quædã præmittũtur. 37.

nere fœcundandi ad intra, idq̃ a p.e rei.

68 Hinc probo eẽ in spiritu scto nam̃ dei: qz in ipso ẽ quicquid in deo est prium̃ quo ~~mot~~ quasi motus ad intra, itẽ et illud prius ẽ idẽ cũ persona 3.a g.o 3.a pers.a ẽ eiusdẽ nã cũ Prẽ. Itẽ in spiritu ẽ fœcunditas Pris eandẽ ob cam̃: qz v.o fœcũditas accipitur in sensu frãli ñ solũ pro entitate fœcũdante, sed etiã pro munere. et hoc munus ñ exercetur in sptu scto ideo sptus ñ dr̃ herẽ fœcunditatẽ: dr̃ autẽ herẽ nam̃ dei, tũ qz na.a accipitur magis mãlr pro entitate sine munere: tũ qz ẽ in sptu scto radix roẽ nrã attributorũ, in q̃ imitatur nam̃ phisicã, q.æ ẽ phy.ce radix accntiũ seruato tñ discrimine. { sptus habet absolute nam̃, ñ tñ fœcũditatẽ formalr

69. Assero itẽ in verbo ex vi phicã process.is eẽ nam̃ Dei ñ solũ in entitate, sed etiã in munere, moreq̃ na.æ: qz munus nãe ẽ fœcundare personã vt sit reale principiũ quasi motus ad intra, quod accip.t verbũ per gnaoẽm. At v.o in spiritu scto nullo m.o ẽ na.a dei cũ munere, moreq̃ nãe: ñ solũ ex vi præsciua processiois, verũ neq̃ ex vi phicã, et (vt aiunt) ñ per processioẽm: qz na.a dei ñ fœcundat 3.am personã vt sit rle prium̃ productois ad intra: g.o na.a dei ñ ẽ in sptu more nãe. Quæ pont explicari exemplo actois creatæ, q.æ cũ sit vna indiuibilis frãlitas cũ diuersis tñ præstat effectus diuersos, cũ agente enim constituit agens, cũ sbto. a. constituit patiens, at cũ trõ constituit productũ, ita eadẽ na.a dei cũ reloẽ paternitatis constituit generãs: cũ filiatioẽ genitũ, cũ spiraoẽ spirantẽ, cũ passiua. a. spiraoẽ spiratũ. Reloes. a. nullibi sũt magis proprie complentum nãe, quã in deo qz sine illis ñ eẽt in deo prium̃ rle productois ad intra. vnde na.a in roẽ fœcunditatis conotat suppota productiua ad intra. { Quod sit munus nat.æ? { Simile. { Natura dina vt fœcũda ad intra conotat supposita productiua. &c.a

70. Vnde concludo defioẽm grois eẽ accipiendã de silitudine in na.a more nãe, alioquin ñ oriretur viuẽs a viuẽte in silitudinẽ adæquatã nãe, sed in silitudinẽ partitã et cũ magna dissimilitudine in naã.

Conciliũ

38. Disp. 3ª. in q° differūt processoēs.

Concilium Floren. Græcos coarguit quod imaginarētur partitiōem in nāª, non quidē in entitate, quā tā Græci quā Latini fatebantur insectilē a pte rei, sed partitiōem in munere. Vnde spūs sctūs accipit nam integrē in entitate, n̄ tn̄ in munere: qz nullū munus nāe realr exercet verbū a. illud exercet, qz ē rle priūs spūs.

Subsectio. Discrimen a Priori 2ª. §. 71.

Iā patet discrimē, tota n. gnaō viuētiū quadrat in verbi processiōēs. silitūdo n. ē maior, quā in creatis, qz ē in eadē nūro nāª, munus a. nāe ē perfectius, quā in creaturis. Nāª n. vitalis creata ht pro munere fœcundare ad actus vitales accn̄tarios, diuina v° ad sbiales. Oē viuēs accipiens nam silēm prio iuncto fœcūdantē ad productōem vitalē vocatur filius, itē eius caª efficiēs vocatur pater. g° fides recte docuit verbū ēē filiū, et 3ª personā patrē, qz verbū similimū ē oī ~~ores~~ quod a philosophis vocatur filius, seclusis tn̄ imperfectionib.

E contra v° spūs sctūs recte dr n̄ filius, qz in illū n̄ quadrat defiō gnois, n̄ enim oritur in silitudinē adæquatā sed inadæquatā: quāuis enim accipt nam integrā in entitate n̄ tn̄ in munere, nullus a. filius agnitus a philosophis accipt nam sine munere. Quare recte dixit Florētinū filiū qz filius ē ēē oiā qd pr excepta paternitate, spūs a. n̄ ē oiā qd pr excepta paternitate. g° ht diuisiōem in munere nāe, quāuis n̄ in entitate: qd ē partitio cuius meminit Florentinū. g° ob hoc discrimē recte fides asseruit spūm n̄ ēē filiū. Fateor in creaturis nūquā accipi nam sine munere nāe: in q° dissidet hoc mysteriū ab ente creato: suppōto tn̄ quod cōicetur nāª, sn̄ munere nāe recte dicitur n̄ ēē filiatiōem: qz contra eā ē cōicari nam sine munere. 72

Colliges inde nihil referre excludere amorē a toto cōptu nāe: vel nam dei constituere in illectōe, dū ita cōicetur realr nāª dīna, vt sit priūm quo realr fœcundans ad intra: Itē etsi cōicetur cōptus quiditatiuus dei spūi scto, etsi procedat vt deus ex vi processionis, etsi procedat vt persª. itē etsi finis sit processionis sit cōicare nam, dū tn̄ 3ª. personā n̄ fœcundet ad intra n̄ erit filius 3ª persona. 73.

Subsec.° { Sententiæ Authores { 3.ª 39.

74 Antesignanus ē Richard. victorinus l.° 6.° de trin. c. 18. verbis expressis. Rich. sequutus ē Gofred. quodlib. 3. q. 3.ª apud Aureo. in 1.m dist. 13. art. 1.° cap. opinio Gofredi. sniam et verba Richardi mutua accepit Alexander 1.ª p.e q. 42. membro 2.°. Ioh. Maior in 1.m dist. 13. q. 1.ª Pet. Cameracēsis apud Gabri. eadē dist. 13. initio quæstionis, cui sentiæ mire affulsit genticus meus P. Franc. Cuñiga primū Dominus Translauiniæ et montalui, in admirando opere de Trinitate, quod propediē spero.

75. Et quod caput ē eā docuit S. Bonauē. eadē dist. 13. arti. 1.° q. 2. versu ad illud g.° fine. his verbis. Ideo quāuis in istis inferiorib. grā materiæ sit completa raō grōis, productio substæ similis, n̄ tn̄ in diuinis, imo oportet addi per modū fœcunditatis naæ, et quod ista conditio deficit in productōe spūs scti. patet quod n̄ sequitur scilicet eā eē gnaōem. Neq3 dissentit S. Tho. dū n. asserit filiū n̄ iri dinctum a spū scto, nisi illū producat sentit aperte filiū in rōe filij dingui a spū scto, q2 ē fœcundus ad illū. g.° hac fœcunditate constituitur in eē filij q2 constitutio, et dinctio ab eodē sūt. solus g.° Scotus potuit ab hac sentia dissidere, constituens filiatiōem dinctā independenter a fœcunditate

Subs.° { Respondetur ad argta. { 4.

76. 1.m obijcit Pr̄ val.ª S. August. n̄ attigisse hāc rōem: alij eā a conci. Florent. prætermissā. R.deo S. Aug. confessū se nihil inuenisse quod satisfaceret sibi, vt sciant gentes quoniā hoēs sūt, n̄ q.æ docuit probantur scholasticis, deus n. partitim singula beat. De conci. Florēti. abunde dixi sec. 5. subsec. 2.ª et quāuis eēt a concilio prætermissa quid inde, prætermissæ ēt sūt ārū sniæ, quas nihilo minus ipsi defendūt, neq3 mihi obturatū ē os, vt n̄ dicā, nisi q.æ concilia dixêre dum m.° illij n̄ contradicā. Mitto argta Aureo. in 1.m dist. 13. art. 2.° versu 2.ª v.° propositio.

+

44. Disp. 3.ª In q.º differunt Processiones.

2.m argtm, qz videmur dinguere pers.as per absoluta: consequēs 77
ē hæreticū. g.º pbr Ma. qz constituimus discrimē in fæcūdi.te
coicatiua rlr, q.ª ē absoluta. R.deo hoc argto acrius vrgeri
oēs sniās a me impugnatas, vt constabit eas percurrēti, maxi-
me a. duas vltimas Thosticas. qz q.ª ego constituo in fæcū-
di.te reali q.ª ē notiōalis. illæ constituunt in coptu quiditiuo
dei, vt roē dincto ab amore, et in silitudine intētiōali, q.ª
sūt penitus absoluta, g.º illæ acrius vrgentur.

Ad argtm nego Ma. ad probōem rndeō roem frālē 78
dinctois ēē reloēs vt oppōtas, qz raō dinguendi ē, id quod ē
in vna pers.ª et n̄ in a.ª: solæ a. reloēs vt oppōtæ sūt in
vna pers.ª et n̄ in a.ª. Fæcunditas a. realis quoad entitēs ē
in oib personis. secūdū coptm absolutū: ac proinde n̄ ē raō
dinguendi in entitate. Suppota a. dinctoe reali ir 2.ª 3.ª q.ª
pers.ª, quod 2.ª sit filius, secus 3.ª oritur ex duplici capite:
1.m ex ipsa reloē, q.ª cū sit filiatio constituit filiū, spiraō a.
passiua qz n̄ ē filiaō n̄ constituit filiū, id ē filiatio ē pro-
ductiua alius reloīs, secus spiraō passiua. Itē oritur hoc
discrimē ex ipsa fæcundi.te absoluta n̄ absolute consi-
derata, sed notionalr, vt conotat reloem productiuā
ad intra, fæcundare n. munus ē notionale, qz sibi
vindicat in coptu formali reloem productiuā ad intra,
quapropter vt fæcundās n̄ ē in spū scto. vide q.ª actioē
et passioē dixi §. 70. ē g.r tota fæcunditas malr in spū
scto. n̄ tn̄ illū fæcundando.

3.m argtm ē. Pr prius roē quā intelligatur spiratiuus 79
ht nam more na.ª, qz in illo priori ht illtm fæcūdū ad
producēdū ad intra. g.º filius intelligir filius prius quā
intelligatur herē spiroem, et nam more nāe. Antecens
ē certū, qz prius roē quā pr spiret gnāt. conseq.ª
probo. qz filius in illo priori n̄ intelligitur herē
accipere spiroem, neq nam more nāe a me expli-
catā, et tn̄ pro illo priori intellig.r filius. g.º verbū
prius roē ē filius q.ª spirator, et quā fæcundū. probo
Min. tū ex s. August. asserēte filiū ea roē ēē filiū
qua verbū, tū qz verbū in oī coptu ēt præsciuo ē filius.

Sco. 6a.

78. Nego antens: pr enim in illo priori originis intelligr fœcundus ad filiu cu intuitioe coprehensiua de tota Trinitate: qua cognit spirocm sua actiua: ex qa cognitioe verb. procedit: vt contra Sco. et P. Vazq. ostenda disp. 4a. verbu. a. accipt tota illa cognioem vt fœcuda ad spirandu. Itaqz nec pr e pr roe nra, nisi vt coicatiuus radicalr spirationis: neqz verb. e filius nisi vt illa accipiens. Quod quide e de roe verbi adæquate supti, dict. n. ordem tu ad obm quod exprimit, tu ad amore que excitat, sub vtroqz. a. respu constituitr filiao. Et quide præter Scoticos cæteri Theologi admittut verb. fralr procedere ex aliqa cognoe de tota Trinitate.

81. 2o.* nego conseqaz. ad proboem resp.deo recte id ab August.+ dictu, n quod verb. sub solo respu ad obm sit filius, sed quod sub illo, et sub respu ad amore: qui duo respus sut de roe verbi. Si vo detur aliqua cogmo præscindes verb. a respectu ad amore illa n rntat adæquate filiu, imo neqz verbu vt dmctu a spu. dinguitur. n. per opposioem relatiua. Ad 2am. proboem patet ex dictis. + Antecedens et

82. 4m. argtm. qz verbu acciperet nam n vniuoce, sed diuisæ spei: hoc. a. e falsu. go. pbr Ma. qz Pr e gnatiuus filij hoc. a. n coicatur verbo. Nego Ma: ad proboem dinguo Ma. pr e gnatiuus tm. nego Ma. gnatiuus simul et spiratiuus concedo Ma. Vnde n solu coicat filio eande nuro entate nae, sed ide nuro munus: go n coicat naz æquiuoca.

83. At obijciut. go na curte coicatur: probo consam. in Pre in Pre sut fœcunditas ad filiu et ad spum: n coicatur nisi fœcuditas ad spum. go curte coicatur. Nego consaz. ad proboem. Consiliu Floreti. agnouit sbam coicari integra filio, qz illi coicata sut oia præter hoc quod e ee Prem: hoc. a. coicari n potuit, qz verb. n pt ee Pr sui, neqz alius filij diuini: hic enim repugnat. Neqz in hoc coptus na minuitur: qui integer retinetur du e prium alicuius motus ad intra. si. n. detur vnu al capax vnius sensus duntaxat, ta e al qua capax. s.

sensuū imo pt ee perfectius. Angelus n. perfectius viuēs ē hoē quāuis Angelus vnā ht poam apprehēsiuā. hō. a. 6. aut 8. itaqꝫ entitas nāe tā integra ē in verbo, quā in Prē: munus autē nrium ad coptm perfectū nāe tā reperir in verbo, quā in Prē, duo a. illa munera reperiri n pont, n propter imperfectoem, sed propter perfectoem verbi qui ē trus adaequatus poē infinitae. sctus a. spus qz nullū accipt ex ijs muneribus n ē filius.

Disp. 4a

Disp.ao Vtrū processioēs sint ex cogne et amore omniū quae sunt frālr in Deo. 4a

Difficultatē hāc per occasioem maturo, maturaturus difficilimā quāqꝫ morē gerēs auditorib. qui semi anni absoluto cursu repetūt patriā, ne praecipuarū difficultatū ieiuni discedāt: hac de re agit S. Tho. q. 34. art. 1. ad 3m. fusius a. art. 3.

SEco Non nulla praemitto. 1a

1m n ee quaonem in sēsu identico seu mali: certū n. ē verbū produci per cognoem oiūꝫ qae sūt in deo formalr, et eminēter tā etsi libere sint futura. Quia illa cognio per quā in oiūꝫ sentia procedit ē a pe rei cognio de Trinitate, de pōbilib. et de futuris: ob quod verbū a pe rei oritur ex oium notitia: quia notitiae illi cōueniūt a pe rei prata qae sūt rlr in scia dei. ē gr quaeo de scia obtorū formaliter vt de illis ē: vtrū scia de spū scto frālr sit per quā verbū procedit id ē vtrū spus sctus vt obm cognitū concurrat more obti ad processioem verbi, melius vtrū cognio de spū scto qz de illo ē sit per quā verb. procedit, etenim pt concipi scia futurorū vg. malr: itē frālr. Rogo vtrū scia dei qz ē de futuris fecundet Prem ad producēdū filiū? eodē sensu disquiro vtrū cognio de tota Trinitate qz de illa ē, sit rao per quā verb. procedat.

Quod P. Vazq. explicuit recte: perinde ee querere vtm verb. per aliquā cognoem procedat ac querere vtrū si per pōble vel impōbile haec cognio dei n eet de spū scto neqꝫ de creaturis verbū produceretur eodē mo, qo nūc. Etenim si deficiente cogne creaturarū

adhuc verbū producere vt nūc. q̄ cognō vt ē de re illa per accn̄s ē ad verbi processioēm. Quia cāa per accn̄s ē q̄a pōta vel ablata effectus oritur eodē m̄. Quae doctrina placuit Fabro in 2m. disp. 2. nu. 27.

5. 2°. moneo cognoēm per quā verbū procedit poē considerari vt positā, vel ablatā a p.e rei: vel tm̄ per nrum̄ coptm̄ praesciuum. primus sēsus reddit hāc quaeōnē vtrū verbū produceretur vt nūc, tā etsi spūs sctus n̄ cognosceretur rlr̄ ea cognōe. Haec a. quaeō pt intelligi vel quoad entitatē vel quo ad denominoēm. vg. si haec entitas sciē vt terminatur ad creaturas pōbles deficeret, vtrū verbū eēt hoc numero q̄ ad entitatē. Itē si deēt haec denōiatio de creaturis an desinerit verbi haec entitas. aut denominaō. q̄e doctrina ē consideranda in disputoēm 4. et 5a 3.

6. Praesciuē a. pt auferri aut poni cognō dei de aliq° obo nēpe roē nrā. vtrū scili. concipiamus verbū oriri ex aliq̄a cognōe de absolutis praescisa a cognōe de relatiuis: deinde in 2°. seō rōis concipiamus verbū oriri ex cognōe de relatiuis. Itē vtrū sit aliq̄a cognō per quā verbū procedat primū vt expressiuū diuinorū, 2°. pōbiliū. 3°. futurorū. ita vt processio per oīa sit rlis. successio a. sit sola roē nrā. S.co { Opinio Scoti. { 2a.

Subs.° { Proponitur. { 1a.

§. 7. Scotus pluries suā indicat sentiām, nullibi tn̄ clare. Faber in 2m. disp. 2. c. 4°. breuiter eā refert. Praemonēdi sumus ab scoto constitui in deo tria instātia naturae. in 1°. cōpitur eēia dīna absq̄ relob: in 2°. ē ordo originis ad intra. in 3°. ordo originis ad extra. ille qui ē in 2° instanti vocatur primus ordo originis, qui a. ē in 3° instāti vocatur 2us ordo originis: q̄z creaturae originē trahūt a na.a vt cōicata trib. pers.is.

Ait Scot. primū instās nāe retineri sēper. et in eo collocari §. 8.
pers.as diuinas: qz quāuis sūt obm 2ariū, et hnt ēē per p̄o-
ductoēm; tn̄ qz pertinēt intrinc.ce ad cōicatiōēs eēiae, pgnū-
tur in 1o instāti nāe. Illtus-a. et voltas dei vt termi-
nātur ad suū obm primariū quod ē eēia diuina, cō-
stituūt primū ordēm originis. hoc ē fecundāt ad intra.
vt vo terminātur ad obm 2ariū qe sūt creaturae consti-
tuūt 2m ordēm originis. id ē fecundāt ad extra. qz
vo creaturae producūtur in ēē diminuto quod ē poste-
rius quā ēē personarū, ideo verb. n̄ oritur ex cognōe
creaturarū et pobiliū. Neqz spūs ex earū amore. §. 9.
Asserit itē Scotus in 2m. dist. 1a. qe 1a. arti. 2. verbū ori-
ri frlr ex cognōe solius eēiae, et absolutorū; n̄ vo ex
cognōe alicuius pers.ae cognoēm. n. de tota Trinitate cēset
cōicari verbo comitāter et identice, n̄ tn̄ formalr. quē
sequūtur Scotici effusis copijs, nuperrime-a. Faber tota
illa disp. 2a. Hoc aduerte tā fuisse obscurū Scotū
vt nec Philippus Faber, neqz Hugo Cauellus eū potuerit
explanare quāuis conati, latet. n. illos illud ēē
diminutū, et alia id gn̄s abunde obscura.

Subsect.o { 1m. Argtm. Scoti. { 2a.

Si verb. producerēr ex cognōe oiūm qe sūt in deo verbū 10.
produceretur de se ipso et de spū scto vt notis patri.
qz Pr cognit verb. vt verbū, itē et spūm; hoc-a. ē
falsū. go. Min. pbr. 1m. qz oē illud ex qo aliquid produ-
citur praesupponitur pducto. qz ē priūm quod vel quo. go
cognio de verbo praesupponeretur ad ipsum verbū. qz eēt
priūm qo verbi, sed eiusmodi cognio n̄ pt praesupponi
verbo. go per illā n̄ oritur verbū. pbr Min. qz ea
cognio ē posterior verbo go n̄ pt praesupponi verbo.
Pbo Antecens. qz illa cognitio ē intuitiua de verbo.
go ē posterior verbo. et consequenter verbū eēt ex
istēs antequā gnāretur. qz eēt existēs ante sui cognēs
go ante sui gnaōem. probo consam, qz gnāo ē poste-
rior cognōe per quā procedit.

Sco 2a. opinio Scoti.

1. 2o. probo Min. primi syllmi hoc ncpe ee absurdu, qz eade roe deus produceret creaturas per earu sciam visionis: hoc a. e falsu. go Pbo Ma. qz intuitio de verbo n minus supponit verbu, qd intuitio de pe. Petru, et tn verbu producitur per intuitioem sui; go et Petrus, et consequeter Petrus n producere liberè qz scia dei e in se necessaria. Ite ex eius suppositioe e necessarior, ob quod Arist. negauit futurorū sciam et veritate.

2. Hoc argtm Scoti pt ee tu de voce, tu de re. de voce e vtru verbu procedat de se ipso, et de spu scto. vt si quis dicat verbu procedere de duab. personis concurretib. quide n phice sed tm intetioalr et terminatiue nihil diceret absurdi, vt cu alijs dicit Nasari. in q. 34. artº 3º. controuers. 1a. versu postremo dico et 8a. concloe. absolute. a. nego verbu procedere de duab. personis, vt docet cu coi consesu Pr Zuar. Lº 9º. c. 5. nu. 5º. qz vt aliquid procedat ab obo n e satis obm in roe pure terminatis. sed opus e praterea vt cogmo producatur phice a tali obo vel imediate, vel media aliqa spe impressa, vel media aa cognoe: sed cogmo dei de Trinitate n e rlr producta ab obo go verbu n procedit de obo pure terminate. Procedit go de solo Pre a q realr producitur, et a qo realr accipit nam, per qua Pr e rlr fecudus, et qe ipsi Patri e rao formalis cognoscedi qua roem nullo mo accipit a relationib: n quide in gne causae efficientis vt ia ostendi: neqz ite in gne causae formalis, qz reloes vt praescisae a na n sut cogmo, go verbu nullo mo procedit de relob. duab. Qua de re multa luculenter docet Pr Zuar. quae mutuatus e Nasari. vt frequeter solet vocu-lis n nullis mutatis interdu.

3. De re. a. pt ee quaestio, vtru cogmo vt e de verbo et spu sit rao ob qua gneretur verbu. Difficultas. a. deuoluitur ad prioritate. Respodet Thostae principiu diuidi in quod et quo illud e suppositu operas concrete sgatum, et constitutu ex na, et subsistia: vt Pater. Quo. a. prium, e illa rao qua fecudatur prium quod, vt na per qua fecudatur Pater. Dicut in diuinis principiu quod ee prius tro producto, qz e reale prium illius, idqz probant argta Scoti §. 10. Prius a. quo n ee prius tro producto, qz neqz ab illo dinguir rlr, neqz e reale illius prium.

Contra. primum quod concipitur vt prius q.ª trū productus. g.º in illo priori 14
copitur principiū quo. g.º hoc prius ē trō. 2.ª consa ē clara: qz 7.
in illo priori ē primum quo, et nō ē trūs. ā consam probo:
in illo priori principij quod imbibitur formalr primum q.º
g.º in illo copitur. probo Antecens. qz primum quod in rē
talj imbibit formalr rem qua constituitur in rē prij
fœcundi: sed ita constitutur formalr per principiū quo.
g.º Mai. patet qz in illo priori nō accipimus primum quod
formalr quantaxat, vt cū dulce supponitur ad terminandū
visū, tūc enim dulce accipitur materialr, coloratū. a.
supponitur formalr. g.º primum quod supponitur formalr 8
in rē prij.

Alij censent verbū oriri ex cognōe duarū personarū vt 15.
possibiliū precisarū rē nra ab existētia: q.ª cognō nō
ē formalr intuitiua, sed quasi abstractiua ē q.ª rē prior
quā existētia personarū, posterior. a. q.ª illarū possi-
bilitas. Pr Vazq. in hanc sentiam merito exalbescit:
etenim dua pers.ª concipiūtur vt ens diuinū de cuius corpu
s. et quiditatiuo ē existia vt exercita. sed ab hac nō pt pre-
scindi obm illa ecialr includēs. g.º pers.ª diuina nō pont
ab existiā prescindi. Quod de dei cognōe de ipsis personis
ē certū: qz deus concipit obta vt sūt, non vō aliter ac sunt,
sed pers.ª diuinæ sūt formalr existētes. g.º concipiūtur ā deo
vt existētes. nō vō precisæ ab existētijs. probo consam. qz qd
res ē frālr existēs, nisi concipiatur vt existēs nō cōcipitur
vt ē. Quod de cognōe dei ē manifestum: ē. n. cōprehēsiua
sui obti. g.º illud concipit adæquatē vt ē: ē. a. existēs. g.º cōci-
pitur vt existēs. Hac enim rē ipsi mouētur ad assercōēm
verbū procedere ex cognōe de Trinitate qz procedit ex cō-
prehēsiuē dei: deus. a. ē trinus vt existens. g.º verbū pro-
cedit ex cognōe de Trinitate vt existente.

Opinātur alij duas personas concipi a Pr vt existentes: at nō vt ex- 16.
istentes de pnti, sed quasi de futuro. Cuius cā ē imperfectio nri intel-
lectus. Confir. Decreta libera dei, et scia libera de illis sūt ab æterno
et tn deus a nobis apprehēditur ea videre quasi futura, et tn in-
tuitiua scia de illis ē prior rē nra, qua decreta vt pntia;
posterior tn, qua vt futura. Hæc sententia nō ē aliena a multis
ex societate: in qua se Nassari. inclinat in q.ª 34. arti. 3.º
contro. 1.ª vers. 2.ª Controuersia pars. a ea tn abhorret P. Vaz

SEcō 2a. 51.

supra. et P. Suar. Libro. 9. c. 5.

Quā sit impugno. duæ pers^{æ} n̄ sūt ex parte suī futuræ Patri; sed coexistentes de pnti. g^{o} deus n̄ concipit eas vt futuras. conseq^{a} patet, qz deus, negs concipit obtm̄ aliter ac ē, negs a nobis pt̄ cū fd̄am^{tm} in re concipi, vt eas concipiēs aliter ac sūt. Antecens probo. qz futuritiō ex p^{te} obiecti dicit duo. 1. m ē existentia rei tempore futuro: 2m vō ē carentia existētiæ tēpore antecedēti vt explicui disp. 9. de quā sec. 6. subsec. 1a. sed pers^{æ} pro nullo instanti carēt existētia. g^{o} n̄ sūt ex parte suī futuræ. futuritio rei duo dicit

Dicent eas n̄ ēē futuras realr̄, suæ ex p^{te} suī; sed tm̄ rōne nostra. Contra 1m. Deus concipit pers^{as} vt sūt a p^{te} rei, n̄ vō vt a nobis male concipiuntur: qz deus illas cōprehēdit. sed illa futuritio n̄ ē in personis, sed in mala nr̄a conceptiōe: g^{o} deus illā n̄ cognoscit in se ipso. verbū. a. procedit ex cognitiōe obiectorū vt ē in deo, g^{o} n̄ procedit ex cognōe futuritionis Contra. 2o. nō nos ex parte obiecti concipimus futuritiōēm g^{o} pers^{æ} n̄ sunt futuræ in nr̄a cognōe. probo Antecens futuritio ex p^{te} ooti ē carētia existiæ pro instāti antecēnti, cui existia pro instāti sequēti: sed carentia existiæ n̄ concipimus in deo pro aliq^{o} instāti, g^{o} n̄ futuritiōem.

Dicēt n̄ concipi futuritiōem in re, sed in nr̄a mente. Contra. futuritio in nr̄a mente nihil ē præter successiōem cognoum̄: in quarū 1a ē vnū obm̄ et n̄ aliud: in 2a vō ē obtm̄ illud quod non fuit in 1a. hæc. a. futuritio nihil interest processionū diuinarū: deus. n. n̄ producit verbū. seruato ordē nrārum cognoum̄, sed simplicissimo suo intuitu in q^{o} n̄ ē successio oōrum. Mai. por qz rao nr̄a n̄ considerat futuritiōem in rēb. ipsis, qz n̄ ē in ipsis, sed nihil cogitās de futuritiōe apprehendit oōa successiua quod ē futuritiōem facere: hoc. a. gns futuritionis ē successio cognoum̄, g^{o}.

Confir. qz vel n̄ cognoscimus duas pers^{as} vel eas cognoscimus vt simul extēntes g^{o} nūquā vt futuras. probo Antecens. qz personas cognoscimus vt perfecte relatiuas: cognoscimus. n. 1a vt principiū aliarū: sed relatiua, vt relatiua sūt simul

re et cognoe. g° n̄ possumus copere pers.as nisi vt simultaneas re et roe. 2° differt hæc cogno a cognoe effectus in causa, cū enim videmus cam, in q.a infallibiliter continetur effus vt futurus, formamus duas de illo cognoes: alterā in cāa q.e cogno n̄ ē posterior, quā ipsa futuritio effectus: alterā v° in ipso effu, quæ ē illo posterior, at v° cogno personarū ē de illis vt perfecte relatiuis, g° n̄ ē de illis vt futuris, sed vt pntib.

Ad argtm ex §. 17. resp.deo nrum illtum ee quidē imperfectū, non tn̄ licentiosū ad apprehendenda obta sine fundamto, in relatiuis autē formaliter n̄ ē fundamētū ad concipienda futura. Item cū apprehendamus comprehēsioem dei de se ipso, debemus concipere deū a se ipso comprehēdi vt ē, licet nos n̄ cognoscamus perfecte qualis sit. Deinde cū concipimus aliquā cuius perfectoem n̄ sumus concepturi illā de nouo apprehendi a deo, sed illā iā ee comprehēsā 1°. conceptu. Ad confirmoem resp.deo actus liberos ee absolute roe priores, quā visioem de illis, nulloq3 m° ee posteriores. qz vt existentes in se sunt priores, ideo n. videntur qz sūt, duratioe a. sunt simul, g° nullo m° sunt posteriores scia. E contra accidit futuris, q.e vt existentia sunt intētionaliter priora: ideo n. cognoscuntur qz sunt, duroe a. sunt posteriora, qz scia ē æterna, futura a. in tēpore. g° prioritas sciæ ē prioritas duratioe, n̄ v° quasi causalitate: cū autē decreta Dei et scia sint simul duratione n̄ pt fundari hæc prioritas inter illa; Prioritas a. quasi cālitate ē in decretis ad sciam, g° scia nullo m° ē prior decretis sed posterior. Quod si creatura eet ab æterno existens eet quidē prior quā scia visionis, et n̄ posterior. g° scia intuitiua de pers.is n̄ ē de illis quasi de futuris. Resp.deo 2°. ee disparitatē ir sciam, et decreta, et ir personas: decreta n. et scia n̄ sunt relatiua vt sunt pers.æ: quare duæ 2æ. debent concipi vt pntes 1æ.

Quid g° respondebimus Scoto arguenti §. 10.s dinguendum ee inter intuitioem creatā et increatā. Creata ē posterior na.a quā existentia sui obiecti: producitur n. realr tū a poā, tū ab obto vel imediate si sit pns et proportionatū, vel per spem impressā pro illo subrogatā ad agendū. discrimen hoc aperte cernitur in intuitioe dei de se ipsa: q.e neq3 natura

SE.co 2a. opinio scoti 53.

neq̃ rõe ẽ prior aut posterior suo obto qz ipsa ẽ obm̃ primariũ sui, oĩs a. intuitio creata ẽ posterior suo obtõ primario g° n̄ ẽ eadẽ raõ de intuitiõe creata, et increata, ita dico intuitiõem dinam̃ de Trinitate, neq̃ ẽẽ absolute priorẽ rõe, nec posteriorẽ ipsa Trinitate, sed ẽẽ ir̃ vtrũq̃ conceptũ quasi mutuã cãlitatem, hæc n. ẽ va proposiõ cãlis, qz Trinitas ẽ, videtur a Deo, itã hæc ẽ va qz Pater intuetur Trinitatẽ ẽ fæcũdus ad gnãndum verbum. Et quemadmodũ in sinã de mutua cãlitate phisica nulla causa ẽ simpliciter prior alia sed tm̃ sdm̃ quid, ita neq̃ in hac mutua cõnexiõe actus cũ obiecto ẽ absolute prioritas rõis sed tm̃ secundũ quid et quasi originis.

23. Igitur cogniõ de Trinitate in gnẽ cognoscendi et fæcundãdi ẽ prior quã ipsa Trinitas, qz cogniõ et fæcunditas ad cõicandã nam̃ ẽ formalr̃ in ipsa cogniõe n̄ vo in obto. Trinitas autẽ ẽ prior cognõe in rõe obti. Quod explico fũdamto harũ propoum̃. qz ẽ Trinitas cognoscitur a deo ẽẽ. Itẽ qz ẽ hæc cogniõ fæcunda, et comprehẽsiua dei ideo ẽ Trinitas. Itaq̃ Trinitas in rõe obti ẽ quasi raõ ponendi cognoem̃: Itẽ cogniõ in rõe fæcunditatis ẽ raõ ponendi Trinitatẽ et quãuis a nobis possit cognosci intellectio dei, quin cognoscamus Trinitatẽ, tn̄ ex supposiõe quod agimus de Trinitate, n̄ possumus præscindere cognoem̃ dei ab illa: quẽadmodũ possumus cognoscere intellectioem̃, quin apprehẽdamus misericordiã dei, at supposita cogniõe de misericordia concipimus necess° illã intelligi a deo.

24. Ad argtm̃ ex §. 10. iã dixi §. 12°. qua rõe loquendũ sit in forma. nego Min. n̄. n. ẽ absurdũ personam produci per illã cognoem̃. Ad proboem̃. concedo principiũ producẽs creatũ quo, et quod in actu 1°. ẽẽ prius trõ. ostendi n. disp. 1a. cam̃ ẽẽ priorẽ trõ: priũm a. increatũ quo, et quod cũ n̄ sit cãa termini n̄ ẽ absolute prius illo. Ad cætera resp deo ex §. 23. et 24. oĩa illa ẽẽ rõe simul et absolute at vo sdm̃ quid ẽẽ mutuo priora, et posteriora

25. Ad 2am proboem̃ Min. in §. 11. aliqui fatẽtur creaturas oriri ab earũ intuitiõe. Ad proboem̃ dicũt sciam̃ ẽẽ posteriorẽ

roē decreto libero in q° dicūt cognosci creaturas n̄ v° in se ipsis. Quia v° longe disto ab illa sentia. nego Mai. ad probōem aliqui fingūt in cognōe de verbo infinitas formalitates quarū vna praecurrit alijs roē nr̄a, et cognoscūtur per alias infinitas posteriores. Imo sciam̄ absolutā de se ipsa ita partiūtur, qz roē dingūnt ipsā vt obm̄ sui a se ipsa vt cognōe q° processu infinito arbitrantur se Scoto respondere. Hos impugnandos relinq° in q. 14. Nunc nego verbū et creaturas eadē roē supponi ante sciam̄ visionis. verbū. n. n̄ suppon^r absolute, suppon^r. a. absolute creatura q^a producitur per sciam̄ simplis intelligētiae, quae ē practica dirigēs Deū ad opus externū, q^a scia suppon^r ante obm̄ vt futurū: verbū. a. n̄ suppon^t aliā intuitiōem, q^a eliam̄ praescindat a relationib. qz eēt imperfecta. Aristoteles ex veritate propoūm et ex scia speculatiua de illa inepte negauit prouidētiā dei et libertatē creatā: de influxu v° scicē visionis, neqz cogitauit quidē, deo. n. negauit influxū in creaturas praeterquā in motū primi caeli.

subs.° 2m Argumētū Scoti 3a

2m. argtm̄ Scoti late tuetur P. Vazq. disp. 143. c. 4. sequeretur verbū fore imaginē spūs scti, hoc. a. ē absurdū. g° Mai. pbr. qz oē verbū ē imago obti a q° procedit: sed verbū dei procederet ab spiritu scto vt obiecto. g° eēt imago spūs scti. Min. pbr. qz in scripturis et sanctis verbū dr̄ imago solius Patris. Nego Ma. ad probōem dinguō Mai. oē verbū accipiēs phisice eē mediate vel imediate ab obto ē eius imago. concedo Mai: si v° n̄ accipiat eē nego Ma. Vt autē vno verbo concludā, ōis cognō creata pendet phisice ab obto, n̄ m° vt terminātē purē, sed actiue ēt mouente, vel per se, vel per spem̄ impressā, vt imago picta oritur tū ab exemplari pictoris, tū ab spē impressa de ipso obto. si v° aliquod obm̄ concurrat pure terminatiue, cognō de illo n̄ erit eius imago. Ob quod dixi §. 12. verbū n̄ procedere de spū scto. Recognosce P. Zuar. l°. 9. c. 9. nu. 8.

Sectio 2 Conclusio 3a

Censeo verbū oriri ex cognōe de tota Trinitate id ē ex

cognoe oīs entis diuini vt ē necessario existēs. Hāc sniam tuentur S. Tho. et assecla q. 34. art. 1. ad 3m. Latius autē artic. 3°. S. Bona. in 1m. dist. 27. art. 2. q. 2. Rich. Egid. Gabr. et alij apud P. Mol. in q. 34. art. 3°. versu contraria quos ipse sequitur: P. Suar. L°. 9. c. 4. nu. 4. P. valen.a disp. 2. q. 8. punc. 1°. versu Nihilominus Pr Arrub. disp. 134. nu. 6. et Pr Florauantius L°. 2°. de Trinitate cap. de 2a persona.

28 Pbr. verbū ex illa cognoe procedit formalr qa deficiēte in existia, verbi quoqz existentia deficeret, sed deficiēte cognoe formalr de tota Trinitate deficeret existia verbi. go verbū procedit formalr ex cognoe de tota Trinitate. de maiori propoe constat §. 4. Min. pbr. qz hæc cognō si per impossibile deficeret, deficeret duplici ex capite. 1m. qz n eēt Trinitas, q° posito n eēt de Trinitate cognio. In q° sensu aperte conficio contra Scotū deficiente hac cognoe verbū quoqz defuturū: qz si n eēt Trinitas n eēt verbū, neqz eēt Pr. idē concludo in Patrē vazq. qz deficiente spū scto deficeret ēt hæc numero cognio, qz ē idē realr cū spū scto. sequitur. n. per locū intrinsecū corruptio vnius rei ex corruptioe alicuius rei identificatæ cū illa. exempli gra in hoe corrūpitur āl. go corrūpitur rāle. Quod ē idē cū illo. go deficiente spū scto deficeret hæc cognō. Itē hæc cognō n per aliquā denoem. sed per suam entitatē et eeiā ē cognō de spū scto. go illo deficiente deficeret hæc cognō n in denominatioe, sed in entitate et eeia, in q° ē discrimē a productioe, qz per distinctoem virtualē pt realr produci relatio quin natura producatur realr. qz in orde ad existiam diuerso mo valet hæc dnctio in deo: cū autē Deus n sit corruptibilis secundū aliquē coptum n ht virtualē dnctoem in orde ad corruptioem. Vde arguo. Deficiente spū scto n existeret hæc numero cognō imo neqz hic nuro Deus qui Trinus ē: tūc autē ee binus go deficeret hoc nuro verbū: qz deficiente fæcunditate et principio quo, deficit necessario terminus per se illius

1.° Codex

2.° deficere poet cogmo existente tota Trinitate, ita vt 29.
illā n representaret, tūc probo verbū defuturū: qz hæc cognitio per quā verbū producitur ē per se tā priūm quo illius vt ea deficiente deficeret verbū: sed existente tota Trinitate nisi hac cognoe attingeretur n eet hæc cognitio. g.° neqz hoc verbū. Ma. ē certa qz hæc cogmo n ē per accns sed per se priūm quo verbi: sed deficiente principio per se et vnico necess.° deficit trus. Min. pbr. hæc cogmo si deficeret, si deficeret realr comprehensio naturæ dei: sed nisi ea attingeret Trinitatē vt existentē deficeret realr comprehēsio naturæ Dei. g.° deficeret realr hæc cogmo. Ma. pbr. qz hæc cogmo tā in entitate quā in denominoe ē comprehēsio naturæ dei, ac proinde si deficeret entitas comprehēsionis deficeret hæc entitas cognitionis de na.ª dei. Min. pbr qz nisi hæc cogmo attingeret Trinitatē vt existētē n comprehenderet naturā dei, qz n cognosceret formalr identitatē cū Trinitate. g.° comprehēsionis entitas deficeret. probo conseq.ª 3. qz n poet deficere comprehēsio nisi deficeret quo ad entitatē.

30.

Aduerte in deo poē sciam aliquā deficere in denominādo, n tn in existēdo, vt scia Libera de hoc mundo vt existēte potuit n denominare Deū videtē hūc mūdū, qui potuit n existere et n videri: at hæc entitas sciæ maneret mundū n vides: siue g.° mundus existat siue n hæc entitas sciæ necess.° existit vides quidē mūdū, si ē et n vides, si n ē. Si v.° mundus existeret, et n videretur a Deo. n solū deficeret hæc scia in denominādo, sed ēt in existendo. qz defectus vidēdi mundū oriretur ex solo defectu entitatiuo sciæ. Quod probo a priori qz entitas sciæ de alijs obtis eet in deo. Itē hic mundus existeret visibilis: cur g.° n videretur, nisi ex defectu entitatis quæ illū poet videre. Ita si existeret Trinitas, et tn hæc scia Dei de sua natura n cognosceret Trinitatem

eet ex

eet ex solo entitatiuo defectu cognois de Trinitate: qz scia de natura dei ia supponeretur; Trinitas et eet cognoscibilis, qz eet ens. go hæc scia de na dei ideo n cognosceret Trinitate qz entitas cognois de Trinitate defecisset. go et defecisset quicquid e ide realr cu illa. go defecisset hæc scia de na dei. quod argtm e euides.

§. 31. Ad hæc. nisi hæc cognio attingeret Trinitate vt existete eet intrinsice imperfecta. go n eet in deo. a qo ablegatur ois imperfectio. probo Antecens. qz illa n cognosceret oe obm cognoscibile, eaqz lateret aliquod es reale. vnde fit verbu per illa procedes fore diminutu, et imperfectu.

32. Hinc oritur rao a priori: verbu oritur a cognoe perfectissima dei: hoc aute n eet, nisi oriretur ex cognoe formalr de tota Trinitate. go. Ma. pbr. qz in oi conceptu quiditatiuo reru diuinaru concluditur supremus gradus perfectois, sed supremus gradus perfectois cognitioum e comprehesio de obto. go in conceptu quiditatiuo cognois dei de se ipso concluditur comprehesio Ma. e per se nota. Min. pbr. qz comprehesio e adæquata cognio obti. Maxima perfectio cognitiois.

33. vnde argumetor. cognitio dei nc ee pt, nc concipi, nisi de obto adæquate vt e. go n pt ee nc concipi de se ipso, nisi vt e: e aute Trinus et a nobis ita cognoscitur. go cognio dei nc ee, neqz concipi pt nisi de deo vt Trino. Nec propterea concipitur de deo vt libere volente, qz actus liberi formaliter n spectat ad obm comprehesionis. Actus liberi formalr n sut obm comprehesiois necessariu.

34. Ac propterea n admitto constituetes verbu procedere cu partitione quada rois. Considerat verbu in 1o signo pro- Opinio quoruda de process. verbi.

ductū per cognoem eiiē precise a relob. in 2°. a. signo considerāt verbū productū secundū nouā formalitatē per cognoem de 1ª et 2ª persª in 3°. autē idē considerāt sub noua formalitate per cognoem de 3ª persª.

Impugnatr. Quos impugno. qz in 1° signo oritur verbū per cognoem eiiē vt ē. neqz aliter pt concipi: sed eiiā ē idē cū persis. q° in illo priori oritur per cognoem de personis.

Obijciūt nam eē a nob. cognoscibilē indepenter a persis. q° possumus concipere verbū ex illa cognoē sola procedere. 35.

Nego conseqaz: nam n. concipimus indepenter a personis. qdo cognoscimus Deū nalr per effectus: tūc n. n formamus conceptū formalē de Trinitate, sed neqz de Processioē vlla ad intra. Quando a. loquimur formalr de Trinitate, n possumus concipere nam sine personis. qz concipimus Deū, vt vnū et Trinū. Hec a. quaestio n ē inter Ethnicos phos, sed inter Theologos credētes grā dei Trinitatē propter reueloem dei: qª cognita vestigamus roēs formales, et per se huius mysterij: q° g° pacto possumus apprehendere nam in munere fecūdādi, nisi cū relob. 36.

Imo quādo tūc n conciperemus 3ª persª adhuc confuse apprehēderemus concipi a deo clare quicquid ē idē cū illo: cū v° concipimus 3ª personā cognoscimus clare eā prius cōceptā a Deo: et hāc n eē in deo nouā conceptioem de Trinitate, neqz produci de nouo personā sub aliq° respū et roē nrā sed totū hoc prius eē per-actū, quāuis a nobis n bene conceptū. Vt cū concipio deū comprehēdere suā oipoām, cōcipio clare a deo comprehēdi oīa possibilia, quāuis n concipio clare Angelū aut leonēs possibiles: deinde cū hos clare concipio concipio clare eos a deo cognosci, n quidē cognitioē noua et roē, sed concipio clare hec duo obta contineri in obto comprehenso a deo.

59.

Itaq̃ nouitas ē in meo m̃o concipiendi, n̄ v̄o in cōprehēsiōe dei. Ita verbū concipitur productū per cognitioēm oīum q̄ necessario sūt in deo: deinde cū cognosco iustitiā, aut 3.am personā, n̄ cognosco verbū de nouo produci, sed cognosco illud productū in illo 1.o signo. Ratio a priori. q2 mea cognitio n̄ ht̄ pro obto nouas cognoēs dei, neq̃ noua obta cōprehēsa a deo; sed eā, quā in 1.o signo conceperā vt cōprehēsiuā clarius concipio concipiendo clarius obta eadē q̄ prius conceperā confuse.

37. Tandē argumētor contra P. Vazq. verbū oritur ex cognōe pr̄is et sui, g.o et de spūs scti cognōe probo consam. 1.m q2 eadē absurda sūt contra Processiōem de cognōe sui. 2.o q2 ideo oritur ex cognōe primarū personarū, q2 debet cognosci deus vt ē; alioquin facilime tueri poterimus sentiām scoti: sed ēt deus ē idē cū 3.a pers.a g.o. Tandē q2 pr̄ vt concipitur gnare verbū, concipitur illi cōicare, quicquid ipse ē praeter paternitatē: vt probauit conciliū Florētinū ex S. Basilio. Chrisosto. et alijs vt ostēdi disp. 3. sed pr̄ ē fecundus ad spirandū. g.o in illo priori intelligitur cōicare verbo fecunditatē, q̄ concipi n̄ pt sn̄ spū scto ad quē fecūdat.

SE.co Animduersio 4.a

38. Saepe dixi Prem̄ ēē priorē origine filio, n̄ tn̄ rōe priorē. Aduerte. a. filiū semper ēē cū priori originis ēt rōe nr̄a n̄ tn̄ constituere prioritatē originis. Prioritas originis constituitur formalr̄ per ea q̄ sūt pria filij, pers.a vt principiū quod, fecunditas autē vt priūm quo: quae v̄o n̄ spectāt ad roem̄ principij n̄ spectāt ad illud prius, q2 prius et principiū idē sunt. recognosce disp. 8. phisi. sec. 6. et 7 vbi ostendi prioritatē naturae constitui per entitatē principiorū. Filius autē ē posterioritas originis, q2 ē id

Prius, et principiū idē sūt.

Prioritas nat.ae constituit.r per entitatē principiorū.

quod a principio procedit, sicut effectus ẽ posterioritas naturæ. At vº licet filius ñ sit in eodẽ priori originis ẽ tñ cũ illo, qz hæc prioritas et posterioritas versatur inter perfectissima relatiua qª sũt simul naª et cognoẽ at vº posterioritas naturæ ñ ẽ simul rõe cũ prioritate qz causa ẽ naª prior effu.

§. 750. q. 34. art. 3º

Disp.ao Vtrũ duæ processiões sint ex cognoẽ et amore creaturarũ possibiliũ. 5ª.

SE.co Non nulla præmitto de orde transcendẽtali Dei ad creaturas. 1ª §. 1.

Ostendi disp. 15. Methæ deũ ñ drẽ ordem trãntale ad creaturas. Relaõ transcentalis ẽ cõnexio vnius rei cũ aª, sine qª eẽ ñ possit exempli grã mrã 1ª ẽ ordo transcendẽtalis ad formãs, cũ forma ita cõnexa, vt mrã eẽt impõbilis, nisi forma eẽt põbilis. Itẽ visus ẽ ordo transcẽtalis ad lucẽ, ita vt visus eẽt impossibilis, si lux repugnaret. quod ibidẽ abunde probaui.

Deus tã ẽ absolutæ perfectõis vt eẽt in suo eẽ tã perfectus §. 2. ac nũc, quã etsi õis creatura eẽt impossibilis. Quod explico a sciã et volte liberis quæ propterea ñ dicũt ordem sdm eẽ ad creaturas existẽtes, qz tã etsi creaturæ ñ existerẽt eẽnt tñ in deo hæc sciã et hæc võltas cũ eadẽ perfectiõe qª nũc, Ita si repugnarẽt oẽs creaturæ maneret omnipõa dei tã perfecta, quã nũc. Estq3 solũ discrimẽ inter sciam liberã et õipoam: quod sciã potuit ñ eẽ sciã de hoc obtõ, et illud ñ rñtare: at vº õipoã ñ potuit ñ eẽ absolute põa ad hæc obta. Totũ autẽ hoc discrimẽ ñ oritur ex diuerso mº qº deus referatur ad creaturas sed ex cõtingẽtia existẽtiũ, et ex necessitate possibiliũ. §. 3.

Considera sciam Dei in rõe entis, siue existẽtis: Itẽ eã con:

sidera vt rntat huc mudu vt existete. in 1a. consideroe n potuit n ee aut n existere qz e rlr Deus. qa vocatur necessitas quo ad entitate. At illamet potuit n rntare huc mundu, et n ee scia de illo in qo illa scia e rlr continges. qz ita e scia de mundo vt existete. vt potuerit n ee scia de illo, qa vocatur contingentia in denoe, siue in denominado. Non quod denominao potuerit rlr n ee, id enim aperte repugnat: qz denominao e rlr Deus, sed deus n pt deficere. go nc denominao. Dicitur. a. contingetia in denominado, qz illa scia et denominao potuerut n ee scia et denominao de hoc mudo, id e potuerut neqz velle, neqz scire mudu. Haec-a. contingetia in sciendo et volendo vocatur contingetia in denominoe qz id explicamus quasi eet contingetia in ipsa denominoe. ob quod haec denominao e respectus sdm dici ad creaturas, qz n pt explicari nisi more relatiuoru: ite per verba sonatia contingetia in ipsa denominoe. de quib. egi disputas de volte dei.

§ 4. Eode mo considera oipoam in entitate, et in denominoe omnipoae. in entitate e absoluta ab oi creatura possibili, et e magis necessaria, qua creaturae vt possibiles. Quia si per impossibile repugnaret creaturae. adhuc existeret oipoa dei. At vo n eet absolute poa factiua: qz haec denominao e sdm dici respectus ad creaturas possibiles absolute: vnde si hae eent impossibiles, deus n denominaretur oipotes absolute. vt dixi de scia Libera, seruato discrimine inter contingetia existia creata, et necessitatis in possibilitate. Adi §. penultimu et vltimu, vbi coptm oipoae vberius explano.

SEco. Denominatio n e producibilis in deo 2a.

§. 5 Praemoneo nulla fralitate absoluta ee in deo producibile. nc quo ad denominoem, n quo ad entitate, sed tm proprietates duas relatiuas ee producibiles. Et quauis relao vt relao n e similitudo intetioalis obti. qz n e cogmo: tn relao vt

62. Disp. 5ª.

relaõ ht̃ in se fralitates per quas trat̃ nam̃ v.de filiatio trat̃ cognoem̃ Dei vt ẽ rntatio absolutorũ et relatiuorũ, eq̃ producibilis vt illius terminus. Ita contẽdũt multi in filiatiõe reperiri coptm̃ aliquẽ productũ qui terminet cognoem̃ dei vt refertur ad creaturas possibiles, qª fralitas filiatiõis producitur a Prẽ vt principio quod, eq̃ per cognoem̃ de creaturis vt principio q̃o fœcũdãte: ob quod affirmãt verbũ produci formalr̃ per cognoem̃ de possibilib.

Ad sentiãs autẽ a me sequendas hac et sequẽti dispe oportet præmittere denominoem̃ in deo n̄ eẽ producibilẽ in roẽ denominõis: solãq̃ eẽ producibilẽ entitatẽ in roẽ existẽtis. 6

Quod probo in denominõe libera sciẽ, et amoris. Actus liber vt liber n̄ ẽ perfectio aut formalitas distincta ab actu vt necessario: g̃o n̄ terminat productiõem nouã roẽ nr̃a. Antecedẽs late probaui disputãs de volte dei contra Cai asserẽtẽ nouã perfectiõem ijs actib. Etenim cũ actus liber vt liber possit absolute n̄ eẽ, et sit contingẽs ad illã denominoem̃ vt liberã, si vt libera eẽt formalr̃ noua, iã aliqª formalitas eẽt indifferẽs ad eẽ, et n̄ eẽ. vt actus ẽ indifferẽs ad denominari, et n̄ denominari. Stet g̃r actũ liberũ vt liberũ n̄ eẽ nouã formalitẽm contingẽtẽ. sed eẽ contingẽtiã in denominari, et n̄ denominari: id ẽ in vidẽdo mũdũ et n̄ vidẽdo. Posito enim mũdo, deus illũ videt per suã entitatẽ diuinã at n̄ põto mundo deus illũ n̄ videt. Quia sciã necessaria dei ẽ visio mũdi existẽtis: et eadẽ sciã ẽ n̄ visio mundi n̄ existẽtis. Itaq̃ qdo ẽ visio et n̄ visio ht̃ easdẽ formalitates, explicatas tñ mº diuerso, cũ relatiõe sdm̃ dici. Probo autẽ conseqª nẽpe n̄ terminare nouã productoem̃, qz productio vt productio terminatur ad existiam̃, qz facit ẽs in quãtũ ẽs in actu: producere enim ẽ physice dare existiam̃. g̃o vbi n̄ ẽ existiã noua, et nouũ ens in roẽ entis n̄ datur noua productio: qz existiã prior erat iã adæquate producta, cui ex natura rei n̄ pt̃ addi noua productio. §. 7

Dices 1m considerari in ipsa productiõe nouã denominõem producẽtis actũ, vt liber ẽ. Contra. vbi n̄ ẽ trũs de nouo producibilis n̄ eẽ principiũ de nouo productiuũ: mutuo

enim respondet: sed in actu vt libero nihil e producibile de nouo qz nulla e noua formalitas. g° neqz in deo e prius de nouo productiuu. Quo differt denominaõ in orde ad creaturas et in orde ad deu. denominaõ enim oipoe cu eius entitate e productiua creaturaru, qz ex pe illaru respodet diuersae existie producibiles: quas producere pt vna existetia causae. Cu a. in deo denominaõ n sit producibilis, nullu ei respondet principiu productiuu.

§. 8. Dices 2°. denominoem ipsa ee producibile vt e denominaõ libera. Contra. vt e libera denominaõ pt n ee realr in denominado: g° in roe denominois n addit aliquē coptm entis: qz ille coptus vt pot realr desinere in denominado, poet desinere ee in roe conceptus: g° n pt ee de nouo producibilis: qz oe producibile de nouo e nouu es: g° desineret in conceptu etis. probo conseqz, qz in denominando formalr eet nouu es in eendo: sed pot realr desinere in denominado realr: g° pt desinere in eendo realr. Confir. noua productio e noua in roe productois g° ht nouu trum, qui per illa e de nouo in roe entis: sed trus huius productois vt liberae potuit realr n ee huius trus g° potuit realr n ee in roe etis probo conseqz. qz trus in roe termini e es. per te potuit n ee in roe tri. g° potuit n ee in roe entis

§. 9. Ide probo in denominoe nria qae precise differt a libera in Liberte et necessitate: in caeteris aute sut pares. Omnipoa enim ta absoluta e et independes a n repugnatia creaturaru, qz scia visionis ab existia creata g° sicut ablata hac existia maneret haec entitas visionis, qz e independes ab obo, ita si nulla creatura eet possibilis maneret haec entitas oipoe propter eade independiam. Discrime a. contingetiae et necessitatis in denominado nullo mo oritur ex aliqa ~~diuersit~~

necessitate reperta in deo sed ex discrimine ipsarũ creaturarũ q̃ in existẽtia sũt cõtingẽtes in possibilitate autẽ necessariæ: vᵈᵉ denominaõ trãta ad existiam creatã ẽ cõtingẽs in denominãdo, n̄ tñ in existendo: denominaõ autẽ sciæ et poæ trãta ad possibilitatẽ creaturarũ ẽ necessª tã in existendo, quã in denominãdo. Quapropter nullus respectus dei ad creaturã, siue cõtingẽs, siue necessarius ẽ producibilis in denominãdo, sed tm̃ in existendo vt ẽ ẽs, qz n̄ ẽ respus secũdũ sẽ, sed tm̃ sdm̃ dici. Qui vt nullã habᵗ existiam distinctã, ita neqꝫ trãt productiõem nouã. Quid. a. sit attributũ oĩpoæ, et sciæ, dicã §. penultimo et vltimo.

SEᶜᵒ Nulla processio ẽ in diuinis per actũ trãtum ad creaturas possibiles forlr. 3ª

Dico nullã creaturã in ẽẽ possibile ẽẽ per se obm̃ cognõis aut amoris, per quã producᵗ verb. aut spus sctus: cognoem autẽ et amorẽ vt terminãtur ad creaturas n̄ ẽẽ principiũ fæcũdãs persª producẽtẽ ad producẽdã aliã sub aliqº respũ: sed solã cognoem de tota Trinᵗᵉ vt ẽ ẽs necessariũ ẽẽ per se principiũ processionis verbi, amorẽ a. spirationis passiuæ. Itaqꝫ solus deus vt vnus et trinus, et necessarius in ẽẽ ẽtis ẽ obm̃ per se illorũ actuũ. opinio ẽ Scot. in 2ᵐ dist. 1ª. q. 1. art. 2º. ibi fuse satis agẽtis de hoc argumᵗᵒ, et in quodlibetis q. 14. §. hic intelligẽdũ ẽ. quẽ effusi sequũtur Francisciades acerrime autẽ Philipp. Faber in 2ᵐ disp. 2. c. 4. auidius autẽ qº magis sibi persuaserit se aperto marte pugnare cũ Thomisticis, et quidẽ minime cũ S. Tho. vt infra ostẽdam. accedat P. Vazq. disp. 143. c. 3. qui sentiam suã ibi authoritate confirmat. 10. 11

1ª. raõ scoti. spus n̄ oritur ex amore possibiliũ. gº neqꝫ verbũ ex eorũ cognõe. Antecẽns pbr̃, qz possibilia amãtur liberè. gº n̄ ponit ẽẽ priũm et obm̃ per se spus scti qui

ē necessarius. vt resp.deam pono in personis procedētib. n̄ produci formalitēm aliquā vt liberā. quod examinabo. disp. 6. Ad argtm. qui cēsēt amorē de possibilib. eē necessariū negabūt Antecedēs. Qui v° cēsēt eū amorē eē liberū negabūt conseq.ā, inter quos sū ego. Presto ē discrimē qz sciā n̄ ē libera sicut amor, quapropter necessitas processionū n̄ opponitur sciæ, sicut amori.

§. 12. 2m. argtm Scoti. si verb. procederet ex cognōe creaturarū procederet ex cognōe sui: hoc autē ē falsū. g°. Ma. pbr. qz Pater n̄ solū nouit creaturas, sed ēt verbū. Resp.deo Min. eē falsā vt probaui disp. 4a. Deinde nego Ma. ad proboem resp.deo oīa cognosci a Prē. n̄ tn̄ oīa pro eodē signo rōis. qz ex Scoto absoluta sūt priora na.a, et rōe relatiuis, vt dixi disp. 4. §. 7. vnde in illo priori cognosci possūt creaturæ possibiles. qz sūt terminus omnipoē q.d ē absoluta: relatiua autē n̄ cognoscūtur tūc, qz in sentia Scoti sūt posteriora. quā cognō et amor per quos producūtur, possibilia autē n̄ producūtur, vnde n̄ sūt posteriora illis actib. Itē Scot. vult nihil poē produci de se ipso. sed verb. n̄ producerēr de se ipso, quāuis producerēr de possibilib. g° n̄ ē eadē rāo in doctrina Scoti.

§. 13. 3m. eius argumētū, itē et P. Vazq. qz verbū diceret reloēm ad creaturas: hoc autē ē falsū. g°. Min. n̄ probauit Scot. secus P. Vazq. Resp.deo sine reloē reali poē verbū produci qz quēadmodū sciā absoluta repræsētat necess.° possibilia sine reloē reali, quid in et verbū eadē exprimet absq3 reloē ad illa. Cur autē iste respūs sdm dici n̄ sit producibilis in verbo n̄ probat P. Vazq.

§. 14. 4m. argumētū Faber in cœlū attollit disp. 2. nu. 14. Verbū producitur per actū memoriæ paternæ, n̄ v° per actū intelligentiæ; at creaturæ n̄ hnt eē intelligibile in memoria paterna, vt ē prior quā intelligētia de creaturis. g° verb.

n̄ procedit ex creaturis vt a Prē cognitis. Min. pbr̄ qz creaturæ n̄ hnt in deo eē intelligibile nisi formalr̄ per intellectioem̄ dei, qz deus cognoscēs se poē creaturas producere eas cognoscit, et sūt obm̄ 2ariū. Propter quod hoc 2arium eē, ē posterius natura ipso verbo: qz verbū producr̄ ex memoria hoc ē ex intellectu et eeiā, quatenus præcedit oem̄ rē productā, vel pullulātē. Est enim verbū 1. productū: creaturæ vo in eē intelligibili habent quoddā eē productū, et diminutū. go iā supponūt verbū productū.

Hoc argumētū æquiuocatioē languet, creaturæ enim 16.
sūt obtiue in memoria paterna, quia hæc ex Scoto ē intellectus vt cognoscēs eeiām tāquā obm̄ primariū. At tūc cognoscūtur ēt creaturæ possibiles, qz cognoscitur oīpoā adæquatè pertinēs ad absoluta, et eeiam̄. Adæquate autē cognosci nequit, quin creaturæ noscātur, qz id spectat ad comprehēsioem̄, quā disp. 4. §. 32. ostendi eē de 1. cōceptu cognois diuinæ. In forma argumēti nego Mi. in oī enim priori signo q cognoscit deus suā eeiam̄, cognoscit necessario creaturas possibiles. Ad proboem̄ respondeo duplex eē eē intelligibile, 1m. malr̄, 2m. formalr̄. Materialr̄ ē res ipsa, qæ cognoscitur, vt hō, et leo: formalr̄ vo ē denominaō a cognoē dei. Vt visibile malr̄ ē lux, qz ē mrā circa quā versatur visus: visibile autē formalr̄ ē denominaō a visioē, qæ ē raō formalis vidēdi. Ita creaturæ cōparatæ cognoi dei. Ad proboem̄ Mi. dico creaturas n̄ herē eē intelligibile malr̄ per cognoem̄ dei, sed per intrinsecā suā aptitudinē ad eē: formalr̄ autē habēt eē intelligibile per cognoem̄ 13. dei, qæ ē cōprehēsio omnipoē. Sūt autē obm̄ 2ariū, et pure terminatiuū, cognitū autē in illo 1. signo, verbū autē ē 1. productū realr̄, n̄ solū ratioē, sed ēt realr̄ et tēpore cōparatū creaturis: qæ in eē intētioali, et intelligibili n̄ hnt eē diminutū productū, vt constabit a §. 18.

16. 5.m argtm. Lapis in ee intelligibili n̄ ē frālr ex se necee ee: g° illud quod frālr eēt productū ex illo n̄ eēt frlr ex se necesse ee. Antecens probat qz alioquin lapis eēt obm̄ primariū et beatificās deū. Itē lapis eēt frlr deus: deus enim eēt beatus frālr qz cognoscit lapidē, sicut qz cognīt seipsū

17. Resp.deo 1°. conseqa ee malā: creaturæ enim n̄ concurrūt efficiēter ad productioem verbi, sed pure terminatiuē in roē obti. Principiū quasi efficiēs admitto vt sit tā perfectū, quā terminus dat enim illi ee quasi efficiēter in q° gnē qz verb. ē ēs per eeiam, n̄ pt oriri ab ente participato. At v° trus in roē termini puri qz n̄ dat ee cognōi increatæ n̄ ē opus vt sit tā bonus, quā illa. In q° deceptus ē argumētator. Resp.deo 2°. ēt creaturas ex se herē nō repugnātiā ad ee: q° differūt a Chymera repugnāte ex se ad ee. Ad 1a 3 proboem nego lapidē ee obm̄ primariū, qz illa necessitas ad possibilitatē cogn.r a deo in se ipso habēte cū creaturis conexioem necessariā. Nec itē sūt obm̄ beatificū qz ad beatitatē concurrūt per accns in roē obti: licet enim deus eadē formalitate cognoscat se et creaturas, tn̄ illa frālitas ideo præcise ē beatitas dei, qz repræsētat deū immediate: licet enim n̄ repræsētar.t creaturas deū redder.t beatū.

18. 6. argum.tus creaturæ in ee intelligibili sūt in deo posteriores natura quā verbū. g° verb. n̄ procedit ex illarum cognoē. probat Antecens. qz ee intelligibile creaturarū ē quoddā ee diminutū productū a deo: sed oē productū ē posterius na.a quā verb. g°. Itē illud ee diminutū dicūt fieri cognoē q.æ ē actio ad extra cōis toti Trinitati.

19. Imerito scotici insistūt illi ee diminuto, ac si eēt vere productū, q.os impugnādos reÿcio in q.em 14. Nec enim

illud ē nisi possibilitas creaturarū cū extrīca denominōe a a cognōe dei. vt ex eodē scoto probabo. Hinc nego Antenēs qz prioritas naturæ necess° ē inter duas res existētes absolute creaturæ v° n̄ existūt absolute ab æterno, g° n̄ sūt ab æterno posteriores nā quā verbū. Itē nego conseq.ª qz ēē diminutū accipitur prius a cognōe pro vt in Patre: qz n̄ ē ēē absolutē. Deinde illa cogn̄o dans illud ēē diminutū communicatur pers.is quasi conseruās illud ēē.

20.

Tandē arguit P. Vazq. deficiēte cognōe de creaturis n̄ deficer.t verbū. g° n̄ procedit per illā. conseq.ª patet ex disp. 4. §. 4. Antecedēs probat. qz n.c deficeret hic nūro deus n.c hæc nūro cogn̄o: cur g° deficeret hoc nūro verbū. Resp.deri pt deficiēte cognōe hac in denominōe n̄ defecturū verbū in entitate. defecturū tn̄ in denominōe vt contingeret in ipsa cognōe. Repugnātib. autē creaturis procederet hoc verbū in sola entitate, nūc autē procedit in entitate, et denominōe. quod repugnare n̄ probat P. Vazq. recognosce disp. 4. §. 5. vbi egi de hac ablatiōe in denominōe. et entitate. Discrimē autē de futuris disquirā disp.e sequēti. Constat itē ex disp.e 4. §. 12. et 26. verbū n̄ fore imaginē creaturarū qz ab illis n̄ procedit actiue mediate n̄ imēdiate.

5.co Ratio sentētiæ. 4.ª

Probo g° verbū n̄ procedere ex cognōe de reb. possibilib. siue res possibiles vt obm n̄ concurrere ad productiōem verbi. Quia per locū intricūm si creaturæ repugnarēt, et n̄ cognoscerētur a deo adhuc maneret hoc numero verbū in entitate: g° cogn̄o vt ē de creaturis per accn̄s ē entitati huius verbi. consa patet ex disp. 4. §. 4. qz proprium ē causæ per accn̄s vt ea pōta vel ablata effus sit eodē m° Antecens autē constat ex sec.te 1.ª qz verbū et cogn̄o dei n̄ dicūt ordēm trantalē ad creaturas. Liquet g° verbū q° ad entitatē n̄ oriri a creaturis vt cognitis. Neqz itē pt oriri in denominōe. qz constat ex

21

sedĩoẽ 2.a denoẽm in deo n̄ eẽ producibilẽ in rõe denominois.

Igitur cognio per quã verbũ procedit ẽ vna formalitas circa duo obta: alterũ ẽ deus; alterũ possibilia. Illa formalitas ẽ per se priũm quo verbi: n̄ qz represẽtat pobilia, sed qz deũ solũ: nã tãetsi possibilia n̄ eent adhuc eẽt illa formalitas, ob quod possibilia sũt obm per accns, et comitãs. Quẽadmodũ illa frãlitas deũ beat, qz representat deũ ipsũ, n̄ vo qz represent possibilia, q̃ per accns sũt beatitati dei: qui se cognoscẽs imẽdiate ẽ beatus, et eẽt, quãuis creaturæ neqꝫ eent, neqꝫ cognoscerẽtur.

SE.co Opposita sentẽtiæ 5.a

23. Ab opposita sentia sũt oes Thomistici in q.em 34. ar. 1. ad 3.m et art. 3.o Cai. Vannes. Zumel, Nassa. cæteriqꝫ; P. Suar. L.o 9. c. 6. P. Val.a P. Mol. P. Arrub. P. Florabãtius et RR.es fere cũcti armati authori.te S. Tho. S. Ansel. et S. Aug. explicandorũ §. 27. quos disp. 6. sec. 1.a probabo n̄ solũ locutos de sciã simplicis intelligiẽ sed ẽt liberorũ: vt g.o ipsi Sanctos explicant de sciã futurorũ eos a me explicatos accipiant de possibiliũ. Authores sentiæ

24. Vnicũ argtm ẽ qz verbũ oritur ex cõprehẽsiõe dei; sed hæc representat creaturas possibiles. g.o verbũ oritur ex possibilib. vt cognitis. Ma. probata ẽ a me disp. 4. §. 32. Min. pbr: qz cõprehẽsio dei attingit formalr creaturas qz attingit conexiõem cũ illis.

25. Confir. 1.o qz verbũ ẽ adæquatũ cognoi paternæ ita vt n̄c plura nec pauciora exprimat quã Pater: sed cognio Pris in illo priori originis ẽ rerũ oiũm possibiliũ g.o et verbũ ea oiã exprimit. 2.o qz ẽ proprietas verbi exprimere possibilia. g.o procedit ex illorũ cognõe. 3.o qz Pater suo verbo oiã dicit. g.o verbũ dicitur oiũm cognõe.

26. Recognosce a §. 3. vbi ostẽdi deũ in entitate eẽ absolutũ a creaturis. quib. per impossibile ablatis adhuc illa maneret, in denominõe vo dict ad illas ordẽm sdm dici. vno verbo resp.deo ad argtum ex §. 24. distincta Mai. verb. procedit ex cõprehẽsiõe dei secũdũ entitatẽ, concedo Ma. secũdũ denominoẽm nego Ma.

distinguo Mi. cōprehēsio repræsentat creaturas possibiles cū dependēdia ab illis nego Min. sine dependēdia concedo Mi. et nego consequām. qz procedere per sciām vt ē de possibilib. ē procedere secūdū denoēm id ē sdm illā produci, quod implicare probaui. In probōe Mi. asseritur n̄ poē cognosci eēiam sine cōnexiōe dei cū creaturis, neqꝫ cōnexiōem sine creaturis. q.ᵉ vera sūt ex suppositiōe quod creaturæ sint possibiles. At n̄ eodē mō noscūtur: eēia enim cognoscitur cū dependēdia qz si eēiā repugnaret, repugnaret cognōo in entitate. Connexio autē ht entitatē et denominoēm sicut ipsa sciā. vt ē entitas ē independēs a creaturis, et maneret absqꝫ illis: vt autē denominatur cōnexio dicit ad creaturas ordinē sdm dici vt ipsa sciā. v.de denominaō cōnexionis, et creaturæ ipsæ noscūtur sine dependēdia cognōis ab ipsis. v.de neqꝫ eēiā vt ē denominaō cōnexionis, neqꝫ creaturæ vt possibiles concurrūt in rōe obti per se ad productiōem verbi. sed tm̄ vt obm̄ per accn̄s et comitāter. §.

Ad 1.am conf. ex §. 25. distinguo Mi. cognōo Pris ē cognōo possibiliū comitāter et in denominōe concedo Mi. formalr, et vt priūm per se, quo verbi nego Mi. Est enim de possibilib. tā comitāter, quā de futuris, qz de vtrisqꝫ ē cū denominōe: cū duplici tn̄ discrimine: altero quod de possibilib. ē comitās necessario, de futuris autē contingēter. Altero quod deminaō de futuris neqꝫ constituit prioritatē originis, neqꝫ intelligitur simul cū illa. sed rōe posterior: denominaō autē de possibilib. quāuis n̄ constituit prioritatē originis, ē tn̄ simul rōe cū illa. 27.

Duplex discrimē ir, cognoēm de pōbilib, et cognoēm de futuris.

Ad 2.am. confir. verbi proprietas ē exprimere comitāter n̄ solū possibilia, sed ēt futura: qz verbū accipit formalr per productoēm et cōmunicoēm cognoēm de eēiā: cui cognōi accedit denominaō de possibilib. quā denominoēm Pater ht a se. qz a se ht cognoēm sic denominatā: spūs autē n̄ procedit per illtm. n̄c ē verbū. vnde proprietas ē 28

verbi exprimere per se ꝛ. et formalr ℑnitatẽ, denominatiue autẽ possibilia et futura, ad q̃ ꝫ roẽ verbi dicit ordinẽ sdm dicĩ et comitat̃r. Hæc autẽ voluerũt Aug. Ansel. et ℑhomas. Explicantur s. Aug. Ansel., et ℑho.

Ad 3ãm confr. 3ã confirmaõ cuius difficultas ẽ pobilib. et futuris, et q̃m deus loquitur futura ita et possibilia. de oĩb. enim locuti sũt Aug. et ℑho. deus taq̃ã obm propriẽ loquitur ℑnitatẽ q̃z eã formalr dicẽdo, producit verbũ per eã cognoẽm, vt principiũ frãle quo. Minus propriẽ deus dicit creaturas, q̃z cognito vt ẽ de illis n̄ ẽ priusq̃ verbi, eas autẽ dicit comitat̃r, q̃z productionẽm verbi comitatur denominaõ cognoscẽdi pobilia et futura.

§. 29. Vt autẽ hæc reflectãtur ad viũ: ꝫ in deo sũt duo prãta. 1m explicatur hac propõe hipotetica. deus ht̃ in se virtutẽ faciẽdi oĩa, nisi ex illoru parte repugnet. 1tẽ deus ht̃ intellectũ percipiẽtẽ oĩa possibilia et futura, si possibilia sint et existẽtia. Hoc prãtm ẽ attributũ dei roẽ dictum ab eius actu: ẽ q̃ꝫ in deo tã necessariũ, quã ipsa entitas et æternitas. Neq̃ debet dici includere denominatẽm, q̃z denominaõ vt denominaõ n̄ concipitur tã necessaria ac entitas mõ iã explicato. Hoc autẽ prãtum n̄ ht̃ conexionẽm necessam hoc ẽ dependẽtẽ cũ possibilib. aut existẽtiis. q̃z tã etsi n̄ existat creatura aliqua adhuc deus ht̃ intellectũ ea percipiẽtẽ si existãt: 1tẽ deus ht̃ potãm faciendi ℑhymeraã si n̄ repugn̄t: quod autẽ repugnet ℑhymera n̄ oritur ex potã dei, sed ex cõtu obtuũ ipsius ℑhymere. Hoc prãtum sic explicatũ, tã quoad oĩpotãm, quã q̃ꝫ ad sciãꝫ concurrit per se ad productionẽm verbi, vt obm cognitũ: quod prãtum exercetur verbo pro illo 1. signo rõis, et in eius subsistẽtia producitur formalitas trans ea prãta vt sũt virtus faciendi q̃d n̄ repugnat, et cognito existẽtiũ, si sũt, et possibiliũ si possibilia sũt. Hoc autẽ prãtũ ẽ perfectio, quã oĩpotãa includit in roẽ entis, et in roẽ visionis. q̃a perfectio maneret tã etsi oĩs creaturæ repugnaret: vt maneret tã etsi nulla existeret.

tūc autē n̄ eēt absoluta ōipōa hæc enim præter perfectōēs explicatā suppon̄t creaturas eē possibiles quib. possibilib. iā illa virtus denominatur ōipōa absolute. Nec enim deus absolute ht̄ poam̄ producēdi chymerā, qz licet eā ht̄ si chymera n̄ repugnet tn̄ chymera repugn̄t, et ex defectu conditionis ex p.e chymeræ, resultat vt virtus n̄ denominetur absolute poā ad chymerā: idē contingeret si oēs creaturæ eēnt chymeræ. Quod aperte patet in visione q.a absolute n̄ ē visio alius mūdi vt existētis, qz alius mūdus n̄ existit si autē existeret, tūc hæc q.a m.o n̄ ē visio illius, eēt illius visio. Quia vt illū videat n̄ desideratur nisi mūdi existētia, qz hæc sciā ē virtus vidēdi mūdū si existat. §. 30.

2m. prātum ē absolutū: quod explicatur propōē hac absoluta. deus pt̄ producere Petrū, et ē omnipotēs absolute. Itē deus videt Petrū vt existētē: cognoscit absolute possibilē eē Petrū. Hoc nullā addit in deo perfectoēm præter explicatā hypotetice §. superiori: illa enim ē denominaō relata secūdū dici ad creaturas ex supposioē quod sint pōbiles vel existētes. Q.a supposiō nihil interest perfectōis dinæ q.a ab illa nullo m.o pendet in eē ob quod destructa illa supposiōe manebit tota entitas dei: destructo enim eo a q.o Petrus nullo m.o pendet n̄ seq̄r Pet. iri destructū: quod patet euidēter in sciā libera. Quando g.r dicimus mānsurā ōipoam̄ dei sdm̄ entitatē n̄ v.o sdm̄ denoem̄, perinde ē ac mansurā virtutē faciendi oīā si n̄ repugnēt, n̄ tn̄ tūc eē poam̄ absolute. qz poā absolute suppon̄t pōbilitatē creaturarū sicut m.o manet virtus vidēdi aliū mūdū si existat, nūc autē n̄ ē visio alius mūdi n̄ ex defectu entitatis et virtutis, sed ex solo defectu mūdi

Disp. V.tz Processiones sint ex actib. vt liberis. 6.a

§. 1

P. F.cus Zuñiga docuit verbū procedere ex creaturis libere existētib. vt ex obto per se cognōis paternæ: spūm itē ex earūdē amore libero, n̄ aliter ac Thomistæ dicūt verbū pro-

cedere ex cognoe possibilui. Cui sme rixosus quida Theologus aspersit notam erroris. aq3 tn immerito.

S.co 2 Authores eius opinionis. 2a 1.

§. 2. Ab ea sma sut Alex. 1.a p.e q.e 62. memb. 1. art. 4. vbi ait expresse verbo dici deu vt obm. Itm et oes creaturas posbles et futuras. asserit enim oia dici nullo constituto discrimine inter deu possibilia et futura et in verbo ee respum ad oia, n in vbe filij sed verbi. Itm mbro 2o sme ait verbo ee dicta oia q.e sut in cognoe Patris aliqun Pater imperfecte dixisset verbu. S. Bona. in 1.m 1. dist. 27. parte 2.a art. 1.o q. 2. maxime ad 1.m vbi constituit respum verbi n solu ad m possibile, sed et ad existte et futura. Alios refert et segs. P. Hal.a disp. 2. q. 8. pun. 2o. qua Nassa. dicit censa probabile a qda Thomista, quod e euidens argtm illa ee plus qua probabile in illa enim schola, in hac nisi suu admittitur probabile.

§. 3 Pro q.a tatu facit S. Tho. vt egre possit explicari q. 34 art. 1. ad 3m vbi asserit verbo dici tota Trinitate et oia ota q.e sut in scia dei: q.e sut oes creaturae ta posbles, qua existtes: negs enim ibi negs alibi distinxit inter Trinitem et possibilia negs inter posbilia et existtia vt aperte monstrat P. Vasq. disp. 143. c. 6. Itm arti. 3. clare docet respum verbi ad creaturas dictas agit aute de existtiis. vt constat ad 2m. Et quamuis Cai. et assecla illu trahere conatur ad sola posbilia tn n assequitur vllo ipsius testimonio aut verbo, sed sua sponte, ne cu illo videatur aperto marte pugnare. Itm q. 37. art. 2. ad 3m docet spu scto amari Trinitate, et oem creaturam: agit aute de amore libero vt legenti constabit.

§. 4. Quin potius S. Aug. plurimu illi fauet optimom l.o 15. de Trim. c. 4. ait haec verba. Nouit oia q.e nouit Pater. sed ei nosse de Patre e sicut ee. Et infra. Perinde taqua se ipsu dicet Pater genuit verbu sibi aequale per oia n enim se ipsu integre perfecteqs dixisset si aliquid minus aut amplius eet in eius verbo qua in ipso. S. Aug.

Et infra. Nouit itaq; oiā deus Pater in se ipso, nouit in filio suo, sed in se ipso tāquā se ipsū, in filio tāquā verbū suū: quod ē de ijs oīb. q^ce sūt in ipso. Recognosce totū illud caput, et caput 15. vbi asserit n̄ eē verū verbū nisi gignatur de re q^ce scitur. Taceo alia testimonia Aug. et Ansel. ijs similima quib. egerūt aperte de creaturis vt existētib. vt recte prob^t P. varq. disp. 143. c. 6.

S^co Vindicatur hæc sentia a calumnia. 2^a

P. varq. ea disp^e 143. c. 1°. asserit hebetis eē ingenij opinari verbū oriri per se ex cognoē futurorū. qz cū hæc potuerint n̄ eē n̄ potuit verbū illorū cognoē per se produci qz ēs necessariū quale ē verbū n̄ pt̄ herē eē per cognoem et obm̄ vt contingēs. sciā autē vt ē visioīs futurorū ē contingēs vt futura ipsa n̄ in existēdo sed in denominādo. ob quod Theologus quidā cēsuit eā opinioem errorē qz ex illa seq^r verbū eē contingēs et creatū. §. 5. §. 6

Miror tn̄ hos authores tā pingui Minerua hæc accepisse. In cognoē dei cōi toti Trinitati reperimus pratum nrium tā in eē quā in denominari circa possibilia at circa possibilia futura reperi^r pratum nrium in eē n̄ tn̄ in denominari ob quod nullus dicit sciam dei eē absolute contingētē qz absoluta contingētia ē in eē: in solo autē denominari ē contingētia sdm̄ quid. g^o in ipso verbo vt ht̄ subsistiam productā et detrāntē illā sciam possumus considerare pratum relatiuū nrium in eē, et vt trāt cognoem necessariā in eē: Itē possumus considerare pratum relatiuū contingēs in denominari, et vt trāns sciam contingētē in denominari. Et vt sciā n̄ ē creata n^c absolute contingēs, ita neq; verbū.

S^co 1^a impugnāo eius opinionis. 3^a

ex disp^e 5^a. liquido constat nullā formalitatē in verbo produci q^a terminetur sciā vt libera de futuris, n^c in spū scto q^a terminet^r eorūdē amor, qz cognō de futuris ē per accns verbi processioni: g^o verbū in entitate n̄ procedit per cognoem vt liberā. §. 7.

In denominoē autē de futuris nulla pers.ª ē producibilis vt constat ex disp. 5. g° actus dei vt tratur ad futura n̄ ē priuī q° alicuius formalitatis producēda.

§. 8. Vt autē locū demus huic q.ⁱ ponēdū ē disputādi grā verbū procedere per cognoēm de pobilib. fralr: Ponēdū ē itē visiōs dei de futuris eē roē priorē quā decreta dei de ipsis futuris. quib. positis sic argumētātur. verbū procedit ex cognoē de pobilib. g° et de futuris. probāt conseq.ª 1.ᵐ qz cogmō vt de futuris tā ē fecūda quā vt de pobilib. qz tā infinite versatur circa futura quā circa possibilia. 2°. qz verbo ex vi process.ⁱˢ cōicatur sciā oiūm cognōbilium: sed pro illo priori ht deus sciam de futuris q.ᵉ pro illo priori sūt cognoscibilia 3°. qz verbo cōicatur cōprehēsio nāe dināe: sed ad eā comprehēsioēm exig.ʳ cogmō de decretis circa futura g°. probo Min. qz comprehēsio ē cogmō oiūm q.ᵉ sūt fralr et eminēter in deo sed decreta sūt fralr in deo. g° cōprehēsio exigit illorū cognoēm.

§. 9 Nego conseq.ª Ad 1.ᵃ proboēm resp.ᵈᵉᵒ cognoēm vt de pobilib. n̄ eē solā denoēm in deo sed eē ordēm trantalē sciē dei ad possibilia. et quē adm.ᵐ ipsi ponūt verbū procedere ex possibilib. ita ego constituo ideo ex illis procedere, qz sciā Dei ē ordo trantalis ad illa, additq.ᵉ nouā formalitatē q.ᵉ terminari pt ā fralitate relatiua verbi q.ᵉ produci pt. At v° sciā vt de futuris n̄ addit frālitatem neq.ᵉ ē transcentalis ordo ad futura ob quod in verbo respondet denominaō quedā relatiua terminās sciam vt ē denominaō q.ᵉ frālitas n̄ ē producibilis vt ē denominaō. Ad 2am. proboēm resp.ᵈᵉᵒ n̄ sufficere infinitatē. sed necessariā eē aliquā frālitatē producibilē q.ᵉ n̄ reperit.ʳ respū futurorū.

76. Disp. 6ª

Ad 3am proboem respondedu e vt disp. 5ª §. 26. et 27. nepe verbu produci ex coprehesioe vt e entitas, n vo vt denao. et quae ibi dixi de possibilib. dicutor de futuris.

At vo alia via pt iniri, nepe sciam de pobilib. n ee ordem §. 10. trantale ad illa, sed tm denominoem quadam per qua producr verbu n in entitate frlr sed in denominoe. Ite ponedu e sciam vt de futuris ee roe priore, qua decretu de ipsis futuris. Et queadmodu procedit verbu sdm aliqua denoes ad possibilia, ita producr sdm alia denoem vt tratam ad futura, in qo sensu haec sentia e valde probabilis nititur enim duob. prijs probabilib. Alteru e denoes ad creaturas produci poe sdm quod sut denominao. Alteru e sciam de futuris ee roe priore qua decretu de ipsis futuris. Et queadmm scia vt e absoluta e roe prior sdm coptm simplicis intelligetiae, qua sdm coptm visionis, qz hic coptus e liber, alter vo necessus ita in verbo intelligr prior respus ad possibilia, qua ad futura, et intelligr roe prius productus. Et queadmm scia potuit n ee visio futurorum, ita et filius potuit n ee illoru verbu. Itaqz Pater vides decreta futura cum dependia a tota Trinitate producr verbu sub coptu de futuris qz illa oia verbu repraesentat qae sut obtiue in mete paterna po illo priori.

Impugnr tn 1o. ab actib. voltis liberis qui in hac sentia n faecudat §. duas pers.as ad 3am quia liberi sut, sed scia visiois e et libera go. 11 n faecudat Prem ad verbu

Obijcies actus liberos n ee in illo priori sicut sut actus visionis. contra. Licet n sint in illo priori sut tn in aliqo signo priori qua spus sctus sicut scia visionis e per te in aliqo signo priori qua verbu go sicut Pater illa sciam verbo coicat, ita Pater et filius coicabut amore sptui. Praecedit go scia visionis actus liberos taqua quid liberu suppones ia productu totu verbu qo nullo mo e prior sed posterior.

S.co 4.a verbū n̄ procedere ex futuris. 77

V.de infringūtur oīa argum.ta ex §. 8 n̄ enim ē contra rōem actus infiniti n̄ fecūdare pers.as vt constat in vol.te oritur enim ex libert.e

§. 12 2.o impugn.r qz tota hæc opinio nititur præcedētiæ sciæ liberæ ad actus liberos. sed hāc antecessiōem impugnaui disp. 4. §. 21. g.o V.de liquet prius rōe intelligi decreta libera vt existētia de præsenti, quā intelligatur sciā absoluta, et consequēter iā intelligūtur tres pers.æ volētes et sciētes libere: vnde amorē illū, et illectiōem intelligimus ab illis oriri, neqz illis eē locū ad nouā productiōem rōe nrā. Idē dixerim de sciā mediā q.æ ē absolute libera, supponitqz decretū dei liberū sub conditiōe: quod decretū et sub condiōe ē absolute posterius trib. pers.is

13. Ad argtm ex §. 8. nego conseq.as ad 1.am probōem constat sciam de futuris n̄ eē fecūdā qz ē posterior quā decreta libera q.æ n̄ sūt fecūda, et quāuis eēt prior decretis, adhuc ē libera sicut ipsa decreta. Ad 2.am probōem resp.der cōicari verbo sciam oīum necessariorū in qua recēseo hūc actū Petrus curret, vel n̄ curret. qz ē de obto omnino necessario, vt Quodlibet ē, vel n̄ est. sciā autē de futuris cōicatur radicalr, q.æ fralr n̄ cōicatur nisi comitāter. Ad 3.am probōez sciā de liberis n̄ spectat ad cōprehēsiōem qz ante illā deus ē iā comprehēsus a se ipso. Ratio a priori qz cōprehēsio debet penetrare obm 2.a riū per 1.a riū; at v.o per eciam dei n̄ pont cognosci decreta libera qz eciā cū illis n̄ ht necessariā cōnexiōem sed contingētē.

S.co Impugnatio 2.a eiusdē opinionis 4.a

§. 14 Aliter explicari pt hæc opinio magis ex mēte Patrū val.æ et Zunicæ, et magis acute considerare possumus verbū rōe nrā quasi partitū in 4. vel 5. cōptus rōe nrā dmitos inter quos rōe nrā ē prioritas processiōnū. primū enim cōcipi pt verbū oriri ex cognōe absolutorū. Deinde ex cognōe Patris et filij. 3.o ex cognōe spūs scti. 4.o ex cognōe possibiliū, siue hæc

cogniõ spectet ad 1m signũ siue ad 4m. de q° n̄ curo. 5° intelligr tota Trinitas amare libere creaturas. qui amor prius origine intelligr in Prẽ et filio et per illũ produci spũm sctũm sub cõptu amoris liberi subsistẽtis. 6° intelligr tota Trinitas videre hc decreta et futura libera qæ cogniõ ẽt vt libera ẽ prior origine in Patre, et per illã producr verbũ sub rõe libere videtis futura. Qui cõptus ẽ vltimus rõe nr̃a supponẽs decreta libera: qæ sũt penultimus cõptus supponẽs rõe nr̃a cæteros aos quia sũt necessarij.

§. 15.

Negari n̄ pt hãc sentiam sic explicatã eẽ acutã, a qæ tn̄ me auocãt argumta duo. 1m. qz nulla denominaõ ẽ in deo producibilis nisi in rõe entitatis existẽtis in deo tã necessº quã ipse deus. et magis necessº quã oĩs creatura ẽt in eẽ possibili de q° egi disp. 5. sec. 2. 7m. qz spũs sctũs n̄ heret liberã volũtem de creando mũdo: hoc ẽ falsũ g°. probo Ma. qz spũs sctũs in ea volte habenda se herẽt pure passiue, g° n̄ libere. probo Antecẽns qz spũs acciperet eũ amorẽ cõicatũ a Patre et filio vt accipit alias perfectiões: in quib. cõicandis Pater et filius se habẽt velut actiue: in q° gnẽ reperiri pt libertas ẽ enim facultas operãdi et n̄ operãdi. At sptũs in eis accipiendis se ht quasi passiue in q° gnẽ n̄ ẽ libertas. in patiendo enim formalr n̄ ẽ libertas sed in agẽdo.

§. 16.

Confir. Pater cõicat spũi amorẽ: qui n̄ pt recusari a spũ sctõ ex supposiõe quod a Patre cõicetur. illa autẽ suppositio n̄ ẽ libera sptui formalr vt ẽ 3ª pers. qz in illã suppositiõem nullũ ht quasi influxũ, n̄ quidẽ quasi passiuũ, qz pro vt in Prẽ nihil ẽ passiue, cũ Pater nihil ab vlla persª accipiat nc actiuũ. qz 3ª persª nihil dat Patri, g° illa supposiõ n̄ ẽ a 3ª persª g° hæc persª vt 3ª ẽ nullã ht libertatẽ in eã suppositiõem.

Dicẽt 1m. spũm sctũm eẽ tã liberũ in eo amore quã Prem qz Pater vt Pater n̄ ẽ liber nisi precise qz volũtas cõis dei libere vult; et qz illa voltas ẽ idẽ cũ Paternitate

17.

Pater ē Liber: sed eadē volūtas cōis volēs Libere ē idē cū 3a. pers.a ꝯ spūs tā ē Liber quā Pater. Ma. pbr̄ qz tota libertas ē formaliter in vol.te seu in principio q.o formalr̄ volumus: hoc autē principiū ē sola voltas cōis: reloēs enim formalr̄ vt n̄ sūt formalr̄ voltas, ita nc formalr̄ Liberæ.

§. 18. Contra. natura dīna pro vt in Patre diuerso m.o ē Libera in ea sentia ac pro vt in spiritu. etenim na.a diuina ē Libera in Patre vt volēs, et vt fecūdās ad producēdū spūm sctūm sub aliq.o respū, at pro vt in spū n̄ ē Libera in fecūdādo nc in cōicatiōe actiua aut passiua, qz vt actiua nihil agit in sptu scto vt passiua autē n̄ ē Libera. ꝯ natura pro vt in spū n̄ ē tā Libera quā pro vt in Patre et filio. V.de arguo. Natura vt libere volēs prius origine et quasi actiue ē in duab. pers.is ꝯ vt libere volēs n̄ ē formalr̄ in 3a pers.a probo conseq.a qz vt libere volēs cōicatur passiue sptui per solā Libertē in cōicando, n̄ v.o formalr̄ in recipiendo amorē, siue in cōicatiōe passiua: at in sptū scto ē formalr̄ per solā cōicatioēm passiuā: in duab. autē alijs pers.is ē fralr̄ per cōicatiuēm actiuā: ꝯ spūs n̄ ē fralr̄ Liber in eo amore, sed ad sumū malr̄ de q.o agendū §. 21.

19. Dicēt 2o. sufficere spūm sctūm ēē malr̄ Liberū: sicut ē malr̄ cognoscēs. 3a. hoc m.o spūs vt spūs n̄ ē dignus gratiarū actiōe sed tm̄ malr̄ in quantū ē deus, qz vt spūs nc ē fralr̄ amor Liber, neqz conditio ad libertatē: alibi v.o pers.æ n̄ solū vt deus, sed et vt Pater et filius sūt dignæ grārū actiōe. Quia Licet tota raō formalr̄ volēdi sit voltas cōis; tn̄ ipse personalitates sunt ꝯditio per se necess.a ad actū vt liberū: qz natura dīna ad volendū Libere eget complemēto subsistētiarū: sicut ad agēdū ad extra eget trino supposito. Actiones. n. naturarū pendēt a suppositis vt a ꝯditiōe. si enim deficeret Trinitas, eēnt creaturæ impossibiles qz eēt impossibilis hæc na.a dei, quāuis ex comprehēsiōe creaturarū n̄ pt cognosci Trinitas fralr̄. at v.o spūs sctus n̄ ē conditio necess.a ad libertatē amoris, sed præcise ad illū quasi passiue recipiēdū: ꝯ Pri et filio debētur grāe speciali titulo et n̄ spui: quod nullus admittet.

Imo spus n̄ ē tā liber quā ipsa nā, hæc enim n̄ ē totū principiū amoris liberi rōe nrā: sed illa vt terminata 1º et 2º. suppōto q̄ sūt conditiōes ad volēdū libere: at vº nā n̄ dingr realr a duob. suppōtis. ob quod illa a pte rei ē tota rāo et cōditio volēdi liberè. spus vº, qz dingr a Prē et filio, et simul qz n̄ ē cōdiō ad volēdū liberè n̄ ē tota rāo et conditio volēdi: gº minus ē liber quā nā dei. §. 20

Hinc arguo. Duæ persæ sūt fæcūdæ ad processiōem amoris liberā cōicandā spui: sed in illa cōicatiōe vt libera nihil habet 3ª persª qz ad illā pure passiue concurrt. gº 3ª persª n̄ ē libera in amādo et malr. probo conseqas qz qæ per originē cōueniūt duab. persis n̄ cōueniūt 3ª qz notionalia n̄ sūt cōia trib. sed amor vt liber ē notionalis. gº n̄ malr conueniūt spui libertas. probo Min. qz amor vt liber pendet a Prē et filio vt tales sūt, qz vt liber debet ab illis cōicari spui. vde spus amat creaturas n̄ liberè ēqz in illo amor liber sicut fæcunditas personarū qæ illū n̄ fæcūdat, qz in rōe fæcunditatis cōnotat Prem et filiū. vde asserēdū ē per amorē vt liberū n̄ procedere spum sctum. 21. §. 22.

Argumto autē respdeo admissa processe per cognoem et amorē nrium de possibilibus negari de futuris ob incōmodū contra libertatē spus scti, et sicut hic n̄ procedit per amorē liberū, ita neqz verbū per sciam. qz actus vterqz iā supponit tres persas complete existētes.

S. Tho. q. 36. Arti. 2.

Disp.ao Vtrū spiritus sctus procedat a verbo. 7ª

Spum sctum procedere a Prē et filio defitum ē Florentiæ contra Græcos in synodo quā Græci vocāt octauā gnalem. §. 1.

Sco Probatio Concilij Florentini. 1ª

ex disp. 3. sec. 5. subsec. 2ª. liquido constat verbū eē reale principiū spus scti: rāo autē ē. qz verbū ē filius. Filiatio gr ē 1ª rāo ob quā verbū spum producit simul cū Prē. qz filius eo ipso quod ē filius dei ē oīa qæ Pater præter eē fralr Patris qæ proposiō probata ē disp. 3. ex s. Basi. Cyrill. et Chrysost. qæ hic confirmāda ē, et monstrādū definitū eē Florētiæ spum ea rōe procedere a verbo qz verbū ē filius: spum itē ea rōe §. 2.

Sco 1a. Probatur a Concilio Florenti spum procedere a verbo. 81.
n ee filiu qz n e productiuus alicuius entis diuini. vnde liquido constabit discrime a me redditu ea disp. 3a. inter verbu et spum vsurpatu ab Ecclesia ad tuedu duo dogmata fidei: alteru in diuinis n ee nisi vnu filiu, alteru verbu ee reale principiu spus.

§. 3. Conciliu gr sess. 21a. vers. tria vobis. refert haec verba Ioh. Theologi probantis contra Graecos processioem spus a verbo: Tria vobis Patres amplissimi demonstrare volo. 1m alia Basilij authoritate sctum spum a filio accipere ee. et infra. Quo quide perlecto maximas ipsi scto spui gratias egimus; quod nobis euenit ex sentetia, vt quod a Christianis in hc materia celebrari debeat, id ex eode ipso sermone cognouimus. Deinde propont haec Basiliana verba ex sermone de sptu scto allegato ab ipso Iohane. [vnu quide Patre vnu filiu, vnu spum sctum iuxta diuina traditioem confitedu nob. e: n aute duos Patres, neqz duos filios: quando quide spus nc filius e nc nucupatur, n enim a spu accipimus aliqua, quemadmodu a filio spus] Quib. verb. sctus Basilius roem reddit contra Eunomiu duoru dogmatu: primi spum ee deu, qz diuinitate accipt a verbo. 2i. spum n ee filiu qz diuinitas nulli coicatur a spu: verbu ite ee filiu qz spui coicat diuinitate. Florenti.

§. 4. Hoc ee continens filu, et perpetuo inhaerete sentetia Basilij contra Euno. constat, tu qz testimonio adducto probat diuinitate spus negata ab Eunomio qz a verbo n accipit aliquid, quale nos a spu: nos aute accipimus a spu bona creata ~~qz spus accipt~~ go spus accipit a verbo in creata bona: tu ex his verbis S. Basi. in eode testimonio agetis de spu scto. sed eo ad nos veniete, nosqz sanctificate, diuinitatis haereditate suscipimus, nec n haereditatis aeternae praemiu, ac aeternoru bonoru primitias. Haec sut qae nos a spu accipimus, quaeqz nobis creata fuere, atqz a scto spu causata. Haec Basi. go cu dixt nos n accepisse a spu, vt ille a verbo, dixt nos n accepisse diuinitate. siquide bona creata ipse Basi. testatur nos accepisse a spu. Quae obseruat acute ille Graecoru domitor Iohanes his verbis. [siquide gr Patres amplissimi iuxta Basili. n ita nos a spu accipimus quemadmodu a filio spus; nos aute a spu creaturas accipimus seqr vt quod is a filio accipit diuinu sit. Quandoquide quaeqz res vel creata vel diuina sit.] Haec Iohanes ex quib. liquido constat cesu a S. Basi. spum n ee filiu, qz ab eo nulli coicatur diuinitas, verbu aute ee

filiũ, qz acceptã a Prẽ diuinitatẽ cõicat spũi. Quo testimonio Iohanes fregit ostẽdẽs ex cõptu quiditatiuo filij spũm ab illo procedere quod probãdũ susceperat 1o loco vt ostẽdi §. 3. initio Rogas cur dixerit Basi. nos nõ accipere a spũ diuinitatẽ siquidẽ nec eã accipimus a verbo? Resp.deo Basi. id dixisse profunde qz verbũ diuinitatẽ cõicat spũi, spũs autẽ nihil potest dare duab. pers.is neqꝫ pt ad intra aliquid producere. v.de quicquid producit ẽ ad extra: ad extra autẽ nõ pt producere aliquid diuinũ neqꝫ illud cõicare per identitatẽ. + Græcos §. 5.

Dices 1o. Basiliũ accipiẽdũ in sẽsu mãli, nẽpe verbũ ẽẽ filiũ simul et spiratorẽ, nõ vo in sẽsu formali ita vt spiratio ẽt radicalis sit de cõptu frãli filij. Græci enim fracti sunt sola authori.te Basilij, nõ autẽ hc roẽ. Contra. S. Basi.us eo testimonio directe reddidit roẽm cur verbũ sit filius, secus autẽ spũs. Præmoneo Basi. scholastice egisse cũ Eunomio impugnãte diuinitatẽ spũs hoc arg.to: si spũs ẽ deus, go sũt duo filij consequẽs ẽ hæreticũ go spũs nõ ẽ deus. probo Ma. qz spũs oriretur deus a deo sicut verbũ, go eẽt deus. Hoc fuisse argtũ Eunomij constat ex eodẽ Basi. lib. 5. aduersus Euno. cap. cur et spũs filius filij nõ dicitur. Hæc autẽ sũt verba Basilij Sed dei ẽ imago filius. filij vo spũs: cur nõ filius filij spũs dictus ẽ? Hac enim re ad impietatẽ firmissima vsus ẽs, nã vel filiũ vel creaturã vis intelligere. et quoniã filius nominatus nõ ẽ, idcirco creaturarũ causã creaturã ẽẽ blasphemas. et infra. verũ rursus interrogabis. cur autẽ filij nõ suscipit nomẽ] en ab hæretico probari spũm nõ ẽẽ deũ, qz in deitate eẽt silis filio, eiusqꝫ filius, eẽntqꝫ duo filij, Patresqꝫ duo. Quod argumẽtũ Theologos vexauit, cui respondet Basilius eo capite 1m ab absurdo, qz si poẽnt ẽẽ duo filij possent et infiniti. 1o. respondet cap. seq.ti a priori, qz videlicet verbũ ẽ principiũ spũs: spũs autẽ nõ ẽ priũm alicuius pers.æ diuinæ. his verb. Nẽ transmoueas diuinorũ verborũ trõs; filius ẽ filius: et spũs ẽ spũs nõ creatura. Nec de filio quæras, cur nõ spũs vocatus ẽ: nec de spũ cur nõ filius, nec creaturã ẽẽ filiũ, vel spũm blasphæmabis, filius dei fructus: sctũs ex scto, æternus ex æterno, spũs scti dator ad subsistẽtiã et formatioẽm creaturæ. His roẽm reddit Basilius ad satisfaciẽdũ Eunomio. Filius enim ẽ filius ob duo: 1m qz ẽ fructus: æternus ex æterno; 2o. qz ẽ dator spũs scti. spũs autẽ nõ ẽ filius. qz nõ ẽ dator nisi crea- §. 6.

turarū. Nihil huic rōi deēt si Basili^us vsus fuisset voce causali enim aut qz: illa tn̄ nullo pacto desideratur, qz caput illud ita inscribitur. [Quod ēt si spūs n̄ vocetur filius, perspicuū tn̄ ē quod ex deo ē.] Itaqꝫ duo probanda proponit: 1^m. spūm ēē ex deo, 2^m. n̄ ēē filiū: vtrūqꝫ g° erat præstiturus: et quidē præstitit, propōto enim Eunomij argum^to, illū docet ne transmoueat trōs diuinorū verborū; spūs enim n̄ ē filius, neqꝫ filius ē spūs, qz spūs solū dat subsistētiā creaturis, filius a ē fructus, dator spūs scti. ob hæc g° n̄ sūt transmutādi trī diuini. et quidē arguēdo, et respondēdo n̄ ē opus ingeminare voces causales, ipsa enim interrogatio et responsio satis sūt. Neqꝫ in eo capite, neqꝫ in alijs reperietur aliud responsū huic argum^to Eunomij, nisi illud a posteriori de q° dixi. Hoc autē caput ēēt mancū, nec respondisset inscriptioni, nisi in hoc sēsu.

§. 7 Huic g^r Eunomij argum^to satisfaciēs sermone illo de spū scto allegato a Ioh^e et a me adducto §. 3. resp^det Basi. vnū ēē Patrē vnūqꝫ filiū, n̄ duos Patres, nec duos filios, qz spūs n̄ filius ē, n̄ nūcupatur, qz ab illo n̄ procedit pers^a diuina: vt ipse procedit a verbo, vbi n̄ desideratur vox causalis: illa enim vtitur. estqꝫ perpetuus S. Basi. in hoc sēsu, fuit enim acerrimus propugnator diuinitatis 3^æ pers^æ contra Eunomiū, et vt semper vrgebatur hæretici argum^to, semper illi respondit hoc discrimine quod spūs n̄ dat nisi creaturas. verbū autē ē dator Dei. de q° dubitet qui Basiliū n̄ legit. recognosce disp. 3. §. 56.

§. 8. Hæc autē doctrina Basilij quāti facta sit a celeberrimo Ioh^e satis ostēdūt eius verba adducta §. 3°. initio, quib. dix^t assertū a Basi. quod ab vniuersis Christianis colēdū Nec v° consiliū vsū ē sola authori^te Basilij, sed ēt rōe eiusdē vt ex principio fidei a Græcis admisso, nēpe ex filiatiōe verbi probaret aperte spūs processioēm a verbo, quā Græci negabāt. Quā rōem addux^t idē Concilium ex eodē Basilio Cirillo, et Chrijsost. vt dixi disp. 3. §. 56.

§. 9. Quod aperte probatur. qz si de sola authori^te ēēt sermo, mutilū ēēt argumētū Latinorū. Græci enim facile respōderēt illorū Patrū authoritatē illa in parte n̄ ēē satis, qz in illa erāt aperte decepti. ~~Hæc~~ et vt decepti erāt in dis-

crimine ir filiū et spūm, ita decepti erāt in processiōe spūs a verbo, quæ ~~nitur processio spūs a verbo~~, q° diruto ruit ædificiū. Pone Græcū opinātē cū aliq° Catholico scholastico filiū n̄ ideo eē filiū qz pt producere spūm, sed alias ob causas quas adduxi disp. 3ª. Hic Græcus infirmaret aperte horū testimonia Patrū ostēdēs eos eē deceptos in process.e spūs a verbo qz eā probarēt ex conceptu filiationis. q.ª probatio eēt mala qz spiratio radicalis n̄ spectat ad conceptū filij. Concludo gr Conciliū vsurpasse authoritēm et roēm Patrū Græcorū alioquin argtm eēt inefficax, et priuatis Theologis disputātib. in Concilio facile poēt responderi.

nititur illi falso principio *

2° dices Basiliū n̄ reddidisse roēm ex cōptu filij sed dixisse verbū eē filiū et spiratorē, quod verū ē materialr. Contra. Basilius ea doctrina nūquā ē vsus ad probādā processioēm spūs a verbo, nūquā enim eguit ea probatiōe: etenim inter ipsū et Eunomiū cōuenerat spūm a verbo procedere q.ª processiōe admissa ab vtroq3 Basi. probauit contra Euno. eā n̄ eē creaturæ a deo, sed dei a deo. Ad argtm autē Eunomij probās spūm fore filiū si eēt deus a deo, quēadmodū propterea verbū ē filius. resp.det filiū ideo eē filiū, qz ē fructus æternus ex æterno, dator sc̄ti spūs: spūs autē n̄ ē filius qz licet ē fructus æternus ex æterno, n̄ ē tn̄ dator nisi creaturarū: g° S.us Basi. n̄ cēsuit verbū eēt malr filiū et spiratorē; sed formalr ideo eē filiū, qz ē fructus spiratiuus et a spiratiōe radicali discrimē accepit cur verbū sit filius spūs v° n̄ sit filius. Et quidē argto ab hæretico facto ad blasphemādū et facta a Catholicis ad veritatē disquirēdā resp.deo ego eodē m° q° Basilius et vt Eunomius n̄ potuit respondere verbū vt spiratorē eē Patrē spūs, neq3 spūm eē filiū, qz oculis vidit discrimē apertū, ita ego existimo eodē discrimine elūbatū argtm. Conciliū autē probauit hoc discrimē Basilij: et ex cōptu filij probauit process.em spūs ab ipso

§. 10

§. 11

dices 3°. Basiliū egisse de filio n̄ in entitate sed in denominōe. Si enim verbū n̄ eēt priuim 3.ª pers.ª n̄ eēt filius

denominatiue, retineret autē totā hāc entatēm filij vt in simili dixi disp. 5.a sec. 1.a et 2.a de relōe dei ad creaturas. Contra g.o verbū n̄ eēt absolute filius nisi produceret spum̄: sicut absolute n̄ videret mūdū, nisi mūdus existeret. Deinde Basilius probauit spum̄ n̄ eē filiū n̄ solū denominatiue, sed neqꝫ in entitate: qz oem̄ filij coptm̄ fides ableg.t a spū: g.o n̄ solū egit Ba. de filiatiōe in denominatiōe, sed in entitate. probo conseq.as qz reddit discrimē substiale ir̄ verbū et spum̄, cur verbū sit in sb̄ia filius, spūs autē n̄ sit in sb̄a filius: illudqꝫ discrimē reddit, qz verbū ē fructus, dator spūs: spūs autē n̄ ē dator nisi creaturarū: hæc autē discrimina sūt in sb̄a, n̄ v.o in sola denominōe. Præterea Græci se tuerētur asserētes coptm̄ eeialem filij vt filij n̄ eē, eē spirativū; ac propterea retineri coptm̄ eeialē filij, sine radicali spiraōe: cū g.o conclusū sit contra illos eē spum̄ a filio, qz filius n̄ pt eē, quin sit spirativus egerūt de eē reali in entitate. Tandem illa doctrina de denominōe vt dinguitur ab existiā ht̄ locū comparatiōe creaturarū duntax.t, vt explicui disp. 5.a: n̄ v.o comparatione diuinorū in quib. destructo vno per locū intricum cætera destruētur, tū propter relōem personarū: tū ēt propter realē identitatē cū na.a diuina oium̄ diuinorū.

§. 12. Igitur Theogi conciliares probauerūt processiōem spūs a verbo argum.to S. Cirilli concludētis filiū qz filius ē herē spum̄ vt eū ht̄ Pater. Ita conclusit Andreas Theogus Latinus sess. 6.a vers. [ex vestra longa.] post initiū his verbis. [Quib. verbis Cirillus v.r concludere quoniā si Patris oiā bona filius sdm̄ suam nam̄ et sb̄iam ht̄. id ēt habeat, neceē eē, vt instar Patris spum̄ emittat manētib. personarū proprietatib.] g.r Andreas cū S. Cirillo n̄ mālr̄, et denominatiue sed ex sb̄a et na.a filij probat ab illo spum̄ oriri. Græci admittebāt nam̄ et sb̄am filij, negātes illi spiratiōem. Hanc probat Andreas ex ipsa filij sb̄a admissa a Græcis. Idē paulo inferius confirmat ex Basi. asserēte in filio

ee oia q.e in Patre excepto ee paterno vt paterno. Ite ex S. Chris. repetit Andreas ipse sess. 8.a vers. satis nobis. quorum verba dixi disp. 3. §. 56. eadem g.o confirmat Ioh.es Theologus eadem rone cum S. Basi. sess. 21.a vt ostendi §. 3. huius disp.

Pbr ex eo q. filius sit imago. Pris. ee principium spus.

Efficacia huius rois pbr ex duob. prijs admissis a Graecis §. 13.
1.m erat spum sctum a Patre procedere, quod sacrae litterae passim testatur. 2.m erat filium ee perfectissima imagine Patris. v.de arguebat Latini. perfectissima imago ht in se oia, q.e exemplar, exceptis ijs in quib. opponuntur: sed Pater e exemplar filij, et filius perfectissima eius imago: ht ite Pater faecunditate ad spirandum. et in spiraoe n oppon.r filio: g.o filius ht faecunditate ad spirandum. Ma e per se nota. qz filius dei e imago infita per eeiam cui n pt deee aliqua perfectio imaginis. Min. aute pbr qz si aliquid eet in prototypo et n in imagine, ia imago n eet adaequata exemplari qz n referret oia q.e in illo sut, et quauis S. Tho. n admittit imagine respu relatiuorum sed absolutorum: tn alij Sancti ea admittut. Ite in absolutis e haec rao imaginis: qz faecunditas ad spirandum includit nam dinam vt prium formale q.o coicois. g.o in imagine perfecta debet reperiri hoc ide prium vt faecundum alioquin plura eent in exemplari, qua in imagine.

S Tho

Imo inde pbr filium n poe ee spiratore, quin Pater et sit spirator §. 14
qz cum Pater et filius sint exemplar, et imago, n pont in imagine ee plura, qua in exemplari. vt recte monuit Basi.us asseres rei ee oia q.e in imagine sut, quod ex Basi.o vsurpauit Florentinum quauis enim n sit contra coptum Patris vt sic ee aliquid in filio quod n in Patre, aut e contra: e tn contra roem filij perfecti et Patris perfecti, ee aliquid in altero, quod n in altero: sut enim exemplar, et imago vniuoca. Haec e germana rao reddita in Concilio Flo.no cur spus procedat a verbo: et cui Theogi conciliares, et Ecclesia vrsa fixo institit pede, vt accepta a S.tis Patrib. a q.a vires accipiunt caeterae oes, vt illa

quã reddit S. Tho. qa insinuata fuit et Florẽtiæ nẽpe in diffinitione eẽ idẽ vbi nõ obest oppositio relatiua: Paternitas enim dicit ag a spiratoe passiua qz cũ illa ht oppositẽm relatiuã radicalẽ; itẽ filiatio ht eadẽ cũ eadẽ spiratoe passiua, Paternitas autẽ et filiatio opponuntur frlr, spiratio autẽ actiua oppon formalr passiuæ. Si vo discedas a discrimine a nobis reddito ex Concilio ir processionem spus, et gnoem verbi, male tueberi poteris oppositoem eẽ roem dinguendi. de qo prolixe disp. 8a.

§ 15. At inquies hãc roem nõ eẽ definitũ Florẽtiæ, tres. n. illi Sti Graeci, et duo Theologi Latini nõ efficiũt rẽ certã fide Bene: nõne tibi rẽ grandẽ effecisse videmur, si opinionem tã spretã tãta authoritate firmemus vt iure vocetur in dubiũ sit ne de fide? nõne satis eẽ S. Bas. ea vsũ ad discriminãdã processionem verbi ab spus process.e Itẽ tã egregios Theologos illa vios in Concilio gnali ad probãdã process.em spus a verbo, et ea præclaros de Græca obstinatione reuexisse triumphos.

§ 16. Ad hæc existimo eã eẽ definitã. Postquã enim Andreas et Joh.es illa Græcos conarguerũt totũ Concilium sess. vltã nõ vnius, aut duorũ Theologorum ore, sed omnium Patrũ consẽsu eã definiuit. [versu. quib. Latini] verba descripsi disp. 3. §. 50. eaq3 partitus in tres Periodos explicui §. 53. et 4. intulit enim Concilium nõ fore in diuinis filium, si spus procedit a solo Patre. ibi enim Concilium recapitulauit (vt ita dica) dispoes Andreæ et Joh.is eaq3 roem definiuit ex ipsis et ex Basi. Chrisos. et Cyrillo, et qa confirmãda erãt definiuit his verbis. [Idcirco hãc habẽtes sentiam Anathemate notamus &c.] Deinde explanãs sentiam suã subjcit [Idcirco autẽ diuinum symbolũ &ca ea vide disp. 3. §. 50. Ecce more definientiũ dicũt nõ fore filium diuinis nisi spum producat. Id enim probatũ fuerat singulis disputõ. Concludo gr totã hãc propoem fuisse definitam trib. illis periodis. verbũ qz filius ẽ producit spum.

§. 17. Dices oppositã sentiam eẽ pluriũ scholasticorũ quos fulmine nõ tetigit concilium opinãtes verbũ nõ ideo eẽ filium qz ẽ spiratium. Resp. Deos Principes Theologorũ eẽ, Alexandrum, Lombard. Thomã Bonauen. et Scotum Alex. et Bon. a nobis sũt vt constat ex disp. 3. §. 74.

Scotus n. e ab illa, neq3 in illa: S. Tho. a nob. e constitues coptm filij in coptu verbi: vnde intulit q. 36. art. 2. spum a verbo procedere. Magister aperte e ab hac sentia cu S. Aug. in 1. dist. 13. tractas cur verbu sit filius, spus v. n sit filius, cuius et S. Aug. hc sut verba. [Ideo ille filius e Patris, de q. e genitus; iste aute spus e vtriusq3 qz de vtroq3 procedit. sed ideo vnde cu deo loqueretur, ait de Patre procedit, quoniam Pater process.is eius author e qui tale filiu genuit, et gignedo ei dedit vt et de ipso procederet spus sctus.] Quid gr miru in Concilio defitam ee sentiam tot Sanctoru, et Principu scholasticoru. Nonne Tridenti defita fuit inhaeretia grae contra Magistru in 1. dist. 17.

S. Aug.

Mag.

Tridenti.

S.co Aliae rationes 2.a

2.a rao e ex coptu verbi quod vir.te sua e prium amoris, vt go Pater producit spum, qz amoris productio seqr productoem verbi, ita verbu illu producit: prius enim origine, qua producatur spus intelligr illtus Paternus ee terminatus Paterm.te et filiaoe; go ois operao illius illtus e cois vtriq3 suppoto: actoes n. sut suppositoru. Et que admodu actoes ad extra sut coes Trinitati, qz sut a na.a terminata Trim.te ita productio spus e cois vtriq3 pers.ae quo argto vsus e Ioh. Theogus in Floretino. Philosophice aute pbr ex defioe gnois viuetiu explicata disp. 3. sec. 6. coicatur n. na.a more nae, id e vt facuda ad operadu ad intra: verbo aute nulla superest operao ad intra nisi per voltem. go eo ipso quod sit filius debet here nam facuda ad operadu per voltem. En quan suaue concinat Sancti philosophis. 18.

Disp.ao Quae sit rao distinguedi realr prata diuina inter se. 8.a

Haec difficultas e expedienda ex disp. 3. et 7.a quaru e appendix, munitq3 via ad illustre illa quaestioem vtru spus sctus dinguendus foret a verbo, si ab eo n procederet: qua meditor in disp.3 9.am haec go huc sibi vendicat locu, vt epilogus superioris difficultatis et exordiu disp.is sequetis. §. 1.

S.co Quid in nostra sentetia 1.a

Praemitto in Pre ee paternitate et spiroem actiua: in filio ite filiatioem et spiroem actiua: in spu scto spiroem passiua per qua terminat actoem spirativa ab vtraq3 pers.a §. 2

In diuinis coptus absolute quiditatiuus frequenter vsurpatur pro coptu absoluto constituente quidit.ue deu in ee dei. coptus aute relatiui n dnr quiditatiui absolute, at in ipsis proprietatib. personalib. concipere pomus aliqa prata eeialia pers.is vt pers.e sut a v.o q.e sint quasi accntia logica personaru: in quib. concipiedis pt ee ordo rois, vt alter sit roe prior, et quasi causa alterius Ille qui e prior pt appellari quiditatiuus pers.e in roe pers.e posterior aute appellari pt logice accntarius pers.e siue attributu, et proprietas pers.e

§. 3. Exempli gra Paternitas, et filiatio sut roe nra primi coptus relatiui duaru personaru quib. constituuntur primario in ee personali: qz ante eos n concipitur pers.a et cu illis cocipr ia. Ex his oritur actualis spirao actiua, q.e e roe nra et virtualr extra primos illos coptus Patris, et filij, ab illis tn roe nra deriuatur. Ideo enim Pater et filius spirat actu qz sunt Pater et filius n v.o e contra ideo sut Pater et filius qz spirat actu. Presto e rao qz Pater constituitr per productoem verbi: filius aute per terminoem eius productois: spirat v.o actu per actioem voltis: sed actio voltis e quasi effus actois illtus. g.o prius sut Pater et filius in ee taliu, qua actu spirat. Prius inqua quasi causaliter. Hinc Paternitate et filiatioem breuitatis et claritatis gra appellabo coptus quiditatiuos personales siue personaru vt pers.e sut, spiroem aute actiua appellabo attributu personale, et accns logicu. Quauis enim ph.ce e sba apprehenditur tn post 1.m coptm ac propterea vocatur accns logicu id e roe nra

§. 4 Dico gr tres pers.as dingui inuice quiditatiue personalr, Paternite, filiatioe, et spiroe passiua: duas aute 1.as pers.as spiroe actiua dingui et realr a 3.a dinctoe accntaria logica. Quae sect.e 3.a late probabo ex S. Ansel. alijsq doctorib. nuc aute tantu contedo conseq.as inferre ex meis prijs, vt ea ex arce alienas opinioes fortius impugne.

Hæc conclo ē euidēs ex disp. 3. et 7. qz inde collig.r eē inter tres pers.as duo gn̄a oppositioum̄: altera opposio ē actualis q.ᵃ versatur in actuali ipsa productioē vnius ab a.ª qualessūt Paternitas et filiaō, q.ᵃ actu et formalr̄ opponūtur. Paternitas enim ē actualis productio actiua filij q.ª Pater quiditatiue constituit.r ad filiū, itē et in eē 1.ᵃ pers.ᵃ. filiaō autē ē actualis productio passiua filij, q.ª quiditatiue constituit.r in roē 2.ᵃ pers.ᵃ oppositæ actu Patri. qz nullus pt eē terminus actualis productus a se ipso.

§. 5. Aliud genus oppositionis ē radicalis quale ē inter Paternitatē et spiroem̄ passiuā: inter filiatioem̄ et spiroem̄ eandē. Radicalis vocatur, qz ē inter radicē, et inter id quod ē ab illa. Filius enim eo quod filius ē. ē realr̄ radix, et prium̄ reale spirationis actualis passiuæ: quā producit media spiratioē actuali actiua. Quod probaui disp. 3. et 7.ª Quæ radix nihil ē aliud quā pers.ª filij: q.ᵃ qz ē verbū ē radix process.is per volūtatē. Intellectus enim qz repræsētat bonū, vim hab.t excitādi voltem ad illius amorē, neqꝫ hæc mālr̄ tm̄ contingūt, sed et formalr̄. Filius enim in roē filij constituit.r quiditatiue in accipiēda na.ª more nat.ᵃ natura autē defitur prium̄ motus ad intra. v.de verbū in roē filij n̄ pt concipi, nisi cōnotādo obm̄ quod exprimit, et cōnotādo quasi motū cuius ē principiū, qui motus spectat ad voltem̄. Itaqꝫ filiatio fralr̄ ē subsistētia relatiua producta a Patre, productiua spūs scti, et terminatiua intellectus diuini vt ē prium̄ q.º cōicatiuū amoris: qui amor roē nr̄a ab intellectu deriuatur: et ei cōicatur 3.ª subsistētia producta a Patre, et filio, nec ē aliud fæcūditas radicalis ad spiroem̄.

§. 6. Animaduerte tres eē denominoēs producētis. Altera ē q.º q.ᵃ proprie consistit in ipsa productoē actuali: ē enim id q.º res productio: huiusmodi ē actio, q.ᵃ in creatis ē in prædicam.to actois. 2.ª denominaō ē quod et q.º, q.ᵃ cōicatur principio proximo producēti trum̄: quod prium̄ denominatur prium̄ quod ab actioē ipsa, huiusmodi ē calor, et visus, qui sunt calefaciēs, et vidēs vt quod. 3.ª denominaō ē quod, q.ᵃ

cõuenit principijs totalib. et suppotis sicut ignis ẽ calefaciẽs vt quod per calorẽ. Itaq3 calor comparatus calefactõi ẽ calefaciẽs vt quod. comparatus igni ẽ calefaciẽs q°, qz ei tribuit denominoem calefaciẽtis. quod patet in humam^te. xi q^a patiẽs fuit vt q°. xus autẽ vt quod.

§. 7. Ita filius ht tres denominoẽs producẽtis spiritũ: 1^a ẽ ab spiroẽ actiua, q^a ẽ spirãs vt q°, cuius trus ẽ spiritus sctus 2ª denominatio ẽ quod cõueniẽs filiatiõi a spiroẽ actuali, vt calori a calefactioẽ, et aiã ab amore. Hæc filiatio ẽ realr dincta a spiroẽ passiua, qz oẽ reale prium quod, ẽ ad aliud realr. 3^a ẽ producẽs quod, cõueniẽs pers^a filij a filiatioẽ ipsa vt hõ ẽ amãs ab aia amãte. Hæc itẽ pers^a ẽ realr dincta a 3^a ob eãdẽ roem.

§. 8. Quod clare dixit Cai. q. 30. art. 2. vers. ad 2^am vero distinguẽs duas ~~oppo~~ oppositioẽs inferẽtes dinctoem realẽ indiuinis, 1ª oppositio ẽ roẽ relois quã ego voco oppositioem actualẽ qualis ẽ ir Patrẽ et filiũ, inter spiratorẽ et spiratũ. A^a oppositio ẽ roẽ originis qua vnũ ẽ realr ab a° per productoẽ3: vbi reperitur ea quã ego voco radicalẽ: inter vtrãq3 et terminũ recte constituit Cai. dinctoem realẽ. Quod præclare docuerũt P. Mol. q. 36. art. 2. disp. 3. vers. 2°. m°. P. Arru. disp. 131^a. nu. 11°. et P. Florauãtius l°. 2°. cap. de 3ª pers^a post initiũ. q^a præ oculis habe

§. 9. Paternitas ẽ ẽt spiratiua radicalr: tũ qz Pater producit filiũ habẽtẽ oiã bona patris et illũ perfecte repræsẽtãtẽ: sed in imagine perfecta ẽ spirão radicalis. g° eadẽ ẽ in exemplari. quapropter in Prẽ, et filio sũt eadẽ bona exceptis oppotis relatiue, vt dixi disp. 7. §. 13. et 14. tũ ẽt qz Pater verbũ gnãt per intell^um cuius volũtas n ẽ minus fæcũda: operatio itẽ per volũtatẽ petit na^a sua oriri ab operõe per illtum: g° illtus pro vt in Prẽ ẽ tã radicalr fæcũdus ad producẽdũ spũm

quã intell.us ad producẽdũ verbũ: illtus ingua vt priũ coicatiuũ q°. pers.ª v° intellectualis vt priũ quod productiuũ.

Hinc aperte concludo duas 1.as pers.as Patern.te et filiatiõe dinguũ realr a 3.ª distinctã quiditiua personali. qz Paternitas et filiatõ se ipsis secluso coptu spiroĩs actualis actuã sũt priũ productiuũ quod 3.ª pers.ª; g° se ipsis secluso coptu spiroĩs actualis distinguũtur realr a 3.ª pers.ª. conseq.ª nẽ eget probõe, qz oẽ priũ productiuũ quod ea roẽ q.ª constituit in roẽ talis prij distingr realr a tõ producto. Antecedẽs autẽ probr. qz Paternitas et filiatõ se ipsis hnt aptudinem vt ab spiroẽ actuali denominẽtur producẽs vt quod. Quo differũt a nã diuina q.ª quãuis identicatur cũ spiroẽ actuali actuã, nõ denominatr ab illa producẽs quod: denominãtur autẽ relues producẽs quod: g° in relatõbus, vt distinctis a natura et spiroẽ actuali ẽ aptitudo vt sint priũ quod 3.ª pers.ª. etenim ab spiroẽ actuali denominãtur in actu 2°. spirãs: nõ ã de causa, nisi qz quasi in actu 1°. sũt spiratiuũ vt quod. Quẽadmodũ calor a calefactiõe ẽ calefaciẽs actu: at v° se ipso ẽ calefactiuus in actu 1°. qz se ipso vt dingr a calefactiõe ẽ aptus ad illã habẽdã, illã q3 petit, vt per illã calefaciat. Et si Thomistici animadvertisset nõ exposuisset latera ferieda a Scoto, cuius tela hac roẽ facile vitari queũt. vt ostẽdã sec.ª 3.ª

2°. concludo Prem et filiũ dingui realr a spũ scto actua spiroẽ actuali diminõe sbali physice nõ tn logice, neq3 quidditatiue. pbr. qz spiratõ actualis actua ẽ realr distincta a spiroẽ passiua: sed spiratõ actualis actua cõuenit Paternitati et filiationi vt tales sũt, et vt prio operati vt quod per illã g° per illã distinguntur a spũ scto. Quo differũt a natura diuina q.ª ẽ identicata cũ spiroẽ actuali actua, nec tn per illã distingr realr a 3.ª pers.ª: qz nã ẽ identicata cũ illa vt priũ radicali oppositũ, neq3 realr productiuũ, quales sũt Paternitas et filiatõ. H° dmgr quiditatiue a bruto ralitate, ribilitate autẽ dinguntur accentarie logice: qz risibilitas ẽ logice extra coptũ quidi-

tatiuũ hoĩs, secus ralitas. Quæ doctrina tibi ante oculos obuersetur ad constutioẽm et distinctoem personarũ.

§. 12. obijcis 1° ex S. Tho. q. 30. art. 2°. et q. 10. de poã art. 5. ad 13.m vbi ait filiatioẽm n̄ opponi relatiuè processioni spũs. Resp.deo egisse S.m Tho. de opposioẽ formali et sdm̄ reloem̄, de radicali autẽ et sdm̄ originẽ id n̄ potuit asserere qz q.e 36. art. 2°. probat processem spũs a verbo a priori: qz verbũ eo quod procedat per illtm̄ ht̄ vim vt ab eo procedat spũs: qz procedit per voltem̄: vt q° verbũ creatũ ẽ radix amoris creati, ita in diuinis processio per illtm̄ ẽ radix processionis per voltem̄. Quando v° dicit filiatioẽm dingũ a spũ sctõ spiroẽ actuali, id accipe duppliciter. 1° de dinctoe accntaria Logice vt ego dixi §. 11. 2°. accipe de dinctoe quãtũ ad signũ euidẽs cũ enim processio spũs opponatur formaliter filio spirãti. signũ euidẽs ẽ spirão actiua dinctois realis inter filiatioẽm et spiroem passiuã, qz filiatio ẽ spirãs vt quod, ad quod requirit dinctoem realẽ vt dixi § 10. recole doctrinã Cai. §. 8. propotam q° filo totã hãc difficultatẽ nectes.

13. 2°. obijcis spũm sctũm n̄ opponi Patri et filio vt tales sũt ex Conci. Floren. sess. 22. vers. Nequaquã. his verbis. [Nã Pater vt Pater ad filiũ refertur, filij enim ẽ Pater. similiter filius vt filius ad Patrẽ. Patris nãq3 filius ẽ. q° quidẽ n̄ existẽte Pater eẽ n̄ poterit. quãdoquidẽ relatiua sũt. At sctũs spũs n̄ ad Patrẽ, neq3 ad filiũ quatenus Pater et filius sũt per se pt̄ referri.] Resp.deo Conciliũ egisse de opposioẽ sdm̄ reloem̄ frãlem: q.a sola ẽ absolute relão quasi causæ ad effũm. quã Cai. §. 8. vocauit opposioem̄ sdm̄ reloẽ3, at v° n̄ egit Conciliũ de opposioẽ radicali, quã idẽ Cai. dixit opposioem̄ sdm̄ originẽ: q.a absolute n̄ ẽ relão. Dixi disp. 15. Meth.ae reloem̄ causæ ad effũm fũdari in actuali actioẽ: sola enim n̄ ht̄ reloem̄ ad lucẽ possibilẽ, sed ad actualr̄ ab ipso productã. Florentinũ. sess. 22.

Ita Paternitas et filiaõ sũt relões ad inuicẽ qz vel sũt productio vel in illa fũdatur, at vº filiaõ sola nõ ẽ productio spũs scti, neqꝫ in illa fũdatur: hæc enim productio ẽ spiraõ actualis qæ ẽ posterior filiaõe: ꝯ tãtũ ẽ relatio quasi in actu 1º. et nõ absolute relaõ.

Obij. 3º. ex Pe. vazq. disp. 147. nu. 34. filiaõ vt filiaõ ẽ proprietas 2æ pers. ꝯ hæc nõ includit fæcũditatẽ ad spirãdũ, neqꝫ opposioẽm, neqꝫ dnctoẽm. probo conseqaꝫ qz fæcũditas ad spirãdũ ẽ cois Patri et filio ꝯ nõ ẽ proprietas filij. Respdeo 1º. Antecedẽs ẽẽ falsũ consequẽter ad pria P. vazq. et aliorũ Thomist. asserẽtiũ filiatioẽ formalr nõ dnguĩ 2am pers.am a 3a. ꝯ filiatio formalr nõ ẽ proprietas 2æ pers. qz proprietate vt proprietate dngr vna persona ab aa. §. 14

2º. præ oculis habe hæc qæ dico. In fæcũditate ad spirãdũ reperiũtur tria: 1m ẽ absolutũ conõtãs duas 1as relões nẽpe intellus dei vt terminatus Paternitate et filiatioẽ. Hæc fæcũditas ẽ vtriqꝫ cois, qæ ẽ in vtroqꝫ, et petit vtrũqꝫ vt con principiũ. 2m. ẽ spiraõ actualis actiua quæ ẽ actio qæ vtraqꝫ persona producit spũm, de qua, sit ne vna an duæ partiales disquirã disp. 10a. 3m ẽ pers.a spirãs petẽs ex cõptu suo spiroẽm actualẽ actiuã deriuatã roẽ nra a pers.is primis vt constũtis na.a et rẽlob. roẽ nrã. Has pers.as ẽẽ duas ẽ fide certũ: Pater enim et filius sũt duæ pers.æ spirãtes, quãuis nõ sũt nisi vnũ priũm, vt dicã disp. 10. vtraqꝫ autẽ pers.a ht fæcũditatẽ coẽm, vt dicit principiũ radicale cõicatiuũ qº: quod priũm ẽ ipsa natura na.a autẽ ẽ vna in vtraqꝫ. ꝯ et priũm qº cõicatiuũ ẽ vnũ Itẽ singulæ pers.æ hnt singula principia partialia qæ ab spiroẽ actuali dnr producẽtia vt quod. vt calor a calefactioẽ: qæ pria partialia sũt producẽtia vt qº respũ totius pers.æ, vt calor respũ ignis vt dixi §. 6. Hæc principia sũt Paternitas et filiatio qæ sũt realr mutuo dnctæ. Hæ duæ relões sũt quidẽ in sua entitate oppositæ mutuo, qz vna ẽ reale priũꝫ alterius: at vº in orde ad spirãdũ nõ sũt oppõtæ. qz vtriqꝫ cõuenit ẽẽ priũm partiale spirãdi: sicut nõ opponũtur in hoc §. 15.

quod ẽ ees personas spirates. dmgunt^r autẽ m m^o q^o habẽt illã
fœcũditatẽ. Pater enim ht fœcũditatẽ a se: qz nam a nullo
accipit cõcata, neq^3 reloem producta: filius autẽ reloem habt
producta, et nam cõcata a Pr̃e. Habere q^a fœcũditatẽ
cõcata ab aĩ ẽ proprietas fily: ea autẽ here a se, ẽ proprie-
tas Patris. Hinc patet ad axgtm in §. 14.

§. 16. Obj. 3°. a me assertũ disp. 1^a. §. 10. Patrẽ et filiũ n poe §. 16
concipi vt spiratuos, nisi simul concipiatur vt spirates. q^o n cõ-
cipiũtur vt oppositi spũi radicalr. Resp^deo 1°. a me ibi negatũ
conceptũ spiratoris dmitũ et roe priore coptu spiratis, ita vt
spiratuum sit mediũ ir filiatiõem et spiroem actualẽ. sicut
lux ẽ mediũ ir solẽ et illuminatiõem aeris: id enim mihi sa-
tis erat ad negada prioritatẽ ne, quicquid eet de filiatione
nuc autẽ rẽ ad viũ reseca. Concedo Antecedẽs nepe n poe
concipi filiatiõem sine spiroe actuali: tu qz constat ex disp. 4.
ees quasi mutua dependiam ir oia divina, propter processiõs
verbi per cognoem oium: tu et qz q constat ex Florentino
sess. 6. vers. [ex vestra longa oratiõe] cesu a S. Basilio nullã
personã concipi poe sine aliis. Indo nego conseq^am qz ista si-
multas rois n tollit q^o minus filiatio sit prium quod spus scti
per spiroem actualẽ. Constat q^o

§. 17. Constat q^o Patrẽ constitui quiditatiue per Paternitatẽ solã
vt virtualr dmcta a spiroe actuali, q^a Paternitas vt sic
dmcta simul cũ na constituit quiditatiue Patrẽ, qua Pater^tes
1^a. pers ẽ realr dmcta a duab. Filius itẽ constituitur qui-
ditatiue ex na et filiatiõe vt dmcta virtualr a spiroe
actuali: qua filiatiõe, 2^a. pers realr dmg^r a duab. 1^a.
autẽ et 2^a. pers hint spiroem actualẽ quasi accnã logi-
cũ, et quasi attributa sua pers: q^o accntalr logice dmgũr
a 3^a. phisice autẽ sbialr.

2. cod. 95. Disp. 8.ª

5.co Vtrũ sola oppositio relatiua sit raõ distinguendi realr̃ diuina inter se. 2.ª

Non eẽ dñctoem realẽ ir̃ diuina nisi roẽ reloum̃, seu personalitatũ cõuenit ir̃ Catholicos: tres enim pers.ae realr̃ dñguntur ir̃ se ipsas n̄ propter aliquid absolutũ. g.º propter relatiuũ. Min. pbr̃ qz ẽia absoluta sũt idẽ realr̃ cũ relatiuis, ita vt cũ nullo ex illis habeat negoem identitatis. Quod patet ex Conci. Floren. sess. 18. versu diuina sbia. vbi Ioh. Theogus haec ait. §.

[Proprietates v.º nequaquã cõicabiles sũt. Quod quidẽ ex relationis vi creditur euenire: quẽadmodũ et Doctores vestri. &.ª]

relatio autẽ pt dupliciter considerari: 1.m vt oppõta trõ, vt filiatio opponitur Paternitati: 2.º concipi pt disparate (vt aiũt) id ẽ n̄ relate ad suũ trũm: sed vt ht negoẽs aliarũ rerũ, quib. n̄ opponitur: et a quib. discõuenit quia res aliae n̄ praestãt eũdẽ effum̃ fralem quẽ ipsa filiatio. lapis enim n̄ constiuit filiũ dei vt filiatio in q.º dñguntur, qz v.º filiatio n̄ refert filiũ ad lapidẽ, ideo lapis et filiatio dñr disparata. Est g.r quaeo vtrũ relaõ disparata sit satis ad dñguendã vnã pers.am dinam̃ ab a.ª, an v.º raõ dñctois n̄ sit in disparatioẽ, sed fralr̃ in oppositioẽ vnius pers.ae cũ a.ª: ita vt n̄ considerata hac oppositioẽ, dñctio realis n̄ consideretur. Haec autẽ quaestio a me instituitur vel de oppositioẽ formali, siue sdm̃ reloem̃, vel de radicali, siue sdm̃ originẽ, de quib. egi cũ Caiet.º §. 7. et 8.

subsec.to Pars affirmãs authori.te pbr̃. 1.ª

Censeo vnã pers.am diuinã ab a.ª n̄ dñgui nisi propter oppositioem relatiuã radicalẽ, vel formalẽ; disparatioem v.º n̄ eẽ roem fralẽ dñguẽdi vnã ab a.ª ita S. Tho. q.e 36. art. 2.º Eã doctrinã grauius, efficacius, et longius probãs, quã infinitas alias, quẽ effusis copijs seq.r tota eius concio. consẽtit Duran. in 1.m dist. 11. q. 2.ª §. 19.

S. Bonauẽtura

3.us Codex.

S.co 2.a vtrũ sola oppositio relatiua dinguit realr diuina. 96.
S Bonauen. Aureo. Egidi. Marsi. Greg. Gabr. q.os refert, seq.r q.
P. Suar. lib. 10. c. 2. nu. 6. P. vazq. disp. 147. c. 4. P. Mol.
q. 36. art. 2. disp. 3. P. val.a disp.e 2. q.e 10. punc. 3.o P.
Arrub. disp. 141. c. 2. P. Florauãtius L.o 2. cap. de 3.a pers.a
sub initiũ, et alij, quibuscũ hac in parte grauiter a Scoto di-
scedo, cuius sentẽtiã minime probãdã existimo.

§. 20. Primũ P. vazq. disp. 147. numero. 16. affert testimoniũ B. Vazq.
Nissen ad Ablabiũ allegati a Cardinali Bessariõe c. 6. suæ Bessarion
orationis vbi diserte docet diuina inter se differre quod al-
terũ ẽ alterius causa. Idẽ dixit Lib. 1.o contra Eunomiũ, vt
allegatur a Besarione. Nec dubitari pt̃ de sentia Nissen.
Bessarion enim Græcus contra Græcos congessit Græcorũ PP.
testimonia ad probãdã processiõem spũs a verbo, Nissenus
autẽ nullã roem dinctiõis agnouit, nisi opposiõem relatiuã. Quapropter Faber
arbitror Philippũ Fabrũ in 1.m dispu. 38. præterijsse hoc testi-
moniũ Nissen, ne cũ tãto Doctore aperto Marte pugnaret.

§. 21. 2.m testimoniũ ẽ ex B. August. Lib. 11. de Ciuitate. c. 10. his
verbis. [Et hæc Trinitas vnus ẽ deus. nec ideo n̄ simplex, q2
Trinitas. Nec enim propter hoc naturã istã boni simplicem di-
cimus, q2 Pater in ea solus. aut solus filius. aut solus spũs sctũs Aug. 11. de ciuita.
aut v.o sola ista nominis Trinitas sine subsistẽtia personarũ
sicut Sabelliani hæretici putauerũt, sed ideo simplex dr̃, quo-
niã quod habet hoc ẽ, excepto quod relatiue quæq3 pers.a ad
alterã dr̃. Nã vtiq3 Pater ht̃ filiũ, nec tñ ipse ẽ filius: et fi-
lius ht̃ Patrẽ, nec tñ ipse ẽ Pater. In q.o g.o ad se ipsũ dr̃, n̄ ad
alterũ, hoc ẽ quod hab.t]

§. 22. Hoc testimoniũ recitauit in parte ea disp. 38. c. 1.o Ad quod
respondet cap. 4. mẽtẽ Aug. eẽ personã diuinã eciãlr eẽ id
quod ht̃ fraltr: at v.o n̄ eẽ eciãlr id quod ht̃ originalr, id
ẽ dingui ab a.a pers.a cũ q.a ht̃ reloem originis. Contra. allega-
uit Faber librũ 2.m cũ sit 11. in hoc tñ n̄ moror, sed quod
toto cælo ab Aug.o aberrat, cui tũc n̄ venit in mẽtẽ vtrũ

spus dinguerentur a verbo si ab illo nõ procederet, in q̃ª quaestione versat Faber. sed Augustino ẽ animus probare simplicitatẽ Trinitatis, negs̃ in illa eẽ compositionem vellẽ, sed eã eẽ quicquid hẽ. quod hẽ Trinitas hoc ẽ ipsa Trinitas: hẽ enim sapientiã, et ẽ ipsa sapientia, in q̃ eã discriminat a creaturis. Nos enim sapientiã habemus, nec tñ summa sapientia, vt constat ex ẽplo aerꝭ lucidi, q̃ª nõ ẽ lux. de q̃ egit ibi Aug.

Itaq̃s Aug. bipartitur prãta q̃ª hẽ Trinitas, q̃ª dnr ad se, eẽ, §. 73. idẽ cũ tota Trin.te dicit Aug. vt sapientiã et omnipotẽ, q̃ª vo dnr ad aliud asserit nõ dici de tota Trinitate, sed de illa sola persª de q̃ª prãtum dr ad aliud. Quia de Pre dr Paternitas ad filiũ; at de Patre nõ dr filiatio, negs̃ de filio Paternitas. ex Aug. verba.

Augusti. [In q̃ q̃ ad se ipsũ dr. nõ ad alterũ, hoc ẽ quod hẽ, sicut ad se ipsũ dr viuẽs: habẽdo vtiq̃s vitã, et cadẽ vita ipsa ẽ.] cũ autẽ videret Augustꝰ poẽ obijci Trinitatẽ aut nõ eẽ simplicẽ, si constaret trib. persis realr dmtis, aut inferri cũ Sabellio Trinitatẽ eẽ in solo nomine, nõ vo in reb., reddit roẽm ob quã Trinitas ẽ re ipsa cũ distinctõe personarũ, qz in mitu vna persª opponitur alteri. Itaq̃s in hac sola parte admisit dmtionẽm, ayẽs enim de ipsa Trinitate vt constat ex mitio testimonij adducti §. 71. et ex titulo capitis 10. ait, [sed ides simplex dr, quoniã quod hẽ hoc ẽ excepto quod relatiue ad quaq̃s persª ad alteram dicitur.] hic sensus ẽ clarus. Trinitas simplex ẽ, et realr Trinitas ẽ, qz quod hẽ ad se, ẽ idẽ cũ ipsa Trinitate, prãta vo q̃ª sũt ad aliud, nõ sũt idẽ cũ tota Trin.te, qz quaq̃s persª relatiue opponr alteri. Ex Beatus Aug. disputãs ex instituto roẽm ob quã personæ dinguntr realr, nullius meminit, nisi oppositionis relatiuæ. ẽ g̃ hæc Scoti disparatio omnino aliena a B. Aug. Pbr efficacius hoc cõi Adagio. In diuinis oĩa sũt idẽ, vbi nõ ob- §. 74. stat oppositio relatiua: quod ẽ apud B. Ansel. de q̃ quid ipse se-

serit dicā sec. 3. subsec. 2. illud accipiēdū de opposiōe frlr ut relatiua n̄ v° disparata ex Ioh.^e Theogō constat in conci. Flor. sess. 18. vers. diuina sba his verbis. [ipsa v° sbia cū pers.^is cōicat, proprietates tn̄ nequaquā cōicabiles sūt, quod quidē ex relationis vi creditur euenire. Nā si proprietas cōicabilis eēt proprietas n̄ eēt, vt g^r pers.^æ differāt inter se, necesse ē vt hypostaticæ personalesq; proprietates incōicabiles sint, propterea Doctores inquiūt nil nisi principij habitudo ē, in q^a quidē hæc duo considerātur: a q° aliquid, et ad quod aliquid, ob idq; Pater et filius sūt, quod Pater priūm ē; filius autē ex principio, in q° quidē nequaquā cōicant cū cæteris in rebus inter se dubio procul cōicent]. Florenti.

§ 25. Vnde arguo, natura cōis ē ex Concilio tribus personis, qz illis n̄ opponitur relatiuè, pers.^æ autē cōicant in ea natura, et in cæteris oib. in quib. n̄ opponūtur relatiue: g° sola opposiō vt relatiua constituit proprietates et realē dnctoem. conseq^a patet qz alioquin argum^tū Theologi eēt inane. Antecēns pbr ex ipsis verb. quib. explicatur quid sit relatio q^æ facit realē dnctoem. q^æ ibi defitur per opposiōem prij et eius quod ex prio ē, cui adscribitur dnctio Patris a filio: et vbi hæc opposiō n̄ inuenitur, oiā sūt cōia Patri, et filio: g° vbi n̄ ē opposiō inter verbū, et spum, erūt oiā vtriq; cōia. Animaduerte autē scopū Iohānis eē probare processioem spus a Patre et filio, qz cū in hoc n̄ opponātur duæ pers.^æ quod vni cōuenit, cōuenit alteri. Itaq; ad probādā hāc proposioem. spus ē a filio vtitur hoc argto. Quicquid cōuenit Patri, cōuenit filio, exceptis ijs in quib. opponūtur, qz id cōe ē diuinis, sed Patri conuenit vt ex eo sit spus neq; in eo opponitur filio g° illi cōuenit vt ab eo sit spus. Quod argum^tū eēt inutile si alicui pers.^æ cōuenir^t

aliquid et n̄ alteri in q° n̄ opponerētur ꝙ n̄ egit concilium de opposiōe disparata sed vt relata.

Quod aperte constat inferius, ex versu. dixi equidē. his verb. §. 26

[sola nāq̄ relatio quā superius principalē habitudinē nominauimus, ap^d omnes tā diuina processiōe personas multiplicat, cui et illa duo a q°, et ad quod, de quib. ē supra dictū cōuenīūt. Siquidē g^r relōes huiusmodi personas multiplicāt, ita vt n̄ ulla ā rōe quā vi relōis. Pater a filio. ac vna pers^a ab a^a differāt. Quē quidē in m^m. spūs et ab alio ē.] Nihil potuit eē clarius Pater. n. a filio n̄ a^a rōe dinguitur, nisi qz illi opponitur: et in hūc m^m spūs ab a° ē, et dinguitur, ꝙ n̄ rōe vlla, nisi qz illis opponitur. et quidē dixerat immediate antē nam eē comunē, qz nullā dicit relōem: personas autē eē dinctas qz vna ab a^a procedit. Clarius id dixit. sess. 19. vers. Iacob. in hoc mundo. vbi probat nam cōicari spūi a Prē, et filio. qz n̄ ht opposiōem, et propter solā opposiōem eē dinctōem, et sine hac opposiōe inter duo extrema diuina, n̄ eē inter illa dinctōem. verba sūt hæc. [Porro autē quoniā ipsa Patris pers^a in gnando filiū, sbiam ei cōicat idcirco iuxta Doctores filius, ex Patris: spiritus ~~spūs~~ autē ex Patris. filijq̄ sba dū eē, vt personarū seruetur disiunctio. In quib. oppugnātia relatiua n̄ ē, qua sūt vnū re cū sba.] Hæc Iohanes. Probat g^r disiunctiōem personarū qz vna ē ab a^a, idq̄ in tribus oib. et qz n̄ ē opposiō relatiua in cōicanda spirōe, eā cōicat Pater filio. vtitur g^r hoc argto. oīa prata sūt cōia inter q^a n̄ ē oppositio. vnde argumētor ego. Sed in sentia Scoti inter filiatiōem, et spūm n̄ ē opposiō. ꝙ filiaō ē cōis filio et spūi.

Græcos + quā latinos

§. 27. In eodē argum^to. persistit. vers. vt exemplū Iacob. ostēdēs Prem et filiū differre in his solis prātis qz oppōta sūt, n̄ v° in prāto spiratoris, qz in eo n̄ opponūtur. Hic autē ē contextus totius argumētōis sessionis 18. et 19^e. Filio enim cōueniūt oīa prāta q^d Patri praeter Paternitatē qz in diuinis oīa prāta vnius pers^e sūt cōia alijs, nisi in illis opponātur. Si v° spūs habet aliquid n̄ conueniēs filio, et in illo n̄ oppositū relatiuē, fatēdū ē inanē eē argumētoem concilij. Quod in eadē sess. vers. Quoniā n̄ bene. Haec ait. [Patris v° nomē sbiam habitudinēqꝫ sgāt. per quā haec existētia vel hoc suppositū ab a° differat.] en subsistiam, et suppositū asser^t ab alio dnigui per habitudinē vnius ad aliud: vt inde cōcludat spiroem actiuā coem eē Patri et filio, qz in illa n̄ opponūtur relatiue. Versu autē eodē haec ait. [In generōe autē filij oīa Patris cōicantur: quandoquidē priuū eē cōicabile filiationi se n̄ opponit.] Clarius dici n̄ potuit: g° tota raō ob quā aliquid in diuinis n̄ ē cōe, ē oppositio mutua: vn̄ si filiatio, et spiraō actiua n̄ opponerētur mutuo, eēt cōis vtraqꝫ spūi, et verbo: sicut actiua ē cōis Patri et verbo.

§. 28. Opinio autē Scoti armat Graecos contra hoc argum^tuꝫ Latinorū: poēnt enim respondere eē aliquod prātum diuinū minime cōe duab. personis, licet in illo n̄ oppositis, filiatio enim, et spiraō pāssiua n̄ sūt coēs filio et spūi, neqꝫ itē sūt opposite relatiuae, g° sine oppositiōe relatiua pt aliquid n̄ eē cōe: g° sine eadē opposiōe pt spiraō actiua n̄ eē cōis: g° ex negōe oppositionis male intulisset Concilium spiroem actiuā eē coem Patri et filio: exarmat g^r Scotus vniuersā Ecclesiā Latinā robore argumēti, ~~robore~~ q° Graecā superauit, q^d duob. cardinibus sess. 19. et 18. voluit, atqꝫ reuoluit totā disputōis machinā: Primus fuit authoritas Patrū

Græcorũ asserẽtiũ filiũ constitui per fæcũditatẽ ad spũm: 29
vº fuit, oĩa ẽẽ coĩa vbi nõ ẽ oppositio relatiua.

Deinde subiecit Ioh.es [vt is scti spus principiũ sit: quandoquidẽ spus scti priũm in Patre ẽẽ: habitudini, proprietatiue filij, nequaquã oppom.r]. deinde concludit [Hãc nobis doctrinã Pater R.de doctores oẽs tradiderãt, orationes has exponẽtes: filius ẽ ex sũbia Patris, et sctus spus ex Patris, filijq̃ sbia. Quã quidẽ doctrinã, si ẽt ipsi sequemini, nequaquã errabitis]. g.r ex oĩb. Patrib. concludit hoc Adagiũ. [In diuinis oĩa sũt vnũ, vbi nõ obuiat opposiõ relatiua] accipiendũ ẽẽ nõ disparate sed opposite, Quãobrẽ dixi me hac in parte grauiter ab scoto dissidere.

Subsec.º Idẽ rõe probatur. 3.a

§. 30.

Nec S.m Tho. optima rão defecit, cui Scotus vix satisfacit. In diuinis sũt duæ reloẽs identificatæ realr̃ ev precise quod nõ opponũtur g.º nisi reloẽs sint oppotæ mutuo nõ dinguẽntur mutuo. Conseq.a ẽ euidẽs, qz si tota rão idẽtitatis accipitur ex negõe oppositionis, vbi fuerit hæc negaõ, erit identitas: alioquin a.a causa identitatis eẽt quærẽda. Antecedẽs autẽ patet qz Scotus nullã aliã reddit congruẽtẽ roem.

Respondet Scotus et Fab. disp. 38. nu. 22. negato 31.
Antecedẽte, nõ enim sũt idẽ illæ duæ reloẽs, qz nõ sũt oppositæ, sed qz nõ constituũt duas pers.as ea enim rõe pers.æ dinguntur q.a constituũtur. spiraõ autẽ actiua nõ constituit pers.am diuersã, qz ẽ proprietas consecuta Paternitatẽ et filiatioẽm.

32.

Contra. ideo illæ duæ reloẽs nõ constituũt duas pers.as qz nõ sũt oppositæ, g.º ideo nõ dinguntur, qz nõ sũt oppotæ. Antecedẽs probo hac efficaci rõe euertẽte scoticũ fundamẽtũ: si precise consideretur spiraõ actiua ei nõ repugnat constituere pers.am quãuis pertineat ad voltẽm. g.º

ideo pers.am n̄ constituit. qz n̄ ē opposita Paterm.ti et filiōi. conseq.a ē certa qz defectus in constituēda pers.a n̄ pt oriri, nisi vel qz coptus ille ē ineptus ex se ad constituēdā personā; vel qz nullā ht̄ opposiōem. Antecedēs probo qz spirāo passiua pertin.t ad voltem n̄ minus quā actiua, ēqꝫ complemētū amoris passiue cōicati spūi, n̄ minus quā actiua in filio ē ~~in filio~~ complemētū amoris actiue cōicantis, et tn̄ spirāo passiua constituit spūm sctūm pers.am eāqꝫ dinguit a duab. g° et spirāo actiua ex cōptu suo posset constituere pers.am dinctam, nisi impediretur negōe oppositionis. conseq.a videtur manifesta: qz cū vtraqꝫ spirāo sit cōplemētū attributi fralr̄, n̄ v° naturæ fralr̄ et vtraqꝫ pertineat ad gnūs accn̄tariū Logice naturæ diuinæ: n̄ ē cur spirāo actiua n̄ constitueret 3.am pers.am spiratricē, si pers.a aliq.a constitui pt absqꝫ oppositiōe. Spiratrix enim, et spirata opponerētur fralr̄, vt opponūtur Pater et filius: filius autē et spiratrix n̄ opponerētur fralr̄ vt nūc ex sentia Scoti n̄ opponūtur fralr̄ filius, et spūs. Neqꝫ reddet vnquā Scotus vel probabile discrimē: g° ex solo defectu oppositionis relatiuæ spirāo actiua n̄ constituit dinctam personā: g° nec filiāo eā constitueret dinctā a spū, nisi illi opponerer

§. 33. 2.a responsio Scoti ē, n̄ poē eidē pers.æ conuenire duas relōes producti, et passiuas: at v° pont eid cōuenire duæ producētis et actiuæ: g° a Paterm.te et spirōe actiua male arguitur ad passiuā. Antecedēs pbr qz idē trūs n̄ pt produci duab. actiōb. realr̄ dinctis, at idē agēs pt producere duos trōs dinctos realr̄. Quod late probat Faber. disp. 38. nu. 16.

§. 34. Hæc sentia quāuis Scoticis oīb. familiaris petit aperte priūm supponit enim generoem passiuā, et spiroem itē passiuā eēs dinctas et n̄ oppotas mutuo, concedo enim nūc illas distinctas eē: rāo autē ē qz sūt radicalr̄ oppotæ: sed in

sentiã Scoti n̄ opponũtur radicalr̄ neq̃ formalr̄ g° n̄ sũt dĩnctæ: Itaq̃ vt ego contẽdo duas vltimas personas n̄ fore dĩnctas nisi opponerẽtur radicalr̄: ita cõtẽdo duas illas process.es n̄ fore dĩnctas, vnde scotus ex harũ dĩnctoe n̄ pt̄ inferre dĩnctoem̄ personarũ, qz ego ex idẽtitate personarũ probo identitatẽ processioũm: qz vbi n̄ sũt duæ pers.æ procedẽtes n̄ pont̄ ẽẽ duæ process.es relabũt̄r g° hi aut hores in easdẽ angustias circa processiões, in quas cõpellũtur a nobis circa personas: argum.tũ n. D. Tho. æque probat identitatẽ in processiõib. ac in pers.is vbi n̄ ẽ oppositio mutua. §

Si g° filius et spũs n̄ opponerẽtur radicalr̄, atq̃ formalr̄, eẽt tm̄ vna pers.a procedẽs cũ duplici prato formalr̄ dĩncto, n̄ realr̄. 1.m pratum eẽt filius, quod fralr̄ consisteret in accipienda natura dĩna ex vi process.is quod respondet nũc prato verbũ. 2.m pratũ eẽt spũs sctus, quod nũc respondet huic prato sctus spũs hæc duo prata trarent vnã eadẽq̃ processiõem cũ dupplici et prato rõe dĩncto: 1.m pratum eẽt gnaõ qz eẽt fralr̄ cõicatio nã per illectũ ex vi sua: 2.m pratum eẽt spiraõ passiua q.a cõicare fralr̄ attributũ vol.tis Hæc duo prata fore tũc vnũ realr̄ pbr. qz nũc gnaõ actiua, et spiraõ actiua pro vt in Patre sũt duo prata dĩncta sola rõe, quorũ alterũ cõicat fralr̄ nam, alterũ v° fralr̄ attributũ: sed ea præcisa rõe n̄ sũt duo realr̄ qz mutuo n̄ opponũtur; g° illa duo prata passiua tã in processiõib. quã in pers.is n̄ eẽnt duo realr̄, nisi mutuo opponerẽtur. Huic argum.to n̄ pt̄ fieri satis. Aduerte me admittere hic casũ impobilem de spũ scto n̄ procedẽte a verbo. ad hoem̄ contra scotũ, quid autẽ de illo cãsea, dicã disp. 9.

§.36 2°. arguo. dinctio realis in reb. oib. (praeter hac de qua disputamus oritur ab altero e duob. capitib. nepe vel ab imperfectoe alicuius vel ab opposioe cu a°: sed dinctio realis inter duas pers.as diuinas n pt oriri ab alicuius imperfectoe: oritur g° a sola oppositioe mutua. probo Ma. qz creatura a deo dinguit sola imperfectio, ob qua illae n pont attingere perfectoem dei: sed habet ee a deo per veru influxu. Patre aute dinguit a filio Paternitas qa illi oppon.r: filius ite ding.r a Patre filioe, spus ab vtroqz spiroe passiua actuali correlatiua quide actiue: caetera v° n dinguntur mutuo in deo, qz nec sut limitata, nec opposita mutuo: absoluta enim n dinguntur a relatiuis neqz inter se. Neqz ite duae reloes nepe Paternitas et spirao actiua in Pre, neqz ite filiatio et spirao actiua in filio. g° in caeteris reb. ois dinctio realis oritur vel ab imperfectoe, vel a reloe mutua. vnde forte petitur argumetu ad re de qa disputatur.

Omnis dinctio realis oritur ab imperfectoe, vel oppositione.

§.37. Confir. filiatio e perfectio sine imperfectioe g° oia diuina sut ide realr cu illa, nisi illi sint oppota. probo conseq.am qz nisi eent ide cul illa eent imperfecta: g° sut ide. probo Antecedes qz res e imperfecta qn caret aliqa perfectoe n hente imperfectoem, nisi illi opponatur: hoc aute cotinger.t tuc. g°. probo Ma. qz ee ide cu re perfecta sine imperfect.e e perfectio g° carere illa perfectioe e imperfectio. consequetia patet qz illa res ia poet cogitari melior, siquide poet cogitari ide cu a hente perfectoem sine imperfect.e Antecedes constat qz na ideo e ide cu filiaoe qz n pt carere aliqa perfectioe n hente imperfectoem in oppositis aute relatiue fralr aut radicalr n possumus haec considerare.

105. Disp. 8ª.

obijcies poē duas res ex sola fœcūdi.te distingui. Contra dīnc- 38.
tioēm ir diuina ego admitto propter processiōem realē
vnius ab aº: at vº fœcūditas sine oppositiōe eēt limitata
et imperfecta, ideoq̄ filius dīngr a spū. qz ē fœcūdus ad
illū producēdū, nisi autē eēt ad illū ~~est~~ fœcūdus, n̄ poēt
ab illo dīngui sine imperfectiōe.

Subs.º Argum.ta Scoti. 3ª.

Scotus e contra nititur eē dīnctoēm realē in diuinis propter 39
solā disparatiōem relois absq̄ oppositiōe mutua inter dīncta.
duo sūt in animo Scoto: alterū ē dīngui personas realr
et quiditatiue personaliter Pr̄nitate, filiatiōe, et spiroē
passiua antecedēter ad spiroēm actiuā, ita vt hæc n̄ sit
raō illas quiditatiue distinguēdi, quod quidē lubēter admit-
to latius probaturus sect.e 3ª. qº oēs Scoticos ictus declino, qui
Thōsticos grauiter feriūt. de qº me videro sec. 3ª. alterū
autē ē filiatiōem sdm se n̄ eē opposita spirōi passiuæ, sed
solū opponi per spiroēm actiuā: vnde conatur concludere Scot.
eē dīnctoēm per solā disparatiōem reloūm, qz vº in his duob.
ab scoto dissideo, lubet ostēdere vel solo halitu eius argum.ta
dissolui. Ac 1.m de mēte. S. Ansel. sec. 3. subsec. 2.

1.m argumētū Scoti in 1.m dist. 10. q.e 1.ª et Fabri disp. 38. nu. §. 40.
5. ē vnaquæq̄ res dīnguir realr ab alijs et quiditatiue per
id qº constituitur quidit.ue in suo eē: sed Pater Pr̄nitate, et
filiatiōe filius constituūtr quiditatiue in eē particulari pers.æ
gº Pr̄nitate, et filiaōe dīnguntr realr et quidi.ue personalr
a spū scto, qui nec ē Pr, neq̄ filius. Tū sic: sed Pr̄nitas
et filiatio rōe sui n̄ hnt cū spū scto nisi disparatiōem
qz opposiōem hnt a sola spiroē actuali: gº ad dīnguēndū
sufficit disparatio relatioūm. Resp.deo a me admitti inte-
grū 1.m syllogismū, ad 2m. vº nego Antecedēs: qz filiaō

et Paternitas se ipsis opponuntur radicalr spiroi passiuæ cu qa n hnt disparatioem, disparatio enim excludit oem oppositioem ta fralem et sdm reloem, qua radicale et sdm origine de quib. egi cu Cai. §. 7. et 8.

§ 41. 2a rao Scoti et Fab. nu. 17. e. Pater et filius dinguntur personalr a spu scto: sed spirao actualis n pt eos dinguere personalr. go per illa n dinguntr. Resp. deo hoc argumtus a me ee, dinguente quiditatiue personalr Prem et filiu a spu ipsa Prnitate et filiatioe. At propterea n dinguntur disparatioe reloum. sed opposioe radicali cu spu scto. Assetior gr scoto in dinguendis personis personalitatib. ipsis; dissetio tn in illis dinguendis disparatioe reloum.

§. 42. Arguut 3o si spus sctus n procederet a Pre adhuc ab illo dinguerer. go rao dinctois n e oppositio sed disparatio reloum. Resp. deo admisso illo casu Patre n ee disparatu spui, sed oppositu radicalr. opposio radicalis e duplex: altera reducenda ad actu per actoem imediata agetis radicalis: qualis nuc e inter Prem et spum: altera e reducenda ad actu per actoem remota agetis radicalis: qualis reperitur inter igne et calore productu in manu. Sic Pater in eo casu impobili eet prium radicale scti spus, que produceret mediate filio. Hoc aute suffic ad dinctoem reale. Dices meus auus mihi n oppon, sed e mei causa per accns: go neqs Pater opponerer spui. Nego consequiam, qz meus Pater n depedet eeialr in fieri et conseruari a meo auo, qui propterea e mei causa per accns: qz qn meus Pater me genuit n depedebat ab auo: verbu aute per se e seper conexu cu Pre per actuale processioem: ob quod spus sctus per se est conexus cu Pre per process.em remota.

quod

quod sufficit ad vitandam disparationem.

4º. arguit Scot. et Fab. nu. 19. gnaõ et spiraõ passiua se ipsis dinguntur realr: gº satis e disparatio. Nego conseqam qz radicalr opponuntur. En quam inoffeso pede disputaõ decurrat statuto semel spiroem radicale ee de coptu filij: Thomistici aute haec negates impingut in haec argumta scoti vt ia ostedo.

Vtru Paternitate et filiatioe vt roe dnctis a spiroe actuali Pater et filius realr distinguantur a spu scto.

§ 4. Subsecº. Quid de quaestioe. 1ª

Sensus quaestionis e, vtru cocepta Paternte et filioe et si n cocipiatur spiraõ actualis, concipiamus sufficiete roem propter quam Pater et filius n sint persona spus scti. Aduerto hoc discrime ir Patre et filiu a spu scto: 1ª duae persae realr dinguntur mutuo n per aliquid radicale ir ipsas oppositu sed per oppositu fralr, et sdm reloem qz opponuntur per Paternitate et filioem, qae sut origines actuales et 1º coptus quiditatiuus in roe persae, qz spectat ad intellectu in qº fralr consistit naa diuina: spiraõ aute actualis actiua n pertinet ad intellectu, sed ad voltem, qae e attributu dei, et quasi accns logicu, quod velut in radice continetur in intellectu: vnde Pater et filius dinguntur radicalr id e per reloes pertinetes ad illectum. § 4.4

Dico Prem et filiu realr a spu scto dingui personalr quiditatiue Prnitate, et filiatioe: ita vt spiraõ actiua actualis n sit raõ illos dinguendi hoc mº: Itaqz vt spiraõ actiua actualis roe dingui a Prnitate, et filiaoe, n e raõ ob quam persae personalr dinguan a spu scto: sed tm malr, in quatu e ide realr cu Paternte, et filiaoe, illasqz denominat spirates vt vnu prium. Haec doctrina e S. Anselmi adducedi subsec. 2ª. quam praemisi §. 4. quam aperte tuetur Caie. § 4.5

qui

qui postea oblitus sui, nescio cur se implicuerit tam obscure cum Scoto. ab eadem opinione sunt P. Mol. P. Arrub. P. Florauantius adducti §. 8. Scot. toties adductus cum integro Francisciadum exercitu quam totis lacertis propugnat Fab. in 1m disp. 38. Scoto praeiuit Henri. de Gandauo quodli. 5. q. 9. consensit Aureo. in 1m dist. 11. art. 3. asserens filium non dingui a spu scto per spirare actu, sed filiatione, quae includit et spiroem actualem. at loqr Aureo. de dist. malr vt ego dixi in conclone, fralr autem dnctoem adscribit filiationi: Gab. in 1m dist. 11. q. 2. art. 2. conclone 1a. Greg. eadem dist. 11a q. 1a art. 1. prope finem loquens in sensu Aureoli Occam. in 1m dist. 11. q. 2. concl. 3. in quam necessario conueniunt S. Bona. Alex, Gofre. Aliacensis. P. Zuniga, caeterique oes quos disp. 3. allegaui pro opinione constituente filioem fralr in virte radicali ad spirandum.

Authores pro hac sententia

Subsec. Quid senserit S. Anselmus. 2a

§. 46. Hanc concloem tam clare docet S. Ansel. vt non sit opus nisi oculis ad illum legendum, scribens enim contra Graecos de processione spus scti. cap. [credunt quidem] asserit filium ipsa filiatione, quin ibi concipiatur spiratio actualis ab ipso, dingui satis a spu scto his verb. [Filius autem, vt non interim aliam causam dicam, quoniam non dum constat quod spus sctus de illo sit, et procedat, ideo non est spus sctus, neque spus sctus est filius, quia filius nascendo habet esse de Patre, spus sctus vero non nascendo, sed procedendo.] Haec Ansel. quib. satis ostendit filium ipsa filiatione satis dingui a spu scto independenter ab actuali processe spus ab ipso. cap. autem [Nunc querendum.] Litera H. haec ait. [Nam etsi per aliud non essent plures filius et spus sctus per haec solum essent diuersi.] Non potuit clarius esse ab hac sententia: quia admisso casu impossibili quod spus actu non procederet a filio adhuc in ipsa filioe inuenit sufficientem dnctoem realem personarum.

Anselmus.

§ 47 B. Tho. q. 10. de poā art. 5. ad 2m. explanat Anselmū §. 47.

Explicatur s. Ansel.ᵘˢ a B. Tho.

Locutū n̄ absolute et ex proprio sēsu, sed disputādi grā, cōstituit enim in quib. cōuenit cū Græcis, et illis admittit spūm a filio dinguī ~~filio~~ filioē et diuerso mō procedēdi. Quod confirmari pt ex capite forsitan. Litera K. Quippe vt sdm̄ illos loquar inquit Anselmus qui negāt spūm de filio procedere] loqr gr Anselmus ex mēte Græcorū dinguentiū duas personas absqz processe vnius ab aª. Respondeo expositioēm Thomisticā poē credi in authorē quadrare si præcise consideraretur 1m testimoniū, in cuius explanatioēm id dixit S.

Impugnatr interpretatio hæc.

Thomas. at vo testimoniū 2m Anselmi nequaquā eā admittit, loqr enim Anselmus de suo n̄ vo de Græcanico cerebro cū enim paulo ante obiecisst contra suā doctrinā ex illa sequi filiū eē de spū scto sicut ē de Patre, itē spūm fore filiū, sicut verbū ē filius qz vterqz procedit a Prē: obiectioēm autē proposuit his verb. [Dicet aliquis quoniā vnus deus Pater. &ª] cui iā propositæ respdet reddēs discrimen dinctois inter filiū et spūm his verbis. [Ad quod ego: habet vtiqz a Patre eē filius, et spūs sctus, sed diuerso mō: qz alter nascēdo, alter procedēdo. vt alij sint ad inuicē per hoc quod dictū. Et ideo cū nascitur vnus, n̄ pt cū eo nasci ille, qui per hoc ē alius ab eo, qz n̄ similiter nascitur, sed procedit. et cū vnus procedit, nequit ille simul procedere, qui per hoc ē alius ab illo, qz n̄ similiter procedit sed nascitur et ideo n̄ ht hic vnitas illa vim conseqæ qz pluralitas obuiat, qæ ex natiuitate nascitur et processe. Nā etsi per aliud n̄ eent plures filius et spūs sctus, per hoc solū eent diuersi] hæc Anselmus qæ de sua mēte dicit respdēs obiectoī contra ipsū factæ. vt patet ex ijs verbis Ad quod ego gr cōspicue et sine inuolucro docet filiū dinguī a spū gnatioē passiua et filiaoē.

§ 48 Thomas cōsēsit Ansel. in dinguendo filiū a spū in diuerso mo procedēdi, asserit tn illū n fore diuersū modū nisi filius producerᵗ spum. Quod quidē ego sētio cū Thoma, n quod processio actualis spūs a verbo faciat illos mos eē dinctos etenim independēter a spiroē actuali et aliqo mo prius intelligr diuersus modus emanaois verbi a Pre, et spūs a verbo: sed qz emanatio filij ē radicalis spiraō actiua quod n eēt nisi spūs emanaret a verbo: qz cū spiraō oriatur necessario ab illis personis a quib. pt oriri: si filius ē fœcūdus ex cōptu filij sctus spūs procedet ab illo necesso quod si n procederet bene seqr eū n poē procedere, et consequēter neqz eēt in Trinte filius, nec diuersitas emanatioūm ob quod dixi §. 12. Sm Thomā constituisse processem actualē pro signo euidēti realis dinctois ir eas personas quas hic cū S. Anselmo cēset dingui ipsis procedēdi modis filiaoē nēpe, et spiroē passiua.

§. 49 Ne autē Scotici glorietur Anselmiana authoritte videat ex ipso filioem n eē disparatā spiroi passiuæ, sed oppositā radicalr capite credūt Litera H. his verb. [Nā quomo filius existit de deo nascēdo, et spūs sctus procedēdo ipsa diuersitte natiuitatis et processionis referūtur ad inuicē, vt diuersi et alij ad inuicē.] Clarissime autē cap. forsitā litera M. a nobis ē ostēdēs roem ob quā spūs dingr a Pre eē qz ab illo ē. [Sicut filius inquit per hoc ē alius a Pre, per quod ē filius eius. Quod n ē aliud, nisi quod de ipso existit nascēdo. videtur itaqz quod spūs sctus n sit per aliud a Pre alius, nisi qz ab illo ht eē quod ē, quāuis alio suo mo quā filius] hæc Ansel. ex quib. patet duo ab Anselo sentiri: alterū personas eē distinctas, qz altera procedit ab altera id ē radicalr procedit: alterū ē personas et dingui Paterinte, filiaoē, et spiroē passiua. cū autē dicit illas processe dingui a Sto spū loquitur de processe actuali n tāquā de roē frali dinguendi, sed tāquā de argumto qo probatur processio radicalis et actualis dinctio. vt S. Tho. explicui §. 11. Quod patet ex B. Ansel. cap. his præmissis litera B. Cū enim probasset dinctoem duarū perso-

filioem n eē disparatā spiroi passiuæ ex mēte S. Anselmi.

narū per gnoem verbi et process.em spūs adijcit cū autē apparebit qz spūs sctūs ē de filio. tūc quoqz palā erit qz propter hoc nequit eē filius spūs sctūs. et spūs sctūs filius] quib. clarissime texitur tota Ansel. doctrina. qæ propterea multis visa ē obscura, qz n̄ dīnxerūt opposioem radicalē et fralem.

Cur S. Ansel. mēs visa ē in hc quæst.e ambigua.

Ex Anselmo ortū traxit Adagiū. In diuinis oīa sūt idē, vbi n̄ obuiat oppositio relatiua: cuius ipse meminit - cap. credūt litera H. et cap. his præmissis litera L. supra dicta v̄ inquit relois oppositio, qæ ex eo nascitur, qz supradictis duob. modis deus de deo ē, prohibet Patrē et filiū, et spūm sctūm de inuicē dici.] et litera M. [vnū solū deū eē credimus. sic repellit vnitas eeiæ dei relatiuorū conseq.am Considerādū qqz ē qm̄ reloūm pluralitas obuiat vnitatis consequētiæ.] deinde ad probādā dīnctoem ait. [Quoniā g̊ vnus ē deus, Pr̄, et filius et spūs sctus. exigit vnitas dei, vt filius sit Pater, et spūs sctūs sit Pater: sed obuiet relaō. qæ prohibet filiū aut spūm sctūm eē Patrē: quippe nec natura permittit, neqz illectus capit existētē de qliq̊ eē de q̊ existit.] Quib. Ansel. constituit opposioem relois in process.e vnius ab å n̄ v̊ in disparatioē.

50.

Subsectio. 2.a 1.a Ratio. 2.a 3.a

Filiatioem absqz spiroem actiua actuali in recto consideratā eē roem dīnguendi personalr̄ filiū a spū. pbr̄. 1.m qz disp. 3.a et 7.a dixi filioem fralr̄ constitui fœcūditate radicali ad producēdū realr̄ spūm sctūm: sed nihil constituitur ad producēdū aliud realr̄, nisi in quātū ē ab illo dīnctū: g̊ filiatio ex cōptu suo sine spiroē actuali in recto dīnguit filiū a spū scto.

§. 51.

Et licet n̄ admittatur filiaō constitui fralr̄ illa fœcūditate, adhuc negari n̄ pt in toto cōptu adæquato filiois excludēte roē nrā spiroem actualē actiuā in recto includi realē radicē, et principiū fœcūdū quasi in actu 1.o ad producēdū realr̄ spūm sctūm. et quod roē nrā sit radix spirois actiuæ actualis: g̊ in illo cōptu excludēte spiroem actualē in recto reperitur dīnctio realis a spū scto. quod argumētū proposui. §. 10.

52.

Quod explicar. qz verbū m includēs roē nrā spiroem actiuā realē in recto dicit duplem respum. siue rum ad duo. nēpe ad obm illud vntando, et ad volūtatē eā mouēdo ad amorē obti, ex q° duplici orde deriuatur amor. g° verbū quasi in actu 1°. consideratū ht virtutē realr producēdi spum, quin in recto illius virtutis concipiatur spiraō actiua actualis. probo consequētiā. qz intell.us diuinus tā fœcūdus ē ad mouēdū volūtatē vt producatur spus sctus a pers.a intelligente quā intell.us creatus ē fœcūdus ad mouēdā volūtatē vt producat amorē: verbū itē diuinū tā efficax ē ad excitādā volūtatē ad amorē sui obti. quā verbū creatū ē efficax ad excitādū volūtatē ad amorē sui. Qæ raō ē valde efficax: q.a s. Tho. q. 36. art. 2. probat a priori processioem spus a verbo: probat inquā actū 2.m a 1°: qz spiraō passiua ē quasi effus verbi: actiua autē ē roē nrā adæquate extra totū conceptū verbi.

Quod aperte confirmo ex discrimine q° spiraō actiua actualis coicat suū effum fralem filiationi, ac naturæ. Naturā enim n denominat oppositā nec relatā, nc producētē: filioem autē denominat producētē: qz illā denominat oppositā actiue spiū scto: oppositū autē actiue, ac producēs trum cui oppon.r, idē sūt, ~~vt~~ vt ~~illius~~ ~~ostē~~ ex terminis patet. Itē illā denominat relatā. Itaqz ipsa spiraō actiua actualis passiue oppon.r vt q°. sicut actio opponitur trō, itē ē producēs passiuā vt q°, qz ē raō actiua illā producēdi: filiatio v° ē opposita spiroi passiuæ vt quod incōpletū sicut calor per calefactioem. sicut aiā per amorē ē amās vt quod incōplete, id ē vt pars compoti amātis: per filioem autē filius ē producēs et oppotum vt quod cōplete id ē vt constitutū ex na.a, et ex filioe relata: quēadmodū totus hō ē amās vt quod, vt compositū ex corpore et aiā amāte: hoc autē discrimē oritur, qz filiaō sdm se vt virtute dincta a natura et spiroē actiua actuali oppon.r radicalr spiroi passiuæ: ob quod petit spiroem

actiua tanquam actu roe nra 2m. per quem de actu 1 reducatur ad 2m. natura vero cum non sit productiua radicaliter, neque actus 1us realiter ideo est incapax vt a spiroe actuali denominetur spirans producens, atque relata: ratio a priori. quia isti effus frales sunt actus 2i. roe nra qui coicari non ponunt nisi actui 1o. Vnde deduces solam filioem non includendo in recto roe nra nam, neque spiroem actiua actualem concipi vt distincta a spu: quia sic concepta apprehenditur vt actus 1us petens spiroem actiua vt per illam sit vere producens spum.

Confr. quia sola identitas spirois actualis actiuae cum filioe non poet eam dinguere a spu. quia natura habet eadem identitatem cum eadem spiroe actiua, nec tamen per illam dinguitur a spu: ergo praeter identitatem realem cum spiroe actiua plus requiritur vt aliquid diuinum dinguatur a spu. Quid ergo est illud plus? dices requiri identitatem spirois actiuae cum aliquo prato particulari non vero coi: natura autem est cois filiatio vero particularis. Contra pratum esse coe alijs, et esse idem cum illis. idem est in deo Item idem est pratum esse particulare et esse realiter dinctum quia est proprietas vnius aut duarum personarum. ergo spiraio actualis non dinguit filioem a spu scto, sed illam prius roe supponit dinctum realiter a spu. probo consequentiam, quia illam afficit vt particularem. nam vero vt coem: ob quod natura non pt dingui a spu scto. neque filiaio pt concipi vt non dincta. et quemadmodum spiraio actiua non pt facere nam particularem. ita nec poet facere filioem particularem nisi ipsa conceptu suo quiditatiuo esset particularis et dincta. vt ergo actio vnita materiae 1ae illam non reddit agentem, quia natura non est actiua in actu 1o: nec illectio vnita lapidi illum redderet illgentem, quia non est illectiuus in actu 1o. ita neque spiraio actiua reddet nam producentem. quia natura ex se non est productiua in actu 1o. filioem autem producentem reddit, quia filiaio est opponibilis et productiua in actu 1o. Hac cesseo esse demonstroem apertam.

§. 55.

Subie.co 2ª raõ 4ª

§. 56. Præmitto ꝛ̊ in cõposto reali aut constituto per illetum frequẽter eẽ vnũ cõptum coem pluribꝫ reb.: vt al, et materia 1ª; ẽ cõis hoi et leõi. eluo nõ differũt in se, differũt tn ab oi nõ ali, et ab oi nõ hente mam, aluꝫ conceptus ẽ. particularis nẽpe rale, qº hõ differt a leone, et ab oi nõ hoe: Itẽ aiãl ralis qª hõ spẽ differt a leone. Ita in filio reperitur natura diña qª cois ẽ trib. personis, per quã nõ dinguntr inuicẽ, dinguntur autẽ ab oi nõ deo: 2º conceptus ẽ filiõ, qª propria ẽ 2ª pers, et realr ẽ dmta a duab. 2º. Præmitto filioem eẽ dmtã roẽ nrã a spiroẽ actuali actiua: totũqꝫ cõptum quditatiuũ filioꝭ adæquate concipi, quin in rech cõcipiatr spiraõ actiua; filioẽ autẽ constituitur filius quditatiue personalr, spiroẽ autẽ nõ constituitur personalr fralr sed tm malr, vt dixi. §. 1.

§. 57. Arguit gr scotus euidẽter. ois res dinguitur ab aljs per id per quod constituitur in eẽ talis nõ reperto in illis: sed filius filiaõẽ fralr constituitr in eẽ filij nõ reperto in spũ scto: gº filius filiaõẽ dinguitur eẽialr personalr a spũ scto: Min. ẽ certa ex §. 56. in 2ª præmissẽ. Ma. pbr qz ois res per id dinguitur ab aljs per quod imediate fundat aliquã negoem, sed ois res eã negoem fũdat, per id per quod constituitur in eẽ talis nõ reperto in aljs, gº ois res per id dinguitur ab aljs per quod constituitur in eẽ talis nõ reperto in aljs. Ma. pbr: qz vnitas realis qª facit dmtẽm imediate fũdatur in eẽia cuiusqꝫ rei, vnitas enim aut ẽ propriẽ negaõ, aut ẽ ipse conceptus quditatiuus explicatus negoẽ, sed quicquid sit, nihil addit dmtã ab ipso cõpto etis, gº oẽ ẽs se ipso ẽ vnũ, gº se ipso ẽ dmctũ ab oib. qª nõ sũt illud: at vº spiraõ passiua nõ ẽ filiaõ, gº filiaõ se ipsa nõ ẽ spiraõ passiua. Considerate gr quditatiue hẽ duas relaoẽs vna nõ ẽ realr ã.

Cai. q.e 36. art. 2. respondet hoc argumentū ortū ex tris male pe- §. 58.
netratis: multa quidē ibi miscet q.ae tn̄ huc reuocātur dīnguit
Ma. ex §. 57. oīs res absoluta dīnguitur per id per quod con-
stituir in eē absoluto concedit Ma. oīs res relatiua distin-
guitur ab oīb. alijs per id per quod relatiue constituir, negt
Maio. qz res absoluta absolute, et per se constituitur in
suo eē. et sicut per illud ē in eē disparato a cæteris alijs
ita per illud dīnguitur a cæteris oīb. disparatis: res autē in
eē relatiuo n̄ constituir in se absolute, sed in ordine
ad trum̄, et vt constituir in orde ad solū illū per relo.m
ita per illā dīnguitur ab illo solo. In diuinis autē nulla
ē dīnctio nisi relatiua, vnde nulla persona dīngui pt
ab a.a nisi per reloem q.a illi opponitur, vnde filius fi-
liatioē constituitur in suo eē in orde ad Patrē, et fili-
atioē ab illo solo dīnguir: n̄ v.o a spū scto, qz in orde
ad illū n̄ constituitur filioē, sed spiroē actiua actuali, per
quā solā frālr dīngr a spū scto. Hāc doctrinā mutuatus
ē Cai. ex Dur. in 1.m dist. 11. q. 2. nu. 22. quē sequta
multitudo Thomistica vt constat ex Vañes in quæstioem
36. art. 2. dub. 2. (mēdose dr 3.m) et Nassa. contro.
1.a §. 59.

Sic gr arguūt oē constutiuū dīnguit constitutū eo m.o q.o
illud constituit, sed relatio constituit rē in orde ad solū
trum̄: g.o relaō dīnguit rē a solo termino. Tūc vltra
trus filiationis n̄ ē spus sctus sed solus Pater: g.o filiatio
dīnguit filiū a solo Patre: g.o filius sola spiroē actiua
actuali dīngr a spū scto, qz illa sola constituitur in orde
ad illū.

Resp.deo 1.o a Cai. desertā consequētiā suæ doctrinæ:
ipse enim q. 30. art. 2. vers. ad 2.m v.o hæc ait. [Quod cū
oppositio relatiua dīnguens dīna sit sdm̄ ordem̄ originis
duplr pont dici aliqua ibidē relatiue oppota, scilicet
roē relois vel roē originis. oppota roē relois sūt tm̄
correlatiua vt Pater et filius ad inuicē: et spirās, et
procedēs ad inuicē; Ratioē autē originis oppota sūt
quæcūqz sic se hnt quod vnū oportet eē ab a.o, et
n̄ e contra.] Inferius autē agēs de oppositioē processio-
nis passiuæ cū Paternitate et filiatioē ait. [Pro-

cessio oppon.r vtriq3 roē originis. qz origo amoris ē ab intellectu et n̄ e contra. et hac intedebat litera] scilic.t S. Tho. Itaq3 negat Cai. spiroem̄ passiuā opponi filiationi sdm̄ reloem̄, concedit tn̄ illi opponi sdm̄ originē. et vtraq3 oppositioem̄ ait satis eē ad realē dinctoem̄ inter oppōta qua doctrina Cai. vsus fui §. 8. cū P. Mol. et alijs.

§. 61. vnde resp.deo ad argumētū in §. 59. concessa Maiori, et dincta Min. sola relatio actualis constituit in orde ad terminū nego Mi. sola relaō, vt amplectitur actualē et radicalē concedo Mi. et consequētiā pretereo. Ad 2m syllogismū dinguo Antecedēs filiatio constituit filiū in orde ad solū Patrē sdm̄ reloem̄ actualē concedo Antecedēs: constituit filiū in orde ad solū Patrē sdm̄ reloem̄ radicalē nego Antecedēs, et consequētiā vtraq3: qz ex Cai. sentētia vtraq3 oppositio dinguit filiū a spū, dinctoē illi cōueniēte sdm̄ coptm̄ relatiuū vt relatiuū radicalr̄, realis enim origo ad aliud ē, nihil enim a se pt̄ realr̄ oriri. en quā facile Cai. se potuit extricare.

§. 62. 2o resp.deo syllogismū propotum §. 59. 4. terminis constare, qz in conclōe infertur ḡ relatio dinguit a solo trō. dinctio autē a solo trō, et trus nouus. in nulla premissa vsurpatus. Hic enim ē Caietanicus syllmus. [omne constitutiuū dinguit rē vt constituit: sed relatio constituit rē in orde ad solū terminū ḡ relatio dinguit rē a solo trō.] q.e conclo nullo m.o ē in premissis: erat autē hec legitime inferēda ḡ [relatio dinguit rē in orde ad solū trum: q.e conclo euidēs ē, et consequēs verū, ēq3 valde diuersa a conclōe Caietani.

63. Ratio ē qz n̄ ē idē dingui a solo trō, et dingui in ordē ad solū trum. etenim filiatio et similitudo creata dinguntur in orde ad solū trum. filius enim in roē filij creati constituit.r in ordē ad solū Patrē creatū. simile itē in orde ad sile: at vo filius in roē filij creati n̄ solū dingr̄ a Patre, sed et a lapide, et ligno: qz filiatio vt filiatio tā negat

identitatē cū lapide quā cū Patre. itē silitudo tā negt idētitatē cū dissimilitudine quā cū trō sili: qz sicut filius a parte rei nō ē Pater ita a parte rei nō ē lapis. Itaqz dingr relatiuū se ipso nō solū a correlatiuo, sed ēt ab absolutis et disparatis: qz ipso conceptu frali filij negat identitatē nō solū cū Pre, sed ēt cū lapide et ligno, in qº consistit raō fralis dinctois, nēpe in fundamto negois identitatis cū aº. ita filius dinus filiatiōe dingr a nō filio, siue sit correlatiuū vt Pater: siue absolutū creatū, siue disparatū increatū (si quod esset) Filius itē constituitur in suo eē relatiuo, qz illud nō ht secūdū quid, sed absolute et simplr. deceptus ē autē Cai. opinās eē relatiuū nō eē absolute ēs: nō ē quidē ēs absolutū, sed relatiuū; at vº absolute ēs ē, et in se, sed ad aliud tamē. Distingui autē in orde ad solū trum ē here suū eē ad aliud, et distingui ab alijs in respiciēdo illud. Filius enim dingr a lapide quod filius respicit Patrē. lapis autē Patrē nō respicit in roē Patris: itaqz relaō in roē relois dingr ab absoluto, creato realr, ab increato vº virtualr: ideo autē dinguitur qz ē relaō filiois increatæ, et in orde ad trum. Quæ distinctio illi prouenit ex coptu frali relois vt relaō ē. distingui enim realr conuenit ēti abstracto ab absoluto et relatiuo, dingui autē nō respiciendo trum cōuenit enti reali absoluto: dingui autē respiciēdo trum cōuent soli relatiuo. En terminorū æquiuocatioē fugere conatr Cai. argumti vim.

P. vazq. P. vazq. dispe 147. nu. 35. respondet argumētū Scoti fore efficax si filius realr constitueretr filioē, tūc enim vt constitutio eēt realis, ita et dinctio. idē dicit de constitutiōe ex naª rei, at vº constitutio filij ex eciā et reloē. ē sola raoē nrā, vnde nō ē opus vt dinctio filij a spu per filioem sit realis. qz sæpe multa constituuntur, aliqº coptu, qº nō dinguntur realr ab alijs vt motus cōstituitr actioē et passioē: hō itē ali et rali. §. 64.

§. 65. Ingenue fateor a me nō percipi qº tēdat hæc solutio filius roē nrā constituir ex natura et filiatioē vt con=

stitutio sonat compositioem. compositio enim n̄ nominanda ē in deo, quamuis sola roē. q^a compositio sola roē vocatur constitutio rois: at filius realr̄ ht filioem. et filioē ē realr̄ filius n̄ v^o roē nrā, qz licet sola roē nrā constituir ex na^a et filioē at a p^e rei ē filius. vnde arguo. verbū filiaoē realr̄ ē filius: spus autē sctus realr̄ n̄ ē filioē filius. g^o filius filioē ē realr̄ dnctus a spū. probo consequētiā. qz eē in illo filioēs realr̄, et filioem n̄ eē realr̄ in spū ē fundare negoem identitatis realis inter vtrūqs in roē filij et n̄ filij vt patet in alijs reb. Confr. filius sola roē constituitur in roē spiratoris ex vol^te et spiroē actiua: et tn̄ spiroē dmg^r realr̄ a spū: g^o constitutio sola roē cōponi pt cū dnctoe reali constituti a cæteris oib. Ratio a priori. qz extrema confluētia ad constituēdū filiū roē nrā, sūt in illo realr̄, aliquod tn̄ illorū nēpe filiatio n̄ ē realr̄ in spū scto: g^o per existiam realē in vno. et realē carētiā existiæ in altero fundatur negaō identitatis realis inter vtrūqs in illo conceptu. Quod et patet in ali et rali. constituētib. hoem sola roē, illūqs realr̄ distinguētib. a n̄ ali. et n̄ hoē: vnica raō ē quod al rale ē realr̄ in hoē, et realr̄ n̄ ē in n̄ hoē: motus itē realr̄ dinguitur actoē et passioē a n̄ motu. Verū ē extrema constituētia roē rē aliquā dmgui inter se sola roē. vt al et rale in hoē, natura et filiatio in filio: qz eo ipso quod sūt constituētia roē n̄ fūdāt realē negoem identitatis inter vtrūqs. vnde si filiaō eēt in spū scto simul et in verbo. per illā n̄ dinguerentur realr̄. Quæ raō ē demonstratiua.

§. 66. P. Mol^a q. 36. arti. 2. disp^e 3. vers. Altero g^o et versu huius rei. et vers. Ad 1^m g^o. asserit filiū filioē constitui s in eē filij dingui autē a spū scto. n̄ filioē sed spiroē actiua. quia in reb. dnctis sola roē n̄ ē opus vt dinguātur realr̄, per id per quod frlr̄ constituūtur, sed satis eē si dinguantur per aliū conceptū realr̄ identificatū cū illis. cui exemplo ē humanitas existēs in Petro q^æ sdm oēs gradus humanitatis dinguitur ab humanit^e.

Pauli at dinguitur per indiuiduoem, constituitur autē per ralitatē §. 67
g° pt res dingui per aliud ab illo per quod constituitur, quā doctrinā vt salutē ab inimicis captauere Thomistæ, vt constat ex Nassa. at n̄ animaduertūt Molinā magis secutū doctrinā propotam subsec. 3ª ex dictis autē ibi pt hæc impugnari: qz identitas realis sola n̄ sufficeret ad dinguendā filioem a spū, vt n̄ sufficit ad dinguendū nam.

deinde sic argumētor 1° humanitas Petri ralitate dinguitur eo m° q° constituitur, itē Petreitate eo m° constituitr q° dinguitur g° idē ē constitutiuū et dinctiuum cuiusq3 rei. probo Antecedēs qz humanitas Petri ralitate vt sic solū constituitur in conceptu speco, n̄ vero in indiuiduo, at v° sola ralitate dinguitur spē: g° eodē m° dinguitur et cōstituitur ralitate, at v° in indiuiduo dinguitur Petreitate itē et Petreitate constituitur in indiuiduo: g° Petreitas eodē m° constituit q° dinguit. g° eadē roē filiaō eodē m° dinguit, q° ē; ē autē in filio realr, et n̄ ē realr in spū g° realr dinguit filiū a spū. Ad argumētū resp.deo oēs gradus humanitatis in Petro dingui per indiuiduoem, qz oēs illi indiuiduoē afficiūtur, at n̄ dinguntur spē, sed in indiuiduo in q° Petreitate constituūtur §. 68.

2° impugnatr. qz humanitas vt ē a pe rei n̄ constituitur ~~ha~~ ralitate vt sic, sed singularitate: qz a pe rei, nihil ē vt sic, id ē coē, et vrle, sed oīa sūt indiuidua qæ per silitudinē et dissimilitudinē, siue per dinctoem virtualē præbēt fundamētū ad vrlitatē, spēs enim et gnā n̄ sūt fralr a pe rei, abstrahūtur autē a reb. similib. in aliqª roē: sed verbū et spūs n̄ sūt siles in roē filij sed dissimiles, g° n̄ ē locus ad arguēdū in illis. sicut in cōceptib. coib. et singularib.

Dis Vtrū spūs sctūs dingueretur a filio si ab illo n̄ procederet. 2ª

§. 1. Quæstio hæc ē maxime inutilis q^a multi nescio quā ob causā vexātur scopus illius ē ostēdere q^e nā sit raō frālis ob quā mutuo dīngūtur filius et spūs. quod multo melius præstatur ostēdēdo roēm dīnctōis ex cuiusq̄ pers^æ conceptu. quā per casus impobles obscuris multis trīs implicare. qui enim constituūt filioēm dīnctā roē sui a spiroē passiua independenter a spiroē actuali vel radicali actiua dicet consequēter ex hypotesi impobili n̄ process^is spūs a verbo. vtrūq̄ fore dīnctū, vt fatetur scotus, qui v^o filioēm constituūt dīnctā a spū scto, n̄ roē sui, sed roē spirōis actiuæ, dicēt consequēter in eo casu duas personas n̄ fore realr̄ dīnctas g^o melius ē dīnctoēm querere ex cōptib. nūc existētib. in deo quā repugnātib. morē tn̄ geramus vsui cōi

SE^co. Quomodo arguēdū ab impossibili. 1^a

§. 2. Coitēr dr̄ ex impobili seq^r quodlibet. hoc ē vtraq̄ pars contradictōis. Quod bifariā accipio. 1^m malr̄: 2° fralr. malr̄ ē verū in oī impobili, qz ex eo quod sit impoble. necessario n̄ ē. siue ht̄ carētiā necessariā existēdi, eo autē ipso quod ponatur eē, iā seq^r altera pars contradictōis exempli causa ponamus hoēm n̄ eē risiuū. vel n̄ eē in loco: seq^r malr̄ illū simul eē. et n̄ eē in loco: eē quidē. qz n̄ pt n̄ eē. n̄ eē v^o. qz ita ponitur: g^o seq^r quodlibet. fralr̄ v^o n̄ seq^r quodlibet, ex quodlibet impossibili vt iā ostēdo.

§. 3 In casu impossibili argtūm sumitur per locū intrinsecū. locus dr̄ a Rethorib. principiū vnde petitur argtm. Locus g^r intricus ē id vnde petitur argtm, tāquā ex constitutiuo intricō rei. vg. ponamus oēm creat^am repugnare, et hoēm n̄ eē risiuū. Inde sequitur in hil eē absolute sbm̄ oīpoē diuinæ: qz cōptus intrinsecus chimeræ id infert necessario. Itē infertur hoēm nūquā ridere; qz negata poā. actus q^oq̄ necess^o negatur. At n̄ infertur inde hoēm eē brutū, qz in eē hōis constituit n̄ facultate risiua. sed aiā rali-

Locus intrinsecus. quid?

121. disp. 9ª

Casus impobilis ht duo, quorũ alterũ negatur, aliud retinetur: casus negatus ẽ impobilis, casus autẽ retẽtus ẽ pobilis exẽpli grã ponamus filiũ manere sñ spiroẽ actuali, filiatio retẽta pobilis ẽ, spiraõ negata ẽ impobilis. Casus retẽtus ñ pt includere duo prata mutuo fralr contradicẽtia. vg. ponamus filiũ ñ spirare, ñ debemus retinere filiũ, et negoẽm filij, neqꝫ aliquod pratum quod sit de eeiã filij fralr accepti. Ratio apriori qz duo contradictoria ñ pont apprehẽdi simul vt existẽtia. 2º. per locũ intricũm sequerer quodlibet. hinc in nrã qe ñ pont retineri filiaõ, et carẽtia filiois, itẽ nec spiraõ et spiroĩs carẽtia. §. 4

Sco. In qº sensu accipiẽda quæstio. 2ª

P. Suar. lib. 10. c. 2. ñ accipit quæstioẽm de hoc filio: qz hic ht intrinsecũ pratum producẽdi spũm: qº prato careret tũc, gº ñ eet hic filius: accipit gr quæstioẽm de aº filio. Non quod existimet hũc casũ impobilem aliquid intereẽ ad explicãda distinctiua filij. sed qz si in diuinis eet processio vnius persæ ab alia per illectũm et voltẽm, quin procedẽs per volũtatẽ procederet a procedẽte per illectum, qualis fingebatur a Græcis. ñ eent duæ persæ sed vna qæ simul eet filius, et spus sctus. sic locutus ẽ s. Tho. q. 36. art. 2. ñ quod tũc illa persª eet filius, sed eã vocat filiũ et spũm sctũm ex mẽte Græcorũ contra quos disputat. §. 5

Ẽ gr accipienda quæstio de hoc numero filio. 1m. qz ñ disquirimus Trinitatẽ, aut dualitatẽ chimericã, sed hãc existẽtẽ nũc: quid enim scimus, aut liboremus, de deo chimerico. qui vt chimericus ẽ fingetur pro libito ab vno qºqꝫ. 2º. qz per hũc casũ vestigamus qº dinguatur verbũ dei a sptu scto. ad quod inutilis ẽ quæstio de deo chimerico. Scotus gº loquitur in hoc casu impobili de hoc verbo diuino cõcepto quiditatiue sdm roẽm filij, et poto a parte rei. sicut ab ipso concipitur per illectũ. et ponit carere verbũ re ipsa spiroẽ actiua actuali, sicut præscisiue illa caret in nrõ coptu. vt inde disquirat vtrũ §. 6

coptus ille quiditatiuus filij sit nūc rōe nra sufficiēs ad concipiēdā dmitoem realē filij a spū, et vtrū in illo casu impobili eēt talis dmitio

Quæstio dirimēda SE^co 3^a.

§. 7 dico 1°. hic casus implicat in tris. ita vt suppositio retēta includat trōs fralr contradictorios in sēsu q° explicui §. 4. hæc ē opinio Gofr. quodli. 7. q. 4. Greg. in 1^m dist. 11^a q. 1^a art. 2. Marsilij in 1^m q. 15. quā necess° sequētur Alex. Bou^a et cæteri adducti disp. 3. prope finē opinātes coptum fralē filij constitui per fæcunditatē radicalē ad spūm sctum.

§. 8 Pbr 1°. conclio ex p^e spūs scti argum^to Greg. spūs sctus constituitur quiditatiue reloē ad Prem et filiū: g° includit trōs contradictorios illū existere, quin producatur ab vtroq3, imo neq3 cōcipi pt. q2 relaō vt relaō pendet eeialr a trō vt existēte. Itē passio vt passio pendet eeialr ab agente: spiraō autē passiua ē quasi passio. Antecedēs pbr ex Conci. Floren. sess. 22. versu Porro. vbi spūs dr eē ad spirātē: spirātē autē eē Patrē, et filiū: ex q^a reloē probat Theologus process^em spūs a Prē, et filio. Itē sess. 20. fine hæc ait Ioh. ex Athanasio. [siquidē g^r Inquit Athanasius talē ordem, et naturā spūs ht ad filiū. qualē filius ad Patrē.] vt g° queri n pt vtrū filius dingueretur a Patre si ab illo n procederet, ita n pt hæc quæstio tractari. Idē dr a toto Concilio sess. 24. vers. quib. Latini. [his verbis. filius, substātialiter Patris filius ē. sctus v° spūs. substantialr Patris. et filij.] ostēdā itē disp^e 10^a per se oriri a Patre et filio spūm. Quod conciliū adductū explicuit voce substātialr. tā in filio comparatiōe Patris quā in spū comparatiōe Patris et filij.

2°. pbr ex parte filij, qui fralr ē filius per virtutē radicalē producēdi realr spūm sctum, g° n pt retineri conceptus filij absq3 vir^te productiua spūs scti magis. quā hō sine āli rali. Itē pbr ex coptu verbi vt sic. quod per suā eeiam ht vim excitādi volūtatē vt per illā realr producatur aliquid amorē includēs.

dices his probari n̄ poē retineri filiū absq̄ virte productiua, poē tn̄ mēte retineri absq̄ productioē actuali. demus g̃r per impossibile impediri verbū per accn̄s a productoē actuali quā ex natura sua petit: g̃o hic casus n̄ repugnat in tris. Resp. deo neq̄ id admitti poē, qz illa virtus productiua ē identicata realr̄ cū prato actu producēdi. sed destructo vno prato reali n̄ pont retineri cætera vt existētia a pe rei, qz idē realr̄ retineretur et n̄ retineretur. vnde scotus adductus §. 6o n̄ ē admittēdus, qz arguit a coptu præscisiuo rois ad negoem̄ realē, per quā mutatur obm̄, licet n̄ mutatur per præscitioem̄.

dico 2o. admisso hoc casu de spiroē actuali q̃o ponitur spum̄ n̄ procedere actu a filio, adhuc ab illo dingueretur realr̄: qz retinet coptm filij, qui ē virtus producēdi realiter spum̄ sctum̄. 11

dico 3o. si supponatur verbū n̄ herē virtutē ad producēdū spum̄ sctum̄, n̄ retinetur coptus filij vt patet ex §. 9. sm Thom. iā explicui. §. 5o. §. 12.

dico vltimo in sentia scoti propota §. 6. quā secuti aliqui Thostæ in admittēdo hoc casu, si concipiatur hic filius positus a pe rei cū hac filioē per illā dingueretur realr̄ a spū scto. pbr. qz hæc filiatio includit nūc negoem̄ identitatis cū spiroē passiua; sed tūc n̄ poet manere hæc si eet idē cū spiroē passiua: g̃o. Quæ clare colligūtur ex dispe 8a a §. 56.

DISPVao Qua roē sanctus procedat spiritus. 10a

Satis constat ex dispe 7a 8a et 9a spum̄ sctum̄ procedere ex Prē filioq̄ superest controuersia n̄ leuis de roē qa procedit. §. 1 vtrū ex se et ex suo coptu per se petat oriri ab vtroq̄s an vo illi satis eet ab alterutro solūs vtrū Pr̄ et filius sint vnū prium̄ vtrū ad id sufficiat vnitas naturæ an vo exigatur actuiæ spirois vnitas.

Sco. vtrū spus sctus petat ex suo coptu a produci a Prē et filio. 1a

Scot. in sm dist. 12. q. vnica. vers. contra istā docet spum̄

per se siue ex coptu suo n̄ petere oriri a Prē et filio. sed eū quantū ē ex se poē oriri vel a solo Prē. vel a solo filio. si autē oritur ab vtroqꝫ. ē qz nā sibi vindicat trari duob. suppotis prius roē quā spus producatur. Duran. dist. 11a. q. 3. nu. 11. Gabr. dist. 12. q. 1a. art. 2. cū Occamo. quos seqr nr Mola. et alij adducēdi §. 31. eidē adhaerēt opinioni dū asserūt spiratorē eē indiuiduū vagū n̄ petēs determinate vnā aut duas personas.

§. 3. Censeo spum sctum ex coptu suo petere oriri a duob. suppotis realr dmctis. quā doctrinā fatetur Scot. eē Rich. victorini. ē cōis Thomisticis. quā doct Suar. Lib. 10. c. 6. nu. 6. cū Hen. s. Tho. Cai. Torrensi, Marsi. et alijs in quā necessario cōueniēt oēs quos adduxi disp. 3. et 7a. pro opinioē constituēte filioem et Paternitatē in radicali fœcunditate ad spirādū. Itē Greg. opinatus spum sctum concipi n̄ poē nisi in orde ad Prem et filiū. quē adduxi disp. 9. sec. 2a. Clio.

§. 4. Quæ aperte probatur 1m ex coptu spiritus, qui tā fralr ē ad Prem et filiū, quā filius ad Prem, sed filius ex coptu suo frali ē ad Prem. ꝯ spus ex coptu frali ē ad Prem et filiū. Ma. probata ē disp. 9. §. 8.

§ 5 dices. spum eē ad Prem et filiū malr, qz ē fralr ad spiratorē cui accidit eē Prem et filiū, satis enim eēt aut Pr solus. aut solus filius. Contra. conciliū vsū ē ea roē contra Græcos admittētes eā reloem spus scti ad spiratorē, eaqꝫ negantes ad filiū, quē censebāt n̄ eē spiratorē, et spum eē solius Pris, qui solus apud illos erat spirator, vnde huic argumto responderēt spum eē fralr ad spiratorē, n̄ tn ad filiū. vt ꝯr hæc argumentaō ex Athanasio eēt efficax contra Græcos opus erat vt spus fralr eēt per se ad Prem et filiū vt ad spiratores per se: nā filiū eē spiratorē per accns, neqꝫ illi admitterēt cū ea in re nihil per accns admitterēt, neqꝫ ex Atha. id concluderetur: vt ꝯ conciliū Græcos vrgeret, petiturū erat argumētū ex coptu frali reloīs spus: sicut ex coptu frali filij accipitur

comparaõ q̃ falsa eet nisi spus eet ad Prem et filiũ, qz sumitur ex filio. qui ex conceptu suo e ad Prem.

§ 6. Explicr eade raõ. ostẽdi disp. 8. a §. 51. Paternitate et filioem ee realr prium spus scti, ita vt relaõ n referat trum ad sola causalitate, id e, sola passio n refertur ad sola actoem. sed trus productus refertr ad ages. lux enim refertur ad solis sbam reloe effectus, et calor ad igne. sed spiraõ passiua e relaõ quasi effus ad causa. go ea relaõ e ad prium ipsu, et n ad sola quasi actioem. At hoc prium ee Prem et filiũ ia probaui disp. 8ª. go.

§. 7 2º. pbr spus sctus ex suo coptu frali e productus per voluntate dei. go ex suo coptu petit oriri a Pre, et filio. probo consequetia, qz voluntas dei eget per se Paternitate et filioe vt prijs per se actiuis, vt quod, petit enim vt natura dei prius fœcudet illectum, deinde voluntate: qui ordo e per se et fralis toti Trinitati. Confir. 1º. ex disp. 3. et 7ª vbi ostẽdi Prem et filiũ constitui fralr in roe Pris et filij diuini per spiroem radicale. qui ordo si inuertere, inuertere tota Trinitas per se et frlr. Confir. 2º. qz duæ cæ adæquatæ n pont ex natura rei in code gne concurrere simul ad eunde effum: sed in sentẽtia scoti Pr et filius eent duo pria adæquata ex naª rei ad producẽdu spum sctum: duo principia inqua. id est duæ persæ producentes vt quod, siue duæ condioes ad producẽdu. go n pont ex natura rei simul concurrere. go nc diuinitus. qz qæ ex natura rei n pont contingere deo nullo mo possut.

§. 8. Obijcit Sco. et Gabr. Obyciut Scot. et Gabr. tota fœcunditas et raõ spirandi e in volte suppota aute sunt conditio ad spirãdu n per se, sed roe naturæ qæ petit tria suppota ad ee, n ad operandu: quod si vnu peteret, ta efficax eet ad fœcunditate cu vno solo. ac cu duob. Confir. 1º. si naª dei eet in vno suppoto solo, et n in trib. ta eet illa persª fœcunda ad creandu, qua Trinitas, qz tota raõ creandi e oipoa. go ide e in hoc casu. Confirmr. 2º.

Confir. 1º.

Conf. 2º.

qz in oppota sentia Pr eet prium partiale spus: ite et filius, sed causa partialis ex na sua e imperfecta qz indiget a concausa q qius pers per se e causa totalis.

9 dinguo Ma. tota fecunditas et rao coicatiua e sola voluntas: concedo Mai. tota fecunditas et rao agedi e sola voluntas nego Ma. dinguo ite Min. duo suppota sut pura conditio ad producedu spum sctum nego Min: sut enim rao productiua illius. a qa pers sut producentes vt quod. sicut a natura sut coicantes vt quod. ia enim ostedi disp. 7ª §. 6. qe sint hae denominoes: ite disp. 8ª §. 54. qua ratione conueniat Paternitati et filioi: concedo aute min. de condioe remota reloes enim sut condioes sine quib. n eet natura et consequeter vna n eet sine alia at vo duae reloes sut prium proximu quod spus scti: spirao vo actiua e prium proximu quo in sesu explicato disp. 8ª §. 6. et 54. Hinc nego conseqam, qz suppota sut prium per se, argumetu aute contedit ee puras condioes. dices haec in mea sentia ee vera constituete reloes vt prium imediatu: argumtum aute Scoti ht vim in sentia constituete reloes pure condioes. Quid mea? an opinioum quas impugno pastor ego su? eas tueatur sui authores. 1ª confirmatio n e de re, qz suppota n hnt alia roem influendi in creaturas nisi per nam: at vo hnt per se imediata productoem in spum sctum: vnde respu creaturaru sunt pure condioes. in qo sensu permitto Scoto quod contedit circa creaturas; nihil aute probat circa spum sctum. arguit enim a pura condioe ad prium per se.

Ad 2am. confir. resp. deo cam partiale poe ee sine imperfectioe vt e deus causa partialis actoum vitaliu, qe ex suo coptu ee nequeut nisi a deo simul et creata ad quos e transcedetalis ordo. Ita spus e transcendentalis ordo ad Prem

127. disp. 10.ª

Causa partialis proprie accepta.

et filiū n̄ produci pt, nisi ab vtroq̄. 2º. resp.deo cam partialē proprie ee q.ª ob imperfectoem n̄ pt se sola producere effum vt creat.ª: in q.º sensu deus n̄ ē causa partialis proprie alicuius effectus. Ita nec Pr et filius sunt principiū partiale spus scti. qz necessitas vt ab vtroq̄ procedat, n̄ oritur ex imperfectioē sed potius ex ipsa perfectioē dei. vnius et trini: vnius quidē qz natura dīna petit illū ordem personarū, vt prius origine fœcundetur illectus ad productoem verbi: deinde fœcundetur voluntas ad productoem spus. Ex parte v.º trinitatis fralr id oritur qz Pr petit producere filiū, quod fieri nequit, nisi filius spum producat, vt constat ex disp. 3.ª et 7.ª Item verbū ee n̄ pt, quin sit reale prium spus. aliunde v.º pater petit ex coptu suo oīa q.ª filius excepta filioē, g.º id oritur ex coptu frali trinitatis. Et quemadmodū dinctio personarū ir se n̄ arguit imperfectoem qz compensatur identitate cū natura, ita neq̄ ista dinctio principiorū (adiectiue sumptorū) arguit imperfectoem propter identitatē realē quā hnt cū na.ª g.r virtus coīcatiua ē idē cū productiuis quāuis productiua n̄ sint idē ir se. Confir. n̄ ē imperfectio Paternitatis eā n̄ ee adæquatā conditioem vt na.ª existat, quāuis in nobis vna personalitas sit sufficiens: g.º n̄ ē imperfectio Patrē n̄ ee totū principium produces.

Cur distinctio personarū n̄ arguit imperfectoem in Trinitate?

S.co Vtrū Pater et filius sint vnū principiū spus scti, vna virtus et spirao vna. 2.ª

Græci diu fuere pertinaces in neganda process.e spus ex Pre, 10. filioq̄: qz Pr et filius foret duo principia spus scti, vt patet ex conci. Floren. ses. 18. ver. Dicere mihi. id intulit Marc. contra Ioha. Idē constat ex tota ea ses. et ex 19.ª Quorū rao hæc ē: Pater et filius sūt duæ pers.æ g.º quod ab ijs procedit, procedit a duab. pers.is g.º a duob. prijs. probo conseq.am qz vnaquæq̄ pers.a ē prium. argumētū quidē sapiēs hæresin, vt patet in hac fra. Pr. filius et spus sctus sunt tres pers.æ g.º creaturæ procedūt a trib. personis g.º a trib. dijs. qz vnaquæq̄ pers.a ē deus. Resp.deo vnāquāq̄ personā ee deū, n̄ tn̄ dinctum, sed eundē. proce-

tut q̃ cre- ra a trib. pers is eode deo. ita spꝰ a duab. persons eode principio.

§. 11. Negari n pt Prem et filiꝰ ee vnu priuum spus sci: vterꝙ illu mediate producit, et vterꝙ simul sut vnu priuum proprie. negꝰ enim audiendus e Greg. opinatus duas personas ee in rigore, et proprietate duo pria, improprie aute ee vnu, q sentia male audit, gz in Concilio Lugdunesi et Florenti. defitum e Prem et filiꝰ ee vnu principiu, et damnata e dualitas pry vt inimica fidei, at Concilia n pont damnare propoem vera in sensu proprio, qn caret alio impropio se su absurdo, nec pont defimire propoem in rigore falsa. Hæc aute propositio n ht duos sensus, sed vnu tatu, in q si eet falsa n potuisset defimiri, et oppota vera damnari. Cu ite in Florentino ta accurate sit disputatu de vno principio, ibi fuisset explicandu quid vere et proprie fuisset tenendu. Nec mihi placet quod asserit Dur. quæstioem ee de nomine, e enim maxime de re, eaꝙ plurimi fecere Patres antiqui, atꝙ concilia. Scotus ea nec leue ceſuit, nec de voce. in 1. m enim dist. 12ª q. vnica. vers in ista quæstioe asserit ee quide fide certu Patre et filiu ee vnicu principiu spus sci: vt n e quæstio de nomine vtru tres pers sint vnus deus.

Sentia Greg. q male audit!

Non placet Durando.

Scotus

§. 12. Quæ doctrina defitas e capite vnico de suma Trinitate in 6º a Grego. 10. in Conci. Lugdunesi. [Fideli (inquit) ac deuota professioe fatemur quod spus sci ꝰ eternaliter ex Pre et filio, n ta qua ex duob. pry. sed ta qua ex vno principio n duab. spirob. sed vnica spiroe procedit]. Resp. Greg. n defimiri ab vno principio sed ta qua ab vno. Contra n defimitur quasi vnica spiroe sed vnica spiroe. q in ode se su dr vnu principiu. Ite Ecclesia qua Concilia allegat professa e vnu principiu, gr illa dicto ta qua n sgat diminutione sed proprietate, vt gloria quasi vigeinti a Patre. id e vere gloria vigeinti, q clarius constabit ex Conci. Flor. sess. 18. vers. sanctum. vbi hæc ait Ioh.

Conci. Lugdu.

dicto quasi n se per diminutionem significat.

129 D.ao 10.a

[Processioem eiusmodi ab vno solo principio fieri credimus.] idē defitur ab Euge. 4. in eodē Floren. in literis vnionis, cuius hæc sūt verba. [Hoc sacro vrli approbante, Concilio diffiniuimus vt hæc fidei veritas ab oib xianis credatur, et suscipiatur, sicq3 oes profiteātur, qz spus sctus ex Prē et filio æternalr ē, et eeiam suam, suumq3 ee subsistēs ht ex Prē simul et filio: et ex vtroq3 æternalr tāquā ab vno principio, et vnica spiroe procedit] hæc Eugeni. Vniuersale autē Concilium id probauit ex disp.e Ioh.is asserētis vnū principiū, sine illa voce tāquā. g° illā sgāt proprietatē vnius principij n̄ v° diminutioem.

§. 13.

Vt autē quæstio calleatur in Prē et filio pōmus concipere personas producētes spum sctum, q.æ vere sūt duæ, itē virtutē, qua vtraq3 pers.a fæcundatur: q.æ ē ipsa eeiā diuina conōtās reloes spirantes: eeiā v° vt ē fralr volūtas ē imediata et proxima fæcunditas. Hāc ee vnicā tā certū, quā illectum et quoduis pratum dinum absolutū ee vnū in tribus personis. 3° considerari pt actio, seu actualis origo actiua spus a verbo, q.æ ē operaō, et spiraō actiua actualis. hāc ee dinctam virtualr a voluntate pbr. exemplo gnois actiuæ actualis, vtraq3 eni ē relatiua, et dincta realiter a trō oppōto, at v° natura fralr n̄ ē relatiua: nec realr dinguitur ab vllo prato diuino g° hæc origo dinguitur virtualr a voluntate absoluta.

Spiraō actiua dinguitr virtualr a voluntate. pbr.

§. 14

Dico g.r definitū ee Lugduni, atq3 Florentiæ duas personas ee vnū principiū spus scti. Itē virtutē per quā producūt siue fæcunditatē ee et vnā. 3° spiroem ipsā actualē actiuā ee vnā, quod patet ex §. 12. his verb. lugdunēsib. [n̄ duab spirob. sed vnica spiroē procedit:] et ex his Florentinis. et [vnica spiroē procedit.] vn̄ concludo tā ee definitā vnicā spiroem actualē, quā vnicā fæcunditatē. Quod luce clarius asseruit Ioh.es contra Machariū sess. 18. Florentina. versu. porrò spus. his verbis. [Porro spus vt spus ad spirantē refertur. spirantes v° sunt Pater simul et filius: cū sine vlla controuersia spus Patris filijq3 dica-

tur eē, qui quidē vna eadēq̄ spiroē, facultateq̄ productiua spiritū sctum spirant, atq̄ producūt. q̄ quidē, poa facultasq̄ productiua cū vna numero sit.] Ꝯ.ª vt autē constet duas spiroēs actuales eē damnatas et vnicā definitā, audiamus n̄ iā vnū Theologū sed totū Conci. sess. 24. et vltª. vers. quib. latini. de quib. hæc verba fiunt, [At illi ✠ longe, melius q̄ quā Græci exposuere. [Contendentib. enim Græcis Per et Ex præpositioēs diuersa sgarē, Latini subtiliter responderūt dicētes. siquidē diuersa sgant necesse eē vt in diuinis duæ sint operoēs. altera quidē Pris. q̄ per Ex. altera vº filij, quæ per præpoem Per sgetur, quod maximū incōueniēs ē.] hæc Latini: de quib. inferius hæc dicūtur. [Profitētur sctum spum ex Prē, filioq̄ vt ab vno solū prio. vnica operoē procedere.]

✠ præposioem Per

§ 15. Vt autē melius percipiatur quæstio poēt eē controuersia vtrū spiraō actiua actualis sit complexū ex Paternitate simul, et filioē: ita vt spiraō sit realr̄ inadæquate dincta a Paternitate, qz in parte includit filioem a Paternitate dinctam, eadēq̄ roē distinguatur realr̄ inadæquate a filioē, qz Paternitatē includit, vt binarius dinguitur inadæquate a singulis vnitatib. quas includit, et hō inadæquate ab aia. In qº sēsu spiraō actiua eēt vna operaō aggregoē vt duæ vnitates sūt vnus binarius, at vº absolutæ operoēs eēnt duæ, et singulæ partiales, qz filiatio ē spiraō partialis. similiter et Paternitas, vt si duo agentia influāt duab. actob. partialib. ex quib. confletur actio vna adæquata.

§ 16. In qº sēsu existimo damnatā eē cā sentiam: Ioh.es enim dixit spiroem eē vnā eandēq̄ vt constat ex §. 14. in hc autē sentia n̄ ē vna eadēq̄. sed duæ dinctæ realr̄: Itē Latini dixerūt duas operoēs eē maxime incōuenientes alterā Pris, alterā filij: hæc autē sentia eas constituit

alterã Patris alterã filij. Itẽ Greg. et Eug. vnicã definiere spiroem̃, sicut vnicã facultatẽ: hæc autẽ sentia constituit operoem̃ n̄ vnicã, sicut constituit personã n̄ vnicã sed dmctã.

Dices egisse Concilia de virte spiratiua n̄ vº de ip- 17.
sa spiroẽ actuali. Contra. concilia et Pontifices aperte sũt locuti tũ de facultᵉ spiratiua, tũ de operoẽ per quã spiratur. quã vocãt operoem̃ et spiroem̃, qᵃ nominãdi n̄ sgant actũ primũ operatiuũ nisi vt coniũctũ cũ operoẽ actuali. Quod ita confirmo. operaõ et spiraõ actualis, vel ẽ dmcta roẽ a volte vel n̄ ẽ dmcta: si n̄ ẽ dmcta, n̄ ẽ quæstioni locus, qr voluntas apud oẽs Catholicos ẽ vna: si vº ẽ dmcta, gº n̄ pt ẽẽ nisi vna, qr spiraõ qua spus procedit, vnica ẽ. et eadẽ in Prẽ et filio, vt constat ex concilijs adductis. sed illa spiraõ quã tu dinguis a volte ẽ qua spus procedit a Prẽ et filio. vt ex tris constat, qr spus spiroẽ spiratur, gº illa spiraõ ẽ vnica et eadẽ in Prẽ et filio. Alioquin hæc eẽt vera proposio, spus n̄ spiratur vnica spiroẽ: Itẽ n̄ ẽ eadẽ spiraõ Pris, et filij: tandẽ operoẽs Pris et filij sũt duæ, quæ propoẽs damnatæ sũt in Concilijs.

§ Explico gr hanc spiroem̃ more Trinitatis, vt 18.
enim natura vna ẽ cois trib. personis, quãuis personæ sint dmctæ, ita spiraõ actualis eadẽ numero, et indiuisa roẽ nrã ẽ idẽ realr cũ Paternitate et filioẽ, quãuis filiaõ et Paternitas dinguntur realr; et constituit cũ illis verã vnitatẽ in spiroẽ, et dualitatẽ in personis spirantib. n̄ secus ac eeia constituit vnitatẽ in natura, et Trinitatẽ in personis, et quẽadmodũ naturæ, et personarũ vnica ẽ virtus creatiua, creatio itẽ ẽ vna, personæ autẽ creantes sũt tres: ita virtus spiratiua et spiraõ actualis vna ẽ Patris, et filij: personæ autẽ per illã spirantes sũt duæ. Quæ sentẽtia tradita et fuit a veterib. scholasticis, a qua sine errore discedi n̄ pt. recognosce Gabri. in 1ᵐ dist. 12ª q. 1ª art. 2º. et P. Suarez lib. 10. c. 7º. Hac roẽ optime explicatur quo pacto Pater et filius n̄ opponãtur in spirando. licet enim opponũtur

personæ quæ spirant n̄ tn̄ formalr̄ vt spirant, qz vna ē vtriusqꝫ spirao.

19 Confirmatr. oia prata sūt eadē numero in illis pers.is in quib. n̄ opponūtur, vt constat ex disp. 8. sed spirao actiua actualis oppota ē soli spiu scto, n̄ vo Patri, et filio: go illa n̄ ē in sptu scto. ē tn̄ eadē numero in Prē et filio: Min. pbr: qz Pr̄ et filius spiroē actuali nihil inuicē agunt. nec enim spirator ē ad Prem, aut filiū. sed ad 3.am personā. dices spirao radicalis n̄ ē oppota in Prē ad filiū, qz Pater vt radicalr̄ spirator n̄ opponitur filio. neqꝫ filius Patri, et tn̄ n̄ ē eadē numero in vtroqꝫ go idē erit in spiroē actuali. Resp.deo spiroem radicalē accepta po fœcunditate, et principio coicatiuo quo, eē in vtroqꝫ eandē. At vo accepta pro prio productiuo quod incompleto. resp.deo eē dmta qz in Prē hoc principiū ē improductū, qz ē Paternitas: in filio vo ē productū, qz ē filiao. Quæ duo principia n̄ sunt fralr̄ oppota sdm conceptū coem principij spiratiui vt sic, qz potius in illo conueniūt vt in roē coi, sicut coueniūt in roē coi personæ, et relationis. At vo dinguntur in roē talis principij: qz alterū ē productū, alterū vo improductū. Idqꝫ fuit necessariū, qz ir̄ produces et productū ē dmtio realis, qa constituitur inter ipsas personas, at vo spirao actualis debet eē eadē numero: qz n̄ ē fralr̄ trus productois gnatiuæ: neqꝫ pertinet ad fralem conceptū personæ, sed potius ē quasi proprietas, et attributū vtriusqꝫ. roē nra consecutū personas. ob quod n̄ fuit opus vt spirao actualis dmta eet in vtraqꝫ pers.a, qz productio gnatiua trata fuit ad verbū in roē verbi, de cuius coceptu ē eē reale principiū alicuius rei procedentis per volūtatē, vt dixi disp. 8: itē trata fuit ad filiū sub roē filij, qui necessario accipit nam more naturæ, vt explicui disp. 3.a et 7.a quapropter hæc persona spiratiua vt talis ē opponitur alteri. qz ē spiratiua sub roē verbi, et filij

altera autē sub roē Pris et dicentis, Pater autē opponitur filio et verbū dicenti, cū autē n̄ opponatur in spirando n̄ fuit opus vt eēt vna spirao producta, et altera improducta.

Obij. spirao actualis n̄ coicatur filio a Prē, g° n̄ ē ea- § 20.
dē vtrobiq3. probo Antecedēs, qz spirao actiua actualis oritur in filio a filioē, g° n̄ a Prē. Nego Antecedēs, ē enim fide certū oīa q^a filius ht herē a Prē: g^r filius per se 1° accip^t naturā et filioēm, secundario v° roē nrā, accipit oīa q^a per se roē nrā sequūtur nam. et filioēm, emanatio enim passionū adscribitur in creatis gnanti, qz tribuit fram, quā necessario sequuntur. Ad proboēm Antecedentis dinguo Ans. oritur a filioē adaequate nego Antecedēs inadaequate concedo. spirao enim actiua actualis n̄ pt concipi oriri nisi a Paternitate simul et filioē: vnde deduces spiroem actiuā actualē roē nrā quasi dependere dupliciter a Paternitate: 1^m mediate, qz immediate dependet a filioē: quidquid autē a filioē quasi dependet, quasi dependet et mediate a Paternitate, q^a ē principiū filiois, quod enim ē causa causae ē ca^a causati. 2°. quasi dependet immediate, qz Paternitas simul cū filioē ē roē nrā radix spirois actiuae actualis. g° haec filio coicatur a Prē.

Dices g° et filius coicat Patri spiroem actiuā actualē: § 21
probo conseq^am qz ideo Pater eā coicat filio, qz Paternitas ē roē nrā radix vnde oriatur, sed et filiatio ē roē nrā radix vnde spirao actiua actualis oriatur in Prē. g° filius coicat Pri spiroem actiuā actualē. Nego conseq^am ad proboēm dinguo Mai. ideo praecise nego Mai: ideo, et insuper qz filiatio producitur a Prē concedo Mai. et nego consequentiā. quod patet in ipsa natura dei, q^a eē n̄ pt sine filioē et spiroē passiua, quae illi sūt conditio ad existendū: et tn̄ natura n̄ coicatur Pri a filio

SE^co. 3^a 134.

g^o ad hanc coicoem n̄ ē satis quaeuis conditio, sed illa q^a ē reale principiū vt altera existat.

S^co. Qua roē Pater et filius sunt vnum principiū, et vnus spirator 3^a

22 Constat personas spirantes eē duas, easq̄ eē vnū principiū, et spiratorē vnū, qz sicut priūm ē nomē substantiuū, ita et spirator: spirās autē ē nomē adiectiuū, ob quod sūt duae spirantes, qz subintelligūtur personae. Huius doctrinae raō multis ē visa difficilis, quā vt explanē praemoneo 1°. a dialecticis frequēter dici rē poni in recto, et in obliq^o. id ē in nominatiuo qui ē rectus, aut in a^o ex caeteris casibus qui sūt obliqui. Id autē contingit quando aliquod nomē explicamus per verbū substantiuū, vg. vt explicemus hoc nomē. Albū dicimus. albū ē sbtm habēs albedinē, siue ē res habēs albedinē. in qua propoē subiectū et res constituūtur in recto: albedo autē in obliquo. Propter quod haec proposiō ē vera Albū ē dulce reddit enim hunc sensū, eadē res q^a ht albedinē, ht dulcorē Quod si in recto poneretur plus quā subtm ea proposiō eēt falsa, dulcor enim n̄ pt eē idē cū albedine, neq̄ dulcor existēs in sbtō ē albedo in subtō existēs.

23. 2°. praemoneo ad pluralitatē rerū nominibus significatarū opus eē vt sint plura ea q^a sgantur in recto, quāuis vnū sit quod ponitur in obliquo. Quod patet, si diuinitus vnū accns constituatur in duob. sbtis: erūt enim duo alba; vt cernitur et in actoē creata, deus enim et creatura sūt duo agentia, actio vero ē vna: qz agēs per actoem creatā dicit in recto principiū, et in obliquo actoem: deus autē et creatura duo sūt principia. Ratio a priori, qz in explicōe nominis per verbū substantiuū n̄ pont constitui in recto, nisi ea q^a pont prari vel subijci

mutuo vt albū ē dulce. E contra vº licet ea qᵃ sūt in obliqº sint plura, tn̄ si rectū tm̄ ē vnū, sgata per nomē n̄ sūt plura, sed vnū absolute loquēdo: vt quando sbm̄ idē, ht̄ duo accn̄tia: n̄ sūt multa qualia, sed vnū quale. atq̄ idē vt albū et dulce idē ē.

3º. præmoneo vt aliquid ponatur in recto opus eē vt significetur per se stās. vel vt aiūt per modū per se stātis vt albū ē dulce, subiectū sgatur quasi per se stās: albedo autē vt alteri adiacēs. ob quod agēs creatū n̄ pt̄ in recto supponi pro actōe sed pro prīo agente. Cū autē dr̄ trōs multiplicari, aut eē eosdē propter multiplicitatē aut identitatē roum̄ fralium significatarū. accipiendū ē qn̄ tales res fralr̄ sgatæ sgantur ad modū per se stantis. ob quod in Trinitᵗᵉ persᵃ sūt tres, qz fralr persᵃ sgant personalitatē, qᵃ in deo sgatur per modū per se stātis. ḡº sgatum in recto nomine persᵃ diuinæ ē 3plex, vn̄ sūt tres persᵃ cū natura vna. E contra vº deus n̄ sgat nisi vnū deū, qz natura diuina fralr̄ et in recto sgata n̄ ē nisi vna, quāuis persᵃ sgatæ in obliquo nomine deus sint tres. vt autē clarius pateat vnitas principij animaduerto nam̄ diuinā frequenter appellari prium̄ qº, vt cōstat ex Conc. Flor. sess. 18. vers. dixi equidē. vbi Ioh. Theologus id probat ex instituto. §. 24

Prium̄ autē accipr̄ dupliciter. 1ᵐ pro prīo cōicatiuo 2º. pro productiuo. Essia in aliquorū opinōe inferius impugnāda, ē prium̄ qº cōicatiuū et productiuū, in mea autē ē prium̄ quo cōicatiuū. relaō vº qº productiuū: persona vº prium̄ quod completū productiuū simul et cōicatiuū: qz persᵃ tā creatæ, quā increatæ accipiūt denominōes vt quod complete, a suis partib. aut constitutiuis, vt dixi disp. 8. §. 6. et 14. Respectu vº spirōis §. 25

passiuæ, voluntas et spirão actualis actiua sũt priũm quo productiuũ, et cõicatiuũ, vna quæq; in suo gnẽ, a quib. duæ pers.æ sũt producẽtes et cõicantes vt quod.

§. 26. Hinc facile deduces vnitatẽ principij, qz principiũ accipitur fralr et n̄ radicalr pro priõ vt in actu 2o. sed Pater, et filius in roẽ principij fralr, et actualr dicunt de formali spiroẽm actualẽ, et voluntatẽ, q.æ in recto ponũtur, qz sunt sbia phisice, et sgãntur ad modũ per se stantis g.o in roẽ principij erũt vnũ, qz tã spirão, quã voluntas ẽ vna. conseq.a patet ex §. 24. qz n̄ multiplicantur significata, nisi recta multiplicẽtur. Min. autẽ ẽ certa, qz rão fralis prij et causæ ẽ productio, aut causalitas, aut cõicatio. Ma. autẽ patet tũ ex Florenti. vbi principiũ spiratiuũ coniũgitur semper cũ productõe actuali, tũ ẽt qz principiũ radicale, seclusa productõe actuali, n̄ ẽ principiũ actu sed in poã deus enim ab æterno n̄ ẽ causa rerũ, sed causatiuus, neq; hõ ẽ causa hõis, quẽ nũquã genuit: neq; ego sũ causa scandali quod nũquã ẽ: g.o priũm et causa fralr, et absolute constituitur productõe actuali. de principio radicali dico absolute eẽ dicendũ Prem et filiũ vnũ principiũ phrasi Theologica, a qua n̄ ẽ discedẽdũ. pbr ex §. 24. in eo enim testimonio dixit Ioh. priũm quo gnãtionis, et spirõis eẽ id quod cõicabile ẽ, id est naturã q.æ ẽ cõis, vt constabit testimoniũ illud legenti. Ratio ẽ qz priũm sumitur pro principio cõicatiuo, quod roẽ nrã principes partes gerit: itẽ qz indubitatũ ẽ et de fide naturã eẽ priũm quo: ẽ autẽ valde dubiũ relões eẽ principiũ quo productiuũ, id enim multi Theogi negãt affrantes nam eẽ priũm quo cõicatiuũ et productiuũ: g.o absolute asserendũ ẽ duas personas eẽ vnũ priũm et radicale, qz absolute sũt vnũ

Quo sensu Pater et filius dicendi sunt duo principia radicalia spiritus.

coicatum propter vnitatem voltis et nae. At vº in aliqº sensu sunt et duo pria radicalia id est radicalr productiua. pbr qz in roe prij radicalis productiui constituuntur fralr proprijs relationib. in recto significatis, quae quidem sunt duae. quod et in oi sentia asserendu e, qz apud oes constat relones aut ee prium qº productiuu, aut ee condioem sine qua n. qae conditio sgari pt fralr, et in recto hac voce prium. In qº sensu accipio Durand. et antiquos nonnullos quos secutus e Nassa. Aduerte poe in obliqº sgari sbas per se stantes, qz in explicoe nominis per verbu substantiuu n pont aliter constitui vt cu Boethius definiuit Persona ee subsistiam illectualis naturae, natura gr qae per se stat, ponitur in obliqº, nepe in casu significante possessioem rei. In recto aute nihil pt poni, nisi ad modu per se stantis.

Obijcis. prium quod significat in recto personas qae sut producetes et coicantes vt quod; n vº spiroem aut nam, qae sut prium quo gº pria sut duo, et n vnu. probo Antecedes qz actoes vt quod complete sut suppositoru, rationu aute quib. suppota constituuntur actoes sut vt qº, vel ad sumu vt quod incomplete. Confir. produces creatu n supponitur in recto pro roe frali producendi, nec pro actioe: gº neqz in diuinis. Duran. in 1m dist. 11ª q. 3. num. 7. et 8. respondet pria ee duo, si prium accipiatur pro conditioe. §. 27.

Resp.deo principiu ~~quod~~ accipi poe vel substantiue vel adiectiue, concrete vtroqz mº. Principiu substantiue concretu n accipitur vt qº, neqz vt quod, sed tm accipitur, vt significat tota roem necessaria ad roem principij. ita spirator et principiu spiratiuu, significat in Pre et filio oe quod e necessariu vt coicent nam spui scto, et eius persona producat: haec aute sut tria: primu e faeunditas voltis: 2m. e spirao actiua actualis: 3m sut duae §. 28

persae spirantes. Haec sgantur substantiue, et concrete his vocib. principium, spirator, quae voces in recto sgant faecunditatem voluntatis vt prium quo coicatiuum, item spiroem actiuam actualem vt prium quo productiuum: in obliquo autem sgant duas personas quae petunt denominari producentes. Itaque hoc nomen prium et spirator conuenit his trib. reb. concrete sgatis. Principium autem quod sumr adiectiue, qz sgat denominoem completam conuenientem duab. personis, quae denominantur producentes. vnde non est idem spirator, et principium quod, in modo significandi: qz spirator est substantiuum, principium autem quod adiectiuum. vnde absolute non est dicendum esse duo principia quod, qz principium est substantiuum, vox autem quod sgat nomen illud esse adiectiuum: quae non bene componuntur: qz non pt idem nomen simul esse substantiuum et adiectiuum. sunt ergo duo producentia, vel duae persae producentes, qz persa producens dicit in recto personam, et in obliquo productoem, persae autem sunt duae; ergo sunt duo producentia.

§. 29. Haec facile explicantur ex mysterio Trinitatis: Pr enim est deus, filius item est Deus, vterque autem est idem deus, qz Pater et filius hnt deitatem, quam deus in recto sgat et vterque eandem deitatem, ob quod sunt idem deus, ita Pater est prium et spirator, filius autem est spirator et prium: vterque autem idem principium, et spirator idem, qz hnt eandem spiroem et faecunditatem, quas prium et spirator dicunt in recto. Item sunt tres persae omnipotentes, et tres creantes, qz sgantur in recto persae. tres Creatores non sunt dicendi, qz creator substantiue accipr, et in recto sgat deum, qui est vnus et non tres: nomina autem adiectiua de deo dicuntur in plurali, quatenus sgant pro substantiuo, et in recto personas.

3. cod.

139. Disp. 10ª

Hanc rem desumptã ab vnitate spiratis, et fecunditatis red- §. 30
dit Ioh. Thesgus in conci. Flor. vt constat. in §. 11. et 14.

S. Ansel. et S. Anselm. de Processione spus sci. cap. diligentius. citera I.
his verb. [Quod dicit cũ n eũ voc de duab. causis, siue
de duob. principijs, respondemus quonia sicut n credimus
spum sctum ee de hoc vnde duo sut Pater et filius; sed
de hoc in qº vnũ sut, ita n dicimus duo eius principia sed
vnũ principiũ. Quippe cũ dicimus deũ principiũ creaturæ
intelligimus Prem et filiũ, et spum sctum vnũ priũm, n
tria principia, vnũ creaturæ, n tres creatores. Quamuis
tres smt Pt, et filius, et spus sctus. quonia per hoc in qº
vnũ sut, n per hoc in quo tres sut] Ecª. Hæc Anselm. re-
curritur ad formale, sgatum positũ in recto, nepe ad
fecunditatẽ coticatiua vnde e spus sctus, n vº ad personas a §.
in quib. e. 31.

Occamus. Okhamus in 1m dist. 12. qe 1ª. Gabr. ibid. art. 3º. P.
Gabr.
Molª Molª q. 36 art. 4 disp. 2. versu Occamus. Nass. art. 4. contro.
Nassar. 2ª. in conclusionib. aª roe tuentur vnitatẽ prg. asserũt ex
eeia et spiroe actiua constitui rẽ nrã in diuiduũ hoc spiras
quod mediate n supponit pro aliqº suppoto, sed pro indiuiduo
sbã diuina spirantis. Quod indiuiduũ indeterminate supponit
pro suppotis, nepe pro hoc vel illo. vt hic deus supponitur pro
indiuiduo deitatis significata in concreto, quod indiuiduũ prat
S. Thom. de trib. personis, ob quod sut vnus deus licet personæ sint tres.
quib. fauere vr S. Tho. q. 36. art. 4. ad 4. opinas priũm
spus suppomi confuse pro suppotis, clare autẽ pro spiroe actiua
et naturæ. vnde arguit. spirans supponitur directe et de-
terminate pro constituto ex eeia et spiroe. sed hoc con-
stitutũ e vnũ. qz spiras et eeia sut vna. qº priũm
e vnũ. Ma. por. primũ ab exemplo huius dei. 2ª. qz
tota ras spirandi vt quo. et vt quod reperitur in
hoc indiuiduo, abstrahendo a captu fralis huius aut illius.

Hæc opinio

§. 32. Hæc opinio impugn.r 1.m qz concilia et PP. explicant recte vnitatē pry, nec recurrūt ad hoc vagū indiuiduū, sed ad vnitatē virtutis et spirōis actiuæ. 2.º constitutū illud n̄ spirat vt quod complete, sed vt quo, vel vt quod incomplete, qz denominari producēs vt quod cōplete oritur a productōe, q.ª si n̄ ē personalitas n̄ ē producens vt quod complete aut incomplete, sed illā denominoem tribuit personalitati vt quod incomplete, et toti pers.ª vt quod complete, spirāo autē actiua n̄ ē personalitas fralr, sed est rōe nrā proprietas personalitatis. 3.º spirans nihil dicit confusè. n̄ ex p.e virtutis q.ª ē voluntas, neq3 ex p.e productōis q.ª ē determinate vna: neq3 ex p.e suppositorū, qz vtrūq3 exigitur determinate et copulatiue, vt ostēdi sec. 1.ª ꝯ n̄ sgat indiuiduū vagū.

Spiratio actiua fralr solū ē proprietas personalitatis.

§. 33 Ad argumētū ex §. 31. nego Ma. supponitur enim in recto pro natura, et spirōe actiua actuali, in obliquo autē pro vtroq3 supposito clare et distincte. qz spus ab vtroq3 petit procedere. Ad 1.am proboem constabit disp. 16. §. 8. et 9.º deū si recte concipiatur supponi in recto pro natura in obliquo v.º pro trib. pers.is in particulari. Resp.deo 2.º dato antecedenti negando consequētiā. qz deus idē ē, qui concipitur a negātib. Trinitatē et affrantib. qz cū quauis personalitate et natura constituitur deus, at v.º spirator dicit determinate duas personas in obliq.º propter rōes redditas sec.e 1.ª Ad 2.am proboem nego Antecedēs, vt patet ex §. superiori. proboē 2.ª

S.co Vtrū Pater spiritū producat per filiū. 4.ª S. Tho. q. 36. art. 3.

Apud Græcos frequēs ē, spiritū a Prē procedere per filiū: Latina §. 34
Ecclesia eā prāsin recusauit, qr ansā errandi abripiebant Græci
vt constat ex Florenti. sess. 24. vers. quib. latini his verbis.

Florētinū. [Nolebant g° latini præpositiōem per suscipere, ne propter ambiguitatē vocabuli quisquā impius crederet præpositiōem per organū quoddā significare]. deinde infra versu q^a oīa. Pontifex præcepit Græcis vt exponerēt in q° sensu acciperent præpositiōem per: Græci v° manus dederūt. versu. Græci v° his verbis. [occidentaliū ac orientaliū ~~scrip~~ sanctorū scripta diligenter auscultabimus, quorū alia sanctū spūm ex Prē filioq̄, alia v° ex Prē per filiū procedere testantur: nos tn̄ illud ex filioq̄ postponētes sctūm spūm ex Prē per filiū ab æterno, substantialiterq̄ vt ab vnico prio, vel vnica causa procedere profitemur. Quandoquidē præposiō per in scti spūs processiōe cam sgāt.] Quib. directe Græci respondere Pontifici, admittētes per filiū. et ex filio idē ēē; sgant enim filiū verū ēē principiū spūs scti.

Ita S. Tho. eā præposiōem admittit: qr cū verbū acci- §. 35.
piat a Prē fœcunditatē spiratiuā, quisquid ab illa producitur, producitur a Prē per filiū, vt per creaturā fit a deo quidquid fit a creatura, hoc tn̄ n̄ dicit Prem ēē causā remotā scti spūs, neq̄ enim id Græci dicebāt; etenim Pater imēdiatiōe suppositi et virtutis producit et spūm sctūm tā imēdiate, quā filius eundē spiritū, et quā ipse filiū

S. Tho. q. 27 art. 5°. DISP. Vtrū in diuinis sint plures processiōes quā duæ. 11^a

ēē duas processiōes constat aperte ex disputob. superiorib. §. 1
verbū enim includit processiōem realē adicente: et qr verbū ē filius dicit ordēm radicalē ad spiritū qr in rōe filij constituitur per fœcunditatē ad aliā personā

q^ae amorē includat. Quo statuitur dogma xianae fidei de mysterio Trinitatis in personis. Pater enim procedit a nullo, filius autē p^o-cedit a Prē per gnoem; spus sctus a Prē et filio sine generoē.

§. 2. Non eē nisi duas processiones realr dmitas nec plures personas quā tres. docet eadē fides adstruēs Trinitatē personarū n̄ v^o quaternitatē. aut maiorē multitudinē: etenim quaevis processio dmita realr ab alijs terminaretur ad Personā aliā realiter dmitā; qz eadē pers^a n̄ terminat nisi vnā actoem adaequatā, qz ex natura rei nullus terminus pt produci duab. actiob. adaequatis: quod autē in deo ex natura rei eē n̄ pt, nec diuinitus pt. qz in diuinis nullus ht ius in ijs q^ae necessario existūt.

§. 3. Quāuis autē praecipuū argumētū ē authoritas dei nobis cōtestātis hunc processioum numerū, et maiorē negātis: at suppōta reueloe de Trinitate possumus optimis rob. confirmare n̄ eē plures processiōes. 1^a ē, qz per illectum n̄ pt eē nisi vna duntaxat; alia v^o per voltem. sed per alias poas n̄ pt eē processio diuina. g^o in deo duae sunt praecise processiōes et n̄ plures. Ma. pbr. qz si poent eē plures per illectum, poent eē infinitae. qz vt n̄ repugnaret duae, nec repugnaret tres. quod enim probaret duas, probaret et tres. qz si semel pont multiplicari indiuidua eiusdē omnino spei, pont multiplicari sine fine. nullus g^o eet terminus in personis intellectu productis. Idē dixerim de vol^te. Quod argumētū efformat Bassi adductus disp. 7. §. 6. Infinitudinē autē personarū nullus quātūuis insanus admittet. Bassilius.

§. 4 Min. autē pbr. nēpe per aliā poam n̄ poē eē processioem diuinā. qz oīs processio dina ē necessario ad intra, et n̄ ad extra, ad intra autē n̄ pt eē nisi per poam vitalē: qz illa actio eet vitalis. At n̄ ē poa vitalis in deo, praeter illectum et voluntatē; qz nulla ē poa

vegetatrix, nulla sentiēs. Memoria autē n̄ ē proprie in deo qz nulla ē cognōis repetitio, aut cessatio. g° n̄ ē alia poā vitalis. Omnipoā autē n̄ pt producere aliquid diuinū, qz eius terminus adæquatus ē ēs ex nihilo proxime vt Angelus, vel remotè vt ea q^ae pendēt a sbtō creato ex nihilo, vt accns et forma corporea. Itē omnipoā producit ad extra: ob quod eius terminus n̄ pt eē idē cū eeiā dīna. Quod argumētū sctus Tho. efformat.

2°. argumentor si eent plura verba, ea oīa producerētur a solo Prē, nec enim herent quasi dependētiā vllā ab hoc verbo: cur enim hoc poēt oriri a solo Prē, aliud v° a Prē et hoc verbo; in spiritu sctō ē alia ratio; qz productio per voluntatē oritur per se a verbo. at si oīa verba eent a solo Prē dinguerentur mutuo sine vlla oppositiōe relatiua actuali aut radicali. Quod eē absurdū probaui disp. 8ª. g°. §. 5.

Cur oritur vnus actus illectus ab alio. et volūtatis ab a°.

Confir. n̄ oritur realiter vnus actus illectus ab a°, nisi ob imperfectoēm, qua vterqz obm̄ attingit. simplex appræhēsio ideo infert iudiciū, qz ipsa nihil asseruit de suo obtō, quod videlicet sit tale aut quale. Ex illa g° oritur alius actus affirmās realiter, aut realiter negās obm̄. qz v° hæc affirmaō n̄ penetrat aliquando totū obm̄, iuuatur alia cū q^a elicit discursū q° melius penetratur obtm̄; vel ex vno actu (vt volūt aliqui) versante circa eeiām infertur realiter alius circa proprietatē. Hæc autē imperfectio n̄ ē in verbo dei; g° ab illo n̄ ē opus vt producatur aliud verbū. Licet enim aliqui minus bene admittūt in deo rōe nrā conceptū simplicis appræhēsionis: at n̄ propterea dicūt appræhēsioēm eē realr̄ priuīm iudicij; qz ad hoc opus erat vt in deo eēt appræhēsio simplex realr̄. id ē realr̄ carēs affirmoē. Ex q^a imperfectoē oritur in nobis realis iudicij processio ab appræhēsioē simplici. Idē de vol^te dixerim qz ex simplici complacētia oritur amor efficax §. 6.

et ex intentione finis electio mediorum, (si ab illa dinguitur).

§. 7. 2ª ratio est a priori. verbum divinum est terminus adaequatus fecunditatis generativae. et spus sctus est adaequatus trus fecunditatis spirativae: sed cum tro adaequato unius poae. non pt esse alius eiusdem, ut ex terminis liquet: alioquin enim non esset terminus adaequatus, ergo cum hoc verbo non pt esse alia processio per illectum, nec cum hoc spiritu alia per voluntatem. Ma. pbr. qz terminus infinitus per eeiam, continet oem roem termini possibilis per eeiam in illo gne: sed verbum est per eeiam terminus infinitus fecunditatis per illectum ergo verbum divinum continet oem roem possibilem termini fecunditatis per intellectum. de Min. quis ambiget. Maior pbr tum ex definitione infiniti per eeiam, quod continet formaliter aut eminenter oem perfectoem possibilem in roe entis. Cum agerem de infinito disp. 13. phisi. ostendi infinitum proprie esse, quod caret principio, et fine, id est causa efficiente et finali. ex quo seqr eois definitio infiniti per eeiam; nempe quod continet oia possibilia in eo genere. Cum gr verbum careat causa efficienti et finali est infinitum per eeiam in roe verbi. ergo continet oem perfectoem possibilem in roe verbi.

§. 8. Confirmr. esse terminum productois divinae est aliqua perfectio et esse terminum adaequatum est et perfectio, qz est esse tam perfectum in roe termini. quam poa gnativa in roe poae; et esse id in quod satis ut ita dicam, tota occupatur poa, eesqz terminum tm, quanta est poa. ob quod creata quavis creatura supersunt infinitae creandae, qz nulla est tanta quanta est poa: sed oem perfectoem possibilem qae pt apprehendi in genere verbi continet hoc verbum dei. ergo in eo continetur esse terminum adaequatum fecunditatis generativae dei.

§. 9. Dices 1m. hoc argumto ex §. 7. probari verbum divinum esse intensive adaequatum fecunditati gnativae non vero extensive; qz pont trus et poa esse adaequata intensive, et non extensive. ut ignis

Quæstio 28ª
Artic. 19.

producēs et productus sūt adæquati intēsiue, et nō extēsiue, qz ignis pt multos producere. Resp.deo trum infinitū per eeiam ee adæquatū fœcunditati infinitæ per eeiam, qz vt hæc excludit oem aliā fœcunditatē, ita et ille oem aliū terminū: et vt nō pont ee duo dij propter infinitudinē per eeiam cui repugnat multiplicitas siue num.o siue spē. ita repugnat alius trus per illectū. Quod affertur de igne nō vrit. qz multiplicitas extēsiua oritur ex imperfectōe rerū creatarū; vnde tā poā ignis, extēsiōem ht quā trus. imo extēsio oritur per se 1.o ab ipso trō; qui multiplicari pt numero. At vbi ē infinitudo per eeiam, nō ē locus extēsioni in eadē rōe.

obijcis 2.o filiaō et spiraō passiua sūt duo tri admittētes extēsiōem, g.o et in illectu pont ee duo verba admittētia extēsiōem. Nego duas personas efficere extēsiōem, qz extēsio contingit duplr. 1.m qn inter duas res, quarū vna continet oem alterius perfectiōem seclusis oib. eius imperfectōb. vt deus et creatura constituūt perfectiōem extēsiuā maiorē, quā solus deus. 2.o qn sūt duæ res eiusdē spēi. Neutrū in deo contingit: nulla enim pers.a ē imperfecta, nec in rōe pers.æ sūt quasi eiusdē spēi. Quo autē pacto relōes dicāt perfectiōem ostēdā disp. 15. §. 10.

3.o obijcis. spus sctus ē trus virtutis productiuæ dei, quāuis verbū ē trus infinitus per eeiam. g cū verbo pt ee alius terminus. Distinguo Antecedēs. ē terminus eiusdē virtutis, accepta adæquatæ nego Antecedēs: virtutis inadæquate acceptæ concedo Antecedēs qz licet virtus cōicatiua per illectum et voltatē ē eadē, at rōes, et virtus productiua sūt relōes. vnde Paternitas et natura constituūt priūm realiter, et quasi specifice dinctum, a priō spiratiuo quod; quod includit et filiōem, vt dixi disp. 10ª.

Quæstio 28ª

De Relationibus diuinis.

Hæc quæstio multū pendet ex philosophia. disp. 15. methcæ satis abunde egi de relōe, illuc reijcio auditores ad rōem coem relōis. Quæ autē sūt propria huius instituti, ex instituto disquirā.

Quales relationes sint in Deo.

ARTIC. Iº

§ 1. In deo nõ relõs nõ pt in duplũ reuocari, relõ enim ẽ cuius eẽs ẽ ad aliud. Pater autẽ ad aliud ẽ, nõ ad se; nullus enim ẽ sui Pater, sed filij, qui dñctus ẽ realr a Prẽ. itẽ 1ª persona ẽ reales principij 2ãe 1ª; autẽ et 2ª sũt reales principij 3ãe. quæo autẽ eẽs pt vtrũ relõ sit rõis. an realis? an pramentalis an vº transcendentalis?

§. 2. Relões eẽs reales pbr aperte. qz relõ rois ẽ qua per solũ intellectũ vna res ẽ ad aliã: sed Pater in deo nõ per solũ intellectũ. sed a pte rei ẽ ad filiũ. gº Pater relõe realr refertr nõ vº rois. 2º. qz Pater ẽ realr priusq filij, gº habet per quid sit realr ad filiũ. Objcis; Deus ẽ realr causa creaturæ, nec ad illã realr refertur, gº nec ad filiũ Pater. S. Tho. respdet eẽs dei nõ eẽs ad creaturã; at eẽs Pris ẽ ad filiũ. Facilis ẽ responsio. aut agitur de relõe transcendentali qua ia negauj supra in deo ad creaturã: qz si hæc eẽt impossibilis adhuc deus existeret, in qº sensu ẽ S. Tho. vnde neS. Tho.
gãm conseqãm, qz si filius dei eẽt improbily; nõ eẽt pbilis Pater. at si nõ eẽt pbilis creatura adhuc eẽt pbilis deus.

§. 3. Si vº sermo sit de relõe pramentali ostẽdã inferius eã nõ eẽs in Prẽ ad filiũ: vnde nõ miruñ, si nec sit in deo ad creaturã. adhuc tñ ẽ in Prẽ relõ realis ad filiũ, qz in mea sentẽtia relõ causæ ad effectũ ẽ denominõ extrica consistẽs in existia causæ, et effectus, cũ denominõe ab actõe qua effectus oritur a causa. vnde probaui disp. 15. Meth. in deo eẽs relõem realẽ ad creaturas, qz præter entitatẽ dei addit sola denominõem extricam ab existẽtia creaturarũ. Et quauis hãc relõem negemus deo nihil inde contra relõem inter personas, qz S. Tho. constituẽs relõem pramentalẽ in extrica denõne, eã negat in deo ad creaturã; qz eius relõ pramentalis constituitur a S. Thoª inter extrema ordis eiusdẽ. vnde nego conseqãm in §. 2º. qz Pater et filius sũt ordinis eiusdẽ; nõ vº deus et creatª. Si autẽ relõ constituatur in accnte dñcto a fundamto et trõ; Respdeo relõem Pris eẽs substãtia 1. persõæ relõ autẽ eius ad effectũ nõ ẽ substãtia eius, sed reale eiusdẽ accnis. ẽ gº Paternitas relõ realis.

Relaõ pramentalis vel ẽ accns dnictũ realr a fundamto et trõ, § 4
vel ẽ denominaõ extrica a fundamto et trõ, vt ostẽdi disp. 15.
Meth. Relaõ transcẽntalis ẽ idẽ cũ entitate rei, qæ immediate refertur. vg. materia 1ª refertur ad formã, qæ relaõ ẽ idẽ cũ mria 1ª. Actio refertur ad trum et ad agẽs. qæ relaõ ẽ idẽ cũ substãtia actois. 2ª fusius dixi disp. 15. Meth.

Hinc infero relõem Pris ad filiũ in deo ẽẽ transcendentalẽ. qz Paternitas ẽ de roẽ, et substia Pris; ita vt nihil sit dnictũ a constitutiuo Persæ in roẽ Persæ. Nũc enĩ suppono Personas constitui formalr relob. et has ẽẽ et roẽ nrã idẽ cũ originibus. quod si quis velit Paternitatẽ ẽẽ aliquid roẽ nrã dnictum ab origine, et illã consequatur, adhuc ẽ relaõ transcendentalis: qz sola dnictio rois inter relõem, et rẽ proxime relatã n sufficit ad eã constituẽdã in pramto. qz pramentũ constituitur, vel per extricam denominoem, vel per accns reale pramentale et phisicũ. Multi dnigunt roẽ relõem materiæ ad accntia, et tn ẽ transcendentalis, qz realr ẽ idẽ cũ substãtia materiæ. § 5

Relões hasce ẽẽ transcendentales clare docuit S. Tho. hoc art. 1º. eas explicãs exemplo grauitatis respiciẽtis natura sua terminũ et centrũ. Itẽ qz ipse pramentũ ad aliquid n constituit in aliqº vno ente, sed in aggregatioẽ duorũ, vt ostẽdi disp. 15. Meth. sec. 2. et 63. At paternitas diuina se ipsa sola ẽ ad filiũ. gº in sentia S. Tho. Paternitas n ẽ relaõ pramentalis, sed transcendẽtalis. § 6

S. Tho.

S. August. recte dixit de deo dici res duorũ pramẽntorũ. hoc ẽ substãtiã, et ad aliud, qz deus ẽ substãtia: Pater itẽ ẽ ad filiũ. At n dicũtur hæc de deo cũ imperfectoẽ.

S. August

Præter has relões transcendentales possumus in deo cõcipere easdẽ cũ imatioẽ pramentaliũ, vg. Pater et filius sũt coexistẽtes, et sũt duæ persæ. vt gº coexistẽs creatũ dicit imitoem pramenti ad aliud; ita et in deo. § 7

Vtrũ relatio diuina secundũ ad sit realis. Disp. 13ª

§ Relaõ differt a cæteris reb. (quæ sũt absolutæ) quod relaõ ẽ ordo ad duas res, nẽpe ad sbtm̃ relatũ. (vt ita dicã) et ad terminũ ad quẽ refertur sbm̃. Absoluta vº n̄ sũt nisi in se, et ad se, exempli grã similitudo et albedo; hæc n̄ ẽ nisi in sbto, nec illud refert ad terminũ: similitudo autẽ et ẽ in sbto, et illud comparat et refert ad terminũ, simile enim alicui ẽ simile, albũ autẽ nullius ẽ albũ. Hinc oritur albedinẽ n̄ herẽ nisi conceptũ in qz ẽ in sbto. similitudo autẽ ht̃ conceptũ in qz in aliqº ẽ, itẽ et coptum ad, qz ad aliud ẽ. Quæritur gº vtrũ in relõe diuina n̄ solũ coptus in sit realis. sed et vtrũ sit realis coptus Ad.

§. 2. Potest considerari raõ Ad vt abstrahitur ab Ad reali et rois. itẽ vt contrahitur ad reale Ad, et rois. hoc ẽ quando a pe rei vnus conceptus ẽ ad aliũ; vel qn̄ sola roẽ nrã. S. Tho. hoc arti. dixit in pramento relois reperiri conceptũ coem̃ relõi reali, et rois; in cæteris autẽ pramentis nihil reperiri coẽ. at certe vt concipimus roẽ nrã vnũ conceptũ ad aliũ vt genus ad spem̃, quin sit realr̃ ad illã ita concipimus in, qz qæ re ipsa subsistũt concipimus ad modũ inhærẽtiũ; differẽtia enim pratur in quale quid, et ad modũ adiacẽtis.

§. 3. Dico 1º. raõ ad n̄ abstrahitur a reali et rois. pbr, qz enti reali et rois nihil ẽ coẽ, nisi sola voce: qz ẽs rois ẽ pura repugnãtia ad eẽ, ẽs autẽ reale ẽ aptitudo ad eẽ; vnde sũt 1º. diuersa. nec magis conueniũt in roẽ entis, quã visus et cæcitas, in roẽ vidẽdi. Confirmatur ẽs et relaõ rois n̄ sũt in se ẽs, nec relaõ; sed tãtũ ẽ appræhẽsio de illis ac si eent ens et relaõ; at vº ẽs, et relaõ realis sũt in se vº ẽs, et relaõ; sed imaginatio de relaõe, et relaõ n̄ conueniũt in vllo coptũ relois sicut imaginaõ de hoẽ n̄ cõuenit in coptũ hois. cũ ipso hoẽ; gº S. Tho. egit de conueniẽtia in sola voce. vt recte explicant P. Vazq. et alij ex nris contra Thostas n̄ nullos.

1ª Concld.

Confir.

dico 2. rao ad vt contrahitur ad relões reales ē realis. pbr aperte. relaõ in suo gnē differt realr ab oi n relõe, go constituitur et dinguitur in roē relois per aliquid reale; alioquin n poet realr dingui nec constitui. sed dinguitur et constituitur per Ad go rao Ad ē realis. probo Min. qz rao in si prascindatur ab Ad ē cois reb. absolutis, albedo enim ht roem in vt similitudo: differut autē, qz albedo n ht Ad; illud autē ht similitudo.

Confir. qz rao Ad n ē nouus coptus dinctus ab in, sed ē propria illius diffa, at differiā entis realis necesso ē realis go rao ad ē realis. Min. ē certa, qz differiā ē realr idē cū re quā differre facit: itē ex conceptu differēte, et differētia constituir roē nrā integer conceptus, vt hō ex ali et rali; sed coptus realis n constituitur nisi conceptib. realib. go. Mai. vo pbr, tū qz in relationū differt ab in absolutorū, quod alterū ht carētiā ad aliud, alterū autē n ht eā carētiā, tū qz relaõ vt ē aparte rei in sbto, illud informat referendo illud, et respiciendo ad aliud. Pone totū conceptū Paternitatis diuinæ; illa vt virtute dinguitur a natura constituit Prem ad filiū; ita vt eius in n possit concipi adæquate vt tale. nisi concipiatur vt respiciēs filiū, et per illud in indiuiduū Pater ē intricē Pater, go intricē per illud in constituitur ad filiū Idē dico de Paternte. creata si ē accns dinctum realr a fundamto et trō. illud in roē talis inhærētiæ differt ab albedine quod intricē ē ad filiū, albedo autē ad nihil ē. vnde male deducūt Thomistæ relões diuinas n ēē, fralr perfectões, qz relaõ sdm ēē Ad n dicit perfectoem. etenim iā constat Ad ēē differiam in de qo agetur disp. 16. a §. 4.

§. 5.

Thomistarū mala illatio.

Disp. Qua roē relões dinguantur ab eēiā diuina. 14ª

longa eet instituenda dispao nisi penderet ex philosophicis argumtis, qa late proposui disp. 6. Meth. vbi probaui quid sit dinctio realis, quid dinctio ex natura rei, quid dinctio rois, itē n dingui relões ab eēiā, per diuersas fralitates obtuias, sed per diuersa conotata disp. 10. logā §. 102. ostendi qo pacto frā syllogistica vim ht in mysterio Trinitatis. hic tn n nulla sumatim perstringā.

Sco. § de Distinctoe reali. 1a.

§. 2. Dinctio realis e negao a pe rei ~~vnius~~ identitatis vnius rei cu a. haec dinctio exigit duo; alteru vt duo extrema existat, alteru vt vnu realr n sit aliud, sed fundet negoem identitatis cu illo. vocatur negao realis, qz eo mo qo e, existit a a pe rei vt de priuoe dixi disp. 3. phisi.

§. 3. Natura dei et reloes diuinas n dingui hac roe certu e ex fide et roe euideti. Quauis enim sola natura n pt nos ducere in cognoem huius mysterij, at pota eius reueloe, pt euidenter ostendi realis identitas ir nam et reloes diuinas. fides ea docet, du ostedit deu ee trinu, et vnu vnitas enim e in natura, trinitas in personis, qae n poent constituere Trinitate cu vnitate nisi per identitate reale cu natura.

§. 4. dices hoc mysteriu recte componi cu reali distinctoe personaru tu ir se, tu a natura. Quod enim xpus asseruit ego et Pater vnum sumus, et quod Ioh. et hi tres vnu sut sgat nam diuina ee vna numero in trib. personis, vt multi dicut vna humanitate compositura vnu hoem, si vniretur trib. suppotis. Quod aute dicitur Prem ee eunde numero deu ac filiu, explicatur eode mo, nepe vtruqz here eande numero natura dei. Quae aute fides docet de processioe vnius personae ab alia quin natura producat aut producatur. ite hipostasyn verbi fuisse imediate vnita humanitati, quin ea vnio sit imediate facta ad nam dei hoc pacto facilime explicantur. Patre aute et filiu ee eiusde voluntis recte dicitur qz voluntas e ide cu natura. et dingui a relob. Hice plane error Gilberti Porretani vt ex S. Bern. et Othone Frisegesi ostendit P. varq. disp. 120. c. 1o. et 2o. Nec enim Gilbertus dinctoem ulla reale constituebat ir nam, et attributa.

sed inter nam̄ et relōes. hāc autē proposiōem Deus ē deitas negauit accepto deo pro persona; asserebat autē Deus ē deitate, vt hō ē humanitate.

Hic error dānatus ē ab Eug. 3. in Conci. Remēsi, et assertū deū ēē deitatē in oī sēsu. et deitatē ēē deū. Quod pbr ex scriptis vbi hoc mysteriū asseritur n̄ quacūq; rōe, sed cū perfecta simplicitate, et tota perfectiōe appræhēsibili, sd melius appræhēditur perfectio dei per simplicitatē, g°. vnde sumitur argumētū a rōe. Natura diuina ē idē realr cū oī ente perfecto carēte oī imperfectōe, qz tale ēs ē perfectio simplr simplex sine imperfectōe admixta: sed relōes diuinæ sunt perfectæ sine vlla imperfectōe. g° diuinitas ē idē realr cū illis. §. 5.

Itē in deo nullus ē coptus qui n̄ sit deus, g° relōes sūt idē cū natura. Antecedēs liquet 1°. qz si n̄ ēēt deus, ēēt n̄ deus, et consequenter ēēt creatura, qz oē ēs n̄ deus ē creatura. 2°. qz si relaō n̄ ē deus aut ē maior deo, quod ēē repugnat: aut ē minor deo; sic autē ē creatura et imperfecta qz n̄ ht realr perfectōem dei: aut ē æqualis deo, ac iā tūc ēēt deus quo argum^to recte fuit vsus S. Bern. Mitto composiōem realē q^a ēēt in deo ex natura et suppōto: et dependentiā realē, quā hēret natura a posteriori, a suppōtis a se dīnctis. §. 6.

S. Bern.

S^co. 2^a

S^co. de dīnctōe ex natura rei. 2^a.

Præmoneo ab scoto satis clare assertū quid sit dīnctio ex natura rei nepe dīnctōem frālem, et rōis rātæ trātam, ad eandē entitatē obti, sed cui correspondēt plures frālitates obtiuæ, q^æ ante operoēm illectus nullā hnt actualē et frālē dīnctōem. sed virtualē tm̄, et fundamētalē, qualis admissa fuit a Petro Tarantasio accusata a Patrib. dominicanis apud Ioh. Bercelēsē Generalē, et explicatā a S. Tho. in sēsu, quē deinceps secuti sūt, quā Tarantasij opinioem cū P. Mol. sequti Recentiores. §. 7

Petr. Tarantasius.

Nominales

Itaq; Scotus nihil dixit præter diuersas fr̃alitates obtuas respondẽtes actui illectus dinguenti obm̃ quod in se nullã ht̃ dinctoem̃ nisi virtualẽ. prhasis autẽ scotica fuit mala, et suspecta in fidẽ, qz admittere visus fuit actualẽ et fr̃alem dinctoem̃ inter diuina. ob quod ipse eã sæpe correxit, et se subiecit iudicio melius sẽtiẽtiũ. Q.^a oĩa late probaui disp. 6. Meth. sec. 3. vnde cũ Scoto mihi n̄ ẽ in re controuersia. Nec itẽ cũ Gabr. et Occamo dinguentib. ex natura rei relões a natura; attributa autẽ a natura sola rõe; qz hi dinctoem̃ rõis admittũt sine pluralitate fr̃alitatũ per sola diuersa cõnotata, at dinctoem̃ ex natura rei admittũt in pluralitate fundamẽtali fr̃alitatũ. At cũ aliquib. Scoti discipulis ẽ grauissima: n̄ v.^o cũ oĩb; multi enim hãc Scoti expositioem̃ admittũt. Gabr. et Occamus explicati.

Subsẽ. Proponitur dinctio ex natura rei, et ex ipsa explicõe impugn.^r Q.^a 1

§. 8. Cũ aliqui Scotici admittãt dinctioem̃ mediã inter realẽ et rõis oporteret vt eã explicarẽt, sed nec id præstãt, nec pont̃, qz quod n̄ ẽ, n̄ scitur. Philipp. Fab. in 1.º disp. 20. nu. 44. asserit dinctoem̃ realẽ probari n̄ ex prãtis contradictorijs sed ex separabilitate reali vnius rei ab a.^a Vnde videtur inferre attributa ir̃ se et a natura et relob. differre ex natura rei propter prãta contradictoria n̄ v.^o realiter propter inseparabilitatẽ mutuã. Hinc ostendi pt̃ discrimen ab ipso constitutũ in 1.º disp. 19. nu. 4. nẽpe dinctoem̃ realẽ ẽẽ maiorẽ quã dinctoem̃ ex natura rei; et hanc maiorẽ quã distinctoem̃ rõis, qz dinctio realis consistit in separabilitate duarũ rerũ: dinctio ex natura rei in terminãdis prãtis contradictorijs, sed cũ inseparabilitate: dinctio autẽ rõis in solo diuerso modo concipiendi eandẽ rẽ, quã frequenter vocat Faber.

dinctoem rois racionantis, vt cu quis loquitur secu ac si eet cu a. vt de S. Bern. dicitur. Bernarde ad quid venisti.

S. Bernardi dictum memorabile.

Hoc discrime e satis apertu, illud tn obtenebrat ide § 9 author vocib. quide diuersis, ide tn sonatib. ait enim distinctoem reale ee ir re et re, dinctoem tn ex natura rei inter diuersa obta fralia. sic dixit disp. 19. nu. 6. qe phrasis e scotica. et apud ipsu sgat diuersitate fralitatu ex pe obiecti in sesu explicando sec. 4. at apud Fabru plus significat, obta enim fraliter diuersa ceset ee diuersas ~~frab~~ realitates dinctas ex natura rei, siue ex parte obiecti dinctas fraliter ante oem operoem illectus, vt constat ex ijs eius verbis nu. 9. [e vna res habes virtualiter, siue eminenter. quasi duas realitates: qe realitates ita continet in se quicquid illis competit, ac si eent duae res.] hac Fab. quib. lenire videtur asperitate sentetiae illa voce, [quasi duas realitates] at inferius nu. 10. lenimeta submouit ijs verbis. [ergo alia e realitas eeiae, et alia e realitas relois.] admittit g Faber duas realitates in deo dinctas a parte rei ante oem operoem illectus. negat tn duas res dinctas fraliter ante oem operoem illectus.

Fab.

discrime reddit ibi et disp. 20. nu. 65. qz persona § 10 diuina e simplicissima; cu simplicitate aute repugnat res et res, n tn repugnat realitas, et realitas. Nec potui ex hoc authore clarius aliquid eruere, quauis eu n semel aut bis relegere.

Que tame (fateor ingenue) n capio, quo tedat. Hoc § 11 vnu capio eu pessime locutu de Trinitate. vt de scoticis recte monet P. varq. disp. 120. et 116. sentit quide sanius Faber, at phrasis detestada e qua dinctoem reale ir nam et reloes constituit ea disp. 19. num. 4. his verbis. [Ergo n possut copetere eide entitati ex pe rei.] vnde arguo entitati relois conueniut prata qe n conueniut entitati naturae; et hac entitas naturae n e per te eade. ex pe rei cu entitate relois. g n e eade entitas a pe rei. probo consequetia, qz n ee ide ex pe rei, et a parte rei sunt synonima. g a parte rei altera fundat negoem iden-

varqs

§co 2a Impugn dnctio formalis scti inter ⊙ titatis cu altera a parte rei. probo conseq.am qz duæ entitates fundant negoem identitatis alterius cu altera, ex mo q n sut idæ; qz n ee idæ. et ees distinctu e idæ. sed a parte aut ex pte rei entitas natura n e entitas relois q ex pte aut a pte rei altera fundat negoem identitatis cu altera. q ex pte rei. aut a parte rei sut dnctæ entitates. probo consequetia 2am qz fundare a pte rei negoem identitatis cu a re, e ab illa distingui a pte rei. huc vltro; q a pte rei seu ex pte rei natura n e relao. probo conseq.am tu qz per te a pte rei entitas natura n e entitas relois; sed entitas naturæ e natura. et entitas relois e relas q ex pte rei natura n e relas; tu qz q dnguntur a pte rei. n sut idæ a pte rei; sed per te natura e + a pte rei a relæ. q ex pte seu a pte rei natura n e relao; qui e ipsissimus error Gilberti. + distincta

§. 17. Deinde quod asseritur §. 9. nam et relem n ee re et re, sed ee realitate et realitate, e terminoru lusus; realitas enim et res idæ sut, res enim dr quod cu q es, qz rata ht entitate, realitas aute quid aliud e, qua alius terminus deriuatus a voce, ratus rata ratu, sicut entitas et es abstracte suptu sut idæ. Confir. illas realitates vocat Faber entitates: at ois entitas realis e res. sunt enim tri transcendentes explicati voce Reubau. q illæ duæ realitates sut duæ res. q vt per te natura et relas sut duæ entitates, et duæ realitates dncte ex pte rei, ita erut duæ res dncte ex pte rei. et quidem cu data opera voces explanat cauti vtuntur vocib. minus inuidiosis; cu vero feruntur argumetoru ardore loquuntur incauti dnctem realem inter re et re sgantes. Adhuc n vidi discrimé inter re et realitate, nec inter entitate et re. estq valde duru videri cu hæreticis conuenire ta vicine, vt solo nam vocu sono, cuius diuersa sgatiem nullus agnouit, nec ipsi explanat, vitare velint damnatiem ab Ecclesia. vnde dicitur res.

§. 13. Nec melioni nota sut digna q retuli §. 8. qz distinctio realis n e metienda per separabilitate. ois q pont separari dinguntur realr; at n omnia q ita distinguntur, pont separari; vt patet in continuo, cuius oes partes sut dncte realr, nec tn pont oes Continui partes n pont ab inuicem separari oes et diuinitus.

separi. multæ enim necess° ita sūt cōnexæ, vt implicet oēs inuicē diuelli. Clarius exemplū ē in personis diuinis q^æ realiter dinguntur ex fide, qz vna ē principiū reale alius, et tn̄ n̄ sūt separabiles propter vnioēm cū natura diuina, ꝙ vt aliq^a realiter dinguantur n̄ ē opus vt ponūt separari. Ratio a priori; qz dnctio realis n̄ ē nisi negaō identitatis vnius rei cū a^a. ita vt vna n̄ poēt vere de alia prari. Hinc oritur vt frequenter eiusmodi res sint separabiles propter aliquā imperfectoēm: cū autē hæc imperfectio n̄ sit in relob. ideo n̄ pont separari, quāuis sūt dnctæ realr.

Hinc Fabrū impugno. relōes diuinæ sūt inseparabiles qz n̄ pont n̄ eē vnitæ in eēia diuina. ita relaō et natura sūt inseparabiles. Relōes autē sūt dnctæ realr qz vna n̄ ē alia ex p^e rei; ita per te relaō et natura n̄ sūt idē ex p^e rei ꝙ eodē modo dinguntur natura et relaō, q° Paternitas et filiaō. §. 14

Dices vnā relōem eē reale principiū alius. Contra. ex Scoto filiatio n̄ dinguitur ab spirōe passiua, quod sit principiū illius: quāuis enim spus sctus n̄ procederet a filio. nec poēt procedere, adhuc ab illo realiter dinqueretur vt constat ex disp. 8. et 9. ꝙ hinc n̄ pt reddi discrimē. Deinde vt dnctio constituitur scotica, qz eadē realitas n̄ pt herē prata contradictoria, ita eadē dnctōe poterit vna relaō pē priūm alius, qz cū illa dnctōe iā eēt ad aliud, et n̄ ad se. eēt enim priūm alius realitatis et alius entitatis. Imo natura diuina poēt et eē principiū reale relōis, qz ht a parte rei dnctoēm ab illa! Ex argumētis autē scoticorū colligemus quā synistre opinētur. §. 15.

Subs°. 2ª. Subsec^o. Argumenta soluūtur, et ostenditur mala aliquorū opinio. 2ª

Mitto q^æ ab authori^te Philippus adducit, nullus enim sanctorū, nec per somnū cogitauit de dnctōe diuinarū rerū ex ipsarū p^e sed tm̄ ex nostro concipiendi more. Armatur authori^te August. qui vbiqꝫ asserit Trinitatē eē id quod ht, nisi in ijs q^æ ad aliud dicuntur, ht sapientiā et ē sapientia, ht bonitatē et ē bonitas, ht Paternitatē et n̄ ē Paternitas, qz ad aliud dr Paternitas, cuius

Augusti.

Sco 2a Impugr dnchi fralis Scoti inter. eccae 1506.

verba descripsi disp. 8. §. 21. ob quod huc n̄ pertinet eius et operæ.

§. 17. 1. argumentu Scoti et Fabri disp. 20. c. 4. ē ad probandā dnctem ex natura rei inter attributa inter se et naturā. qz iustitia vt sic abstracta a creata et increata distinguitur ex natura rei a misericordia vt sic; qa iustitia diuina dnguitur a misericordia diuina ex natura rei. qz qe conuenit conceptui vniuersali, conuenit oib. eius inferioribus. Admitto scoto rem cum deo, et creaturis, imo Resp dr. et vniuocā. nego aute Antece. misericordia enim vt sic dnguitur a iustitia vt sic sola ne nra. ide in illo cptu solu cenr dnctio per diuersos conceptus; in sententia multorū ista dnctio ē per diuersas formalitates obtuas. qua seq scotus; in alioru aute optime ē per diuersa cōnotata: in vtrāuis aute vim ht argumetu scoti. Ad probandā v alia dnctem, mauīe qua vis argumetu ē inane. Hinc oritur vt iustitia diuina dnguatur a misericordia diuina per diuersos cptus, et n̄ aa ma, qz neutra negat identitate cui aa. Misericordia aute et iustitia creata dnguntur et per nros conceptus, qui sut diuersi circa singulas; dnguntur ite realr, quod oritur n̄ ex cptu misericordiæ, et iustiæ vt sic, sed ex tali misericordia et iustia. Hoc argumetu nihil ht pericli latetis vt nec difficultatis.

§. 18. 2m argumetu. qz si attributa et relones dnguerentur ita re nra, sequeretur has propes ee veras 1. sapientia ē bonitas, intellectus ē voluntas; qa propsio ē absurda. 2am generatio ē spiratio. 3am intellectus vult, et voluntas intelligit. Addit 4am Pater volun. generat, et intellectu spirat. Resp. 1 propsem ee fide certa; 2es am quid dicat absurda, ē enim et lumine nis per se nta, et definita Rhemis contra Gilbertu, vnde conijcatur eius dochina malitia, qe eiusmodi propes ee et absurdas. 2a propositio ē et vera accepta de spiratiue actiua. qua Disp. 8a probaui ee ide a parte rei cu Patermitate, qe ē gnatio actiua, et cu filioe qe ē generatio passiua. 3a propsio ē vera in sensu idetico, seu mali, qz eade entitas qe intelligit ē voluntas, et qe amat ē intellectus; at in sensu formali ē falsa, qz concipimus et dnguimus intellectu in ordine ad intellectem, voluntate aute in ordine ad amore. 4a propsio ē absolute negada; qz sed dit sensu formale; sensu virtuali dnctoe, generare enim

dicit actoem q^ae oritur a Paterm^te vt coniuncta cu eiia, vt e intellectiua; spirare aute e actio orta a Paternitate et filioe coniunctis naturae vt e voluntas. Itaq3 tuc accip^r intellectus formalr. vt roe, et virtualr dinctus a volutate. Si aute redderetur sesus malis proposio eet vera: intellectu spiratur. id e entitate q^ae realiter e intellectus: at absolute reddit sesu formale, ob que e neganda proposio et explicanda. Haec proposio e falsa ho animalitate formaliter discurrit, et ralitate formalr sentit; qz reddit sesu formale, et nostru modu concipiendi. Ide dico de intellectu et vol^te diuina, haec proposio. Iustia in deo e misericordia e vera. qz reddit sesu identicu, vt al e rale. Haec aute attributu iustiae, e attributu mysericordiae e falsa, qz reddit sesu formale et modu nrum concipiendi cu fundam^to in re.

3^m argumetu. intellectus et voluntas dei dinguntur ex natura rei. g^o et natura et relao. probant Antecedes, qz nisi dinguerentur n poent exercere actoes diuersas. at eas exercet qz spirao passiua e per volutate, generatio aute per illectum. quae actioes sut realr dinctae g^o dinguntr ex natura rei intellectus et voluntas in deo. Ma. pbr 1^m ex Aristote. dinguente poas per actoes. 2°. roe. qz actio intellectus e intelligere, et n amare: actio aute voluntatis e amare et n intelligere. §. 19.

Aristote.

Hoc argumetu multa peccat 1^m enim ex eo videtur sequi haeresis, qz si tanta dinctio exigitur in prijs, quata in effectib. g^o intellectus, et voluntas in deo dinguitur distinctoe reali absoluta. probo conseq^am qz filiao q^ae procedit per intellectu dinguitur realr, et tanquam res a re a spiroe passiua, q^ae e per voluntate. dices n exigi in prio tantam dinctoem. quanta in actob. Bene, g^o n requiritur in principio ulla dinctio realis aut ex natura rei. probo consequetiam, qz duae res dinctae, vt res a re possut oriri ~~poent oriri~~ a duob. prijs n dinctis vt res a re: g^o et a duob. principijs nullo m^o dinctis a p^e rei. sin v^o oia argum^ta Fabri et scoti recidut contra ipsos. §. 20.

§. 21. 2° peccat qz idē priuum esse nō se habens pt producere diuersos effectus; ꝯ ex hac diuersitate male colligitur dīctio vlla in prijs. Antecedēs probo 1°. ad hoem, qz scotus cēset spūm sctum dīnguj se ipso a filio; qz vna persona nō pt produci duab. actiōb. adaequatis: paternitatē autē nō dīnguj a spiratiua actiua qz ab vno agente ponūt oriri duas actiōes vt vidimus disp. 8. cur ꝯ esse nō ab vno prio nō potuit nūc dīnguj duas actiōes? 2°. pbō. qz ab eadē omnipotēs et indistincta rē nrā oriuntur oēs creaturæ. 3° pbō a priori, qz vna causa pt eēs ordo transcendentalis ad plures effectus. qz vna res pt spem sumere per ordinē ad diuersos terminos, vt materia 1^a ad diuersas formas, lux ad lucē, et calorē.

Omnipotēs et rē nrā indistincta respicit oē produci bile.

§. 22. 3° peccat: qz ē dīctio realis inter principiū filij. et prīum spūs scti. etenim ex natura et Pater nitate conflatur rē nrā prīum filij adaequatū, at Pater et filius sūt prīum 3as personæ, eadē ꝯ entitas absoluta. q^a ē intellectus et voluntas coniuncta cū diuersis suppositis constituit prīum diuersum quasi effuum: vt in simili Philippus admittit disp. 20. nu. 49.

§. 23. Ad argumētū ex §. 19. nego Antecedēs. ad probem. nego Ma. qz eadē voluntas creata exercet plures actus spē dīctos. Ité ego disp. 4. de eia nō dīxi illectum creatū a vlte. nec ab eeia animi. vnde adaequatus actus illectus nō ē intelligere, sed intelligere, et amare. vt adaequatus actus lucis nō ē illuminare, sed et calefacere. Ad 1^am probem Ma. Aristote. egit de effectib. adaequatis. nō de inadaequatis. 2^a probatio ia ē diluta. 2°. respondeo negato iterū Antecedenti. ad probem dinguo Mai. si nō, dinguerentur illectus et volitas. vt sūt absoluta, nō possent exercere actus diuersas sine conprijs relatiuis dīctis, pratereat Maior; cū comprincipijs relatiuis dīctis nego Mai. vt dixi §. 22.

§. 24. 4^m. argumētū Scoti proponitur a Sfia disp. 20. nu. 52. dīctio, precedēs roem primā distinctiuā nō habetur per tale distinctiuum; sed dīctio eeiæ et illectus; illectus et volitionis precedit ipsa illectionem et volitionem, q^a ex aduersarijs sūt primū distinctiuum ꝯ dīctio naturæ et illectus volitionis et illectus nō habetur, per ipsas illectionem et volitionem. Minor pbō. qz si eeia et illectus illectio et volitio sūt idē ante illectionem et volitionem nō magis distinguetur eeia ab illectu. et illectio a volitione, per illectionem qua per eeiam vel volitionem. quod ē contra aduersarios ponentes

q.° 28. 159 Disp. 14.ª de dnctõe relõum ab eeia.

1.am dnctõem per illectõem. Conseq.ª censetur euidẽs. qz si illectio et eeiã sũt in illo priori omnino idẽ. n̄ ẽ cur ea distinctio contingat per illectõem potius quã per eeiam.

Argumẽtũ hoc multã ht̃ caliginẽ terminorũ. dnctio q.ª a nobis admittitur ir̃ eeiam et attributa et relões ẽ per nrãm illectõem actualẽ, n̄ v.º per illectõem diuinã. nec per nrãm volioẽm aut diuinã. Argumẽtũ autẽ Scoti supponere videtur eã dnctõem fieri per illectõem diuinã. quãobrẽ terminis caligat. ad quod admissa Mai. propõe, neg.r Min. illa enim dnctio eeiæ, et volioñs diuinæ, siue quæuis a.ª n̄ ẽ ante. sed per nrãm illectõem. q.ª n̄ ẽ idẽ cũ nrã eeiã. nec cũ nrã volitiõe. Ad proboem Min. patet eã ẽẽ terminis implicatã; agit enim de eeiã. illectiõe. et volioẽ increata; q.ª n̄ distingũt ir̃ diuina, illud enim munus spectat ad illectõem creatã propter imperfectõem attingendi deũ abstractiuè. diuina quidẽ æterni.te præcedũt nrõ intellectui; at vt dnctã n̄ præcedũt. sed illo distinguntur. §. 25.

5.m argumẽtũ. 5.º arguũt. perfectões diuinæ sũt in deo ante operoem intellectus cuiusq.ꝫ. g.º formalr̃ actualiter distinguntur ab inuicẽ ante operoem intellectus cuiusq.ꝫ. pbr̃ conseq.ª qz quod ẽ formalr̃ tale, actu dnguitur ab eo quod n̄ ẽ formalr̃ tale; sed attributa diuina sũt formalr̃ talia ante operoem illectus. g.º formalr̃ dinguntur ab ijs, q.ª n̄ sũt formalr̃ talia. §. 26.

Soluitur. 1.º Argumẽtũ itẽ hoc ẽ æquiuocatiõe plenũ. 1.º enim si agitur de oĩ illectu et diuino (vt agere videtur) antecedẽs ẽ falsũ. qz illectio actualis dei ẽ primus et quiditatiuus cõceptus dei: cætera attributa sũt post illũ: vnde recte potuit ipse inter ea distinguere, n̄ posterius, quã sint.

Soluitur 2.º. deinde accepto Antecedente de nrõ illectu, et admisso nego conseq.am syllogismus q.º probatur ea conseq.ª n̄ ẽ de re. concedo. n. attributa ante operoem nri illectus ẽẽ dnctã n̄ solũ ex nat.ª rei, sed et vt rẽ a re ab oib. q.ª n̄ sũt talia: at iustiã dei licet ante nrum intellectũ ẽ iustiã dei. et in deo ẽ formalr̃ et dnctã ab oĩ quod n̄ ẽ iustiã dei: at et misericordia dei ẽ iustiã dei. vnde ante operoem illectus vt iustiã dei, et misericordia dei, hnt eadẽ prata, sic sũt idẽ ea v.º dntingui, et iustiam n̄ ẽẽ miam n̄ hnt nisi per nrum illectũ. Scotici erant probaturi iustiam dei ante §. 27

operoem illectus tale ee. vt mia dei n eet talis. j. n eet iusti-
tia Dei ante nrum illectum. Hoc aute n probant. sut go in
deo iustia. et mia indepenter a nobis: at dmitoem n hnt nisi
per nrum illectu.

Subsectio. Alia argumta. de relob. 3ª

§. 28 Efficaciora sut argumta, ad probanda dmctoem ex natura rei
inter eeiam et reloes: qz mysteriu Trinitatis videtur ee 1ª
fronte contra euides prium methaphicum et logicu. Quae
sut eade vni 3o. sut ide inter se. Ite dici de oi. et dici
de nullo. Scotici aute succumbentes argumto a roe petito
ita de Trinite sentiut. vt ea de medio tollere videatur.
e gr 1m argumetu. illa dinguntur ex natª rei de quib.
verificantur duo contradictoria. sed de natª et Paterm.te
(ide e de duab. alys relob.) verificantur duo prata con-
tradictoria go natª et relao. dinguntur ex natª rei.
Ma. suppon certa. qz qae sut omnino ide a pe rei. n
hnt vnu secundu quod verificetur vnu pratum. et aliud
de qo verificetur aliud: eide aute illa duo conuenire
n pont: qz ide eet, et n eet albu. vg. aut quid simile.
vnde vt aliquid sit simul albu, et n albu opuse vt
secundu vnu sit albu, et secundu aliud n sit albu: ali-
oquin duo contradictoria eent simul in eode. Min. vo pbr
qz natª a pe rei e cois: Paternitas aute n e a pe rei
cois. Ite Paternitas e a pe rei oppota filiationi; natª
vo n e a pe rei oppota filioi. at ee coem. et n ee coem
ee a pe rei opposita filiationi, et n ee opposita filiatioi
sut prata contradictoria, vt, ee a pe rei albu, et n ee
a pe rei albu.

§. 29. Huic argumto frequeter respdent Caie. et alij dinguendo Maiore: Responsio Caiet.
rei finitae n pont conuenire duo prata contradictoria. secus
vo rei infinitae; qz haec continet eminenter per vna sola
entitate. quidquid res creata per duas. vnde natura e coi-
cabilis simul et incoicabilis. Contra. duo prata contradic- Reijcitur.
toria n pont simul conuenire eide rei infinitae qz ide
n pt ee simul, et n ee: vt deus n pt simul amare et
n amare. cognoscere, et n cognere. sed ee opposita
et n ee opposita eide termino: ee ide cu illo et dis-

tingui. ee coem et n ee coem. sut tã contradictoria quã amare et n amare, g° vt hæc n pont ee simul in deo, ita neqꝫ illa. Idẽ argumẽtũ ẽ de cæteris oib. pratis.

Negari n pt hoc argumẽtũ ee efficacissimũ. et in hac vita mortali n pt clare dissolui. sed satis erit conari ostendere illud n ee euidẽs. At illud mutuantur Scotici primũ ex ethnicis philosophis eo permotis ad negandũ hoc mysteriũ, tũ ex Gilbert. Porret. qui eo fuit vsus, ad asserendã dinctoem realẽ. Idẽ contendere videtur Faber disp. 20. c. 5. versu Præterea eeiã ijs verb. [g° ẽ dinctum a parte rei ab eeiã] eo probari dinctoem realẽ rei a re patet, tũ qz ad hoc adducitur a suis authorib.: tũ qz nisi sint duæ res dinctæ seqr idẽ absurdũ, qz si natª et relaõ eent absolute vna res, iã vna res heret duo prata contradictoria quorũ alterũ destruit alterũ. Nã sdm diuersa prata dincta minus, quã sicut res et res n sufficeret qz absolute idẽ secundũ eandẽ entitatẽ eet et n eet. Quod aperte confirmo, qz relatio ẽ oppota reloi. sicut res rei, natª v° sicut res, ẽ n oppota reloi: at rẽ oppotam sicut rẽ rei, et rẽ n oppotam sicut rẽ rei n pt ee nisi inter duas res a pe rei. g° natª et relaõ sut duæ res a pe rei g° dinguntur a pe rei, vt res, et res. Clarius id constat in identite et dinctioe. Paternitas et filiatio sut duæ res dincta vt res, et res; g° n pont ee idẽ, vt res cũ re, cũ vno 3°. argumẽtũ gr hoc ex ethnico et hæretico fonte potatũ caput peragit in circulũ, ne fixũ sit in hoc mysteriũ. Vnde soluendũ ẽ oi catholico.

§. 30

Faber.

Idẽ argumẽtũ retorquetur in Scotum.

Vera solutio.

Igitur nego Min. e §. 28. (Maior enim ẽ per se nota qz vna pars contradictois negat et destruit alterã.) ad probõem Min. respdeo prata contradictoria ee, quorũ alterũ altero negatr; si v° vnũ alterũ n negat, n sut contradictoria, qz contradictio ẽ affirmatio et negatio eiusdẽ de eodẽ, at incomunicabilitas et oppositio, et dinctio reloĩs, vnius ad aliã, n negat comunicoem, et identitatẽ naturæ cũ relob., si illa entitas dei eet absoluta et n absoluta, si eet oppota et n oppota, si eet coĩs et n coĩs: eent prata contradictoria, qz illa negatio non qz ẽ malignãtis naturæ negaret oĩa, quib.

31

præponitur at n̄ ita accip̄r vrliter. sed particulariter. Melius explicatur hoc mysteriū his propōb. illa entitas ē cōis et particularis. ē absoluta et relatiua continet identitatē et dīnctōem, sūt enim propoēs quasi particulares, et veræ absolute qz vt explicatur a nobis more naturæ, ē cōis, absoluta, et eadē, vt vo explicatur more prij realis ē particularis, ē oppōta et dīncta. Hæc explicantur alijs propōb. 1o pulsu sonātib. contradictōem: nēpe ē cōis, et n̄ ē cōis. ea vox n̄ ē cōis accipienda ē sdm virtualitatē vnā, n̄ vo sdm vtrāq; vt hō ē corporeus sdm partē. et incorporeus sdm aliā. Quod enim in hōe præstat dīnctio frālis: præstat virtualis in deo.

§. 32. Respondet Fab. naturæ cōicabilitatē eē realr̄ in deo; itē et relōis incōicabilitatē; g̃ n̄ per virtualē dīnctōem. sed per formalē; alioquin eadē res eēt oppōta et n̄ oppōta. Itē distinctio rōis n̄ sufficit ad hæc. Quid inde? a parte rei sūt illa prata, sed n̄ sūt oppōta a pe rei; qz illa entitas a pe rei æquiualet duab. quæ æquiualētia ē a pe rei; et ob illā illa prata n̄ sūt absolute oppōta sed particularia. dīnctio rōis n̄ ē satis sicut nec eēt ex natura rei dīnctio. at suppōta virtuali dīnctōe et æquiualētia recte a nob. explicantur ea prata per dīnctōem rōis; qz illa explicamus virtualē distinctōem. vnde in uia nisi dīnctōe rōis, qua virtualis significatur n̄ possumus verba facere, vt dicā sec. 3a. in patria autē n̄ erit opus ea dīnctōe rōis, qz virtualis cognoscitur sicuti ē intuitiue. vnde Pater intuendo se cognosc̄ eēiam et relōem vt vnā rē formalr̄ a pe rei, ex natura rei, et rōe sua diuina, vt plures autē æquiualenter, virtualr̄, et rōe nra abstractiua: q̃o fugies molestias alius argumti Fab. ea disp. 20a. nuro. 57.

§. 33. 2m argumētū ē Scoti et Fabri. nu. 59. vna res n̄ ē idē cū alia, vno conceptu, et illo ē diuersa ab eadē; sed Paternitas ē idē cū filiatiōe in eēiā diuina. g̃o in eēiā n̄ pt eē dīncta a filiatiōe: et ab illa ē dīncta in Paterte. g̃o Paternitas n̄ ē eēiā. Respdeo. eo probari et dīnctōem rei et rei. Qz vna res n̄ pt eē eadē res cū alia, et eē diuersa res ab eadē per eandē rē: sed Paternitas ē

eadē res cū filiatiōe in eēiā. et diuersa res in Paterm.te ergo Paternitas n̄ ē eadē res ac eēiā. Mai. pbr. qz eē idē vt res et res dicit in vtroq3 extremo rē: et eē diuersū vt res. et res, dicit et duas res. ergo vna eadē re nihil potē eē distinctum et idē cū alia re. dinguo Ma. vna res n̄ ē idē et diuersa cū a.a eodē conceptu formalr̄ et virtualr̄. concedo Ma. eodē conceptu formalr̄ et distincto virtualr̄, siue aequiualenti duob. nego Ma. et distinguo consequēs qz Paternitas n̄ ē eēiā formalr̄, nego conseq.am: n̄ ē eēiā virtualr̄ et aequiualenter concedo conseq.am qz aequiualētia dinguitur ab illa, quo m.o oīa argum.ta refelli facile possūt.

Subsec.o § Impugnatur eadē opinio § 4.a

Impugnat.r 1.m ea opinio. qz deus acceptus pro pers.a n̄ eēt deitas sed deitate deus, sicut hō n̄ ē animus, sed animo hō. hoc autē ē damnatū contra Gilbert. in Conci. Remen. ergo. Ma. pbr̄ deus includit nam et suppotum dincta a p.e rei; sed includēs duo extrema dincta a p.e rei n̄ ē idē cū aliq.o, vt hō n̄ ē aīa. nec corpus: ergo deus n̄ ē deitas: Mai. ē Scoticorum asserētiū aperte reloem dingui a p.e rei; siue ex p.e rei a nat.a, vt vidimus. Quod argumētū confirmari pt̄ ex seq.ti § 34

2.m Argum.tū 2.m. qz Paternitas et nat.a hnt aliquā dinctoem realē. ergo dinguntur vt res, et res realr̄. probo conseq.am qz dinctio realis. constituit extrema dincta realr̄. ergo si extrema sūt res et res (vt sūt Paternitas et nat.a) dinguntur realr̄ vt res, et res, qz realiter dinguntur vt sūt, sed sūt res et res. ergo dinguntr̄ realr̄ vt res et res. Antecedēs datur a Scoti discipulis. alioquin n̄ ē controuersia. Confirm.r illa dinctio ē formalr̄ a p.e rei, n̄ minus quā ē formalr̄ a p.e rei Paternitas. sed oē quod existit a p.e rei ē reale. ergo illa dinctio ē realis. quod ē euidēs a definitioe entis realis. nēpe quod existit a p.e rei. vnde arguo. Q.a realr̄ dinguntur n̄ sūt realr̄ idē, sed per te natura et Paternitas realr̄ dinguntur. ergo n̄ sūt realr̄ idē. Quod autē dicūt eas eē realr̄ idē n̄ tn̄ realr̄ ex nat.a rei, sūt verba. Quia ex nat.a rei dingui, ē distingui ex suis conceptib. qui natura vocantur. siue eēiā late accepta et cū illa dinctio sit a p.e rei, ē dinctio realis, qua illi cōceptus petūt dingui. ergo petūt dingui realiter. de § 35

Sco 2a. Sub 4a. Impugnatur opinio Scoti.
q° argumto plura dixi disp. 6. Meth.

§. 36. 3m Concilium Florenti. sess. 18. et alibi sæpe asserit nam et relationem dingui sola roe nra. q° n hnt dinctoem existentem in ipsis. probo conseqam qz es sola roe nra, n ht ee existes a pte rei; qz ia eet plusqua roe nra. vt patet in oi ente rois: q° dinctio rois n e nisi in solo nro illectu. Et vt es rois n pt ee ante consideroem actualem illectus. ita nec dinctio. Cu q° scotici admittut dinctoem formalr existente ante nrum illectum in deo. aperte huic Concilio opponutur. Licet enim ea proposio n sit definita ab Euge. at a clarissimo Theogo fuit sæpius repetita et ab vniuerso acclamata Concilio. Conci. Floren.

37. 4m. qz deus n eet simplex sed compotus realr q°. probo Antecedes. deus componitur ex duab. realitatib. dinctis a pte rei. q° e compotus a pte rei. Augusti. Niphus apud P. Vazq. disp. 116. nu. 3. refert Gualteru hac conseqam negasse, qz licet in deo sut plures conceptus dincti a pte rei, nullus e actus nec poa. Quod reqr ad composioem. Ipse P. Vazq. censet ide ab Scoto sentiri. ego v° eu ab eo errore vindico. qz eius dinctio ex natura rei apud ipsu n significat nisi dinctoem virtuale præcedente ex pte obti. et plures formalitates obtuias respondentes actib. dinguentib obm. vnde recte ait Personam ee simplicissima. Faber aute hac interpretoem reijcies videtur ee in eade Gualteri sentia ea disputoe 20. c. 6. nu. 66. et 67. vtes verb. Gualteri, addit ite composioem ee ex perfectoe, et imperfectoe. Cu q° in deo nulla sit imperfectio nulla e composio. quod confirmat ex S. August. asserete deu n ee compositu, licet includit tres personas dinctas realr. Aug. Niph. Gualterus P. Vazq. Faber. S. Augusti

§. 38. Non possu hac sentiam prætermittere, quin ei mala nota inura. qz simplicitate vsurpat paradoxe, cu illa composioem admittes. Primu naqz continuu e compositu ex partib. integralib. nulla tn e alterius actus nec poa: sut enim rois eiusde. quod repugnat actui et poæ, qæ sut roum diuersaru. q° n e de roe compositionis here actu et poam. Ite in reb. creatis omnis composio includit vtraqz parte imperfecta qz pars eo ipso quod sit natura sua pars e es incompletu quod completur alio ente: sed hæc imperfectio reperirer Ad composioem n requiri vnu extremoru ee actu, aliud poam pbo in continuo.

in Deo. ergo probo Min. quia Paternitas esset pars personæ diuinæ, et natura esset alia pars, neutra autem sua realitate esset integra Persona sed inadæquate et partialiter. ergo esset compositio ex partib. imperfectis. Ratio a priori est, quia simplicitas dicit totum conceptum rei simplicis, ita vt nullo aº egeat, vt natura Angelica dicit totam etiam Angeli, at vº pars componens non est totus conceptus rei sed partialiter tantum; vt dicam non est totus homo. Est ergo compositio multarum rerum vnio ex quib. integra res coalescit quæ ex vna illarum sola nequit coalescere. sed ex sola realitate naturæ non coalescit persona, nec ex sola Paternitate sed ex vtraque. Quid ergo ibi deest ad compositionem?

§. 39

Quod affertur ex B. Aug. quem adduxi disp. 8. §. 28. mihi accidit mirum, cum Aug. simplicitatem dei defendat sola identitate personarum cum natura ijs verb. [et hæc Trinitas vnus est deus, nec ideo non simplex quia Trinitas &c.] infra vº. sed ideo simplex dr, quoniam quod ht hoc est. Inferius autem [propter hoc itaque natura dr simplex cui non sit aliquid habere, quod vel possit amittere, vel aliud sit habens aliud.] hæc Aug. explicans simplicitatem quia deus non est aliud ab eo quod ht, sed est id quod ht. Quod autem dixit de impossibilitate illud amittendi est ad explicandum discrimen a nobis, qui possumus amittere quæ habemus. Vnde infertur in nob. compositio. recte autem explicuit Aug. simplicitatem et, Trinitatem. In deo enim possumus appræhendere compositionem, vel in roe dei, vel in roe Personæ. In roe personæ non est compositio; quia Pater constituitur roe nra ex sola natura et relone, filiatione autem, aut spiroe passiua a Pre dinctis non componitur, quia illæ non intrant in conceptum Patris. In roe autem dei non est compositio, quia deus roe constituitur ex natura in recto, et relob. in obliquo: at natura idem est cum oib. relob. ergo non est compositio ex pte dei. Vnica ratio est quia oia sunt vna entitas dei, idem cum natura diuina. At in sentia Fabri oia sunt dincta inter se, et a natura, ergo non est simplicitas. / Seco

S. Aug.

Ec. 3ª

De dinctoe virtuali. 3ª

dinctio virtualis non est simpliciter dinctio. sed simpliciter non dinctio et identitas, vt calor virtualis est absolute non calor: quia tantum est virtus ad calorem. In deo reperitur dinctio virtualis.

§. 40.

Sco. 3a

n̄ quod in ipso sit virtus ad dn̄ctoem̄ realē in ipso deo ponēdam vt perperā arbitratus ē Faber: sed dicitur virtualis id est eminētialis, qz valet in deo, quod in nobis valet dn̄ctio realis. Est autē duplex altera comparoē creaturarū: pt̄ enī sola omnipoā dei, quicquid pont̄ oēs cā creatæ (in ijs in quib. poā n̄ arguit imperfectoem̄: quod genus æquiualæ reperitur et̄ in reb. creatis: aiā enim potē augere corpus. vt forma plantæ, et efficere sentiones vt frā bruti.

§. 41. Altera dn̄ctio virtualis ē ad intra comparoē rerū diuinarū: per quā pt̄ deus in se ipso herē prata intrinseca quasi contradictoria, vt hō pt̄ herē per diuersas partes qz per corpus ē diuibilis per aiam̄ indiuibilij: ita deus sdm̄ nam̄ ē idē cū relob. oib.: at sdm̄ reloes ht̄ dn̄ctoem̄ realē. n̄ secus ac si natª, et relaō eent̄ duæ entitates in deo, vt sūt in hoē corpus et aiūs. Quod genus virtualis dn̄ctois n̄ reperitur in creatis

§ 42 Hæc virtualis dn̄ctio constat partim ex identitate reali vnius conceptus cū alijs duob. itē et ex dn̄ctoē reali duorū extremorū inter se - vg. natª diuina ē realr̄ idē cū Paterinte et filioē: at hæ sūt realr̄ dn̄ctæ ir̄ se hæc autē oiā sūt eadē entitas dei - qæ propterea ē dn̄ctio virtualis: qz absolute vna entitas ē propter idētitatē oium̄ cū natª et propter dn̄ctoem̄ realē reloum̄ ir̄ se: qæ dn̄ctio ita reperitur ac si eent̄ dn̄cta a natura; et identitas naturæ cū oib. ita reperir̄ ac si reloes n̄ eent̄ distinctæ.

§. 43. ob quod in deo n̄ admitto dn̄ctoem̄ virtualē nisi in ordē ad notionalia illectus et voluntas n̄ dn̄iguntur virtualr̄ sdm̄ absoluta: qz sdm̄ illa n̄ constituit dn̄ctoem̄ realē ir̄ aliqª duo extrema. At in ordē ad notionalia et illa includendo hnt̄ virtualē dn̄ctoem̄. qz intellectus cū Paterinte constituit virtutē generatiuā; qæ conotat dn̄ctoem̄ realē in trō genito. At voluntas cū spiroē actiua constituit virtutē spiratiuā, qæ conotat trm̄ spirabilē dn̄ctū realr̄: illectus ḡo cū Paterinte constituit Patrē, et cū

filiõe filiũ, voluntas vº cũ spirõe passiua constituit spiritũ, q̃ oĩa spectãt ad identitatẽ reloũm cũ absolutis, et ad dinctoẽm realõũ ir se.

Aliqui censẽt in creatis eẽ hãc dinctoẽm virtualẽ, q̃a eadẽ entitas ht prata intrica quasi contradictoria vt terminare actoẽm, et nõ terminare. ad quod eos compulit argumẽtũ contra præscitiões obtuias. quos impugnaui disp. 6. Meth. hic tm̃ ad do poẽ ab illis effingi Trinitatẽ creatã, quaternitatẽ et quinitatẽ, qz dinctio virtualis in deo ideo ponitur. vt per illã Trinitatis mysteriũ propugnetur. Ponimus enim Pers.as eẽ mutuo dinctas, nõ tñ a natura: hinc probamus poẽ Prem̃ generare, secus naturã. filiũ generari nõ vº eciam̃: nisi n. ea dinctio et identitas ponatur per virtualẽ distinctoẽm, nõ admitteremus ea prata quasi contradictoria intrica. at in creaturis nõ admittitur ea identitas cũ vno 3º. et dinctio ir se, gº nõ ẽ fundamẽtũ ad eã virtualẽ dinctoẽm admittendã in creatis. Quod si vtũtur hoc Trinitatis exemplo, ad ea prata admittẽda eodem vtãtur ad admittẽdã Trinitatẽ creatã: et ut pt per eos vna fralitas produci, quin eadẽ actõe producatur aª, ita dicãt poẽ vnã formalitatẽ ab aª produci, licet nõ distinguantur ab vno 3º ente: ita in hoẽ rale producet ribilitatẽ radicalẽ, a q̃a dinguẽtur realr, licet rale et risibile sint idẽ a pe rei cũ ali: dicent hæc sine fundamto affirmari. fateor; sed ipsi viam præmuniũt ad id asserendũ exemplo suæ doctrinæ, quæ nullo firmiori ẽ innixa Scipioni. § 44

SEco DE distinctõe rõis inter diuina. 4ª

Multi opinati al et rale nõ eẽ a pe rei plures conceptus obiectiuos existimãt in Deo nam̃ et reloẽm eẽ duas formalitates obiectiuas. Quæ sentia breuiter explicatur ex disp. 6. Meth. sec. 4. Quando ego abstractiue cognosco animal, dicũt plures illo actu attingi imediate al, rale vº nõ attingi imediate, et formalr, sed mediate, et malr. qz duo prata quasi contradictoria, extrica, pont terminari per eandẽ entitatẽ creatã. Alij asserũt illo actu imediate et proxime attingi al et rale; qz nulla entitas creata pt terminare quasi contradictoria § 45

prata

Sco 4a.

prata et extrica. At vo qn abstractive cognr deus dicut illo actu attingi proxime et imediate sola nam, reloes vo malr. Fundametu e; qz natura et relao hnt dinctoem virtuale ad prata quasi contradictoria intrica. go et ad extrica. Alij negat hoc discrime; qz natura et relao hnt vim ad prata quasi contradictoria spectatia ad munus naturae et Personalitatis n vo ad alia ad id n spectatia: qz nec pont trare cognoem intuitiua, qua attingatur relao sine natura, et pt relao verbi terminare vinoem humanitatis, quin ea imediate terminet natura dei, qz hoc spectat ad munus reloum, n vo illud.

§. 46. Dico 1o. hoc misteriu n pendet ab vlla ex opinioe. logicis de dinctoe rois; sed cu quauis opinoe pt defendi cu sola virtuali dinctoe. Pbr. qz hoc mysteriu cognoscitur a deo sine vlla dinctoe rois suae, qua nihil distinguit, nisi qae sut a pte rei dincta. go quauis ide mysteriu a nobis cogcatur sine vlla dinctoe rois vt a Beatis cognr. n propterea destruetur. Ratio a priori, qz ois dinctio rois oritur ab imperfectoe nri illectus in orde ad que e dinctio fundamentalis in obiecto, n vo in orde ad illectum ea imperfectoe carete: sed a nra imperfectoe n pendet hoc mysteriu. go. Confirm. si eet impossibilis illectus creatus, adhuc eet poble hoc mysteriu. go et si eet impobilis dinctio rois go ab ea n pendet. 1a. Clio

§. 47. Dico 2o. in vtraq sentia hoc mysteriu ht easde difficultates, qz in constituente plures formalitates, vna formalitas pratr realr de oi re et formalitate de qua alia pratur. rale, vg; pratur realr et vere de animali, et de oi de qo al pratur in hoe, vt admiratiuo et risiuo, et quidquid a parte rei conuenit ali; conuenit rali; at in deo n conuenit naturae pratu aliquod conuenies reloi: qz natura n e realr produces aut producta, aut dincta realr ab vlla reloe: relao vo e dincta realr ab oppota, e, producta et produces: go per formalitatu diuersitate n fugiutur difficultates magis qua in opinoe eas negante. Ratio a priori; qz fralitatu diuersitas e per solu nrum illectum confusu: quod 2a. Clio

nihil imutat realē modū obti. suie. q̄ mēs prescindat ex p.ᵉ obti; suie n̄ prescindat, modus realis obti manet idē.

Dico ℈ suppota nrā in cognoscēdo deo imperfectē hoc mysteriū debet explicari per tres diuinas vē nrā natā a relib. vnde asserendū ē, nam eē formaliter diuīa a relib: persona constitui nōē ex natᵃ et relōe: per illectū produci formalr verbē, n̄ per voluntatē: e contra spiritū per voluntatē. n̄ per illectē: q̄ hic modus sgat quid cōueniat deo q̄ vnus ē, quid q̄ Pater, quid q̄ Trinus vnde n̄ ē dicēdū generoem trāsire ad filiū, vt ē idē formalr cū natā. aut natam vt ē istē formalr cū filioe eē cuem: q̄ id sgat nōē naturā produci filiū; et nē filiōs ēs diuinū eē coē: q̄ sūt absurda. Hos autē modos explicet vnusquisq̄ consequenter ad logicas opiniōes de diuīe vīs prescindente. vel n̄ prescindente ex p.ᵉ obti: §. 48.

Objcis. Objcis. in sentia negante prescitiues obtuas n̄ poē defendi hoc mysteriū: q̄ sūt admittenda. probo Antecedēs q̄ hec propō filiatio ē eēia dei, eet falsa. q̄. probo Antecedēs. q̄ eēia ex p.ᵉ prati ē vna formalitas cū Patermte et spiroe passiua. sed si eet vna formalitas propō eet falsa. q̄. probo Min. q̄ filiatio n̄ ē Patermitas et spiratio passiua: sed id diceretur si eet vna formalitas. q̄. probo Min. q̄ de subiecto dicitur quicquid formalr ē predicatū, sed pratum eet Patermitas et spiras passiua. q̄ diceretur hoc de filioe. §. 49. §. 50

Retorquetur. Hoc argumētū codē mō premit prescitiones obiectuas, q̄ ea propō eet falsa; q̄. probo Antecedēs, q̄ de subiecto dicr realr totū pratum, alioqui n̄ eet vera propositio: sed totū pratū sūt Patermitas et spiratio passiua, q̄ sūt idē cū formalitate eēia. q̄. Illud q̄ argumētū ē quod difficile, et inexplicatū in via reddit mysteriū, q̄ q̄ sūt idē vni ℈ sūt idē inter se: quod primum basis syllogisticas argumētois deficere videtur in hoc mysterio n̄ propter logicas opiniōes, sed propter realē identitatē personarū diuinarū cū eēia. §. 51.

Pro vtraq; q̄ opiniōe ad argumētū respondeo negato Antecedēti, ad proboem nego Antecedēs, ed enim pro-

positio ē vera ad probōem dinguo Ma. eēt vna formalitas virtualr nego Ma. formalr concedo Ma. id ē, n ē nisi vnus cōceptus obiectiuus aequiualēs duab. reb. realr dinctis, vt in sentia de formalitatib. ē vna formalitas identicata realr cū alijs, sed n virtualr, nisi enim eēt hac virtualitas ir duas formalitates n possit hoc mysteriū defendi vt constat ex §. 46. idē dico ego de vna formalitē dinguo itē Mi. proposiō eēt falsa si eēt vna formalitas virtualr concedo Mi. si eēt vna formalr et plures virtualr nego Min. vt in sentia oppota, si vna formalitas n dingueretur ab a.a virtualr, sed sola roē n poet defendi mysteriū. Ita in vna formalitate virtualr dinctā defenditur: qz dinctio virtualis ē q.e illud facit, n v.o distinctio rois. Ad probōem nego Min. de filiatiōe enim n dicitur Paternitas et identice, et si eēnt plures formalitates. Ad probōem dinguo Ma. de subto dr, quicquid formalr, et virtualr ē idē cū prato concedo Ma.; quidquid ē idē formalr; et virtualr dinctum: nego Ma. distinguo itē Min. Paternitas ē idē cū eēia formalr concedo Min. virtualr nego Min. et conseq.am Prium illud methaphicum vim ht in deo; qz eo m.o q.o sūt duo eadē vni 3.o sūt idē inter se: nēpe qn sūt idē formalr, et virtualr: at relationes sūt idē formalr tm cū eēia. n v.o virtualr. et qz in reb. creatis oīa q.e sūt vni 3.o eadē formalr, sūt et eadē virtualr, ita sūt idē realr inter se: diuina autē n patiūtur mēsurā eandē.

§. 52. Igitur in hac proposiōe filiatio ē eēia ex p.e sbti filiatio supponitur pro tota entitate diuina accepta formalr tm ex p.e obti (quod coiter dicitur materialr.) concepta tn vt virtualr dincta ab eēia: eēia itē ex p.e prati accipitur pro tota entitate diuina, vt dincta virtualr a relatiuis; et illa dinctio virtualis explicatur per illā propoem. vnde n prantur oīa cū quib. ē formalr idē qz virtualis dinctio ab illis, obest pratiom et malr: quia filiatio nec identice ē Paternitas, a q.a dinguitr a parte rei, n v.o sola roē. ob quod filiatio supponr malr pro tota entitate dei; sed vt dincta virtualr, et roē nra a cæteris. Idē dico de eēia ex p.e prati. vnde n ē eadē formalitas eēia et relois; in aliorū sentia

Distinctio virtualis impedit ne prentr et malr frālitates identicātæ cū ea q.e pratur.

qz sut dmctæ ex pe obti in mea vo qz licet ex pe obti n sut plures formalitates, at hoc nomē formalitas inuoluit dmctoem fundamētalē, aut virtualē ex pe obti. et nrum modū concipiendi conotando diuersos tros extricos. Cū autē dico eeiam et reloem ee idē formalr ex parte obiecti id dico, tū ad excludendā dmctoem scoticā ex nata rei; tū ad aliorū dmctoem plurium fralitatū: ideo frequēter addo formaliter ex pe obiecti, qui modus idē ē ac materialr, siue identice. Absolute autē n ē dicenda eeia idē formalr cū filiatioē, qz ea vox formalr n tā sgat obti modū, quā modū concipiendi.

DISP. Vtrū reloes habeant propriā existentiā. 15a

dico. Omnes relationes, vt sut roē dmctæ ab eeiā hnt existiam propriā relatiuā dmctā virtualr ab existētia absoluta. in hac conclōem cōueniūt oes Theologi: si a solis Thomistis discedas. ēqz facilis probatu 1m. qz conceptus qui late vocatur eeiā n dingr nec raōe ab existia vt probaui in meth.ca sed coptus entis relatiui ē dmctus roē ab eeiā. go et conceptus existiæ. 2o. qz licet in reb. creatis eeiā dinguerer ab existiā, n tn in diuinis qz eo ipso quod concipiūtur, concipiūtur entia per eeiam, qe fralr existiam includūt. 3o. qz filiatio ē terminus productus; vnde eius existia producitur, at n producr existia cois vt ē fide certū. go n ē eadē roē nra existia cois et relatiua. §. 1

Florentinū. Tandē Concilium floren. sess. 18 et 19. sæpe conceptū relatiuū appellat existiam. Aliqui Thomistæ dicūt in deo ee vnā dūtaxat existiam coem, itē in humanitate Chri, n ee propriā existiam, et eius vnioem factā ad existiam verbi vnde concludo go humanitas proprie et formalr ē vnita imediate alicui conceptui coi et absoluto, go ad tres personas vnio ē facta.

Rogas vtrū reloes hnt proprias duroes, et imensitates proprias? affirmāt aliqui; et negāt tres æternitates qz æternitas ē tota simul et perfecta possessio: cū go duraō reloes n sit formalr tota perfectio dei n ē æternitas, ~~cū go tota~~ Idē dicēt de imensitate. §. 2.

§. 3. Respdeo n hereé relões proprias durões nec vbicoes. qz durao é vel denominaõ extrica supra ré duratẽ, vel modus q respondetur tẽpori vel spatio aterno, qm corresponsio é absoluta; ste exis-tẽtia in loco in nob. é modus dmctus realr. in deo dnguitur roẽ vt aternitas, relõem autẽ ees in loco n ẽs aliquid relatum vt ees oipotẽtẽ; prata autẽ q n sut relatiua, pruc̃tur ab absolutis.

§. 4. Dices. existere n é relatiũ, q pt coicari ab exista absoluta. Nego Antecens exista enim relõis, é idẽ roẽ nra cu ipsa relõe: effectus autẽ proprius exista é reddere ees absolu-te, quod n pt dnguí a re existeti, nec ab aõ coicari, vt dixi disp. 2. phisi. et 8ª Meth. 2º. licet eet dmcta roẽ, opus erat vt eet relatiua, qz é terminus productus gnaõe et spiroẽ actiua: productio q terminatur ad rẽ vt existentẽ. in q réperiũtur res et existia producte, existere q ab aõ relatiũ é. Vnde in deo sut tot existia, quot attributa, qz vnusquisq é sua exista. at n é nisi vna aternitas, et vna imensitas. a quib oia durat et sut in loco.

Disp. X. Vtrũ relatio vt dncta a nata habeat perfectionem dncta ab ipsa nata. 16.ª

S. Tho. q. 42. art. 1º.

Sco X. Sentia Thomistaru. 1ª

§. 1. Relationes ees a pte rei perfectiois n é dubiũ. siquidẽ é a pte rei nata diuina id cu relõb. Questio autẽ é vtrũ relatio con-cepta vt dncta a nata concipiatur cu perfectiõe dncta roẽ utra a perfectiõe eeia? Ste tet vna relao cu perfectiõe realr dncta a perfectiõe aliaru.

§. 2. Vetustiores Thomistæ secuti Cai. arbitrantur in toto conceptu relõis ees perfectionem, vt roẽ ille conceptus dnguitur ab eeia: qz ille conceptus nt rem sr et AD. sed conceptus 2n. includit perfectionem, q totus conceptus relõis includit perfectionem. Assent præterea relõem formalr vt é relao et realis n dré, per-fectionem, sed abstrahit a perfectõe et imperfectõe. qz relao consti-tuitur formalr per Ad. hoc autẽ n dicit fralr perfectionem, q. Min. pbr. qz ois perfectio é alicui intrinseca. sed ad nulli é intrinsecum. q n é formalr perfectio. ita Nassa. q. 28. art. 2. contro. 2ª conclu. 3. et 4. Dominicus Vañez ibidẽ et alij frequenter, vt Scotus et Durandus.

Thomistæ Cai.

Nassa.

5.co Relatio diuina est formaliter perfectio. 2.a dico relationes diuinas sdm omnem conceptum relationis realis, non solum in, sed et Ad. esse perfectionem, formaliter dimictam ab essentia. Non disputo nunc an sint vna perfectio an tres, de quo sec. 3.a in hanc conclusionem conueniunt aliqui Thomistae Recentiores vt asserit Vañez, eam secuti Canari. Zumel. P. val.a Vazq. Zuarez, l.o 3.o c. 9. et alij plures quos in re clara non est opus recensere.

Canari. Zumel val.a Vazq. Suarez.

Probatur 1.o ad hoem. per te ratio in. est perfectio in omni relatione reali. ergo et ratio ad. ergo et relatio formaliter vt relatio realis. probo consequentiam ex disp. 15. §. 5.o quia ad est intricum tum naturae diuinae, tum personae. Quod probatur ratio ad est ens reale increatum dimictum formaliter ab essentia diuina, vel idem formaliter et ratione cum essentia eadem, sed vtroque modo est intricum ergo. probo Mi. quia omne ens diuinum illegitur esse intricum in deo, quia si esset extricum deo, non esset diuinum, sed creatum. aut ergo est intricum dei per quasi inhaerentiam logicam, vel per quasi subsistentiam in ipso deo: sed vtroque modo est intricum deo. ergo. Ma. est certa. quia in deo a parte rei omnia subsistunt. at rationes nostras aliqui conceptus sunt quasi subsistentes vt natura et persona alij quasi inhaerentes vt attributa; hic enim modus concipiendi est adaequatus Min. patet quia quae in deo subsistunt, sunt intrinseca deo, quia pertinent ad primum conceptum dei, et rationes nostras: Item quae quasi inhaerent logice. §. 4

Rationem ad esse intricam Personae probatur quia persona formaliter in ratione Patris est relatiua intrinseca ergo habet intrinsecum conceptum formalem relationis: quia sine illo, nec relatiuum potest esse intrinsece nec concipi. Antecedens probatur quia esse Patrem non est formaliter denominatio extrinseca Personae Patris. nec abstrahitur ab extrinseca et et intrinseca sed tota Paternitas est illi formaliter intrinseca. Confir. ratio ad est formaliter in Patre: at non est extra Patrem realiter, nec ratione: quia si esset extra illum, Pater non esset Pater nisi per extricam denominationem. Nec vero ratio Patris abstrahitur ab intrinseca et extrinseca; quia Paternitas vt Paternitas constituit formaliter Patrem. §. 5

2.o probatur. quia ratio ad vt est ad est formaliter ens reale, ergo est bonum. probo consequentiam. quia omne ens reale habet praedicata transcendentia. Item vt est verum, et cognoscibile, est et amabile et bonum. et est conueniens naturae diuinae, et personae. est ergo bonum. quia omne conueniens est bonum. §. 6

3.o quia humanitas Xpi perficitur physice et intrinsece subsistentia verbi, vt est subsistentia relatiua. ergo relatio est formaliter perfectio. quia nihil perficitur nisi perfectione. Antecedens probo quia humanitas, subsistentia verbi redditur sancta substantialiter. §. 7

vt late probaui disputas de incarnaõe, q^ae perfectio ē phica et maxima, tū qz humanitas in sentia Thomist. et vera n̄ ē violenta in xpo. carēs propria subsistia, qz perfectiori subsistētia terminatur in xo, quā naturalr terminaretur ḡ in subsistia verbi ē maior perfectio, quā in subsistia creata, sed hæc ē perfecta ḡ subsistētia verbi ē perfecta. Tandē pbr idē Antecedēs qz vnio hypostatica ē perfecta in gnē supernali qz ē vnio attingēs intricè subsistētia verbi ḡ hæc ē perfecta in supernali gnē. Quæ oia sūt demonstroes.

§ 8 Tandē natura diuina perfectior intelligitur eē cū relob. formalr acceptis quā sine illis ḡ sūt perfectoes. conseq^a ē certa; qz nisi eēnt perfectoes n̄ poent reddere nam perfectiorē. Antecedēs probo, qz si per impossibile fingatur de eē conceptus relatiuus in deo, n̄ eēt hæc nat^a (vt pono) sed ideo id contingeret qz n̄ maneret cū hac perfectioē ḡ. probo Min. qz deus semper intellig^r manere, dū manet integer et perfectus oib. numeris.

§ 9 Obycies; his argum^tis probari reloes in roē in eē perfectioes, n̄ v^o in roē ad. qz vnio hypostatica facta ē ad hypostasin, sub roē in, n̄ v^o sub roē Ad. Itē natura diuina perficit^r roē in, n̄ roē ad. Contra vnio facta ē imediate ad relatiuū vt relatiuū ē. ḡ ad roem Ad. probo Antecedēs, qz facta ē ad proprietatē n̄ v^o ad aliquid coē, nec ad aliquid abstractū a coī et proprio. Itē facta ē ad verbū vt verbū; ad personā formalr, q^ae ē relatiua formalr. Tandē coiter cēsēt authores xpum vt hoem, eē filiū solius Patris æterni, qz vnio facta ē ad filioem formalr. Natura v^o diuina n̄ solū ht intricè roem coem in, sed et particularē ad vt dixi § 4.

10. dicunt 1^m. reloem n̄ eē bonā ex s. Tho. 2°. entia mathematica n̄ eē bona ex s. Tho. ḡ nec relaõ dina. 3°. relaõ n̄ ht propriā existiam sed coem. R^deo s. Tho. egisse de reloe creata q^ae n̄ ht bonitatē dinctā a fundam^to, et termino, qz ex s. Tho. n̄ dinguir ab vtroq3, vt ostendi disp. 15. me^cae. Ad 2m. respondeo s^m. Tho. egisse de bonitate existēti a p^e rei; qz entia mathematica n̄ existūt a p^e rei eo m^o q^o considerantur a mathematico considerāte triangulos, et quadrangulos secūdū se separatos a materia, at v^o hnt bonitatē transcendētalē, qz

ibi retinet amabilitatē vt cognoscibilitatē et conuenientiā sdm se cū mria et forma. dēsse conseq.ª ē mala qz relatio sdm eē ad existit a pte rei, et ē substantia. Ad 3m ex. Antecedenti falso mala conseq.ª; qz in reb. creatis in hoc existēte sut duæ perfectiones a eēia, alia existiæ, quas Thomistæ dnguūt, mriā itē dnctam ht perfectionem eēialem a forma existiæ, qualis apud illos n habeat dncta existiam. Itē apud eosdē humanitas xpi n ht propriā existiam ht tn perfectionem propriā. Idē ē de attributis vna existiæ pollentis. apud ipsos. Ratio a priori, qz sut duo entia g.º duo vera, et bona nra. Itē n solū existiæ. sed et res existūs ē deo cōuenies.

2m. argumētū ē qz si relatio ē perfectio. g.º quælibet relatio ē perfectio dncta: hoc ē absurdū g.º Min. ē clara qz vna persona careret perfectiōe aliarū. g.º eēt imperfecta. Ma. pbt qz quælibet relatio ē ens dnctū, g.º dnctū bonū, vt vertū distinctū. Itē ad quælibet ht diuinitas cōuenīam. § 11

5.º Vtrū quælibet relatio habeat perfectionem dnctam? 3ª

P. vaz. di. 127ª c. 6. duo cēset. alterū relatiōes vt rōnē dnctas ab eēia, eē perfectionem: alterū eas n eē tres perfectiones, sed vnā. quā doctrinā tradidit Cana. et secutus ē Vasquez. et alij. prima pars probatur ab eo vt ab alijs ex conceptu entis. 2am probat qz bonitas ē complemētū et integritas rei aliq.º mō habentis dnctū, sed relatiōes diuinæ nullo mō sut ex natā rei dncta ab eēia diuina, g.º n sut illius complemētū et integritas propria, at vō sut illius perfectio, qz n ē opus ad perfectionem transcendētale vt sit dncta ab ente quod perficit, sed vt sit realis et in illo existēs, in hoc autē sēsu tā relatiōes quā attributa constituit vnā perfectionem n plures. qz integritas perfectionis conflatur ex oib. ex quib. ēs perficitur. § 12

Hæc quæstio cū P. vaz. aut ē de sola voce, aut n capio eius sententiam; constituit enim sive tres perfectiones sī relationes dnguerētur ex natā rei ab eēia more scotico. g.º et nūc sut tres perfectiones bono conseq.am, qz nūc tā sut realiter inter se dncta. quā in sententia scoti, ex quo solū discrimē, q nūc sut idē cū eēia. sed hoc n obest. q minus sint inter se dncta. g.º 13

2.º pbo ipse, assert recte pro. suo capite 2.º eas ē perfectiones g.º recte pro eas eē tres. probo conseq.am, qz ipse ex con- 14

ceptu

Disp. 16.

Pe Hurtado de Trinitate

ceptu ētis vē dmcti ab eēia. colligē perfectem, sed entia sut tria dmcta realr ir se, ab eēia v° roē nra; g° sut tres perfectoes dmcte realr ir se, vē v° ab eēia. probo conseam. q. gz multiplato ētes, multiplantur eius attributa, q^es nullā entitatē addūt sup^a illud, sed bomitas nullā entitatē addit sup^a ēs, gz tm addit extricam denominem ab amore, vt veritas a cognoē, g° multiplatur bomitas. Ma. pbr, gz eiusmodi attributa sequūtur ēs vbicūq; sit. quod patet 1.m a verit.te sut enim reloes tria vera, vnaquaq; enim ht veritatē dmcta ab alia, gz filiao ē vera filiao, et n falsa et apparēs, q^es veritas n ē veritas Paternitatis: itē vnaq; ē a nobis cognoscibilis in rebus, achīs diuersis. Itē vnaq; ht suā vnitatē gz vnaquaq; ē vna. et n eadē vnitate, alioquin sicut negatur eas eē tres perfectoes, ēs negandū eēt eas eē tres, gz n eēt Trinitas vnitatū, g° oia attributa transcendētia multiplantur ex m° g° ēs, sed ēs ē trinus realr g° sut tres vnitates, tres veritates, tres perfectoes, vt tres res. et trinus aliquid. et trinus ēs, vbq; quoq; enim multiplicato multiplatur totū Rēbau.

§ 15. Dicit 1°. P. vdrg. nu. 23. eē quidē tres reloes, gz vt sint tres, satis ē si opponantur mutuo. vt v° sint tres perfectoes, opus ē vt sint tria dmcta ab eēia. Contra; ēs precise, q^e sut tres relationes sunt tria entia; gz vt oppon^r relao oppon^r, quicquid in illa imbibitur formalr, g° et tres bomitates; gz vbi oppon^r entitas, oppon^r et bomitas, q^es n sumitur, nisi ab illa entitate vt amabili; q^es bmabilitas illā comitatur vt veritas, vnitas, realitas, et aliquiditas, vt g° identitas cū nat^a mihil obest multiplicitati entis, ita nec multiplicitati attributorū

Responsio P. var. contra.

§ 16. dicit 2°. nu. 24 bomitatē n multiplari gz n^ referr^r resp.de eā referri sicut vnitas refertur, et veritas, et entitas. vt autē n multiplaretur opus eēt, vt vel adderet aliq ēs dmctum, vel conotaret aliquā extricam denominem, vel explicaretur ad modū rei dmctae vt de duroe, et imensitate dixi.

2°. respondet. reijcitur.

S

Demq; ois argum.ta facta p.º perfectoe relum, sut pro trib. perfectoe. qz vnaq; pers.a pt trare nam humanam dmctam, vnaq; autē nata eet sme viuletia, qz perfecho nalis subsistiē cōpensaret perfect.e subsistētias dinā. et vt e perfecho pthica, in humam.te xpi constituere filiu naturale dei cū verbo, ita eet perfectio constituere cū Patre, vel filiatioem naturalē, vel Patrē naturalē, si hæc denominaō pt tribui. quod autē affert P. varq. eas subsistētias pertinere ad idē complemetū n vrget. qz et attributa ad idē pertinēt, et tot sut bomitates partiales roe. nra. quot attributa dmcta, q.º et realr dmctæ tot erut bomitates, quot entitates realr dmctæ inter se. imo cū respu nature sint tres pers.ae tres perfecbes dmcta roē ab ecia erut realr dmcta ir se. digiti ite, et ae partes. spectāt ad integritatē corporis, et poē aiæ (si ab ea dmguntur) ad integritatē aiæ, cū tn singula singulas hnt partiales bomitates. Ita pers.ae n sut partiales bomitates. qz n sut partes. at sut dmcta. et nulla e tota perfecho relua.

§ Ad argtm ex §. 11. resp.o deo concessis trib. perfectoe. relatiuis, vt et trib. veritatib. et vmitatib. Ad probem resp. n ee maius absurdū constituere vna perfectioem in vna pers.a et n.m alys. qua constituere vna entitatē diuina, vna veritatē, et vmitatē vna, qz negaō vmitatis cū ente et vero diuino, tal absonare v. qua negaō bomitatis, qe e idē realr cū illo ente. e ite absolute absurdū admittere dmcta entia diuina sme perfecbe propria, quantitas, albedo, motus. et alia creata sut bona qz entia sut. et n personalitates dinā. Ad absurdū P. suarez Cuniga lo. 4. c. 10. nu. 4. et P. cuniga disp. 5. dub. 12. resp.dent n ee inconuenies aliqua perfecboem in vno gne, n reperiri in pers.a oppota. ego cū alijs resp.deo vna pers.am n carere absolute perfecbe alterius, qz ea caretia sgat caretia idētitatis tal mediata ir se, qua mediata cū vno 3.º cū q.º perfecho relatiua Patris et filij sint idē cū eade natā diuina identicata cū oib. perfectoe. diuinis oib perfecho relatiua conuenit cuiuis pers.ae roē natē, vt ei conuenit ois entitas, hoc autē tata perfectio e, quata mysteriū Trinitatis in entitate, idē ego constituo in bom.te, qz n e imperfecho carere oppota vera solutio.

et relatiua bom.te magis quã entitate, qz ẽ identitas cũ ea bom.te in nat.a. Vnde quauis relatio ẽ tã perfecta, quã nat.a qz ẽ idẽ cũ illa. P. Suar. sup.a fatetur hãc doctrinã ẽẽ verã, vti tñ dinctõe ñ necess.a Contra. si doctrina verã, necessariæ sũt voces ad illã explicandũ: nullæ autẽ sũt magis propriæ, nec magis decentes deũ, in nulla enim pers.a neganda ẽ absolute aliq.a perfectio. quã sentiam de trib. perfectiõb. docet Suare. l.o 3. c. 9. Cuñiga disp. 5. dub. 12. et alij Recentes freqter. Patres autẽ antiqui satis clare eã insinuarũt, comẽn.tes perfectõem huma.tis xpi et perfectõem triũ personarũ. Nec erat opus tres perfectões asserere, qz tres entitates sũt tres perfectões.

Sco Vtrum perfectio relatiua sit simpliciter simplex. 3.a

§ 19. Hæc quæstio ẽ de nomine, ñ v.o de re. Tres propositiões sũt v.æ [Paternitas ẽ perfectio sin vlla imperfectõe] itẽ. Paternitas ñ constituit meliorẽ Patrẽ quã ẽ filius. itẽ Paternitas melior ẽ in nat.a dei, quã carẽtia Paternitatis] disquirere autẽ vtrũ 1.a proposiõ contineat perfectõem simplr simplicẽ. an v.o simplem in vno gnẽr. quæõ ẽ de voce.

§ 20. Dico g.r 1.o Paternitas ẽ perfectio relatiua sine vlla imperfectõe. q.ce propositio ẽ fide certa, qz in deo nulla pt ẽẽ imperfectio.

Dico 2.o persona patris ñ ẽ melior quã filius. ẽ de fide. sũt enim æquales per oĩa. Quod si dicas eos hẽre perfectões dinctas spẽ. g.o inæquales. Resp.deo m 1. Antecedẽs ẽẽ dubiũ. vt patet ex P. Cuñiga disp. 5. dub. 6. qz ñ pt ẽẽ dinctio specã. ir illã q.æ hnt eadẽ eciam et nam: et sane ñ dingunt.r spẽ adæquate. Vnde 2.o resp.deo dincto antecedẽti differũt spẽ, adæquate nego inadæquate concedo Antecedẽs. et nego conseq.am qz inæqualitas oritur ex dinctõe specã adæquata qz perfectio vnius ñ compensatur per identitatẽ cũ vno 3.o identicato cũ oĩb. alijs perfectõb. In creatis autẽ

oīs dnctio specā ē adæquata saltim, ir parte et parte
qz v° totū includit duas partes dnctas adæquate, dr
dingui inadæquate a partib.

dico 3° natura dinā perfectior ē cū Paterm^te
quā sine illa, pbr. qz ex nat^a sua eā vendicat, nec
pt absqz illa existere; at pt. quātū ad ipsā attinet
existere sine eo, q n ē eius perfectio. §. 21.

dico 4°. relatiōes sūt simplr simplex perfectio. ita
varq. P. Varq. disp. 120. nu. 10. explicās Ansel. in Prosologio
c. 5. cū magno fundam^to. ē, g° Paternitas perfectio simplr
simplex. pbr. relatio vt sic in diuinis ē perfectio simplr
simplex, g° et quæuis relatio. Antecedēs liquet, qz melius
ē deus cū relob. quā sine illis. conseq^am probo. qz vna-
quæqz relatio participat roem cōem conuenientē relōi vt sic
vt hō. perfectoem alis. Confir. Paternitas comparata nat^æ
ē perfectio simplr simplex. g° et absolute. conseq^am probo. qz
hæc proposio ē falsa Paternitas n ē perfectio simplr simplex,
siquidē melior ē in deo, quā n ipsa. Itē perfectio sum^r
in ordē ad id q perficit; at Paternitas ē perfectio nē
dinæ. g° si in illa ē melior, quā n ipsa ē illi per-
fectio simplr simplex. Primū Antecedēs probo. qz deus
melior ē cū Paterm^te. quā sine illa, qz melior ē cū
oīb. q^æ petit necessario ad existēdū, quā si eo careret:
qz per locū intricum sequeretur ex eius carētia n ēē dei, propter
defectū perfectōis. Patres Suare. et Stunica negauerūt eā
perfectoem simplr simplem: ne eēt in vna pers^a carētia
eius perfectōis. Iā autē ostendi §. 18. n ēē eā carētiā
absolute in pers^a vlla.

Rogas vtrū duæ pers^æ sint magis perfectæ §. 22
intēsiuē aut extēsiuē quā vna? Pater Stunica sup^a
resp^det tres pers^as ēē extēsiuē maiorē perfectoem; n v°
intēsiuē. vel in vitari quæstiōes de voce. dico 1°. Per-
sonalitas vt præcisa a nat^a abstrahit a maiori
perfectōe intēsiua, vel minori quā eēiā, qz n con-
cipitur cū tota perfectōe eēiæ, ac p° inde nec cum

æquali perfectioe intēsiua. Nec itē a parte rei ht negoem identitatis cū eēia; ac proinde n̄ ē minor eius perfectio q̄ æ in hc negoe eēt fundanda. dico 2°. eēia concepta cū reloe concipitur vt perfectior intēsiuè: qz aliqa perfectio ē relatio; n̄ extēsiua, qz hæc dicit pluralitatē ḡo intēsiua. dico 3°. tres reloes n̄ sūt maior perfectio intēsiua quā vna. qz tota perfectio cuiusq̄ reperir in alia per identitatē mediatā, quā hnt identitate imediata cū eēia: qz quæuis relatio ē infita in oi gnē roē sui, et natæ; qua perfectoē nulla ē intēsiue maior. dico 4°. tres reloes n̄ sūt extēsiuè maior perfectio proprie accepta extēsioē. qz hæc vel ē inter res eiusdē spei. oio siles in substantia, vt duos hoes: q̄ n̄ reperitur in trib. pers.is q̄ sūt similes in eēia; n̄ tn̄ oio siles in relob. vel extēsio ē inter res dissimiles, quarū altera ē imperfectior alia; q̄ vo perfectior continet eminēter imperfectā seclusa oi imperfectoē: vt deus et creat.a Hoc autē n̄ reperir in deo carēte oi imperfectoē. dico 5°. tres reloes sūt extēsiuè maior perfectio, quā vna; accepta impropriè extēsioē pro pluralitate triū, quarū quælibet ē infinita in oi gnē. propriè ḡo sūt plures perfectoes tres personæ quā vna: impropriè vo sūt maior perfectio extēsiua.

Perfectio extēsiua maior dupliciter contingit.

Perfectio extēsiua improprie.

QVÆSTIO. 29.a

Hæc quæo 4. ht articulos 1°. statuitur defio pers.æ ex Boetio: Rationalis natæ indiuidua substātia. id ē subsistiā. n̄ q̄ uis substiā complens nam ē personalitas. sed q̄ complet nam illtualem. ex q.a defioe colliguntur tres pers.æ diuinæ; qz sūt tres subsistiæ næ illtualis. multiplicato enim recto, multiplantur tn̄ sgati vt dixi disp. 10. a §. 23. de suppoto, et substiā et personal.te egi disp. 10. M.æ sec. 1. nec hic ē aliquid examine eges.

Articulo 2°. ostenditur sgatus harū vocū hypostasis. subsistiā et eēia differūt

differūt quidē qz eēiā ē coptus nā siue quiditatis, et quāuis q̄uis res ht suū quiditatiuū conptm vt subsia accns et m⁹, tn in deo eēiā accipr pro absoluto et nata Hipostasys Græcè ē substātia et subsistia. de quib. egi disp. 11. mae et agit P. vaz. di. 124. nec ht vllā difficultatē.

Articulo 3. docetur personā ponēdā ēē in diuinis, qz sgat maximā perfectoem nā illtualis.

Artic. 4º. docet persa sgari in deo reloem vt subsistētē. vnde concludit reloem sgari in recto, nam vº in obliquo. vnde qe 30. art. 1º. colligit tres personas, qz sgantur tres reloes vt subsistētes. id ē in recto vt explicui disp. 10. a §. 23.

Disp. Vtrū sit subsistia cois et absoluta in Deo. 17ª §. 1.

Res pt ēē cois phice aut logice. phice cū eadē numero res ē in plurib. per identitatē vt nata dei in trib. persis; vel per vnioem, vt eadē vnio ē in duob. extremis. et idē accns in duob. sbtis (si in illis constitui pt ex nata rei) logice res ē cois plurib. qn plura sūt similia, a quib. abstrahitur vna rao cois, qe a pe rei sūt plures, roē autē ē vna, vt hō. et leo hnt coem roem alis. Ita in deo ē rao cois Persae relatiuè acceptæ; qz tres persae conueniūt in roē coi relatiuæ; differūt autē in roē taliū. de hoc nō ē quæo.

Subsistia accipr 1º. pro conceptu nō dependendi inhærēter a sbto, licet pendeatur substantialr, qui ē imperfectissimus modus subsistēdi cois oi substātiæ et partiali. 2º. pro conptu existēdi indepenter ab oi sbo, qui modus ē perfectus cōueniēs aiō Angō, et natae diuinæ. 3º. pro complemto substātiali nam consecuto; q in nata illtuali vocatur personalitas. de quib. trib. sgob. egi disp. 2. Phisi. sec. 7. §. 2.

§. 3 Dico 1.o in deo datur subsistia absoluta, et cois phice trib. suppositis in 2.a acceptione. e certa doctrina qz na divina vt rone antecedit relones concip.r vt es independes ab oi sbto, ac p.o inde vt stas per se absq. adminiculo alicuius causae, sed illa rao sic existendi, e subsistia et quide perfecta. g.o e subsistia cois q.a nec rone dinguir ab eeia ipsius nat.e qz per sua eeiam e independes a sbto. hoc voluit S. Aug. qn asseruit deu ad se subsistere, lib. 7 de Trinit. c. 4. Hilari. Hie. et alij. Explicantur SS. Aug. Hila. Hyero.

§. 4. Dico 2.o in deo nulla e subsistia absoluta dincta ab ea qua dixi §. 3. pbr. qz ois alia subsistia in nat.a rali e personalitas, sed in deo nulla e personalitas absoluta. g.o nc subsistia absoluta. Ma. constat s.m inductoe. qz in creatis nulla datur dincta subsistia ab independia a sbto, q.a n sit personalitas vt patet in hoe et Angelo. 2.o qz ois subsistia eiusmodi e complementu na ad ee et operari, sed hoc complementu e personalitas. g.o pbr Min. qz complentu hoc n cognoscimus ex sola roe nali, sed illud colligimus ex fide ob mysteriu Trinitatis et incarnationis, ex quib. nullu eiusmodi cognoscimus complentum, nisi personalitate.

§. 5. Probo aute Min. e §. 4. nepe in Deo n ee personalitate absoluta et coem. tu qz Cai. inuector huius subsistentiae. n e ausus ea appellare persona aut suppotm sed semisuppotum, q.a vox n e admittenda. sic g.r argumtor personalitas aut subsistentia n pont trari alia personalite aut subsistetia. sed subsistia qua §. 3. admisi in dei na.a e trata subsistia personali. g.o Min. e certa, oia enim absoluta dei constituunt personas cu relob. Ma. pbr. qz ad personalitate n datur

alia personalitas, sicut nec vnio ad vnioem nec inhæria ad inhærentiam. Confir. qz oes effus illius subsistentiæ coīs

Munia subsistentiæ.

præstatur abundè per relatiuas, nepe constitutio Personæ complemētu ad ee et operari vt patet in reb. creatis. Quorsu ḡ 4a. Persona ē admittēda.

Cai. Suar.

§. 6

Obijciūt Cai. Suar. et alij. multa prantur de deo qæ exigunt subsistiam coem. 1m. qz hæc proposio ē vera antequā concipiantur reloes. deus creat mundū. 2o. Pater ē deus exigit deū coem concrete et n solū deitatē qæ nomine deus sgatur concrete. et n abstracte ḡ antecenter ad reloes deus illgitur concretè. 3o. qz hæc proposio ē fralis Pater ē hic deus, at ē falsa si deus concrete accipiatur pro nata cū trib. suppotis. qz Pater n ē nata cū trib. suppotis. Nec pt accipi abstractè, qz Pr ē hic deus. ē diuersa proposio ab hac Pater ē hc deitas. ḡ.

§. 7

Nego Antecens. ad oes proboes P. Mola. varqs. stunica et alij respondet deū. et hūc deū supponi formalr et in recto pro nata diuina in singulari: in obliquo vo sgari persona n detrate sed, vage, indeterminatè seu confuse. cū quis enim suppoto vel determinato, vel indetrato deitas constituit deū, vn deus creat. ē in hoc sensu, [natura dei vt trata suppoto creat.] Itē. Pater ē deus ē in hoc. Pater ē idē ac nata vt trata suppoto aliqo. similiter Pr ē hic deus. Qæ doctrina satis ē ad vitādā 4am subsistiam, imo in sentia oppota ē ad hāc recurrendū, qz deus concrete sgatus includit Persona completa in roe Persæ sicut ho et Angelus at Persa in deo concipi n pt sine aliqa personalitate determinata, aut indeterminata. ḡ deus includit aliquā Personalitatē.

§. 8

Deus signific perfecte & imperfecte.

Aliter censeo respderi melius. deus enim significat perfectè. et imperfectè. imperfecte sgat apud ignaros trinitatis, apud quos sgatur vagè, aliquod suppotum qz nesciūt quale sit: vel et vnū suppotum absolutū, qz negat Personarū trinitatē. Perfecte sgat apud eos

qui Trinitatē credūt aut intuentur. Apud vtrosq; sgatur idē deus, qz sgatur eadē natª quā in recto sgat deus. Qui in roē dei n̄ ē dīnctus, licet negetur, aut affirmetr Trinitas Personarū, qz dū n̄ variatur aliquid rei in recto sgatæ, n̄ variatur res ipsa sgata, vt idē albū ē, dū perseuerat idē sbm̄, licet albedo mutetur, siue sint plures simul, siue vna ita deus ē idē siue cū vno suppoto apprehendatur siue cū trib. licet enim aliquis erret circa Trinitatē, si tn̄ circa absoluta recte sentiat, deū cognit, et hūc deū, vt alibi dixi explanās S. Tho. oppotum asserētē apud n̄ nullos.

§. 9 Ad argumētū g° ex §. 6. nego Antecedēs. oīa enim illa sūt vera sgando deitatē in recto, et Personas tres clare et dīnctē in obliquo. Nā illa sūt vera apud deū et Beatos intuentes Trinitatē sine vlla confusiōe. Ad 1am proboem̄ respondeo apud recte concipientes deū illū n̄ apprehendi creantē, antequā apprehendatur Trinitas. oēs enim persæ sūt condiones necessæ vt natª existat et operer vnde hæc proposio deus creat mundū. sic explicatur deitas vt trata suppotis creat mundū. Ad 2am resp. hāc propoem̄ Pater ē deus. ēē in hoc sēsu. Pater ē natª dīna terminata trib. suppotis. qæ proposio ē de fide, qz natª sic terminata ē idē cū Pre: sicut hæc ē vera, albū ē dulce qz albū ē idē cū hente dulcorē. Ad 3am resp. hāc ēē verā et formalē propoem̄. Pater ē hic deus. qz hic deus, sgat in recto hāc deitatē, et in obliqº Personas. et Pater idē ē cū hac deitate habente Personalitates. Itē similr filius et spus. recognosce qæ de rectis et obliquis dixi disp. 10. sec. 3. Nō ē g° opus recurrere nec ad suppotum cōe, nec ad vaga suppota, sed in Trinte cognita clare et dīnctæ, illæ propoes sūt veræ, explicatæ per rectū et obliquū.

Deus n̄ prius apprehensitur creans, quā subsistēs trib. subsistētijs.

§. 10. obijcis subsistiam absolutā ēē perfectoem. g° ē in Deo. Nego Antecedēs. qz subsistia qæ vocatur hypostasys ē complentum ad constituendū Personā: et in Deo Persª ē ad productoem̄ passiuā, et actiuā, qæ necessº ē relatiua.

Persæ constituū in deo propter productoes.

DISP. De constitutiuo, et distinctiuo Personarum. 18ª

§. 1 Quia cæpimus agere de conceptu Persæ, oportet nihil hic prætermittere. q ad ipsā pertineat, licet methodus Thomisti-

tica inuertatur, hac enim de re egit S. Tho. q. 40.

S.co X In personis sūt proprietates. X 1.a

Greg. Preposit. Grego. cū Præpositiuo negare visus ē proprietates in abstracto; quas reliqui mordēt acerbe. cū Greg. ē dissētio de sola voce, et cū Præposi. forte. Non enim negāt eē in Personis aliquid q° inuicē distinguantur, nec vnā Personā eē dīnctā ab aā per aliquid sibi intricum. sed negāt proprietatē vnius Pers.ae dīnctam a conceptu cōi. qz enim Greg. in deo, nec admittit dīnctoem ex nat.a rei, nec per diuersas formalitates obtiuas sed tm̄ per extrica cōnotata, ideo n̄ admisit proprietates abstractas sed concretas. ac cēsuit Personas se ipsis differre, id est tota entitate. §. 1.

Dico 1.° in Personis sūt proprietates. hæc proposiō a nullo Catholico neg.r canitur ab ecclesia. In eēiās vnitas. et in Personis proprietas. et aperte constat ex Florentino adducto disp. 3 et 7.a vbi passim asseritur Pri et filio oīa eē, cōia præter Paternitatē et filioem. vn̄ intuli vnitatē spirōis actiuæ. Ratio ē aperta. qz propriū ē ex Arist. q̄ cōuenit oī et soli, et semper. sed Patri conuenit soli et sēper eē Prem, filio v.° eē filiū. ergo eē Prem ē propriū Patri, et eē filiū filio. 1.a pars defiois. oī. n̄ conuenit Patri. qz illa ē de Proprio specifico. q̄ conuenit oī indiuiduo eiusdē spēi. Pr autē in deo n̄ ē spes, sed indiuiduū: at magis propriū ē. q̄ vni duntaxat cōuenit indiuiduo, quā spēi q.ae cōis ē plurib. indiuiduis. §. 3.

Dico 2.° in Personis sūt proprietates, q.ae in abstracto sgantur. qz in deo ē Paternitas dīncta virtualr a nat.a itē et roē nrā: sed duæ res virtualr dīnctæ pont sgari abstractæ. ergo probo Min. qz illectus pt apprehendere vnā vt ei conueniūt prata, q.ae n̄ cōueniūt alteri. Ad q̄ n̄ ē opus vt ex p.e obti præscindamus vnā formalitatē ab aā, sed vt ad diuersa cōnotata referantur, cū fundam.to in re. Confir. Persona concrete sgata ht duo prata quasi contradictoria roē nat.ae et relois. ergo possumus concipere reloem, vt id q° illa prata conueniūt. Itē et nam. §. 4.

S.co X Vtrū Pers.ae realr constituantur X 2.a

Cauenda ē quaō de voce constitutio frequenter sonat compositi-

Curtado.

onem. In qua significatione Personæ non constituuntur realiter, quia realis compositio est ex pluribus conceptibus dnctis a parte rei. in sentia scoticorum dinguentium ex natura rei relationes ab eeia. hæc constitutio est ex natura rei, quam ipsi refugiunt appellare compositionem. quia compositio opponitur simplicitati, persona autem est simplicissima. at iam ostendi supra simplicitatem Dei ea sentia aboleri: unde persona erit compota ex natura rei, non vero simplex ex natura rei.

§. 6. Alij volunt Personas nec rone nra esse constitutas. quia rois constitutio est compositio rois; hæc autem repugnat deo. ergo probant Min. tum quia deus est realiter simplex. ergo non pt esse roe compotus quia rao non pt constituere in deo aliquid, quod in ipso non est, ut ego sæpius ostendi. Quare non possumus in hoe concipere irrationalitatem. quia ipse est eeialiter ralis. tum quia perfectius concipitur deus ut simplex quam ut compositus.

§. 7 Hæc autem opinio merito displicet alijs quia constitutio, et compositio rois non dicit imperfectionem in obto compoto. sed in illectu componente ergo non est cur negetur in deo. Antecedens pbr 1m. quia tam est imperfecta dnctio. quam compositio, hæc enim illam seqr necessario, illa vero negat simplicitatem, et identitatem: sed dnctio rois non dicit imperfectionem in obto dncto, sed in illectu dinguente. ergo nec compositio. ut ergo dnctio rois est in deo ita et rois compositio. 2º. compositio est cogino imperfecta quæ obm omnino simplex non penetrat, nec clare, et explicite. format conceptum de illo, quale est. ob quod illectus dei nihil dinguit, nec componit. ergo tota imperfectio est in illectu componente. non in obto compoto.

§. 8. Ad argtm ex §. 6. nego Mi. 1ª probatio infringr forma simili. In deo non est dnctio realis, ergo nec distinctio rois. quia non possumus in deo constituere quod non est. Igr ad 1am proboem nego conseqam. Ad 1am eius proboem concedo in deo non poe apprehendi quod non est. nec enim in illo apprehendr compositio ut intrica et in ipso existens, sicut nec apprehendr dnctio rois. illæ enim formaliter et intrinsece sunt in illectu nro: in deo autem sunt realiter ea quæ nos dinguimus et componimus. dnctio

dist.io et compositio rois sunt intrinsece in illectu.

Ad componendu roe. n e opus apprehendere comp.oes

Composio rois e ipsa cog.mio imperfecta obiecti.

aute et composio sut in nob. vt aute dinguamus. et componamus, n e opus vt apprehendamus compoem. qz compositio hæc e cogmo imperfecta. vt aute cognoscamus obm. n e opus cognoscere reflexe cognoem. Igr composio e denominatio extrica obto consistes in ipsa de eo imperfecta cogne illud dinguit et cognit, n apprehendedo composioes qe e ipsa cogmo. Ad 2am. probem ex eode §. 6. resp. deo melius cognosci obm sine composioe, illa tn maior perfectio n e in ipso obto. sed in illectu illud concipiente. at obm nec melius e, nec deterius, q ab alijs cognoscatr bene aut male.

§. 9.

Constitutio Persæ diuinæ e realis virtualis.

Dico. 2o. in deo e aliqa realis constitutio Persæ ex nata et reloe. pbr 1m. qz in deo e virtualis dinctio eeiæ a reloe. q virtualis constitutio, qz composio e positio simul duaru reru dinctaru: et qa roe sunt dincta. eade componut. e q simplicitas Persæ diuinæ æquiualentia duaru reru distinctaru, itaqz censeo de constituoe virtuali. eade roe qa de dinctioe virtuali. 2o. qz deus intuetur comprehensiue Persona, in qa videt eeiam coem. et reloem propria. et ex vtroqz constare Persona. vt aute quæo vitetur de voce, in constitutioe considera duo. primu e reale existiam reru constituetiu in re constituta. 2m. e dinctio earu reru. existia e realis in Persa diuina. dinctio aute e virtualis a pe rei, n vo formalis: Formalr aute dinguntur sola nra roe imperfecta. vide P. Suar. lo 7. c. 3. nu. 9. qui prudenter fugit nome Compositio qz e magis inuidiosu.

Suar.

Sco ꝓ vtru iscæ propriet.es sint absolutæ. ꝓ 3a

Iohan. de Ripis.

Scot.

Fab.

Joh. de ripis cesuisse fertur personas constitui, et dingui proprietatib. absolutis, n vo relatiuis, reloes aute ee quasi accntia logica qæ roe nra consequutur personas ia constitutas, et adæquate dinctas. In qua sentetia defendeda a nota neruos cotedit Scotus. que imitatus e Faber. Nec miru. cu enim ij Persas dinguant n per reloes oppotas fralr, sed per disparatas paru absut ab ea opinioe, at ea n ausi vindicat ab errore. qua tn egre.

§. 10

Reuocanda sut in memoria qæ ex S. Ansel. S. Aug. Conci.

§. 11

Floren. et alijs adduxi disp. 8. in diuinis oia ee vnu, nisi, vbi obuiat oppositio relatiua. S. Ansel. longe probat, Prem ee oia q. filius. et spiritus exceptis ijs, q. relatiue opponuntur. S. Aug. dixit Prem ee oia q. ht filius, exceptis ijs q. dnr ad aliud. ob quod n e filius, quauis habeat filiu. Ex Conci. aute multa ibide retuli quib. Theologi probauerut contra Graecos spiritu oriri a filio, qz ab illo e dnctus. Ite disp. 9. probaui ex eode Conci. spiroem actuale, et virtute spirandi ee vna nuro in Pre, et filio, qz in illa n opponutur. Ratio ite a me facta concludit nulla in deo ee dnctoem, nisi propter oppositioem.

§ 12. Existimo tn Ripa et scotu, solis vocib. dissidisse a sentia Catholica. ipsi enim reloem accipiut, vel pro sola actioe. et passioe, vel pro reloe quasi pramentali in illis fundata; caetera vo vocant absoluta, cu ve relatiua sint. Relatio e duplex alia pramentalis, alia transcendetalis. Pramentalis e Paternitas creata filiatio. et aliae q. fundantur in actoe. Ite actio et passio reuocantur ad genus aliquod relatioum. Scotus enim varie cesuit de relob. intrinsecus. et extrinsecus aduenietib. Relatio transcentalis e res quide in se absoluta a reloe pramentali, e tn ve et absolute ad aliud. Sic lux e relatio transcentalis ad sole, et hic ad luce.

§. 13. In hoc gne constitui ego disp. 8. Prem et filiu comparoe spus scti, quos constitui et dnxi a 3a Persona, no solu per actuale spiroem, sed per radicale, qua appellaui oppositioem secudu origine, n vo sdm reloem actuale. Ite ostendi hoc differre Paternitate ab eeia, quod eeia nu-qua e produces spum. nec vt quo neqz vt quod incoplete, aut complete. secus vo Paternitas. Ita ponit accipi Scotus et Ripa. Prem n constitui actuali generoe actiua, nec filiu passiua, nec 3am Persona actuali spiroe passiua, sed illo conceptu, qui in Pre e principiu quod incopletu earu productioum. quae sentia solis vocib. differt a multoru opinioe, nec e absurda sed valde probabilis, e tn in phrasi digna graui reprehesioe, qz conceptu transcendetalr relatiuu, appellat absolutu.

In q. differt Paternitas ab eeia.

Explicatur Scot. et Ripa.

§. 14. dices, relao transcentalis n tollit, quo minus res relata sit, simplr absoluta vt patet in creaturis. Angelus em et ho.

absoluti sunt n̄ relatiui quauis transcentalr̄ referuntur in deū, qz absolute relaō accip^r pro pramentali. g^o illa sentia n̄ ē digna repræhēsu. dinguo Antecens. in reb. creatis condo. in diuinis nego. quod probant illæ roēs. discrimē ē; qz in diuinis disquirimus roem originis vnius Pers^æ ab a^a. et q^æ Pers^a producat? q^æ v^o producatur? quid sit id per quod producit? et producitur? Ea q^æ nec sunt productio, nec denominatur produces aut productu, sunt absoluta, et ita vocantur. q^æ v^o producunt, aut producuntur, vocantur relatiua: qz nec ee nec concipi pont nisi ad aliud. vtrū autē hæc sint reuocanda ad pramentū relois? n̄ spectat ad fidē: qz de ipsis pramentis varie opinatur authores. Fundam^ta autē huius opinionis sic explicatæ defluxu disputois proponetur.

Quæ prata dina vocant^r absoluta? q^æ relaua.

S^co Quæda opinio. 4^a

Opinari quis posset Prem constitui in roē 1^æ Pers^æ in Trim^te n̄ Paterm^te formalr̄ vt cēset doctores graues. nec ipsa actuali generoē, vt alij multi tuentur, sed constitui ex eēia diuina vt conceptu phi^ce coi trib. Personis, et ex alio cōceptu peculiari qui ē ordo transcentalis ad filiū, eq̄ conceptus absolute relatiuus vt dixi §. 14. Hic autē coptus ē ratio qua Pr ē produces vt quod incōplete. tota v^o Pers^a ē produces vt quod complete. vt aīa ē discurres vt quod incōplete, hō v^o cōplete, vt explicui disp. 8. §. 15.

Hæc opinio differt a coi. quod illi dicūt hoc priuum quod incōpletū ee idē realr̄ cū generoē actiua, et sola roē dinctā. passiua autē generoem ee dinctā realr̄ ab actiua. qz cēset actiua constitui realr̄ Prem, n̄ v^o filiū; passiua autē filiū n̄ Prem, vn̄ ille conceptus Paternitas et generaō actiua, n̄ dinguntur nisi sola roē, filiaō v^o generaō passiua et Personalitas 2^a. dinguntur et ir se sola roē, at hæc tria dinguntur realr̄ a Paterm^te generaoē actiua, et illo coptu. At in sentia qua hic propono; generaō actiua dinguntur realr̄ a Paterm^te seu 1ª Personalitate, eq̄ idē cū generoē passiua et filioē. Itaq̄ in hac sentia actio per quā Pr gnat filiū, et passio (vt ita dicā claritatis g^o) per quā filius gnatur sunt idē re: Itē actio per quā §. 16

Pr̃ et filius spirãt ẽ idẽ cũ passiõe per quã spus̃ spiratur, sicut in oium̃ fere sentia actio et passio creata n̄ dinguntur realr̃.

§ 17. Pbr̃ hæc opinio 1.m ab exemplo actois̃ et passionis creatæ q.æ in oium̃ fere sentia ✝ nisi vt plurimũ sola roẽ. g.o idẽ ẽ de actiõe. et passiõe increata. conseq.a pbr̃. qz nulla rao probat idẽtitatẽ vtriusq̃ in Creatis, q.æ n̄ probet eandẽ in deo. Video Recẽtes n̄ nullos Theogos conatos dinguere realr̃ actoem̃, et passioem̃ creatas, qz in Trim.te dinguntur, qui oia Trim.te metiũtur. Fateor in ijs q.æ docet fides, et quib. eadẽ ẽ rao in creaturis recte argum.ta deduci. At vbi fides nihil docet, et aliũde recta rao dictat aliquid in creatis ad cuius exemplar philosophari in diuinis possumus retẽto integro fidei mysterio, cur n̄ sumemus argumẽtũ? Idẽ in pnti dixerim. Nihil læditur Trinitatis mysteriũ hac idẽtitate actois̃, et passionis vt ostẽdã, aliunde v.o recta rao eã idẽtitatẽ euincit in creaturis. Cur g.o eandẽ roem̃ n̄ retinebimus in diuinis?

n̄ dinguntr̃

§ 18 2.o pbr̃. Pr̃ actiõe generat filiũ fralr̃, g.o per illã filius gnatur formalr̃. probo conseq.am qz Pater nihil pt actiõe generare, nisi per illã filius generetur. ẽ enim hæc optima conuersio propois̃ Pr̃ actiõe generat filiũ. filius actiõe gnatur a Pre. Oratio enim actiua redditur passiua mutatis tm̃ casib. pers.æ agẽtis, et patientis, cæteris autẽ eodẽ m.o retẽtis, vt ego lapide ferio Paulũ. Paulus lapide feritur a me. Nec opus ẽ ad asserẽdũ aliquid, illud asserere voce actiua potius, quã passiua. si enim ego vellẽ significare amorẽ meũ in deũ possũ sine discrimine asserere deus amore amatur a me. vel. deũ ego amo.

19. Dices 1.m id eẽ verũ qz si ego actiõe produco calorẽ, calor producr̃ a me actiõe. n̄ quidẽ formalr̃ sed illatiue, qz passio seqr̃ actoem̃. Contra; in sẽsu et formali, oratio actiua redditur passiua, vt ego actiõe produco formalr̃ calorẽ, amore amo formalr̃ deũ: calor fralr̃ producitur a me actiõe, deus formalr̃ amatur a me amore. Quod in reb. creatis existimo tã per se notũ, vt cũ lacte id hauserimus ex nutricũ ore. Ad diuina autẽ argumẽtũ ẽ tã efficax vt propoes̃ de deo ita formemus ac de creaturis hac in parte.

Impugnr̃

dicimus enim Pater sola actõe gnat filiũ, filius sola actõe generatur a Pre.

Dices 2°. filiũ here duas denominões geniti, alterã intricam a generõe passiua formalr, et efficienter ab actiua, alterã extricam formalr ab actiua. de qa vae sũt illæ Gramaticæ propões. Contra. denominaõ geniti n e nisi vna, hæc per te datur fralr ab ipsa actõe. go actio et passio sũt ide pbr Ma qz genitus et productus dr trus per id qo effic a pe rei qz in creaturis fieri et produci ide sũt: in diuinis aute ide sũt produci et accipere existiam. Quod probo ab exemplo denominoum vitaliũ visũ enim et amatũ n e a dupli forma. sed ea qa sbm denominat intrice videns et amans. e qua denominat extrinsece obm visũ, et amatũ, ita in creaturis passio qa denominat trum intrice productũ denominat ages extrice produces. go eade rõe generatio eade denominat verbũ intrice productũ. Prem vo extrice producete. Nec apparet quid sit produci aut gigni extrinsece. etenim si per actõem producr et constituer actiue existes. quid opus e alio conceptu qo existat actiue. 21

2°. sic argumtor verbũ e intrice productũ, ita vt in eo n sit denominaõ extrica go ab aliquo principio actiuo producr intrice qz a se ipso n pt. go a Pre vt constat. go per aliquã productõem intricam Pr producit verbũ in gne prij agentis, et verbũ intrice producr a Pre per productõem intricam. go hæ propões sũt veræ. Pr intrinsece generat filiũ generõe actiua, filius intrice generatr a Pre generõe actiua. Prima proposio e clara ex dictis qz e prium intrice generas dmctũ a filio genito intrinsece. 2a. proposio e passiua qa æquiualet actiuæ, si, vo filius e genitus extrinsece n e opus alia generõe passiua intrica. Alij facile se expedient ab hoc argumto. quos verũ fateor n capio. §. 22

In hac sentia phylosophandũ e de Patermte n aliter ac in oppota, Paternitas in creatis ponr a Thomist. modus quidã dmctus adæquate a fundamto et tro. Paternitas increata erit dmcta a tro qui e filius

n̄ tn̄ a fundam.to qui ē Pr̄, erit tn̄ illi intrinseca. Pr. Suarez dinguit Pr̄nitatē adæquate a filio, a Patre v.o minime vsus illo fundam.to q.o ad entitatē, et quo ad denominoem̄ sic Paternitas diuina erit idē cū Pr̄e dincta a filio in aliorū sentia ē aggregatū ex Pr̄e et filio, in q.a Paternitas increata n̄ ē de Pramento relois, nec directe nec reductitiè, qz illud constituitur per denominoem̄ extricam̄. Paternitas autē dei, ē Pr̄i intrica adæquate et nulla ex parte ē extrica. ē autē Paternitas illa facultas a q.a vt a principio quo proximo, vel quod incōpleto oritur actio: q.a Paternitas ē relatio transcēdentalis, quia ē idē cū imediato fundam.to in q.o ego discrimino reloem̄ transcentalē a pramentali. vel in aliorū sentia, qz hæc Paternitas plus facit, quā referre, qz realr̄ producit trum̄, at n̄ ē vocandus conceptus absolutus, qz hic in diuinis significat illū qui n̄ ē principiū alius conceptus diuini vt dixi §. 16.

§ 23. Hāc sentiam̄ examinat P. Suar. l.o 6. c. 2. quā nu. 7. ait n̄ ēē temeraria, nec hērē vllū incomodū, ab ea tn̄ abscedit 1.m qz ē contra oes Theogos, nec ē verosimiles eos oes inepte illud explicuisse mysteriū. Resp.deo eā n̄ ēē contra Theogos oes, qz multi rē n̄ explicuerūt, cū enim ~~The~~ philosoph.ca potius sit quā Theologica, eā cōsulto præterierūt, vt singuli eā explicēt in suæ phiæ principijs. qui enim actoem̄ a passiōe dinguūt in creatis idē dicēt in diuinis constituūt enim actoem̄ in agente, passioem̄ v.o in trō. qui v.o n̄ dinguūt actoem̄ ab agente et trō, dicēt idē in diuinis. Qui autē dicūt actoem̄ et trum̄ n̄ dingui ir se, bene tn̄ ab agente, docebūt consequenter hāc sentiam̄ in diuinis. qui v.o nullā actoem̄ a passiōe dinguūt idē dicent in deo. Nec multū curarūt de hac conseq.a inferenda, quā aliquando inferēt doctores. eā g.r infero ego atq;

Suar.

Resp.dr

P.e

declaro. Nec authores oppōtos ineptos appello qz valde probabilr raconantur, quod n̄ faciūt inepti.

2°. mouetur: qz inter agēs et trum̄ creatū ē actio 24.
media atq̄ dn̄cta ab vtroq̄, secus in Trim.te vnde n̄ ē eadē vtrobiq̄ raō: qz raō viæ cōuenit creaturis sdm̄ illas duas habitudines. Contra. g° oes qui negāt eā dn̄ctōem ir̄ terminū et actōem dicēt idē in verbo, quod n̄ erit dn̄ctū ab actōe et pass.e illud autē docēt

Nominal. Nominales et alij multi de actib. autē vitalib. idē dixerūt Recentes aliqui. In quorū sentia actio, passio, et terminus idē sūt et dn̄cta ab agente. 2°. illa via ē dn̄cta, et ideo n̄ sūt duæ viæ. qz per eā, per quā agēs producit trum̄, trus producitr, vt per visiōem eandē dn̄ctā a vidēte et viso, et ~~aut~~ videt et videtur color, g° per eandē Pr̄ gnāt, et verbū gnātr. discrimē autē erit, quod verbū n̄ ht actiōem aut passiōēs dn̄ctā a se. vt eā ht trus creatus. vt de trō per se subsistenti dicūt alij, qui se ipso ē creatio, nec trāt actōem nouā. Retēta gr identitate passionis cū trō, retinetur identitas actōis et passionis. g° discrimē leue ē in re tāta §. 25

3°. mouetur P. suar. qz Persona emanat ab alia per influxū, sed hic influxus n̄ pt intelligi in ipso prio quo actiuo. g° influxus intelligr ēē ipsa proprietas Personæ. Hoc argumētū ē a nobis. qz hic influxus nec in prio quo nec quod pt intelligi. sed in Pers.a emanāte, vt de creatiōe rerū per se subsistētiū multi dicūt. Alia adducit dilutu facilia. Hæc pro hc opinōe.

S.co Qua rōe Pers.æ constituantur. 5.a

Quia v° opus ē vt ea opinio diuturnitate n̄ pollice maturescat, agamus in sentiā cōiori. dico gr 1°. Prem̄ constitui formalr in ēē Pris, per 1.am hypostasin. per prium̄ q° productiuū filij, per originē actiuā siue per gnoem actualē, itē per Paternitatē. vnde formalr consti- §. 26

tuitur relõe. Constitui hypostasi ē certū qz Pers^a in rõe Pers^ae includit formalr Personalitatē, ee 1.^am Personā, constat. qz ē a se, et n̄ per productoem ab alia. Hoc autē discrimē ē de ratiõe Pris, qz in rõe Pers^ae vt sic cõuenit cū duab. in rõe autē 1.^e differt. ee autē 1.^am ei conuenit propter duo. 1.^m qz ē a se. 2.º qz ē origo duarū. Hæc autē origo ē priūm quo productiuū. quod quidē ē relatio formalr, qz eo ipso ꝙ ē priūm productiuū concip^r fralissime ad aliud, qz nihil ē phicum principiū sui. ꝯ priūm q^o productiuū ē relatio Pers^ae producētis ad producta: qz Pers^a per illud principiū refertur vt quod ad aliā. ꝯ ē Paternitas. qz in Prē ad filiū nulla relatio admittitur præter Paternitatē hæc autē n̄ resultat ex actiõe. vt resultat in creatis: qz creata Paternitas ē denominaõ extri^ca a coexistētia Pris. et filij. qz manēt in rõe Pris et filij n̄ v^o in rõe producētis et producti actu. Econtra in deo Paternitas ē subsistēs, eq̄ ipsa raõ gnandi.

§. 27. Hæc ee idē cū actõe pbr. tū qz n̄ sūt dinguendi conceptus absq̄ necessitate. tū qz Paternitas n̄ pt ee prior et rõe quā gnatio. qz Paternitas ē actualr relatio prij ad trum, q^e relatio n̄ pt ee prior quā actio per quā priūm constituit^r in rõe prij actualis. Nec itē ē posterior qz Paternitas ē relaõ Pers^ae ad aliā; sed iā intellig^r ea relaõ cū primū concip^r actualis origo ꝯ et Paternitas pbr Min. qz origo actiua ē ad aliā Personā. et Passiua ab alia Pers^a. ꝯ vt concipiatur Pers^a Pris relata ad filiū n̄ ē opus expectare aliquid ex actõe resultās.

Dices actoem ee relõem transcentalē; at Paternitas ē pramentalis relaõ, q^e oritur ex transcentali vt patet in humanis. Pater enim ipsa actõe refert^r

transcentalr ad filiu pramentalr aute Paterm^te orta ex actoe. g^o. ide e in Trim^te. Nego conseq^am qz Paternitas creata e vel accns sequutu actoem duras actoe abolita. vel e denominao extri^ca vel ab ea dependet; vnde praeter actoem opus fuit alio conceptu vt referret^r Pers^ae creatae, at in Deo n e nisi vna relao vnius Personae ad alia, q^a relao e trantalis, pramentalis aute e aliaena a deo, ea n egete. vt perpetuo referatur Personae. Quod si velis praeter actoem ipsa ee Paternitate consistete in denominoe vtriusq Pers^ae n multu recusare nisi videre ab oib. Theogis asseri Pr^nitate ee adaequate in solo Pre. filioem ite in solo Filio. Cu g^o. origo actiua sit generao, et per ea Pater sit generas, et Pers^a sit relata actualr ad filij Pers^am n e quaerenda alia relao. 29.

Confir. Pr in roe Pris vel ipsa actuali generoe. vel faecundi^te ab illa, n in faecunditate. g^o. probo Antecedes, faecunditas in roe faecunditatis productiuae constituir et roe nra in orde ad trum poblem g^o si concipir Pr vt generatiuus. concipr filius vt generabilis. at filius n pt concipi vt generabilis, quin simul roe concipiatur vt genitus, g^o. probo Min; qz existetia vt exercita e de 1 conceptu cuiusq § 30 prati diuini.

Obijcies Prem concipi vt productiuu praescindendo a generoe actuali n v^o ea negando. Contra. filius n solu repugnat vt neg^ue concipiatur n existes. sed et praescisiue qz coptus formalis oium diuinoru e existetia vt exercita. 31

Conceptus entis diuini n pt praescindere illud ab exist^a vt exercita.

Huic tn toto argum^to ex § 29. pt melius resp^deri in Pre poe concipi faecunditate vt roe dincta a generoe et priore incomplete roe nra, du poa concipr vt rao actus. At n e absolute prior poa qua actio. qz vtraq concipr vt quiditatiue existes. Quod confir. 1. exemplo immutabilitatis. q^a e rao aeternitatis. Ite illectus e rao voluntatis. Tande qz Pr per illectum e prium quasi ra-

dicale spus scti. per voluntatē autē ē proxime prium. Nec tn̄ propterea concip^r spus nisi vt existēs. Recurrendū g^o ē ad argum^ta pota a §. 26.

§ 32. De hac quæst^e varie Theologi sētiūt. S. Tho. quoq^d varius fuisse v^r. q2. q. 40. art. 1°. ait personas constitui relob. Paternitatis et filiois, q^e sūt idē realr̄ cū origine actiua et passiua. at v^o origines dinguī in m^o significandi a relatob. q2 origo actiua concip^r vt egrediēs a gnante, passiua autē vt via ad genitū, vn̄ n̄ pont concipi vt constituentes Personas, quia constitutio ē intrinseca constituto. Hæc raō in parte probat sētiam propotam sect^e. 4. q2 origo realis emanat realr̄ a principio per illā realr̄ operante g^o actio generatiua ē realr̄ dincta a Prē. et idē cū filio. Ea tn̄ sentia omissa resp^deri pt originē inhærētē intelligi oriri a prio n̄ v^o subsistētē. Cū autē origo actiua sit perfecte subsistēs et a p^e rei sit intrinseca Pri, concip^r vt constituēs Prem. Quod confirmo ad hoem. Relaō intellig^r a nob. secuta actiem et actio Pers^am g^o relaō ē post Pers^am et illā n̄ constituit. S. Tho. ad 4. respondet intelligi ea de relōe accidēte, n̄ v^o substantia. Idē ego dico de origine. E contra v^o idē S. Tho. q. 41. art. 1°. docet Personas dinguī originibus quas dinguit a relob. in solo nomine. verū S. Thomas n̄ mutauit sentiam, q^e in substātia, ē nrā, n̄ enim distinguit origines a Personis cū fundam^to in ipsis, seu roē raciocinata, sed tm̄ ob similitudinē verū aliarū, et roē racionante, q^e magis spectat ad diuersitatē vocū quā conceptuū. Ab h^c sentia sūt S. Bona. P. Mol. et alij

Origo inhæres orit^r a principio n̄ v^o q^e subsistit.

Finis.

Index

Disputationum, et sectionum in Tractatu De Trinitate.

Disp.ao 1.a neq̃ vnã ~~cau~~ personã esse causã alterius, neq̃ vnã ab alia pendere. pagi. 2.

Disp. 2.a vt̃ frlr processiões sint per intellectũ et volũtatẽ. pa. 7.

Disp. 3.a de rõe cur verbũ ẽ filius, secus sptus. 10.

SE.co 1.a Sentia Canariẽsis et varq. p. 11.

2.a Variæ sentiæ. 15.

3.a duæ sentẽtiæ scholasticorũ. 18

4.a 1.a sentia S.i Tho. 22.

5.a 2.a Sentẽtia S.i Tho. 27.

6.a Discrimẽ processionis vtriusq̃ 35.

Disp.ao 4.a Vtrũ Processiones sint ex cognitiõe, et amore omniũ quæ sũt formalr̃ in Deo. 46.

SE.co 1.a Nonnulla Præmitto. 46.

2.a opinio Scoti. 47.

3.a Conclusio. 54.

4.a Animduersio. 59.

Disp. 5.a Vtrũ duæ Processiones sint ex cognõe, et amore possibilium. 60.

S.co 1.a Nonnulla de ordine transcendentali dei ad creaturas. 60.

2.a denominaõ n̄ ẽ producibilis in deo. 61.

3.a Conclusio negatiua statuitur. 64.

4.a Ratio sentẽtiæ. 68.

5.a opposita sentẽtiæ. 69.

Disp. 6.a

Vtrũ Processiones sint ex actib. vt liberis. 72.

S.co 1.a Qui authores pro parte affirmatiua. 73.

2.a vindicatur illa opinio a calumnia. 74.

3.a 1.a eius sentẽtiæ impugnatio. 74.

4.a 2.a eiusdẽ impugnatio. 77.

Disp. 7.a

Vtrũ spus sctus Procedat a verbo. 80.

S.co 1.a Probatio concilij Florẽtini. 80.

2.a Aliæ rationes pro p.e affr.ua 87.

Disp. 8.a

Quæ sit ratio distinguẽdi prãta diuina inter se. 87.

S.co 1.a Quid in nr̃a sentẽtia. 87.

2.a Vtrũ sola oppositio relatiua sit ratio dinguẽndi realr̃ diuina. 95.

3.a Vtrũ Paternitate et filiõe vt rõe distinctis a spirõe actuali Pater et filius realr̃ distinguantur a spiritu sancto. 107.

Disp. 9.a

Vtrũ spiritus distingueretur a filio, si ab illo n̄ procederet. 119.

S.co 1.a Quom.o arguendũ ab impossibili 120.

2.a In q.o sensu accipienda quæstio. 121.

3.a Quæstio diremẽda. 122.

Disp. 10.a

201 Disp. 10ª

Qua ratiõe sctus procedat spiritus. 123.

Sco 1ª Vtm spus sctus ex suo conceptu petit produci a Patre et filio. 123.

2ª Vtrũ Pater, et filius, sint vnũ principiũ spus, vna virtus, et spiratio vna. 127.

3ª Qua rõe Pater et filius sint vnũ principiũ, et vnus spirator. 134.

4ª Vtrũ Pater spiritũ producat per filiũ. 140.

Disp. 11ª

Vtrũ in diuinis sint plures processiones quã duæ. 141.

quæo. 28. Disp. 12ª

Quales relões sint in deo. 146.

De incarnat.e Matute.

Matute

Ad 1am q.m 3 P. D. Th. et sequentes quibus materia de Incarnatione explicatur disputes.

Proemium.

Verbi diui incarnatio deum quem habuit authorem doctorem etiam requirit. unde Gabriel a virgine interrogatus quomodo fiet istud. 1. opus incarnationis. respondit spiritus sanctus superueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. quid a me requiris (verba sunt Ber. hom. 4. super missus est) quod ipsa in te mox experieris sciens scies et feliciter scies, sed illo doctore quo et authore. ubi illud obumbrabit interpretatur quasi ad aurem secreto dicet utpote rem nature occultissimam. unde merito per scalam Iacob adumbratam sentiunt misterium Incarnationis Abul. Batablus. Hugo Card. et Cartus. per illam n. scalam angeli ascendebant et descendebant. vidit in somnis scalam (inquit sacer textus) stantem super terram et cacumen illius tangens celum angelos quoque dei ascendentes et descendentes per eam et dominum innixum scalae. hoc n. misterium ima summis copulauit, et per ipsum sponsa super dilectum innixa hoc est humanitas verbi diui subsistentia tractata sic n. accipio illud innixum scalae cum Alcaçare nro in Apoc. c. 4. not. 1. sec. 1. ut scalam dnus stans super terram, firmaret. aut per scalam istam soli angeli ascendunt et descendunt per quos hoc misterium omnibus innotuit 1m verbi diui in uteram vir-

gineum ingressum et eiusdem in hanc lucem egressum angeli nuntiarunt a supernis (inquit Cipr. de nat. dom.) Legationibus incipit evangelium eius primi dictatores angeli. Ac per hanc scalam non ascendunt nisi angeli. nam addiscere misterium ascendere est. non item descendunt per doctrinam nisi angeli. docere non descendere quoddam est utrumque spectat ad angelos qui tales sint puritate et ingentia. Angelicum ac Doctorem qui sua doctrina ad nos descendit et quasi per gradus scalae misteria incarnationis illustrat affectu imitationis sequamur.

Q. 1a. De Convenientia Incarnationis

Cum incarnatio verbi sit opus supernale rationi naturali illius possibilitas ostendi non potest solum potest ratio solvere argumenta quae contra misterium fieri possunt. Supponendo ac misterii possibilitatem ex divina revelatione, quaerit D. Th. rationem convenientiae argumentaque contra possibilitatem solvit tum in praesenti, tum praecipue in discursu postquam modum unionis quae inter utramque naturam intercedit, explicuit. probat autem convenientiam Tum Art. 1
quia per hoc misterium divina bonitas, sapientia, iustitia et omnipotentia innotescit: tum etiam quia cum deus sit summum bonum, sitque de ratione summi boni se aliis summe communicare, deo se summe communicare qualiter fit per incarnationem, erit convenientissimum praesertim ad reparandum genus humanum lapsum: etsi non posset deus aliis modis tali malo mederi fuit tamen ad melius esse nostra incarnatio. nullum non aptius medium excogitari posset. ita vero in reparatione peccati incarnatio ordinata est ut si homo non peccasset, deus incarnatus non fuisset. principalius tamen ad tollendum originale Art. 2 Art. 3 Art. 4

Ar. 5. 46. peccatz quia actuale deseruit. sed n̄ opportuit statim post pctz deus incarnari neq; id in finē mundi differri. hec D. Th.

Disp.o 1.a Vm Deo fuerit conueniens carnē assumere.

Incarnatio nomen nouū rē nouā sc̄at: nō aut carnis cuius per Synecdochen totus ho sc̄etr apte per talē vocē misteriū quo deus ho factus ē, expremitr. etsi vo satis conuenientia misterij nota fiat ex eo quod de facto ē a Deo executioni mandatz: nihil n. a Deo authore fit quod n̄ eo ipso conueniat deo fieri: n̄ nulla tn̄ opa specialissime deo conueniunt interquae 1m locū obtinet incarnatio cuius conuenientia rsiderari pōt vel absolute, vel in ordine ad reparandū genus hūs lapsū: vtroq; mo fuit incarnatio conueniens. 1m ostendā ps. d. 2m in sequentibus.

Rō D. Thomae

Sectio 1.a

Probat D. Th. conuenientiā incarnatis ar. c. congruenti rōe. quia conueniens ē deo se summè ad extra cōicare: sed per incarnatē se summè cōicat. ergo incarnatio deo conueniens ē. ma. probat. quia bonū ē diffusiuū et cōicatiuū sui. vnde quo magis aliquid participet rōē boni magis erit sui cōicatiuū. deus qui summè bonus ē, erit summè cōicatiuus sui. conueniens ergo deo ē se summè ad extra cōicari.

Mi. probat. quia incarnatio ē summa cōicatio quæ
pōt ēe. Et n. posset deus assumere naz angelicaz
taleq opus proprie dici posset summa cōicatio divi-
nitatis ad extra; tñ tñ incarnatio quid peculiare
rōe cuius summa cōicatio dici pōt. ē n. quædaz cōicatio
ñ vni aut alteri sed ōi creaturæ propter convenien-
tiaz quaz naa hua tñ cuz ōi creatura iuxta illud pr̄-
dicate evangeliū ōi creaturæ. quæ rō nitens infi-
nitæ dei bonitati optimaz reddit misterij cōgruentiaz
supponens misteriū ēe possibile.
Advertendū tñ ē hanc rōz quodammo
ostendere misterij possibilitatē: propter quod crediderim abs-
tinuisse D. Th. a q. de possibilitate in parlri, sed illaz cuz cōve-
nientia cōfundisse. eo. n. ipso quod ostendatr nullū ēe inconve-
niens in aliquo opere ad extra, quod cstare debet ex solutē
argtoz, fit tale opus tuz ēe deo conveniens, tuz ēe possibile
imo implicat ēe possibile, fieriq à deo et ñ ēe conveniens
rōe adducta a D. Th. quæ dum convenientiaz ostendit, et sup-
ponit et ostendit possibilitatē. eadezq rō applicari
pōt cuilibet operi ad extra producto nāli et supnāli
et quo opus fuerit excellentius, a fortiori de illo probat.
sic. n. quis probare posset convenientē ēe mundi creationē
quia conveniens ē deo, se ad extra cōicare: sed per creatōz
mundi se deus ad extra cōicavit. ag. itez conveniens est
deo se ad extra perfecte cōicare: sed per dona grā sup-
nālia se perfecte cōicat. ag. Similiter in p̄senti sum-
ma cōicatio deo conveniens ē: sed incarnatio ē summa cōi-
catio. ag. quæ rō si tres diuæ personæ eandē vel plures
naas hua aut alias assumpsisset applicari posset talibus
vnionibus hipostaticis. neq si aliquid supponatr possibile
et rōes inconvenientiæ aut implicatcs solvantr, ñ pōt
ñ illi applicari.

In probo ma. qua rdendit D. Th.
bonum quo excellentius fuerit. eo illi competere perfec=
tiorem et maiorem cōicatem. Aduerte id vm ee dum ex ali=
quo capite n reddatr talis cōicatio implicatoria. conueni=
ens quidem e deum se ad intra cōicare per illam: maior
aut cōicatio esset si n semel sed pluries se cōicaret
vnde fieret deum pōe plures et plures filios nales
hre. caeterum cum semel locutus sit deus in Sancto
implicetq cōdictam ee plura verba diua pluresq filios
redditr talis cōicatio impossibilis vnde quamuis alias
maior esset. n tn e deo conueniens. similiter si an=
gelus se cōicaret vt ho, producendo alium similem
perfectior esset cōicatio: quia tn talis viuentium pro=
creatio reperiri n pōt nisi in rebus quae ma. constant,
fit, angelo n ee conuenientem talem cōicatem quamuis ma=
ior esset. ag cum incarnatio summa cōicatio sit in
qua nulla implicatio assignari pōt neq inconueniens.
fit ee deo conuenientissimam.

Incarnationis Inconuenientia Quae obiciuntr ab in=fidelibus dissoluuntr.

Sec. 2a.

Soluere tenetr Theologus quaecunq infideles obij=
cere pnt cōa hoc misterium. idq cumulate pstitit
D. Th. in psen. et seqq. plura ag in proprium locum
remittentes n nulla breuiter dissoluemus. pnt aut
oia argta ad 3ia c. reuocari. 1m ex pte dei. 2m ex
parte na. assumptae. 3m ex pte vnionis.
1m difficultatis cap. plura con=

plectitur. quae ostendunt aliquid vel absurdum vel implicatorium deo sequi ex tali misterio. quae directe possibilitatem impugnant. alia etsi dent gratis misterij possibilitatem. ostendunt tamen indecens esse deo tale misterium. porro antequam argta proponam longe aliter sentio ac plures in ps. qui existimant quod de convenientia incarnationis supponere alias possibilitatem ipsius. posseque supponi possibilem et deinde disquiri An sit conveniens. possibile inquiunt est deum assumere naturam lapidis: sed quia deum non decet non est conveniens ego aliter sentio in re quae respicit deum ut causam propriam et quae possibilis a deo asseritur non posse esse indecentiam aut inconveniens aliquod. unde eo ipso quod aliquid conveniens asseritur simul defenditur ipsius possibilitas si rationes inconvenientiae in oppositum dissolvantur. et haec est genuina ratio quare D. Th. in tris non disputavit possibilitatem huius misterij. quia ista non poterat ostendi ratione naturali: neque tamen ipsam pretermisit dum solvit argta quae dum ostendant inconveniens aliquod, impugnant possibilitatem. cum ergo possibilitas misteriorum supernaturalium directe ostendi non posset sed solum rationes in contrarium solvi, recte D. Th. dum convenientiam misterij ostendit, simul astruit ut potuit possibilitatem

Igitur ex parte dei objiciunt esse sequi deum mutari. cum enim unio haec sit intrinseca utrique extremo et ex ipsa resultet non unum ens per accidens sed ens per se. cum item deus vel in tempore denominetur homo. quae denominatio non est extrinseca sed absoluta et intrinseca. nec videatur aliquid esse unibile intrinsece alteri quin eo ipso sit mutabile. unibilitas enim est potentia passiva ad recipiendum passive unionem. fit verbum intrinsece mutari.

nam per se vnitum et intrinsece in tempore denominatum
atque adeo intrinsece perficitur. quod tamen implicatorium est.
2° per incarnationem vt de facto a Ca-
tholicis asseritur, plura patrata sunt indigna deo.
1m quod semetipsum exinaniuit. 2m quod assumpse-
rit naturam humanam cum tot imperfectionibus. 3m quod deus
factus homo exposuit se periculo quod minori reuerentia
tractaretur ab hominibus quam decebat. 4m quod pro omnibus
mortuus, pro omnibus orauerit; paucissimi tamen fructum
passionis consequantur. Et alia ex genere.
Ad 1m respondeo vt infra constabit, verbum
non per denominationem extrinsecam sicut dicitur creans, dici vnitum
sed vere intrinsece denominari hominem, intrinsece et realiter vnitum. cae-
terum in vnione aliquid speciale considerandum est quod
in aliis modis non reperitur. vnio enim etsi in quantum modus requi-
rat subiectum quod afficiat et a quo passiue recipiatur.
non tamen est necesse quod vt in vtroque extremo quod vnit, pas-
siue recipiatur, sed sufficit vt alterum respiciat tan-
quam pure terminum vnionis. ex quo fit vt non sit neces-
se vtrumque extremum vnionis per talem vnionem im-
mutari ad hoc vt vtrumque maneat intrinsece vnitum.
quam doctrinam etsi docuerit nos praesens misterium va-
tamen et subtilior philosophia apte confirmauit. Constat ex
vnione continui non posse per eandem vnionem vtrumque ex-
tremum affici per modum subiecti. cum eadem non sit in pluribus
locis adaequatis, nec indiuisibile vnionis occupet nisi
indiuisibile loci. ex quo fit vt vnio recepta in
hac parte respiciat alteram vt pure terminum neque in ipsa
recipiatur. talis quidem vnio vnit vtramque partem, intelligi-
bilis enim vnio est quin duo extrema vniat sed non ita vt
vtrumque per modum subiecti afficiat. eo autem ipso non vtrumque
per talem vnionem immutatur, sed illud alterum in quo recipitur.

vbi n. pot[a] passiua n̄ e[t] n̄ pot ilgi mutatio est
n. motꝰ alt̄ius entis in pot[a] a[d] vnio intrin[ca] recepta
in humanitate ipsa imutans respicit verbꝫ vt
pure trꝫ que intrin[ca] venit, n̄ illi inhaeret, n̄ adhaeret
proprie sed hn̄ venit, & reddit compositꝫ illud n̄ per
aliens sed realr & per se vnitꝫ de quo infra.

Ad 2[m] sedꝫ illa dia sequi sed nego ee
absurda. n̄ 1[m] quia na[a] diu[a] dia infusa permanserit, nec
exinanitio fuit quoad intrin[ca] sed solꝫ quoad apparentia
haꝫ exteriorꝫ. n̄ 2[m] quia na[a] hu[a]na se bonꝫ quodda
ē, dei infinite distans a deo; nec aliquid mali obiret.
n̄ 3[m] quia illa dia compensantꝫ infinitis alijs bonis
que ex vita illa despecta chri & humiliatione fluxerunt.
n̄ 4[m] quia dei posset deꝰ oēs homines saluare quoad es-
sentiam propter merita chri, in eoꝫ plures homines re-
genitā inuenire possent. isti tn̄ n̄ vellent deꝰ vt
id dis essiat, pluresq; regenitā exhibitari sint
quare id n̄ voluerit. plures eꝫ sunt nobis ignote.
nec in dibꝰ qua deꝰ habere fauit alia ꝛgruentia qua-
rendaꝫ ē ꝑter beneplacitꝫ voluntatis ipsiꝰ.

Ex ꝑte humanitatis obijci pot 1[m]
quia na[a] hu[a] sine ꝓpria personalitate ē quid incom-
pletꝫ tns nālꝫ appetitꝫ ad ipsaꝫ: maneret aut in
perfectus sine tali complemento nāli & sine satia-
tione appetitus. quod sic vrgeo. talis appetitus &
pot[a] ē ad subsistentiaꝫ ꝓpriaꝫ per m[m] fre: verbꝫ aut
diu[m]ꝫ n̄ assumit na[a]ꝫ per m[m] fre sed per m[m] tri: ex quo rur-
sus fit deꝰ pōt̄ supplere rōnem ca[e] finalis licet in alio
gne: quod tn̄ intelligibile ē.

2[m]. quia na[a] hu[a] infinite distat
a diu[a]. vnde nec ipsa n̄ potent restituere omnem
ens per se. 3[m] quia ex subsist[a] & aucti inter que

minor ē dist^a, id fieri n̄ pōt. tū quia diu^a personalitas ē quid summe completū et in actu: na^a hu^a ē etiā ens in actu. ex duobus aut^r entibus in actu n̄ pōt fieri vnū ens per se.

Ad 1^m rēo in primis nullū ēē inconueniens in ordine ad pot^am absolutam quod na^a hu^a vel maneret in perpetuū sine propria personalitate vel cū aliena creata sine satiatione nālis appetitus. quid si deus vellet ma^am in æternū manere sine fr^a? deinde subsist^a diu^a eminentiori m^o rtinens creatam satiaret talē appetitū qui n̄ ē primario ad subsist^am tanquam ad fr^am sed tanquam ad trū vltimo complentē. nec inde fit genus ca^a fr^alis deū pōe supplere. sed pōe quædam supplere quæ a rebus nālibus p̄stantr per informat^em vt in p̄senti contingit.

Ad 2^m. si na^a hu^a esset vltimo completa et trāta n̄ posset vniri per se cū na^a diu^a. cū v^o assumatr sine propria subsist^a et cū pot^a ad subsistendū et vt vlt^o complebilis, n̄ obstante infinita dist^a recte pōt vniri per se cū diu^a personalitate.

Non magis difficilia sunt quæ obij. ex pte vnionis. quia talis vnio nec pōt ēē quid distinctū a na^a hu^a et diu^a personalitate. neq quid dinctū. n̄ 1^m quia ptes p̄nt manere sine tali vnione. n̄ 2^m. quia talis m^o vel ē mālis vel spūlis: neutrū aut^r videtr pōe ilgi.

R^r hæc ōia ex professo inferius tractanda. et similia obijci solent ꝯ^a vnionē inter ai^am rōlē et ma^am. vnde dico talē vnionē ēē m^m ex na^a rei a ptibus dinctū receptū intrin^e in hūait^e ex ea pte

qua recipitr in ai^a rōli, spūalē: ex ea v^o qua recipitr in carne, mālē: supernalē quoad substā de quo infra.

Disp^o 2^a. V^m Incarnatio fuerit in se vel ex suppositē aliqua, nrīa?

Adeò ē in se et in ordine ad rsequendā diuā gloriā in hoc vniuerso et ad reparatē hōis lapsi incarnatio conueniens, vt aliquis putare possit ē nrīā. vel quia profusa largitas diuā beneficentiæ se n̄ posset cōtinere quin hoc infinito m^o se ad extra cōicaret. vel quia intendens gloriā suā in vniuerso hoc, nec plene ipsā sine incarnatē verbi rsequeretr neq melius: neq esset prouidus talis finis amator, nisi optimū hoc quod suppetebat medium eligeret. neq supposito hōis pcto, aliud efficacius medium se offerebat ad reparationē ipsius. ex his n. capitibus n̄ defuerunt qui incarnatē asseruerint vel in se vel ex suppositē nrīā

Sent^a Reymundi Lulij

Sectio 1^a.

Celebris ē in hac d. sent^a Reymundi Lulij, quæ videri pōt apud Vasq. in psen. d. 1. n. 10. dicentis ex suppositē creationis vniuersi impossibile fuisse verbū n̄ incarnari. probat 1°. quia deus ē perfecte operans per rōē imo primū operans per rōē. et rsq^r hns m^m operandi per rōē infinite perfectū: sed de rōe perfecte operantis per rōē est vt si pstet aliquod opus efficiat ipsū vndequaq et sm rōē rectā perfectū. si intendit finē adhibeat media quæ commodiora sunt ad talē finē rsequendū. rideremus hōē qui si intenderet finē n̄ adhiberet si

posset facile comodiora media ad talem finem. rideremus artificem qui cum posset sine labore reddere opus perfectum, id tamen non praestaret. deus quo qui perfectissime operatur per rationem, si intendit aliquem finem non potest non adhibere convenientiora media. si patratur opus non potest non ipsum efficere perfectum. intendens quod suam gloriam et manifestationem divinorum attributorum per creationem universi, non potest non adhibere ad eum finem aptiora media, non poterit non reddere universum undequaque perfectum. Tum sic. inter opera ad extra nullum magis conducit ad divinam gloriam quam verbi incarnatio. nihil magis perfecit hoc universum. deus quo non potuit non carnem assumere. nititur hoc ratio prima cuidam novissime a recenti Theologo authoritate Patrum et rationis confirmato. quod sit deus non solum operatur quod in re melius est. sed etiam quod non possit aliter evenire. de quo prima et ipsius fundamentis agam sectione seq.

Tertium argumentum Lulii vires sumit ex natura dei infinite benefica. clamant patres et scriptura. clamant ipsa dei opera divinam naturam esse infinitum bonum. et consequenter esse infinite propensum ad benefaciendum. quousque quod deus cum posset se hominibus communicare per unionem, infinita illa largitas et propensio satiata non maneret. a posteriori non aliqua largitas deprehenderetur non esse infinita si cum posset se infinite communicare, manum cohiberet. cum quod deus se possit per incarnationem infinite communicare (est non illa infinita quaedam communicatio) si deus illam non exhiberet non posset dici habere infinitam propensionem ad benefaciendum. nec infinita ista propensio manere in aeternum potest sine collatione beneficii. imo et infiniti beneficii sic id est possibile. quod argumentum si probat deum absque productione ad extra manere non potuisse. probet. nunc solum intendimus semel universo creato amorem illum immensum erga suam gloriam, benficentiam

infinitam et propensionem ad benefaciendum petere beneficium infinitum si tale est possibile.

Quod si obijcies inde sequi deum non manere liberum ad mundi creationem et productionem donorum supernaturalium verbique incarnationem quid Reymundus veneret nescio. quid vere posset dixerunt moderni sec. seq. adducendi. negaret quod resp. quia impotentia seu necessitas moralis adeundi mundum recte cohaeret cum potentia physica ad utrumque. potentia vero physica sufficit ad libertatem etsi adsit impotentia seu necessitas moralis ad unum extremum.

Sententia tamen Lulij falsa est. et certo dicendum deo non fuisse nostram incarnationem neque in se neque ex suppositione universi, neque productionem ipsius universi, aut aliquam ad extra. in praesenti fundata iaciam quae a priori et a posteriori ostendant nullam neque moralem necessitatem producendi aliquid ad extra deo tribui potest. et suppono deum nulla ratione potest amplecti aliquod malum morale. deinde suppono ex q. 19. 1. p. 3a Caet. actum liberum dei nullam entitatem aut modum ipsius superaddere deo qui deesse a deo potuerit. 3o suppono quidquid sit de obiectis intrinsece et ex se malis et bonis moraliter, in alijs omnibus beneplacitum divinae voluntatis esse iam regulam neque quaerendam aliquam rationem praeter divinam voluntatem, ob quam iustum sit illud amplecti. homo deo subditus et quaecumque creatura expectare potest regulam saltem iam divinae voluntatis quae vel prohibeat vel praecipiat vel permittat obiecta quae in se mala non sunt. potest item quae indifferentia sunt honeste amplecti si ea referat in beneplacitum iam regulae seu divinae voluntatis: at vero deus cum sit primum ens nec habeat alium cui subijciatur, in obiectis de quibus loquimur, ipsum velle divinum est iam regula ut obiectum digne deo amplecti posset. quae iam propria sunt sed valde notanda.

His positis ostendo deum absque aliqua necessitate fuisse liberum ad incarnandum et mundum producendum. quia deus ex eo quod carnem velit assumere aut mundum creare, nullam adquirit perfectionem intrinsecam quae si desit, minus bonus. sapiens, minus beatus. aut minus tantus futurus sit. ergo non est unde fingi possit necessitas creandi mundum aut incarnandi. non futurum minus bonum patet. quia minor bonitas potest considerari vel ex eo quod in negatione creationis mundi aut incarnationis admittatur aliquid malum morale intrinsece vel ex eo quod ex productione mundi aut ex incarnatione adquiratur deo aliqua perfectio: sed ex neutro capite potest deus esse minus bonus. ergo non ex 1o. quia licet in productione mundi aut incarnatione non sit malum morale sed sint opera digna deo. tamen, ut suppono, in negatione mundi et incarnationis nullum est malum morale. sed sunt negationes quas digne deo deus potest velle. sic minus iam deus non solum morali necessitate sed etiam physica mundum produceret et carnem sumeret. quod haereticum est. Non ex 2o capite. quia ut suppono, ex eo quod deus libere velit hoc aut illa obiecta sive virtuosa sive non. nihil perfectionis aut entitatis deo adquiritur. non est ergo unde futurus sit minus bonus. et eodem discursu convincitur non futurum minus sapientem aut minus beatum. quia summa sapientia est in iis quae mala non sunt intrinsece. neque ita obligant ut in ~~obli~~ omissione sit malum morale. sequi in omnibus beneplacitum divinae voluntatis: sed deus quidquid velit. sive negationem mundi sive affirmationem, incarnationem seu negationem ipsius. sequitur beneplacitum divinae voluntatis. non ergo esset minus sapiens. de beatitudine id tam apertum est ut probatione non indigeat. non est ergo deus necessitatem aliquam moralem libere possit creandi mundi aut incarnandi.

Quae adeo certa sunt ut in operibus

diuᵈ ōpotᵈ quæ ex necessitate naᵈ tales petunt vel
tales proprietates n̄ ea ɔnexio sit vt deꝰ n̄ possit
per miraculū, naᵈ leges inuertere. petit ignis su=
apte naᵃ diuᵘ ɔcursū ad calefaciendū, n̄ propterea
deꝰ artifex minꝰ pfectꝰ dicetr quia vt naᵉ superior
deneget ɔcursū igni ad calefaciendū, neq si nulla
adsit rō ɔuenientiæ in ijs de quibꝰ nobis vstat pstita
ēe a deo, alia requiri debet quā beneplacitū diuᵉ vo
luntatis. frustra certe dubitarent phili an deꝰ ali=
quid de potᵃ absoluta possit efficere vel n̄ efficere
si ex eo quod efficeret vel n̄ efficeret, minꝰ bonus, sa=
piens, aut minꝰ beatꝰ futurꝰ esset. esset n. vana du=
bitatio pone vniuersū petere ex naᵃ sua spē Gabri=
elis aut incarnatū. quod tn̄ falsū ē. adhuc dicendū eēt
saltē per miraculū pōe deū producere mundū sine Ga=
briele et sine incarnatᵉ vane recurris ad pfectū
artificis dū artifex ē author naᵈ qui nulli legi subij=
citr in qua dispensare n̄ possit et quā n̄ possit
inuertere. aliās n̄ solū moraliter sed etiā phisice
erit deo impossibile creare mundū sine Gabriele
aut incarnatᵉ et quacunq rē sine sua propri=
etate nāli. quod tn̄ absurdū ē.

Ex his pt ad fndta Lulij. 1ᵐ pro=
cedit ex minori penetratᵉ dñiæ inter agens per rōē cre=
atum et agens per rōē increatū. illud n. quo obtū per=
fectiꝰ ē eo magis intrinᵉ perficitr ex prosecutᵉ talis obti
et propterea vt perfectiꝰ sit debet nobiliꝰ obtū amplecti
et eligere aptiora media in ordine ad finē intentū. at vᵒ
deꝰ n̄ istis legibꝰ subijcitr neq ex eo quod naᵈ leges inuertat
quod velit producere vel n̄ producere, erit minꝰ bonus
aut sapiens. ponamꝰ deū vt potuit nullū habuisse actū
liberū quo suā gloriā vellet ad extra nisi per negatū dis

creaturæ quo supposito cadunt oia fundta Lulij. supponi
aut pōe ostendo quia pot^a phisica ad id debet ꝯcedi ab oi
catholico. n̄ ē n. vnde necessitetr deꝰ ad creandū nec vnde
privetr tali pot^a phisica ad volendū negatē oīs creat^æ
in æternum. Peto vnde pōt excogitari impot^a moralis
vt deus n̄ possit velle talē negatē? ex eone quod minꝰ bonꝰ
aut sapiens esset? Sed probavimꝰ id locū n̄ hre. vndeq^o?
Quia ē (inquis) perfecte operans per rōē: intendens aut
suā gloriā, melius ipsā ꝯsequitr per creatē mundi quā
per negatē ipsius. recte ais. Sed peto An libere inten-
dat suā gloriā? an nrio? hic n̄ agimꝰ de amore nrio
quo deꝰ vult suā gloriā et in illa complacet. sed de
amore libero. nā si dicas talē gloriæ intentē ēē nriā
ex vno capite, ex alio deū posita tali intentē n̄
pōe n̄ eligere quod magis ꝯducit. ista iā n̄ impot^a
moralis sed phisica ē. loqueris aꝫ de intentē gloriæ
libera quā deꝰ potuit n̄ hre. ponamꝰ q^o n̄ habuisse.
Dicis potuit n̄ hre phice sed habuit impot^ā moralē
ad n̄ hndā talē intentē. bene ais. vnde hoc impot^a
moralis provenit? ex tuo cerebro an ex eo quod deꝰ
minꝰ bonus esset vel admitteret aliquid indecens
si talē gloriā n̄ intenderet libere? atqui ex negatē
libera talis intent^is deꝰ n̄ esset minꝰ perfectꝰ, vt de-
monstravi neq admitteretr aliquid indecens. exinde n.
fieret talē impot^ā ēē phisicā. n̄ ē q^o vnde talis ne-
cessitas moralis ꝯvenire deo possit.

Ad 2^m infinitudo diuᵃ propensionis
ad benefaciendū n̄ sic accipienda ē vt infinitudo diuᵃ
propensionis se ad intra ꝯcicandi. cū n. ꝯcicatio ad
intra sit infinitū bonū pertinens ad intrinsᵃ dei per-
fectē dari pōt et debet n̄ vt cumq infinita pro-
pensio sed infinita in rōe propensionis quæ deū ne-

cessitet. n̄ ita accipias infinitudinem dicte propensionis ad benefaciendum ad extra. ē. n. solum infinita quia est infinite perfecta et quia in deo reperitur. imo quia relinquit deum liberum ut quidquid velit pro libito facere posset. neque n. dicta largitas solum ē infinita quando se coicat per incarnationem aut eucharistiam sed etiam quando creaturis aliquid elargitur quia summa promptitudine id praestat et quia in deo ē. quo sensu dici solet infinitus amor, ille quo prosequitur creaturas. et infinita liberalitas. de quo statim plura.

Sent.a Jacobi Granados Sectio 2.a

P. Granados tom. 2. in 1. p. trac. 2. d. 3. cum sentiat ~~deum~~ semper deum efficere quod reipsa melius ē, neque aliter evenire pōe, tamen docuit n̄ potuisse deum n̄ creare angelum, n̄ creare mundum, n̄ producere dona gratiae, n̄ assumere carnem, et absolute quoties facta comparatione aliquid melius ē, certo id praestitisse deum, neque aliter evenire potuisse.

Supponit 1.o deum liberum absolute fuisse ad isthaec producenda vel n̄. idque fide certum. quaestionemque solum esse an libere deus velit efficaciter et reipsa exequatur semper quod optimum ē. Praemittit 2.o inter ea quae sunt inaequalia quaedam esse in quibus n̄ abitur in infinitum. ut incarnatio verbi. n̄ incarnatio. praedestinatio n̄ praedestinatio. creatio mundi n̄ creatio. quaedam in quibus abitur in infinitum ut sunt multitudo individuorum alicuius speciei. aut multitudo specierum alicuius generis. neque n̄ ē devenire ad aliquid detractum quod optimum sit. semper n. imo in infinitum. unde liberum ē deo ubi voluerit sistere. ideoque rerum temporis in quo mundus creatus ē. dicendum si quis interrogaret an melius esset

antea creare mundꝫ. hoc sec. 1. Loquendo qꝰ de rebꝫ indqua-
libꝫ in quibꝫ nõ abitr in infinitꝫ, dicit semper deꝫ efficere quod
optimꝫ é. neq aliter evenire potuisse. quꝫ dicit & sentaꝫ
D. Th. 1. p. q. 47. ar. 2. ad 1. & der. 3. & 1. 2ᵃᵉ gen. c. 75. vide-
trq sentes Scotis 2. pb. c. 6. tex. 56. ibi id quod pstat in naᵃ ee
mꝰ possit, arbitramur. hoc é. Vt interpstantr Comms naturꝫ
semper sant optimꝫ quod pot: quod aut de naᵃ dr. dictꝫ
ch é de deo authore naᵉ

Argtꝰ Granadꝰ §. 1.

Probat 1º authoritate PP. pcipue ex Cone francfordiense
in epistola ad episcopos Hispaniæ in fine. credamus
deꝫ dia velle quæ meliora sunt. ex Clem. Alex. lib. 6.
strom. longe post medꝫ. ex Cyril. Alex. lib. 12. Thesauri c.
1. Basilio hom. 9. ex variꝫ cui titulꝫ, quod deꝫ nõ é authꝫ
malꝝ. Greg. Nys. in oroᵉ cathec. magna c. 1. Damasc.
de fide c. 24. initio. ibi dia quæ dei provideᵃ fiunt pulcher-
rime ac divinissime fieri necesse é. atq ita deꝫ vt meli-
ora mꝰ existere possus nequeant. Aug. hom. 2. lib. de grat.
aiæ. c. 23. & lib. 3. de libero arb. c. 5. ibi quidquid libi nõ vol
melꝫ occurrerit hoc suias fecisse deꝫ tamquã bonꝫ dnꝫ
omnibꝫ. & hom. 6. lib. 1. 2ᵃ adver. leg. & proph. c. 14. arg-
adeo mq̃ait desipiendꝫ é vt hõ videat aliquid melꝫ fieri de-
buisse & deꝫ credat fecisse noluisse. sta sec. 2. & 3.

2º roᵉ a priori quã sibi visus é colli-
gere ex D. Th. 1. 2ᵃᵉ gen. c. 75. quia quicquis aliquid amat effi-
caciter propter illꝫ bonitatẽ, vult efficaciter dia quæ ad
perfectiõꝫ illꝫ statꝫ ducunt. atq adeo deꝫ se sume propterse
amans, amabit efficaciter quidquid ad perfectiõꝫ statꝫ ducit.
proprissime n. effectus amoris é velle bonꝫ rei amatæ. unde
si pot perfecte res amari quam ei velimꝫ quidquid illi melꝫ é,
& aliqua mꝰ ad ipsiꝰ gloriꝫ maiorꝫ ducit. hꝫ sic. Creatura

p̄sertim quo excellentiores sunt licet n̄ spectent ad per-
fectionem intrinsecam, conducunt ~~ad~~ tn̄ ad manifestationem gloriae dei
et attributorum ellius et in extrinsecam gloriam dei cedunt.
se g° amans, amabit quidquid in creaturis melius ē et
magis ad gloriam dei conducit. certe qui se amaret perfecte
vellet sibi oē bonum summumq sibi possibile. sin minus
deprehenderetur amor illius minus efficax quod pt exemplo
creaturae amantis deum. ea. n. quae meliora cognoscens
n̄ efficeret, certe n̄ multum amare deprehenderetur. et qui
multum et perfecte amat, meliora quae pot semper p̄stat.
deus g° se perfectissime amans, meliora p̄stabit.

Confirmatur quia divina voluntas oīo confor-
matur divino illectui: sed divinus illectus iudicat melius ēē deum se ita ~~amare~~
amare ut nihil p̄termittat eorum quae quomodolibet cedunt in ma-
iorem eius gloriam. g° divina voluntas id vult. pt. mi. quia proprium ē
amantis velle gloriam amati. et id n̄ pot n̄ iudicare illectus g° etiam
iudicat melius ēē velle maiorem gloriam q° ea debita ē: sed oīs glo-
ria debetur deo. g° divinus illectus n̄ pot n̄ iudicare melius ēē quod
deus ita se amet ut velit sibi maiorem gloriam. quod ult° confirmatur
ex rōne artificis perfecti quae convenit deo n̄ solum in actu 1° sed etiam in
actu 2°. et ex rōne liberalis infinite. quae duo pro Reymundo Lulo
tetigimus. Haec, quae a priori vocat, sec. 4.

3° argtatur a posteriori sec. 5. quia vi-
demus semper deum reipsa executum ēē quod melius ē. recte g° col-
ligitur a posteriori hanc ēē dei naturam. et 1m in ordine naturae melius
ē condere mundum quam n̄ condere, ipsum ornare oī genere entis quod
ad perfectionem decet. si aut aliquid minus deceat, etiam si possibile
sit, id n̄ producit. in ordine v° gratiae quid n̄ admirandum? quid
desiderari pot? Denique in gubernatione universi licet aliquando
minus bonum rpu unius creaturae eligatur a deo. rpu tn̄ universi
semper quod magis expedit, a deo fit. haec g° ē naturalis propen-
sio et inclinatio dei

Quomodo ret argtis sibi obiectis §. 2.

Tandem sec. 6. si obijcias sequi deum non fuisse liberum in productione mundi, negat 2sq. quia hæc duo recte cohærent. nempe impossibilitas moralis ad cessandum ab opere aliquo et possibilitas phisica. deus quo semper est pris phisice producere quod non est melius. et cessare a productione quod sufficit ad libertatem: moraliter autem est detractus ad producendum id quod melius est. quod libertati non obest. exemplo est libertas quam habet homo ad peccandum et non peccandum venialiter qui phisice potest simpliciter non peccare venialiter et propterea est liber. tamen moraliter non potest non peccare. ut quo in homine hæc cohærent. impotentia moralis ad non cadendum cum libertate et potentia phisica. ita in deo recte cohærent potentia phisica et libertas ad non producendum mundum et incarnandum, cum necessitate morali. Denique libenter concedit infallibiliter et necessitate ista morali voluisse creare mundum et incarnationem et productionem gratiæ quia id melius est. pro quibus debemus gratias tum quia absolute libere fiunt: tum etiam quia in particulari, huic et illi dio libere applicantur. tum denique quia ista necessitas ortum habet ex divino ingenio et perfectissimo modo operandi.

1a impugnatio ex Authoritate Scholasticorum §. 3.

Sufficius quam soleo sententiam huius authoris retuli quia cum nova sit, indiget acri examine et exacta impugnatione. et 1m esse contra mentem dictorum scholasticorum patet. quia cum maxime quæsierit, nullum profert qui asserat pro se deum ex necessitate incarnasse, conditasse gratiam aut mundum produxisse neque in ullius unquam mentem cecidit necessitas ista moralis in deo. nec D. Th. loco illo. 1. contra gen. c. 75. cui maxime nititur.

id docuit: imo quia ex ijs quae ibi dixerat, videbatur se-
qui deum non posse non mundum producere seu nrio producere,
quod idem est. postea c. 31. in hoc verba ret cum sibi obie-
cisset idem prorsus argtum Granados sequi ex dictis c. 75.
deum alia a se, ex necessitate velle quia vult illa prop-
ter suam bonitatem. ret S. D. sed tn recte considerantibus ap-
paret quod non est voluntas aliorum ex necessitate. est n. aliorum
ut ordinatorum ad finem suae bonitatis: voluntas aut non ex
necessitate fertur in ea quae sunt ad finem si finis
sine ijs esse possit. quod confirmat exemplo medici inten-
dentis sanitatem qui non tit opus adhibere medicinam si
sine illa finem pot obtinere. non n. inquit tiet necesse medi-
cus ex suppositione voluntatis quam tit de sanando, illa me-
dicamenta adhibere infirmo sine quibus pot nihilominus
infirmum sanare. cum quoniam dicta bonitas sine alijs esse posset
quin imo nec per alia ei aliquid accrescat, nulla inest ei
necessitas ut alia velit ex hoc quod vult suam bonitatem
eandem doctrinam repetit. 1. p. q. 19. ar. 3. ubi ad idem argtum eodem mo
ret. et, quod caput est, omnes fere scholastici explicantes predictum
ar. D. Th. sibi obijciunt argtum P. Granado, quod intitr in per-
fecto amore finis et obti, ad quem pertinet velle quod etiam quid-
quid melius est extrinsecus. et omnes argto satisfaciunt ex doctrina ex-
pressa D. Th. videatur Vanes ibi. Zumel d. 1. Valen.
punto 4. Vasq. in Coment. Caiet. et alij. Dicis autho-
res ibi solum contendere deum alia a se velle libere. recte ais.
sed pro velle libere nihil aliud intelligunt quam ita velle ut ab-
solute potuerit manere sine productione mundi adhuc posito
amore perfecto, ex quo tu argtaris. Unde non solum sentis contra
omnium authoritatem dum ponis in deo necessitatem illam moralem
producendi mundum ortam ex isto amore. sed etiam dum dicis
cum tali necessitate saluari libertatem. tu n. dicis amorem istum
perfectum qui per te nrio est in deo non libere, cohaerere non

pōe cū negat.e mundi. Superuacaneū aut erit patres, Conc. & script.e loca adducere quibus definitur deū ad extra libere operari & mundū libere voluisse. siquidē tu ipse id fateris fide sanctū. ostendamus g.o c.a te a te diuis destrui libertatē in product.e mundi & incarnat.e verbi. dū interim memineris D. Th. n. solū deo negasse necessitatē vtcunq. sed dixisse nullā deo inēe necessitatē aliquid ad extra volendi. vt a te inuentā moralē necessitatē exploderet

2.a impugnatio. quia destruitur dei libertas & ponitur necessitas physica. §. 4.

Ostendo g.o necessitatē istā moralē ēē ipsissimā necessitatē physicā. quia ē necessitas quæ oritur ex actu & inclinat.e nrio existente in deo, cū qua n. pōt ēē simul negatio creat.is mundi. tu dicis solū ēē necessitatē moralē. aduerte ~~quod te~~ vel te negare quod ais, vel per moralē necessitatē te physicā astruere. sic arg.tor. cū actu perfecto dei se amantis n. pōt ēē simul negatio mundi. alias deprehenderetur n. ēē amor perfectus, tua arg.te: sed actus iste nrio deo conuenit. g.o nrio deo conuenit affirmatio mundi. n. restat nisi dicas vel cū tali actu pōe cohærere negat.ē mundi. quod intendimus. atq adeo nullā inēe deo necessitatē ortā ex tali actu. vel talē actū deo conuenire libere, sed tn. hrē deū necessitatē moralē hndi talē actū quo se perfecte amat. Si hoc 2.m dicas redis ad idē arg.tū. ostendo n. istā ēē necessitatē physicā. quia oritur ex inclinat.e diu.e voluntatis in suā bonitatē. cū qua n. stat negatio istius amoris. si n. voluntas coniungeretur cū negat.e talis amoris, sequeretur in tua sent.a aliquod absurdū. g.o ista ē

necessitas physica. pt. 2 sq. quia talis ē ut posito aliquo oio ante liberam detratam voluntatis, cum illo aliquo rpu detrati instantis n̄ pot voluntas coniungere negatam actus.

Quod ostendo ex ijs quae docent p̄sertim nr̄i Theologi de necessitate morali in ordine ad unum instans detratum. Dicunt aliqdo ita fortiter aliquod obm proponi voluntati et cum talibus circumstantijs ut moralr loquendo n̄ possit n̄ amplecti illud, ita tn̄ ut si sequatr aliquod inconveniens ex eo quod de facto et in exercitio voluntas coniungat cum tali obti propositē negatam amoris, tunc talis n̄ necessitas moralis dr sed oio physica quod adeo vm̄ ē ut R. Sua lib. 1. de gra. c. 24. n. 34. n̄ agnoscat gravem tentatm rpu unius instantis, quia nulla ē tentatio si libertas futura ē, cum qua n̄ possit liberum arbitrium coniungere victoriam pro detrato instante, ita ut in coniunctione nullum sit inconveniens. illud certum, licet moralr loquendo, gravissimae tentationi pro detrato instanti sine speciali auxilio hō succumberet, nullum tn̄ absurdum reputari debere si quod physice ē possibile, de facto admittatr. nempe hōm tali tentationi n̄ succumbere sine tali auxilio. qui secus sentit, minus bene de libertate sentit. q necessitas qo moralis in ordine ad detratum instans n̄ ē nisi maxima rei et prope insuperabilis difficultas, ita tn̄ ut nulla implicatio sequatr ex eo quod admittatr de facto contingere contrium eius ad quod ē voluntas propensa nullumque pot esse prium ita ad operandum inclinatum si liberum ē, in quo per ordinem ad unicum instans detratum cognosci possit infallibiliter libera detratio futura. de quo egi tract. de aux. et in quo universa Societas Jesu conspiravit. qr dic nobis palam, in eone quod posito amore perfecto dei q erga suam bonitatem quem tu nrium supponis si ponamus deum n̄

creare mundꝫ aut ñ incarnari, videtr aliquid absurdi aut inveniens vel nullꝫ. Si aliquod inveniens é fatere talꝫ cꝫ impotꝫ ſtica. Si nullꝫ nullaꝫ indecentia fatere ſꝑe ſequi talꝫ amorꝫ cuꝫ negatꝫ incarnatꝭ ꝺ mundi. ex quo ſit nullaꝫ ꝺ neceſſitate moralꝫ.

Sed alia ꝛa idꝫ oſtendo. quia in ſa. Leris n. 31. ſi deꝰ ñ produceret mundꝫ, ſequi hoc ingens absurdꝫ, nempe ñ cꝫ dei. ta impoſſibile qꝰ é deꝰ mundꝫ ñ creare ſicut impoſſibile é deꝰ ñ ꝺ deꝰ. qꝫ hoc vᵉ ſine poſſibilitas ſtica ꝺ ñ moralis é. in ſentis tract. 11. ꝺ. 2. ſec. 3. n. 5. decretꝫ eſſicax dei ꝺ diuꝫ ꝑdiffꝫ libertati obꝺ ſi ñ ſupponat ſuiꝫ futuri ꝛditionati, rᵒ cuiꝰ impoſſibilitas orta ex decreto ſit ꝛsequens. ſi n. ſit ꝛdo ꝺns, obſt libertati. quia hoc ñ ꝑot ꝛiungere cuꝫ decreto dei ꝛdo anti negatꝫ sui actus. ſiꝫ admittatr ꝛiungere, ſequitr ab. surdꝫ ex quo taliꝫ é impotꝰ ſimplr in ꝑrijs quos hꝰ ꝺ vniuerſa Societas admittit & veris. ſed fateris ex eo quoꝺ deꝰ ñ creet mundꝫ ſequi hoc absurdꝫ, ñ ꝺ deꝰ. idꝫ ex aliqua ſuppoſitᵉ anti actꝫ liberꝫ qꝰ tas impotꝫ ſimplr ꝛiungendi cuꝫ hoc negatꝫ mundi. qꝰ bitis dei libertate.

Neꝫ exemplꝫ illuꝺ hoꝛis ñ ꝑtinis vitare ꝛia ꝑcta ꝛeb venialia, é ꝺ rᵉ. neceſſitas. n. illa ꝛpue multꝫ inſtantiuꝫ cuꝫ ꝛſuſᵉ recte cohꝛret cuꝫ potᵃ ꝺ vitandꝫ ſingula ꝑcta in ſparſi. quoꝺ ꝺ rᵉ ꝑcti & liberi ſufficit. ꝺ inde ortꝫ é nomen neceſſitatis moralis quia é ꝺꝫ libertate ꝺ potᵃ ꝺ ſingula. videtr Sua. rez proxime cit. quoꝺ ꝺsi ꝺfficultatꝫ ñ careat, ñ é ꝺ rᵉ. quia loquimur ꝛpue inſtantis detrah. ꝺ ꝛpue electis detrahᵉ ccᵃ detrahꝫ obꝫ. ccᵃ quaꝫ ſi velis ꝑꝺ ꝺ. inᵉ hoc neceſſitꝫ moralꝫ eꝺendi quꝺ taliꝫ ſit ut ſit aliquod inveniens aut aliquid impoſſibile in eo quoꝺ voluntas hoꝛis ꝛiungatr vel cuꝫ affirmatᵉ vel cuꝫ negatᵉ actus ꝺ inſtanti. ſiꝫ neceſſitꝫ

moralẽ nẽ obẽ libertati. hunc refutandi ẽs illis argis quibꝫ
Sᵃ ꝑdictantes ostendit de aīs indepdentes à libertate cuꝫ
quo nẽ stet affirmatio ꝺ negatio actꝰ libertatꝫ destru-
ere. ꝑterꝺ quaꝫuis hic admittereꝫ in creatis hanc neces-
sitatẽ moralẽ quã vel ex ignorantᶜ ꝺ̄ti ꝺ̄rij aut inconsiderᵗ
vel ex passione vel ex alijs capitibꝫ ꝓt prouenire, in deo
ꝑ te nõ ponit talis necessitas ex amore efficiẽdi mũdo deꝰ
quo se deꝰ perfecte amat: hic aut nẽ sibi obstando retardat
sed vel nõ mihi vel ista vt sit impossibile cuiquã ꝺ̄ngere cuꝫ illo
actu negatiuo mundi ex efficacia ꝺ̄ctoꝝ actuꝝ talis q̃ nõ mo-
ralis é sed absoluta necessitas. Porro alijs cᵃ hoc argis quia
hoc solidos sunt nec ꝺ te solui poterunt.

2º. a priori ostendo in deo nec ꝓcẽ
necessitatẽ ꝓpriã nec moralẽ producendi mundũ aut incar-
nandi. quia ista necessitas oritur ex eo quod est deꝰ sum-
me bonus, benefícus ꝺ liberalis vel ex eo quod deꝰ se amet
perfectissime, ad quẽ amorẽ spectat satagere vt amatꝰ
sit perfectibꝫ status in ordine quẽ ꝓssit: sed ex nullo ex
his capitibꝫ deꝰ necesse fit mundũ creare. gº. nẽ ex 1º. quia
summa beneficentia dei ꝺ virtutes morales quas indepdenter
ab actibꝫ ꝑpatꝫ ꝺ ante ꝺ̄ctos actꝰ liberꝫ fatemur in deo nẽ sunt
in ipso per mᵐ actꝰ ẽ in exercitio. quaꝫuis. n. deꝰ nihil ad extra
produxisset, liberalis esset ꝺ infinite beneficꝰ quod clare
infra ostendemꝫ. pertinent ista nẽ libere sed ad nalẽ
dei retributẽ. vnde antequã ingamꝫ actꝰ liberꝫ istius quẽ:
quid requiritur vt deꝰ sit summe liberalis ꝺ benefícus quo
supra 1ª ꝑtis in theologia. sin minꝫ debes fateri liberi-
tatẽ ꝺ beneficentiã, quã per te nõ é in deo a nã sua
ꝺ̄ctã nõ ꝺ̄ctã cuiquã actu 2º. vnde deꝰ ex necessitate ꝓpria
nequiret mundũ producere. quod é aperta hereticis. sed
multo minꝫ ex 2º capite ꝓt oritur talis necessitas. nã
in deo 2ª amorꝫ suo bonitatis ꝓsternꝫ ꝺ debemꝫ dirigere.

unum quo se nrio amat. alter quo se amat libere, ordi-
nando creaturas ad suam gloriam. si de 1° amore sit sermo
ille fertur in deum sm ea quae illi nrio conveniunt. cumque deo
n conveniat nrio coniunctio aliqua cum creaturis, fit ut quamvis
complaceat in deo summe benefico quasi in actu 1°, et in
deo ut ultimo fine quasi in actu 1° n inducat aliquam neces-
sitatem producendi mundum. illa n. essa et bonitas tam
perfecta undequaque maneret sine creaturis ut recte nos do-
cuit D. Th. supra adductus. si aut loquaris de 2° amore
libero. posses rigorem seu novitatem tuae sentae temperare
si diceres deum potuisse libere velle propter suam gloriam id
quod melius et optimum e. si n. potuit id velle. id PP
videntur ~~affirmare~~ insinuare. ex quo amore recte col-
ligitur deum nrio mundum productum. sed tunc iam recedis
ab illa tua nova necessitate morali. iam admittis quod
intendimus, deum absolute physice et moraliter potuisse
manere absque creatione mundi cum potuerit n habere talem amorem.
Sed praeterea stendo deum n habere tale decretum aut amorem, involve-
reque manifestam implicationem cum iis quae de facto videmus.
quia dabo tibi ordinem gratiae deo glorifissimum et utilissimum
creaturae, n productum a deo quem teneris fateri meliorem esse
quam negationem ipsius. pone in alio universo vel si vis, in novo
paradiso creari a deo hominem actualiter deum videntem, idque habere
ex Patre vel ex Spiritu Sancto prius incarnato qui caput sit bea-
torum ab instanti conceptionis et per merita viae mereantur glorifi-
cationem corporis si producantur passibiles. vel aliud praemium si
procreentur impassibiles. o felices illos homines! n negabis mi-
hi hoc esse possibile et deo magis gloriosum et maius bonum
quam negationem ipsius. qui si neges. eodem modo negare teneris in-
carnationem verbi n esse maius bonum quam negationem ipsius. finga
tibi mille convenientias illius ordinis, ~~et~~ immensas illorum bea-
torum laudes. procreari filios in magna multitudine. idque

si vis miraculose, concurrente ad oia spu sancto hoc facto vel patre. quis itē neget multo maiorē futurā beneficientiā dei; et maius beneficium si postquam misit filium redemptorem quoad sufficientiā mitteret spum sctm passibilem seu impassibilem hoc factum redemptorem quoad efficaciam. qui aliquod sacramentum instituerit quod in cœlum quoad efficaciam infallibiliter deferret. Dubitabisne hoc beneficium futurum esse utilissimum nobis deoque gloriosissimum magis quam negatum ipsius? tenebitur ergo deus tuo argto talem redemptorem quoad efficaciam mittere.

Sed quod caput est. plura sunt quae deus de potentia absoluta pot producere deo gloriosissima, nobis utilissima sive in hoc universo sive in alio quae tn non produxit: sed nulla ro reddi pot quare productio illorum n sit melior quam n productio. ergo amor quo se deus amat libere. n necessitat deum in oibus quae meliora sunt eligere. quod denique sic urgeo. Deus pot physice n efficere quod melius est. ergo et moralr. probo 2sqs. quia propterea pot physice, quia in eo quod n producat melius, nihil indecens deo est aut indecorum. et potentia physica in deo n datur nisi ad id quod digne deo produci pot. ergo datur ad id in deo potentia moralis. Cuius datur inclinatio et affectus ad gloriam dei perfectissimus ex quo oritur electio maioris boni. Dicitur si iste affectus sit a natura, n relinquit in deo potentiam physicam. si est liber. poterit n hri.

4a impugnatio ex absurdis. §. 6.

3o argtor ex absurdis istius sentiae. sequitur. n. 1o. nunquam decorandum pro salute aiae vel corporis. talis. n. salus vel est maius bonum oibus pensatis huius universi. magisque conducens ad gloriam dei. vel n. si n est magis conducens nec maius bonum.

neq̃ ꝛequemur neq̃ regni possumꝰ. Si aut̃ é maiꝯ bonꝰ. Ideꝫ fiet infallibiliter. Superflue q̃ꝫ sunt preces sanctꝯ. 2º Seqꝫ ẽ maiꝯ bonꝰ mundꝰ et deo magis gloriosꝰ vt milliꝯ Turcaꝯ, infideliꝯ, hereticꝯ, in pertinacia perseuerare q̃ꝫ eoꝝ̃ ꝛuerti ad fidẽ et laudẽ dei psciare. probe euidenter. quia deꝰ semp exequit id quod sibi magis gloriosꝰ é: sed aꝫ posset ẽ illoꝝ̃ vel per miraculꝯ conuertere. nꝰ vult quia nꝰ tenetur ad hꝰ é. q̃º id esset magis deo gloriosꝰ et maiꝯ bonꝰ in se. quod hꝰ absurdꝰ ẽ iudicabit sapiens quispiam.

3º Seqꝫ nihil eoꝝ̃ q̃a deꝰ effuere pt de pot̃a absoluta ẽ ꝺaꝫ regens bonꝰ q̃ꝫ é negatiꝰ illoꝝ̃, nꝰ ingꝫ incarnatꝯ xpus Sanctꝯ ẽ hꝰ bonꝰ q̃ꝫ negatꝯ ipsꝰ. Canonizatiõꝰ multoꝝ̃ sanctoꝝ̃ qui maiori sanctitate polluerunt q̃ꝫ plerꝰ canonizati, quos hꝰ propter occulta iudicia dei nꝰ efficit canonizari. q̃ꝫ nꝰ canonizatꝯ. nouꝰ artꝯ hoꝝ̃ vtilissima, q̃ꝫ negatꝯ ipsꝰ. quod hꝰ absurdꝰ ẽ pt eo ipso argto quo probas propterea deꝰ nõ produxisse mundꝰ aut incarnasse quia maiꝯ bonꝰ é productio q̃ꝫ nꝰ productio. Seqꝫ vº pr. quia de facto vita ẽ alia sexcenta à deo volita ꝺ̃ fiãt̃ sunt, qui hꝰ semper vult quod melius est.

4

4º seqꝫ nullas ẽ deo reddendas gras pro beneficijs ꝺaꝫ generalibꝰ q̃ꝫ ꝑticlibꝰ. quia deꝰ necessitate compulsus ea fecit. Dices 1º nos gras debere quia necessitas moralis nꝰ tollit libertatꝯ simplr. Dº sine tollat sine nꝰ tollat libertatꝯ, quas gras debeo pro eo quod aliter euenisse nꝰ potuit obstante implicate quod deꝰ nꝰ esset deꝰ. quod nꝰ ex electõ sed ex inclinate nrie ꝓp proꝓnit? Dices 2º proꝓnerunt ista beneficia nꝰ impedit mihi ꝺ propterea gras debeo. Sed 3º ponꝰ me ẽ in hoc mundo. ego libere ꝺ vtor vis, sine necessitate morali ꝓfectꝯ ẽ in mundo baptizatus vel pagan: religiosꝰ vel secularis: integra valetudine vel

egra: pastor vel rex. Videnꝫ quid ꝺ̄ns inspectis magis ce-
dat in gloriꝫ dei. ẽne maius bonꝫ quod sim religiosꝰ bapti-
zatus: quod sim bona valetudine vel humili solo mot. nã
si ista magis vniuerso ꝛ̄nciunt & sunt maij bonꝫ deꝰ
ñ pot ñ stare, & absolute de vnoquoꝫ beneficio hũ &
nunc mihi ꝓstito debitari pot an ꝺ̄ns inspectis, magis
expediat: si n. magis expedit, id tandꝫ ñ potuit fie. quid
interest oriri ea beneficia dei nã & ingenio si aliter eve-
nire ñ potuit positio mei producti in hoc vniuerso. ex his
parentibꝫ & in his circ̄mstantijs.

Sequitꝫ iudicia dei & secreta volun-
tatis ipsiꝰ ñ ee abyssꝰ multꝫ. nã si deꝰ semper eligit quod op-
timꝫ ẽ ꝛ̄spu totꝫ vniuersi. videnꝫ quidna optimꝫ sit ꝺ̄ns
aliud deꝰ stare ñ pot. cur elegit Jacob? cur odio habuit
Esau? cur vocat Paulꝫ, cur permittit Judã ꝺ̄emnari?
id quidẽ ñ in ocultissimꝫ sriadꝰ consiliꝫ referendꝫ sed rendꝫ
matꝛ huꝫ sentꝫ, quia maiꝰ bonꝫ erat salvatio Jacob & Pauli
solij quã si simul salvaretꝰ Judas & Esau. in qua ꝛ̄spon-
sione & destruis Pauli responꝫ referentis id in abscondi-
tissima dei secreta. & diuis salvatꝫ Esau & Judꝰ ñ ee tam
gloriosꝫ deo & tm bonꝫ qꝫ ñ salvatꝫ. de quo ig egi.

Scio argutias quibꝫ orcurrere possem similes
ex his. quia sit videnꝫ ad diuitꝫ & multiplicatꝫ monar-
chiaꝫ pertinere, quã dares tu libere ꝺ̄o deo euenire. Sed adhuc
positio huiꝰ modi liberi producti, certꝫ ẽ plurimꝫ & ꝺ̄a quod
fatigiam & ipsi post euenire, comparari pũe cũ negat. & deꝫ
agnoscere quid in ordine ad vniuersꝫ inspectis ꝺ̄is meliꝰ sit
& magis sibi gloriosꝫ

Ad Argta L. Granad. §. 7.

Ad argta retr & quod spectat ad D. Th. ipse dicet quomꝰ
ille[n]dꝫ sit quod dicit. c. illo. 7ꝰ. d. ar. 2. q. 19. 1. p. nempe

deus suã bonitã amare perfectissime · indeq effici amare ex
alia extra se · nõ quidẽ nrio · quia bonitas dei perfectissima
maneret sine alijs, sed ẽo libere · vnde ar· 3· cõcludit ~~et bo~~
cũ bonitas dei sit perfecta & ee possit sine alijs cũ nihil
ei perfectiõis ex alijs accrescat · sequitr quod alia à se velle
nõ sit nrm absolute · & tñ nrm é ex suppõsit· suppõsito
· n· quod deus velit nõ potr nõ velle · quia nõ potr voluntas eius
mutari · age in ex D· Th· & dicendo deus nõ põe absolute
nõ creare mundũ aut nõ immutare · quod vñ Aristes dicit verissimũ
é nãm & deus vt author nãe semper intendere in productiõe rez
quod optimũ é · sed libere id põtat deus ita vt possit nãe leges
pro suo libito immutare · de quo nõ potr ee dubitatio ·

Testimõ patrũ nãz energia sint · quamuis n·
daremus ipsis effici deũ semper velle & effectue quod optimum
é, tu tñ supponere debes deũ libere mundũ producere, potr q̃o
& asserere deũ de facto libere tñ velle quod optimũ é · quia
id é valde uerisimile · Latres tñ nec leuiter insimant nõ posse
velle & exequi quod mihi bonũ é deũ absolute bonũ sit negue
volunt minguã in hoc detrahere deo · ceteq si recte
perpendantr testimõ nihil aliud probant · Adriano· n· eo loco
edã docet deus ẽo velle quæ melioria sunt q̃ ex nãe rei aliquid
tanqua proprietas quodq nãli sequitr · sicut si probaret
aiã xpi hoc ilud creatã, recte diceret deus velle quæ meliora
sunt, atq adeo velle aiam xpi ee in proprietate, sit ilatus
simler q̃ probans xpm nõ ee seruũ nec filiũ adoptiuũ, quia
ex assumpto nãe huius à verbo per ipsã rei nãs sequitr nõ ee
filiũ adoptiuũ, recurrit ad voluntã dei quæ ex simlibus
semp ex se vult quæ meliora sunt · & quod seipso exe-
quitr semper perfecta & cũ in sua proprietate intrinsecã
produxit · propterea subdit quis negat meliorẽ ee pro-
prietatẽ in filio quã adoptiuũ hoc · n· ex nãe rei expel-
litr per filiatã nãlẽ · deus aut in his semp vult quæ meliora sunt ·

Clemens v° ibi solum intendit deum sua generali
providentia qua mundum gubernat, velle maius bonum unicuiusque
creaturae saltem in ordine ad universum. quod verum esse potest etsi
aliàs in mille rebus velit exequi pro suo libito, quod minus bonum
est. ut de supernaturalibus expresse ostendimus in ordine praedestinationis.

Cyrillus loquitur de proprietatibus quae à naturis
rerum exiguntur, quas author naturae semper elargitur. quo sensu
Loquutus est Arles 5a. et quod deus meliora semper vult creaturis
quam est ex se. nisi ob maius bonum universi vel alterius finis supernaturalis, ordo iste immutetur.

Quae ex Bassilio adducit languida sunt
ad rem praesentem. Deus malum non causat quia nihil est absolute malum
nisi peccatum. et unicuique creaturae semper vult maius bonum
quam est ex se. si autem causat malum seu privationem boni, id est propter
maius bonum universi.

Nysenus docet verbum per quod fecit deus
omnia, semper bonum operari non malum. et quam est ex se, quod magis
interest creaturarum. imo tunc quod una destruitur quod malum
est ipsius. id est propter maius bonum.

Una mens est Damasceni et graecorum PP.
quod deus author mali non est. et quod perfectissima providentia
omnia gubernat ut opera dei taxari ab homine nec debeant
nec possent. nec meliorem modum deprehendet homo in naturali providentia
gubernari posset quo mundus gubernari posset.

Nec magis favet Aug. qui in 1° loco loquitur de iis quae pertinent ad intrinsecam cuiusque rei constitutionem
et proprietates, in quibus deus ex se ut natura ipsa semper
intendit quod perfectissimum est. si vero aliquando desit per
miraculum vel per monstruosam productionem, in eo etiam maius
bonum relucet. idem fere intendit Aug. in 2° loco. ubi
per veram rationem intelligit cognitionem quidditatis et proprietatum quae
ab ipsa exiguntur et cognitionem maioris boni universi. in

cuiꝫ gubernatꝛ semper deꝰ intendit quòd magis creaturaꝫ interiit sive in partibꝫ sive in ordine ad vniuersuꝫ agit. n. ibi. 5ª questa stultos taxantes opera dei. Tandꝫ vltº loco cadꝫ. S. perpetuo mens Aug. vbi reprehendit eos qui vel in tantillo deuꝫ prouidaꝫ reprehendere audent in reꝫ gubernatione in qua deꝰ quòd melius é creaturis semper vsequitur & quod magis gloriæ dei interest: id aut̃ n̄ é pensandꝫ ex vno vel altero effectu, sed ex vniuersis. deꝰ malꝫ n̄ pōstat. qua deꝰ effecit, bona semper sunt. hoc mens Aug. ex cuiꝰ verbis n̄ deducis deuꝫ aliquaꝫ hīe necessitatẽ producendi mundꝫ q̄ n. aperte diceret eꝫ in ordine grē & in obꝫ semper deuꝫ intendere & velle quòd melius é. deberet vtiq; de intentº ex libertate & beneplacito diuº voluntatis sine qua deꝰ absolute manere posset nec vel apparenter in obꝫ fundabis aut aliquo ex dictis necessitatẽ illã moralẽ mundi creandi cuꝫ qua negatio mundi ēt n̄ pōt nec de pōtª absoluta.

Ad 1ū nꝰ rco. vt beatus pōt perfectissime vnicè amare deuꝫ quin per talẽ amoꝛ teneatr aliquod bonuꝫ creatꝫ illi intendere ex quo amore postea libere pōt procedere ad volendū bona creata, sic nec deꝰ se vnicè amat perfectiꝰ quin velit aliquid creatꝫ vnicè. quia dei bonitas perfectissima é & beatitudo eaꝫ, licet finitũ creatꝫ esset. tunc amor perfectꝰ n̄ é sterilꝫ bonis intrinsecis sed tendit ad extrinsecª & ex illis aliquid maiꝫ bonuꝫ intrinsecũ resultare pōt in amatº. seu ex eo quod maiꝫ bonuꝫ é quod volumꝫ amatº, amor melius é. at in deo nec bona extrinsecª illuꝫ meliorꝫ aut magis beatꝫ reddere pnt. nec ex amore maioris boni, aliqua maior perfectio erit in alijs ipsiꝫ creatª quã se amaret, vellet sibi bona extrinsecª quia ex possessẽ illoꝫ, maioꝛꝫ delectatiꝫ aut aliquod bonuꝫ intrinsecũ assequeretr. creatura iste amans deuꝫ maiora bona illi intendit quo magis amat, quia quæuis talia bona n̄ reddant deuꝫ magis perfectuꝫ, ea perfectiõ nõ maiori obti eꝫ malis, magis effectꝫ

actus creatae est intrinsece saltem indicatur.

Ad confirmationem falsa est ma. et mi. voluntas divina non tenetur magis amare quod ilectus divinus iudicat melius, nec divinus ilectus iudicat perfectiorem esse amorem quo deus sibi velit ea quae optima sunt. in probatione mi. patitur arguens aequivocationem ortam ex amore creato. existimat n. eandem esse rationem in divinis. divinus amor liber non melior aut perfectior ex eo quod haec vel illa obiecta vel nulla velit qua perfectione voluit incarnari, eadem velle potest negationem incarnationis. nec deus in actu 2o nostrio est perfectus artifex aut liberalis, nec potest id ostendere arguens sine aperta haeresi. deo mere libere convenit esse liberalem in actu 2o.

Ratio a post. nullius est momenti. tum quia plura sunt per quam optima quorum negatio minus bonum est, quae tamen deus non producit. tum etiam quia quamvis deus de facto communi lege quod melius est, libere effecerit, non propterea adimit sibi potestatem vel non producendi quae produxit, vel non producendi meliora. Et id est quod Theologi supponunt et philosophi, dum disquirunt an aliquid sit possibile de potentia absoluta. quando autem aliquid possibile docent etiam si sit minus conveniens, in nullius unquam mentem cecidit deum habere impossibilitatem moralem ipsum producendi cum qua infallibiliter stet non produci. neque talis moralis impossibilitas est aliud quam impotentia simpliciter et physica, ut clare ostendi.

Haec sufficiant contra Granado quem si acrius impugnatum doles adverte sententiam novam editam ab optimo ingenio satis concinne propositam indiguisse exacta et solida confutatione.

Opinio alterius recentis Theologi. Sectio 3a

Dupugit fere eadem difficultas licet diverso modo proposita P. Benedictus de Robles de Theologia Scholastica optime meritus quem honoris causa nomino. quia cum deus in genere moris sit perfectissime operans, idque nostrio. tenebitur ex duobus obiectis sibi moraliter propositis

illud eligere ex cuius electione deus melior erit in genere moris: sed deus ex duobus obiectis nempe incarnatione vel negatione ipsius, si eligat incarnationem, melior est in genere moris. ergo tenetur eam eligere. consequentia patet. ma. pr. quia deus in genere moris est perfectissimus: ad perfectionem autem operantis pertinet eligere id ex cuius electione melior censeri debet. min. probo 1° quia incarnari maiorem voluptatem deo affert quam non incarnari. ergo iuxta dictamen rectae et divinae rationis magis in genere moris est eligibile. ergo ex tali electione operans melior erit quam ex electione non incarnandi. 2° quia inter actus liberos divinae voluntatis ille magis honestus moraliter et magis conformis divino dictamini qui est de obiecto honestiori et meliori: sed velle incarnari est de obiecto honestiori et meliori quam velle non incarnari. ergo actus melior est. ergo meliorem deum constituit.

Confirmantur haec ex doctrina vulgari nempe deum magis vel minus delectari in obiectis et in quibusdam complacere per alijs iuxta perfectionem illorum. magis amare creaturas iuxta ipsarum perfectiones, magis diligentes magis diligit: magis certe complacuit in illa Abrahami voluntate qua voluit filium occidere quam in inobedientia Saulis. magis diligit matrem quam alium iustum; magisque delectatur conversione pectoris quam non conversione aut morte. ex his et sexcentis alijs quae possem afferre, fieri videtur deum ex uno maiorem quam ex alio obiecto capere delectationem, et consequenter deum qui operatur iuxta regulas moris perfectissime, illa obiecta volitum quae in comparatione aliorum, magis deo placent, magis ipsum delectant.

Ut huic difficultati satisfaciat, praemittit ut certum 1° dei rationem et sapientiam dictare se debere in omnibus quae ad extra operatur, quaerere maiorem suam gloriam et voluptatem. tunc deus erit perfectus in genere moris quando ita disponat res ut ei afferant maiorem gloriam et voluptatem. Praemittit 2° semper ac nostrio esse deo aequalem gloriam ac voluptatem sive velit incarnari, sive non incarnari. cum tamen ex alio capite certum sit

deum maiorem voluptatem capere ex incarnat. exequuta quam ex negat. ipsius, quae duo ut conciliet. Praemittit 3. deum ex negat. mundi si esset aut incarnat.is nulla tristitia afficiendum. Praemittit ult.o quod deus experitur se ex negat. alicuius creaturae quaecunque sit, nullam trist.am capere, seque omnino independentem, maxima affici voluptate, magnoque gaudio frui, quae voluptas tanta est ut sine dubio compenset voluptatem quam caperet ex creaturarum existentia.

His positis ret. deum semper sibi maiorem gloriam et voluptatem intendere, semper illam consequi, quae non est ex negat. incarnat.is, sed vel ex ipsa incarnat. vel ex eo quod data negat. incarnationis experiatur se nulla trist.a affici, se omnino independentem. quamvis quod deus quasi phisice saepe velit minus bonum quod consistit in negat. consideratis tamen omnibus semper deus sibi adquirit maiorem gloriam et voluptatem; quia voluptas quae capitur ex eo quod deus se experiatur omnino incapacem trist.ae aequalis est illi quam caperet ex obiectis ipsis in re positis. Sic ille respondebat.

Contra ipsum tamen obieci duo quae ipsum male torserunt. 1.m deum ex tali experientia inepte capturum voluptatem alterum, talem voluptatem non futuram aequalem voluptati quam caperet ex obiectis ipsis. Ostendo 1.m quia deus ex scientia experimentali qua se experitur incapacem flagelli non habet speciale gaudium quod non capiat ex comprehens.e qua certo scit se alicuius mali incapacem esse. angelus item et quilibet beatus ultra gaudium quod capiunt ex statu quem sciunt esse incapacem alicuius trist.ae non capiunt speciale gaudium quod videntes homines malo aliquo laborare experiuntur se esse in statu incapaci trist.ae. ridiculum certe esset gaudium angeli qui specialiter gauderet quod videret mala sustineri ab hominibus eo quod se experiretur incapacem talium malorum. Deo quod speciale gaudium afferre non potest ultra illud quod capit ex scientia comprehensiva qua ~~scit~~ scit se incapacem trist.ae videre

scia experimentali se nulla trist.a affici q.do dantr rerum negat.es eodem m.o dicere posses q.do videt hoes podagra laborare magnum gaudium capere ex eo quod experitr se ee podagrae incapacem. quod ridiculum e.

D.o demus ex tali scia experimentali hauriri aliquod speciale gaudium. Unde probari pot tale compensare et aequare gaudium quod capitr ex bonis ipsis positivis? eodem n. m.o dicere posses beatum tm gaudium accntale adquirere q.do videt amicum condemnari ac q.do saluatr. quia licet ex condemnat.e n. adquirat tm gaudij, at ex scia experimentali qua videt sese in statu incapaci trist.ae et qua experitr se nihil trist.ae accipere ex eo quod amicus condemnetr. tm gaudij recipit accntalis; quod tn falsum e. similr g.o quamvis deus ali quod speciale gaudium caperet ex tali experientia, n. pot constare tale gaudium aequale futurum illi quod caperetr ex ingenti bono.

Incarnat.s neq in se neq ex suppositione universi ee nriam. Sect. 4.a

Quapropter ex ijs quae c.a Lulium dicebam tum ostendo difficultatem nullam ee, tum etiam a priori nunquam debere concedi deum absolute necessitari ad eligendum id quod melius e. in quo cardine p.sens difficultas versatr. quia vt supposui ex q. 19. 1. p. deo per actum liberum, nihil perfect.is accresci aut ent.is bonitas et entitas mutuo transcendunt. si entitas n. accrescit neq perfectio aut bonitas. et e.a itaq quamvis deus velit excellentissimum obm, ex tali volit.e n. supuenit deo perfectio. et hinc fit licet deus velit opus incarnat.is, n. futurum ee meliorem quam si velit negat.em ipsius. et hinc oritr summa independ.a

& beatitudo independentissima qua deus fruitur, ~~rer~~ neq maiorem beatitudinem habiturus si pulchriora aut meliora obta voluerit. quae summa dei independ^a recte expressa e ab Heliu amico Job. c. 35. 6. dicente si peccaueris quid ei nocebis? aut si multiplicatae fuerint iniquitates tuae, quid facies contra eum? porro si iuste egeris, quid donabis ei? aut quid de manu tua accipiet? n. q^o id in deo contingit quod in gaudio accidentali beatorum. hoc. n. crescere pot & resq^r maior esse beatitudo seu minor ex multiplicat^e seu negat^e bonorum. at v^o cum deo nihil ent^is aut perfect^is accrescat, neq melior neq beatior ex obtis ad extra volitis esse pot.

Hinc vlterius ~~restat~~ deum n habiturum actum liberum meliorem ex eo quod velit excellentissimum obtum vnius virtutis aut ex eo quod velit negat^e ipsius, vel obtum alterius ~~dum m^o deus~~ & absolute dum m^o deus nullum malum morale velit, poe eligere ex bonis sibi ad extra propositis quidquid magis sibi placuerit absq subordinat^e ad alterius voluntatem, quia 1^a ca^a e, 1^m ens, & vlt^a finis. in creatis affirmant iure Theologi illum actum in creat^a esse perfectiorem qui e de perfectiori obto & resq^r ab illo reddi meliorem creat^am & magis bonam moralr, propterea q obtum esse conformius ad rem magis eligibile, ipsiq repsentatr vt magis deo placens: at v^o deus liberrimus e & independens, superiorem n agnoscit, quicquid sibi placuerit id optimum e, ex perfect^e obti, actus ipsius n hit maiorem perfectionem. vnde ex nullo capite tenetr eligere quod perfectius est. porro vt coi loquutioni piorum etiam aliquid scholastici demus, dicerem ego deum semper velle quod optimum e oibus circumstantijs inspectis, quia eo ipso quod illi aliquid placeat, id optimum censendum e, id nos debemus optimum iudicare & amplecti.

Quando aut dr magis complacere in vno obto quam in altero: magis amare vnum quam aliud, n ita accipiendum e vt ex maiori amore aut complacentia

noua entitas aut perfectio deo accrescat. id. n falsum est.
sed vt dr amare vel odisse, amare et n amare sine
accretione entis et perfectionis, ita amare magis et magis
complacere. quae in mea sententia prima sunt. vnde
quando deus dr eximie complacuisse in oblatione Abraham.
et in immolatione Xpi in ara crucis, n sic est accipiendum
vt deus ex eo aliquam voluptatem adquisierit quam n esset ha-
biturus sine tali obto. aliquam (inquam) perfectionem aut entitatem
quae nomine voluptatis exprimitur; sed solum hic actum liberum
summe appretiatiuum illorum obtorum. per quod pt ad difficul-
tatem in qua modernus laborauit. argumentum in fratu dissolues.

Concludamus ergo neque productionem mundi neque
incarnationem, neque vllam aliquam creationem esse in se absolute necessariam:
ipsam vero incarnationem cum n habeat connexionem aliquam cum vniuerso
neque ex suppositione vniuersi necessariam, imo dato per impossibile
habere aliquam connexionem, ab ipsoque vniuerso exigi ex natura rei,
adhuc deus esset liber ad ipsam quemadmodum quamuis quantitas
petat ex natura rei substantiam in qua substetur adhuc deus manet
liber ad conseruandam quantitatem sine subto. et absolute
quicquid deus de potentia absoluta facere potest, eo ipso potest exe-
cutioni mandare. idque esset decentissimum quia deo placeret,
deoque aptissime quadrat in ijs in quibus malum morale n est.
Sic volo sic iubeo sit pro ratione voluntas.

Disputatio 3a. Vtrum ex suppositione peccati incarnatio fuerit necessaria.

Venit Xpus n solum magister sed etiam redemptor qui nos eripuit a
captiuitate daemonis vt contra Abailardum docet D. Bernardus epist.
190. negantem talem in homines daemonis captiuitatem. Xpus vero soluto
pretio sui sanguinis rupit vincula peccatorum quibus homo obstrictus tenebatur.

petimus in presenti An verbi incarnatio fuerit nria simpliciter posito pcto et dæmonis imperio quo in hoem sæviebat.

Ex 2o aut capite pot existimari nria incarnatio in presenti. vel ex eo quod posito pcto teneretur deus reparare hoem et alio mo n posset: vel ex eo quod etsi posset alio mo, iste qui perfectissimus apparebat, deo eligendus fuit. deus aut teneri ex suppositione pcti hoem redimere. eodem etiam argto quod satis versavimus probari pot in quo soluendo plura ab alijs modernis excogitata sunt. in hac d. examinanda

Sentia Anselmi. Sectio 1a

D. Anselmus in toto opere cur deus ho videtur ex professo probare fuisse nriam incarnatem verbi supposito pcto, ex duobus prijs. 1m est, ee indignum misericordia dei relinquere hoem in summa miseria pcti, æternis tormentis cruciandum dæmone insultante. alterum est, n opportere gratis remittere debitum indecensque id fuisse. 1m probat lib. 2. c. 4. 2m lib. 1o. c. 12. et 13. nam si deus liberaliter dimitteret pcta, gereret se deus cum hoe pctore eodem mo quo se gerit cum iusto, quod est iniquum. ex his duobus constat nriam fuisse incarnatem. nam si ho liberandus debitumque n gratis condonandum, per compensatem deleri n poterat nisi esset dei hois. fuit ergo nria dei incarnatio.

Propter hæc vasq. d. 1. c. 4. contendit Ansel. in ea fuisse sentia nec explicari poe de necessitate ex suppositione divini decreti. quia lib. 2. c. 2. docet si semel supponamus deum voluisse creare hoem et permittere pctum fatendum ee deum manere obligatum ad redimendum hoem. n. n. inquit deum latuit quid ho facturus erat, cum illum fecit: et tn bonitate sua illum creando sponte se ut perficeret incepta quasi obligavit quæ obligatio n est ex immutabilitate divini decreti: quia decretum incarnandi fuit post previsum pctum. orta ergo necessitas est ex divina bonitate n sufferente ut ho in æternum periret.

quod videtur expressisse eo lib. c. 17. dum dicit eo modo fuisse
nrium deum fieri hoem, quo nrium est ut non mentiatur.
Anselmum sequutus est Rich. de S. Vict.
lib. de incar. c. 8. Et uterque videtur sumpsisse ex Athanasio
qui lib. de incar. fol. 2. docet indecorum et indecentissimum
fuisse perire opus dei. Et ex Cyrillo Alex. lib. 5. thesau.
c. 7. ubi ait non decuisse opus dei imperfectum manere et uterque
docet non potuisse aliter reparari quam per incarnationem.
Propter hoc loca miror vasque quaesiisse
Athanasio et Syrillo in bonum sensum, interpretationem
Anselmum et Richardum in eo sensu reliquisse. nec. n. ss.
clariora verba Ansel. quam aliorum PP. existimo tamen eos
credidisse deum cum primo condidit hominem, tulisse legem seu habuisse
decretum non condonandi gratis peccatum si peccaret: licet. n. posset
habuit tamen iuxta hos patres. decretum non condonandi gratis.
Praeterea sentiunt decrevisse cum primum condidit hominem, ipsumque ten-
tari a diabolo permisit. si caderet, non relinquere in
summa miseria peccati: ex quibus restat nrium fuisse deum
fieri hominem posito peccato: eam tamen necessitatem non esse absolutam
sed solum ex divini decreti immutabilitate.

et hanc esse mentem Ansel. possem ex pluribus locis probare. recte aut Ansel. et Atha. in nra quae sensisse constat. quia Ansel in illud ad Rom. 5. commendat aut deus charitatem suam expresse sentit deum innumerabilibus aliis modis potuisse reparare hominem lapsum elegisse tamen medium incarnationis ut nobis suam charitatem commendaret. si vero ostendas lib. illum non esse Anselmi sed Herudi. illustria sunt verba pro nra interpretatione ad medium c. 17. lib. 2. ibi: ita si proponit se aliquid immutabiliter facturum quamvis quod proponit antequam fiat non possit non esse futurum. non tamen ulla est in eo faciendi necessitas, aut non faciendi impossibilitas quia sola operatur in eo voluntas. videatur in prio c. 18. eandemque esse mentem Athan. constat ex serm. 3. contra Aria. longe ante finem poterat (inquit) sine ullo adventu Xpi solummodo loqui deus et solvere maledictionem caeterum ~~expen~~ spectandum est hic quid hominibus sit utile, non quid sit sitque in viribus dei.

Incarnationem verbi ex suppositione peccati non fuisse necessariam

Sectio 2a

Nec deus supposito Adami peccato aut aliorum hominum tenebatur illis aliquod remedium adhibere absoluta aliqua necessitate neque si vellet mederi tanto malo unicum medium erat dei incarnatio. neque si demus hoc medium fuisse convenientissimum et deo multo magis caeteris gloriosum tenebatur ipsum eligere. unde praescindendo a libero decreto dei dato peccato ex nullo capite esse potest necessitas incarnationis non solum physica sed neque moralis. Plures partes continet conclusio quas non oportet sigillatim probare est de mente scholasticorum omnium et SS. PP. videtur exprimi Sap. 12. n. 12. et 13. quis tibi imputabit si perierint nationes quas tu fecisti. non non est alius deus quam tu.

actus ex comparatõe singuli quæ Paulꝰ vult ad Rom. 9. n. 21. & ex perfectissimo dominio quod ht deꝰ erga ões creatas, & iure quod acquirit in eũ qui peccat. ex dictis vo in 2ced. redditur quare nulla necessitate teneat deꝰ carnẽ sumere etsi id sit medium aptissimum ad reparandã hoĩ & assequendã suã gloriã. 1o. quia deꝰ ex finibꝫ sibi propositis n' tenetr intendere quod in se melior ẽ. neq ex mediis magis aptis. dicꝫ aut quod interedit ꝙ ad hoc inter creatũ & deum, in eo consistit quod deꝰ ẽ finis ultimꝰ vide beneplacitum dñi & voluntatis sufficit vt quicquid deꝰ velit ex ijs quæ velle pot, velit rectissime & prudentissime. præterea deꝰ per intentũ melioris finis aut electũ congruentioris medij n' efficitur melior, aut maĩ bonꝰ ex cessatione voluntatis quæ desisteret ex diis finis electi creati intentis. cuĩ nullus liberi dei n' addant deo aliquã entitatẽ aut mẽ entis, aliquamue perfectionẽ etsi ex eo quod deꝰ velit obtũ pertinens ad excellentissimã virtutẽ moralẽ. neq deꝰ ex tali voluntate sua beat aliquã perfectionẽ quã n' haberet si tale obtũ n' intenderet. sit deus ex nullo capite teneri ad incarnatũ. quod quidã uoluisse hauduntr ma de vol. dei. nunc vt dicꝫ certa & in re theologica valde mira a me docentur.

Ex hac vna doctrina de facilitate quæ percipitur obuiã difficultati quã refutamꝰ. deprehendes perpetuã quorũdã tendisse ne nodũ solueret. obtũ ea de melio quo magis deo placeret. atq adeo fatendũ ea deum semper velle quod melius ẽ. quia eo ipso quod deo placet. melius obtũ ẽ. quia dotta licet vtrũ beat in obtis quæ ad nullã spectant virtutẽ inter quæ liberũ ẽ eligere. ad hoc. n. vt dignissime deo & sapientissime deꝰ eligat inter illa sufficit beneplacitũ voluntatis ipsius. in reparari n' pot antecedẽs deꝰ actu eligat in ipsis obtis ea dicta & indagabilitatẽ & vnũ alteri nobilius. quia ad nobiliorẽ virtutẽ

moralem spectat. melius est deum incarnari quam non incarnari; et incarnari ex motivo gloriae dei ex obto melius quam ex motivo misericordiae. quae videntur esse 1a pria.

Nec solidius alij dicunt deum tres numeras circumstantias extrinsecas sibi notas propter quas quod minus bonum est, superet alia in bonitate, ut tandem semper deus operetur perfecte moraliter, dum eligit quod perfectius est. Haerent in eadem salebra. nec enim deerant aliae rationes extrinsecae pro obto nobiliore. unde tandem fatendum est deum posse et de facto saepe eligere quod minus bonum moraliter est, idque cum summa et eadem infinita perfectione.

Non melius alij dixerunt omnes actus divinae voluntatis ~~quae~~ sive tendat in obtum magis bonum sive minus honestum, tres tamen honestatem moralem simpliciter infinitam. quia quilibet petit identificari cum summa et infinita sanctitate et honestate ipsius dei. quae identificatio sufficit ut quilibet contineat saltem aequivalenter talem honestatem et perfectionem moralem. quae solutio verum dicit sed rem non explicat. dicit verum. quia sufficit aliquid identificari cum deo ut infinitum absolute sit et aequale in perfectione cuicumque quodcumque deo identificetur vel identificari possit. ex quo etiam provenit omnes actus liberi dei cuiuscumque virtutis sit. aequales esse in perfectione, imo non proprie aequales sed eiusdem perfectionis quia omnes identificantur. ex quo fit nullam addere deo perfectionem. porro ab istis rem non explicari ostendo quia contendit arguens eo ipso quod aliquod obtum minus bonum eligatur a deo deum non operaturum perfecte et digne deo, atque adeo talem actum nec posse esse in deo nec cum deo identificari. ad hoc autem nos facile dicimus actus liberos dei nullam ex obtis inaequalitatem in perfectione participare, et consequenter quodcumque a deo respiciatur, actum futurum esse eiusdem perfectionis infinitae.

Minus recte alij admittunt deum per

volitz ōbi melioris in gñe moris, adquirere ꝑfectz
quā de ēē deo potuit, eāz tñ nō ēē perfectz simpliciter sed
morale; nullu aut ēē mouentem assetere. deu tñ per
actz liberz respicientez ōbz perfectz, maiorz perfectz
moralē quaz nō tñ si talē ōbz nō respiceret. Dicent isti
deuz magis perfectz moraliter futurz per actz nobilioris virtutis.
negant tñ mriō deo ꝑtē summā perfectz moralē quasi exten-
sibile. vt. n. nō necessitatur ad habendz actz virtutz magis perfec-
tarz, ita nō necessitatur vt sit summe perfectz moraliter. si nō
ē absurdz dicere deo pro libito meritē actz virtutis magis
vel minz perfectī, nec ēz erit absurdz dicere deuz ēē liberē
in actu 2ō magis vel minz perfectz moraliter. Sed ꝯtra ē, ab
istis deuorandz deuz magis vel minz perfectz absolute futurz.
ex additō actz liberi ēē nobilioz ōbz in ēē moris, nec liberari ab absurdō
per illud additz moraliter seu in ēē moris. quia perfectiō et bonitas di-
uidit in physicaz et moralē. et bonitas moralis multō magis
censetr bonitas quāz physica. q.d. q.d. sciebant deuz ēē moraliter magis
perfectz, sciebant deuz ēē absolute magis perfectz.

Dices. deo additr entitas moralis. q.d nullz
absurdz ē addi bonitatē moralē. āns pt. quia deo additr actz liber
saltz sm̄ denotatz et denominatz per quaz vere dicimz deuz hre
actz virtuosz liberz quz nō hret casu quo vellet oppositz: sed actus
liber virtuosus ē entitas moralis. q.d. vel ht entz moralē superaddita
in aliquo sensu. q.d in eōdz scidi poterit hre perfectz moralē
superadditz. idz videtr mihi dicendz si virtutes morales destruende
sunt in deo. si n. nō sit eligibilitas inter actz magis et minꝰ
perfectos diuersaz virtutz hre illos nō erit aliqua laude dignz
neq illi erunt proprie virtuosi. Sed ꝯtra q.d dicimz deuz abz
additē entis hre actz liberz amoris vel odij, huiz vel illiz virtutis
nō solz excludimz entz physicū sed etz entz moralē, hz quia hoc
re vidē entitas. hz quia affert absolute perfectz et nō solz sm̄
quid. vnde ista admittendz ē actz liber virtuosus superaddi

deo vt n̄ ꝯcedatr addi neq entitas physica neq moralis, neq perfectio physica neq moralis. ego n̄ video quid minus absurdi ē ꝯcedere deum magis perfectum moralr ēe per hunc actum quam per illum, quam id physice ꝯcedere. et tunc recte vrget difficultas sæpe tacta deum teneri eligere quod melius ē, siquidem ex electione illius deus melior ē et magis laudabilis in ēe moris.

Sectio 3a

Argtum difficile ꝯ nrā doctrinā dissoluitr.

Sed ꝯ nrā doctrinā et mm soluendi difficultatem propositam, obijci pot sequi nullas ēe in deo virtutes morales. quod ē absurdum. quod argtum sic a n̄ nullis proponitr. vt affectus aliquis sit virtuosus et laudabilis, debet ēe liber n̄ solum physice sed etiam moraliter: sed affectus quilibet diuinus esto sit liber physice, n̄ tn̄ ē liber moralr. ergo proprie n̄ ē laudabilis nec virtuosus. probo mi. sicut affectum ēe liberum physice ē ita ēe physice vt potuerit physice n̄ ēe; ita ēe liberum moralr ē talem affectum ita ēe a voluntate vt ipse moralr idem simplr potuerit n̄ ēe: sed quiuis affectus dei ita ē a voluntate vt ipse moralr idem n̄ possit n̄ ēe. ergo affectus dei quicunque sit, n̄ ē liber moralr. probo mi. quia pōe n̄ ēe moralr affectum ē pōe n̄ ēe ipsum neq alium æquiualentem ipsi in oibus et per oia æqualem: sed deus siue respiciat hoc obtum siue illud, semp̄ hit affectum n̄ solum æquiualentem sed etiam fralr. eiusdem perfectionis et laudabilitatis et eiusdem spei intrinsecæ. ergo quiuis affectus diuinæ voluntatis ita ē vt ipse moralr n̄ possit n̄ ēe. ergo quod hēat deus hunc potius quam illum, n̄ facit deum laudabilem moralr. ergo talis actus virtuosus n̄ ē.

Explicari pot difficultas in eo qui

teneretr soluere centuꝫ aureos. & tret mille ꝺo inter se
ꝑ̃ quales eiꝺꝫ ponderis & ꝛigilli & auri ꝺefocati. in eo
quod soluereꝫ virtuosus eſſet: in eo v̄ quod hoc poſſit nō
quaꝫ illoꝝ, nulla eſſet laude digna. quod meliꝫ iteꝝ ſi ſup-
ponas Petruꝫ neceſſitari a ꝺeo ad amandꝫ, relinqui tñ liber
ad hunc poſſe actꝫ quaꝫ ad illuꝫ ꝺio equales. iste meliꝫ laudꝫ
digne ē in eo quod hunc poſſe actꝫ eligat quaꝫ illuꝫ. cum
q̄ ꝺeo quoꝺcunq; ꝺoꝫ velit vel nolit, semper heat actꝫ ultꝫ
perfectionis. n̄ poſſit maniere liber ꝺ actꝫ qui ꝛstituat ipsuꝫ
laudabileꝫ, & reꝫ nec liber ꝺ actꝫ virtuosuꝫ.

Ego alio mō eandꝫ premo ꝺifficultateꝫ. nꝫ
vel exercere actꝫ virtutis misericordie q̄ ē aliqua perfectio
in ꝺeo vel nulla. Si nulla perfectio ē in ꝺeo, sine cā po-
nit talis actꝫ virtuosꝫ in ꝺeo. si v̄ aliqua perfectio ē, q̄ ali-
qua perfectio ē in ꝺeo qua poſſit ꝺeū ꝺ ipso ꝺeo. explico
id. actus misericordie in ꝑ̃ libere exercet ht specialeꝫ lau-
ꝺabilitateꝫ vel nō? si n̄ ht. q̄ proprie n̄ ē actꝫ bonus
moꝝlis in ꝑ̃ a ꝺeo libere exercet. eandꝫ n. laudabilitas
eſſet in ꝺeo ex ꝑ̃ talis actꝫ n̄ eſſet. & qui negat virtutē
moꝝlē nihil ꝺeo negat quod ipsiꝫ meriuit. si aut ht.
q̄ aliquiꝺ quod specialiter fecit ꝺeus laudabileꝫ & probꝫ poſt
ꝺeū ꝺ ꝺeo. aut ꝺeo perfectꝫ habit quꝺ ꝺeū ꝺ ꝺeo habu-
erit. Uterq; ꝺo ꝺifficultas ē in componendis his ꝺuobꝫ
quoꝝ inꝺeo sit actus virtuosus, ex ꝺ virtute requiratr
libertas digna laude. hoc ē, electio inter aliqua in qua
moris conſutabilia ex tñ actꝫ ex ꝑ̃ virtuosi & libera-
nulla addant perfectꝫ. O quaꝫ multa in evitanda
hac ꝺifficultate moꝺerni ꝺicunt quꝺ ad ꝑ̃ ij. ꝺ. xl. ꝑ̃ in-
pugnabo. Nunc breuiter ad argꝫ rebo.

Premitto 1m. ꝺ ꝛoꝫ virtutis n̄ semper re-
quiri electꝫ inter aliqua ex qua electꝫ maior oriatr
laudabilitas. ꝛsſuit n. libere ꝛspicere ꝺoꝫ virtuosꝫ

et propter ipsum. ostendo id in eo quem deus necessitaret ad hunc actum ex quatuor virtutibus, dico tamen in bonitate aequalem (suppono actum inferioris virtutis ex circumstantiis crescere posse et aequare superiorem) quia detur homini optio inter actus tres ex circumstantiis aequales cum necessitate aliquem operandi. iste ex electione huius vel illius non erit magis laudabilis. et tamen absque dubio actus quem eligit virtuosus est, quia attingit libere quoad speciem et quoad exercitium obiectum honestum. actus itaque esse aequivalentes in bonitate non obest bonitati et perfectioni illorum. nec negari potest dari sufficientem libertatem in genere moris ex eo quod unus sit alteri in perfectione aequivalens. id ipsum manifestum est in deo cui si neges unam vel alteram virtutem moralem propter aliquam specialem repugnantiam, omnes sine temeritate negare non potes. quis neget liberalitatem, magnificentiam misericordiam? haec virtutes quae certo sunt in deo et actus ipsarum docent nos manifeste quod intendimus. nec non. ita sunt in deo actus talium virtutum ut agant aliquam perfectionem quae deesse a deo potuerit. tam bonus non esset deus si non exerceret actum liberalitatis, imo eadem bonitate bonus. quia exercitium virtutis saltem prout abstrahit a creata et increata, non consistit in eo quod ex exercitio tali resultet maior laudabilitas quam aliaque esset in operante, sed solum petit ut homo libere attingat obiectum virtuosum propter ipsum.

Praemitto 2° divinas virtutes posse considerari quasi in actu 1° et in exercitio actuali seu in actu 2°. in actu 1° deus est misericors quia habet summam facilitatem et promptitudinem in hunc si velit actum misericordiae vel. et quod habuerit habebit cum summa delectatione respiciendo rationem formalem virtutis misericordiae. misericordem appellamus hominem habentem perfectissimam virtutem misericordiae etsi actu non operetur. similiter quod deus misericors est et liberalis

etsi actu n̄ operetur. virtutes q° morales si in actu 1° rside-
rentur, n̄rio sunt in deo. si in actu 2°, n̄ n̄rio sed libere
unde falso existimat arguens q̄tz ad m^m rstituendi virtu-
tes morales in deo, eandē ēē rōz ac in creaturis. in his ~~m~~
n. semper coniungitur actualis rpus ad obz virtuosū cū noua
actus perfect^e quae superadditur entitati voluntatis, rō^e cuius
si fuerit in gn̄re moris computabilis, dabitur meritū: at v° in
deo rō virtutis actualis ~~neq~~ ē nec pōt ēē per additū alicuius per-
fectionis, sed solū per hoc quod deus respiciat actu et libere obz
honestū propter ipsū. ex quo si n̄ accrescit deo noua lau-
dabilitas quoad se quia n̄ efficitur magis bonus, accrescit tn̄
maior laudabilitas quoad nos quia magis innotescit per
opera ad extra infinita illa eadē bonitas.

Per hoc (de quibus late q. 19. i. p.) Rēo ad
argtū, negando 1^am sequelā. Ad probōz rēo cc^a obz virtutis quod
pōt voluntas fr̄alr attingere cū libertate quoad spēz et quoad
exercitiū eadē ē libertas phica et moralis. do q° ma. primi
sillogismi, et nego mi. Ad probōz rēo implicare 3^a dictū affectū
virtutis cc^a obz honestū morale, ēē liberū phisice et n̄ ēē li-
berū moralr. ad quod impertinens ē quod afferat nouā et
dinctā perfectū, sed sufficit quod libere respiciat obz vir-
tutis moralis propter ipsū. nego q° mi. 2^i sillogismi. Ad
probōz nego ma. si loquimur de rō^e virtutis prout dicit ten-
dentiā liberā ad obz honestū propter se.

Exempla quibus explicatur difficultas probant
ad rōz meriti requiri electū inter aliqua in gn̄re moris com-
putabilia, et propterea qui solueret per hos centū, n̄ magis
mereretur quā si solueret per illos dio aequales. caeterū non
probant si detur tend^a libera ad obz virtutis propter ipsū, quae
nec fr̄alr nec per aequivalentiā in alio stinetur, talē n̄ ēē
virtuosā etsi in operante data negat^e talis tend^e futura
esset eadē perfectio: quāuis aut actus misericordiae nullā superaddat

perfectꝫ, arguit tꝫ infinitꝫ, & ex scripturis vtat dari in deo talꝫ actꝫ. suffitt vꝫ actꝫ ee in se laudabilꝫ & infinitꝫ perfectꝫ & liberꝫ respicientꝫ dꝫ virtuosꝫ propter ipsꝫ vt virtuosus sit, licet n̄ addat perfectꝫ quꝫ dee a deo potuerit.

Demꝫ facile soliantr illa duo quꝫ difficilia videbantr duꝫ dicimꝫ ad rꝫ actꝫ virtutis meritorij requiri vt actꝫ asserat perfectꝫ specialꝫ quꝫ sit computabilꝫ in gre mortis, n̄ vꝫ ad rꝫ virtutis prout in deo reperitr. ad quꝫ sꝫ petitr vt actꝫ liber tendat in dꝫ virtuosꝫ propter ipsꝫ. sic n. actꝫ erit infinite perfectꝫ & specialis virtutis licet n̄ asserat novꝫ perfectꝫ aut entꝫ quꝫ in deo ĉ impossibile. imo neq in creatis requiritr actꝫ virtuosꝫ asserre talꝫ perfectꝫ vt alias equalis n̄ esset futuro in sbō. quꝫ exemplo addactꝫ perspicuꝫ ĉ.

Sexꝫ go sit incarnatꝫ dei neq in se neq ex supposito vnderi neq ex supposito peccati, ee virtuosꝫ tꝫ sit vt pcꝫ per satisfactꝫ mortꝫ deleat demeritꝫ videndꝫ.

Disputatio 4ª

Vtrum quis possit digne satisfacere pro pcꝫ

proximo proprio vel alieno?

Magnitudo & efficacia satisfactis quꝫ requiritr pro pcꝫ, excusat ipsum n̄ fat mirꝫ cognita magnitudine & quanꝫ diffensa. hoc go primꝫ examinandꝫ.

Vtrum pcꝫ in rꝫ offensa sit infinitꝫ simplr

Articulus 1.

Non agimꝫ de infinitudine ẽm intensionꝫ, quꝫ certꝫ ĉ pcꝫ n̄ culmine neq pōe. nec ĉ sermo de infinitudine ẽm durationꝫ ẽm quantꝫ vtrꝫ latitudinꝫ vel longitudinꝫ, neq ẽm numerꝫ, sed sꝫ de infinitudine ẽm perfectꝫ. ĉ aut longꝫ discrimen inter istꝫ infinitudinꝫ & inter infinitꝫ ẽm perfectꝫ. naꝫ illa ibi sunt infinita

per hoc quod vel in gradibz vel in n°. vel in longitudine vel in latitudine trõ careant, etsi nec formaliter nec eminenter attineant ônia alia in talibz ôtenta, nec sint qd summ in eorũ linea quęuis attineat nec formaliter nec eminenter longitudinẽ aliaz linearz per hoc quod ipsa in longũ sine trõ protrahi, ilgr infinita. Et similr intensive & multitudine rerũ: at vt infinitũ in perfectõ per hoc ilgr quod sit qd summ qd formaliter vel eminenter attineat oẽ effectũ vel in n° vel in totali gñe. infinitũ cognitũ appellam in rõne cognitionis, qua attingit oẽ effectũ cognitionis sive formaliter, summaq; in tali gñe. quod docet 1m Scotus infinitũ nemine de q. propterea ht infinitudinẽ in oi gñe entis, quia e summum ens attingens formaliter seu eminenter oẽs effectus in oi gñe entis. qd ch̃ristus ex infinitud in rõne meriti & satisfactionis operũ xpi quę n̄ sunt infiniti valoris, q ja trõ carent, sed ja quodlibet e quid summ & meretr oẽ finitũ excogitabile. si aut esset aliquod finitũ qd n̄ caderet de digno sub aliquo opere xpi. tale opus n̄ dicerẽt infinite meritorium. nã si opera xpi se mutuo excederent in rõne valoris & nullũ esset summ in eo rõne sed posset de aliud opus maioris valoris. talia opa xpi in rõne valoris infinita n̄ dicerent. q infinitũ in rõne perfectionis e quid summ in suo gñe tãs summe perfectũ & attingens vel formaliter vel eminenter oẽ perfectũ talis gñis.

Petitur q° An malitia peccati mortalis sit infinita simplr? in peccato aut nostrum est considerare hoc quod e tollere à deo rõne ultimi finis per offensã & rõne iniuriã & vilitatẽ personę offendentis quę infinitis distat à deo. & magnitudinẽ personę offensę quę in infinitũ superat. q° vel ex oibz his cõsimul sigillatim vel ex oibz iunctim, vel ex aliquo istorũ sicut ilgr peccũ hoc infinitũ malitia simplr in gñe moris.

Partes affirmatiuã sequuntur multi graues Th. Capr. in 4. d. 15. q. 1. ad 2m° 3°. Caiet. ar. 2. 3 ad alterũ° de. 2. q. 87. ar. 4. Aluarez hic d. 3. Valen. d. 1. punct. 5. quęstio. 3. & alij quibz subscribunt innulli Recentiores.

Probant 1° quia quodlibet peccatũ mortale attingit oẽm infinitũ qñ in rõne offensę e attingibile. q quodlibet

pt gravitatꝫ infinitꝫ simplr. ꝛsq̃ ē evidens. naꝫ si visio alicuius attingeret deꝫ comprehensive qđ attingibilis ē, eo ipso talis visio esset infinita. ans pr. quia deꝫ n̄ ē magis offendibilis ex parte obi quā quod ab illo auferatr per affectꝫ bonitas ultimi finis: hoc aut̄ auferꝫ per quodlibet pecꝫ mortale. si vo dicas deꝫ magis offendi per unꝫ pecꝫ quā per aliud. arg adeo n̄ attingit qđ attingibilis ē per offensa. Sꝯ quia illa dicta n̄ se tenet ex pte attingibilitatis obi sed ex pte modi attingendi et ex pte affectus offendentis deꝫ n. n̄ pot magis offendi ex pte obi quā per hoc quod per affectꝫ auferatr a bipso integra ꝛo bonitatis. exemplo sit comprehensio angeli superioris & inferioris quā sint de alio angelo inferiori: uterꝫ comprehendit. uterꝫ attingit obꝫ quantꝫ attingibile ē, hoc ē. uterꝫ attingit obꝫ ea perfectiõ quā sibi taxat ut adequetr: unꝫ tn̄ perfectiꝫ attingit alio. pari ꝯsequẽ licet unꝫ pecꝫ ex pte offendentis gravioꝫ sit alio. deꝫ tn̄ attingit deꝫ qđ offendibilis ē.

Hoc arguꝫ ostendo pazeffriax. dño illi quod supponit. nempe quodlibet pecꝫ mortale auferre a deo per affectꝫ integraꝫ bonitatē ultimi finis, utaq̃ auferretur per effectꝫ si a deo auferibilis esset: adhuc n̄ probat per quodlibet deꝫ offendi qđ offendibilis ē ex pte obi. quod probo exemplo homicidij. licet per homicidiū utaltr destruatr ho. in quia pot homicidiū fieri vel summa crudelitate vel eꝫ minori. vel aꝫ contumelijs vel sine illis. vel minimo affectu odij vel spꝫ spoliandi ca. fit hoꝫ n̄ per quodlibet homicidiū offendi qđ offendibilis ē sed pot offendi magis & magis n̄ spꝫ ex pte occidentis sed eꝫ ex pte personꝫ offense. qua res moralis ē & prudentꝫ iudicio videtr evidens. simlr q licet per quodlibet pecꝫ mortale auferatr a deo bonitas ultimi finis per affectꝫ: pot tn̄ in ablat talis bonitatis ee maior vel minor offensa. neq; quodlibet attingit deꝫ qđ offendibilis ē. saltꝫ arguꝫ n̄ probatr. quod ex eo ortat quia ut obꝫ attin-

gatr in rōbom vel mali gz attingibile ē, multz interest si attingatr fralr an vozoz malr. ꝑcto aut mortalia n̄ dia auferunt a deo rz vltimꝰ finis intendendo id fralr ex odio frali vt maꝰ de ꝑctis ostendit. n̄ gꝰ dra offendunt deꝫ quanz offendibilis ē ex pte obi.

Melz gꝰ pr. cꝰ. a simili infinitudinis satisfactis Xpi. na ex dignitꝰ infinita persona satisfacientis gud se humiliat redundat in satisfactz simplr. q ex infinitꝰ persona offense redundabit in offensa. hoc. n. n̄ minz intrinꝰ currit in gnre moris quz illa siguidze ht vt sbz iniuria. hoc arguz probat guds persona offensa magnitudinz specialiter nō auferre grauitz offense quz gꝰ ꝑctz per mꝰ obi attingit: n̄ tn̄ probat de eandz rz verbi dignificantis satisfactz propter duo. 1mo ē. verbꝫ multō magis intrinꝰ currere ad dignificanda opera. currit. n. vt ptynie ꝰ intrinꝰ vnitz humanitati ē qua intrinꝰ recipiunt opera, ꝰ currit vt suppositz cuig proprissime sant actꝰ propter qua ille sunt actꝰ Deandrid. altez ē verbꝫ in gnre moris ꝰ cāz adequata ꝰ fralz dignitatis opez xpi. cā aut fralis se bta coicat: deg rō luet dicatr in gnre moris sbz iniuria. id tn̄ ē absq aligna vnione intrinꝰ absq proprio influxu rō aug dimanare a deo iniuria dicatr. eg alio deneg ꝑct se hre vt fin adequata, proprieg n̄ ulo attingitr vt sm proportz aritmetica ꝑfrit oresiere iniuria ex magnitudine persone offense.

Ꝫ probari ꝑsset ex infinita pena qua quodlibet ꝑctz mortale meretr. quodlibet. n. meretr penaz eternaz. ut gꝰ eternitas intentionalis temporali ꝑsset compensari. quodlibet merebitr temporalz infinitz in intensione. Sed hoc arguz exilz ē. ꝰ prig insto in meritis bonī operis. deinde infinitz in intensꝰ pena deꝫ n̄ comprehendat oz penaz ꝑsibilz fralr aut eminenter, n̄ ē minus infinitꝰ demeritꝰ simplr. sed sozꝫ infinitꝰ sm quid. Addo

eternitatis pena nō pōt compensari per vllā penā
q̄cumq̄ intensā. Diuis. quodlibet mereri de digno
priuatiū vnionis hypostatice, qđ ē pena infinita sim-
pliciter. nā si deꝰ angelo respondisset se assumpturꝰ
ipsiꝰ nāꝫ nisi peccaret. per peccatū mereretur carere tali
bono infinito sed 2ª. m. primis nō ē certū vnionē hypostat-
icā ēē bonū infinitū. do nō ē. sed instō argū in pecto
veniali qđ saltē mereretur temporalr tali vnione priuari.
Si neges. eodē mō negabo mortale mereri de digno tale pri-
uatiū eternū. Item vbi ardens desiderium nō ē alicuius bo-
ni. neq̄ cognitio ipsiꝰ adequata neq̄ necessitas talis boni.
priuatio ipsiꝰ nō debet censeri tanta pena q̄ ē ipsum
bonū. vt. n. priuatio in rōne pene crescat. nō sol attend-
itur magnitudo boni sed alia circumstantia ea defectu
quarū, priuatio illa nō debet censeri tanta pena q̄ ē
bonū q̄m priuat. nobile bonū ē habere fibulā qua pot
vestita. mallem nō carere fibula qua pot vestita.

Quarte negatiue sequuntur grauiores thome
an ipse D. Th. in psenti ar. 2. ad 2ᵐ. tribuerit pecc. quando infi-
nitatis ad eū mᵐ quo. 1. p. q. 25. ar. 6. ad 4ᵐ. quando infinitatē tri-
buit humanitati Xpi, virtuti beate, & matri dei. & eodē mō lo-
quitur in. 4. d. 25. q. 1. ar. 2. ad 1ᵐ. Sequitur Sua. hic d. 4. sec. 7.
Vasq. d. 2. c. 2. Ric. d. 4. c. 4. Lorca. d. 4. Medina. 1. 2. q. 87. ar. 4.
& ibi Conrad. Soto in. 4. d. 19. q. 1. ar. 2. eadē ē sentª Scoti
& suoꝝ in 3. d. 20. q. vnica. & in. 4. d. 15. q. vnica. quā ego sen-
tentiā vt̄ puto & probo 1ᵐ. quia pena in rōne meriti & of-
fensa sunt inaequalia. & multū distat gravitatē aliqua negatiue
neq̄ eminenter. qª nullā hr malitia infinita in rōne meriti &
offensa. pt. 2ª. ex 1ª. qua initio sec. protestāmur cū rōne infinitā
in perfectē, cuiꝰ ea nāē vt sit quid summū absolutū deꝰ per-
fectē possibilē. vnde 2ª rōne ipsiꝰ ē aliud superari in ea rōne si
inter opera Xpi meritoria ea pte qua ē verbo dignificantur

vnum magis altero dignificaretur et magis mereretur quod infe-
rius esset, inepte diceretur infinitum simpliciter in ea ratione et dignitate
quam a verbo reciperet. 1m ans probo. quia illa est gravior offensa
amici et iniuria personae offensae quae vel in potiori bono dam-
num infert, vel idem damnum ex maiori odio personae, vel ab ipsa
persona offensa strictius prohibetur, magis odio tenetur et maiorem
exigit compensationem. ex quibus capitibus dignosci potest inaequalitas
iniuriae et offensae: sed ex iis omnibus est inaequalitas in peccatis. ergo ma-
et resp. patent. probo mi. in actu quo quis deo imponit per blas-
femiam, esse mendacem ex odio ipsius dei. quem comparo cum actu quo
quis furatur centum aureos a rege non indigente. uterque actus of-
fendit deum. uterque est iniuria: sed in ratione iniuriae una ab ipso
deo strictissime prohibetur, alia minus stricte. una maiori tenetur
quam alia; una offendit personam ex odio formali, altera vel ex
nulla vel solum ex virtuali. una non solum utcumque per affectum
vult non esse deum, sed etiam cum summo dei dedecore tollit ab ipso
per affectum esse dei. ipse deus inaequaliter punit propter inaequalitatem
suae iniuriae et condonata poena aeterna graviorem exigit tem-
poralem, maiorem quoque per poenitentiam satisfactionem.

Quod clare evinco ex virtute charitatis
quae odit peccata quatenus sunt offensa dei: sed magis odit unum
istorum quam alterum. quia in ipsis peccatis est inaequalitas non solum ratione conver-
sionis, sed etiam in ratione iniuriae et offensae. mi. pt. in omnibus piis,
qui quamvis ex charitate oderint omnia peccata mortalia simul
neque unum sine alio charitas possit odisse, appropriative tamen multo
maiori odio tenent blasfemiam et odium dei quam furtum aurei. ipsa
ergo charitas quae ordinate procedit, gravius sentit offendi deum
uno peccato quam altero. et quidem ex motivo amicitiae impli-
cat odisse unam offensam amici magis quam aliam nisi quia una
magis offendit amicum, magis ipsi opponitur, et magis ab
amico prohibetur.

2m argumentum sumo ex poena quae etsi sit

in ro durois infinita, nullam tn meretr pœnam simplr in-
finitam. q nullam ht malitiam simplr infinitam, 2sq pt. quia
pœna comensuratr cum culpa. loquor aut n de pœna quæ
de facto infligitr, sed de ea quam quodlibet pctm ex se cdigne
meretr. Et stendo n ee infinitam simplr, propter duo. 1m e.
videri absurdum quodlibet pctm mortale mereri oem pœnam
excogitabilem. cum n. videamus tantam inæqualitatem in pœnis
quæ de facto infliguntr, signum e ee inæqualitatem in ipsa
cdignitate pctorum, gratisq devoratr furtum aurei mereri oem
pœnam quæ à deo e possibilis in infinitum. Alterum e. sequi
inter pœnas debitas pcto ~~ut r ut m~~ stineri ut nullius satis-
factio pro ipso acceptaretr etiam xpi. tunc aut fieret ~~satis~~
satisfactum xpi n ee cdignam ad tollendum debitum. pone. n. pcto
taxatam ee talem pœnam id exigente pcto. pone etiam xpum of-
ferre suam mortem pro pcto. talisne mors e cdigna ut ac-
ceptetr, necne? si cdigna e. sequitr dari cdignitatem ad duo
cdictoria. neq pœe reddi ex æquitate iustæ cuilibet id quod
suum e, nisi interveniat misericordia. quod tn videtr absurdum,
Et tunc n erit satisfactio xpi superabundans. si. n. unum opus
xpi meretr oem pœnam possibile. etiam ~~de pe~~ unum pctm me-
retr oem pœnam possibilem Et 2sq unum pctm exhauriret oe
meritum xpi. cum aut pcta in no excedant opera xpi. n
esset xpi satisfactio superabundans pro oibus pctis. quare
aut pctm cum sit ~~inf~~ finitum mereatr pœnam æternam, res
e difficilis. Videatr Sal. 2. tom. q. 87. trac. 13. d. 6. n. 43.
Et sec. 7. n. 50. prope finem.

Ad argta in 3rium pt. ex dictis.

Cui Et propter quæ sentiant
a pura creatura offerri
pœe cdignam pro pcto mortali
satisfactionem?

Sectio 2.a

Ex eo quod pcctm mortale habeat malitiam simpliciter finitam videtur fieri purum hoem, hoc e, cuius na n sit assumpta a deo seu puram creaturam poe condignam pro pcto mortali offerre satisfactionem 1.o quia quamvis iniuria dei sit in superiori ordine: restat ordinis inferioris in estimatione morali adeo pot crescere ut adequet rem ordinis superioris. actus misericordiae inferior e actu charitatis: ex circumstantijs tn ita pot crescere ut supet in perfectione charitatis actum. Dices res superiores poe excedi vel equari ab inferioribus quando sunt intra eundem ordinem, n vero quando sunt in diverso. actus n. nalis perfectissimus n pot mereri aliquid supnale. Sed 2.o quia in actu charitatis eadem capita concurrunt quae in iniuria deo illata, ut dici possit talis actus eiusdem ordinis cum iniuria. si n. iniuria deum offendit, actus charitatis deum amat. si iniuria e ab hoe actus e ab hoe. eosdem itaque tros videtur respicere ac iniuria, ut in eodem ordine ee censeatur. psertim cum actus sit supnalis et perfectissimus.

2.o quia actus charitatis tm reddit deo quantum pcctm mortale abstulit. ac purus ho per ipsum sufficienter deo compensat. ans pt. quia si pcctm mortale propterea graviter offendit deum quia aufert per affectum a deo rationem ultimi finis, actus charitatis diligit deum super oia ita ut vitam ipsi posthabeat. quod in genere moris multo estimabilius videtur ee. affectus n. ad rem impossibilem minus efficaciae hit quam ut compensari n possit per affectum contrarium circa rem possibilem et efficacissimum. si quis vg dicat deo si mihi esset possibile defendere tuam vitam periclitantem, ipsam libenter defenderem talis actus de re impossibili et si gratus deo, minus certe quam si cum effectu pro amore dei quis efficaciter velit vitam propriam profundere. similiter quod cum pcctm mortale n laedat deum nec possit, cum quod nihil pstet quod vel in tantillo retardet summam quae in deo e voluptatem. sed solum

per affectum qui versatur circa rem impossibilem; in aestimatione morali non videtur tantum mali aut offensae inferre deo quod sufficienter non compensetur per actum efficaciter amantem et vitam deo posthabentem. Huic spectat peccatum mortale proprie non esse dei iniuriam aut offensam quam ipse flocci aestimare possit. actum vero charitatis esse magna aestimatione dignum quia deus sive per inobedientiam sive per odium aut aliud peccatum nihil mali patitur nec potest. si autem in extrinsecis bonis praeleditur, id minus considerabile est in genere moris, cum ex laesione in extrinsecis nihil minus gaudij, beatitudinis, aut aestimationis habere possit: at vero in amore dei super omnia non verbis non per affectum sed efficaciter deo vita adeo amata posthetur. iste ergo amor sufficienter compensat iniuriam si offensa illa iniuria censenda est.

Et quia in peccatis venialibus non obstante infinitate personae offensae et vilitate personae offendentis non est ea gravitas pro qua purus homo satisfacere non possit. ergo neque in mortali.

Propter haec et similia aliqui Theologi affirmarunt purum hominem per actum contritionis et dilectionis dei super omnia satisfacere posse condigne pro peccato mortali. Ita Caiet. Palud. Sotus. Ruardus et alij citati a Sua. d. 4. sec. 9. et Scot. in 4. d. 19. q. 1. ar. 2. pro qua sententia referri possunt omnes illi qui dicunt actum contritionis et dilectionis dei super omnia esse sufficientem formam nostrae iustificationis potentem destruere peccatum: nituntur autem eisdem fere argumentis et in exacta ad deum conversione quam continet contritio et dilectio. et quae videtur esse forma sufficiens tum ad retractandum sufficienter tum ad destruendam aversionem. de quo egi materia de iustificatione. sed quidquid sit de aversione, in praesenti solum agimus an homo purus offerre possit sufficientem compensationem pro peccato ita ut per aequalem satisfactionem ipsum deleat.

Sententia P. Vasq. Sectio 3.

Videtur P. Vasq. sequi sentᵃ adductæ oppositam et eorum
sed parum ab ipsa differt et propriam ingressus est viam d. 2.
postquam c. 2. statuisset eorum sentᵃ nullam puram creaturam
satisfacere posse pro peccato proprio ut huius rationem reddat non
recurrit ad infinitatem peccati quam negavimus sec. 1. non ad in-
finitatem personæ offensæ, quam rationem impugnat c. 3. ubi
ostendit peccatum mortale proprie non esse iniuriam dei neque eam
gravitatem afferre secum quam sufficienter et ex natura rei non
tollat actus contritionis. ex eo aut c. 5. docet homines non posse satis-
facere pro peccato mortali proprio licet possit per contritionem
ipsam delere quia homo inter alia per peccatum sive originis
sive actuale dignus est carere omni auxilio gratiæ et sancta cogi-
tatione. nisi quod hoc pars debiti gratis condonetur non poterit
homo aliquid prestare quo peccatum deleat. quamvis quod per contritionem suf-
ficienter maculam destruat et pro eo quod relictum fuerat
satisfaciat ad æqualitatem, quia tamen pro peccati debito ad-
æquate non satisfacit sed pars debiti gratis condonatur, fit
ut satisfactio hominis non sit æqualis, non quia est ex bonis acceptis
a creditore. sic enim satisfactio Christi non esset æqualis: sed quia
satisfactio cuiuscumque hominis semper supponit partem debiti gratis
condonatam. quatuor quod docet Vasq. quæ omnino falsa existimo.
1ᵐ ex infinitate dei non sumi sufficientem rationem quare pura
creatura non possit perfecte satisfacere pro peccato mor-
tali. de quo sec. 4. 2ᵐ contritionem esse sufficientem compensationem
et satisfactionem pro macula. quod confutavi late materia de
iustif. 3ᵐ peccatum mortale non esse proprie iniuriam dei
de quo egi materia de peccatis. ubi ostendi omne peccatum continere in-
iuriam et hinc ex obiecto mali rationem iniustitiæ erga deum violareque
ius divinum. 4ᵐ quod proprie ad hunc locum spectat, prop-
terea non esse satisfactionem æqualem quia ex intrinsecis suis sup-
ponit partem debiti gratis condonatam. hoc impugno ma-
nifeste 1º quia ipse cum communi et vera doctrina distinguit inter reatum
pœnæ et reatum culpæ. potest remitti culpa gratis quin tota
pœna remittatur. potest remitti pœna de potentia absoluta quin

remittatr culpa · quod pt · quia nulla ē implicatiō inter
quod deꝫ remittat per ꝺonatiꝫ extrinsecꝫ, & ponaꝫ siue
temporaleꝫ siue eternaꝫ n̄ ꝺimissa culpa cuꝫ vnꝰ ꝺis-
linquatr ab alio · & p̄terea ipso ꝺoret manente in-
tegra culpa à deo infundi auxilijꝫ sanctæ cogitatiōis gratiæ.
Supponit 2º manente integro pcto pōe remitti à deo
ponaꝫ ꝺebitaꝫ ipsi pcto · nempe ꝺebitiꝫ carendi sanctæ
cogitatiōis · ꝺatur 2º remissa ista ponaꝫ pcti pctiꝫ in-
tegruꝫ manet · imo progreꝺiendo culpa nitiꝺe re-
missa ē · ni 2º ho pro ꝺoꝰ eo quod remanet ad ꝺualitatiꝫ
satisfacere pōt & toto culpa remanet, fit euidens
hoꝫ pōe offerre pro pcto ꝺualeꝫ satisfactiꝫ ipsiuꝫ
per taleꝫ satisfactiꝫ ꝺestruere · exemplo sit ipsa satis-
factiō pro ponaꝫ temporali quod ipsa supponat gratis ꝺo-
nataꝫ culpaꝫ & ponaꝫ eternaꝫ n̄ pōt quo minꝰ sua perfecte
pro tali ponā temporali satisfaciat · nulla alia rō̄ mirꝫ quia
pro eo quod remanet ꝺuale quid hō pōt offerre · 2º si hō pro cul-
pa integra remanente ꝺuale quid pōt offerre, talis satisfactiō
ꝺualis erit · comparo n̄ culpaꝫ maculaꝫ iniuriaꝫ, offensaꝫ & ponaꝫ
eternaꝫ cuꝫ ponā temporali · tu accipis codē mō ac hō pōt satisfa-
cere pro ponā temporali, pōe pro culpa & offensa · satis-
factiō pro culpa supponit remissiꝫ ꝺebitiꝫ carendi sanctæ cogi-
tatiōne · satisfactiō pro ponā temporali supponit remissiꝫ gratis
ꝺebitiꝫ carendi sanctæ cogitatiōis & ꝺebitiꝫ culpæ & ꝺebitiꝫ ponæ eter-
næ · intelligimus quid ore. ☞ & Theologos, id per quod com-
pensamus pro ponā temporali appellatr satisfactiō, & ponā
n̄ ꝺr gratis auferri. & id quod offerimus pro culpa, n̄ appellatr
satisfactiō · neq; ꝺr offensa per satisfactiꝫ deleri, seꝺ posito ani-
mo, gratis assequi iustificatiꝫ · & n̄ propterea quia suppo-
nit gratis ꝺonataꝫ ꝺebitiꝫ carendi sanctæ cogitatiōis iuꝺicamꝰ
n̄ ꝺ ꝺualeꝫ satisfactiꝫ · pt 2ª quia satisfactiō pro ponā
temporali supponit multō maioꝫ & magis grauosaꝫ ꝺonatiꝫ.

et nihilominus Conc. PP. et Theologi dinguunt inter condonationem culpae, offensae aeternae, et inter destructionem poenae temporalis. ergo propterea id docent quia sentiunt ad satisfaciendum aequaliter nihil obstare gratiam aliquam esse factam et ipsam contritionem, de qua Conc. Trid. dicit ad iustificationem gratis obtinendam disponere non esse sufficientem pro peccato mortali compensationem.

Quod ulterius evinco ex ipsa Christi satisfactione. nam si peccatum meretur hominem carere santa cogitatione, eodem modo meretur carere santa cogitatione qua alius oret et satisfaciat pro ipso. Sit ergo debitum ~~san~~ carendi santa cogitatione per quam velit Christus pro ipso satisfacere. neque enim video cur peccatum inducat debitum carendi santa cogitatione ut quis resipiscat et non inducat debitum carendi santa cogitatione per quam alius sive purus homo sive Christus oret et satisfaciat pro ipso. non quod erit satisfactio Christi ad aequalitatem. pt. consequentia quia talis satisfactio supponit aliquid debiti gratis condonatum. quod tamen falsum est in tuis principiis et communi sententia. Quis neget magnam hominis factam gratiam in eo quod deus decernat mittere hominem redemptorem? numquid hoc gratia quae praecedit, tollit quominus iste redemptor ad aequalitatem pro debito peccati satisfaciat et superabundanter. pari omnino ratione quamvis contritio supponat aliquid hominis gratis collatum et illud debitum carendi auxilio gratis remissum non propterea non erit satisfactio ad aequalitatem si contritio talis est ut sufficiat delere maculam et offensam. implicat omnino Christum satisfacere pro peccato hominis quin talis satisfactio supponat gratiam hominis factam, idem per se et non per accidens. ergo implicat satisfactionem Christi esse aequalem. nulla est consequentia quod haec nulla contritio supponit aliquam gratiam hominis factam per se et non per accidens quod talis contritio alias sufficiens tollere offensam non aequalis. ego certe inter ista duo non reperio disparitatem nisi dicas hominem non meruisse per peccatum carere auxiliis quibus alii pro ipso orent et satisfaciant. Sed in primis non assignas rationem quare per peccatum mereatur homo in se carere auxiliis per quae resipiscat et non mereatur carere in aliis,

auxilijs per quae orent pro ipso vt resipiscat. do
tn̄ tibi id gratis. adhuc ꝯtendo sequi ꝯ te ex tua doct.a
satisfactꝫ xp̄i n̄ fuisse æqualem. quia per te illa com-
pensatio n̄ ē æqualis quae nisi aliqua gr̄a fiat de-
bitori. n̄ pōt auferre debitꝫ: sed nisi gr̄a maxima
fiat hoi. xp̄ꝰ n̄ pōt auferre sua satisfact.e debitum.
g.o satisfactio xp̄i n̄ ē æqualis. rsq̄ pt. ma. ē tua doct.a
qui propterea negas ꝯtritionem ēē satisfactꝫ æqualem
quia supponit per se. gr̄am hoi factam. mi. pr. quia sa-
tisfactio qua xp̄ꝰ satisfacit pro hoe petit ex ꝯceptu
suo actꝫ quo offeratr pro hoe: hic actꝰ petit santam
cogitationem, petit vnionem hipostaticam quae negari
n̄ pōt ēē eximium beneficium et singlr̄e gr̄am hoi factam.
g.o satisfactio xp̄i supponit gr̄am singlr̄em per se et
ex ꝯceptu suo.

Ro aut quare satisfactio xp̄i æqualis
ē redditr facile. quia quamuis supponat aliquid à cre-
ditore acceptꝫ vt ipsemet vasq. fatetr, xp̄ꝰ tn̄ in eo
quod reddit pro debito perseuerante, n̄ solꝫ æquale sed
superabundans reddit: eadem aut r̄o ē ꝯtritionis. licet n.
supponat aliquid acceptꝫ à creditore. licet suponat
gr̄am factam, nempe collatꝫ auxilij, ipsa tn̄ ꝯtritio
per te æqualis ē et sufficiens delere maculam pcti
et rsq̄r offensam.

Sent.a S. Th. et ipsius

Probatio sequenda. Sectio 4.a

Cōis g.o sent.a Theol. ē puram creaturam n̄ pōe pro pcto
mort. proprio satisfacere. videantr Theolog i
apud Sua. d. 4. sec. 8. et 9. et apud vasq. loco cit. c.
2. n. 5. vt aut r̄o reddatr. revocanda sunt in memoriam

quae de p. m. docui ma^a de pcctis et p ma^a de poeni.
nempe quodlibet offendere deum amicum dnum, legisl.
regem supmum. atq adeo quodlibet ctinere deformitatem
rone cuius opponitur motivo charitatis, iustae erga deum
obedientiae, religionis. quas rones docui esse imbibitas
in quidditate ipsa cuiuslibet pcti mortalis et mutuo
se invicem transcendere, sicut de passionibus entis dici
solet. n negat vasq. quodlibet esse offensam dei neq pot
negare quodlibet esse inobedientiam mandatorum ipsius. ne-
gavit ex professo esse iniuriam quia n laedit deum in bono
aliquo utili ipsi deo. auferamus prius hoc offendiculum
et ostendamus oe pctm esse proprie iniuriam quia oe laedit
ius divinum. et nunc n ago contra doctos quosdam qui quamvis con-
cedant poe aliquod pctm esse proprie iniuriam dei. negant
tn id oi pcto convenire, quos impugnavi ma^a de pcctis.
nunc pro ipsis et pro me ostendo poe dari sufficien-
tem laesionem iuris divini quae pctm constituat in rone iniu-
riae. quia deus e proprissime dnus hois multo magis per-
fecte quam ho servi: sed ho a servo si petat obedientiam
et subiectum petit quod suum e. et propterea servus n re-
ferens quod petitur titulo dominij, peccat contra iustam. quo simi-
liter ho n referens quae deus petit titulo dominij, peccat
contra tale ius et iustam. mancipium contra dnum rere n posset
illud quod a dno petitur n esse utile ipsi dno; sed sive utile
sive n utile, eo ipso quod dnus petit, petit quod suum est,
et satis utile e eo ipso quod petitur et dnus offenditur si n
reddatur. unde implicat peti a dno et n esse utile dno. suffi-
cit. n. dnum in qtm talem petere quod vere suum e in eoq re-
lucere dominium quo potitur ut utile id dno sit.

Dices quoties exemplum in hu^is adhibetur semper
intervenit aliquid quod inter bona utilia dni computari
pot et debet: at vero rpu dei nihil tale unquam reperitur. cum n.
damni proprie nihil pati posset, neq boni acquirere quod ali-
quam specialem voluptatem illi afferat, fit nihil proprie illi esse utile.

sed 2°. quia q̃ aliquid deo promittim. quazis nulla sit alla-
tuz specialz voluptatz deo. quazis n̄ sit aliquit ex eius negle
dantiz patiatr rō vōti & promissionis deus adquirit⁹ 2°
nos. quod si nobis ius appellare. certz tm̄ de fide ē nos manere
obligatos rō vōti. sine q̃ ostendo vel in bonis extrim⁹ deuz pos
aliquero aliquid vt vtilio diis possint ē ma⁹ iust⁹. vel vtilz
eo m⁹ quo explicatr a vasz. tio impertinentz ē ad rōz iust⁹
& obligatz ex ipsa. quia promissio ē vōtz inducit obligatz in bo-
nis quā siue dentr deo siue n̄ dentr. dest̄ nullo m⁹ damnum
patitr. nulla minori delectatione affuitr. q̃ similiter pōt ēe
obligatio ex iust⁹ reddendi talia bona si exigantr titulo perfecti
dominij. naz si propterea diis n̄ ē iniuria. quia talia bona n̄
sunt vtilia vt a te explicatr. eodz m⁹ diz nec promissz indu-
cere obligatz. naz si ego promittez deo me leuaturu ē fes-
tucaz. vel lapidez motu manu. tali promissio nulla esset. quia par-
ua illa res n̄ sunt ma⁹ vōti. sz q̃ ad obligatz iust⁹ n̄ suf-
ficit res ē magni momenti ē debita titulo sufficiti dominij. cui
titulo debitz. vt obliget ex iust⁹. sed vltrius requirtr res ē tale
vt illa deg indigeat. dd. n. hi ilgis per vtile. q̃ eodz m⁹ vt obliget
in ma⁹ vōti requiretr res ē talz qua inter bona vtilia com-
putari debeat. naz si talis ē vt illa deg nullo m⁹ indigeat. n̄ po-
terit ēe ma⁹ vōti.

Dices per talz rez deg honoratr saltem
extrin⁹. & honor cultuz ille ē ma⁹ vōti. Sed 2°. quia vel
dei interest cultus vel n̄ interest. si n̄ interest. quomodo
pōt cadere grauis obligatio supra rez nullig interez. nullius
momentz. si aut⁹ dei interest. iaz q̃ deg ē capax bonoz q̃d
aliquo m⁹ dei intersunt. iaz q̃ rebus sufficientz vtilitatz rē
cuig hō pōsit obligari ex iust⁹ ad reddendz deo quod ipse pe-
tierit titulo dominij. quod argiz eodz m⁹ fieri pōt in obed⁹
& multo magis in charitate seu amicitia. certe in amicis bo-
nis occationes parui momenti. paruis perdurantr. nec nisi of-
fensa grauis accedat. amicitia dissoluitr. ostendo aut vel
argiz vasz. nullz ē vel nulla ē grauis dei offensa. ytergua odiz

frale ipsius. quia oe pctm qtzcumq grave sit, n lædit deum in aliquo bono estimabili ab ipso deo. sive n tollat honorem a deo per blasfemiam, sive n reddat deo obedm, deo tn id quod aufertr vel n datr nec damnum infert, nec aufert aliquid ex quo minus beatus sit. multoq minus lædit quam si ego ab amico auferam cartam papyraceam. cum q offendatr graviter? vel si n reddere obedm ab ipso petitam, si auferre honorem debitum ita lædit ut graviter deus offendatr et amicitiam rescindat. eodem etiam mo sufficiet ut graviter deus offendatr in ma iustitiæ si vel ego denegem quod titulo dominij petit, vel auferam debitum honorem.

Porro cum pctm restituat rem ultimi finis in creatura quodlibet per affectum aufert a deo rem ultimi finis atq adeo quodlibet per affectum tendit in aliquid deo repugnans et rsqr, quodlibet e contra deum amicum. cum item quodlibet violet dei pceptum et obedientiam quam deus petit titulo dominij, quodlibet e contra ius divinum et dei iniuriam. cum item quodlibet coram ipsius oculis tendat adversus deum manum, quodlibet e contra cultum et honorem deo debitum et rsqr contra religionem. in ijs fundatur gravitas pcti mortalis. sed quia n oes conveniunt nobiscum in ijs deformitatibus. saltem apud oes vel ipsum vasq certum quodlibet pctm m. ee gravem dei offensam.

Hanc offensæ dei gravitatem ex eo quod sit contra deum infinitum, tantam ee docet D. Th. in psenti ut pro ipsa nulla pura creatura quibuscumq auxilijs supernalibus instructa posset satisfacere neq æquale quid offerre in compensatione. et si n. n crescat proportione arithmetica ex infinitate dei ita tn crescit ut offensa sit in ordine supiori quem nulla creaturæ satisfactio possit attingere. neq. n. negari pot in moralibus offensam crescere tum ex magnitudine personæ quæ offenditr, tum ex vilitate personæ offendentis comparatæ cum persona offensa. cum q deus sit ens infinitum in oi gnre, hoq et quælibet creatura infinite distet, fit ut offensa teneat si non gravitatem infinitam simplr, elevatam tn ad ordinem superiorem quem n possit creatura per actus suos attingere. sicut n. offensa crescit ex magnitudine psonæ offensæ et vilitate offendentis. ita ex ijsdem capitibus minus

tenda e' quaecunque submissio per quam satisfaciat. magni interest ad offensae gravitatem personam offendentem a vilem, nihil interest ad satisfaciendum. quid interest regi honorari a vili hoe et ipsi praebere signa submissionis? unde plebeius qui graviter regem offendit, n' pot per submissionem satisfacere. et hinc pt. sive peccatum auferat aliquid a deo sive n', sive sit iniuria sive n'; si tn offensa dei e', quod negari n' pot, n' poe compensari per amorem creaturae vel quemlibet alium actum, nec poe offensam per talem amorem aut contritum deleri. quamvis n. contritio sit actus excellentissimus, quo ho se deo in satisfactum submittit, tn n' ex illis capitibus ex quibus crescit offensa, crescit satisfactio imo potius decrescit. amet creatura deum super oia. actus et submissio erit excellentissima, sed quantumcunque magna sit, tn propter infinitum excessum personae offensae, gravitatem offensae n' pot attingere. quia excellentia obti n' elevat actum ad ordinem superiorem ut de se pt. at vo excellentia personae offensae ita auget offensam in prudentum iuditio ut vel nulla satisfactione aequari possit, vel si casu contigerit propter exigentiam unius creaturae ab alia ut afficiatur persona offensa excellens aliquo beneficio in bonis ordinis superioris, tunc per tale beneficium ordinis superioris possit compensare offensam. exemplo sit rex offensus a plebeio qui postea liberaretur ab eodem plebeio a morte cum periculo propriae vitae, tale beneficium in prudentum iuditio recte compensare posset offensam et iniuriam in honore: at vo per quaecunque alia signa submissionis n' pot. cum aut in deo nihil sit moraliter considerabile per quod compensetur a creatura infinite distante offensa, n' amor, n' contritio: quod exemplo illius qui regem offendit et ipsum postea amaret fit manifestum. restat dei iniuriam ee in ordine superiori. si per impossibile contingeret deum a periculo vitae liberari, vita dei tanti tenda e' ut beneficium tale offensam compensaret. cum vo id sit chymericum, solus ille compensabit per submissionem qui sit tam excellens ac ipse deus, n' alius. sicut n. iniuria et offensa

crescit ex dignitate offensi comparati cum offendente, ita valor satisfactionis crescit ex dignitate personae quae se submittit.

Hanc rationem sic propositam non enervat Vasq. nec video quid possit labefactare. nititur n. principiis moralibus quae in re morali rem demonstrant. consulto autem abstineo a pluribus exemplis quae iniuste Vasq. parvi pendet. videatur Sua. d. 4. sec. 3. §. ultimo ut rationem a priori. et sec. 7. §. aliter q. et tom. 3. de gra. lib. 7. c. 14. n. 64.

Ex dictis de facile colligitur ratio quare actus virtutis inferioris possit aequare actum virtutis superioris. nulla vero satisfactio hominis possit aequare offensam dei. nempe quia est in ordine superiori. esse vero in ordine superiori constat ex infinitate personae offensae et vilitatem offendentis. si n. excellentia regis eam infert gravitatem in offensa contemptus plebei ut quantumcumque crescat et multiplicetur submissio, quantumcumque sit excellens in materia submissionis, nisi varietur materia, non attingat gravitatem offensae recte in re morali inferimus, praesertim adiuncta PP. authoritate, personam infinitam eam inferre gravitatem in offensa ut ipsam colloret in superiori ordine. constat etiam recte posse admitti plebeium in aliquo casu raro liberantem a morte regem, posse illi pro contemptu satisfacere. quia rex non adeo distat a plebeio ut iniuriam constituat in ordine superiori. forte angelus id praestat cum ab hoc non dependeat in bonis intrinsecis, sicut aliquando rex a plebeio. caeterum in deo res videtur omnino manifesta. et est aperta mens D. Th. in praesenti. et SS. PP. ut iam dico.

Non posse creaturam satisfacere aequaliter pro p. m. alieno.

Sectio 5.a

Propter eandem rationem usque assero nullam puram creaturam quantumcumque sanctam posse exhibere deo aequalem satisfactionem pro p. m. alieno. quia cum iniuria sit in ordine superiori, magnitudinem satisfactionis

pcipue sumenda sit ex magnitudine personae satisfacientis quam deus infinite superat. fit nullam puram creaturam pōe ad aequalitatem satisfacere pro pcto mortali alieno. finge creaturam santissimam, finge ipsam caput aliorum, finge voluntates aliorum transfusas esse in voluntatem ipsius. nunquam tamen persona satisfaciens proportionem habet cum persona offensa. quod tamen ad satisfactionem aequalem requiritur.

Dubium tamen est An purus homo possit mereri alijs gratiam in peccato existentibus. in quo P. Sua. et quidam moderni affirmant. d. 4. sec. 7. P. Vazq. negat. ille quia sentit unum hominem de potentia absoluta alteri gratiam mereri pōe. praesertim si caput morale sit: eadem autem videtur ratio, etsi ille cui caput meretur, sit in p. m. Vasq. vero quia existimat unum hominem alteri gratiam mereri non pōe. sed quidquid sit de merito gratiae respectu illorum qui in p. m. non sunt sed vel in gratia, vel in pura natura, vel saltem non sunt p. m. existimo rationem factam usque concludere purum hominem non pōe mereri de condigno gratiam alteri existenti in p. m. et hoc credo intendisse PP. quos adducit idem Sua. d. 4. sec. 2. cloe 3a. qui docent necessariam esse dei satisfactionem ut pcctum ex iustitia deleatur. Agapitus Papa. Anacletus. Athan. Irenae. Justinus. Cyrillus. Euseb. Theod. Bassil. Damasc. Crysost. Amb. Aug. Cyp. Hilar. Fulg. Ansel. quorum verba et sententiae cassa omnino reddantur si semel concedatur hominem vel angelum sanctissimum aliorum caput constitutum pōe mereri alijs in pcto mort. existentibus, gratiam et gloriam de condigno. id. n. re vera est satisfacere ad aequalitatem pro pcto ex iustitia. quod tum enervat rationem a nobis adductam, tum PP. doctrinam.

Ut autem ostendamus ibi intercedere perfectam et rigorosam satisfactionem ex iustitia licet non tam cumulatam quam in Xpo, Adverte quemadmodum posito bono opere hominis iusti, deus tenetur ex iustitia reddere gratiam et gloriam ita deum teneri ex iustitia reddere gratiam homini existenti in pcto, oblato merito puri hominis. q

tale meritū bonū adequat meritū carendi gra. nisi n. adequet
n̄ pot ilgi pōe de cōdigno obligare deū ad cōdonandā iniuriā et
cōferendā grā. ubi q̄ ē magnitudo offensæ cōstitutæ in ordine
superiori. siquidē personæ finitæ pot deus cōdigne obligari ad re=
mittendā iniuriā.

Dicis licet pcctū sit in ordine superiori, recte
tn̄ pot hre proportē cū pœna finita pari q̄ rōe, licet sit in
ordine superiori ita ut pro ipso n̄ possit satisfacere creatura
per modū compensationis. pot tn̄ hre proportē cū merito eiusdē
creaturæ et ipsa mereri ipsius remissē. Sed 3a. ostendo vel
pcctū n̄ exigere satisfactē personæ infinitæ atq adeo n̄ ē in
ordine superiori. vel purā creaturā n̄ pōe de cōdigno tollere de=
bitū carendi gra. quia pcctū ex eo quod ē offensa dei tribuit deo
ius respiciendi hōē ut inimicū et exigendi ab hōe in satisfactē
quidquid hō possit efficere et adhuc n̄ manebit ipsi iuri plene
satisfactū quousq satisfaciat persona infinita. quod si neges.
n̄ explicabis quomō iniuria seu offensa dei sit in ordine sup=
iori. Tū sic. vel hō purus per meritū suū pot reddere æqui=
valens de cōdigno tali iuri. vel n̄? Si n̄ pot. q̄ neq obligare
deū ex iustā ad remittendū tale ius et pcctū. Si pot reddere æq=
valens tali iuri. q̄ offensa ipsa ex qua tale ius resultat
n̄ ē in ordine superiori.

Quod argtū sic ad frā redigo. remissio
iniuriæ tn̄ valet in rōe boni, qtū valet ipsa iniuria in rōe
mali: sed hō pot offerre quid æquivalens remissioni, et obli=
gare deū ex iustā ad remittendā iniuriā. q̄ pot reddere æqui=
valens pro iniuria. q̄ satisfacere ad æqualitatē. Duæ ultæ
cōsq̄ sunt evidentes. mi. ē tua doctā. ma. probo tū exemplis
moralibus. tū ex ipsis naīs rerū. quia si ego debeo centū re=
missio centū tn̄ valet quā centū. et n̄ pot aliquis obli=
gari ad remittendū centū ex iustā nisi per aliquid æquivalens.
et tunc proprie n̄ ē remissio sed mera satisfactio. Debet

quis vitam qui propter offensam alterius capite damnatur si ex remissione iniuriae non plectitur capite, remissio iniuriae seu vitae quae idem est, tantum valet quantum valet ipsa vita. Unde implicat aliquem obligari ex iustitia ad remittendam vitam et iniuriam quin ei offeratur aliquid aequivalens vitae et iniuriae. quia absolute remissio iniuriae tantum valet quantum ipsa iniuria, et ipsa natura remissionis id exprimit. opponitur enim adaequate ipsi iniuriae et ipsam adaequate destruit. quia tam aestimabilis est in ratione boni quam iniuria in ratione mali. si enim non agamus de bono et malo respective sed absolute et in se, non potest mente percipi tenebras esse malas et destructionem tenebrarum non esse tam bonam in ratione boni quam sunt malae ipsae tenebrae. nec potest aliquis obligari ex iustitia ad destruendas tenebras nisi per aliquid aequivalens ipsi luci per quam tenebrae destruuntur et per aliquid aequivalens ipsis tenebris ita ut detur vera inter illa proportio.

Nec in tali casu destructio peccati deberet dici remissio si fiat ex obligatione iustitiae. quia remissio debiti tunc fit locum quando non dato aliquo quod debito aequivalet, gratiose debitum remittitur: sed eo ipso quod quis obligetur ad remittendum datur ei aliquid aequivalens ipsi debito. quia nihil debiti gratis remittitur. quia proprie remissio non est sed ablatio debiti per iustam solutionem. comparo enim debitum carendi gratia seu debitum offensae cum eo quod redditur a puro homine. istane sunt proportionem ita ut tantum valeat quod homo offert, in ratione meriti quantum valet debitum offensae. si ista duo proportionem sunt. quia purus homo potest auferre debitum et iniuriam peccati per aliquid aequivalens ipsi peccato. si autem peccatum superat valorem et dignitatem actus. quia talis actus non potest condigne obligare deum ad destruendum debitum et offensam.

Nec video necessitatem constituendi hominem santissimum caput morale ut possit alteri in peccato existenti mereri remissionem peccati. homo enim habens gratiam ut quatuor, eliciens actum charitatis

meritoriu3. 4. gradu3 gre, id stat stare. quod h' ex hac ipsa cura qua semper exigit hoc sanctissimu3, stat de falsu3. id aut ostendo sic. quia ad merend3 sibi 4 grad3 gre nihil ali3 id requirit. sed neg ad merend3 alijs si n' sit in pecc. 2sq3 e' hec dorm. sunt sic. ex eo quod detr impedimentu3 pecc. pcto g3 crescat necessitas ut ho qui meretr sanctissimu3 sit. quat grad3 gre requirunt. moderu3 aut remissu3 miuria sedrim sumpta n' excedere unius grad3 gre secrim sumptu3. si n. de3 offerret Petro sine gre & pcto existenti unius grad3 gre & Paulo existenti in pecto remitteret pecc sine infusa gre ut minimu3 benefaceret hi Petro q3 Paulo. quia ut minimu3, hi bonu3 e' fieri ex n' amico dei amicu3, ac fieri ex inimico dei n' inimicu3. q remissio pecc secrim sumpta n' excedit in re3mij, unius grad3 gre secrim sumptu3. inde aut colligunt hre proport3 remiss3 pecc ex merito hois sanctissimi. sed inde ego colligo hre ek proport3 ex merito cuiuscu3q3 iusti.

Vt aut ligas in quo decipiantr adverte unius grad3 gre longe ee maioris destinat3 q3 iungitr cum remissa culpa. gra sine illa. quod rex accipiat caligas mancipia, mappa destinat3 dignitate, sed quod accipiat offensor3 suo3, aliqet incomparabiliter beneficiu3 iuxta magnitudine3 offense. unde n' seqnitr si quis sit proport3 ad merend3 alteri unius grad3 gre, hre ek proport3 ad merend3 ipsu3 casu quo sit in pecto. quia unius grad3 gre hi valet in eorum q3 valet offensa & propterea n' stat ee proportio in merito ad unius grad3 gra nisi sit proportio cu3 ipsa offensa. unde falso dicunt remiss3 miuria sm se n' excedere unius grad3 gre sm se. falsu3 ite3 e' ee hi bonu3 n' pccor3 elevare ad amicitia3 gra3 inimico remitti iniuria3. pone n. per possibile vel impossibile pecc existere sine ulla gra & amicitia dei, potis deberet ho eligere carere pecc qua3 intensissima3 gra3. q n' e' hi bonu3 ex n' peccatore fieri iust3 qua3 ex iniusto fieri n' pccor3. unde im-

plicat ꝓportꝫ inter meritꝫ puri hois & remissꝫ pcti. pto. n. quod supra inepi. ex eo quod ho sit in pcato gꝫ sanitatꝫ requirit in iusto vt per ipsꝫ viuere possit illꝫ dignitatꝫ & valorꝫ que ht gra remissiua pcti supra ꝛ remissiuꝫ. ꝛ. n. ille excessꝰ fundet in magnitudine ofensa, & gra maius bonꝫ sit iuxta magnitudinꝫ offensa vt ostat exemplo morali adducto a militibꝰ regis. sit talꝫ gra ꝛ ꝓce hre ꝓportꝫ ꝛ meritꝫ puri ꝯ aliquo sancti siue adei sufficientꝫ ee ad satisfaciendꝫ equalr pro offensa.

Ad argta. Sctio

Argta que sei. z. adducitꝫ ex dictis in tota d. facile solui pt. Ad 1m quꝫ ius pcꝫ mortale ꝛ sit infinitꝫ simplr, ht tñ quandꝫ infinitꝫ vt docet D. Th. ar. z. quꝫ nulla pura creatura ꝑt persatisfactꝫ attingere. sunt in moralibꝰ res inferioris spei intra eundꝫ ordinꝫ crescere ex circumstiis ita vt superent res superioris. ꝯtexꝫ in rebus diuersi ordinis id ꝛ ht locꝫ, nec diuersitas obstat in diuersi ordinis vnde actꝰ iustꝰ ex circumstiis superari ꝑt ab actu misericordie, imo & actꝰ charitatiꝫ, quia ꝺes pertinent ad eundꝫ ordinꝫ supnalꝫ: at vo gravitas offensa ita crescit ex magnitudine persone offense & magnitudo satisfactis ex persona satisfaciente vt elenctr ad superiorꝫ ordinꝫ quod exemplis moralibꝰ satis patet.

Ad 2m. maꝺ de iustif. ostendi actꝰ strictis dilectionis dei super ꝺia ꝛ ee sufficientꝫ ꝑa destruere pctꝫ quia ꝛ ẽ equalem satisfactio. nunc q̃ suppono p. m. ee grauꝫ dei offensꝫ pro qua iure deꝰ odio ht pctorꝫ & respicit vt inimicꝫ siue hoc offensa ꝯdat in bonis ꝯtrariis iis dei sue ꝛ. ipse. n. L. Vasq. & authores fere omꝫ sentiꝫ ꝛ negant requiri ad delendꝫ p. m. actꝫ excellentissimꝫ amoris dei. magnꝫ q̃ gravitatꝫ

deprehendunt in pcto pro qua delenda requiritr perfectissimus actus amoris, nec minor sufficit. siue q p. m. ctineat odiu dei et tendat in ipsius destructu per affectu. sit iniuria et contemptus dei siue n, de fide tn e quodlibet ee grauem dei offensam. hec q grauitas tm crescit ex infinitate personae vt constituatr in ordine superiori. plebeius qui regem offendit tantam in offensa contrahit grauitatem vt n possit satisfacere per submissam excellentissimam. hoc q ex eo quod infinite a deo distet, tantam grauitatem contrahit in pcto vt pro ipso per actus excellentissimos satisfacere n possit. n consistit hec grauitas in efficacia vel affectu destruendi deum. id n. pertinet ad rem obi. sed in efficacia offendendi deum. quodlibet n. e pns offendere grauiter deum in effectu. eo aut ipso praeciso quouis alio grauitatem sumit a persona infinita quam actus contritionis et dilectionis aequare n pot. 1m q ans dinguo. tm reddit qtm pcctm abstulit, hoc e. reddit aliquid aequiualens pro offensa ita vt satisfactio heat proportm cum illa. in hoc sensu nego ans. in alijs transeat. sed n e ad propositum. quid interest me reddere regi qtm honoris abstuli vel diuitiarum vel alterius rei. si pro offensa quam intuli, n possum aequale reddere. Deniq quod in argto attingitr dum probat p. m. n ee iniuriam, ostendimus manifeste iniuriam ee stricte. deumq in bonis extrinsecis iniuriam pati pone et laedi ius ipsius independenter tn ab hac et illa opinione ro D. Th. quae sumitr ex infinitate personae offensae conuincit pro p. m. n pone puram creaturam ad aequalitatem satisfacere.

3m argtm argtm attingit grauem difficultatem sequenti sectione examinandam.

An homo iustus possit satisfacere pro pcto veniali? Sec. 7a

Suppono quod late docui ma de pcctis. pcctm veniale in eo differre a mortali, quod veniale n infert damnum irreparabile. cum n inferat

aiã mortẽ. esẽ vẽ mortale tale dammẽ irreparabile infert, nihil-
ominꝰ veniale ꝑcẽ proprie et stricte offensa dei é diminu-
violatio legis. hinc ꝙ oritr in ãsenti debitatio ma nã si mortale
ex magnitudine persone offense ẽnt gravitatẽ superioris ordinis
ꝙ et venniale eandẽ ẽnet. comparo vt offensa ꝙde reperit in veni-
ali cũ persona infinita; vel ẽnt gravitatẽ ordinis superioris ex tali
persona, vel nõ? si ẽnt ꝙ nulla alte creature potent deleri ꝙ in-
fert dammꝰ irreparabile. sequitẽ nulla alia creatura ee ꝑt per qua
deleatr. si vẽ nõ ẽnt gravitatẽ superioris ordinis. ꝙ discursus nõ quo
ea gravitatẽ in mortali probam, redditr inefficax. ecce n miuria
persone infinite a vilissima creatura, quo neꝙ é in ordine sequire
nec pecht satisfactẽ persone infinite.

Quidã hic argẽ magni faciunt. quia maxima
absurdẽ inde putant in scpti. eq vẽ m ꝑsenti duo sentio. 1m nullã
ee inuenient sequelã sit pur hoc nõ ꝓe ad equalitatẽ pro
ꝑcto veniali satisfacere. 2ũ argẽ facto. 3ũ etã quia aq ꝓsit deq
alio titulo petere opera puri hois, nõ ẽnt ea iustã pro tali offensa com-
pensare. altera é, alterã periculo inseqẽ ꝓe negari sequelã et reddi
nõ disparitatis. Ad 1m ostendã suppono discrimen ꝑcti venialis à
mortali in eo existere quod veniale é offensa levis, mortale gravis: prop-
terea aut é levis offensa quia nõ é efficax auertere hoc ad creaturã et fi-
nẽ operantis, neq auertere à deo. neq é talis pro qua in persona deq
displiciere ꝓsit aut ipsã odio prosequi. Hinc aut sequuntr inter alias
sue proprietates ꝑcti venialis. 1ã é. penã ipsi debitã nõ ꝓe ee eterna.
altera. nõ ꝓe impedire sequutẽ gloriã in eternũ; sed eã vim hic
grã iustificantẽ vt petat simgi cũ gloriã sequutione. licet ꝙ hoc
iustus nõ ꝓsit pro ꝑcto veniali satisfacere aut illud à se expellere
per suã aliqua impossibilẽ, aut per equalẽ compensatẽ; grã tñ
qua amici dñi sumg, petit vt deq facile dovnet ipsa venialia
vel ꝑcidente aliqua dispositõe qua ꝓpe nra si sumg in via. vel siquis
iustus decedit in ꝑcto veniali alicq dispositõe in futuro seculo. nã
velis appellare actũ charitatis futuri seculi, dispositẽ. ecce aptẽ
discrimen venialis à mortali licet pro neutro ꝓsit hoc satisfacere.

quod dato mortali n̄ restat nisi misericordia dei & merita xpi
propter quæ hoi ꝯcedantr auxilia quibꝫ resurgat: at vo licet ho
n̄ possit reddere æquale pro veniali, deꝰ tn̄ ex debito ꝯnalitatis tenetr
ee ꝯtentus aliquibꝫ actibꝫ bonis si ho sit in via, vel oio gratis remittere
si iam sit in tro. posset itaq deꝰ pro remissione venialis petere eam dis-
positionem quam petit pro remissione mortalis; nempe ꝯtritionem & amorem sup
oia; sed cum discrimine quia dato pcto veniali n̄ poterat n̄ debito
ꝯnalitatis ipsum ꝯdonare & ee ꝯtentus sive hac sive ~~hac~~ illa dispositione
& satisfactione imperfecta ex pte nra. at vo pro p. m. pcisis meritis
xpi n̄ tenetr deꝰ acceptare satisfactionem aliquam imperfectam actum ꝯtritionis
vel aliam. aut ipsum ꝯdonare gratis in futuro sæculo. & propterea
mortale infert damnum irreparabile. quamvis vo deꝰ posset pro
remissione venialis exposcere ꝯtritionem, noluit tn̄, sed quacumq displicen-
tia supernali ꝯtentus e. & per sacramta ipsa ꝯdonat licet n̄ adsit dis-
plicentia dum n̄ sit complacentia in illis. & inde hnt nomen venialis quod
tam facile veniam obtineant. recte q hoc duo cohærere pnt & quod ho
n̄ possit satisfacere pro pcto veniali, & quod veniale sit & n̄ im-
pediat ꝯsecutionem gloriæ. quod ego probabile docui ma de pen. cum
Petro de soto & nullis aliis.

Probabilius tn̄ e alterum quod proposui nempe hoem
posse si iustus sit, ad æqualitatem pro p. v. satisfacere & per actum cha-
ritatis ipsum delere. Vt aut ro disparitatis à te percipiatr, adverte
quod oium theologorum calculo ꝯfirmatr, veniale ee dei offensam levem, mor-
tale gravem. itaq quamvis veniale sit ꝯa personam infinitam, id tn̄ n̄ ex-
trahit ipsum à ro levis ꝑ erga talem personam. levis aut offensa & in-
iuria plusquam gnre differt à gravi, & hnt proprietates longe dis-
similes. inter quas e inferre damnum irreparabile & ꝯvertere effective
hoem ad creaturam vt in vltimum finem operantis. & pterea quia e offen-
sa gravis personæ infinitæ ꝯstituitr in superiori ordine pro qua nulla
pura creatura pot satisfacere quæ oia n̄ ꝯveniunt pcto veniali cum sit
offensa levis. & quia res moralis e, exemplo rerum moralium fiet mani-
festa. regis pot ee offensa gravis & levis illata à servo quæ supra
diximus de incremento talis offensæ ita vt pro ipsa n̄ posset servus

satisfacere per eximia obsequia, ilgi debent de offensa graui
nam quisq videt pro offensa leui, quae fere nullius momenti e, poe
seruus per humiliatem et alia obsequia ad aequalitatem satisfacere. simi-
liter q rpu dei, cum certum sit dari offensas leues, istae n recipiunt ex
persona offensa tale incrementum ut sint in ordine superiori, pro quibus
ho iustus et amicus n possit satisfacere.

Dices: difficultas proposita et argtum id intendunt
rpu dei n dari leuem offensam, siquidem offenditur persona infinita, vel argtum
quo probatur grauem ce in ordine superiori, nullum e. Reo n recte infer-
ri ex eo quod offensa grauis regis recipiat incrementum tale ut pro ipsa
n possit seruus satisfacere per obsequia et humiliatem, idem sequi in of-
fensa leui eiusdem regis. ut experientia in moralibus docet. idem q dicimus
in psenti cum fide certum sit dari etiam rpu dei offensam grauem et leuem, gra-
uem hre aptitudinem ut accipiat incrementum rone cuius restituatur in ordine
superiori; n vo leuem. exemplo sit opus indifferens, et in multorum
sentia opus bonum morale ordinis natae. quamuis n fiant ab hoe grato
et iusto n tn prit ex dignite personae operantis dignificari ad me-
rendam vitam aeternam, quia deficit illis aliquid nrium ut dignificari a
gra possint. similr q in p. v. quamuis sit 5a deum et offensa dei, et
si vis, iniuria; tn eo ipso quod e offensa leuis, deficit illi aliquid
essalr requisitum ut offensa ista ex personae infinitae dignitate cres-
cat usq ad altitudinem ordinis superioris. Alij aliter nodum dissol-
uunt: mihi haec via facilis videtur.

Concluditur necessitas Incarnationis ad satisfaciendum pro oibus pctis gnris humani.

Sectio 3a

Si nullus ho pot pro p. m. proprio satisfacere neq ipsum destruere
per actum quemuis excellentissimum. si nulla creatura santissima pot
pro pctis aliorum compensare aut ipsis mereri remissionem, liquido
restat multo minus potuisse satisfacere pro pctis totius gnris humani.
quae no sunt prope infinita, et in quibus n nulli quandam infinitatem

quasi extensiuę uiderant. si. n. posset genę huię sine hō multiplicari per seminale generę pecę ab eo illos inficeret. ex hoc capit quidę rō reddendę quare nullus hō ghcunq sanctus posset satisfacere pro pecis tōtij grīis humani.

Ego vō si nō obstaret infinitas illa seu superior ordo quę fit pecę mortale ex infinitate persone offense, nō dubitarę asserere posse purę hoīs seu creaturę sanctissimę ad equalitatę satisfacere pro pecis tōtij grīis humani originali et actualibꝫ, quia actualia finita sunt et in detrahō nō cū persona pro quibꝫ fuit satisfactio facta sint. et originale nō fit illę infinitatę quasi extensiuę, quę nō multi uiderant. neq. n. Adam caput possibile ostitutę ē sed tm futuroꝝ et eoꝝ qui de facto exiterunt et in finę mundi exituri sunt, qui detrahi sunt. neq possibiles peccauerunt in Adamo sed futuri, et ipsoꝝ translate uoluntates in uoluntatę Adami. de quo infra. unde ex hac pte pecę Adami nō habuit infinitatę extensiuę, neq indiguit persona infinita ad satisfaciendū, tantaq sanctitatę potuisset deo offerre pura creatura. ut multitudinę istę pecōꝝ superet. melius ꝺ̄ sumitur repugnantia rō ex infinitate persone offense.

Sīq pecę per satisfactę delendę ē, nec creatura qcūq, necesse ē ut deo fiat hō. ex hoc. n. satisfactio dei hōis erit in ordine superiori per qua grauitas p. m. ad equalitatę compensetur.

Sed oa rōe D. Th. à nobis explicata, quę probat ex dignitate persone crescere magnitudinę offense et rę satisfactionis, plura obiicit Philippꝰ Faber insignis scotista ad 3. sen. d. 19. q. unica Scot. d. 45. c. 2. n. 17. ubi eū arguit, priꝰ nrꝝ quoddignitas persone aggrauet offensā, nihil prudentię iudicio qui id ridendū deducere ex lrīs 5. eth. ad Nicomach. c. 5. dicente. si magistratꝰ aliquę percusserit, nō ēe repercutiendū; eaꝺ̄ rō si quis magistratū percusserit, nō sibi repercutiendū sed et supplicio afficiendū. quo loco, inquit saler, nihil minꝰ deceret lrīs quā ex dignitate persone offensā crescere. nec ita parua interualla sibi ponere. dicere. c. n. 4. expresse docuerit in iustā commutatiua seu correctiua nō attendi rōnē personaꝝ, sed tm dnia ipsā nocumenti, damni, et lucri; ait. n. nihil refert si probꝰ prauo detraxerit aut prauꝰ probo, neq si adulterinę probę

vel prauꝰ comiserit, sed ad driam nocumenti. lex respicit tm. vnde ꝯcludit faber in iudicijs iustᵃᵉ comutatiuᵉ et vindicatiuᵉ n̄ attendi rōꝫ personarꝫ. quare multꝫ miratur viros in Arle versatos deceptos fuisse verbis ea. c. 5. allatis ꝯ apertaꝫ sentᵃꝫ Arlis. Hec ille. vbi longo discursu intendit satisfacere rōi nrᵃ.

Sed quod ad prudentiꝫ iudiciꝫ spectat, aduertat nos n̄ agere de offensa personᵉ et iniuria in damno illato quᵉ resarcitr per aliquid ᵉquale in rebꝰ ipsis sed ꝓter iniuriaꝫ damni, quᵉ petit restitutionē, loquimur de offensa in honore debito, quᵉ deletr n̄ per restitutꝫ honoris. forte. n. nullꝰ ablatꝰ ē, sed per satisfactꝫ seu compensatꝫ iniuriᵉ. in maᵃ. n. iniustᵉ duo hec sunt maxime distinguenda. et damnꝫ quod infertr per iniuriaꝫ in honore. in pecunijs et alijs. et offensa ipsa etꝫ si re vᵃ neq abstulerint pecuniaꝫ neq honorē neq aliquid aliud per iniustꝫ. vꝫ cꝫ ego abstuli a Petro centꝫ aureos per dolꝫ vel per vim, intuli iniuriaꝫ resarciendaꝫ per restitutꝫ: cꝫ aut affecio vel alapa vel verbis ꝯtumeliosis. intuli offensaꝫ delendaꝫ n̄ per restitutꝫ sed per satisfactꝫ. restitutio obligat statim, satisfactio n̄ statim obligat sed tunc qᵈᵒ decernitr à iudice. qᵈᵒ ꝯ dicimꝰ offensaꝫ crescere ex persona offensa comparata cꝫ vilitate offendentis. loquimur de offensa hoc 2ᵒ mᵒ: de hac aut miror fabrꝫ dubitasse crescere ex dignitate personᵉ. grauis offensa alapa ē, sed inflicta equiti aurato ab agricola, grauior. inflicta proregi, comiti, aut duci, grauissima. inflicta vᵒ regi crescit moralr ita vt iure possit rex nulla summissione aut obsequio offendentis ꝯtentus ēē, sed ꝓmaiorē petere quaꝫ agricola possit exhibere. et hoc docuit Arles c. illo. 5. vbi n̄ ꝯrarꝰ ē ijs quᵉ dixerat. c. 4. si velit faber attendere.

cum dixisset Arles c. 3. iust.ᵃ distributiua non consistere in medio indiuisibili rei ad rem, sed in medio geometrico attenta qualit.ᵉ personarum, vnicuique sm suam qualit.ᵉ partiri ~~voluit~~ bona. postea c. 4. agens de iust.ᵃ comutatiua et correctiua docuit hanc n̄ attendere ad qualit.ᵉ personarum sed ad æqualit.ᵉ rei ad rem. ita vt si quis siue bonus siue malus furatus ē centum, reddat centum. id quod iudex seruat etiam in satisfact.ᵉ offensæ, in qua n̄ attendit ad dr̄iam personarum sed ad magnitudinem offensæ vt decernat quænam satisfactio sit æqualis et illa quæ ē æqualis arithmetice imponitur a iudice qui semper attendit ad constituendum æquale inter offensam et satisfact.ᵉ. porro quamuis iudex intendat istam æqualitatem arithmeticam n̄ ē dubium quin ad cognoscendam grauitatem iniuriæ debeat considerare excellentiam personæ offensæ et vilitatem offendentis, et quatenus valeat humiliatio talis personæ et alia obsequia vt in oibus constituatur æqualitas rei ad rem inter offensam et satisfact.ᵉ seu etiam satisfactionem si satisfactio n̄ ē possibilis neque admittitur a lege. quod vel ipse faber admittit dum docet percussionem magistratus ēe grauius puniendam quia ibi rōne dignitatis percutitur respub. Quæ similiter percussio regis vel eleuatio manus ad percutiendum, quia grauior offensa ē grauius erit punienda. Quæ eodem mō offensa dei incomparabiliter crescet et constituetur in ordine superiori pro qua n̄ possit creatura condigna satisfacere.

Disp.ᵒ 5.ᵃ

Vᵐ satisfactio Xpi fuerit condigna pro peccatis et infinita simpliciter?

Vt peccatum quamuis n̄ sit infinitum simpliciter, ē tn̄ in ordine superiori. ita quamuis dei hōis satisfactio n̄ esset infinita simpliciter,

posset tn̄ hre quandam infinitatem rōe cuius superaret offensam.
in p̄senti q̄ inquirimus q̄ta fuerit Xpi satisfactio ex eo quod
sit a persona infinita, an fuerit infinita simplr. et
an sine ista infinitate potuerit ēe sufficiens pro oībus
pcctis hoīum?

Ad satisfactionem condignam pro pcctis hoīum n̄ requiritur infinitatem simplr in operibus Xpi.

Sectio 1a.

Cum pcctum mortale n̄ heat infinitam gravitatem simplr. ex isto
capite n̄ requiritur infinitudo simplr in satisfactione. neq ex eo quod
originale infecerit totum hūm genus; quia genus hūm prout tali pcto
infectum n̄ complectitur infinitos hoes sed detractos futuros. vt iam sa
insinuavi. neq pcta actualia sunt infinita. ff ex infinitate
q̄ aut multitudine n̄ pōt requiri in satisfactione infinitudo.
restat q̄ vt requiratur quia pcctum ē in ordine superiori, quem
cum n̄ possit attingere pura creatura. exigitur vt ille qui satis-
facit excedat oēm creaturam et deus sit. sed n̄ statim constat sa-
tisfactionem dei hois, infinitam ēe simplr. aut talem ēe ad satisfaciendum
æqualiter, nriam.

In p̄senti q̄ statuo adhuc negata infini-
tudine simplr. opera Xpi hre in se æqualem et superabundan-
tem valorem quo superent pcta hoīum. Rō sumitur ex similitu-
dine eiusdem pcti. vt n. pcctum, licet n̄ sit infinitum simplr, eius tn̄
gravitas ē in superiori ordine, quia ē contra personam infinitam.
eodem pacto, quamvis in satisfactione Xpi negaretur infinitudo, cum
tn̄ sit a persona infinita, constituitur in ordine superiori ratione cuius
superat longissimo intervallo oēm offensam. id vero patebit si os-
tendero excellentiori et propinquiori modo verbum concurrere
ad dignificanda opera Xpi quam persona divina offensa ad

augendam gravitatem offensae id vero facile constabit ex eo quod operationes Christi elicitae ab humanitate deitate perfusa et verbo tracta, sunt operationes dei Theandricae seu deiviriles, ut PP. graeci loquuntur. et dignitas personae operantis praesertim si se tenet ex parte proprij magis intrinsece conducit ad valorem operis quam dignitas personae offensae ad augendam offensam. haec enim solum se habet ut terminus extrinsecus iniuriae: persona autem ut constituens intrinsece suppositum cuius per se sunt operationes, saltem denominative ea proprietate qua iniuria non est personae offensae. et ipsae operationes Christi ex unione intrinseca ad verbum manent quodammodo deificatae ab ipso verbo quia uniuntur intrinsece cum verbo divino. et si enim verbum tantum uniatur hipostatice et substantialiter cum humana natura, operationes tamen eiusdem naturae, quae ~~cum~~ uniunt cum ipsa natura, manent unitae cum ipso verbo saltem unione mediata. in quo deprehenditur specialis modus quo potest verbum elevare istas operationes ad altissimum gradum aestimationis in genere moris multo excellentiorem quam persona offensa iniuriam.

Comparemus igitur unum opus Christi minimum cum omnibus peccatis actualibus, ad eum modum quo solet fieri comparatio inter unum gradum gratiae et plura opera naturalia bona moraliter. ista quidem quantumcumque multiplicentur et excellentia sint nec de condigno nec de congruo possunt mereri unicum gradum gratiae aut auxilium supernaturale, quia est in ordine superiori. ergo vero quis dubitet posse iustum per unum actum supernaturalem mereri quam plurima naturalia auxilia et res naturales, quia longo intervallo superat actus supernaturalis omnia quae sunt naturalis ordinis. similiter igitur comparo unum actum minimum Christi, etsi illi infinitudo simpliciter negetur, cum omnibus peccatis generis humani, quae finita sunt. haec longe inferioris ordinis in malitia sunt. et si enim gravitatem habeant a persona infinita, id est per modum termini extrinseci; actus vero Christi dignitatem habet a sanctitate increata intrinsece ipsi communicata et excellentiori modo dignificante. igitur iste actus superat omnia peccata. igitur iste solus poterit esse aequalis compensatio et superabundans pro omnibus peccatis.

Quod dico in ordine ad valorem satisfaciendi, dicendum est de valore in ordine ad meritum quicumque n. actus bonus Xpi et mea sentia etiam si non sit supernalis in sua entitate, quia tamen est divinitate perfusus, deivirilis, a verbo ut a supposito complente naturam, cum verbo unitus quia, inquam, proprie est actus filii dei naturalis eum habet valorem in ordine ad meritum ut habeat etiam condignitatem ~~in or~~ cum omni gratia et gloria hominibus collata et conferenda et cum omnibus auxiliis supernalibus a quo crediderim neque ipsum Scotum infra citandum discessurum. Et si n. Scotus pactum et acceptationem ad meritum de condigno requirat, non tamen negat, ut statim dicam, in ipsis operibus proportionem ut acceptari possint a deo. ante omnem n. pactum et dei acceptationem extrinsecam longe superant operationes Xpi nostras et cuiuscumque creaturae, ratione cuius Xpi operationes possunt acceptari ad meritum infinitum. hoc quod appello proportionem et condignitatem in operibus Xpi quantum est ex se tum ad satisfaciendum pro omnibus peccatis, tum ad merendum gratiam et gloriam omnibus collatam. quo supposito videndum an opera Xpi sint infiniti valoris simpliciter ad satisfaciendum et merendum.

Sentia Scoti et Fabri et eorum qui negant valorem infinitum operibus Christi.

Sectio 2a.

Scotus in 3. d. 19. q. unica licet 1o aspectu videatur negare operibus Xpi infinitum valorem ad satisfaciendum et merendum, re tamen vera ipsum concedit. consistit autem sentia ipsius in duobus quae late probat et defendit Faber d. illa 45. c. 2. et 3. 1m est meritum Xpi quoad sufficientiam et secundum suam rationem formalem et ratione operati esse finitum intrinsece. 2m extrinsece 1. ratione divinae acceptationis et ratione circumstantiae divinae suppositi sive ratione circumstantiae operantis fuisse infinitum ex congruitate. 1m probat Faber et Scotus impugnando directe infinitudine operum Xpi et rationem D. Th. quatenus ex dignitate infinita personae operantis colligit valorem infinitum in operatione. in 2o plura miscet Faber et Scotus quae necesse est carminare. nam siquidem recurrunt ad acceptationem divinam,

de pacto vt eius opera sint digna talibus pot pactu & acceptatio explicare vt ñ dicendum à vbi sentia nisi ha in mente tenendi: talis pot ē explicatio vt sentia stoti sit absurdissima & peruersa sensui nris meriti & valoris moralis in operibus gratie charitatis elicitis ab hoc existente in gratia, ñ é meritoria vite eterne elicita ab hoc iusto é meritoria vt acta vite heat rationem obligandi & sit actus meritorius mercedis & diuina sentia requirit pactu & proprietatis ex gratia: sed ante tale pactu actu ex eo quod fit in gratia pt quanda proportionem eius ad quam operandi é vt ñmius vita eterna illi promitti pot vita eterna ex pacto. Dicit stoti opus ante pactu hre dignitatem quanda sic pbam dignitatem ilgit proportionem rei ad rem, ita vt in prudentia iudicio res quedam dari ñmius, ornetur excellentia & bonitate operis: id ego appello dignitatem quasi in actu 1o. si bene proportio negat sco. & faber audiendi ñ sunt. quod explico in ipsis operibus xpi. si deus ñ misset pactu, nec de facto acceptasset opera xpi ad infinitum merita talia opera ñ mererentur in actu 2o & in effectu infinitum sed gratuito ad pactu & acceptatione discutiamus quid heant opera ipsa xpi vt eius excedant opera cuiusuis pure creature? talia quidē opera creature possent ex ta intensa in entitate ordinis ac fuerant opera xpi & ta perfecta: ac per xpm digna quae à deo acceptarentur ad ingentissimum quoddam ñmium. sed vt probatum d. pied. in illis ñ erat proportio vt à deo in satisfactionem equalem acceptarentur ut offensa sit in ordine superiori. pterea in illis ñ erat valor ad merendum, hoc é, valor vt illis deus in ñmium promitteret nisi quid finiti & limitati: at vero ex eo quod talia opera sunt theandrica, deificata, à supposito diuino ut ipso physice unita, recipiunt multo maiorem valorem ad satisfaciendum & merendum quam si essent opera pure creature. vt. n. opera supernaturalia bona dignificantur à gratia, licet gratia ñ influat in talia opera, vt ostendi mtā de merito. ex eo quod sunt opera elicita ab hoc iusto & amico dei, ita dignificantur opera xpi ex eo quod sunt opera filii dei nati. in quo par é diversitas.

Sed ait faber dignitatem quā operibus in gratia factis provenit ex gratia & ea quae provenit operibus xpi ex eo

quod sunt a filio dei nali, ee extrinsecam. sed nunc id non
curo, sive ea dignitas extrinseca sive intrinseca evidens est ante
omnem acceptationem extrinsecam dei opera hominis iusti habere ex gratia ali-
quid propter quod acceptari possint in meritum vitae aeternae
et opera Xpi habere aliquid propter quod acceptari possint
in satisfactionem et in premium multo magis quam opera purae
creaturae. id quod hinc quod Scotus appellat congruitatem
peto an habeat proportionem cum re quae datur in premium nam si
proportionem habet, id asserunt illi Th. qui melius sapiunt et do-
cent, opera ex se ante pactum habere condignitatem licet non ad-
mittant in effectu meritum sine pacto et promissione. si vero non
habet proportionem, sed pro libito dei acceptantur opera ad pre-
mium. id est quod evidenter Tho. confutant et iure in scholis
exsibilant. si non ad meritum non requirito talis proportio.
quod ut acceptavit opera Xpi deus ad premium infinitum ita ac-
ceptare posset opera cuiuscumque creaturae licet non cum tanta
congruitate, tamen absolute condigne. et eodem modo posset acceptare
opus bonum naturale sine gratia dei factum a subiecto non habente gratiam ad
premium vitae aeternae per quod omnino pervertitur aequalitas et con-
dignitas quae debet esse inter meritum et premium.

Si quod Scotus liberandus est ab iis praecipitiis ut li-
berare contendit faber. d. 42. c. 3. dicendum est per congruitatem quam
habent opera Xpi, ex eo quod sunt opera dei hominis, illigere propor-
tionem ut acceptentur a deo. et tunc dissidium erit inter D. Th. et
ipsum an valor ille, condignitas seu congruitas quam habent opera Xpi
ex persona divina, sit intrinseca ipsis operibus Xpi? vel qua ratione
explicanda? cum non faber sibi obiecisset eo loci ex Sua Sco.
totam rationem meriti consistere in acceptatione extrinseca, ita quod non ideo
acceptetur in premium quia in se valorem habeat opus et dignum sit,
sed eo ideo dignum sit quia acceptatur a deo: quod constat esse falsum
ex demerito. neque enim deus potest acceptare in poenam pro libito, sed

pro dignitate operis. negat faber talem esse opinionem Scoti.
sed ad meritum concurrere etiam bonitatem actus in quo peto a fabro
an requiratur pro premio infinito aliquid maius quam pro
uno gradu gloriae. vel an posset deus ut acceptavit ab aeterno
opus Xpi ad meritum infinitum, acceptare opus cuiusque iusti
quod de facto meretur unum gradum gloriae, in premium infinitum?
Si hoc 2m admittit faber, incidit in absurdum a quo liberare
intendit Scotus. Et merito talis sentia ut absurda reiicitur.
Si vero dicat aliquid aliud requiri peto an illud tale sit ut habeat pro-
portionem. nam si nulla proportio requiritur, sine illa poterit accep-
tari quodcumque opus in premium infinitum. Et iterum incidis in sententiam
quam fugis. si vero requiritur proportio ante omnem acceptationem
et pactum debes constituere aliquid infinitum in ipsis operibus ratione
cuius proportionem habeat quod fuisse de mente Scoti sentit in presenti
Lorca d. 7 n. 19. Et vellem ipsum Scotum a nobis stare.

Sed pro Scoti mente quam in omnibus sequuntur Gab.
et Almain citati a Sua. dicta sufficiant. Alii sunt qui
operibus Xpi valorem infinitum ad meritum et satisfactionem negant. Dar.
in 3. d. 20. et Medina cod. de satisf. q. 1. §. restat quod. Cuiuscumque
autem sententia sit.

Probatur 1o argto Scoti quod premit faber loco
cit. c. 2. quia velle bonum Xpi in quo consistit eius meritum elicitur ab
humana voluntate et a gratia, non potest habere valorem infinitum ante divinam
acceptationem. quia meritum Xpi non erat ex se infinitum. antecedens probat, quia
istud velle erat tam acceptabile a deo sicut velle increatum,
aut non? si non erat tam acceptabile, non poterat habere infinitatem. si vero
erat tam acceptabile quia erat tam increatum quia tantum valebat sicut velle
increatum. Dices. meritum non est infinitum in genere entis sed in
genere meriti. Sed contra. quia implicat illam infinitudinem in genere
meriti et non dari infinitudinem in genere entis. nec explicari
potest qua ratione prestare possit verbum ut opera Xpi sit infiniti

valoris et entis cum verbum dicitur non alio modo concurrat quam personalitas creata. Et non actus, suppositorum solum est quoddam denominatio ad id insufficiens, et ad summum praestabit ut extrinsecus adveniat actui infinitudo, quam etiam Scotus admittit. ita Fab. n. 11. ubi pars constanter suum Magistrum defendit. licet non extrinsecus adveniat infinitudo a verbo, advenit tamen ante acceptationem, et tunc dissidium erit an dignitas illa dicenda sit moraliter intrinseca actibus an extrinseca? certe ex acceptatione non est in quo ipse deceptus est. Confirmari potest 1° argumentum quia nec praemium infinitum est possibile, cum infinitum creatum quod deus in praemium conferat repugnet. nec meritum Christi se extendit ad omne praemium possibile, cum non se extendat ad unionem hipostaticam qua ipsius natura assumpta est. praemium non meriti non cadit sub merito. Confirmatur 2° quia non potest augeri valor operis nisi augeatur bonitas quia valor non distinguitur a bonitate: et quamvis demus distingui, verbum augens valorem auget etiam bonitatem: sed opera Christi non habent infinitam bonitatem moralem quia neque infinitum valorem.

2° principaliter arguit n° 13. primum per se actus Christi sumptus cum omnibus rationibus vel ad verbum vel ad gratiam habitualem, fuit finitus quia et actus fuit finitus non solum in entitate sed etiam in bonitate et valore quia non habuit inf acceptabilitatem infinitam intrinsece quia non fuit infinitum in genere meriti. ans. pt. quia verbum non habuit aliquam causalitatem specialem in actum Christi, quam non habuerit tota Trinitas. et hic inquit sistendum et recte. quia etiam si millies eandem difficultatem repetat, nihil novum adducit. difficultas est quomodo possit verbum nihil efficiens praebere infinitudinem intrinsecam actui, relinquens ipsum actum intrinsece immutatum physice: id non si declaremus, sponte ruunt plura argumenta quae congerit.

3° arguit quia neq persona offensa conducit ad gravitatem iniuriae neq satisfaciens ad valorem intrinsecum actus. Sed hoc iam supra dissolvi.

4° arguit. iustitia est ad alterum: sed satisfactio Xpi est iustitia quia ad alterum. tum sic. Xpus satisfecit deo patri et sibi ut est deus: at non potuit satisfacere sibi ut est deus. quia tunc actus satisfaciens non esset ad alterum sed ad se ipsum quia satisfecit ut homo. at satisfactio ut homo est, est creatum et finitum intrinsece quia meritum Xpi fuit intrinsece finitum. Huic argto tenetur ipse fab. rere. fatetur non ex unione hipostatica et ex divino supposito aliquid accrescere operibus Xpi sive extrinsecum sive intrinsecum. ratione cuius congruitatem sunt ut acceptentur in premium infinitum. tum sic. vel illud aliquid conducit ad satisfactionem vel non. si conducit. a te solvi debet difficultas quo modo proveniat valor a deo qui premiat et cui fit satisfactio cum inter satisfacientem et illum cui fit satisf. debeat esse distinctio. Si vero non conducit ad satisfactionem; tunc redeunt argta supra facta et contra te ipsum arguis dicentem saltem extrinsece conferre verbum congruitatem operibus Christi.

5° ego arguo. quia si persona divina non habens specialem influxum in opera Xpi dignificat infinite et quia potest videtur fieri ex maiori dignitate personae operantis. meritum crescere et valorem operis. ex quo rursus fiet ex maiori gratia augeri meritum et valorem in operibus iusti: idque non solum proportione geometrica sed arithmetica tantum crescere opus mentorium iusti quia est ipsa gratia eius qui ipsum elicit. hoc autem praeterquam ex se videtur absurdum. habet plures difficultates in materia de merito. sequela pr. quia non videtur esse maior ratio quare persona infinita tribuat operibus valorem infinitum et persona grata ut quatuor non tribuat valorem ut 4or.

6° opera Xpi sunt inaequalis meriti quia non infiniti. consequentia tenet tum a paritate rationis in peccatis. quae propterea infinite gravia non sunt quia sunt inaequalia in ratione

offensae. tum etiam quia opus quod exceditur non meretur tantum quantum
id a quo exceditur. quod non est summum continens in se formaliter vel emi-
nenter omnem rationem. Ans. pt. actus temperantiae ut Felicitus a Christo
exceditur in bonitate et valore ab actu charitatis ut 8. cum. n.
sint aequales in dignitate quae oritur a persona. tamen in bonitate
intrinseca sunt inaequales. quod actus charitatis superat actum tem-
perantiae. Confirmatur quia valor et meritum quae
provenit a persona, augetur a bonitate morali et valore
actus. quod non erat simpliciter infinitus.

7°. ad valorem infinitum quem habent opera
Christi, concurrunt non solum persona divina infinita sed etiam bonitas
moralis ipsorum operum quae est fundamentum valoris et meriti. et quid
finitum et limitatum. quod valor resultans non potest esse infinitus. pt.
consequentia quia quando plura concurrunt ad aliquem effectum praestandum etiam si
inter illa contineatur aliquid infinitum, si tamen omnia non sunt infi-
nita, effectus exit limitatus: quia infinitum limitatur per alia
finita quae concurrunt: quod variis exemplis posset illus-
trari. quod quamvis persona infinita in praesenti concurrat, eius
tamen concursus limitatur a bonitate morali finita interveniente.
nec valet dicere supposita bonitate verbum esse causam formalem constitu-
entem valorem: sufficit autem formam esse infinitam, ut constitutum
sit infinitum, licet alia quae concurrunt, infinita non sint. inde
non fieret plura opera Christi non habere plures valores in-
finitos sed omnia eundem valorem ab eadem non formam ipsum infrante.

8°. opera Christi minima non possunt satis-
facere pro ingenti peccato. quod non habent infinitum valorem. consequentia
est evidens. ans. pt. quia si Christus in quantum homo commisisset illud
ingens peccatum per possibile vel impossibile, non posset satisfa-
cere per obsequium minimum sed maximum requireretur. si
non rex offendat gravissime alium regem non satisfaciet per
obsequium minimum, sed requiruntur excellentissima. quod si Christus in-
gentem offensam commisisset, requireretur excellentissimum obse-

quin q̃ n̄ sufficeret minimum. q̃ multo minus sufficit pro
pcto eodem ab hoc puro perpetrato. quod gravius quidem est
quam perpetratum a xpo in qtum hoc. obiectio quidem parum utilis
sed quae subtilitatem p se fert.

Opera Xpi ee infiniti valoris simplr ad satisfaciendum et merendum.

Sectio 3a.

Oppositam sentiam quod opera xpi dni ex se et ante oem acceptationem extrinsecam heant infinitum valorem ad satisfaciendum et merendum, sequitur D. Th. in presenti. ar. 2. et ipsius discipuli oesque fere scholastici, qui videri pnt apud aliquem ex modernis. P. Sua. Vasq. vel Loriam. cuius sentiam oio veram puto et in Theologia scholastica nriam, ut ostabit ex fndtis quae subijcio.

Supponendum q̃r e 1o ultra bonitatem moralem quae requiritur ad meritum, accrescere ex dignitate personae, valorem, ro cuius opus quod in se spectatum n̄ erat dignum, ab excellenti tn̄ persona factum, dignum reddatur. probavi dictam hanc ma de merito. ubi ostendi nullum actum supernalem quamvis excellentem elicitum ab hoc qui per gram n̄ sit amicus et filius dei, poe ee condignum vita aeterna ex eo vo quod tale opus eliciatur ab hoc iusto et filio dei, eum valorem acquirere et sic deum in illo complacere ut sit condignum vita aeterna. ad quod n̄ requiritur quod opus fiat efficienter a gra, neq quod gra sit prior ma ipso opere. sed sufficit quod opus comitetur et posterior n̄ sit, ut absolute opus illud dici possit ee opus filij dei. ex eo actus adquirit valorem et ex n̄ condigno redditur condignus. quod vel ex pcedenti d. pt. ubi ostendi magnitudinem iniuriae crescere ex dignitate ex persona offensa, et sequitur magnitudinem humiliationis et satisfactionis ex dignitate personae se humiliantis et satisfacientis. offert itaque persona ipsa suis actionibus valorem.

Ad supponendꝫ ꝯ valorꝫ huiꝰ qui præmeruit operibꝫ ad præmiū eternū ꝛ dependere ꝯ vitalis dignitatis, sed supponitur bona opera ꝑ ipsa dignificarigꝫ post ꝯ dignitē illa persone. quia ex ꝑ operis data capacitas ꝯ illuminē ꝛ ē inde impediatr effectꝫ istē sm ultimū fīe. probatū fuit ma de mer. ꝯ ritat in ipsa gra, qđ complet ꝯ ritibuit valorꝫ ultꝫ supernatis vt sit ultimus vitē eternē. qđ ꝛ ē necesse vt dignificatr. vt talꝫ valorꝫ habeat ex aut alꝫ ipsa capax sit dignificatꝫ ꝑ post gram. nihil ꝛ ē qđ impediat; ꝯ ro a priori ē quia gra ꝯ dignitas persone sicut vt fra dignificans ꝑ ꝯ tribuens valorꝫ in fine cōdīnalis vbi aut data capacitas in ꝑ ꝛ ē ideō impedimentꝫ, fra se exiat ꝑ post.

Ad his ꝓmꝫ ē ostendere ꝯclusionē aspi dm pre ꝛ nō ꝓ valorꝫ sufficientē ad satisfaciendꝫ sed ꝑ infinitꝫ simplr. quia ex dignitate persone ꝛ vtrumq; crescit valor. sed ita vt dignitas persone dignificet sm ultimū qđ post: atqui in aspo dignitas persone ē infinita, ꝯ in ꝑ capacitas: ꝛ aspi operē infinitē dignificantr. ꝓ ꝛ ex ꝑ abalis persona n diu independenter a quocunq; dignitē aut operē per qua limitetr, se ipsa ē fra dignificans modū opus aspi. ꝯ ipsū opus sine fra ē capax maioris ꝯ maioris dignificatiōis vsq; in infinitꝫ, ꝯ ipsa fra se exiat ꝑ post. ꝛ ritibuit infinitꝫ valorꝫ simplr ꝯ dignitatꝫ ad satisfaciendꝫ ꝯ merendꝫ

Non pendet discursus nr ex dōctē qui in ꝓsenti maxime ritunt quidꝫ moderni. qđ valor operis crescat ꝓportē arithmetice iuxta magnitudinē ꝯ excellentiā persone operantis id n ꝓcio impertinens ē, ꝯ ad ꝑ cura difficilia ipsos deduxit, in ma de merito. qua huic inserunt. qđ ꝑ. quia quāuis valor n crescat sm ꝓportē arithmeticā, si n fra ē infinita fīs magis ꝯ magis vsq; in infinitꝫ dignificare ꝯ n ē inde limitē, ritibuet infinitꝫ valorꝫ simplr ꝯ in

hac ipsa re ostendo mepte ipsos ad proportionem arithmeticam recurrisse. quia quamvis verbum probat infinitum valorem simpliciter operibus non tamen constituit quid infinitum proportionem arithmeticam. quia talis proportio in re praesenti omnino impertinens est. antecedens probo. quia valor infinitus operum Christi non est quid infinitum taliter ut possit in ipso tantum complacere pater quantum complacet in persona increata verbi. nam est quid creatum accidentale et in detrato genere. quia valor qui ex dignitate personae communicatur operibus Christi, non est tantae dignitatis quantae est dignitas et excellentia personae proportionem arithmeticam. quia inter dignitatem increatam verbi substantialem, infinitam in omni genere entis in quam pondere naturae fertur amor divinus et inter valorem accidentalem non infinitum in omni genere entis nec nostro amabilem, est infinita distantia. quia non potest esse proportio arithmetica. licet iste valor in ratione valoris infinitus sit.

Ex quo obiter illa consecutione doctrinae fieri cum gratia et dignitas personae requiratur ut opus iusti sit condignum vitae aeternae, illud opus caeteris paribus futurum maioris valoris quod eliciatur a persona magis santa et affecta maiori gratia. probavi hoc materia de mer. nunc solum ago de coherentia doctrinae. idque ostendo aperte. si non personae offensae excellentia auget gravitatem offensae et dignificat excellentiam boni operis ut quo maior fuerit excellentia, iniuria gravior, et satisfactio dignior. quo quo maior fuerit santitas et excellentia iusti, eo caeteris paribus, erit maior valor operis ad merendum. ad quod impertinens est proportio arithmetica. imo impossibilis et absurda. neque si quis tantum 4 gradus gratiae eliciat actum aliquem remissum charitatis ille actus erit condignus 4 graduum gratiae et gloriae. ut detur proportio arithmetica. falsum omnino id est. ex nostro discursu solum sequitur caeteris paribus magis dignificare 4 gradus quam unum. quotquot fuerint in subiecto dignificant se communicando moraliter sine ultimum potentiae. quia nihil est unde impediantur, sed non proportionem arithmeticam.

Dices. persona offensa licet infinita sit non est possibilis tribuere iniuriae infinitudinem simpliciter. quia iniuria

n̄ crescit ex persona offensa proportᵉ arith. sed solᵐ geom. q̄ similr si valor operis ex personae dignitᵉ n̄ crescit proportᵉ arith. sed tm̄ geom. n̄ erit infinitus simplr ex persona verbi, vel explicandum quid sit speciale propter quod verbum dignificet infinite opera quod n̄ sit in persona offensa ~~[illegible]~~ ut aggravet infinite opera. nec valet dicere strictius et excellentius coicari dignitᵉ personae satisfacientis operibus quam offensis siquidem n̄ coicatur proportᵉ arith. sed tm̄ geom.

Rᵒ persona infinita in offensa n̄ ē fra vel quasi fra adequata gravitatis ipsius, sed solᵐ per mᵐ tri cui infligitur offensa. licet vᵒ persona infinita sit, limitatur tn̄ ex mᵒ quo attingitur ipsa in qtᵗ offendibilis: at vᵒ in valore aliter se res hᵗ. posito n̄ opere bono independenter ab aliqua operᵒᵉ, a cognitᵉ, a volitᵉ, a quocunque alio, ipsum opus bonum ut sbtᵐ valoris dignificatur a persona sm̄ ultimum quod pot. unde implicat personam ēe infinitam et n̄ dignificare infinite ipsum opus, ac per rsᵒ coicare illi infinitum valorem simplr.

Ex nra rᵒᵉ et mᵒ dicendi facile apparet quid veri vel falsi heant diversi authorum mᵒ explicandi rem hanc. quos nec vacat ex professo refellere, nec tibi erit utile. Non certe verbum hᵗ specialem aliquem influxum phicum in opera, nec imediate cum ipsis unitur phice: tum quia Pᵗ et Scholastici n̄ agnoscunt operᵒᵉ ad extra nisi coᵐ toti Trinitati, neq unionem verbi nisi substalem cum naᵃ hᵘᵃ. tum etiam quia per talem influxum aut unionem, n̄ recte explicatur infinitudo, neq ē ad ipsam explicandam nria. ut vidimus.

Nec propterea operᵒᵉˢ xpi sunt infiniti valoris quia reflectuntur super personam verbi humiliando et submittendo illam in se ipsa. independenter n̄ a tali reflexione ex eo quod tales operᵒᵉˢ sunt operᵒᵉˢ verbi et Theandricae, hnt infinitam dignitᵉ. neq proprie

verbo conuenit in se humiliari et se submittere nisi per communicationem idiomatum vt conuenit obedire.

Nec melius alij colligunt istam infinitatem ex eo quod quodlibet opus Xpi sit in ordine superiori et dignioris quam sit dignitas omnis gratiae et gloriae hominibus et angelis communicatae, et quam grauitas omnium peccatorum. Et si non verum sit opera Xpi esse in isto ordine superiori: negari tamen non potest pertinere ad ordinem vnionis hipostaticae. vnde per vnam vel per plures quae darentur in premium talis operis, condigne possit premiari. non quod haberet infinitudinem. vlterius quod praeter hoc ipsa persona verbi infinita dignificat infinite talia opera ratione cuiusquodlibet habet vim infinitam simpliciter ad satisfaciendum et merendum vnde non solum condigne satisfecit pro peccato quae de facto sunt sed vltra habebant valorem ad satisfaciendum pro infinitis si essent, et ad merendum quodcumque premium possibile. Cum in ratione meriti et valoris non admittatur inaequalitas in ipsis operibus sicut creaturae cum deo non dicunt maiorem perfectionem quam deus solus: ita actus dilectionis dei perfectissimus in Xpo non dicit maiorem valorem aut condignitatem quam quicumque alius inferioris virtutis. quia omnes sunt infiniti. vt iam explicui.

Ad Argta Scoti, Fabri et aliorum.

Sectio 4a

Ad 1m argtum Fabri et Scoti Nego ans. Ad probationem constat opus accipere a verbo valorem infinitum, ad quod parum refert quod opus non sit tam acceptabile sicut ipsum verbum increatum: nec potest negari a Fabro sicut iniuria et offensa crescit ex persona offensa, pone crescere dignitatem operis ex persona operante quae intimius adest: si autem persona est infinita, crescet opus infinite vt explicui. quaestio autem est de nomine An verbum tantum praestet vt extrinsecus adueniat actui infinitudo? an intrinsecus? cum non res moralis sit, recte potest illi opus intrinsece dignificari absque vnione aliqua physica intimiori: vt contingit etiam in operibus iusti, ~~[illegible]~~

Ad 1am confirmationem reo sive premium infinitum sit possibile sive non. opera Christi habent infinitam condignitatem ad quodcumque premium sine termino. sed preterea cum plures agnoscant in peccato infinitatem, plures etiam admittant infinitum premium possibile de potentia absoluta. valor operum Christi inexhaustus pro omnibus sufficit. qui infinitus est quamvis per accidens non se extendat ad ipsam unionem per accidens quam supponit. sicut omnipotentia infinita est quamvis seipsa immediate ~~ex~~ elicere actum vitalem non possit quam potest potentia vitalis. Ad 2am confirmationem valor dignior a bonitate morali, saltem ille qui supposita actus bonitate supervenit ex dignitate personae quamvis quod actus non crescat in bonitate morali, potest magis et magis crescere usque in infinitum in valore ex dignitate personae.

Ad 2m argumentum dicimus ans. primum actus fuit finitum transeat: primum tribuens valorem et dignificans actum fuit finitum, nego ans. Ad probationem reo verbum absque influxu physico in opera potuisse dignificare ipsa et tribuere moraliter infinitam dignitatem ut explicui.

Ad 3m iam patet. 4m attingit difficultatem inferius examinandam, an obstet satisfactioni ex iustitia quod valor operum proveniat formaliter ab eadem persona cui fit satisfactio. eandem difficultatem tenetur solvere faber et Scotus dum concedunt ex eo quod illae operationes sunt a persona infinita saltem denominative, habere maiorem congruitatem ut acceptentur ad premium et valorem infinitum: sive autem satisfactio sit cum omnibus conditionibus iustitiae exactae, sive non; negari non potest esse condignam et habere infinitum.

Ad 5m fateor non requiri ut opera iusti dignificentur a gratia habituali, influxum physicum ipsius gratiae. sed solum quod talia opera sint filii dei. fateor preterea ex maiori gratia meritum crescere. sed ad hoc defendendum et infinitum operum Christi declarandam impertinens est ut dignitas operis crescat

proportionem arith. iuxta dignitatem personae. imo id est impossibile. parco absurdis in quae moderni defendentes istam proportionem arith. inciderunt. quae confutare non vacat.

Ad 6m nego ans. Ad probationem nego actum temperantiae minus mereri quam actum charitatis. Ad confirmationem valor qui provenit ex persona augetur et crescit intensive ex bonitate operis et ex eo quod valor qui ex persona provenit non est infinitus. at vero quando ex persona habet infinitudinem solum augetur ex bonitate operis quasi extensive, sicut perfectio dei ex coniunctione ad creaturas.

Ex his patet ad 7m nec non valor qui oritur a persona habet unde limitetur. supponitur non actus bonus moraliter tanquam subiectum capax valoris provenientis a persona maioris et maioris usque in infinitum. ipsa vero persona supponitur infinita quae se ipsa sine ultimum quod potest dignificat. non est quod unde talis valor limitetur. Nego quod bonitatem operis concurrere ad valorem operum Christi nisi solum ut restituit subiectum capax usque in infinitum. Ad replicam. ut eadem gratia potest dignificare plures actus. et eadem personalitas verbi posset plures naturas, ita eadem potest plures operationes ratione non diversi subiecti est diversa communicatio eiusdem formae sufficiens ad restituendum diversum valorem infinitum.

Ad 8m non admitto casum. tum quia res parum utilis. tum etiam quia est destructivus quaestionis. in eo ipso quod supponitur, nempe peccare Christum imbibitur personam neque esse infinitam neque dignificare in infinitum. quod destruit quae nostram quaestionem. Alii aliter reddunt. facilius per compendium iter obviam.

Disp. 6a

Quid sit satisfactio ex iustitia et quas dictiones requirat.

Nrio ē p̄mittenda hæc disp.o ad ea quæ tradenda sunt de satisfact.e xpi. resultat v.o abstineo a variis acceptionibus iust.æ tū gnrālr dictæ de quovis opere virtuoso: tū magis strictæ de reddit.e cuiuscunq debiti. Loquimur q̄ in p̄senti de iust.a quæ respicit ius strictū, servatq illud illæsū, vel læsū resarcit.

Quotuplex sit iust.a stricte accepta? Sectio 1.a

Hæc aut ē 3.ex legalis distributiva et commutativa. per 1.m recte se hnt membra reipub. in ordine ad ipsam rempub. et cōitatē de qua in p̄senti n agimus. per 2.m recte disponitur respub. seu cōitas, in ordine ad ptes et membra parlnas p quam respub. vel dux qui rep̄sentat rempub. servat æqualitatē in bonis redundantibus inter cives partiendis, n quidē æqualitate arith. sed solū geom. pro qualitate cuiuscunq civis, et cū excessu proportionato in bonis iuxta excessū qualitatis civium hbto rpu ad alios cives. per 3.m servatr æqualitas inter ptes reipub. vel se hntes ad m.m partium. æqualitas, inquam, rei ad rem, quæ recte appellatr arithmetica et consistit in indivisibili, ut q̄tū quis damni intulit, tm resarciat: q̄tū accepit, tm reddat: q̄tū debet, tm solvat. Maior pars disp.is procedit de iust.a commutativa. licet n nihil de distrib. dicendū.

q.r ōis iust.a qua talis ē semper respicit ius quod inducit obligatē. Legalis respicit ius reipub. quod hit in bona civium in quibusdam casibus in quibus ad bonū cōe nria ss. Distributiva respicit ius civium quod hnt ut iuxta proportionē dictam geometricam bona inter ipsos distribuantr. Commutativa respicit ius alterius quod hit erga ea quorū ē dominus, sive vita sit sive honor, sive res familiaris, sive quodcunq aliud. tunc aut servat æqualitatē q.do nihil aufertr de talibus bonis: tunc ponit seu instaurat æqualitē q.do r.e alicuius læsionis, petitr resartio. illud v.o in cōi ~~...~~ cc.a iust.ā legalē et distributivam adverto, sæpe ex circumst.a aliqua solere

ita respicere iuris. Obligat̃ vt minister iust̃ commutatiuę vel aliquid commutatiue admitat̃ ex certis ꝯ ponens equalitat̃ rei ad rem. Dñi n. reddere ꝑmia regnis honores diuitias pertineat ad iust̃ distributiuę quia diuina remunerantia inter ciues partit. sepe tñ ciuis particularis acquirit per labores susceptos et officia exhibita iuris ad tale dignit̃ vel bonor̃ quantitat̃ remuneratiuę ad equalitat̃ laborꝫ, et hinc iaꝫ intercedit equalitas rei ad rem. Dñi si n̄ detr ꝑmium a duce violatr iuris ciuis, et mea sentª sepe manet tua cum onere restituendi in pluribꝫ casibꝫ in quibꝫ in ciue datr stricꝫ ius ad detract̃ ꝑmiu. Sed dicig ꝙ cernit in merito vite eterne. Dñi n. deꝫ ꝑmia distribuat in qualibꝫ pro qualitat̃ meritorꝫ. in quo seruatr proportio geom. pertinens ad iust̃ distrib. tñ in reddendo vnicuiq in parte ꝑmiu, seruatr proportio arith. et tñ datr ꝑmium solidꝫ quis meretr si adsit pauꝫ adquisit tñ merens iuxta quotundꝫ sentꝫ speciale ius iust̃ comut. quꝫ in ꝓsenti explicamꝫ.

Ꝙ ad commutatiuꝫ spectat̃ reddere vnicuiq et seruare quod suꝫ est. pertinet seruare equalitꝫ in actibꝫ ne quis plus iusto adquirat vel perdat: resarcire dampnu illatꝫ, per restitutꝫ in quocunq genere bonorꝫ: ad eandeꝫ ꝑtinet satisfacere pro iniuria seu offensa.

Quid sit satisfactio et in quo a restitut̃ differat.

Sectio 2a

In quo aduerte nomen iniuria duo ꝓ se ferre valde diuersa que in ꝓsenti solent ee cauª equiuocatiꝫ ꝑtim hiromby: sepe n. stat ꝓ quocunq dampno illato in bonis que sint reddi, per violatꝫ iuris et proprietes appellatr iniuria quia ꝓ ius. hinc iniuria, tabie bonor restitutione ē resarcienda. obligatꝫ statim et absolute restituere ꝑtꝫ ē ex se nisi ex alicui quis excusetr. sepe ꝑ iniuria fiat lesionꝫ

sed n̄ in bonis quæ possint reddi sed iuris quod quis sit erga
æstimatē debitā propriæ excellentiæ et honori, et tunc iniu-
riæ resarcienda ē per satisfactē.

Quæ duo itēges in vulnere quod plebeio in-
fligitr. retardat vulnus ab arte exercenda per quā sustenta-
batr ipse et eius familia, consumuntr in curatione talis vulne-
ris plures nummi. quod pertinet ad damnū sillatē in re fa-
miliari resarciendū ē per restitutē, quæ statim obligat quā-
uis n̄ adsit sentia iudicis. tenetrq in oiū sentia, qui vulnus inflixit
sustentare familiā, et reddere oia quæ sauciatus arte compa-
rabat, et nummos in curatē consumptos sed adhuc restat iniu-
ria ipsa seu offensa cōa debitū cultū seu tractatē quæ eo minor
vel maior erit quo persona fuerit minus vel magis excellens.
per quā cōa ius faciei vel membrū aliud per vulnus deturpatū est
et ipsa persona parui habita. iniuria hoc 2o mo n̄ petit
restitutē sed satisfactē quæ in multorū sentia n̄ obligat ante
sentē iudicis. cæterū iniuria et offensa hoc mo accepta etiā per
æqualē compensatē delenda ē proportē arithmetica, ita ut
in rebus quæ in compensatē redduntr, tm̄ sit valoris ad satis-
faciendū qtū ē grauitatis in iniuria illata.

Unde satisfactio rigorosa ē illa quæ
existente debito iniuriæ, tm̄ reddit qui offendit, qtū debet, ipsumq
debitū delet per talē compensatē nulla interueniente misericor-
di remissē illius qui iniuriā passus ē. Dixi existente debito et
iniuria quia possumus cōfingere casū in quo offensus misericor-
dia vtatr et bona cōferat per quæ postea possit ipsi satisfieri
ad æqualitē et tolli debitū per æqualē compensatē. pot n̄ dux of-
fensus in dignitē cōstituere eū qui se offendit, et postea per hu-
miliatē dignior factus offendens satisfaciet. erat offendens ple-
beius, parui æstimaretr eius humiliatio et obsequium, cōstituitr in dig-
nitate equestri a duce supmo: iā obsequia pluris æstimantur
et humiliatio. Et si q misericordia interuenerit in cōferenda dig-
nitē, tn̄ in auferenda iniuria quæ adhuc remanebat nulla in-
teruenit remissio, sed poterit auferri per redditē voluntariā
æquiualentis.

Hinc fit maxima differentia inter redditionem damni illati seu restitutionem debiti, et satisfactionem iniuriae. quod maxime aduerte. in redditione n. seu restitutione damni illati non aufertur debitum quousque laesus acquirat dominium rei aequiualentis illi quae ab ipso ablata est. ablatus est honor per falsum testimonium, honor illi reddendus per prolationem veri. ablatum pallium, pallium reddendum. quod si perditur, reddendi nummi aequiualentes pro pallio ita ut laesus adquirat de nouo id quod ~~admi~~ amiserat, acquirat inquam nouum dominium quod laedens habebat et transit ad laesum ut constituatur inter utrumque aequalitas. Non sic se res habet in satisfactione, in qua etsi ille qui offendit, nihil amittat rerum quas possedit, etsi offensus nihil de nouo adquirat quo ditior vel honoratior fiat, absque transactione dominij potest auferri debitum. si vero offendentis manus claauo affigatur per sententiam iudicis, vel publice vapulet. ecce iniuria deletur absque redditione alicuius quod transeat in dominium offensi per id quod patitur offendens. quae etsi non sit satisfactio sed satisfassio. quia est involuntaria, ostendit tamen offensam alio modo deleri quam debitum honoris ablati vel rei familiaris. si quis offendens se humiliet coram offenso, tanti poterit aestimari apud prudentes illa humiliatio ut sit aequiualens, et tunc nihil amittit de suis bonis se humilians, nihil acquirit laesus quod transeat ad suum dominium quo fiat ditior. et tamen debitum destructum est. ut n. iniuria consistebat in actione quae forte non laesit in bonis possessis, sed in eo quod contra reuerentiam debitam, plus iusto ~~se~~ offendens se erexit contra offensum. ita satisfactio consistit in eo quod coram offenso se humiliet offendens vel alia praestet obsequia quae in prudentum iudicio tanti aestimentur quanti iniuria. negari non potest esse debitam illam humiliationem seu obsequia, et quousque exhibeantur non deleri debitum. caeterum quando exhibentur, proprie nihil transit in dominium offensi. quod aduerte.

Satisfactio ex rigore virtutis iustitiae quas conditiones requirat?

Sectio 3a

igitur in perfecta satisfact.e plures cdit.es coer assignantur, quas breuiter percurram. 1.a e. vt sit ad alterum: in qua cdit.e plerique laborant in aequiuoco dum contendunt applicare ea quae sunt propria iust.e comutatiuae quae restituit debitum, illi iust.e quae satisfacit pro offensa: qui actus sunt valde diuersi. Et si n. inter patrem et filium, quod attinet ad meum et tuum in bonis possessis, n. intercedit iustitia, quia iust.a e. ad alterum, et quod spectat ad ista bona, filius n. reputatur distinctus a patre. quod verius est inter seruum et dominum, inter religiosum et religionem, tn negari n. pot filium contra fas iusq. poe se et exigere contra patrem illumq. offendere, inferreq. illi stricte iniuriam. et similr seruum domino: nec minus pietas e. ad alterum quam iustitia. si g. inter patrem et filium datur pietas, dari etiam potest stricta obligatio iust.e magis quam inter alios. ridiculum certe esset, quia filius n. e. alter a patre, negare filium in inflict.e alapae inferre iniuriam patri contra ius strictum; seruum dno g. vbicumq. diuersitas suppositorum e. et naturarum, sufficiens alteritas e. vt possit dari ius strictum, violatio iuris et satisfactio. si n. filius sese erigat contra patrem tenetur ad satisfact.em titulo iust.e per specialia obsequia et humiliat.em quae pietatis titulo n. tenetur exhibere stricto iure. idemq. dixerim de seruo. Et si n. seruus proprie quia totus dni e. n. possit aliquid restituere iam consumptum, quia totum quod dare pot, multo magis dni e. quam serui; pot tn seruus restituere honorem dno, quem abstulit imponendo mendacium. pot etiam satisfacere offensae si se contra dnum erexit, offerens specialia obsequia ad quae titulo seruitutis n. teneatur: si vg. cum discrimine propriae vitae dno periclitanti accurrat.

Difficultas ee pot an sufficiat alteritas naturarum in eodem supposito vt dicatur satisfactio rigorosa? de quo infra. in quo etiam sine ca.a laborant plerique. neq. n. alia alteritas in iust.a requiritur quam in alijs virtutibus quae ex conceptu suo sunt ad alterum, vt obedientia cultus: has cum sine difficultate xpo dno concedant, nescio quid speciale

cfingunt in quist.ª in qua maiorem difficultatem desiderant sine fundto. ut infra videbis.

2.ª conditio assignari solet ut satisfactio sit ab ipso debitore personaliter. et hanc satisfactionem dicunt hre ea se vim tollendi debitum independenter a quocumque alio, et propterea esse rigorosam: aliam vero quae a fideiussore exhibetur, requirere partis laesae acceptionem. et propterea non esse rigorosam. vellem equidem lationi calamo rem hanc excurrere: sed tamen quod sentio non pretermittam.

Sentio quod si ante contractum debitum est fideiussor conventumque iam est inter partes, fideiussorem aequa ratione teneri in solidum in subsidium et defectum debitoris. unde redditio debiti deficiente debitore, de rigore exhibetur a fideiussore. quod etsi difficile illatur in satisfactione pro iniuria. fingi tamen potest casus in quo ante offensam sit aliquis alterius fideiussor. res quae et quaestio solum devolvitur ad casum quando fideiussor sese offert post iniuriam et offensam illatam quia offendens solvendo non est. in quo casu fateor eum qui se offert in fideiussorem et in se debitum suscipit eo ipso uti magna misericordia et liberalitate; partem vero laesam quae acceptat fideiussorem, non solum non uti misericordia sed uti suo iure rigorosissime, et tunc debitum auferri a fideiussore ex toto rigore iustitiae. ostendo singula. et in primis fideiussorem exercere actum misericordiae in susceptione debiti, per se manifestum est. partem vero laesam uti iure suo et rigore in acceptatione fideiussoris. et non uti misericordia ostendo. quia quando debitor solvendo non est nec potest satisfacere, manet quidem inaequalitas et ius apud offensum ad exigendas poenas per quarum iustam passionem tollitur debitum: sed creditoris magis interest ut debitum auferatur per satisfactionem fideiussoris et cum maiore utilitate ipsius tollitur inaequalitas: quod offensus in acceptatione fideiussoris non solum non utitur misericordia sed rigore quem potest. usque videtur nota. quia ubi creditor tendit ad resarciendam suam laesionem cum maiore utilitate propria et ita ut detur ipsi aequivalens pro offensa. quando sine utilitate propria

posset tendere in influtz penaz, & vtitur misericordia sed
iure. dns vr̃o pr. quia q̃do debitor soluendo é, magis meerent ipsius
creditoris, reddicio debiti & satisfactio quiz pudicio. & praeterea debitor auferet debitu per satisfactz equalz. de aut̃ in
moralibz é intellexe quod satisfaciendo exhibeatur a fideiiussore.
& q̃ debitor soluendo n̄ é. & sese offert soluendo fideiiussor,
tanc debitu rr̃ pot auferri ex electõ creditoris. vel per satisfpsionz seu punitionz. vel per satisfactz. vtro mõ auferendz sit
pot eligere creditor. quodcunq eligat n̄ misericordia sed iure
suo vtitur. & mea sentã n̄ diuinz splendet rigor iustõ in acceptõe
fideiiussoris quz in electõ iustã. mflectis penaz. postquz vr̃o admisso
é fideiiussor qui in se debitz transtulit, procul dubio seruari post
rigorosa reddicio. quã ois in matã roseuẽs sunt clarissima.
in satisfactõe aut̃ pr. quia ille qui admittit fideiiussorz quando
debitor soluendo n̄ é. tenuit ad sui debiti solutz & vtitur suo iure.

Satisfactio q̃ iustã rigorosã n̄ mio petitõ seruiz
sona quã offendit, pserim si soluendo n̄ é. Ad rr̃ vr̃ dicendz sit quando
ipsa persona quã offendit pot per se ipsz satisfacere. alibi é dictum.
sensus certe pariz tale qui requiretur n̄ obest rigori iustã ut debitu
auferatur per qđ equidalens. furatus é Petrus librz quz perdidit. offert fran̄o cuiz erat, alius equidalentz, vel pciz vel pallij: requirit
sensus & electio franã ad ablatz debiti & ponendz equalitz. sed
ille sensus n̄ obest rigori iustã. nec meã sentã obstaret. etz si liber
ablatus n̄ essez perditus. pari rõe si Petrz qui offendit n̄ pot adequalitz satisfacere. & sese offert alius qui satisfaciat pro debito, creditor
acceptans fideiiussorz & vtens iure suo. n̄ vtitur misericordia neq sensus ille é cõtra rigorz iustã: posito aut̃ tali sensu debitu auferetur exhibita equali satisfactõe a fideiiussore.

Nihil é facile definire quom̃o requiratur ad
dictio qua a gibbo exigitur. sed quod satisfactio n̄ possit n̄ acceptari, seu quod se ipsa absq vllo sensu gris extinguat debitz. in qua
dicit si sermo esset de sensu aliquo orto ex benigne pris, facile sentiretz: si aut̃ sermo sit de sensu gris q̃ sit in mã resciscitis abscalit
librz quz perdidit: vel in mã satisfactis q̃ debitor soluendo n̄ é, & sese offert fideiiussor talis sensus n̄ oriretur ex benigne pris casu,

sed ex rigorosa exact. iuris ꝛ stricta dicebam. Dꝫ forte cadꝫ nõ ẽ
etꝫ si liber ablatus perseueret Dꝫ debitor soluendo sit, quia in gnõ mo-
ris nõ ẽ computabile ad diminuendꝫ rõꝫ iustã quod p creditor velit
sibi solui ꝑ eiusꝫ vel reddi aliquid equiualens. ꝑ seruicia vbi nõ ẽ exigentia
specialis illiꝫ libri. sig. melius per fideiussorꝫ in mã satisfactũ. sed:
Quær debitꝫ vel saltẽ æquat. nõ ẽ computabile in gnõ moris quod
persona quã intulit iniuriã se ipsa satisfaciat vel nõ. Dot quide pars
nõ tenetur sibi vendere eq̃m: tenetur tñ ꝑ ẽs nõ ẽ Dꝫ
rõꝫ rigorosã satisfactis sibi neq̃ tenetur vendendo eq̃m Dꝫ rõꝫ rigorosã
iustã in emptione. sed quidquid de hoc sit, Dꝫ debitor soluendo nõ ẽ tenetur
in fideiussorꝫ qui sese offert, nullo pacto rigori iustã obstat. atq̃ adeò
satisfactio fideiussoris acceptata eo ipso quod sit exhibita, se ipsa extin-
guit debitꝫ sicut satisfactio offerendo. sig. ex alio capite nõ repugnat,
quod attinet ad has ꝫ dicẽs satisfactio xpi recte potuit dr ex perfecta
ꝛ rigorosa iustã. de quo infra.

Ad 4ã ꝫ ad rõꝫ interest 4ã ꝫ dicit in qua exigitur vt satis-
factio fiat ex propriis nõ ex bonis creditoris. hanc etꝫ ꝫ dicẽs applicant
iustã quã satisfacit eo mõ quo applicari solet iustã quã restituit ex qua
solet oriri magna dignitatis. certꝫ q ẽ si res quã debetur iã ẽ sumpta
nõ pot fieri restitutꝫ per alia re eiusdẽ ꝑij. quod nõ sit debitoris sed cre-
ditoris vel alterius. si n. per illa fiat restitutio, manebit inæqualitas
illa inter rerum. quia creditor nihil acquirit de nouo quo resar-
ciatur illud ius suũ: sed nõ ita se res hꝫ in satisfactõ. neq̃ n. aliquid
mirũ transit ex dominio debitoris ad dominiũ creditoris, sed existit in
exercitio quarundã actionũ quæ antequã fuerunt proprie loquendo sub
nullius sunt dominio. postquã aut̃ factæ sunt, iã ẽ abdicatæ debitum ꝛ
ipsæ transierunt. sicut ca. q. cõ bona ꝫ dicẽs disputant an in satis-
factõ xpi sit defectus ex defectu ipsius. neq̃ n. opera xpi antequã
existerent erant sub dominio alterius alicuius proprie loquendo: eo aut̃
ipso quod fierent, siue transirent ad dominiũ dei siue nõ transirent.
quia iã erant, deseruerent debitꝫ: quia talis destructio nõ fit per trans-
aut̃ dominij sed per exercitiũ operis, vt supra dixi.

Melius ꝫ ista ꝫ dicit quod spectat ad satisfactionẽ
explicatur cũ dr requiri vt fiat ex aliis indebitis titulo iustã ꝛ ipsius
nõ dubito quin alius eadẽ res deberi possit pluribus titulis diuersis

virtutes, vt q^d deg mihi p^cipit audire sacri. tunc per eandem audire satisfacio titulo obed^e religionis et titulo iust^e ex quibus obligatus ad talem audire sacri. neq; etiam est dubium quin titulo iust^e possit eadem res fieri bis debita. vt cum quis promisit patri se duturum filium per oratum, et postea idem promisit filio: tunc per eandem rem satisfacit duobus titulis iust^e, quia eadem res indivisibilis ex duobus titulo debetur. non in hoc sensu loquimur sed q^d quis debet seruituti, humilia obsequia et alia ex titulo iust^e quia seruus est et incidit in noxam obligatus iust^e quia offendit dnm. in hoc casu mihi certum est seruum non posse satisfacere offensae per opera seruituris quae alias debebat. nam si forte sunt aliqua quae non sint debita titulo seruituris et iust^e vt qui accurrere dno periclitanti cum discrimine claro proprii vitae vel alius, tunc per illud indebitum poterit satisfacere offensae: ad hoc autem sufficit ea debita remota opera etiam si alias non exigantur quia non possunt exigi. neq; obstabit opera ea debita alio titulo fidelitatis etc. vel alio, etiam si debeantur sub p. m. quia poterit debitor pro suo libito satisfacere titulo iust^e et non satisfacere titulo alterius virtutis etiam si peccet. quod non stringit si debitum sit iust^e. tunc non apud creditorem ius est sumendi vel exigendi res illas ad quas hic ius quem deseruiant ad satisfaciendum.

Ten^r sufficiat ad satisfactum iust^e quod creditor promittat se non exacturum talia opera a seruo titulo seruituris vt seruus possit per illa offensam delere. postea in xpo examinabitur ex professo. mea sent^a seruus potest in tali casu ex iust^a satisfacere. quia opera haec ex pacto et promisso dni subeunt eandem rationem quod attinet ad aestimatum moralem quam alia opera quae non debet seruus titulo seruituris: sed per illa quae non debet, potest satisfacere. q^a per alia quae ei debita, non potest exigi. ista et 3^m patent. probatur. quia quod spectat ad aestimatum moralem, tam potest dnus complacere et placari in operibus quae ipse ius non potest exigere. ac in illis quae voluntarie offerunt a seruo et sine debito. et tanti interest vtrum opera praesertim si dns sit ita fidelis vt non possit de ea promissis. non video quid habeant opera alias indebita titulo seruituris, quod non habeant opera alia quae tam libere potest exhibere seruus, et quae dns hic et nunc non potest exigere. ego certe quoad aestimatum moralem non reperio disparitatem. quodsi vera est, et ea hoc casu cite

poterit satisfactio xpi ee de rigore iust.ª quia vis n. opera ipsius
essent debita titulo creat.is vel alijs si en deus ipso patesceretur
se ñ exacturus talia opera, recte posset xpus per ipsa deo satis-
facere ex rigore iust.ª

Hinc pertinet alius dictio seu explicatio sup-
rioris, quod ñ fiat satisfactio ex bonis gratis acceptis a creditore n.
bonis quae quis accepit per translat.m dominij in ordine ad
restitut.m in hac n. mihi certum é pro restitut.e equi quo Petrus fu-
ratus é, fieri fran.co per centum aureos acceptos à fran.co si fran.cus illos
centum absolute dedit ita vt transierint in dominium absolutum Petri
no si dedit cum obligat.e vt redderet pro equo, id potius fuit equum do-
nare. Si vero absolute dedit. credo pro fieri restitut.e equi ex negoti-
so iust.o parum n. interest quod centum aurei dati sint a fran.co vel
a quocumque alio: multum mihi interesset si Petrus per numos a fran.co
acceptos sibi alios lucraret quibus absq dubio posset ex perfecto iust.o
solvere. Existimo q. in ordine ad satisfact.m q.do offensum gratijs dat
auxilia quibus satisfaciens exhibeat opera digna. Et tunc existi-
mo eas gratias quae sit debitori ñ odie rigori iust.i si per illas liberet
ipse elicitat opera ex se digna in quo simile é exemplum illius
qui alios nummos lucratur per numos a creditore gratis acceptos.

Ex dictis in vers.o relinquitur optima ee dñi
qua tradit Scotus in 4. d. 15. q. 1. ar. 1. vt satisfactio sit reddito vo-
luntaria equivalentis ex alijs indebitis. in hac n. dñi quae amplia-
tur D. Th. in 4. d. 15. q. 1. ar. 2. et deducitur ex Anselmo lib. 1. cur
deus homo. c. 19. et 20. teneantur ees dict.es assignate. eo n. ipso quod
sit reddicio inimicitiae facturae ei ad alterum, ad illum qui offensus é ab
eo qui offendit vel fideiussore. in eo vero quod de equivalentis,
liberatur eis ad delendum debitum absq aliqua benignit.e offensi. in parte
ex alijs indebitis otinetur quod sit ex propijs ñ acceptis a cre-
ditore, eo fine vt fiat satisfactio pro offensa.

Dixi

Amen. Fiat ius strictum exa-
ctum. Et qua virtute ipsi tale ius
respiciant.

Quæstio hæc ex dictis supra facile dissolui potest cum ostendemus
dari vasq. hoc sive inferre deo ~~inferre deo~~ iniuriã, & hoc esse
stricte iniuriã. Si n. per opera mea bona mihil reciperet
deus possit computabile inter bona virilia ipsius: quod ex do-
nat transeat de nouo in ipsius dominiũ. Si ho mihil auferat
proprie à deo ea eo quod offendat ipsũ siue per actũ commissionis siue
omissionis: mihilominus titulo supremi dominij hꝫ ius exquirendi ab
hoc opera quæ voluerit. quod quamuis certũ videatur ex ipsa rei
apprehensa, libet tñ ipsũ explicare exemplo seruii: quo maxime
utuntur ij qui iustã negant inter deum & homines. Q quamuis inter seruũ
& dñm nõ possit interuenire iustã in rebus dati & accepti: quia quã-
cunq seruus hꝫ, eo ipso dñi sunt: mihilominus hꝫ dñs ius ergo seruum
robis cuius titulo dominij debet seruus opera quæ petita a dño dum exhi-
bet seruus, seruat ius illius: dum nõ exhibet peccat cõtra ius & infert dño
proprie iniuriã. nec minus peccat cõtra iustã furando bona dñi aut
ipsum vulnerando quã alij qui nõ sunt serui. negare seruum cõtra iustã
peccare & inferre iniuriã dño cum ipsum vulnerat, cum ipsius bona fu-
ratur, cum ex otio nõ vult laborare in vinea id exigente dño & negare
Ꝑ patria in mã iustã. exemplo etiã sit filius vnus patris. filius
quidem in pluribus nõ reputatur alius a patre, præsertim quod attinet ad
dari & accepti, quis tñ neget patrem posse ius strictum ad exquirendum a
filio plura opera. Dicis ad talem ius respiciendo dari virtutem pietatis
annexam virtuti iustã. bene ais. nunc nõ ago de virtute per quam
respicitur ius, sed ago de ipso iure. si. n. pater hꝫ ius vt nõ debeatur
per vulnus ab extraneo. hoc ius strictius est vnius filij: similiter pater ius
hꝫ strictum ad suum honorem quem si destruit filius per falsum testimoniũ
tenetur strictum iure reddere ad æqualitatem. Dices ita appellans ius stric-
tum quod hꝫ pater vt extremum indigens sustentetur a filio.

Hæc cum ita sint, negari nõ potest deum hoc mu-
cunq creaturæ multo perfectius dominium quã dñs mancipij: multo
strictius ius quã pater in filium. Q quandocunq creatura aliquid ege-
rit contra tale ius, iniuriã infert deo. nunc nõ stando dicta esse
iniuriã dei. sed asserã quod deus ex iure petit a creatura aliquod
opus. quod petit seruitia vel vitæ titulo dominij quod non hꝫ in
creaturã. si ipsa nõ eliciat opus vel nõ det quod deus exquirit
violari tale ius. dominium imperfectum seruitij fundat ius ex quo

dñm̃ pot petere a manifesto opera. & quod pater genuerit filiu. fundat ius ex quo pot petere a filio sustentari. & ex clementissimo dñm̃ dei ñ fundabit ius ex quo possit si velit petere a creat^a suas operes? mea mens id ñ capit. nec video quom^o possit a sapiente negari. q si deus sit ius in creat^s vt p.^t. quoties creat^a operatur d^t tale ius, iniuria infert deo deo^a. q quoties intendit seruare tale ius illes. & ex hoc motiuo ꝑ exhibet opera^s quas deus petit, iustu intendit & eligit actu iust^e. exp^e sunt euidentes. es. n. ipso quod deus habet ius quod possit violari a creat^a inferre pot creat^a iniuria per violat^s. & eo ipso quod creat^s intendat seruare ius extrinsecu ex tali intentione opera ex iure petita. iustu intendit. & eo ipso ex iust^a operatur.

Hanc euidentes rõs debuisset Lorca attendere. cu tã resanter negat iust^s hõis ad deu. & impugnat q. sua. per admirat^s in ꝓsenti. d. 2. n. 7. nunc ñ attendo scꝫ hõs resarcire ius violat^s dei: imo quia ñ pot ñ resarcit illud ex iust^a sed ex pñitentia, qua ñ respicit equale sed destruct^s debiti offerendo magna: les compensat^s. in quo ego dignus pñitentia a iust^a religione. & alijs. caeꝫ negare in deo ius supremi dñij ex quo nõ possit petere opera creature. negare ite creat^s violare tale ius, negare scꝫ ex intentione seruandi illes, eliere petitas operes, c^a euidentes rõs facta. Licet alias ab authoribus negetr iust^a inter deu & hoes. scꝫ. n. negat iust^a ea qua versat inter date & acceptu: ea or^o qua explicui a nemine pot negari. & ad hanc virtutes ꝓtare pot satisfactio pro pena temporali & pro venialibus culpa si alia odia^s in tali satisfact^e ñ desint. quod in ꝓsenti ñ e examinand. quoties. n. ex obligat^e iuris intendit equalitas ne violet ius & inequalitas restituet, intendit strictissime motiuu iust^a.

Obijcies cu Lorca supra, ñ scꝫ intercedere iust^s in quocunq ex ijs qua reddimꝰ deo ex debito. na deo reddimꝰ gras ex virtute gratitudinis. & reddimꝰ obedientiã cultu & honoꝫ ex virtute religionis, reddimꝰ satisfactiõ pro iniuria per viciu pñitentiæ & vltra ñ pot imaginari aliud quod deo reddamus quod habeat spẽ & apparentiã iust^a. sed nulla ex ijs virtutibus e v^a & propria iust^a sed similis iust^a. ñ q date date iust^a hõis ad deu. sed miror ñ occurrisse illi m^o vnu dicendi vt saleꝫ in-

pugnaret. Nego g̃ ma. ꝑ. n. deꝰ a me petat dilect̃ vel ieiu-
nij ex iure dominij. vltra ꝓtestatẽ legislatoris cui debet ob-
dientiã. vltra beneficentiã cui debem⁹ gratã. vltra debit̃ offensa
cui debem⁹ possibile nobis compensatũ. vltra excellentiã cui debe-
m⁹ cultũ manifestũ. ẽ me debere illi dilect̃ g̃ ieiunij speci-
ali debito orto ex iure dominij. si g̃ exhibeo illos ꝓperos in-
tendens seruare illud ius illius. sic me seruare equalit̃ ius
dei respicere. aũ deo dare exactũ iust̃ g̃ ad hoc. ꝙ

ꝙ deꝰ n. minus habuerit ius erga xpm
quã erga alios homes. vt potuit illi aliquid ꝑcipere. potuit eꝫ ado-
rationẽ & cultũ exigere titulo dominij. & xpus stricto iure
reddere talẽ cultũ ex intentõe seruandi illũ. talẽ ius & exercere
aũ perfectũ iust̃. ad quod ẽ impertinens vt ex ꝑte dei detur
virtus seu obligatio ex iust̃ qua respiciat aliquod ius nr̃m. vt
n. ꝓt dari in me ius & petrꝰ ex eo quod debeat mihi centũ vel
ex eo quod mihi alapã inflixerit. ad quod ẽ impertinens quod ille
vicissim habeat ius in me. & petrus ꝓt tollere debeat ex virtute iust̃
si intendat equalit̃. ad quod ẽ impertinens quod ego nec̃ talẽ virtu-
tẽ vel vim capax illi⁹ significãdi ille aliter n. habeat ius in me sed ego in
illũ. ita ꝓrsus inter creatũ & deũ stringere ꝓt. licet de my quo
infra examinabo, deꝰ mihil ꝓt debere creatũ stricte, aũ adeo n.
stricte iust̃ commutatiue stricte.

Dices cũ eodẽ Lorca n. ꝫ. Licet tuus ad
deũ sit strictius debit̃ quorũcũq; humanorũ. n. tn c̃ debet̃ illi quod
quod requiritur ad r̃m rõis iustitie. nã ex̃ c̃ debit̃ morale & le-
gale illud oritur ex recta rõe; hoc ex rõe dati & accepti & rõis
rõis dominij & possessionis proprietatis. Ad rm̃ vero n. sufficit
i. m̃: ꝫ ce n. ꝓt fieri ad deũ, quia n. ꝓt ẽ va rõ dati & accepti
nec translat̃ aut collationis dominij. ꝓterea ad iust̃ requiritur
ma de & obz, nempe res & actꝰ gratꝰ r̃m & ꝓprium dominij &
possessionis tri ꝓt. quales sunt vita honor & res familiares:
hoc aũ minime ꝓt deo dare nec auferre. quicquid n. deꝰ ita
sub perfectissimo dominio dei, a quo minime ꝓt subtrahere deo
ex dictis hoc ꝓprie conuenit. Ad rm̃ n. iust̃ sufficit debit̃ illud

strictius ꝺi hũ. quod facere tenetur. quia n̄ solꝫ é morale verum
sed morale in mª iustª. ex quare ex multo strictiori iure quã
quod hꝫ ꝺns in seruꝫ. vtꝫ seruꝫ ex iustª debet operas. & pot ser-
uare ius illud illeꝫ. exercereꝫ actꝫ iustª. ita erga deꝫ creatum.
Ad quod é impertinens rõ dati & accepti. aut translatiõ dominij ꝺ
in hac mª. é magna pars equitatis. Sepe. n. plures sunt de-
bita quæ n̄ exigunt per translatꝫ dominij. sed per hoc quod
exerceantur. si. n. Petro debeo seruitiꝫ aut reuerentiã stricto de-
bito. a nequꝫ talis reuerentia existat. n̄ é Petri neq; meus. neq; ꝺ
exhibet. proprie transit a meo dominio in dominiꝫ illiꝫ. quia
si sꝫ seruus illiꝫ. eo ipso quod existat. illiꝫ é. q̄uia é fructus arbo-
ris ipsiꝫ: nihilominus ex quare exhibeo reuerentiã talẽ exacta
iure dominij. exhibeo quod debeo ex iustª. & iustꝫ n̄ exhibe-
reꝫ. & posseꝫ intendere seruare illeꝫ ius Petri quod hꝫ in me.
quia n̄ video qua rõe negari possint. similr. q̄si possẽ debere
deo meas actiones vt cæteri. & ipse exigat. id ꝺatur mª iustª. vbi
n. debiꝫ é. & pot ee solutio debiti. & pot n̄ exhiberi solutio pot
a iustꝫ & ministꝫ etsi n̄ sit. rõ dati & accepti.

Unde n̄ é commentitia illa virtus q̄ua sope
destruit ꝺ Sua. & tendit ad seruandꝫ illeꝫ illud ius strictius di
uinum. erit aut quæstio de hoc an talis sit appellanda iustª
commutatiua. ipsa certe respicit æqualitꝫ rei ꝺ reꝫ inter debitã
solutionẽ. vt quis debet exigiteriq; eam soluat: quia rõ iustª
commutatiua. quæ é inter hoes respicit eos datu & acceptu per domi-
nij translatꝫ. quod in iustª hoiꝫ ad deuꝫ locuꝫ n̄ hꝫ. propterea
ꝺ Sua. noluit illã commutatiuã appellare; sed virtutẽ de tota
re iustª quæ versatur inter hoes. quia ius illud diuꝫ multo excellen-
tius é & sufficiens trahere iustꝫ diuꝫ. sicut in Latria & Dulia
contingit. Adderim ego talẽ virtutẽ respicientẽ ius diuꝫ diuꝫ. vis
de religione simile ꝺ penitentia dicitur: sed res é parui mo-
menti q̄uod ad hanc vel illã reducatur: si semel de re esset stri-
quenda de virtute quæ respiciat ius diuꝫ strictꝫ n̄ solꝫ in hoibꝫ
sed eꝫ in xpo. propter quæ hoc disputamꝫ.

Obiecta obiectiones solucam despectiue-
ne sequenter.

Dus d
Dñs miuriã deo illatã dimittat deq̃ reũ ius nõ offendente.

Ex miuria resultat in bonũ mgualitas quã resarciendã é per satisfactõ q̃ cũ sepe dicim dimitt̃ ã restitutõ bonũ quã miusse ablata sunt vel alia cã debentur. Nunc videnda q̃ obligatio aut debitũ iust̃ resultat in hac ex offensa dei vt postea videamus super quid cadat satisfactio xpi.

Sctũ l sent̃ quorundam.

Quida modern ex pte essentiant cõi ẽ vñ sent̃ quod sic ho posse stricte deo inferre miuria in quo discedunt a dictis supra adductis. Duo alia addiderunt in psenti examinanda. 1m n̄ dña pcta ẽ scripte miuria dei neq̃ ois diuꝫ creat̃ ex supmo domino. 2m ex pcto suo sit miuria q̃ue n̄ nulla resultare in hoc obligat̃ iust̃ satisfaciendi nullũ q debitũ restringere. 3 pte sua sent̃ probante q̃ quis vt malitia actua circũst̃ refundat malitiã in actũ debet cognosci sed pte circũst̃ ꝛ plerisq̃ ignorant. Alijs ex probabiliter negant pter aliquas exceptiones sequens n̄ hoc illis dictis sicut respondet ille qui sequens opinionẽ probabilẽ admittentes actus morientes in modum exprimt bonũ finẽ rei moreni

Quia vt actus aliquis seu pctũ sit miusse n̄ satisfit ei ꝛ dei pcepto, sed dicta regulariter deus velle obligare ad talẽ actũ virtute supmi domini. quia duo valde diuersa sunt. vt sciat in pcepto pcipiente ornari ostia domus ad festiuitatẽ cõi per quod n̄ ilgr obligans proprium seruũ titulo domini sed solũ titulo iurisdictionis. sciat ex inflato proximo legere ẽ carmina talia dic. per quod n̄ ilgr auferre facultatẽ alias licita faciendi paruos sumptus minimo gallina. subditus q̃ ẽ et mobiliens n̄ tñ peccaret ꝛ paupertatẽ aut iust̃ comedendo gallinã. simlr q̃ deghe duplicẽ potestatẽ iurisdict̃is ẽ supmi domini. licet q̃ posset exigere opera n̄ supmi domini. de facto tñ id n̄ facit nec multis id exprimit ẽ tñ nulla n̄ debemus reportare hoc ong. nec pñmere deꝛ titulo domini id exigere. quia tñ dicta pcepta sol̃ posita sunt per m̄ legislatiuum. lex aut sol̃ obligat titulo iurisdict̃is n̄ vñ supmi domini.

3 pte quod ex pcto nulla datur obligatio satisfaciendi deo ex iust̃ nullũ debitũ probant in casu quo quis peccet pcto omissionis omittens actũ q̃ deus pcepit ẽ exigit titulo domini. ex quo pcto licet fuerit miuria dei nullũ resultat debitũ iust̃ quia ea ratione debito

vel teneremur reddere in modo quod abstulimus, vel ad reddendu saltu in genere seu equivalenter: seu ad neutru horu teneremur. q ad primu pr. m. quoad 1u pte. quia precepta obligabat ad eliciendu actu amoris prout tempore in quo talis vel talis actus poterat eliciere: elapso aut tempore obligatio ita ut possit ipse actus in modo eliciri. q n tenetur. quoad 2u pte pr. mi. quia ex munera accepta solu obligat ut ad reddendu equivalens quia bona in bonis hoc minus quia debebat hoc deus vel ex omissione mei actus solu ut mihi illa gloria extrinseca qua per meu actu haberet: ea sic. sed ad hanc gloria reddendu n poterat obligare iustitia. quia deus potuit pro libito sibi illa recipere quo modo voluerit, per innumeras vias movendo me efficaciter ad alia egregia, ex quibus multo maior gloria illi resultat. sicut q n tenetur petro restituere damnu illatu in pecunia si ipse haberet cura ovium, et possit meis sumptibus rem suam recuperare: sic etia n tenetur ex iustitia ad restaurandu damnu gloria dei extrinseca quia ipse deus habet in sua potestate meliu quia ego meu voluntate, et potuit facile sibi ab ipso assequi tantu vel maiore gloria quia abstulit.

Si illis obijcias hoc argo probari etia in omittente omissionis me n peccare contra deu quia rursus deus potuit facile illud opus dominicu pro libito movendo efficaciter meu voluntate ad assensu rem id negando. quia in 1o instanti peccati quia cui deus hoc auxiliu sufficiens mihi subtraxit, hoc ius vel per illud ego eliciu actu quia cui n possit deus pro libito per hoc auxiliu, n hoc illud in bonis suis pro libito. ergo 2o libitu et precepta ipsius ego n eliciu actu et deus n hoc: at 3o in reddite equivalentis vel maioris gloria deus pro libito possit illa obtinere a me prout voluerit, consentire illa hoc in bonis suis, ergo ideo in me nullu potest manere debitu.

De peccato et stricte misericordia dei et gua v. sel. 2a

Dixi ma de peccatis de pietate et stricte misericordia dei: dixi deu quatenus aliquid precipere et deus et exigere obedientia titulo dominij. nunc ad probandu assumptu et ostendendu deu n solu precipere ex titulo dominij et ita obligare, sed eu aliter de pote absoluta etiam tenere n posse. primo nec de mente scindibile. ut ante ubi adducta omittam pono unu principiu de omissionis vel omittentis in quo semper incurrimus actus nostros. Deinde suppono in hac aliud de peccato 2o legis legislatoris et aliud 2o personae ipsius et ius quod hoc ut bene tractetur. Peccatu ab subiecto illa peccat 2o lege, quia violat legem dumtaxat ille vel pro

g ius ipsius qui (p scindendo nunc à Deo ab illato in peccatis
per membri abscissionē vel doloris inflictē male tractat personā seu par-
tū pendens illā, se à dō illā eligens, opponens illi inimicus, tergo illi
vertens. E g alias idgens.

2° supponō de pcto mortale ex essentia sua
importare aliquā ab creatura n solū vt ad finē operis sed etiā operantis
cuius n possit operans hre duos vltōs fines creatē g creatorē, sic peccans
mortaliter, auferre deo perfectū rōnē vltimi finis, p ferre creatē creatori,
sequi aduersas diaboli partes. E deo tenus verbum.

Ex his ostendo ia quod supra proposui. quia ho
het ius dō alicui hōi vt prō dignitē tractet, vt n parui pendat, E quoties ip
sum exigit plus iusto dō alicui illi dehonestando per alia verba, vel alios
illi coram anteponendo. vel n exhibendo signa estimatōis coram vtentibus, vel
quomodocunq parui pendendo peccat dō personā E licet ius scripturę iuste quod
n ē restituendū per restitutū sed per satisfactū. sed q quis peccat in deum
ipsum parui pendat, auferat ab ipso per affectū rōnē vltimi finis. sese ei
ex exigit dō ipsum, illi creatū anteponit &c. n tractat ipsum cum reuerentia
ad quā ht scripturę ius. q quod licet p. m. ē dō tale ius meum pōt de potentia ab-
soluta deus cedere tali iuri, cui deg mrio sic ex n possit n ee illi debitus per-
honorificus tractatus à creatura E sup. creatē peccans mortaliter mrio
violat tale ius fundatū in ipsa deitate, n ia in domino perfectissimo crea-
tura, per quod deus operans à seruo exigit, n ia quod in eo quod vt
ong scipit. sed in eo quod creatū deus parui pendat per de pcto mortale:
deg aut per suā essa ht ius vt honorifice à creatū tractetur. ea quo ex fit
id ē in dō p. m. impscindibile ab ipsa rōne essendi E ab ipsa rōne pcti.

Ad in argtū reō id quod sufficit vt p. m. sit
voluntariū sufficere vt sint voluntaria ea oīa quę sunt de prima-
ria essa E quidditate pcti. ad quod pariū referunt opiniones proba-
biles o pcto, quibus se aliquis practice informet dum mō velit peccare certū ē
velle id quod ē de quidditate pcti. sone. n. ita ee essa pcti vt ame explo-
catur, nā essa n pendet ab opinionibus Theologoꝝ sed ipsa in se ē id quod
ē. sicut dde ita ee rei sicut ego dico. aduerte quia vana sit tua argu-
tio. nā quamuis d peccas segnaris opinionē approbatā, si tn vis peccare
vis de quod ē de essentia pcti. q vis minima mō sufficiens vt tibi imputē-
tur. nullus q ē cum argues. si ro iniuria esset circamst sup addita
E separabilis a pcto, cum bene argueres E ex ignorantia ipsius rei
eo ligeres n ee pcto de mrio iniuria. atqui ego dicendo pcto mortale rei

ſpecialiſſime per xp̃m inuenit. ad quod n̄ ſpot ꝓcurrit.

Ad 2m. recte oſtendit illa duo dumq; in his ꝓpe vt nō violet lex superioris quin violet ipsum ius illius. quod paſſim dicit. at vō in hac obediencia diui mandati id ē impoſſibile. quia in his ꝓpot violari ꝓcepta superioris quin persona male trahatur & ꝑ debitū iuste parui pendat. at vō in deo id dicere n̄ ſpot quia eo ipso quod quis peccat mortaliter. cōtra per effectū ab ipso xp̃o ultimi finis &. & proprietas q̄ aliquid ꝓcipit, ꝓ tanto nobis ius dominij quasi illud ꝓcepta violet.

Ex parte noui ius creati ꝙ deo ad quin. sectio 3a

In hoc quinto ꝓpot aliquid ad quod pertinet xp̃s ad mr̄m legendi. & alij de re. prospexeo duo. prius quid de re certa sunt. 1o. ē certū ex dictis ꝓcepta deo irrogare iniuria quia rō persone offense, talis ē vtpote ipse homo n̄ possit equale satisfactū offerre. 2o. certū ē creatū ꝓpositū ꝓcepta n̄ hoc obligari sub mortali satisfaciendo ex iusta hoc ex precedenti sequitur. nā si peccet n̄ ſpot satisfacere nec poterit ad obligatus ad satisfaciendū. in quo placet quod ij cum quibus agimus notarunt eo ipso quod esset obligatus in hac satisfaciendi deo fieri hoc ꝓpe satisfacere cui obligatus vt sit missi ad id quod quis ſpot. 3o certū ē ad hoc ea dicta impertinentes obligari restituendo honorē vel aliquid aliud ablatū deo per iniuriā dando alia equiualentia. quidquid n̄ sit an post iniuria deo illata relaxet obligatū restituendi vel n̄. quibusdā negantibus. aliis affirmantibus. certum an per ista obligari resultet ꝓpe peccatū aliquod ius deo vel cuiq; deo re ſpot titulo creatū exigere a hoc quia liberatur. ita posset hoc titulo. quod vt illas adducta ad in morabiles difficiles quæstiones an quis teneatur de damno quod n̄ ſpot reddere. abscidit in rixa alterius auriculā. an n̄ ſpot ipsum reddere. reuelauit crimen occultū cui debuit n̄ ſpot honorē restituere. disputant theologi an tenetur ad aliquid vltra teneatur satisfaciendo saltē secundū ad arbitrium prudentū pro cicatrice vel damno illato in honore. quidā affirmant teneri alij vō negant. eo fundo quia quod pro vita vel cicatrice alterius membro suo habeni. aut ex pro honore mihi equale reddi ſpot. eo ipso cessat obligatio arg.to legis vlt. ff. de his qui effuderunt vel deiecerunt. ibi cicatricū aut de deformitatis nulla fit estimatio

quia liberum corpus nullam recipit aestimationem. quod etiam habetur in lege ex hac lege. ff. si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. Et eodem modo cum bona fama pecunia recompensari non possit, fit non teneri ad faciendam compensationem in bonis per bona inferioris ordinis in bonis ordinis superioris. porro negari non potest per talem iniuriam resultare inaequalitatem quae recompensari possit obsequiis vel saltem vindicta a publica potestate inflicta si obsequia aequalia et satisfactio reddi non possit.

Ex his aliquis contenderet nullam in hoc resultare obligationem satisfaciendi deo siquidem homo pro iniuria deo illata nihil potest aequale reddere et eo ipso videtur solui omni obligatione. nihilominus ex iis ipsis dico eum qui deum offendit etiam si non teneatur ad satisfaciendum cum non possit satisfacere teneri tamen stricto iure ad hoc quod potest si a deo offenso exigatur non solum ratione multae et invindicta sed etiam ratione iniuriae illatae et iustae satisfactionis debitae, a qua ex eo debitor excusatur quia soluere non potest. unde si non obligatur ad impossibile datur tamen ius in deo ad exigendum hoc quod est possibile: et homo tenebitur si exigatur.

Quemadmodum igitur inter homines resultat inaequalitas ratione iniuriae praescindendo a damno illato ita etiam resultat inter deum et homines. Deinde sicut inter homines ratione iniuriae resultat ius contra offendentem eodem modo resultat ius ratione offensae in deo contra hominem. 3.° sicut ius illud cessat vel per vindictam inflictam a iudice vel per satisfactionem aequalem eodem modo fit satis illi iuri quod deus adquirit, vel sumendo poenas vel per satisfactionem aequalem si sit possibilis. 4.° quemadmodum inter homines durat inaequalitas et ius illud dum non adest vindicta vel satisfactio, ita etiam inter homines et deum durat inaequalitas et ius illud dum non adest satisfactio vel vindicta. 5.° sicut illa inaequalitas aufertur inter homines oblata satisfactione eiusdem personae cum potest vel diuersae si laedens soluendo non sit et offensus consentiat. ita etiam inter deum et homines potest esse satisfactio cum homo soluendo non sit si adsit homo deus qui satisfaciat et deus acceptet fideiussorem. 6.° talis fideiussor poterit tendere ad satisfaciendum ex iustitia ut supra dixi. Dinguit vero oportet inter debitum quod ex natura rei intercedit et semper perseuerat ratione inaequalitatis factae, a quo per accidens cum debitor soluendo non est potest excusari, et inter obligationem ipsam actualem reddendi aequiualens quando debitor non excusatur. quae duo sunt diuersa et separabilia. 1.m debitum intercedit inter deum et homines ratione iniuriae quae fundat ius ad exigendum quae voluerit. 2.m debitum seu obligatio actualis non intercedit, non quia cesset aut destruatur inaequalitas sed quia excusatur homo si non satisfaciat.

Dem̃ quandoq; inter hoes exsit obligatio restituendi auricul̃ absciss̃ vg. vel recompensandi. quia impossibilis compensatio, semper erit dare ius vt si mihi per miracul̃ daretur potestas restituendi auricul̃, statim tenerer illud restituere, & quoties possit equivalens reddi quo fiat compensatio semper dare ius. dicit v̄ in Legib̃ nō dare locū ad compensat̃ per bona inferiora quia nō pōt dari regula ad rem vtendū tali act̄ pari rō in deo semper perseverat illud ius cū eo discrimine quod ex ipso resultat vna actio exigendi quā voluerit ab hoc offendente.

Ad arḡ quo pr̄ illa pars sent̄ Deo ad summū probare nō dari in hoc obligat̃ iust̄ reddendi aliquid equalem siquidē id est impossibile. Secunda ad summū probaret rō honoris ablati nō teneri hoc restituere ipsū deo quia ipse pōt sibi tale honor̃ acquirere quoties voluerit. sed vera iniuria quā exist̄ in ablat̄ dicti honoris debita ex iust̄ quā forte pōt hō adequaliter restituere. dato iniuria vnu persone infinita quia male a quocūq; tractata est, vt supra dixi. quia iniuria nō est a prima creat̄ compensabilis & propterea fundat ius rō cuius pōt deg vltra vindicta petere a creat̄ quicquid voluerit. quod ius poterit per compensat̃ fiduciarios auferri.

Nona obiecta dissoluunt.

Decio 4o

Nouerim qui cū Arḡ. sentiunt nullū peccū ee scriues iniuria dei nobis obijcium ēe ius dei quod hō erga nos opera rō sup̄mi dominij Dei de nobis nō pōt. q̄ nec peccū ē iniuria. nec pōt dari virtus iust̄ que tendat ad seruand̄ ius dei illatū. probo ans. quia nra voluntas magis ē in dei potestate quā in nra. nec possumus impedire deū vt non vtatur nris operib̃ prout libuerit. semper n̄ hō saltem ex̄pedita ponendi vel auferendi nra opera pro libito. q̄ inde quod hō exq; talia opera, Dei nō pōt. arḡ sprocedit ex minoti peccerat̄ iniuria dei. in quo consistat, quod positio iure stricto quod deg hō pie indecore tractetur existit in peccto mortali, quo parui pendit. ad hanc iniuria nō hō deg ius. sed potiq; hō ius vt nō fiat, quod ego vtrobi si fuisset id quod teneor nō fecere. & arḡ mihi suspectus ē. videtur n. probare deū moueri ad alia pcia, dona siue tributa. hoc si nō probat, cū deg fiat ius vt ego

n̄ eliciz actuz quo ipsz parui pendz. Libereq ⁊ memetipso n̄
⁊ deo motus eliciz talez actuz, sit offensz dei magis ⁊ mel. volunt⁹
⁊ ipsi tribuendz, n̄ diuł ⁊ si aliās occurrat. Grotius. n. meq actus pri
⁊ ⁊ voluntatez dei. sed ꝺ hoc.

2° obijciunt. quia vt dicit solet scienti ⁊
volenti seu pnti facile ⁊ comode impedire ⁊ n̄ impedienti
quod ideq moraliter ⁊, n̄ fit iniuria. ille. n. cui fit iniuria debet
⁊ invitus pati actuz talez: sed deo invito nihil possumus operari.
naz voluntati efficaci ipsiq nemo pot resistere. q deo nullo m̄o
possumq irrogare iniuria. neq obest voluntas ineffiax oppositi
quaz deq ht. neq ez voluntas efficax obligandi ad oppositez. quia
voluntas ineffiax n̄ facit simplr invitez sed efficax oppositi
vel saltez voluntas vitandi si comode posset. voluntas v° obli-
gandi quaz deq ht. n̄ astringit invitez, quia iste oriter ex potestate
iurisdictionis, ⁊ n̄ erat ad rez ipsaz quia p̄cipitur sed ad obligat⁹.
voluntas v° aii opponitur iniuria, ⁊ voluntas rei ipsiq quia in-
iuste auferet. vnde pot accidere vt aliquis ht voluntez obli-
gandi, ⁊ absolute n̄ patiatur iniuria. quod exemplo plati supradi-
cto, p̄hibentis comedere carnes, qui aliās dedit licentiā sumen-
di gallinā, videt astare: multoq clarius si ex dolo subdito lex
prohiberet, cuiq illi desideraret ai° sumendi. ecce voluntas
obligandi longe differt a volunte rei ipsiq supra quaz cadit
obligatio. ꝺ quibus q deq ht voluntez efficaz obligandi, n̄ prop-
terea habet voluntez absolutā ad rez in quaz cadit obligatio: hoc
aut deberet ade vt deq diceretur invitus: si aut adesset eo ipso n̄
fieret oppositio. nihil q fit deo inuito. q deo iniuria n̄ possim.

Tangit obiectio celebrē difficultatē quom
plures simul ꝺ diuersz voluntatez circa deq ipsa possent facile impedire.
⁊ petit vt explicemq quā voluntas faciat inuitez ad rez propriā.
ꝺ quo q ad voluntatez ⁊ desiderio quod alter fuerit rez mea, sive
ea voluntez quā sufficiat vt ego ad talez rei ablatez sim invitus. simi-
liter aq voluntate p̄lati quod subditus violet p̄ceptz, ⁊ n̄ faciat rez
p̄ceptaz ez debitaz ex iuste, pot ea voluntas qua p̄latus censeatur

invitus cc^a negat^z rei p^ceptae. videas verum in p^tore qui deside-
rat ut fur cui parauit insidias, furetur rem suam. et in p^lato pro-
hibente ludum et desideranti ut subditus ludat, quo habeat occasi-
onem persequendi. ecce voluntas efficax ludi et furti: et tamen p^tor
et p^latus habent sufficientem voluntatem rolecuius latro furatur invito p^tore
et subditus ludit invito p^lato. similiter qui usurario soluit usuras, vult
efficaciter dare rem suam: et tamen est invitus. ad quod parum refert illum habere vo-
luntatem retinendi si comode possit. quia eandem habet ille qui dat copiosam pe-
cuniam ut fugiat malum iuste inferendum: et tamen illa non sufficit ut illi
fiat iniuria. alia ergo voluntas est longe diuersa illa quae facit invitum suf-
ficienter ut inferatur iniuria, ab ea qua vellem si possem, rem meam reti-
nere.

Dicendum ergo voluntatem cui opponitur iniuria
non esse voluntatem retinendi rem physice apud me. sed retinendi ipsam apud
me moraliter. retinendi inquam, ius meum cc^a talem rem. cui iuri dum non
cedo. qui furatur utitur re aliena contra domini voluntatem. similiter voluntas
superioris contra quam peccat subditus. non est voluntas rei quam p^cipit. sed
voluntas exigendi rem. ex qua resultat ius in p^lato et obligatio in
subdito. cui dum non cedit p^latus, subditus ita facit contra voluntatem p^lati ut
censeatur invitus. eodem modo dominus habens dominium in seruum, potest exigere
operas. dum non exigit non debentur. quod exigit habet voluntatem dumtaxat exi-
gendi, quae est voluntas mouendi moraliter seruum ut p^stet operas. ex qua
voluntate oritur ius cui dominus non cedit. non est itaque nostra voluntas qua
dominus velit efficaciter operas ut censeatur invitus. sed solum requiritur
voluntas qua exigat et moueat per imperium moraliter ad exhibendum
ipsas: et ipse nolit cedere iuri quod habet cc^a tales operas.

Hinc deduco voluntatem quae deum facit invitum
in inobed^a et iniuria peccatoris, non debere esse voluntatem efficacem cc^a rem
p^ceptam. aut cc^a rem quam exigit titulo dominij, aut cc^a rem quam prohibet.
si enim talis voluntas daretur, implicaret non fieri tales res. implica-
ret non adimpleri p^cepta et esse peccatum. ut ergo deus sit invitus, solum req-
uiritur voluntas dei qua exigat obedientiam per motionem moralem, et
qua exigat rem ad quam habet dominium seu ius, nollens cedere tali iuri.

Vnde reo ad arg^{tu} n̄ requiri volunt^{s} efficax dei vt deus in
negat^{o} rei ad qu^{m} hr ius, censeatur invitus. sed cumtaxat requiri
quod deus rē exigat per motione moral^{m} vt eo ipso teneatur red-
dere ho rē qua deg exigit. dn̄s n̄ cedit iuri suo, ilgr invitus licet
posset facile impedire eū n̄ impediat: sicut in p̄cto eū pra-
lato adductis perspicuu ē.

Obijciunt 3°. quia sequeretur statim post pa-
catu teneri hō satisfacere deo pro iniuria n̄ minq̄ quā teneri
satisfacere hoi. quod de proportione seruata, sequitur in p. v.
ops ē falsū. q. Dilus cū D. Sua. tom. 4. m. 3. p. d. 15. sec. 3.
iustū hoiu ad deū n̄ obligare ad statim restituendū licet obli-
get inter hoes. quia res deo iniuste ablata n̄ ē vtilis. vnde nec
dilatio restitutionis ē deo iniuria. Sed 2°. quia talis res cedit
in gloriā exterminū dei, rō cuius illā negare de p̄rio fuit iniuria. q
illā retinere post illatā iniuriā erit ei iniuria. Dicunt illi
cū quibus eginus sec. 2. nullū resurgere obligatū restituendi, quia
deus p̄ro libito pōt a nobis obtinere quicquid voluerit & quicunq;
atq; adeō sit in bonis suis. qua de re deus n̄ tenetur per petū n̄ resul-
tare nomen iuris deo rō cuius possit exigere à nobis quicquid vel
facile pōt admitti. Sed n̄ ē vtrius. quia n̄ loquimur de restitut
bonoris sed de satisfact^{e} ad quā si n̄ tenemur statim inter hōs
multo minq̄ rēgu dei, ante potestatis publicā detrat^{m}. Sed quic-
quid de hoc sit. ad arg^{m} reo iust^{m}. nulla imponere obligat^{m}
pactum ex eo p̄cise quod peccet, satisfaciendo deo. quia n̄ pōt
satisfacere. ēt ad impossibile nemo tenetur, dat ius deo exigen-
di quod voluerit. Deg aut̄ pro diuersis temporibus varios m^{os}
satisfaciendi inequaliter exigit. in tempore n. legis grē petit
animā ex fest^{m}. ēt quoties datur vita periculū. in isto magis attēn-
dit ad nrā vtilitatē quā ad suā.

Disputatio 9ª

An hoes q^{a} deus p̄sint hre ius
stricte quod deg per virtutē iust^{ā} recipiat?

in hac difficultate. Loquitur de debito dato et accepto, ut cuius debitum non tenetur ex iust.ª aliquid huius offerre. nullus n. homo debet quicquid deo debet, si existebat, dei erat. si autem existeret in aut.ª libero deo erat debitum, cui poterat exigere. q homo debitor dr non potest q neq; potest hoc strictus iust.ª quo ius alterius respiciat. quamvis n. rō de parte existimi possit debitor, parcere tn non tenetur nobis deus debitoris quia sibi. nec n. ex rōe qua promittit potest exire á dominio dei.

Ex altera parte n. desunt qui in deo vltrō iust.ª statuant, vt defendant christū satisfecisse deo ex iust.ª referreq; eam iust.ª premio meritorū. quod passim videt in scriptō doctorū. Sed quod ad satisfactū Xpi attinet, frustra laborant qui tenent iust.ª in deo. siue n. sit iust.ª in deo siue n: si tn xpus dominus hominū fideiussor offerat equalē satisfactū. quo n. set aliter debitor, talis satisfactio tollit de rigore iust.ª debitum. quamvis ego n. homo iniust.ª si petrus solvit quod mihi debet, ego se iustus ē, ei debitum ex rigore iust.ª dissolvitur. similr q quamvis deo denegetur iust.ª qua respiciat ius alienū, debuit tn potuerit fieri illi plena satisfactio ex iust.ª si reddatur equivalens pro offensa.

Examinatur sent.ª D. Sot. et alior dicentium ius strictū in creat.ª a deū. Sectio 1.ª

Pater Sua. toto opusc. de iust.ª dei. p̄sertim sec. c. á. n. 18. docet reperiri inter deū et hōes iust.ª commutatiua. mō et ex parte dei. hoc est reperiri pōe in hoc ius strictū quo deus teneatur et quod possit et debeat solvere intendens equalitatē rei ad rē. quod ē modicum fatebimur iust.ª. quā sent.ā nouissime sequit Gratianus. 1. p. tra. 7. d. 4. se. 3. asserens pro se D. Th. dicit. scr. Capr. Med. Alvar. Valen. et P. Sua. vt ostendat ex parte hōis dari ius strictū a deū, ostendit talem nihil diminuere de perfectissimo dominio quod hr cuiquunq; creat.ª neq; n. dominiū creat.ª opponitur dominio dei vltimo et perfectissimo quod si semel probet, nempe ius quod hr ho in gloria orta ex meritis, pōe simul ē cū dominio dei perfectiss.ō facile probabit deum aliq; alia imperfect.ā pōe satisfacere tali iuri, et hinc ē dari iust.ā commutatiua. sed exemplū dominij alti quod hr respub. erga bonos

ciuium. & quod pot pot simul ee cū dominio eorundē ciuium. ñ ee
ad rē: quia respub. ñ pot citra iniuriā Petri. vel bonis ipsius.
nisi in tali vel tali casu cōis necessitatis: at Deus ita debet dñs
ostitui cuilibet creatō. vt sit magis perfecte dns. & vt possit ma-
gis perfecte uti tali re pro libito suo sine iniuria alterius qua
Petrus suo pallio. quod ñ ñ pot ostare cū dominio & iure quod
habet creatō ad deū, facile ilges si aduertas cū dominio Petri ergo
pallii sui ñ pōt ee dominiū Pauli ee videl pallii. q eodē m cū
dominio gloriæ quod deus hz, ñ poterit ee dominiū S. Pauli & ius
cūrea suæ gloriæ. vel si pot ee. expliandū quia rō duo hoies
ñ possint hre in solidū dominiū eiusdē rei; deus aut & ho pos-
sint hre dominiū eiusdē gloriæ. explico difficultatē in ipso iure
resultante ex meritis. quo deus teneat gloriā aferre. Dicis
tale ius hre fundū in pacto & promissione dei. peto á te an si-
cut ante meritū & pactū deus poterat pro libito ñ dare gloriam
quin vlli faceret iniuriā, ita post meritū & pactū possit deus
citra iniuriā negare gloriā. & loquamur de corona aurea ita
producta. si deus pot negare coronā citra iniuriā. q ho ñ hz ius
strictū ad talē coronā. si ñ pot negare. explicā nobis quo mō
deus sit tam proprie dns illi coronæ. quā Petrus pallij. quod pot
comburere pro libito suo.

Vrgeo difficultatē. quia ius creatū in deū
ñ pot ee sub dominio dei q repugnat. pt. 2dā. quia implī-
cat aliquid creatū ee & ñ ee sub dominio dei. ans probo exemplo
manicipij. nā quia ē sub dominio dñi, quicquid acquirit dño acquirit.
& dña iura ipsius sunt iura dñi. vnde colligitur iuristæ & theologi
seruus in bona dati & accepti ñ pōt hre ius in dnm. nā cū eo ipso
tale ius sit dñi, sequeretur dnm hre ius in seipsum. quod implicat.
dominiū q perfectū in dña bona manicipij ñ pot ee cū iure man-
cipij ad dnm. similr q ens creatū sit deus & perfecte dnm ois entis
creati; implicabit dari ius creatū ad deū. quia implicat tale ius
ee sub dominio dei: esset. n. deus dns iuris ad se.

Dices pt deus ex pacto & promissione pot
aliquid debere sine imperfectē. quia ista obligatio ē ex suppo-
sito diuino decreti. ita potest aferre creatō ius ex promissione

ita vt talis ius proprie nō sit subdominio dei stricto. sed sōz subdominio vtili & alio; quod sufficit. ita videtur sentire D. Sua vbi s. & D. Gran. sec. s. q. 6. per tot. n. 33. Sed dō. Cardis aegre quod intendit. nempe cui dominio perfecto dei nō pōt fieri ius dei. quia istud dominium alterius ēt vtile nō sit constituit deus dnm vt possit pro libito suo vti corona aurea citra iniuriā alterius. q̄ istud dominium nō ē tm perfectum quā dominium Petri in patrimonio. certe seruus nō pōt hoc ius in dnm si dns pōt pro libito auferre talis iuris. sic accidens potest patri deus carere dominio talis iuris dei gals. inde datur sit deus nō ēt dnus vniuersoz perfecte sed sōz dominio alio quod nō ē perfectum; siquidē nō pōt pro quouis instanti vti re pro libito.

Quia vt stat deus ēt creator quamuis exsuperabit diui decreti nō possit annihilare angelum, ita stat deus & dnus vniuersoz. quia ante diuinum decretum poterat pro libito suo vti quacunq; re: quod aut postea nō possit ex suppositione diui decreti nō obest dominio. neq; imperfectum dicit. vide Gran. n. 23. Sed dō. quia dominium in eo differt a pōtate sanctum quod hoc dei impediatur per diuinum decretum, nō tollitur. illud vō eo ipso quod alteri detur ius & actio in eandem rem, cessat. nec n. pōt deus hoc in solidum dominium eidem rei. diuinum q̄ decretum velimmutat aliquid de dominio dei vel nō. si aliquid immutat; mutabilis in mouemens. quia dominium dei ē indefectibile vt ex sacris. si aut sicut dixi pōt. si aut nō immutat. sq̄ creatura nō habet ius seruationem contra deum.

Sed ex alio capite nō ē minor difficultas quia vt creatura obliget deum ex iusto nō pōt offerre aliquid indebitum: sed nihil offert aliquid debitum titulo iusti. q̄ id nō pōt obligare deum ex iusto, nec creatura offerre ius in deum. impugnat hoc quod D. Sua. late docet ead q. 2. sec. a. n. 27. Abb. 4. in qua docet deum in retribuendo meritis exercere actum iustitiae commutatiuae fundatae in pacto oneroso bona operibus. sed exemplo seruus fu. tatur. si n. debeat dno ex iustitia laborare in vinea, q̄ccunq; pacisceatur dns de reddendo pretio, tale pactum nō pōt inducere obligationem iustitiae reddendi pretium. quia labor ille seruus erat debitus titulo iustitiae. Quia deus pro eodem iuri suo & pactis

cu creat^{o} se n^{i} exaltet operu · sicut supra dixim^{9} seruus pot satisfacere dño offenso per opera alia debita, q^{a} interuenit pactu de n^{i} exigendis operibus · et hoc m^{o} quida dicunt xp^{s} dns satisfecisse ex iust^{a}, quia ei debebat opera per quo satisfecit, promiserat in illi deus se n^{i} exaltet illu : atq adeo posset per ipsu satisfacere · sed 2° quia in sent^{a} P. Sua · xp^{s} ex iusta merenter per opera precepta · q^{a} merenter per opera quo deus exigit titulo iust^{a} pt. 3° quia sentit nobiscu quodcunq; pcz de propria miseria dei, et 2° ius scriptu dominj : sed in negat operis p̄cepti dare peccatu q^{a} supponit debitu iust^{a} · 2° quod esset pctu quod omitteret alia p̄cepta · ipse etz admittit in xpo p̄ceptu moriendi · q^{a} deus ingiens mortz vt dns tale opus exigebat ·

Sed quicquid de facto sit, singam^{9} deu facisse cu creat^{a} de n^{i} exigendis operibus titulo iust^{e} alte alio · et fuisse de p̄mio · tunc nouu in exoptatus e defendendi ius in creat^{a}, qui n^{i} indigeat perfecto domi[illegible] dei · pro quo quidq; dorent n^{i} repugnare quod pro eodz instanti indiuisibili dett dominiu eidz rei in solidu apud duos · in eodz · n · instanti quo Petr^{9} Paulo donat librz, vel Petrus dns Paulu seruu manumittit, dat dominiu eidz rei apud duos quia Petr^{9} donans libru, in eo instanti in quo donat e perfectissime dns u^{z} vtatr libro pro libito suo et transferat dominiu in Paulu · tunc q^{a} hꝫ dominiu · nemo · n · dat quod n^{i} hꝫ · ꝑterea in eo instanti Paulu e dns libri, quia in eo acquirit ius in libru et potest libro pro libito suo · q^{a} satez pro vno instanti pot dari dominiu apud duos de eadz re · quo supposito, eodz m^{o} deus dans gloriu pro instanti ꝑterit manere dns eidz gloriu pro illo instanti, quia in eo vtitur gloria pro libito suo · ex quo etz fit deu dantez gloria pro sex mensibus vel pro eternitate, vt tali gloria pro eternit^{e} ad suu libitu permanet q^{a} dns gloriu n^{i} suos pro instanti sed pro eternit^{e} aut pro tempore quo vtens suo libito voluerit gloria ee creat^{e} · et aut aperte dissentias inter deu dantez et Petru dantez · nam Petr^{9} dans, eo ipso abdicat a se dominiu vtendi re pro sequentibus instantibus : at deus dans n^{i} abdicat a se dominiu sed retinet · quia retinet eandz voluntez et illa hꝫ de ꝑsenti pro oi instanti · atq adeo semper e in perfecta pacifico vsu dominj · et ꝑterea vt nullu e inconueniens pro vno instanti

ee dominium in eo qui dat et in eo qui recipit. quia qui dat non pot in eo instanti habere libitum contrarium libito recipientis. unde non sequitur pote dare bellum iustum pro utraque parte. propter quod negatur dominium in solidum apud duos. pari quoque ratione deus non pot habere libitum contrarium creatae recipienti. et propterea non est unde dei dominium repugnet cum dominio creatae. nec hoc est aliquod inveniens quia tota ista necessitas est ex suppositione. ex qua doctrina colligunt christum habere pote aliquid proprium quod offerat et satisfaciat pro peccatis et per quod mereatur ex iustitia. tum etiam iustus siquidem ius illud ad premium quod christus habet contra deum fundatur in rebus quae perfectissime sunt ipsius dei. quamvis sint christi cum omni proprietate. et est ad res quae donentur ex eo quod sint christi. non tamen extrahuntur a perfectissimo dominio dei ut explicuimus.

Deum ex iustitiae strictae obligatione nihil pote retribuere neque dari in creatura ius contra deum

Sectio 2a

Magna contentio est inter quosdam Recent. nostrae Societatis, occasione casus et sententiae adductae. An debeat admitti proprium dominium eiusdem rei in solidum pro unico instanti apud duos. Quidam affirmant et nihilominus contendunt deum ex iustitia obligari non pote. Alii negant et existimant consequenter dicendum dominium dei esse pote cum dominio creatae si semel admittatur dominium Petri esse simul cum dominio Pauli rerum libri. ego vero a longiori dispositione supersedeo ne ~~plu~~ prolixior sim; et meam mentem breviter aperiam.

Sentio quaestionis 1m quicquid sit de dominio duorum circa eandem rem pro unico instanti, contra deum non pote esse proprie ius in creatura. 2m tale dominium duorum repugnare circa eandem rem. 3m deum quando retribuit premia, nullum respicere strictum ius ex parte nostra.

Ostendo 1m quia admisso dominio duorum circa eandem rem pro unico instanti, non eo ipso debet admitti ius quod unus habet contra alterum esse sub dominio alterius. haec enim duo sunt valde diversa. Si asseris Petrum et Paulum habere dominium libri, non propterea fit Petrum habere ius contra Paulum cuius Paulus dominus sit. neque etiam independenter quoque a dominio duorum circa eandem

rez, debet ee prius certus ius d^o aliquis n^i poe ee sub dominio ejus^d alius
i. unde servus n^i pot hre ius d^o dnz, quod ius sit sub potest^e domin. alius
dns possideret ius d^o se. quod ein implicat. ea hor prio independente
a negat^e vel affirmat^e dominij duor in strictz, ostendo. d^o deus
n^i poe dari ius strictz, quia deus n^i pot n^i hre dominium cuicunq
rei creatæ, q^d n^i pot n^i hre dominij illius iuris. q^d implicat talem
existere d^o deus. ans admittitur ab orbz. status ex summa dependo
in fieri et seruari rez diuz, propter quas in sacrip^a dr dno ve:
terorum, q^d quidam^m servus n^i pot hre ius d^o dnz cuius iuris filat do:
minium dominij; ita d^o deus n^i pot ee ius nisi velis dicere aliquid exc:
actz ee quod n^i sit sub dominio dei.

Ostendo 2^m. nempe aquod dantz et recipi:
entz n^i ee dominium eigdz rei pro eodz instanti. Pro quo suppo:
no in eo instanti in quo n^i e dominium, poe dari actz et vsus do:
minij n^i quod e. sed quod fuit immediate antea. et hoc in eo qui re
sua comburit vel destruit in instanti. quod saltz per miraculu fieri
pot. tunc n. dat^r instans in quo voluntarie res destruitur a possi:
dente. destructio autem illa e actus et vsus dominij. nunquis. n. ma:
gis vtitur iure suo et exercet actz dominij quã destruendo rez qua
erat sua: sed tunc dominium talis rei n^i existit. imo id implicat
quia in illo instanti res n^i e, q^d cuz in illo res destruatur. q^d in illo
instanti n^i e dominium cuz sit actus et vsus dominij. ita hunc et
aperio id quod neotherici dixerunt vt rez asserarent d^o iuris prio
et d^o responsu Vlpiani in Lege si vt certo. §. si duobz. ff. com:
modati. quidam^m q^d in instanti in quo pro meo vtuntur
perit res, ita n^i e dominium; eodz m^o in eodz instanti in quo do illã
e alterij, perit mihi morabr illa res: atz adeo in illo n^i sum dns ipsius
nec p^s stat si dicas me tunc ee dnm quia tunc vtor tali rõ pro meo
libito dando illã, quia ex hoc hunc eundz vsum rei destruendo illã
et tñ n^i fio in illo instanti dominus rei. vanus e tua argutatio
et in aquilonio cubitat: nec maior repugnantia e pro pluribus
instantibz quod n^i sit pro eodz i^o. id quod exemplo servi manu
missi evidenter ostendo, et debuisset ab his animadverti.

Sed arguitur. cuicunq iuris quod acquirat servus
si e meum. sum ego dns. sed in instanti in quo iniuit ee sum et Liber

acquirit ius cuj in eo instanti n sit dns. q in eo instanti n sit cuj serui
isq; ẽ evidens. quia dominus ergo seruus dominatur domino in eo quod
acquirit seruus. quicquid ergo seruus acquirit dno acquirit: quod ẽ p̃prium
in iure. mi ostendo. quia in eo instanti dator in seruo ius d̃ me. in eo
n. ẽ suus: implicat aut ẽ suus ẽ n libere ius d̃ me. ẽ 2o des vt cancqua li-
ber euadat. q̃ tale ius n̄ pot cadere sub meo dominio. vel q̃ implicat
seruus in instanti in quo ipsius manumito. ẽ meus. ẽ ẽ vel ut in quã-
iis tunc videar vel meo iure ẽ exercere alicuj dominij: ita exemplit
in dominio duor. certe ex sceptu suo repugnat aliquis ee sit iuris
ẽ alieni: ee liberus dicit negatq; iuris alterius in ipsum. ergo q̃ re-
pugnat dominium duor. Cadit. n. ẽ seruus ro. vt ipsi fatener. q̃ in
instanti io in quo res per donatr incipit ee alterius. cuj n̄ ẽ meus quia
duo illa dominia repugnant ẽ facile ostendi pot rs ee sub dominio
recipientis. exactis duobus exemplis moralibus matrimonij ẽ voti in
eo instanti in quo perficiuntur. in quo pot peccari 2o matrimonij ẽ
voti. quod signum ẽ cuj ee dominij ẽ ius ee recipientis.

Ex his breuiter colligo 3m. sit in deo cuj respect
p̃mia meritor. sive ee iust proprie, sed tales dicta. quia sua pro-
missione ẽ debitor ⁊ institutus. ẽ quia seruat quandã inimicat iust
comunicatiue. quo sensu accipio ora loca scripte ẽ SS. in quibus p̃m-
ij mercedẽ ẽ corona iust: scitote cr n̄ reddere p̃mia ex debi-
to stricto iust: quia neq; accipit a nobis aliquid quod n̄ possit pete-
re titulo iust: ẽ quia ob excellens dominium dei n̄ sive ee 2o deus
ius in creat. quod expresse dicit Aug. 1o conf. c. 4. reddis debita nulli
debens. ẽ 3o de libero arb. c. 16. Deus nulli debet aliquid. Anselm.
in prosologio. c. 10. iustus es n̄ quia reddis nobis debita, sed quia fa-
cis quod decet te summum bonum. Bernar. ser. i. de annunciat. quod
si deus merenti negaret p̃mia, nulli faceret iniuria. quibus dictis
SS. locis ita expressa stinet mea sententia quã a nobis prolata. ẽ
ipsa magis communiter sequuntur Theologi cum D. Th. 1. p. q. 20. ar. 3. Mol.
dict. Camel. Banes ad eius locum. Vasq. 1. p. q. 85. ẽ sepe in
presenti. D. Lessius de diuis perfectionibus. lib. 13. c. 2. Alex. Scotus Dur.
Ferr. Soto. Vasquez. Lorca. quos adduxit Gran. tract. 7. d. 4
sect. 1.

Nec ẽ discrimen inter deum ẽ homines, vt quia alij

Dei semper ē p̄sens, posset deꝰ dare gloriā, semper ee
dare gloriā. at vō creatᵘ n̄ potest ꝺ seruare dominū nisi
pro instanti in quo aliq̄d dat. quoꝝis. n. actus dei semp
sit p̄sens, id tn̄ n̄ obstat quo minꝰ in ordine ad diuersa in-
stantia possit hre diuersos actus imo eē oppositos. pot
velle producere Petrū in instanti A. eē velle destruere
in instanti B. demꝰ q̄ in ordine ad instans A in quo ē
vult dare coronā Petro, ee simul dominū in solidū eiꝺē
coronā cū Petro. pero cur magis in sequentib⁹ instanti-
bus sit dns q̄ vnus ho dans alteri libr̄. sicut. n. ille ꝺs
actus semper perseueret, n̄ tn̄ repugnat ee alios pro segq.
instantib⁹ in quib⁹ velit deꝰ destruere coronā si suaꝫ. vt
q̄ pot in hoc ē actus p̄ios pro segq. instantib⁹: ita ee in deo.
eē vt deꝰ pot perseuerare in eoꝺē actu quo velit hoꝫ vitā
re. pro libito suo ita pot ho: eē tn̄ ho perseuerans in eoꝺē
actu dansq̄ libr̄ū n̄ permanet dns eiꝺē libri pro segq. in-
stantib⁹ q̄ neq; deꝰ. ego certe disparitatē n̄ percipio.

Dubitatio

Vtrū Xpi satisfactio fuerit ex
iustᵃ rigorosa iustᵃ
ēditi iustᵃ

In satisfactᵒ Xpi n̄ soꝫ est equalitas sed infinitus excessus vt
supra dixi. deinꝺe deus hr̄ stricte iuris o⁹ hoꝫ rō offensē qua supat
eē satisfactiō pura creatᵃ. 2⁹ deus n̄ indiget virtute aliqua
iustᵃ stricte vt satisfactio sit de rigore iustᵃ stricte. deꝰ ē
qui hr̄ ius, eē qui fit satis. qui satisfacit iuri exercebit actū iustᵃ
stricte. 4⁹ ex dictis certū sit Xpm per sponsionē substitutū
debitorꝫ, deo stricto iure teneri. vnde debitū iscd tolleret per
virtutē iustᵃ stricte si alia ēditi ēs adessent.

Petimꝰ q⁹ in p̄senti An satisfactio Xpi
habuerit ēs alias iustᵃ ēditi?

Sent.ª R. Vasq. examinat. Scotus 1.º

Dari huiusq. notitiæ, venit R. Vasq. sed in ijs quæ dimeps dicemq. multo magis diuersus è q.r.ª d. 7. vsq. ad 10. totus è in impugnando sent.ª D. Subt. & satisfactionem xpi ex rigore iust.ie nq. quod in deo iust.ª n.ª sit commutativa aut distributiva, neq. quod in xpo vpu dei, virtus iust.ª ee n.ª possit per qua satisfaciat. sed quod ad hoc 2.m attinet, supra ostendimq. deum libere iuxta quod hoes & xpus pnt per virtutes iust.ª illas seruare, & Xpus hesum restituere seu compensare si per sponsionem fuisset ordinatur & acceptet. per quæ cadunt quæ adducit d. 7. q. 4. n. 27. & 31. nec recte expliat. c. 5. n. 33. quod propo-suerat, satisfactionem xpi ee de rigore iuris & exacta. ipse n. senserit 1.º n.ª dari mineriam strictæ pro qua sit satisfactio. 2.º hoes n.ª respirare per iustam iuris dilationem, quia nullus è. 3.º xpus nullius obligatus satisfaciendo, nec pot respirare aliquod iuris dilationis. 4.º xpus nihil hic quo possit satisfacere proprie. n.ª bona propria quæ n.ª sint creditoris. n.ª bona alijs debita. 5.º xpus n.ª ee alterius a persona offensa: cuius ad seipsum n.ª pot ee satisfactio iust.ª præsertim si bona eo tempore quo.º g.r ser-uatur rigor iuris. & satisfactio exacta è. ista verba sunt.

Præterea d. 8. discurrit per 4.or odit.es iust.ª 1.m quod sit ex propijs: 2.m quod ex bonis quæ n.ª sint subdominio creditoris: 3.m vt frat ex n.ª debitis alio titulo: 4.m vt sit ad alterum. Demum d. 9. agit de 5.º vt iure n.ª possit a creditore n.ª acceptari: & ex ijs ostendit satisfactionem xpi n.ª fuisse de rigore iust.ª: vnde tandem concludit d. 9. c. 4. n. 39. id ee diuinitus inter perfectam & imperfectam satisfactionem, quod illa seipsa extinguit debitum: hæc vero indiget consensu creditoris. pot aut xpi satisfactio ee perfectissima quia n.ª è de iust.ª stricta & ex rigore ipsius, sed per quandam immutationem in quo

minor hum. authore, admitere peccatorꝝ sive pro mortali
vel aute satisfacere ita vt debeiem absq; offensa dei deleatur
vel neget xpus sive etiã fideiiussorꝝ ostitutus. ma. peccatori cui
ꝑ remissã debiꝝ carendi auxilio n̄ remissa peccã. et sic peccator
esset per alteꝝ ꝺ̃ritꝰ adequaliꝝ satisfacere pro illo debito p̄. m.
quod remanebat. xpus vt̄ nihil efficere sive quod debitu peccti
extinguat? ho sive q̄ se peccã expellere per ꝺ̃ignã satisfactiõ
absq; offensa dei: et xpus fideiiussor ostitutus extinguere
peccã n̄ poterit? Sed de hac. satis. parco multis quos ipse
sic. parco solucionis eoꝝ quos adduxit. propter angustias temporis.

Qui & propter quos negent satisfactionem Christi fuisse de rigore iusticie

Ln satisfactõ xpi n̄ fuisse seruatas ꝺ̃ite rigorosa iust̄ et
sentit Scotꝰ in 3. ꝺ. 19. q. vnica. §. in isto autem. Gabr. ibid.
ar. 1. Durꝰ ibi. Jo. Med. Eadine de gamis. tract. 3. q. 1. de satisf.
Philip. Faber in 3. ꝺ. 19. q. vnica. ꝺ. 46. P. Lessius lib. 13. de perfec.
vitꝰ. c. 2. n. 12.

Probant 1°. quia persona satisfaciens nec
alteri q̄ persone cui fit satisfactio. xpus n. satisfecit n̄ sibi
patri sed toti crimicati. Sed hoc arguꝝ n̄ ratꝰ ꝺ̃ifficile quia pro-
bet alteritatꝫ supposito requiri ad perfectã satisfactiõ, ita quia
in xpo ꝺ̃no nr̄o hūna. per quã satisfaciebat n̄ fuit ꝺ̃ma tã
ꝺ̃minioꝝ. ma si hūna. xpi habuit in bonis propriis aliquid
equiualens debito peccti quod n̄ esset alijs debitu: et seipso suf-
ficeret ad delendã iniuriã, etiã nr̄as ꝺ̃uersaꝝ voluntatꝫ quas
sunt in diuersis ratꝰ sufficiens esset alteritas ad satisfactionem
ex iust̄: ad quã n̄ obstat requiriri ꝙlitatꝫ in religione, & obedientia.

2° probant quia xpi satisfactio tota e
ex bonis creditoris. nec. n. xpus in q̄tꝫ ho reduplicando huiusꝫ
efficere potuerat actꝰ ꝺ̃ignꝰ. q̄ tota ꝺ̃ignitas operis procedi-
ebat ex ꝺ̃ignitꝫ persone aut ꝺ̃uinitatꝫ. q̄ totus valor mul-

tō magis erat dei sensu verbi quia huat is seu suppositi hit quia
a verbo seu diuinitate provt a fra provenient. g tota satisfactio
erat ex bonis creditoris. Ad 2m dicit fateor ex dignitate verbi nr
diuinitatis provenire valorē, quo n obstante negari n pōt de per
quod fit satisfactio ee proprium illius qui satisfacit. siue satisfa-
cere dicimat huat vt quo siue vt quod. vndecunq n stante
n in sua potestate hit actus infinitū. gra facta ē humanitati
ds assumpte ē a verbo: semel adueniente vnione hypostatica,
ex illectō qui satisfacit hit opera infiniti valoris: sed hinc
3° arguunt. quia satisfactio quia fundatur
in gra ex fauore creditoris n pōt ee ex rigore: sed talis ē satis-
factio xpi. p. probo mi. 1°, quia totus valor fundatur in gra
vnionis facte siue nāte siue xpo: 2°, quia illimet actus per
quos satisfaciebat sunt dona dei per cognitā ex gratias Bau-
silia efficacia, quia pro libito dei xpo adherebant. 3° illi actus
sunt computandi in bonis dei; quia pro libito pōt offrri a deo vt
elicitatiter a xpo. actus adeō de mihil nō accipit p̄cio estimabile.
Tria attinguntur in argto. 1m actus fundari in gra vnionis. 2m
actus ee ex fauore ex dono dei. 3m tales actus pōt computari
inter bona dei. sed n multū vrgent. in primis. n. gra n fit
debitori sed xpo vel eius huatibi. Deinde per id quod datur gra-
tuito xpus elicit actus infiniti valoris, quos sua indubitata ca-
racter licet fundatos in vnione. 3°, pōt deus per cognitā ex gra-
a exigi quicquid voluerit a xpi voluntate n tollit ee Liberam
ex pōt pro suo libito illa facere vel n. Deinq n dare illa
dona ex onere satisfaciendi. quod sufficit ad satisfactē. p quid
ergo requirebatur erit maior.

4m argto mitior in iure quod hit creditor
vt ab ipsa persona quā offendit offerat satisfactio. si alie
datur loco vt per amicū fiat, ita admittitur gra ex cessat rigor.
Hoc argto nullius ē q debitor soluendo hit. vt supra ostendi. nec
accedentio fideiussoris ē gra sed iuste rigor. Satisfecit ad prin-
cipalem interesse satisfactis sibi debitis. Vnde stat per satis-
factionē xpi ita fideiussoris absq aliqua noua accessione ex fa-

uore. ex na rei debitu & iniuria destruenda, si ad id
voluerit xpo suu satisfacꝫ offerre & applicare de qua infra.
Sm argꝫ mitto in perfectissimo domi-
nio quod deus hꝫ in ordine ad xpi & in quod alicui creatꝫ exigue
videor posse fieri satisfactio ex bonis creditoris: sed neg hoc mi-
nꝰ ē difficile. alioꝫ solue & impugnat vaꝫ d. 8. c. 4 &
& Gra. d. 4. sec. 6. ego cū eodē reo ex discrimine adducto
inter restitue & satisfacꝫ. restitutio fit per id quod aliquid
de nouo ponatur in bonis creditoris quod antea nō erat quo ip-
se possit uti prolibito: Satisfactio uō fit per exercitiū ali-
cuiꝰ actꝰ per quod possit complacere ad mensurā illi quod dis-
plicuit in offensa: si aūt actio libere fit ō satisfaciendo &
aliās ex tuta ꝛ ē debita, id sufficit ad satisfacꝫ, quicquid sit de
restitutione. Dicis satisfactio ē spe quanda restitutis pequa
datur laso tantundē honoris qꝫ ablatū fuerat. in iniuria proximi
quidā p̄ considerant nisi ablatꝫ honoris debiti: honorꝫ aūt proue
ā fama dicor, dicunt nihil aliud ē qua existimatio nra existi-
matioris qua quis hꝫ de suo proximo. q̄ꝫ vel n̄ dat signa de-
bita submissionis, vel dicit iniuria aut infligit alapā, tollit de-
bitū honorꝫ: & ꝯ fit satisfactio tantundē honoris debet tribui
qꝫ ablatū ē. in deo q̄ cū nulla aliā rōne iniuria cognoscant ni
si ablatꝰ honoris debiti, colligunt in ma iuste tantundē pōe ho-
di ablate qꝫ ablatū ē honoris: id cū ē in bonis & sub dominio
dei, & proptereā mgtꝫ ad satisfacꝫ rigorosa. Non uult
hoc impugnare. ex dictis d. 8 satis ostendit per quez vera
hoc quod ē nō exhibere aut auferre honorꝫ debitū in forō ex-
teriori iniuria dei per hoc quod male tractatur ab hoe & hoc
ē in ordine sugitiui, ex infirmitate persone offendē: neg obstat
per honorꝫ qui deo resultat ex nris operibꝫ bonis aut ex
ex ip operibꝫ xpi. honor debitus qui ablatus ē recte posset
equalens reddi a creatꝰ: sed iniuria illa vera requirit ad
sui destructꝫ tm valorꝫ in actꝰ qꝫ puras creatꝰ esse nō pōt.
requiritur q̄ hō deo qui possit libere offerre actꝫ qui iuxta
prudentem iudicium sufficiat ad placandū offensū, in qua impos-
sit p̄ complacere qꝫ displicuit. nec actio si libere offeratur,

eꝫ alias debitus nꝝ sit, se ipso destruit inuentio. Licet alias sit sub
domino dei eo ipso quod existat. potuit. nꝝ satisfaciens efficere
vt neq existeret neq esset sub dominio dei.

Scio P. Josephus Ragusa d. 25. §. 4 vers.
mihi videt. quoddꝫ speciale dominium in xpo cominisi. quod
appellat personale. quod nꝝ sit sub dominio dei, alias neq suppo-
situꝫ xpi e sub tali dominio. quod alias ex professo impugnabo.
certo iuxta creaꝫ cuꝫ sit, nꝝ pot subterfugere dominiuꝫ dei. Deinde si opera xpi alias sint sub dominio dei, nihil deꝫ accipiet
quod nꝝ sit suuꝫ; eꝫ hoc ea vitare volebas. 3°. res nꝝ pnt ee sub
duobus dominijs perfectis in solidꝫ. Ad 4um nꝝ satisfacit ijs qua
sibi obijcit, eꝫ rꝫ nouaꝫ induxit sine fructu.

Magꝫ difficile arridet satisfactꝫ xpi nꝝ
fuisse ex indebitis alio titulo p̃ seruim iuxta. 2°. nꝝ potuisse ee ex
tanto rigore. cuꝫ nꝝ deus potuit exigere ab illa xpi, aut eꝫ quas
vellet. titulo supmi dominij. Aliꝫ nꝝ poterat xpus per talem actꝫ
nouuꝫ debitoꝫ fiducialsonis satisfacere. quod exemplo seruoꝝ debito-
ris ex iusta promptaꝫ seruicia domino exigenti, fit manifestuꝫ.
si nꝝ offendit dnuꝫ nꝝ pot ille per talem seruicia promptaꝫ satisfa-
cere offense. qꝫ nꝝ seruicia offerat poterit dns vero illud ita an-
teaꝫ ee debitaꝫ. Dices 1°. quodlibet opus xpi ee infinituꝫ.
unde poterit satisfacere pluribꝫ titulis. Sed 2°. quodq quodq
opus sit infinituꝫ in valore. tuꝫ tñ infinituꝫ exigitur a deo qꝫ e
debitus qꝫ totuꝫ absorbet in solutꝫ spiritualis debiti.

Dices 2°. xpus deo nihil debere. Licet nꝝ
tñ hoc actꝫ subijcitur deo, tñ tñ ex suppositi nihil debet. Sed 3°. quia
diuꝫ subsistit nꝝ extra hic nullꝫ hic ad tñ supmi dominij dei. qꝫ pote-
rit quicquid vellet ab illa vt assumpta exigere nꝝ magꝫ
ame. cuꝫ qꝫ poterit subijci in obediendo: deus hic seruicijuꝫ nꝝ sꝫ
ad unuꝫ vel alterum opus sed ad oia qua voluerit exigere. nꝝ mi-
nus quaꝫ dominus a seruo.

Dices 3°. aut ea indebita quouꝫ exiguner.
cateruꝫ si nꝝ exiguner, nꝝ deberi. per illas qꝫ sit indebitas pot fieri
satisfactio. quamuis qꝫ xpus deberet suas actꝫ si exigerentur. quia
tñ nꝝ exiguntur a patre, poterit satisfacere ex indebitis. Sed

3ª quia per preceptum exiguntur. deinde quando talia opera sine exactione offerrentur, possent tamen non acceptari in satisfactionem, quia posset deus pro libito illa accipere ut alias sibi debita. aliquid quod aliud addendum est ut Xpus posset satisfacere.

Sentª quae asserit Xpi satisfactionem fuisse ex rigore iustitiae. Sectio 3ª

Dies illi qui admittunt in deo obligationem iustitiae, docent Xpum satisfecisse de iustitiae rigore, quia obligavit deum ad non exigendum ab hoc aliud praeterquam eam satisfactionem, imo quidam ipsorum inquiunt parum esse curandum ex qua virtute Xpus satisfecerit dummodo sim leges iustitiae debitum fuerit extinctum: ad hoc autem requirunt ut ea satisfactio et eo modo offeratur quae obliget personam offensam ex iustitia, ad nihil aliud exigendum. sententiam hanc defendit P. Sua. d. illa 4. sec. 6. eamque probat ex scriptura et PP. et quidem iuxta duas regulas, cum scriptura verba in proprietate sermonis accipi debeant ubi inconveniens non deprehenditur; saepeque scriptura et PP. doceant Xpum ex iustitia satisfecisse ut infra restabit, emitendum est ut satisfactio haec ex iustitia defendatur.

Pupugit tamen authores huius sententiae difficultas 6. argti, sec. praeced: neque non potest negari opera Xpi esse alias debita titulo iustitiae, cum posset deus illa exigere ratione supremi dominij quod habebat in Xpi humanitatem, cum deinde P. Sua. admittat talia opera esse debita titulo obedientiae, quae obligabat sub peccato, fit Xpum obligari titulo iustitiae ut supra ostendi.

Quidam quod meditantur Xpo domino datam esse a deo optionem vitae passibilis et impassibilis: et eo ipso deum non posse exigere a Xpo actiones vitae passibilis: per has autem sic indebitas seu non exactas dicunt posito pacto potuisse deum obligari ex iustitia ad acceptandam satisfactionem et ad praemium Xpo reddendum atque adeo satisfactionem fuisse de rigore iustitiae. sed rem meditati sunt sine fructu, quia haec eo diriguntur ut ostendant in Xpo et hominibus posse esse ius strictum contra deum. ostendimus autem tale ius implicare contradictionem.

Deinde ipsi rendunt satisfac̃ debere ee ex promptis aq̃ vi-
derent ad̃s xpi ee sub dominio dei, dixerunt pro ee pro eode
tempore ad̃s sub dominio in solidũ dei & xpi. ad quod explica-
ndũ addiderunt n̄ repugnare dari dominũ datũ in solidũ
eigde rei pro uno instanti. quia unu unũ instantis n̄ sequi
dari pro bello iusto ex vera causa pte: quod aũt unu unũ instan-
tis p̃ꝫ ẽ in horis, id per eternũ pot ee p̃ꝫ unu dei. quia actus
dat̃ liber ee indiui sibiliter durãt per eternũ & alq̃ adeo per
eternũ vtiq̃ deus re illa pro libito sue n̄ minꝰ qua Petrꝰ deus
Libru pro instanti in quo dat illi. meditatio hec in multis defi-
cit. 1o n̄ pot dari dominiũ eigde rei datũ in solidũ pro uno
instanti. 2o esto posset, n̄ ẽ pot dari dominiũ iuris alieni.
3o, n̄ ẽ dimitto re in deo & horis. 4o. recte ostendit P. Sua. se-
illa b. §. 2dũ respondeo. dria inter restituẽ & satisfac̃.
illa petit ut sit quitta dominij. transactio in datis & acceptis ha-
ec ostenta ẽ. ut ad satisfacientẽ exercedat libere. ecce in qua-
possit amplaure Deus q̃ displicuit in iniuria. quod hec actio
ex ipso quod sit, restituat sub dominio Dei, n̄ pot ee satisfa-
tiom̃ dũ mo libera sit & indebita: ad hoc dne inutile ẽ asse-
rere eandẽ rẽ sub dominio in solidũ dei & xpi ee. tandẽ supra
ostendi, absq̃ eo quod deꝰ in xpo iuste exigat deus & absq̃ eo quod
deꝰ exerceat actũ ex obligat iuste communicatiua, pro debitis desu-
per satisfac̃ equalẽ. quod per se ẽ manifestũ q̃ quis pro
iniuria a se illata ad equalẽ satisfac̃. id aũt proportio-
nem seruato stringit in fideiussore si debitor soluendo n̄
ẽ: posset. n. quis q̃ creditor fideiussore acceptet. eo mo
tollitur debitũ: ostendi 2o acceptatũ fideiussoris q̃ debitor sol-
uendo n̄ ẽ, n̄ incorruare rigorẽ iuste. sed potiꝰ in tali accep-
tatione uti creditorẽ suo iure rigorosissime. quo ita fa-
cile applicari sint satisfactiom̃ xpi. Ito rendo q̃ via
ẽ per qua operes xpi sint indebita, qua illi suis medi-
tatiom̃ nobis apperuerunt.

Satisfactionem Christi potuisse esse ex indebitis titulo iustitiae aut alio. Sectio 4a

Utor meditatione eorum quos modo impugnavi, eisque refero fructus quos colligo. Ante quam quidem dicitur Christum agere vitam passibilem vel impassibilem, quae accentia sunt, considero Christo existenti dari a deo Patre optionem, utram malit. proposuit illi homines et ipsorum miseriam, gloriamque ingentem quae deo resultaret si ipse degens vitam passibilem velit tanto malo succurrere et fideiussor satisfacere pro debito hominis. Proposuit ex altera parte gaudium quo posset frui in vita impassibili, quam tamen si eligeret, forte homo in captivitate periret: vel saltem non obtineretur illa eximia gloria dei quae in satisfactione splendet: neque ipse Christus ostenderet amoris ardentissimi flammas, quo tandem tum homines prosequebatur. possibile hoc fuisse nulli dubium: ita de facto contigisse ostendemus ex scriptura et patribus. in hac optione quae data est Christo sive propter hunc sive propter illum finem, includitur pactum virtuale de non exigendis ab ipso actionibus vitae passibilis, praesertim morte. nam eo ipso quod detur optio, liberum relinquitur Christo, eligere quod maluerit. Hinc affirmo tales actiones non solum fuisse indebitas de facto, sed etiam non potuisse exigi titulo iustitiae posito pacto, atque adeo sufficientes esse ad satisfactionem. quod breviter ostendo exemplo servi adducto d. 6. sec. 3. in 4a conditione. quia ut suppono operae servi antequam exigantur a domino sunt indebitae: si vero accedat pactum de non exigendis talibus operis, praesertim si paciscens sit ita fidelis in promissis ut deficere non possit, illae operae in aestimatione morali, subeunt eandem conditionem ac aliae quae non sunt debitae titulo servitutis. sicut quod servus per illas operas supposito pacto potest satisfacere. ita Christus cum offerat mortem et actiones vitae quas deus posito pacto non potest exigere; et consequenter, quae non possunt esse debitae.

Objicies 1o. tota ratio propter quam opera sunt indebita, est ex gratiosa voluntate dei nolente exigere a Christo ipsa; sed ista gratia est a creditore. Christus quod per ista opera non satisfacit

ex rigore iust. Deo visum fuit primis nisi debitum sed
xpo Jesu nihil debetur ex facto. Deinde visum fuit nisi cum
onere quod xpus moriatur satisfaciendo, etz nisi ex intentione
quaz deus a quo sit talis satisfactionis.

Do. 2o. etz posito pacto de nō exigendo mortem
prot deus per auxilium efficax efficere potuisset ut xpus eligat
mortez & talis electio mortis in bonis dei computari prot. q3 do
offerre a xpo nihil offerre dignum estimat. Deo argz mul-
tum probare exempla propria nō posse meereri remunerationem
neq meritis. Deo 3o quamvis possit deus pro libito exequi de volun-
tate xpi volitaz mortis: id tn nō collit volitaz mortis et libera, neq
efficit mortez aut volitaz & debitaz. verbo 3o per id quod ad satisfactis
ex iust requiritur.

Do. 3o. satisfactz xpi de facto fuisse per m
meritū, obtinendo nobis a deo auxilia gre & gloriaz & nō destru-
endo gratiaz vtcunq soluendo tunc debitaz ipsis. cuius est sedm
meritū nō prot ex iust. 3o xpus nō satisfecit de rigore iust. 3o
ē evidens. ma. pr. quia dato posset xpus applicare suaz satisfactz
ita vt pecta comissa destruerentur alterq aliquo alio, nō ita fuit
ē, sed pro maiori nro utilitate obtinuit nobis auxilia per
quaz ad gram disponeremur & per ipsaz gram destruerentur pecta
in nobis, & eande exequeremur gloria. neq alio mō posset a sa-
tisfactio pro pectis quaz exequata fuit xpi mortez. vt. nō satis-
factio xpi existens in mente diu nō collit q̄ormiz horaz & postea
succant, vel inferant deo iniuriaz. neq opponit pecto actuali ita
nō opponit pecto habituali simiaz perseverantē mortz. vnde
insistentiz xpus pateretur. illa pecta manerent sine satisfactō
ad quod forte alluxit Paulz cum dixit ad Hebr. 6. versu 6. pec-
cantes per pecta quaz fuit passionz xpi & baptismuz comit-
tunt, itez crucifigere Jesum: quia vt illa pecta per satisfactz
deleretur. nō poterat desistere crucifixio pterita sed mio
esset xpus iterum crucifigendus. vel alius actus xpi in satisfac-
tionz offerendus. cui malo recte provisum ē per satisfactio xpi fuit
per modū meriti. obtinendo nobis horaz gre auxilia per quaz se

per ipsos n̄ starent, possent ꝺ̄s saluari. & quibꝫ gnibus
magis speciali fructus passionis xpi applicari efficacia, per
quā n̄ solꝫ resurgant ā peccō sed in grā deceḍant & gloriā ꝺ̄se-
quantur. manifestat q̄ certꝫ xpi satisfactꝫ n̄ fuisse mō nec fit
saltꝫ pro peccis subsequentibꝫ missi per mr̄ meriti. iā ostendo
mi. quōd meritꝫ n̄ sit ex iust. id quod ex professō dōmi d. pced.
pct. 2. dꝫ ostendi n̄ pōt ee ius ꝺ̄o deꝫ q̄ xpus n̄ habuit vis iust. per
suū meritū in deꝫ. ḡz ad hoc. n. eāde ꝺ̄ficultas ē ro xpi & salvoꝝ.
nec p̄stat quōd sentit Lorca in p̄senti. d. 3. n. 15. id ee peculiare
in operibꝫ xpi rōne valoris infiniti vt nec̄sitent deꝫ ex ac-
ceptanda satisfactiōe, ex adretribuēḍ p̄miū quōd xpus voluerit.
hoc. n. nec̄sitas ex supp̄mō dominio quōd deus hr̄ cuiuscunq;
entis creati ee n̄ pōt. restat q̄ vt xpi satisfactio n̄ posſit ee
ex iust. rigore. inantecḍ nos oppōne istoꝝ xpō ꝺ̄no data mediante.

Ad argm̄ rēo nos hūcmḍ n̄ ꝺ̄finisse quid
de facto exigerit. sed quid potuerit accidere & subsistere in quo
satisfactio xpi potuerit ee ex iust. rigore, quē in primis nobis
occurrit argm̄ ex peccō quā xpi passiones anteceſſerunt, p̄sertim ex
originali. deinde ex pro subsequentibꝫ potuit ee satisfactio
saltē quō ad debitū quō per peccā tenemur carendi sancta cogi-
tatione & auxilijs grē. cui debito plene satisfactū a xpo anti-
cipata solutē. deinde actus infinitus xpi ro ratiōe infinitatis
n̄ solū ē satisfactio pro p̄teritis sed pōt ee pro futuris si ita
vt dꝫ exercenter n̄ sint iniuriā dei: sed ita vt pro ipsis ia
p̄ntibus offerat satisfactio quā deseruiat vt postquā omissa
sunt in exercitio ro satisfactis in mente diu existentes quā
ad oblatā deleantur. Considera xpus actu complexē ōia
peccā actualia quā fuerunt ante passionē & in ipsa pas-
sione. & ōia quā ex se ex ꝺ̄o deꝫ futura erant in vniuerso
pro ijs vt ia futuris sua potestate exire in suā ōia tempo-
ris potuit compensata offerre. vt postquā ḥmōi transierint
moraliter n̄ permanerent. sed ea iniuria quā moraliter esset
perseueraturus, destrueretur per ipsa satisfactiōe in mente diu
existentes & sic delere quālibet iniuriā dei quōd perma-

nentia moralis semper addo postquam phice transierunt
pecta. quia satisfactio existens in mente diuina non se oppo-
nit existentiae phicae pectorum et iniuriae dei. nec potest efficere ut in-
iuria non sit iniuria quando existit. solum prestat per suam infinitatem ut
actus pecti qui habet vim ad denoiandum pectorem et iniuriam etiam post-
quam phice transijt. in quo fundatur inaequalitas et ius resurgens
non habeat talem vim perseuerandi et denoiandi moraliter, quia
ponitur aliquid repugnans cum existentia morali ipsius pecti, nempe
satisfactio existens in mente diuina. hoc non potuisse xpum satisfa-
cere pro omnibus mundi pectis sibi presentibus in cognitione, contendo in hac
sec. neque affertur aliqua implicantia ratio. quid vero de facto contigerit
iuxta nostram sententiam deinceps explicandum.

Nec refert si instes satisfactionem ex conceptu suo
esse pro preteritis: neque n. quis satisfacit pro nondum commissis. quia
ut meritum quod habet valorem infinitum iam preuisum et existens in
mente diuina, extendi potest ad illos qui tempore precesserunt. ita
etiam satisfactio extendi potest ad ea quae nondum commissa sunt. tum
quia etiam postquam existunt in re satisfactio existit in mente
diuina. tum etiam quia quando satisfactio in re existebat supponebat il-
la pecta in mente dei et xpi. et pro illis iam exercitis in pre-
uisione offerebatur.

Xpum ex iustitia pro nostris pectis deo satisfecisse. Sectio 5a.

Si semel constet xpum habere inter actus suos aliquos indebitos per quos
possit pro pectis nostris ex iustitia satisfacere, verba ipsa scripturae et SS. PP.
tam aperta sunt ut cogant ad asserendum xpum de facto per suam iustitiam
seruato rigore iuris deo satisfecisse. non vero referam omnia quae ad hoc addu-
cunt authores, nisi quae sufficiunt.

1m. nomen emptionis et redemptionis quibus pas-
sim Paulus utitur. nomen pretij. nomen ipsum solutionis et satisfactionis id ma-
nifeste inducant. loca peruia sunt. Deinde officium fideiussoris quod
sponte suscepit xpus iuxta illud Ecclesiastici 29. gratiam fideiusso-
ris tui ne obliuiscaris. dedit n. pro te animam suam. 3o. noe iustitiae utitur

Paulꝰ ad Rom. 3. & 5. 1ª ad Corinth. 1°. dr xpus factus nobis iustª & redemptio. Ad Colloss. 2. delens quod aduersus nos erat chirographum.

Eodꝫ tenore & clarij loquuntur PP. grecj & latini egregia sunt verba Chrysost. hom. 10. in epla ad Rom. & super illud Pauli ad Rom. 3. vbi Paulꝰ appellat xpm seu eius fidē verbum summans & abreuians ~~iniquitate~~ in equitate. quo loco Chrysost. hom. 18ª sim̃ docet tale de verbo in xpi redempt̃ abbreuiantis, vt nō solꝫ saluꝫ sed ex iustª attulerit. Athan. lib. de incarn. verbi post medium Iustinꝰ martir dialogo cū Tryphone & in expositione fidei. item Gregꝰ. Alexandrinꝰ in exegetica ad valerianum quā hier in Epist. Ephesino. c. 17. tom. 6. Hierosolomitanꝰ catechesi. 13. Irenꝰ lib. 3. c. 20. & 21. Eusebius 4. demonstrationꝫ c. 10. Theod. dialogo 2. qui inscribitur inconfusus. Basilius super psalm. 28. ibi quia nullus alius poterat dignum offerre pretium. Proclus Cyzicenꝰ hom. de xpi natiuit. in Bibl. Ephes. c. 7. tom. 6. ex Latinis Hilarius in Enchiridio c. 49. & 13. de Trin. c. 13. & 14. Greg. 17. mor. c. 18. Leo papa serm. 1. de nat. & de passione 11. & 12. Cypr. serm. de circumcisionis. & lib. de Iudeis. Hieron. ad illud Isaiæ 10. summatim abbreuiatꝰ mundauit iustificꝫ quo Paulꝰ vtitur. & de xpi redemptᵒ docet primo ilgendꝫ. quod ex sententia Anaul. epla 2ª. Ambrosius ad Rom. 3. Anselmꝰ totus & in hoc confirmatus lib. 2. cur deus homo. Bern. ser. 22. in cant. & serm. 70. ibi iustus prohibet. Aliquid hos & reliquos PP. passim reperies xpm dedisse pretium pro peccatis satisfecisse sua morte pro illis soluisse debitꝫ. similiaq; ex mente loquendi D. Pauli & prophetarum desumpta. Cuiꝰ nullus sit ergo cui nō satisfaciat neq; in presentiarum habeant duo illa quibus impugnauimꝰ iustificationem dei. Dominus sit quod debet vniuersus. & debitꝫ finis quo ordo sua opera dedit deo. ostendimus nō in satisfactione xpi nō esse primum aliquod ius xpi in deum. sed quod xpus satisfaciat iuri dei. deinde si deus placeatur cum xpo de nō exigendo morte & via passibili, pro hac aliquid mutuo quo satisfaciat. sic ex scripturis & PP. asserendum & xpm de facto ex iustª deo satisfecisse pro peccatis.

Quo tēpore oportet explicare antiquam viam probationis adijciamus. 1ᵐ siquidem xpus meruit & satisfecit per obedientiam

Arg ad mortē, quom° sit verū satisfecisse per aliquid indebitū. eo
.n. ipso quod mors fuerit sub p̄cepto, fuit eīs debitum titulo iust.ie q°
diui. Th. quoruq operata fuit xp̄i satisfactio siquidē in nullo horū
abq dispositōe p̄prio vel saltē sacram.to applicato ē effectu ipsius
destruitur p̄ccm. ḡra aūt qua per sacram.to p̄fertur ē quocunq alia
etī si debeatur meritis xp̄i. n tñ debetur ex iust.ie stricto quod tñ ea xp̄o
ꝺ̄o deū, neq ex stricta iust.ia

Im tangit celebrē quæst̄ de qua D. Th. infra.
An xp̄us habuerit p̄ceptū ē strictū p̄ceptū moriendi obligans sub
p̄ccō, ē an cū tali p̄cepto possit dici meruisse ē satisfecisse. quod
.n. absolute negant tale p̄ceptū quod existimant per ipsum destrui
libertatē ad ꝺ quod p̄cipitur. Alij vō ponūt tale p̄ceptū admittant. dicunt ip-
sum ēe cū subst.ia mortis; circumst.as tñ actus ē motiuū n ēe p̄ceptū. sed
hi n̄ facile defendunt xp̄m per ipsam mortis substāz meruisse. quod tñ in-
dubitāter in scripto exprimūt. verū quemlibet libertatē ē n̄ pōt cōpati ad quod
xp̄o ꝺ̄o p̄cipitur cōqueūdo fratres ē strictē. quod ꝺ sortitur effectū
ē in satisfactōe. si n. mors sūm substāz p̄cipitur. ḡ mors ē debitū. ḡ
per illā n̄ potuit xp̄us satisfacere.

Ego quidē licet satis probabile existimem
xp̄m ꝺ̄m n̄ fuisse impositū p̄ceptū moriendi obligans sub p̄ccō: quia tñ
scripti verba sincerē ilecto ē ꝺ tale p̄ceptū insinuant. existi-
timo intendisse vt quod fieri potuit tale p̄ceptū defendat. vide-
sterna, qua illi possit xp̄us n̄ solū meruisse peraltus vt fecerit
ad circumst.as ē motiua mortis, sed etī vt ferunt ad substāz ē pœna
ex aliās indebitis satisfecisse. Do ḡ arguo quod meū sentīe negari
n̄ pōt. p̄ceptū n̄ solū tollere rēz satisfactōis sed etī in xp̄o rēz me-
riti cōe id quod fratres p̄cipiunt.

Quo supposito si xp̄o data fuit opio vitæ
passibilis ē impassibilis, mortis acerbæ ē vitæ iucundissimæ,
tristitiæ ē gaudij, afflictionis ē honoris: qua uis postea impe-
rata p̄ceptū moriendi ē laboriosæ viuendi: recte tñ illi xp̄o
per electōem illa vita passibilis ē per electōem mortis potuisse me-
reri, ē potuisse satisfacere. ē postea in ipsa mortis exe-
cutē potuisse etī mereri rōe motiuoꝝ ē circumst.arū quæ illi p̄-
cepta si sunt: impositū vō ē p̄ceptū etī proprie eaēmglē, mi-
tī etī vt magis cognoscerētur ista subiectio. qua data ꝺ ē ꝺo

obtulit. et propter alios fines nobis incognitos.

Iam explico 2.m et in primis suppono xpo dno propositum fuisse a deo se pone per satisfactionem et mortem dio delere pcctm tum originale tum etiam actuale postquam phice transiret, iuxta ea quae diximus sec. pced: propositum etiam fuisse fore multo magis utile ipsis hoibus et magis gloriosum deo si pcctm destruerentur per fram inhaerentem grae ad quam se disponerent adulti et quae parvulis per sacrm.ta conferretur deusque paciscebatur se redditurum gratiam pro meritis vitae passibilis si ipsam eligeret: redditurum etiam gloriam corporis, nois exaltationem, martirum testimonium, et si vis, plurium predestinationem. tunc xpus elegit quod nobis magis utile et deo magis gloriosum: et in primis voluit ut sua satisfactio dio deleret debitum carendi auxiliis grae sive sufficientibus sive efficacibus. deinde voluit ut tolleret debitum offerendi aliam satisfactionem aequivalentem. talem n. pcium obtulit quod exactum debitum ad amussim iust.ae exaequaret. ut Proclus Ciciceno supra explicuit. caeterum a nullo hoium pcctm tollitur quousque illi gra obtenta per dispositionem et auxilia vel per sacram.ta quae nobis xpus meruit, infundatur. aliquis inde contenderet talem gram iustificantem et auxiliantem debitam esse xpo ex iust.a stricte. de tn debitum in deo quod respiciat ius creatum dio impossibile iam ostendi. neque ad satisfactionem ex iust.a quam intendimus id est nrium. restat quod videndum an in 1.o conceptionis instanti talis optio xpo data in scriptura heat fndm? per illam n. dia sponte videntur quadrare.

Xpo data esse optio vitae passibilis et impassibilis in 1.o instanti conceptionis. Sectio 6.a

Ne mireris xpum in 1.o instanti reali habuisse carnem passibilem et tn datam fuisse pro priori optionem vitae passibilis et impassibilis: sic n. Adamus in 1.o suae creationis instanti gram habuit ad quam libere se disposuit. sic etiam angeli et beata virgo se disposuerunt libere. duo ergo in presenti sunt a me stabilienda. 1.m xpum in 1.o instanti

Deus pater ab æterno, sed illi libens obtulisse videantur, hominem
promptus ad patiendum, ecce quid de facto pertulit. Et, cum ob-
lata fuisse verorum & comedendi, ex illo dato fuisse specie
victima passibili & impassibilis. Verum, donec Paulus adhibemus
c. 10. & 12.

Paul. c. 10. n. 5. citans verba psal. 39.
quo de Xpo ilgit, sic hic ideo ingrediens in mundum dixit. hostiam &
oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi: holocaustomata etc.
tum dixi ecce venio. quo loco Paulus ita interpretatur verba psal.
Xpus in i. instanti suæ acceptionis (sic n. accipio illud ingrediens
mundum, ex Salm. Rib. Justinia. Cornelio. & Corn. Palac.
& dixit interpretum) cognovisse sacrificia veteris legis n' ita pla-
cere ut per eam ipsos iustificarentur peccatores, & Deus reconcilia-
retur genti hu: cognovisse ita datum sibi & ito corpus aptum ad
hoc ut posset pati & immolari in cruce. ad explenda, voluntatem illam
quam deus huius salutis cupiebat per dignam satisfactionem & tunc dixisse
ecce venio. i. libenter me offero in corpore passibili ecce venio
possim exequi banc tuam voluntatem. ex quo loco patet cum Xpus vide-
ret in i. illo instanti, deum hanc voluntatem salvandi homines per satis-
factionem: cum videret sum corpus moriens pro priori ad ultimum
passibilis & impassibilis. seq per corpus passibile pro tanto
malo huius remedium adhibere, ea ardenter nos amasse ut vo-
luerit induere mortalitatem. & pro e corpus aptasti mihi
i. aptum reddidisti ad hoc ut offerretur tibi felicius quia reliqua
sacrificia. sic aptato corpore dixit ecce venio ut adimpleam
tibi quod in hac mortali vita mihi voluntatis fuerit implere. illud mor-
tem, acerbitates vitæ, 33 annorum laboribus plenum, ita assumpsi
mihi corpus aptatum vidi quod esset mihi assumenda ejus-
sibilitatem eligere. elegi, tuæ voluntati. sequitur corpus datum a deo
venio ad tria ista adimplenda.

Tu es bonum accipiendum esse ex psal. inquo
hoc corpus aptasti, sed aures perfecisti mihi seu perforasti:
exaltet os & labia verba eandem exprimunt. nempe corpus ejus
aptum & passibile, voluntatem Xpi ejus ad mortem passibilem

habuerit potestatem moriendi et non moriendi. et posuerit animam a semetipso. de hac accipio verba Pauli ad Galat. 2. dilexit me et tradidit semetipsum pro me. Ad Ephes. 5. sicut Xpus dilexit ecclesiam et semetipsum tradidit pro ea. Apoc. 1. dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

Interpretatur hanc et ultroneam acceptationem mortis sine debito late confirmat Ansel. lib. 2. cur deus homo c. 19. ubi tandem concludit. dominus itaque Iesus cum mortem sustinere voluit quoniam suum erat pati et non pati debuit facere quod fecit quia quod vult fieri debuit. et non debuit facere quia non ex debito. et post pauca: et secundum humanam naturam sic accepit a diuina esse suum quod habebat ut nihil deberet dare nisi quod volebat. dulcissime Bern. serm. de 4. debito, concludit. o quam indebita inseratio? quam gratuita et ~~[illegible]~~ sic probata dilectio? quam inopinata dignatio regem gloriae pro despicatissimo vermiculo crucifigi?

Disputatio 11.a

Vm deficiente peccato verbum fieret caro?

Quaestio procedit tam de peccato personali quam originali diuisim et coniunctim. procedit etiam ex vi decretorum quae deus de facto habet. de quibus nobis in scriptura et RR. constat. potuit autem remedium peccati esse motiuum totale adaequatum incarnationis verbi. vel ita partiale ut tamen deficiente ipso deus non fieret homo. id petimus in praesenti an praeter remedium peccati habuerit deus alia motiua propter quae adhuc peccato non existente fieret homo. et quidem si deus incarnationem decreuit post praeuisum Adae peccatum in remedium ipsius, certa videtur pars negatiua quaestionis si vero ante praeuisum peccatum deus decreuit incarnationem filij sui. certa videtur pars affirmatiua. in quo quia multi haerent licet ad materiam de praedest. pertineat, paulisper est immorandum. et de or-

ordine dictorum decretorum aliquid definiendum.

Quomodo ante praevisum peccatum possit Christus praefiniri redemptor hominum.

Sectio 1a

Multi graves theologi praesertim Thom. sentiunt Deum posse intendere poenitentiam imo et actum iustitiae vendicativae ante praevisum peccatum qui consequenter dicent Deum posse decernere Christum redemptorem ante peccatum praevisum. porro quemadmodum illa intentio poenitentiae finem consequi non potest sine peccato aut permissione ipsius. ita etiam intentio Christi redemptoris sine peccato executioni mandari non potest. hic non locum habet ~~[illegible]~~ celebris doctrina quae traditur materia de praedest. licet Deus ante praevisa merita intendat gloriam ut coronam hominum illam tamen intentionem ad finem consequendum non perducit sine meritis existentibus. similiter quomodo licet ante praevisum peccatum Deus decernat Christum redemptorem: non tamen potest talis intentio mandari executioni sine peccato et permissione ipsius. quae doctrina si defendi posset quin Deum constitueret auctorem et proprie causam peccati. optime explicaret duo quae inter se pugnare videntur et reddunt praesentem quaestionem difficilem. unum est, Christum appellari in ~~[illegible]~~ sacris litteris primogenitum omnis creaturae. caput hominum et angelorum. praeintentum ante omnem creaturam, finem universorum propterque omnia creavit. praedestinatum etiam ante angelos. quod ex scriptura et patribus probat sententia Scoti: ut infra constabit. Alterum est Christum non venturum nisi in remedium peccati. quae duo facile cohaerent si Christus redemptor ante praevisum peccatum decerni potest: posset enim quis asserere Deum ante omnem aliam creaturam praedestinasse Christum in carne passibili redemptorem hominum, ipsorum et angelorum caput. omniaque alia propter ipsum et in ipsius gloriam ordinasse: deficiente autem peccato Deus non fieret homo. quia in 1a intentione Christus in remedium peccati intentus est sicut in intentione gloriae ut coronae dicebamus.

Caeterum id quod Theologi isti supponunt

deus sine intendere penitentia & suppliciu peccatoꝝ, redemptoꝝ & medelꝝ ante quinꝝ peccatꝝ. mihi semper invisuꝝ & a vᵗᵉ theologia alienuꝝ. quido victurꝰ deus auctorꝝ & cauꝝ proprie peccati. videnꝫ & D. Sua. lib. 2. de xursu dei. c. 5. ad 4. ob. & lib. 3. de pdest. c. 8. ar. 12. Vasq. 1. 2. d. 93. c. 2. Lessiꝰ opusc. de pdest. seu. 2. n. 19. & mi theolꝰ qer. ostendo alte ex tali doctᵉ fieri deus n' solꝫ qer. infinite se hre ꝛpu peccati sed etiꝫ dispensatiue, & profuture velle peccatꝫ. & supponꝫ deus sine permittere ipsuꝫ ex meneꝫ sud. sapid vel propter alios fines independentes a pcto. qui intendit finꝫ efficaciter qui sine peccato n' pot executioni mandari. n' pot ni eo ipso intendere pectꝫ. qui n. vult finꝫ efficaciter. vult ea sine quibꝫ finis obtineri n' pot. & quæ sunt ad finꝫ.

Dicunt nonulli 1° peccatꝫ n' est medius ad pœnitentia imo ea quæ quod per penitentia delendu est. nꝰ & necesse vt qui vult pœnaꝫ delet peccatꝫ. Sed 2°. probas istd solent pot esse finis peccati in destructꝫ ipsiꝰ pot intendi pœnaꝫ quod eum potuit intendit destructio peccati qua peccatꝫ: at n' probas vt existat pœna n' requirit peccatꝫ: sicut n. requiritur vt quod destruendu aut mactᵉ qua, sine alio mo. itaq; requiritur vt sine existat peccatꝫ pœna existere n' potest. si q' antequam supponat peccatꝫ deus intendit pœnaꝫ efficaciter, eo ipso intendit id quod essalt requirit ad ipsa, nec discrimen quod cogitur inter ea quæ influunt vt media & inter alia requisita eo vltꝫ est. veritas. n. illius prioris qui vult finꝫ efficaciter vult ea quæ sunt ad finꝫ n' minus influxu quæ sine ea quæ sine. sine illis finis obtineri n' pot sed in exigentia & necessitate eoꝝ. ea qua, sicut vt dixi, sine vt ea influentes, quocunq; mo sine ita requiritur vt sine illis existentibꝫ finis obtineri n' possit. & istis verificatur qui vult finꝫ velle etiꝫ ea sunt ad finꝫ, sine quibꝫ finis obtineri n' pot. quod exemplo morali fit exidens, si ponam Petrꝫ medium intendere efficaciter obtinere a Joane nummos. illiꝰ offeratur occasio media vtiua Joannis curatio. ponam Petrꝫ ea ad hoc perseverare in intentꝫ nummoruꝫ & intendere efficaciter curat Joannis amice suæ morbuꝫ. dubitari n' pot intentꝫ curationis absolutꝫ & efficacꝫ

et volitz virtualz morbi sanitas. quia curatio suppone salu morbiz. Petro aut ante peccatz morbz intendit curatz. ad quod patz refert morbiz et destruendz percuratz eoz ex dicta intentione p̄existente sit ponendz in re a Petro.

Dicunt alij 2o tunc requiri volitz directz rei requisite ad finz 9o res obtineri n̄ pot ab intendente finz nisi per causalitatz directe: at 9o talis res obtineri pot per sola permissz sine influxu directe & volitz directe tunc n̄ e necesse vt qui vult finz velit id quod sunt ad finz: sola requiritur vt velit ipsa directe sialtio mo obtineri n̄ pnt. vel intendit & permittit si per sola permissz fuit res obtineri: quod exemplo medicii adducto ea dicitur pot. ponam9 n. medicu abstz influxu directo in morbz pot per sola permissz p̄stare vt morbz existat. quia tunc medicus vellet directz finz velit directe morbz sed cm permittit: sol9 n. requiritur vt intendens finz velit ea quae sunt ad finz voluntatz sufficiente vt talis res ponatur in re. nec n. e necesse vt medicus alio mo intendat quia vt requiritur vt ponatur a pte rei sed vt medicus ponat a pte rei n̄ requiritur alia voluntas p̄ter permissz quia n̄ e ca9 peccati. si n̄ sequitur deus futurus ex ea9 peccati.

Sed 2o. saltem ad existz peccti quod desinit in finz pmtd n̄ requiritur nisi voluntatz permittentis: tendo in id obtinendz existz peccti per mm medij vt de facto simpliciter quod sic; nrio intervenire voluntatz directz peccti. v.g. n. eoz qui intendit finz n̄ sol9 ponere a pte rei ea quae sunt requisita ad talz finz. sed ex eo ipso talia requisita a media ipsa intentis finz, ex quo sequitur in intendente talz finz n̄ sol9 debere dari voluntatz per quaz tale requisitu ponatur a pte rei, sed ex voluntatz per quaz ipsi ipsis comparet vt medius: hoc aut n̄ fuit a sol9 voluntas permittens talis rei sed nrio e voluntas directa & electiva orta ex intentz. si 3o dicas vult efficaciter penitentia quae sine peccto n̄ pot fieri, eo ipso debet tendere in peccta eaq; in medius. & eo ipso tendit in peccta directe. hinc n. verus e primus quod statui 1a. 2ae. q. 19. intentz vitiari ex malo medio. neq; n. pot voluntas tendere in finz aliquz qui sine facto obtineri n̄ pot quin talis intentio mala sit. (nisi ea ro vincia & ex

dens é, quia qui vult finē vult ea q̄ sunt ad finē.
quod exemplis moralibus fit manifestū. intendit quis sup-
pliciū vsurarij efficaciter vel quia é inimicus vel alia de
ca, ad videt ee media, vnica vt vsurarius accomodet sibi
nummos ex vsura. Ex illa intentē petit nummos ex tali
vsura. in tali casu n̄ pōt dari vsura ee tm permissa, sed
debet affirmari ee volita, quia ordinatur vt medium ad finē
suppliciū. et sic oritur ex tali intentē si ista puella intendens
sibi a iuuene donari torques videat ee media vnica concupis-
centia iuuenis ad quā obtinendā exeat domū bene ornata, ne-
mo quidē negabit ea se hoc vt possit permissiue vsq; talis con-
spicientia iuuenis. sed dicitur illa requirere vt medium ad suum
finē intentū. quod satisfacit vt sit a puella di-
recte volita et ea vt illa intentio obtinendi torques mala
sit. ad quod in medio illo cuius exemplo vtuntur, sit euidens.
ille n. posset licite per mittere morbū et postea intendere
curare. n̄ tn̄ pōt licite intendere Joannis curare efficaci-
ter ante existē morbi. quia talis curatio é vnio ordinata ad
morbū Joannis. neq; aliquis talē intentē efficaciē liberabit
a peccō. signū q̄ intentē finis, eo ipso ee virtualē volu-
tionē directā eorū quæ sunt ad finē requisita ex qua
postea oritur electio sēqlis et volitio ex pluribus. quæ meo
videri ita prīa sunt in moralibus. et hinc accipiunt ex
alia doctā quā statui ad pbitā q̄ ea. c. ff. nempe n̄ solū
intentē vitiari ex malo medio q̄d vnica, sed ea q̄ sunt
plura media inter quæ vnū malū é, nisi excludatur per
voluntē intentē vitiari et malā reddi. quæ doctā verissi-
ma é et intelligit cū prīo volitē finis ee eo ipso volitē
eorū quæ sunt ad finē. vnde si finis n̄ pōt obtineri si-
ne peccō inter medio intentio prīo mala redditur. si aut ma-
lo medio et ea bonis alijs mediis obtineri pōt tunc excluden-
da é malū medium per voluntē vt intentio perseueranter licite possit.
Ex his mihi ī° videtur é permissa pcuratio
n̄ pōt ea effectus intentionis alicuius quæ medio peccō exequi

executioni mandatur. et consequenter permissionem peccati iudeorum et cuiuscunque alterius tiranni persequentis martires non esse effectum intentionis patientiae Christi in opprobriis liberis, et intentionis qua Deus patientiam et martirum fortitudinem praedefiniuit. de quo late materia de praedest. An vero ipsa permissio peccati seipsa independenter a peccato possit deseruire in finem praedestinationis, eeque effectus ipsius, ibidem est diffiniendum. certe effectus esse non potest ita ut medio peccato in finem praedestinationis deseruiat. quod argumento facto conuincitur. fieret enim Deum esse causam peccati dum attingit peccatum non solum utcunque permittendo sed proprie ut medium ad finem praeintentum.

2° certum est ex dictis licet non possit intendi poenitentia et morbi curatio ante praeuisum peccatum et morbum, potest tamen intendi remedium morbi et medicina ut si forte fuerit morbus et peccatum, detur remedium et medicus. hoc modo non est dubium potuisse intendi redemptorem ante praeuisum peccatum et decerni ~~adeo~~ adventum Christi etiam in carne passibili ut si forte foret peccatum esset qui redimeret ab ipso.

De ordine praedestinationis angelorum et hominum. Sectio 2a.

Nihil potest certo statui in praesenti quaestione nisi diffiniamus ordinem quem Deus seruauit in praedestinandis hominibus et angelis. nam si angelos elegit et praedestinauit ante decretum incarnationis et ante permissionem peccati Adami, et elegit Christum et homines ad gloriam post praeuisum Adami peccatum, ut nonnulli sentiunt. licet facile ilgatur qua ratione homines ex meritis Christi passibilis electi et praedestinati sint: non tamen recte ilgitur qua ratione Christus ut caput influat gratiam in angelos sitque est praedestinatus propter quem et in cuius gloriam omnes alii etiam angeli sint electi. si vero ante praeuisum peccatum omnes homines aut aliquos ad gloriam elegit efficaciter obtinendam, certum fit ante praeuisum peccatum decreuisse Christum venturum. est enim Christus causa meritoria electionis ad gloriam hominum. quia tamen res haec ex professo disputatur materia de praedest. ideo breuiter quod sentio dicam ut quid consequenter ad nostra praeuia dicendum sit, colligamus:

Sentio q̃ i° ante huiꝰ absolucõem potu
Adam n' sol decreuisse deu creare Adam & angelos sed
eꝫ decreuisse tot angelos decretos, Gabrielẽ, Luciferẽ & alios
tot hoes Adam, Abrahamu, Petrꝫ, Judã &c. nec plures
nec pauciores: itaq̃ ante huiꝰ culpã quicquid fuit ita futuri
ex vi decreti diuini oes n° hoes quotquot fuerunt, sunt & eorũ
mortem ad hoc in hoibꝰ (nã de angelis statim) quia ante p-
uisꝰ culpã constitutus é Adam eãdem morale hoiꝫ n' possi-
bilitꝫ sed futurorꝫ eo pacto vt peccante Adamo oes in ipso pe
carent & postea nascerentur in eo originali & filijrd.
De qbꝫ discribuitur affirmante Paulo in Adam peccauisse
quod n' pot ilgi de possibilibꝫ illi n. sunt nihil & n' entia &
entis aut nulla sunt proprietates. quod sit de uno de-
creto probo. eadẽ aut erit ro de oibꝫ decretis & in parbꝫ + peco. n. an
Adamo quod Adam peccauit vel n'? si huius n' é. quo- sus sit pote
Postea ex Adamo nascatur, n' oriter in peco. quod absurdũ ee Decreꝫ
quisq̃ videt. si vo huius é peccare & illiꝰ voluntas transfu-
sa é in voluntẽ Adami q̃ ita presupponitur futurus. nec n. pot
ilgi transfundi voluntẽ hois mere possibilis sub statu possi-
bilitatis. neq vo pot applicari pro Pauli quod peccauerit
in Adamo, hõe possibili qui numequã futurꝰ é, posset ñ nas-
ci ex Adamo.

Hoc videtur sensisse dug. q̃stiõ.
ios vbi vult Pelagiꝰ sit aũ. abijciatur a christianoꝝ cordi-
bus iste falsitas. nã sic n' iste gra commendat et ipꝰ qua
creati sumꝰ vt hoes essemꝰ, sed qua iustificati sumꝰ vt hoes
iusti essemꝰ. iste n. é gra per Jesũ xpũ dñm nrm. et-
im enim xpus n' pro multis vt hoes gererent sed promptiꝰ
moreꝰ é vt iustificarentur. idꝫ ht ser n. 15. de verbis Apli
c. 4. vbi ad 12. loquitur aũ Augustinꝰ de hoibꝫ futuris ex
decreto efficaci per mã inuentionis. nã quidã execuꝫ sol-
citꝫ vt diuꝫ illud decretꝫ executioni mandet reprehendere

a meritis xpi & ab oribꝫ sanctꝫ. sic n. plures filij
oribꝫ parentꝫ sc̃duntꝫ illigꝫ debent suaꝫ exist̃ꝫ caliꝫ
oribꝫ. qua vꝫ Paulꝫ debet suaꝫ iustificat̃ꝫ Stephano qui
sibi oroꝫ ea obtinuit, & ad oriale eccl̃ia fieri venire, aliàs
adducendaꝫ ex vi diuꝫ intentionis ita p̃existentiꝫ. Dicta de
ipsi sive illud ecclesiastici, in toto corde tuo honora patꝫ
tuuꝫ & genitus matris tuæ ne obliniscaris. memento quo-
niaꝫ nisi per illos natus n̄ fuisses. & retribue illis p̃. ilgi
-n verba sunt de oribꝫ parentꝫ in ordine ad exec̃ꝫ nati-
vitatis. sicut si quis diceret si Steph̃s n̄ oraſſet, Paulus n
esset conversus, ilgi deberet quod exec̃ꝫ na diuꝫ decretꝫ elec-
tionis Pauli ita existens, per illud medium ē exemtionis mandati
licet n̄ decessent deo alia media forte sensus plane illoꝫ ver-
boꝫ ē vt comendet preces in parentes, quia ab ipsis & per
ipsos accepimꝫ ee decreuit n. deus nos futuros mediis illis
tanq̃a causis malis a quibꝫ nalꝫ dependemꝫ. quæ ea ex-
dunc vt statuamꝫ ante preꝫ Adami n̄ sꝫ supponibiles possi-
biles sed eꝫ decreti futuros quoquo tempus reale cōpleuit.
Dixi deus decreuit instituere caſum Adami
n̄ hoꝫ detrahe sed diu, qui ex illo per malꝫ generꝫ oriremur
quoquo fuissemꝫ. vnde post preꝫ potuit decernere deus hos
aut illos, imo multi videntur meritis & oribꝫ sanctꝫ & xpi
ab statu possibilitatis ad statuꝫ futuritꝫ extracti post primi
originalis peccꝫ. ita plerique opinantur quibꝫ nunquaꝫ pō-
tui assentiri. licet n. vt dixi percipia diuꝫ intentionꝫ ita p̃-
existentiaꝫ de futuris hoiꝫ, mandari exemtionem mediis oribꝫ SS.
& meritis xpi habitis post primum peccꝫ: n̄ cō percipio quom
volantꝫ possibiliꝫ diu manent in ee possibili transfundi pos-
sint in volantꝫ Adami, ita vt de illis diu possit quod pecca-
runt in Adamo. sicut de oribꝫ dixit Paulꝫ ita q̃ ante preꝫ
tes quoquo peccauerunt supponuntur futuri decreti. ita vt
beata Virgo futura supponatur ita vt peccauerit in Adam,

postea disquirendus cu Ferdinando de Salazar.

Sentio 1º anteq̃ fuisset q̃cq̃ Adami, & independenter ab ipso, negotiu p̃destinationis angelor̃ peraret ee. p̃r. quia nulla é excogitabilis de quo propter quã ad p̃destinandos angelos & perficiendu id, expectaret fuisse q̃cq̃. Quis fuit ñ fuit ex se dependa, potuit ẽ deus expectare demeritu Adami ad peccandu & ñ peccandu, vt angelos p̃destinaret: cu ñ expectauerit q̃cq̃ ad p̃destinandu Xpm, potuit etiã expectare Xpi p̃destinatu futura, vel ñ futura, vt de angelis decerneret. Sed 2º. quia ante q̃cq̃ Adami & independenter ab ipso fuisset q̃cq̃ angelorũ: q̃ante q̃cq̃ Adami & independenter ab ipso perfectu é negotiu reprobationis ipsor̃. probo 2ª3. quia reprobatio malor̃ angelor̃ pariuas habuit moras. existentes ñ. quo ipsor̃ & p̃fectu, imediate post sunt ad tartara destinati: si aut ante q̃cq̃ Adami & independenter ab ipso reprobatio consummata é, eode mo p̃destinatio fuit anter & independenter ad peccatu Adami. si ñ. in exemplu é independa antecedentia, et fuit in instanti. Quis ante q̃cq̃ Adami fuit deus indrens ad mittendu, vel ñ mittendu suu filiu: aquus adue erat expectare decretu tante rei ad p̃destinandu angelu, vt si foret decernenter aduenu Xpi, restituerent xpas cãpue illor̃ & gra illis per Xpm offerret. Sed 3º. quia deus negari ñ potest posse deu expectare q̃cq̃ vel ñ q̃cq̃ Adami vt decernent aliud futurũ esset de angelis. negari ẽ ñ pot rõ occultu nobis sine fundo in scripta & dd. asseri. si ñ. videmus deu decreuisse independenter a peccato Adami & anter creare angelos elevatos ad finẽ supernalẽ, neq ad id expectauit q̃cq̃ Adami. quia q̃cq̃ Adami ad id & rio impertinens, eode mo diu debet deus quosdam ex illis angelis quos creaturo decreuit, elegisse ad gloriã independenter a peccato Adam, illisq gra auxilia offuatia ad perseuerandu usq ad finẽ suã vtq decreuisse: alios ñ reliquisse cu auxilijs sufficientibus. ex quo tandu fatu é vt anter & independenter a peccato Adami, angelos p̃destinauit, & negotiu reprobationis ipsor̃um

completum ē.

3° assero plures hoēs imo et oēs electos ee ad gloriam efficaciter obtinendum ante p̄uisum p̄ctum originale. quod ex elect.e angelorum fit verosimile. si n. ante p̄ctum Adami deus elegit angelos, neq admittimus decretum creationis angelorum quin eo ipso demus decretum de saluat.e quorundam illorum, ita n. ē credibile deum decreuisse tot hoēs existere ipsosq eleuare ad finem supernalem quin decerneret aliquos eorum finem illum efficaciter consequi. Dices, quando decreuit tot creare et eleuare, decreuit simul aliquos ex illis destinare efficaciter in finem supernalem, sed n. dum illos elegit quousq videret quid Adamus decerneret peccare an perseuerare. erant n. status longe dissimiles qui constituendi erant, et propterea n. minus expectasse. Sed contra licet status essent dissimiles, in quolibet suppetebant deo media efficacia vt deus consequeretur finem gloriae in illis quos eligeret. si q iam decreuisset quosdam eligere cur distulit electionem hoīum cum n. distulerit electionem angelorum. quia (inquis) electio hoīum facta ē propter merita xpi. xpus aut intentus ē post p̄uisum p̄ctum. bene ais. suppono electionem factam propter xpi merita, de quo postea. contendo ante p̄uisum p̄ctum fuisse. neq n. deus decerneret tot hoēs eleuare ad gloriam quin decerneret aliquos gloriam consequi vt fateris: nulla aut dependentia excogitari pōt a p̄cto Adami vel perseuerantia ipsius, vt deus expectauerit ad eligendos hoēs quae etiam n. sit in angelis. ex quo fit angelos et hoēs ante p̄uisum p̄ctum electos ee ad gloriam.

Quod ex doct.a quam nro saeculo probabilem oēs debent reputare, et iam plerique sequuntur, clare euincio. dicunt B. Virginem n. solum n. contraxisse maculam p̄cti originalis, sed neq habuisse debitum sortiendi, hoc ē, n. solum in 1° suae conceptionis instanti habuisse gratiam et sine p̄cto extitisse, sed etiam in Adamo n. peccasse. Conc. certe Trid. n. solum permittit credere eam fuisse a p̄cto originali liberam, sed etiam ab illa p̄rōe vrli oēs in Adam peccauerunt. q antequam videret

deus ꝑtz futurz, ia decreuerat hanc nꝰ famina facturꝰ
excipere a uiꝝ lege. g ia ipsa elegerat. specialissime n.
istud beneficiu de singularis ꝓrogatiua orta ẽ ex firmo de-
creto perducendi talẽ famina ad gloriã, qua ita studio-
se ab omni labe ꝑseruabat.

Dicit iº uꝝ D. fer de Salazar lib.
de sacrꝭ virginis. c. xx. quod decreuit creare eos qui pe-
cauerunt in Adam. ꝺ imitꝫ pares cꝫ Adamo, nihil decre-
uisse de hac nº famina, nec fuisse pro eo signo futura,
ꝑuisa vº peccto, ex meritis xpi ea decreuisse futura matrẽ
xpi sanctã ꝺ immaculatã, ꝺ sic eligisse. Sed ꝺ. quia
vt supra ostendi, qui pro eo signo in quo dicimur pec-
cꝫ cꝫ Adamo, nꝫ ꝓsupponitꝫ futurꝰ, nꝫ potꝫ incurrꝫ in
ꝑtz nec eiꝰ voluntas transfundi nobꝫ peccare in Adamo.
g quod hec famina nꝫ peccauerit in Adam nec sit pro illo si-
gno futura, nec ipsius voluntas transfusa in voluntꝫ hꝰ
fuit aliquod speciale beneficium ex aliquo affectu speciali
in hanc famina vel nullꝰ. si aliquod beneficiu conferri
debet per prius illi deꝰ existẽtꝭ ipsius, ꝺ decreuit quod hec
famina existat in iº instanti in iustꝫ independenter ab
eo quod peccet Adamꝰ vel nꝫ peccet. quꝰ n. dicat in eo ꝑ-
tisse quod hoies ꝓsibiles nꝫ peccauerint in Adam, aliquod
speciale beneficiu accepisse qui si nunc ꝓducerentꝫ ꝺ eos
nꝫ existerent in peccato ex speciali beneficio sequitꝰ in illa
nꝫ peccauerunt. g si beata virgo nꝫ erat futura, nꝫ potꝫ illi
beneficiu accipere in eo quod nꝫ peccet in Adam. nullꝰ g
beneficiu fuit nꝫ peccare in Adam. g nullꝰ beneficiu fu-
it nꝫ hꝰ maiꝝ peccti ꝺ sancta ẽ. ꝑ. osꝰ. quia si ꝑter
beneficiu nꝫ peccauit in Adam. ꝑter beneficiu nꝫ habuit
maiꝝ ꝺ sancta ẽ. sed accepit gratiã quã in Adamo ꝺ
creatꝰ ẽ. cui in eo quod sine peccto crearetꝰ nullꝰ beneficiu
ꝝ collatꝰ ẽ. g vt defendas fuisse speciale beneficiu nꝫ in-
trare in ꝑtz ꝺ nꝫ peccare in eaꝝ. ia debet supponi ge-

cialissimu affectus in hanc nr̃am famina futuru quo illi im-
pendit pseruatio ab oi labe, & impeccabilitas: atq adeo ele-
ta ante fluxu pcti neq. n. peccati pt beneficiu adeo spe-
ciale sine specialissima dilect. & elect. ex quo rursus fit
ia xpus psupponi futurus 2º id quod intendit Scotus dar
Dices 2º cu eode §. ex. vbi admittit
exclusu illa a pacto & gratis futuris huiu famine fuisse
speciale beneficiu: id cr̃ fuisse ex meritis xpi venturi
post pctu. quod licet conetur explicare semel atq iterũ, nun-
quã potuit percipere quia nõ sit possibile. eode. n. pacto
defendere posset predestinatu Adam fuisse ante quu ipsu,
ex meritis xpi venturi post pctu. na pro illo priori quo
existeret actu Adam pruidet futurus Maria vel nr̃i pfectu
specialis amor in Maria vel nr̃i. dare special beneficiu
vel nr̃i. inter hec nr̃i e dare medium. Si pruidet special
beneficiu & amor, & futura Maria nr̃i peccans. & prout
prium pro quo nr̃i pruidet xpus pruidet Maria electa & pre-
seruata: quod intendis fugere. si nr̃i pruidet futura neq
speciale beneficiu Marie, neq specialis amor. nr̃i pre-
seruatio fuit beneficiu ex meritis xpi. 3º vel Maria re-
dempta nr̃i e etq pseruatiua redempta sicut nr̃i diceretur
redemptus ho ex possibilibus qui nr̃i peccauit in Ada, si
nunc in gra produceret.
Dices 3º cu quibusdã modernis Deus
nimbat pactu cu Adamo semp excepisse ea quã si ipse vel-
let, eligeret in dei matrẽ, nr̃i detrando pro eo signo qua eli-
geret, imo nec an esset matrẽ eligendu: postea vidit facta
deinceps xpum redemptore, ex eius meritis elegit Maria in
ipsius matrẽ. eo ipso quod fuerit electa in matrẽ, ilgr̃i pu-
catse in Adam. cu in ipso pacto fuerit excepta quibus
eligeretur xpi matrẽ. vide sicut habuit hec famina
ex meritis xpi eligi in eius matrẽ, ita habuit quod fuerit
exclusa a pacto. explicant id exemplo. accidit nra Re
familiaritatẽ adendi nouã vrbẽ eo pacto vt Petro sit caput no-

rale incolarum omnium illius urbis, si Petrus sit fidelis omnes sint nobiles et exempti; si Petrus infidelis sit, omnes ignobiles ~~et infideles ex~~ et tributarij excepto pretore urbis qui propter excellentiam officij excipitur a communi lege, et nobilis exemptusque a tributis decernitur. Petrus fuit infidelis; perdidit sibi et omnibus incolis presentibus et futuris illius ciuitatis nobilitatem. In hoc casu Joannes consanguineus amici regis incidit in morbum ad cuius medelam oportet degere in illa ciuitate; petit amicus regis ut Joannes a rege pretor designetur, designatur, pergit ad urbem, nobilis perseuerat. non peccauit in Petro iste, neque ignobilis est. ecce pependit a precibus amici regis et designatione regis, quod Joannes non sit inclusus in pacto, nec fuerit infidelis in pecto Petri, nisi non Joannes pretor designaretur, degens in illa ciuitate ignobilis esset et diceretur peccasse in Petro. similiter quoque omnes posteri Adae qui oriuntur ex lumbis eius, ex pacto peccante Adamo peccant, amittunt nobilitatem et iustitiam, excipitur tamen ea quae fuerit mater Christi; precibus ipsius eligitur Maria in matrem. iam eo ipso Maria nec est ignobilis nec peccauit in Adam. quia ut peccaret deberet oriri ex semine ipsius et insuper non esse mater Christi. ab eo quod a quo fit designari in matrem, fit excipi a communi lege et pacto et non peccare in Adam, nempe a Christo qui post pectum praeuisum redemptor designatur.

Sed 5.a in primis supponis falsum nempe in Adam peccare possibiles si post pectum deus decernat ipsos producere, quod supra reieci. Deinde non soluis quae tu tibi obiecisti saepe conatus. 3.o est manifesta implicatio in eo quod dicis dependere ab electione existente post pectum quod aliquis peccauerit vel non peccauerit in Adam. quando non peccauit Adam, hoc Maria quae tunc erat possibilis vel futura, peccauit vel non? si peccauit, non est excepta. si non peccauit: nunquam potuit peccare quamuis postea non eligeretur

in matrem. nam pctm Adae semel pro se et posteris peractum iam est: potest constitui caput pro his vel pro illis ut pcnte illo peccent: illi tamen qui non peccant quando Adam peccat, ~~sibi~~ siue possibiles siue futuri nunquam peccant: illi vero qui pcnte Adamo peccant non possunt eximi a pcto. cuius ratio a priori est quia pctm Adami potest considerari secundum quod causa est priuationis gratiae in posteris et secundum quod est pctm actuale posterorum ita ut omnes in ipso peccauerint. si priori modo consideretur, recte ilgr pctm Adami iam se extendere ad hunc iam ad illum prout oriantur ex semine illius, ilgrque exclusam esse a pacto perdendi nobilitatem et iustitiam Mariam si eligatur in matrem dei: id tamen non est posteros peccare in Adam, sed subijci poenae pcti Adami. quam rationem licet non nulli considerent pctm originale: id tamen ut ostendi materiam de pctis; non sufficit ut posteri in pcto nascantur et vere habeant pctm. longe aliud ilgendum est, nempe tunc quando peccat Adamus, voluntatem illius reputari omnium, et omnes concurrere moraliter ad illum actum. unde manifeste implicat eum qui non praeuidetur peccare quando Adamus peccat, siue possibilis siue futurus unquam peccare in Adamo, et implicat eum cuius voluntas non est transfusa tunc postea decendentem ab Adamo, transfundi et peccare. parco alijs impugnationibus. restat quod ut si Maria non est decreta futura quando alij peccauerunt, non peccauerit in Adam, idque sine speciali beneficio ut contra P. Salazar arguebam: saltem sine beneficio ex Xpi meritis. si autem supponitur futura maria pro priori ante pactum, ex periculo peccandi in Adamo et pacto, exceptam esse singulari beneficio et consequenter electam ante pactum in gloriam. eadem autem est aliorum imo omnium ratio.

Sententia Scoti et D. Th. Sec. 3.

Sententia D. Th. in praesenti, ar. 3. duabus propositionibus continetur. prima est decretum et voluntatem incarnandi ita fuisse propter nostram libertatem a pcto ut quamuis cessaret quiuis alius finis, posito Adae pcto Xpus veniret

Z. 2° prio ē, deuea & voluntē incarnandi ita fuisse propter finē liberandi nos a pcto, vt cessante tali fine & peccato Adam, Xpus propter alios fines n̄ veniret. hanc sentē docuerat in 3. d. 1. q. 1. ar. 3. & 4° 2ª gen. c. 55. & 1. ad Timoth. 1. Jesus venit in hunc mundū peccatores saluos facere. eā sequit̄ Bon. in 3. d. 1. ar. 2. q. 1. Capr. q. unica. Alē 1ª. Argent. q. 1. ar. 4. Carthus. ar. 2. Magist. q. 2. ar. 3. Ferr. 4. 2ª gen. c. 55. Adit. in p̄senti. Valent. d. 1. q. 1. p. 1. Mol. in Conor. q. 3. ar. 4. d. 1. memb. 1. Vasq. d. 10. Iesuit. s. Reg. d. 28. & Tho. ider.

1° prio pr. quia christus absolute venit propter nrā liberatē & cessante alio quocunq; fine, si tn egeremq liberatē, veniret. dns ther in scripta Basilien. & in Symbolo fidei edito in Conc. Niceno, aprobato in Epheso. Calced. & Tolet. 6. & 11. ibi. qui propter nos homes & propter nrā salutē &c. 2° 3° & 4° pt. quia qui diceret absolute se venire in agrū propter recreatē, mentiretur, si eā iret propter valetudinē taliter vt cessante fine valetudis n̄ esset iturus.

2° prio pr. quia motiua diuē voluntis in hoc quē sunt supra ordinē nāe n̄ sunt a nobis cognosci nisi ex diuā rel. & revelat. sed ex revelat. patet motiuum de equā decentia Xpi fuisse nrā liberatē a pcto. & cessante hoc motiuo n̄ veniret. m. pr. Lucē 19. venit Jesus saluum facere quod perierat. Joan. 3. sic deus dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret vt oīs qui credit in eum n̄ pereat. ad Rom. 3. quem proposuit deus propitiatē per fidē eius propter remissionē p̄cedentiū delictorū. Ad Gal. 4. vt eos qui sub lege erant redimeret. Ad Hebr. 2. participauit eisdē vt per mortē destrueret eū qui habat mortis imperiū. &c videtur exprimi in Conc. supra adductis.

Dicis in scripta frequentē fieri mentionē finis nrē redemptionis & cogitor de motiuis incarnationis n̄ quia n̄ sint alia motiua propter quē deus veniret, sed quia de facto venit propter hoc motiuū vt nos redimeret simul cū aliis. & hoc ro & 1ª quia nro captui accomodatior nobisq; utilior. 2ª nos admonet propriā miseriā & diuā misericordiā. 3ª nihilominus

deg habuit alios fines & motiuu incarnat.is nisi ger qd n'
vlt.m excellentia ipsius misterij. hoiis predestinatio perfectio
vniuersi & dei gloria. & alia qd vel raris explicare
vel n' oportuit explicari.

Sed 2.o quia licet perfectio ordinis &
vniuersi excellentia misterij & alia predicta possint
de fines intenti vt incarnat.s n' eni e necesse vt qui in-
tendit incarnat.s moueat illis motiuis. sic.s illa motiua
in scripta n' finat, & exprimat ista liberatio a peccto, sit
ergo talis de intenta ista liberas vt cessante ipsa, n' veniret
ita vt deus habuerit pro motiuo incarnat.s ista liberat.s a
peccto vtuntq, sed ita vt talis liberatio a peccto sit motiuu ade-
quatu ita vt cessante tali motiuo dicant expresse verbu n'
de incarnandu. Fulgen. lib. 2. aduersus Arrianos. c. 4. si. n.
n' foret caro saluari. nequaquu verbu dei caro factu esset.
& si n' foret sanguis iustus inquit, nequaquu sanguine habu-
isset dng. Aug. ser. 3. de verbis Apost. si ho n' periisset filius
eius n' remisset. & ser. 9. nulla ca' veniendi fuit nisi pec-
catores saluos faceret. tolle morbos, tolle vulnera & nulla
ca' e' medicine. Greg. 4. reg. c. 1. ad illa verba qui fecerunt
ett.a ibi. si q.o pro peccatis venit, si peccta deessent, eius venire n'
oportuisset. Basil. dialogo 5. de Trinitate. sciat aut peccatis occasio
creatura illa diuinitatis gloria occasio fuerint. na si n' peccassemus,
nec saluator esset nobis similis nec sustinuisset ut leo Magnus
ser. 3.m pentecost. Athan. ser. 3. contra Arianos. necessitas indigen-
tiaq, huius interior e' qua sublata carnis n' moueret. & in eode ser.
n' longe ab initio. n' propter q.d propter seipsu sed propter nra salu-
tez & ob demolitez mortis & damnatez peccti. & vt caci eius re-
ciperent & mortui excitarentur, aduenit. plures alios ergo
D. Thom. d. 10. c. 4. & 5. Dicit Alb. solu intendere xpm venisse
in carne passibili adequate propter liberu a peccto venturu in im-
passibili si n' esset peccu. Sed 2.o quia scripta & Alb. n' dicunt
venisse passibile, sed simpliciter & absolute venisse propter liberu
a peccto, alias n' venturu si n' esset peccu.

Pater Suia. d. 5. sec. 3. sentiens deum

incarnat.is p̄cedere p̄uisū absolutā p̄cti, docet post p̄uisū pec-
catū habuisse deū nouā intentū ut veniret xp̄us in carne
passibili redemptor in remediū p̄cti ita ut hoc 2.a intentio
n̄ solū feratur ad circumst.ā passibilitatis sed ad subst.ā incar-
nationis. sæpe n. ꝯtingit ut cū quis h̄t decretū efficax exequen-
di aliquid propter unū finē occurrente postea alio mo-
tiuo intendat illudmet exequi propter 2.m motiuū. tendit quis
Romā hoc anno Jubilæi ipsū ꝯsequendi ca.a: occurrit in via
nuntius referens beneficia ecclesiastica vacare quæ p̄sens
Romæ facile pōt sibi obtinere. iter illud refert iā n̄ solū in fi-
nē Jubilæi sed etiā in finē assecut.is beneficiorū, per nouū actū.
similr q.o post 1.ā intentū incarnat.is, postea occurrente p̄cto
voluit ipsā absolute fieri in remediū p̄cti. quod facile ꝯcede-
rent Scot. et Scotistæ infra citandi. sincerisq. explicant verba
script.æ et Simboli supra allata, quæ asserunt xp̄ū absolu-
tē venisse in remediū p̄cti: cæterū PP. adducti ex verbis script.æ
n̄ solū colligunt incarnat.ē absolute ēē in remediū p̄cti, sed
ita ut cessante p̄cto xp̄us n̄ veniret. propterea P. Sua. sec.
5. ꝯtendit ex vi p̄sentis decreti quod deus h̄t etiā si p̄cedat p̄-
uisū absolutā p̄cti, xp̄ū tn̄ n̄ venturū deficiente p̄cto. nā
1.m decretū incarnat.is ante p̄uisū p̄ctū intendit ipsā perfectis-
simo m.o exequendā: et quia per sciā ꝯditionatā p̄uidebatur iā hō
peccaturus si deus imponeret illi p̄ceptū, incarnatio perfectius man-
dabatur executioni in redemptū quā sine redempt.e. unde posito
illo decreto et scia illa ꝯditionata, fit xp̄ū n̄ venturū ex tali
decreto hoc n̄ p̄cente: quia si posita illa scia deus impediret
absolute p̄ctū ut posset, iā deus n̄ exequeretur illud decretū perfec-
tissimo m.o, et per ꝯsq. n̄ decreuisset incarnat.ē eo decreto sed alio.

Sed 2.a decretū mittendi xp̄ū optimo m.o
vel ē absolute in quibuscunq. circūstantijs, vel ē tm̄ sm̄ oc-
currentē occasionē iuxta alia decreta quæ deus libere h̄re pos-
set. si hoc 2.o m.o: nihil cogebat deū ad permittendū p̄ctū aut n̄
impediendū, incarnatioq. perfectissime mandaretur executioni
n̄ existente p̄cto sine redempt.e, et ꝯsq. ex vi p̄sentis decreti
intendentis m.m p̄fectiss.m adhuc veniret xp̄us n̄ existente p̄cto.
si aut intenditur perfectissimus m.o absolute et quocunq. dato
rerū ordine, fit teneri deū ad ponendū p̄ctū in re tanquā requisitū

vt deꝰ optimo mō i mo decreto exequatur: hoc aut nihil aliud ē q̃ in
i° decreto intendisse xp̃m vt redemptorē. quod ē ꝺ ipso q̃ sup̃
peto. n. an perfectissimo mō omittatur xp̃s redemptor sm se, vel ꝺ
casu quo sit pct̃m. si i° mō. ideꝰ ē decernere incarnatꝫ perfec-
tissimo mō ac decernere redemptꝫ ante p̃uisum pct̃m. si 2°
mō, ex vi primi decreti nō teneꝝ deus permittere pct̃m aut
nō impedire. & tunc nō existente pcto, adhuc posset venire
xp̃s perfectissimo mō nisi eo occurrente occasꝫ vt intentum
fuerat. quę satis ꝺifficile reꝺꝺere arguꝫ ꝺ. th.

Scotus in 3. ꝺ. 7. q. 3. §. ꝺicit sunt &c. ꝺ. 19.
q. x. §. in ista q̃. quinq̃ signa nra ꝺinguit in ꝺcta p̃scia & vo-
luntē. in 1° cognouit ꝺeꝰ & ꝺilexit seipsum. in 2° cognouit ꝺes creatꝰ
in eaꝝ entꝫ. ad quod pertinet cognitio futuroꝝ sub ꝺcta rōe, quę mag-
nuꝫ locū in Scoto fꝺat. in 3° ꝺestinauit ꝺes electos ad gloriā & in
eis i° loco tanq̃ caput om̃ xp̃i om̃. in 4° p̃uidit lapsum p̃mi
parentis & om̃ hom̃ in ipso. in 5° decreuit redimere genꝰ hum̃ &
ordinauit vt xp̃s veniret passibilis & passione sua ꝺes redi-
meret. sine alte plura sine pauciora signa ꝺinguantur, quod attī-
net ad punctū p̃incipale hui sentē in quo affirmat xp̃m et 1m
om̃ ꝺestinatū, caput etiā om̃ angelōꝝ influens in ꝺes gr̃as & glo-
riaꝫ, meritoꝫ ante p̃uisum pct̃m, venturus & Adamo nō peccante. se-
quuntur Alex. 3. p. q. x. memb. 1. Alber. mag. in 3. ꝺ. 20. ar. 4. Bon.
in 3. ꝺ. 7. & plures ex Scola Nōalis. Alber. Pigis lib. 1. ꝺeo. de
lib. arb. Cather. in opusc. de eximia xp̃i ꝺestinat. Jacobꝰ ꝺe Vi-
centia psal. 71. Petr. Gallatinꝰ lib. 7. de arcanis. c. 4. Jacobꝰ Nar-
clandꝰ in c. 1. epla ad Ephesios. & ꝺes Scotista. Videat faber
in 3. ꝺ. 7. ꝺ. 2ª. 1. 2. & hāc veram ē sentē D. Sua. tota ꝺ. 5.
quā in finibꝰ quibus inter nō hē obscuriora prose scriptē &
testimoniū quāꝫ sentē ꝺ. th.

Xp̃m q̃ fuisse 1m ꝺestinatū cā exemplā-
re & meritoria ꝺestinationis hoīm ante p̃uisum originale pct̃m pro-
bari pot ex his quę ꝺiximꝰ sci. 2. ꝺ. ostenꝺimꝰ electos hoīes ad glo-
riā fuisse ante p̃uisionē pcti. electi aut sunt hoīes in xpo
hoc ē propter merita ipsius & in ipsius gloriā. & ad illiꝰ exem-
plar. quod videt Paulꝰ ꝺocuisse ad Ephe. 1°. elegit nos in ipso
ante mundi constitutionē. quo loco nō ſcatur electos xp̃i & electos
fuisse ab aterno & antequā de facto mundꝰ produceretur, sed fuisse

ante ꝓmꝫ mundi ꝓductiꝫ, seu ante decretꝫ ꝓductiꝫ intendit
n. Paulꝫ comendare nobis amorꝫ quo deꝰ electos ē Xpm ꝓ-
sequutos ē: esset aūt inanis comendatio. si per ante mundi sti-
tutionꝫ sōlꝫ vellet diuersꝫ ab eterno electos ēe. Ad D. Pauli phrim
id ē perspicuꝫ ad Rom. 4. vbi dicit Jacob fuisse electꝫ, Esau
aūt odio habitꝫ ante equꝫ quicquꝫ bonꝫ aūt mali exstitisset. vbi ñ
solꝫ intendit Paulꝫ Jacob fuisse electꝫ ab eterno sēd etꝫ ante ꝓmꝫ
ofiensꝫ, vt ostaṫ ē senīa huj. ꝫ interpretꝫ, ꝫ ostendaṫ ma-
destinatiōnis rimo hōis videri ēe senīa D. Th. ꝫiempe oes creaturꝫ ꝓꝑ-
ter electos ꝫ Xpm. in 4. d. 48. q. 2. ar. 2. ꝫ in addit. ad 3. ꝫ.
q. 31. ar. 2. ꝫ 4. Sent. c. vltō. vbi ex hoc ꝓmo deducit ōia ces-
saturꝫ post diem iudicij exceptis hōibꝫ ꝫ angelis ꝫ ijs quā ad eter-
naꝫ statꝰ hōiꝫ in beatitudē ꝫducunt. mundꝫ n. factꝰ ē ꝓꝑ-
ter electos, electi ꝓꝑter Xpm. Xpꝰ ꝓꝑter deum. quod videt
expressisse Paul. 1. ad Corinthꝫ. cuꝫ dixit ōia vestra sunt, vos aūt
Xpi, Xpꝰ aūt dei.

Ꝏpr. eadꝫ senīa ex prouerb. 8. Dns posꝫ-
sedit me, seu vt 70 legunt. Dns creauit me in initio viaꝫ suaꝫ
ante equꝫ quicquā faceret a ꝓncipio. quā verba avis DD. ilgit de
sapientia incarnata. Clem. Rom. Patres Conc. Hisp. Iren.
Basil. Ath. Nazian. Hilar. Ambr. Epiph. Cyr. Alex.
Nisen. Chrysost. Damasc. Aug. Hieron. Rup. ꝫ alij adducti
a Sua. loco cit. ꝫ nouissime a viro Jacobo Pineo. lib. 2. de Xpo
crucifixo. cit. 1. loco ic. q. 7. hanc verba dicī alios sensus pati-
antur, ñ ſnt ñ ilgi de Xpo vt hoc. in illis aūt manifestē dicitꝫ
de ipm ñ quidē in tempore sēd in diuīa intentōe ꝫ decreto. ꝫ propter
ea in ferē dī ab eterno ordinata suꝫ ꝫ ea antequis antec-
ḡiaꝫ terra fieret. idꝫ n. in Hebreo ē ordinata ac deꝰ ipse fuit
me orbꝫ ꝫ instituit vniversoꝫ regeꝫ. seu scopuꝫ in quꝫ tota dei
creantis ferer intentiō. ꝫ vt vel ipsi hebrei cōgnuerꝫ primum
intentionis eiꝫ in creat. quod idꝫ ex primit ecclesiasticusꝫ
c. 24. 5. ego ex ore altissimi prōdiui primogenita ante oēm
naturaꝫ. quā verba etꝫ ilgenda ut de sapientia incarnata.
alia sequentia manifestant. ab initio ꝫ ante secula sum
vt DD. cōes interꝫtantur.

3° ad hoc loca videtur alluxisse Paulus dicens
i. 18. ipse est caput corporis ecclesie qui est principium. et Paulus ante
appellauerat primogenitus omnis creaturæ et in ipso condita sunt omnia in
celo et in terra, visibilia per ipsum et in ipso creata, et ipse est ante
omnes, et omnia in ipso consistunt. quæ verba non solum de xpo ut deo sed
ut homine ilgunt Cirill. Hieron. Hieron. et Chrysost. pulchre Hier.
ante omnes creaturas prodiisse ingenitus est sum assumpsit homis fm non
tempore sed honore. recte dixit omnia per xpm constare, nam ut
recte Cyril. lib. 5. thesau. c. 3. creator mr xpus rerum salutis fun-
damentum ex ante initium mundi fundauit, ut si ignaricat ea-
dem ruinam. in ipso renouaremur omnia inquit Paulus per ipsum et in
ipso creata sunt. seu ut vult Theodor. in ipsum scatet operum
quæ facta est per ipsum hanc nam suscepturam. et q̃ sum mentis Pauli
et verba sapientiæ, xpus prius capite, finis scopus creaturarum
propterea dicitur Habrai. ut refert Galatinus lib. 7. de arcanis
c. 2. d. 4. dicebant deum propter amorem messiæ, omnia creasse
propterea ex xpus appellatur prius alpha et omega. illustria
sunt verba Anastasij Sinaitæ. lib. 1. in exameron. quibus do-
cet xpum semper affuisse productionum creaturarum ut bene esset.
et concludit post multa in hanc sentm. quidquid vniuersa quæ
cernitur diligentia pertinuit creatum ad imaginem xpi structa
fuit. omnia per ipsum et in ipso xpo visibilia et invisibilia cre-
ata sunt, dei Aplus dicens omnia. aperte ostendit quod ipsa ex in-
visibilis creatura prius figurata et facta fuit in xpo. pulchre
Rupertus de glorificat. Trin. lib. 3. c. 20. n'ho propter angelos
imo propter hoc quendam angeli quos creati sunt, sicut cæ-
tera omnia restantes id exposo. et prosequitur locum ad Col. et liber
prouerb. 3. et concludit, quidnam hoc est nisi ac diceret antequam
quicquam faceret deus a principio et ego hoc vel illud faciebam, parem
in proposito ut ego verbum dei caro fierem et in hoc habi-
tare magna charitate et summa humilitate quæ [illegible]

4°. idem sapius repetit Paulus. cetus. ac est in
statuendo primatu xpi super omnia creata. quæ docet ea per ipsum
constare. vnde ad Hebr. 1. dicit, quem constituit hæredem vniuersorum
per quem fecit et sæcula. quo loco sermonem facit de christo

in qz hoc docet Clem. Alex. lib. 1. de side ad Gregines. Chrysost. Theophilac. Theod. ad hoc cap. ex Grecis. ex Latinis vo Prim. Thomas. Anselm. Hugo. alludit vo Paulo filo Coris ad verba proverb. 8. Quando ponderabat fundamenta terre. quo ex erat cuncta componens. i. sustentans, ex habitud. propterea Paulo eodem cap. vers. 6. de Xpo. ait. Cum iterum introducit primogenitum in orbem terre dicit Et adorent eum omnes angeli ei. quibus verbis non solum ostendit Paulo ex Xpum tempore statuto ex matre natum esse proposito fuisse angelis adorandum, in cuius nomine omne genu flectendum et infernorum, sed et in ipso mundi exordio proposito fuisse a patre adorandum ibus angelis per revelationem misterij incarnationis indeq orta occasione casus Luciferi & sequacium. quod optime docuit Jacobus Pinto tot. cit. loco 6. & videndus Jacobus de Valentia psal. 96. qui post adductis & explicatis locis Paulli in hunc sensum, dicit cui legi Lucifer cum suis sequacibus noluit obedire. imo soluis xpi tentauit usurpare & ideo cecidit. ex quibus dictis & propemodum aliis quibus parco, mihi non modo probabile, sed theologice certum sit quod Scotus intendit, nempe deum non ex pecatis primum xpm venturum decrevisse, sed ante ordinem ipsum decrevisse. qd multi etiam ex Sctis fatentur. porro si his adjungas ea quae S. Aug. dixit. xpum non potuisse decerni in actu primo redemptorem ante primum peccatum, electum hominem ad gloriam fuisse ipsum peccatum, vt dixi sec. 2. fit xpus ex vi decreti quod deus de facto habuit, venturus etiam si Adamus non peccaret.

Sic quae refert Vasq. s. presertim cap. 20. ego vidi illis solutis imo verbo impugno, admittens locum scripturae quae adduxi sive hinc alias interpretationes; non tamen probat Vasq. neq sive, vera non est germana ac plurimis receptae traditae. qui non fugiet ad alias interpretationes locorum, satis locus vigeret. Ostendit sententiam Scoti locis istis in vero sensu efficaciter probari: mihi autem aliud videtur Scotus quod adverti sola sententia sine praejudicio alienae.

Propterea quidam moderni tenent xpum potuisse & sine peccato ante peccatum non efficaciter, sed tm ineffaciter ex cuius amore deus produceret creaturas, sine in intento gloriae

qua deꝰ illa dibꝰ subꝰ intendit, ꝛc inqt. ex tali n. intentᵒ
inefficaci tendit ad danda dibꝰ auxilia sufficientia per quᵃ
possint ea ꝓsequi. & hoc deꝰ excendunt ad ipsa permissiue.
Dicunt n. posse deum permittere pecta ex affectu efficaci ad ꝓstan-
tissimu remediu quod per ipsu parabat. cui n. a malicia
fuerit possint retardari ne ipsu permitteret, ab excellentia
remedij ineffaciter amati potuit alliꝰ vt permitteret. quod
videt docuisse Chrysost. hom. de deo & cra. ꝓpbat, inquit, per
hoc deus quia habuit facere bona de transgressionibus hoꝝ. & deo
illa permisit.

Sed 2ᵒ hanc solutᵒ obijcio pro Scoto. in pmis
loca scripturᵉ si quᵃ probant, magis probant quᵒ videlicet in-
efficaciᵉ: quod quia ex ipsis locis ostendi n. vrgeo. 2ᵒ deꝰ n. ht vo-
luntᵉ ineffaciᵉ circa ea quᵃ ipse de ipso efficit, & quᵃ millom
pendent ab voluntᵉ creatᵃ. propterea nulla gloria ineffaciter dꝰ
quia ꝓsequutio gloriæ pendet ab hᵘ voluntate. ꝛ decreꝰ vt mitten-
di filiu suu & producendi vnionᵉ hypostatica, deus respuit can-
quᵃ vnicᵃ cauꝰ & adequatᵃ, dio independentᵉ a voluntᵉ creatᵃ
non minꝰ quᵃ creatio angeli vel hoꝝ: si adue deꝰ in executu ipsius
ocursu matris & assensu voluntario, id quidꝰ n. fuit ex indigentia
alicuius. deus summe ꝓnꝰ nihil pot retardare ab executu si semel
vult. quo argto solet probare deus affectu simplicii n. amare
creatas possibiles. 3ᵒ quod addit de permissᵒ orta ex affectu
ineffaciᵉ ad remediu, eodꝰ mᵒ impugnat de voluntas efficax re-
medij. pot deus permittere pecta propter finꝰ independentes a
puto: & quia n. ē indecens sed decens permittere mala quibꝰ
ipse pot dᵒ & quo mᵒ voluerit mederi. & dixillis bona ꝓsequi.
quod voluit Chrysost. 5ᵒ. caret moueri ex intentᵒ boni quod
deus ꝓsequi ex malo permisso, ad permittendu malꝰ siue effica-
citer siue ineffaciter bonu intendat, indignus deo. multa alia
argta apud sabꝰ. ita prossima sentᵒ aperienda.

Deus possibile in remediu peccatoꝝ.
Actualiꝰ dei ex sua voluntᵉ remisse

Sectio 4ª

Illud quod quis propter vnum finem facere decreuit, si videat ad alium finem conducere pot referre ad ipsum, et tunc eadem res quae vel propter se appetebatur et erat finis intentus, vel propter finem longe diuersum manet relata in alium, sequensque actus referens in nouum finem occurrentem efficax e' vt talis ~~res~~ res alias amata propter se vel propter diuersum finem indimetz maneat relata exemplo adducto rem Iges, tendo Romam Iubilei ca^a, labor itineris e' propter Iubileum, accipio nuntium, amicum meum intimum esse Romae tunc refero iter ad visendum amicum et v^e dicere possum me iter agere propter videndum amicum Romae quia finis ille taliter amatur vt intentio et amor ipsius sit efficax ad referendum iter in ipsum et eadem ro esset si n' vna res ~~in~~ sese offerret sed plures, vel quod negotium meum ageretur Romae, vel ludus expectatissimus, vel Sancti canonizatio, vel esset spes obtinendi pingue beneficium et similia. de quo. c. 2. ad. q. 18. dixi.

Recolenda etiam sunt quae docui d. p^ced. Xpum in priori na^a antequam haberet carnem passibilem extitisse in rerum na^a, datamque illi optionem passibilitatis vel impassibilitatis dependenterque a volunt^e et elect^e Xpi venisse passibilem, et mortem sustinuisse cum posset n' mori si velit. vt Chrysost. docuit.

His positis quicquid sit de decretis antecedentibus p^uisum p^ecti. Dico 1° deum post p^uisum absolute p^ecti p^finisse et decreuisse aduentum Xpi in remedium p^ecti eo affectu vt quauis alias supponatur in deo intentio incarnat^is vel propter ipsam vel propter alium finem sit sufficiens vt incarnatio maneat relata in remedium p^ecti, et v^e dici possit esse propter remedium ipsius, propter nos et propter nram salutem. hanc vt minimum probant quae adduxi pro sent^a D. Th.

Dico 2° n' solum intendit deus aduentum Xpi in remedium p^ecti affectu efficaci ad referendum id quod alias iam ante intendebat propter alios fines, sed strictissime intendit

aduentu xpi in carne passibili in remedium pecti orig.
priusi et actualium quae forent, ita vt non existente pecto
xpus non veniret redemptor in carne passibili.

Dico 3.o deus in execut.e misit xpum in
carne passibili dependenter a volunt.e xpi dando illi op=
tionem passibilitatis vel impassibilitatis.

Dico 4.o deus non decreuit in intent.e
carnem passibilem in remedium pecti nisi dependenter a
volunt.e xpi decrando illud medium. pr. quia deus in redemp=
tione hominum semper intendit perfectissimam manifestationem
diuinorum attributorum quae maxime reluceret in satisfact.e xpi ex
iust.a ad quam fuit oio nria incarnatio. satisfactio vero esse
non poterat ex iust.a nisi daretur xpo optio s.a a nobis pro=
bata. q etiam in intent.e decreta est vita passibilis xpi de=
pendenter a volunt.e ipsius. quod valde comendat amorem
xpi in nos et dei qui pectores nos ita dilexit vt propter
nram salutem filium suum vnigenitum daret non vt cunque sed pas=
sibilem, quo maior esset vtilitas nra et ipsius gloria.

Doct.a harum dicorum quod attinet ad decretum
mittendi xpum passibilem adaequate in remedium pecti ita pro=
batur argtis sent.a D. Th. vt nisi per ipsam plene authoritatibus
non possit satisfieri, per ipsam vero plane illis itur obuiam; et quod
attinet ad script.a loca et PP. quae docent xpum venisse in re=
medium pecti planissime explicantur iuxta hanc doctrinam.
docent n. xpum venisse propter nram salutem quod non solum
de aduentu in carne passibili est verum, sed etiam de ipso aduentu
sm se quamuis alias esset venturus ex vi antis decreti. id n. non
obest quo minus occurrente pecto videns deus infinita bona
quae ex remedio pecti per xpum oriri poterant in tale reme=
dium aduentum xpi referre et praeterea primaria intent.e et
adaequate decerneret propter tale remedium aduentum in carne
passibili. id quod clarius exprimunt PP. dum dicunt xpum ita
venisse in remedium pecti vt non veniret nisi esset pectum, qui de

aduentu in carne passibili ilgendi nrio sunt. tum quod ipsi sese manifeste explicant ita loqui: tum etiam quia neque ad id quod intendunt, neque loca scriptae vnde id deducunt, aliud postulat.

Pro quo aduerte in scriptura nusquam reperiri xpum non venturum si Adamus non peccaret, aut remedium pecti fuisse adequatam causam aut saltem sine qua non, deus non fieret homo. id solum dicunt ~~sed~~ quinque aut sex Patres qui licet nullam paterentur explicationem cum tamen sint alij Patres qui dicant xpum venturum independenter a pecto, non tamen propterea redderem sententiam Scoti improbabilem. Adde illos loqui de aduentu in carne passibili. de quo nos cum illis dicimus ita fuisse propter remedium pecti vt nullo modo veniret passibilis nisi Adamus peccasset. 1° Hieronimus aperte loquitur de aduentu in carne passibili. ibi: si non haberet sanguis iustorum inquiri, non haberet ipse sanguinem. sermo. n. est de sanguine eo quem inquirebat qui passibilis est. Aug. vero etsi in aliquibus ~~loq~~ locis dicat absolute ita venisse propter pectum vt nisi pectum adesset, non veniret: in alijs vero eandem sententiam profert de aduentu in carne passibili. saepe. n. addit fra serui accepta. sepe meminit mortis crucis. et alia. videatur 3° hipognost. et saepe alibi. Greg. vero nihil aliud intendit loco cit. ad lib. Reg. quam quod in benedictione cerei ipse protulit o certe nrum Adae pectum quod xpi morte deletum est. Cyril. clare loquitur eo loci. de carne passibili, statque ab Scoto loco sua adducto. et infra magis patebit. Leo loquitur de aduentu in similitudine carnis pecti. Atan. toto illo serm. loquitur de xpo prout fuit sacerdos qui morte sua nos redemit. si vero aliquis P. non tam dinete loquatur de aduentu in carne passibili, per alios est interpretandus.

Decretum incarnationis praecessisse praeuisionem pecti venturumque xpum etsi Adamus non peccasset. Sectio 5a.

Quicunque authoritate locorum scriptae et PP, quos adduximus sec. 3. conuictus sentit decretum incarnationis praecessisse praeuisionem pecti, consequenter asserat xpum venturum etiam Adamo non peccante. etsi. n. laudandi sint

Decreuit xpus finz saculoz & caput angelorz & hoiz, decreuit ipsuz saluatorz hoiz & redemptorz si forte indiguissent. Hanc dicit Irenaz lib. 3. c. 3 dicens cuz peccatum esset saluans oportebat quod & saluaret, seu ne in aliquo n sit saluans. & Cirillz lib. 5. thesau. c. 8. presumatur ante xpus & in ipso nos des superaedificamur, eoz ante initiuz mundi in ppsia dei ut cuz ordine diuo benedicto maledictz anteiret, & damnatz in mortez vita postliminio & seruituez diaboli, adoptiis libertas posset nae hiae superatis malis quae interim acciderunt, in pristinaz, per graz xpi qui fundauit eaz in bonis, dignitez reuerteret. legendz est totuz caput, pserim in fine, vbi aperte colligit ex similitudie architecti regiaz des seruentis timentisq pericula casq prospexerat cautelis firmisq fundat ita deuz nos ante mundi institutionz ad gloriaz eligentez propter xpuz firmissm incisse in ipso fidez ut si forte caderemus, in ipso possemz renouari. ex hac hoc patet quod absolute dixit & dr xpuz ita uenisse propter peccatores ut non uenisset nisi essent peccatores. ex vi pmissis decreti. ita ut si peccatores sint n peccatores qui adhuc sint sub peccato, sed eos qui sunt cum periculo si forte inciderint. naz propter liberandos istos peccatores si essent, uenit xpus etz in prima intentione. quo sensu accipio illa uerba hiemi peccatores n abhorres quia mater nunquaz fores tanto digna filio etc xpus. n. ex vi primi decreti uenit propter peccatores. 2. ad saluandos si essent. sicut dr de sacrto penie instituz propter peccata, & sicut medicus ad regnb. propter morbos si forte sint quito e periculz & timetur.

Dico 3o etz Adamo n peccante des fuisset homo ex vi decretoz quo stat de facto deuz habuisse. Hoc e de mente Scoti & authoz 2e sentde 3a sei. dducte. & pr. 1o quia ante Adami peccatuz dauit plures hoes eleuit ad gloriaz efficaciter obtinendaz ita ut Adamo n peccante gloriaz osequerentur. sed des hoes eleuit ad gloriaz, sunt eleuti in xpo & propter xpuz. 9o. 2sq 2o euidens. micertus ex Paulo supe dducto. ma. stat ex sei. 2z. & pceptu pr. quia des mundum dixit propter electos. 9 in prima mundi die

quicunq; admittunt tale decretz ante p̃uisz p̃cti. & p̃terea dicunt deu; in ipsa i^a intent^e aliquid intendisse quod licet nequaquam cu; permissz p̃cti. qua n̄ seguta n̄ esset illud decretz sed aliud: tñ neq; absolute defendunt ~~dict~~ opinionz D. Th. nec dicunt rz ilgibilez. cu; ipsi alias sentiant deu; n̄ pe ex primaria intent^e intendere p̃mittz aut p̃uisz p̃mittz: eadz aut to è de quocunq; alio fine qui sine p̃cto obtineri n̄ posset, ad quz deseruit permissio. de quo i^a sec. & latius ma^a de p̃dest.

Dices cur n̄ potuit deus eodz actu velle permittere p̃cta & in remediu; talis p̃cti velle sine p̃mittz sive redemptorez? ad hoc aut n̄ è necesse vt p̃uideat futurz absolute p̃ctz. Reo me huiusq; solz impugnasse eoz dorem^a qui dicunt deu; in priori signo habuisse decretz incarnationis & xpi redemptoris ante permissz p̃cti: illi v^o qui eodz volunt^e indiuisibili ez rō dicunt deu; pe permittere p̃cta & velle remediu ipsiz, sicu; L. Mol. sentiant constituentes vnu; indiuisibile decretz cū dō, in p̃senti mihil dicunt s^a nos. eadz n. indiuisibilis voluntas pe permittere p̃cta & velle remediu ipsiz quod permittitur. si vt ostendant deu; pe eodz actu sin se intendere redemptorez per missionis & simul velle permissz in ordine ad talz finz, ita vt remissio sit finis, & permissio sit voluntas vt mediu; ad talz finz: hoc mihil iuuat id fieri per vnu; indiuisibilz actu; an per plures. & eodz argto impugnandi sunt, quod sequeretur deu; de ca p̃cti.

g^r osq; ad dictu Dico c^o. Deus ante p̃uisz p̃cta & independenter ab ipso decreuit aduentu; filij sui in mundu;, quez p̃fixit finez vniuersi, caput angelor & hoīm; p. doctrinā scripte Louis qud sec. 3. adducit pro sent^a Scoti, & propeinfinitis aliis qui late prosequitur Jacobus Rinco loco cit. Dsi. n. illa ostendat quacunq; xpus nobis p̃stiterit, ea nobis p̃stitisse crucifixus & passibilez. in quo videtur insinuare xpus ante p̃uisz p̃ctz intentu; redemptorez forte tñ loquitur in exercit^o & supponit merita xpi in intent^e independentia a carne passibili. de quo infra & ma^a de p̃dest.

Dico 2°. in illa i^a intent^e qua deus

& ante deberet ipsis ia⁹ dabantur electi. id certe videtur scripsisse Bern. ser. 3. in Salue Regina vbi loquens de B. Virgine sic ait & vt breuiter concludam, de hac & ab hac & propter hanc dies sicut⁹ facta ē; & propter hanc totus mundus factus ē.

2°. quia xpus ē caput influens n̄ solū in hoes gr̄a & gloriā, sed etiā in angelos. sed angeli indepen-denter & ante ad p̄ccm Adami habuerunt gr̄am & gloriam; nec illo m⁰ pendebat beatitudo ipsorū ex eo quod Adam⁹ peccaret, quia vis n̄ peccaret, xpus veniret. nā colligitur ex dignitate ca-pitis quā habuit xpus in hoes & angelos, n̄ quomōcunq, sed influ-entis quod ꝓprium ē gr̄a & gloria.

3° probo ex i⁰ & 2°. hoc, supposito ijs quæ i⁰ fuit ostendi. dem⁹ primaria intent⁹ n̄ intendisse aliquid quod beat⁹ sua⁹ anexionē cum p̄cto nec potuisse. nā si xpus fuit fi-nis intentus & primarius propter quē ōia producta sunt, & in alia 1 intent⁹ n̄ fuit intentus redemptor in actu 2° nec potuit. quā-vis n̄ essent p̄cta, veniret. +

1° probo ex ijs quæ 2° fuit ostendi, nempe B. Virginē n̄ potuisse ꝓpter xpm eripi a cor. debito quo oes in Ada peccauerunt, nisi supponatur xpus & B. virgo ipsius mater ante & indepēdenter a p̄cto. Licet plures theologos n̄ multū esse moueamur hoc argto. quia nihil ducunt affirmare B. Virginē peccasse in Ada dum⁰ asserat in nullo instanti suæ exist⁹ habuisse maculā p̄cti. tū quia plenā fuit a seculo ea debuit⁹ Beata virginē prosequuntur vt quia, one. Frid. libet reliquit ea existimare immunē a cor. lege qua dicit Paul⁹ oes in Ada peccasse, similiter decreuerint id pri-uilegiū defendere, propterea hoc dies valde vigere debet hoc argū, cū ostenderimus id defendi n̄ pōe nisi ante p̄cta xpus supponatur, propter quē & cui mater sit electa & propterea a cor. lege excepta.

3°. quia Ada ante p̄cta habuit fidē xpi ventur⁹ & quāvis n̄ peccaret, xpus veniret. probo 2da⁹. quia in illa gr̄a qua⁹ obtinuit Ada⁹ ante p̄cta sine sit i⁰ in qua dicitur ē, sibi mirmet⁹ ipsius quod per actū subsequentes meruit ante p̄cta fuit deo independens a p̄cto nec habebat vllā anexionē cū ipso. sed tali gr̄a fuit deo dependens & fide xpi venturi & xpus venturus

esset quæuis n esset pecc. Non assignabilis facile in quo dependeat illa grā a pecco, neq ostendes infallibilē meaionē cū illa. cū tñ illa sit inexa cū xpo venturo. ia ostendi 1m dns, quia é expressa sentª Aug. Hier. in. c. 5. ad eph. Aug. lib. 9. de gen. ad lit. cap. Leonis magni epla 23. quod é ad dcm D. Gelas. Constantin. epūs. bares. 45 Prosp. lib. 1 de promiss. & præd. pte. 1. c. 1. Bern. ser. 6. in vigil. nat. S. Th. hic. ar. 5. ad 2. & 2. 2. q. 2. ar. 7. qui id colligunt ex verbis illa gen. 2. hoc nunc os ex ossibus meis et addita authoritate Apli ad eph. 2. sacr hoc magnū é, ego autē dico in xpo & in ecclesia. quidquid sit an fide xpi obtinuerit illa, ia iustificati (supponō n. propria dispositē sufficiatē ex certa videtur illa habuisse fidē & cognitē xpi ante peccē & per ipsa meremur grā quā n habuit mexitē cū pecco.

6. quia plures RR. stant a nobis. Irenæ lib. 3. c. 33. ad Cyril. s. thesau. c. 5. supra adducti. quibus luce clarius explicatis adhibeantur, rejiciunt xpi aduentū ducentū ea ante quinq pecca, cū illis illis qui locū prouerb. 8. Ignaue de sapientia incarnata. sed videndū Cyril. lib. 5. c. 3. ibi. si vt horum dicunt vt nos produceret deus filiū produxit, erit ipse propter nos factus, n nos propter ipsū. cuius nobis n aget gras qui propter nos é. erit ergo ipse sui dona mā vt sæpius dixi: n. n. vir creatus é propter fœminā, sed fœmina propter virū. & infra. si propter nos filius factus é, prius nos enim apud deū. sic. n. deo placuit deinde filius propter nos intendisse videbitur. sed clarissime Ruper. adductus, ita vt nulla patiatur mutatē. lib. 3. de gloria & hon. filij hois in Mat. & lib. 12. de glo. Trin. & processu xpo. 3. c. 20. ibi religiosē dicendū reuerenterq audiendū, quia propter hunc hoc gloria & honore coronasti deū ita creauit. & infra. recte dicit n hoc propter angelos sed propter quem dixit hoc angelos factos ee & cætera ita. & infra. si certe Aug. absurdē esset dicere ita n pcta generat homū, n fuisse futuras. de si propter hoc vt nascerentur pecta fuisset mirū. q uid de isto capite & rege diu electos angelos & hoīs sentiendū nisi quod & ipse mane diu mirū n habuerit pecta vt hos sceret ex horibus. delitias suas charitatis cū illis habiturus. quibus verbis mis eisdē angelis Ruper. sentiā suā & nrā probauit.

ex dictis p̃sertim sec. a p̃t. ad argta oppositu.

Solutio 2ª. de mō vnionis verbi incar.

explicata sufficientia, necessitate & fine propter q̃s exstitit incarnatio, restat D. Th. explicare essa & qualitates ipsius incarnat. alle interuenit nexus ille dctissimus quo nā diu & hūa in eadē persona coalescunt: interuenit & ipsa actio qua talis vnio producitur a tota Trinit. interuenit id q̃ quod p̃stat verbū quod incarnatū nā hūa: nempe ipsum trāx ita vt subsistat in verbo. quod explicamus per hoc assumere diuinum verbū diuinum assumptisse nāz hūam hanc assumptam de verbo. in quo licet forte nihil in re diuinū ab vnione hypost. sciat, sciat tñ ide subdiuersis rebus & proprietatis de quibus in viis dixi. quibus restabit in quo differat assumptio ab vnione, & hoc ab incarnat.

ex vnione q̃ verbi incar. nō resultabit aliqua vna nā: sed diuina & hūa licet vnita, impermixta tñ permanserunt. vnde talis vnio nō è facta in nā vt vna nā resultaret; sed in persona & hypostasi, na eadē è persona diuina & hūa eadē hypostasis quia vtraq nā diuina & hūa subsistit. licet hypostasis seu persona xpi sm se ꝯsiderata simplex sit & incomposita, tñ si ꝯsideretur prout exercet munus subsistendi in nā diuina & hūa, sic diuina persona composita. occasione compositionis quā in persona xpi intercedit explicat D. Th. vnionē ad corpus de qua q. s. redibit sermo. porro nā hūa nō è vnita verbo aeternaliter sed per vnionē subsequē creatā qua nō immutat deus realr sed nāz hūam ar. 2. explicat D. Th. in quo assumptio & vnio differant. licet vtrobiq extrema extremorū quod vniuntur, nō sint diuersa maxima, bene tñ extrema medij in quo vniuntur. & per ipsa hūa nā elevata è ad summum & perfectissimum donum gratiæ quidē accepta in meritis aut aliquo alio gratificabili qua nā hūa digna fierent vocata sed per gratuitam dei voluntatem xpus meruit sua incarnatione aut digna erecta potuit ipsa mereri de digno. sds SS. DD. qui xpum professi sunt, meruerunt ipsa de congruo. Tandē ar. 12. explicat qua vnionis nō de xpo nāli tanquā proueniente ipsi ex principijs hūanis, sed cū dicit nāli vt proueniente in hūanā nāz causata a diuina nā ipsius xpi. quo sensu ex gratia liberali sed dicit xpo nāli, & similiter vtraq dicit sed nāli, quia ab initio xpi facta fuit unita.

Disp° 12ª

De tro ipso qui per vnionem hipost: seu marnat̃ resultauit.

Des hoc cognosce tradit à viris Rr. Sua. vasq. Val. D. Ruguea. qui referunt & sectant hereticos ex professo. ego breuiter errores recensebo & bonos catholicos proponã. oportet aut̃ litteras D. Th. doctoris perspectas. breuissime & clarissime L. Berang ora perscrutet. quæ velim videas.

Varij errores. Sectio 1ª

Veteres fuit error Eutichetis, Apollinaris, Dioscori &c. qui non monophysitæ dicti sunt. i. vnius nat̃ asserores. quia dicebant in xpo ee vna nat̃. i°. quia ex diuª & hūª per mixtionẽ vna resultauit. vt in mixtione phisica stingit; aliq adeo nec mansit in xpo diuª neq hūª sed 3ª resultans per mixtionẽ. quam vocabant humeroroñ Theod. lib. 4. hæret. fabul. Dolemio. quæ secuti sunt Jacobitæ appellati Acephali. i. sine capite. quia nõ habebant episcopos per quos regerentur. 2° alij dixerunt nõ manisse in xpo nat̃ hūª sed diuª in quã conversa fuit hūª. tribuitur ab aliquibus Eutichetis ex Aug. hæresi. 90. licet alij aliter explicent Eutichetis errorẽ, hunc tribuant Apollinari. quod parũ ad rẽ nram interest. sed ad historicã. dicebant isti xpm subsistere quidẽ ex duabus sed non in duabus nat̃. quia vna nat̃ cum persona offendebant, addiderunt nõ solũ xpm sm diuinit̃ passum, sed ex tota Trinitate. 3° alij dicebant in xpo ee vnã nat̃ hūª in quã diuª seu particulã diuinitatis fuit conversa. quæ errore Apollinari tribuit Aug. hær. 55. 4° alij dixerunt per compositionẽ resultasse vnã nat̃ ex duabus manente vtrãq salua & integra sicut ex corpore & aiã resultat vna nat̃. Huius erroris meminit Imperator Justinianꝰ in edicto fidei ad Joannẽ 2m. quod hic com. 2. tom. quilibet orẽ notã desiderat hoc errore & hæreticos. videat Bell. com. 2. lib. 3. de xpo. a. c. 2. Vbi tradit in quo Recentes hæretici cum antiquis conueniant, & quina eorũ sequaci sint ex vno seculo. Sua. d. 1. sec. 2. vasq. d. 14. c. 1. ea quibus alij diuites sani male grauẽ referunt.

Z error huic oppositus fuit Nestorij archi-
episcopi constantinop. inicio quidē diuisit asserentis duas perso-
nas in xpo. postea vō subdole affirmantis vnā personā. & astruen-
tis duo suppositā seu duas hipostases. quia persona, aiebat,
ē nomen dignitatis, & nō ē complementū nāe sicut hipostasis aut
suppositū. dicebat q̄ in xpo fuisse duo suppositā nō vnū, ita
vt deus & ho in xpo nō vnione substāli sed accidentali uniretur
atq; adeo quē hoc ex B. virgine natū, & deū nō dei sed hois genī-
trice. hunc aut hoc verbo dei fuisse assumptū & vnū illi acci-
dentaliter. 1o quia in xpo templo habitabat. 2o
quia inter verbū & xpm fuit maxima vnio voluntatis & mu-
tuo amore arctissime inuicē sunt. 3o quia in operibus verbi
vtebatur hoc illo admirabili sacrando. 4o participat honō-
moris & dignitatis. quia verbū stulit hoc illi vt adoraretur
tanquā deus nō propter se ipsum sed propter verbū inuntū.
Hunc ē Nestorij errorē extat ex Cyrillo in pluribus opusc.
quē cōtra Nest. scripsit. & ex actis Ephesini Synodi cōtra Nesto-
rium inuocatā. & ex Evagrio. lib. 1o hist. c. 7.

Vnig errori inhaesit fuit mala metaph.
qua existimabant personā seu suppositū nihil addere supra
nāe. ex quo cū viderent Eutychetes in xpo vnio ē excedere vnā
personā, incidit ē quod vnā nāe Nestorij vō videns vnio ē ex-
cedere duas nāe incidit quod ē ex duas personas.

In xpo ē duas nāe in eadē persona seu hipostasi verbi vnitas. Sectio 2a

Octo hos tres errores dicit D. Th. 1o ar. 2i. ed3o. & eutychetes damnauit
Synodo Calced. quā fuit 4a generalis. Nestorium conc. ephes. quod
fuit 3m generale. & vtrāq 6a synodo aut 4a & conc. lateran. 1m
sub Martino 1o consule. vide & Hispalense 1m can. 23. & tol. 6m
can. 6.

Sit 1o ista certa de fide. in xpo sunt duę
nāe integrę & mensura, duę dnę ita vt ex vtrāq nā vna nā
resultauerit. pr. quia vt ex scriptis fidei patet, xpus ē vē deus &
ho. vnde nō potuit ē mixtio duarū nāz, quia neq; esset vē deus neq;
vē ho, neq; esset Patri nec nobis substalis. nō ita potuit ē nā
ex duabus diuinitatis in humanā propter eandē rōnē. quia ita
nō esset vē deus: neq; potuit humanitas fieri in diuinitatē, quia nō esset
vē ho. nec possēt mori nisi sit diuinitas. neq; ita potuit fieri

cedere v.a compositio duarum naturarum ita ut ex illis una natura resultaret. neque enim istae duae naturae sunt partiales et imperfectae. quae non possunt concurrere per modum partium ad constituendam unam naturam, tum quia divina natura est actus purus non veniens in compositionem: ad componendam autem unam naturam requiritur ut partes illius sint in potentia ad componendum: cum etiam quia si ex deitate et humanitate resultaret una natura composita ista esset communicabilis et re ipsa communicata tribus divinis personis, et sic essent tres personae Christus. sicut sunt tres deus. quae vero contra ob. ijti possunt, recte dissoluit Bel. et Sua. breuiter et dominicus Becanus. de incarnatione c. 6. q. 1.

2.a Cl. in Christo est tantum una persona et una hipostasis in duabus et ex duabus naturis existens. est de fide et ex ipsa patet tertium unionis hipost. non esse naturam sed personam Christi, seu Christum subsistentem in duabus naturis.

Vm persona Christi sit composita.

Sectio 3.a

In Christo domino potest considerari unio duarum naturarum in eadem persona et unio naturae humanae cum divina personalitate. negari enim non potest ex unione verbi cum humana natura ipsam quoque divinam naturam unitam fuisse cum humana non ita ut divina divini possit transisse humanam, neque proprie ipsam assumpsisse. neque proprie incarnatam esse, vel tamen ratione divini suppositi et personae cum qua divina natura identificatur, divini potest divina natura unita cum humana in eadem persona verbi: de quo infra. Quia cum unio humanae naturae non sit immediate tractata ad naturam divinam sed immediate ad personalitatem seu verbum. licet persona Christi divini possit composita ut subsistit in duabus naturis et ex duabus quae locutio passim apud PP. reperitur. tamen quod attinet ad personam Christi consideratam in ordine ad naturam humanam et unionem per quam fit unum ex duobus realibus ~~et~~ realiter inter se unitis. non videtur posse negari veram et realem compositionem, non per quam resultet una natura composita ut constat ex sec. praeced. erit ergo compositio personae ita ut absolute divini debeat persona Christi composita ex personalitate

diuª d nãª hiª per quã verbũ existat ho cũ n vna subsª
composita resultet, d ista n̄ sit nãª restat vt sit suppositũ
negº n pot ee aliquid compositũ substale nisi nãª vel suppositũ.

Neg video quã potuerit ee in hoc ro dubitan-
di sufficiens. dsi n vł sit persona verbi ꝯsiderata ante vni-
onẽ ee dia simplicẽ realr loquendo (quã hinc compositẽ permã
quã persona diuª ꝯstituanter essa absoluta d proprietatibũ
relatiuis. de quo n̄ é quæstio) cñ si verbũ ꝯsideretur post vni-
onẽ cũ humª, negari n̄ pot ee extremũ illius compositi quod
ex nãª hiª d verbo resultauit. si aũt compositũ resultauit, d
verbũ é alterũ extremũ illius compositi, erit ergo pars quædam,
n̄ quæ imutetur aũt perficiatur. sed quæ erit vnionẽ d sit ergo erit
nãª. ita vt ex verbo d nãª hiª resultet ho xpc compositus
substalr. hanc compositẽ in hoc hoc xpo, ex verbo quæ noe
diuinitatis solent exprimere d ex nãª hiª, n̄ pot negari
catholicẽ: hanc aũt volumꝰ scire d n̄ alicui dr diuinꝰ xpus
ee persona compositã; n̄ quidẽ ꝯtendimꝰ nec possumꝰ, in
ipsa personalitate verbi quæ é vnica personalitas in xpo. d
in diuinitate ee aliquã compositẽ ipsa n semper é simplex per-
sona verbi: quia in ipsa vnione in compositẽ d vnionẽ ad hiª
nãª, ex ipsa d hiª nãª ho xpus seu persona composita re-
sultat; noe cui quidã n̄ remuunt ꝯcedere verbũ vt vnitũ cũ
hiª nãª ee seu ꝯstituere personã hitã. quã ego pure recte ditã
facile admittere, ꝯsultius cñ esset asserere verbũ personã
dictã incarnatã seu hiatã, d xpm personã n̄ hitã sed compositã
ex subsª verbi d humanitate.

Dices: persona composita d simplex
diuersa persona é in roe personæ: sed xpus ex post vnionẽ
n̄ é diuersa persona a persona verbi. g proprie n̄ é per-
sona composita. propter hoc angi d alios eiusdẽ prondeni
seu minoris, antiqui theologi noluerunt ꝯcedere xpm ee
personam compositam. sed mihi melius videtur, ꝯcertim ꝯs ex
vra Societate premitis ꝯsentientes ea quæ de persona xpi

tradunt PP. et Conc. quae ego prudens omitto; id absolute
concedunt. ego vellem mihi antiqui Theologi seu aliquis mo=
dernus si quis negat, diceret an ex personalitate verbi et
ex natura humana quid unum resultavit? rursus an istud unum sit
simplex an compositum? an istud compositum habeat extrema
seu partes unitas? (extrema unionis partes appello) an istud
compositum sit aliquid substale? an sit natura substalis? porro
cum de fide sit ex tali compositione non resultasse naturam et com=
positum substantia sit constans ex personalitate et natura humana, erit
persona composita. verbum n. cum habeat posse trahere naturam divinam
per omnimodam identitatem et naturam humanam per unionem. habet esse sine se
personam simplicem, et idemmet constituere personam compositam
ex quo non licet inferre dari in Christo aliam et aliam personam, sed
eandemmet personam verbi quae sine se simplex erat venire
in compositionem per quam Christus subsistit persona eadem divina
sed tamen in natura humana vel homo, et dicitur persona composita. Ad
argumentum quod dinguo maiorem. quando in persona composita intrat
eadem ratio personae quae erat simplex, tunc persona com=
posita est diversa ab ea quae fuerat persona simplex, ne=
go maiorem. et hoc modo dinguo etiam posset mi. licet n. persona
verbi non sit diversa, est tamen apta trahere naturam divinam per iden=
titatem, et sic est apta esse sine se persona simplex, et est ap=
ta trahere naturam humanam per unionem. et sic est apta ut sit pars
compositi substalis seu constituere personam compositam.
Videatur Vasq. d. 16. c. 2. et Sua. d. 7. sec. 3. si breviter
omnia vis complecti lege Becan. c. illo. 6. q. 3.

Dicis. quod eadem ratione dici potest Christus
persona creata et temporalis. nam compositio est in tem=
pore facta. si quod dicitur persona composita quia unitur cum com=
parte, dici etiam poterit persona creata sicut etiam non nulli ad=
mittunt personam humanam. Respondeo. multum interest in rebus divinis
his vel illis terminis uti. et semper utendum est illis quibus PP. utuntur.

vnde cum tro personae compositae vtantur PP. neq aliud possit intendi quam xpum in qtz hoc vt ee compositum quia dicit extrema realr dmcta et vnita personalitatem diuinam et naturam humanam, recte pot dici xpus persona composita cum non scetur in personalitate diuina compositio; sed solum in eo quod resultat ex personalitate et natura humana, nempe in hoc hoc xpo: at vero per trum personae humanae vel per trum personae creatae aut temporalis scari pot aliqua personalitas seu substantia creata, quod tn falsum e oio, et propterea similes proes semper negandae. si aut hoc xpus e persona humana xcedatur ab aliquo probato authore et tu velis ipsam xcedere, semper sit cum addito ro humanae natae. quia simplr prolata videtur reduplicare supra personalitatem, quae non e humana sed diuina. Quo vero dr persona composita non reduplicat supra personalitatem solum. quia ipsa compositio e tale prdtm quod de se magis applicatur toti quam vni extremo reduplicando supra illud.

Disp.o 13. Quae et qualis sit vnio humanitatis ad verbum?

Multa pnt venire in hanc d. quae fuse tractaui in phila agens de vnione substali ptium phicarum materiae et frae propterea breuiter supponens quae philica sunt, ad Theologicam gradum facio.

De vnione hipost. quaedam supponuntur. Sectio 1.a

Supponendum e 1.o inter humanitatem et verbum intercedere mm quendam dimctm a ptibus substalem, supnalem, qui sit relatio transc. non prmtalis. ee quid dimctm a ptibus pt. quia ptes pnt existere sine vnione. ee mm, quia non vnitur alia vnione, vnitur aut si esset res separabilis a ptibus. ee substalem, quia per illum resultat vna persona per se composita et completur

nãm hui⁹ in rõe subsistentis; ẽ supernale, quia é supra vires nãm. quia nã hui⁹ ñ dicit ordinẽ ad illã, quia é supra exigentia huius imo & totius nãm; ñ ẽ relatõ primale pt. quia hoc é dicere quodda, quod posito fundo pot deeé ex defectu ẽi & absolute ẽs relatio primalis relegater in 2m modo Constantinop. generali: cũ damnet eos qui dicunt nãs hui⁹ vnion sine gra & relatõ. Vbi sol reijcitur vnio mystica per relatõ amicii ad amicũ, effectus ad cãm filij ad patrẽ, & astruitur vna vnio rigorosa & per se quid ea ipso é dicere seu relatio transe. hui⁹ m⁹ erat aut quandã realẽ in tempore existentẽ. quo ẽ probari pot ẽ quid dictũ a pribus de quo alias.

Supponendũ 2º rõe huius vnionis non dicam hoc quod existat per existẽ diuinã sed sol quod subsistat per verbi subsistẽ. multi dicunt in p̃senti thom⁹ parmẽ scholia. quã impugnare ñ valeo ad p̃sens ad lib. 2m p̃b. sup: pono aũt existẽ ñ dmqui ab essẽ actuali. atq ideo illa vnio sol tendit ve diuinitus nãm hui⁹ subsistat per hypostasim diuinã & p̃prietatem appellatã hypostaticã quodda, prior & integra huius Verbi vnion ẽ extremũ vnibile per se cũ verbo, causatiue mater vnionis & apta ve compleat atq ideo existens imo quãuis existẽ dinguerer ab essa. intelligibilis esset actio producentis vnionis inter extrema realia realr existentia quia verumq sua esset existẽ, imo ipsamet vnio hr sua, per actõ productã. nec é illigibilis actio quã ñ crear ad producendũ ẽ quod ñ erat in rerũ nãa.

Supponendũ 3º hanc vnionẽ duarũ nãrum in Xpo. ẽ quidẽ perfectissimã, arctissimã & iure appellari pot maximã vnionũ propter dignitatẽ personã in quas mea nã vnitur: imo mea sentẽa propter ipsã diste extremorũ quã vnionẽ ipsã reddit admirabilẽ & p̃stat ve deus hõ & diuinitas & hõ deus. ita ẽ verbo p̃tes ipsas nãs hui⁹ colligunt ve morte mysticã incidente carnẽ & aiã ab invicẽ separatis, adhuc vnio dissoluta ñ fuerit. ex quibus capitibus excellentia huius vnionis inter ẽs alias euidenter habet B. Bern. lib. 5º de cõsid. ex ijs quã in nã reperiuntur rez dmitatẽ, nulla ea arcte eam fortiter ea inseparabiliter, ea astruendo per vnũ per se vnit. doctes vnionẽ quant⁹ cũ mã & vnionẽ filij celestis cũ sua mã; aiã cũ illeu. Sed has ẽs

superat vnio hypost. si attendam⁹ ad ptes nā sigillatim sumptas. et si attendam⁹ ad vnionē totū compositū ex ptib⁹, in qua quid excellentissimū reluceret et admirandū. ea. n. vnio qua verbū assumpsit aīam nunqua dissoluta ē, quia eterna ē, dissolubilis nec ē. huiusq⁹ vnionis perseuerantis in triduo mortis xpi nō solū ex voluntate dei sed ex nā ipsa vnionis debeat vt ptes dissoluta per mortē, iterū inter se vniantur vt verbū sit vnitū cū toto composito deū nā hūa quod in nulla alia vnione reperitur alij alias excellentias considerabunt.

Supponendū 1° bene vnionē considerari sm̄ vna qua includit ee ad min⁹ diuisibiles in ptes integrales dea ea pte ee mālē: negari n. nō pot cui pluribus ptibus carnis quas per triduū mortis xpus amisit. verbū vnitū fuisse. vnde tunc partiales vnio verbi ad illas ptes dissolueban⁹, perseuerantib⁹ aliis ptib⁹ vnitis. maior difficultas ē an vnio verbi cū aīa ē corpore sit eadē indiuisibilis, an vō composita ex duab⁹ ptialib⁹?

Quida. n. simplicē ee affirmant. atq⁹ ideo in triduo mortis deperditū fuisse vnionē verbi ad aīam qua habebat in toto composito dū alia resultasse. mouentur, quia putant subsistē compositū ee indiuisibile ēt nō ex ptialib⁹ compositū cū aīe verbū succedat loco subsistē nālis vnitū indiuisibiliter cū toto composito qua vnione destructa per destructē compositi resultat vnio cū ptibus ipsius ab invicē dissolutis.

Ego vō supersedens a longiori impugnatione sentio verbū per vnionē dictā cū aīa vnitū; et licet alias existimē compositū hoc simplicē subsistē nec deberi mālē subsistē nisi prout in toto subsistit, adhuc existimo verbū per vnionē dictā cū aīa copulari, ab ea qua cū corpore vnitur. 1° a posteriori. quia si vnio hypostatica asseratur indiuisibilis ex pte corporis et animi, sequitur in mortē xpi deperdi priorē vnionē et demū produci alias duas vniones cū corpore et aīa, siquidē n pte vnica vnione iungerētur cū corpore et aīa ab invicē dissolutis. quoniā alias existeret illa vnio in extremis loco distantibus: hanc aut varietatē vnionū sine necessitate huius misterij astruere, parū philosophicū ē.

1° a priori. quia subsistē nālis compositi

humani quamvis indivisibilis sit, vnitur corpori et aiae
2a vnione. q. etiam subsistentia verbi quae substituitur loco
illius, vnitur 2a vnione. Consequentia videtur bona. pr. ans. quia
vt docui in philosophia subsistentia naturalis compositi humani non est a-
lia a subsistentia propria aiae rationalis, quam videlicet obtinet
aia pro priori ad vnionem cum corpore et pro posteriori coi-
cat corpori, et in statu separationis secum asportat.
Sed haec subsistentia vnitur corpori et aiae duplicata vnione
quia aia vnitur per seipsam immediate, corpori vero per
vnionem a se dimitam quia ab aia est inseparabilis et
separabilis a corpore. q. vnitur duplicata vnione.
ex quo habet solutionem argumentum Recent. oppositum oppinantium;
quia hi subsistentiam indivisibilem ponunt modum proprium totius
compositi afficientem aeque materiam et formam. ego vero pono in-
divisibilem proprium aiae rationalis et afficientem corpus solum
per coicationem aiae.

Dices licet aia maneat cum eadem
vnione ad subsistentiam naturalem in statu compositionis et sepa-
rationis; corpus tamen variat vnionem. q. etiam corpus Christi
in statu separationis variabit vnionem. Negatur consequentia quia
ideo corpus in statu separationis aiae variat vnionem sub-
sistentiae naturalis quia subsistentia naturalis quod limitata sit non potest
vniri corpori ab aia separato; subsistentia tamen supernaturalis
potest vniri, et de facto vnita fuit corpori separato
atque ideo manebit vnita per eandem indivisibilem vnionem.
q. vt non subsistentia supernaturalis aiae non aemulatur naturalem in eo
quod deserat omnino absque vnione corpus separatum ab aia
vt illud deserit subsistentia naturalis, sic nec illam aemulabitur in
eo quod deperdat vnionem priorem.

Quare supponendum est 5o vnionem hipost.
esse partim spiritualem et partim materialem; materialem ex parte corporis et spiritua-
lem ex parte aiae. vnionem verbi cum corpore esse materialem res est per-
spicua quia sbtatur adaequate in materia. vnionem vero cum aia esse spiritualem
pr. facile quia non est unde sit materialis siquidem vtrumque extremum

é spualē, tam quod respicit vt sbē quā quod respicit vt trū.

Supponendū denique vnionē hipost. n̄ ēe dinctā ab assumpt.e quicquid asserant alij dicentes assumptionē ēe actē productiuā vnionis. pr. quia verbo conuenit specialr assumptio sed verbo n̄ conuenit specialr productio vnionis. ḡ assumptio n̄ ē vnionis productio. erit ḡ ipsa vnio quae specialis ē verbo.

Negabis cōsq̄ quia assumptio ē vnio et productio simul, quod complexū ē speciale verbo. Sed cōa apphensa sola vnione verbi cū huat.e et seclusa act.e apphendimus assumpt.ē huat.is ad verbū; imo si per impossibile verbū copulans sibi huat.ē n̄ produceret vnionē adhuc humanitatē assumeret, quia vnitet sibi huat.ē trando et sustentando illā, quod solū ē n̄ aliud ē fralr assumere. sicut ma.a sustentat frā et fra infrāt ma.ā etsi neutra vnionē producat solū quia ht vtraq vnionē per quā proprium cuiusq munus exercetr. ḡ sola vnione hipost. fiet formaliter assumptio verbi. Confir. ab eo verbū dr assumens, a quo huat.as dr assumpta: sed huat.as n̄ dr assumpta a product.e sed a sola vnione, quia huat.as n̄ ē producta per act.ē productiuā vnionis. ḡ verbū ē assumens a sola vnione; ac per cōsqs, sola vnio erit fralr assumptio.

Ob. 1.o subsist.a nālis n̄ assumit nā.ē quāuis vniatr na.e trando ipsā. ḡ sola vnio subsist.e n̄ ē assumptio. Rēo. vnio subsist.e sustentantis nā.ē assumptio n̄ v.o vnio subsist.e sustentatae in na.a: at subsist.a nālis creata n̄ sustentat nā.ē sed potius sustentatr a na.a quia magis pendet subsist.a creata a na.a quā na.a a subsist.a: subsist.a v.o diu.a ē sustentans na.ē hu.ē n̄ v.o na.a sustentans subsist.ē diu.ē, quia magis pendet na.a hu.a a subsist.a diu.a quā subsist.a diu.a a na.a hu.a. Ideo ḡr vnio subsist.e diu.e cū na.a hu.a erit fralr assumptio quāuis n̄ sit assumptio vnio subsist.e creata.

Ob. 2.o huat.as n̄ ē assumens quāuis sustentet vnionē hipost. ḡ nec verbū ē assumens per vnionē.

quia vnio potius coniaret sbto effectu fralem assumendi quam
tro. Nego rsq. instoq in ipsa productione vnionis, quae
quidem sbtatur in huat cum ipsa vnione; et tn illam n denominat
assumentem, sed verbum. Ratio e. quia m intercedens inter
duo extrema diversa sortiri pot comparatione diversorum rationes
diversas. sic idem motus denominat vnam rem agentem, aliam
patientem, aliam productam, et eadem vnio compositi na-
turalis constituit materiam sustentantem et formam sustentatam
formam informantem et materiam informatam quia pro diversitate
extremorum sunt eorum facultates et functiones diversae.
quae per eundem motum exercentur. similiter eadem vnio
hipost. constituit verbum assumens, et huat assumptam
quia per eandem vnionem verbum vnitur vt extremum
sustentans, et huat vt extremum sustentatum.

Dico 2.° D. Th. in presenti ar. 7. dis-
tinguit vnionem ab assumptione, quod assumptio e actio n vero
vnio. q. ed. Resp. D. Th. n distinguit vnionem ab assump-
tione a parte rei, sed solum in modo scandi; nimirum quia vnio
n scatur per modum actionis, sicut scatur assumptio. vnio. n. vtrumque
extremum denominat vnitum. assumptio vero alterum assumens
active, alterum assumptum passive n quidem physice sed gram-
maticaliter. preterea assumptio pot sumi vel in fieri
vel in facto ee. assumptio quidem in fieri e actio pro-
ductiva vnionis; quo pacto sumitur a D. Th. assumptio
aut in facto ee, e sola vnio; quo pacto sumitur a nobis.
Vbi aduerte productionem vnionis distinguendam ee in presenti
ab ipsa vnione; alias n. nullus datur disputationi locus.
quae supposita distinctione actionis ab vnione, vertit in dubium
in quanam earum constituta sit assumptio?

Caeterum rogabit quis; An assumptio hu-
manitatis ad verbum requirat vnionem verbi cum ipsa vni-
one essentiali pretium huat inter se? ita vt verbum n solum vni-
atur corpori et aiae sed etiam vnioni qua corpus et aiae inter
se vinculantur? sunt n. qui existiment n pote aliter

ilgi assumptione humanitatis a verbo. quia vnio
verbi cū corpore dat̄ soli constituit verbū assumens
tres huat̄ n̄ vero huat̄ quia huat̄ p̄ter p̄tes constituet
essale vnionis. quare pōt perseuerare vnio verbi ad p̄tes
huat̄ quin verbū vnitur huat̄ vt dicit in tribus mansis pri-
deoq vnio verbi dr hypostatica quia ē constitutiua suppos.
talis ꝯ persona, si tñ verbū n̄ huat vnionē cū vinculo
huat̄, vnio verbi ad p̄tes huat̄ n̄ ē constitutiua hypostatis ꝯ
persone. quia perseuerante illa vnione cū p̄tib⁹ dissolu-
ta vnione p̄tiū inter se n̄ constituit per illā hypostatis
ꝯ persona. ꝯ assumpt̄ huat̄ a verbo constituit vnio
verbi cū vnione essali p̄tiū inter se.

Verumtamen ego dicendū existimo
verbū n̄ assumere huat̄ assumendo vnionē essalē par-
tiū illius. moueor 1° quia subsist̄ nalis n̄ erat vnionis es-
salis humanitatis. ꝯ nec illa erat subsist̄ dei. ad nīm suppo-
no ex met̄ a ꝯ p̄bo. quia subsist̄ dei ēt inter quās
vniret nalis cuius loco substituit.

2°. quia vitanda ē quodcūq scripsit
sit salua fide, assumptio extremi quod verbū diuinitat.
cū quia id volunt theologi illo prologuio cōi. quod verbū
assumpsit nunquā diuinit; cū quia sic vitatur multi-
plicatio ꝯ destructio vnionis hīgorē. sed salua fide huius
misterij fuit vitari assumptio vnionis essalis qua n̄ pote-
rat n̄ diuinitate verbū in triduo mortis xpi. ꝯ vitan-
da ē eiusmī assumptio. p̄r mi. 1°. quia cone. ꝯ theol.
duo explicant hoc misterium nullā faciunt mentionem
huius vnionis sed solū vnionis verbi cū corpore dat̄. 2°
quia vt verbū dicatur absolute assumpsisse huat̄ suffi-
cit quod assumpserit p̄tes essales humanitatis vnitas
inter se specialiter, qualis n̄ assumpserit vt vnitas re-
duplicatiue; cū quia licet huat̄ essalē includat vnionē,
tñ in recto solū importat p̄tes de vnione in obliquo, cū
quia ad veritatē sensus absoluti n̄ requirit veritas sensꝰ

reduplicatiui: quia verbum absolute dr assumpsisse corpus extensum, passibile et quantum, quamuis n habuerint vnionem cum extensione ipsa, quantitate et passionibus, q ut verbum absolute assumpserit huatem, n requiritr ut assumpserit vnionem sed corpus et aiam quae vnita inter se sunt specatiue huatas.

Vnde constat ad rationem dubitandi quia ut vnio verbi facta sit absolute ad huatem, sufficit facta esse ad eius ptes essales, quae vnitae specatiue sunt huatas. item ut ea vnio sit absolute hipostatica, sufficit quod sit specatiue quatenus est constitutiua hipostasis existente sbto capaci quod est huatas.

Sectio 2a. Explicatr Causa efficiens vnionis hipostaticae.

De causa finali dictum est in superioribus cum ageretur de motiuo incarnationis. De causa frali nihil hemus dicendum cum eam n heat vnio hipost. De causa efficienti dicemus in hac sec. de causa mali in sequenti.

Dico 1o. solus deus est causa principalis efficiens vnionis hipost. quia soli deo tribuit scriptura vnionem hipost. Math. 1o. 10. quod n in ea natum est de spu santo est. et Lucae 1o. 35. sul spus santus superueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. A qua clue nullus dissentit.

Dico 2o. nulla creatura pot esse causa principalis vnionis hipost. ita oes theologi. et probo. quia nec creatura constituta in ordine naturae nec in ordine supernali pot efficere vnionem virtute propria et cnali: n prior; quia alias vnio hipost. esset nalis et ho esset nalr deus. n posterior; quia si cui creatae ordinis supernalis competeret haec virtus, esset substa supnali: at in prijs quae mo supponimus repugnat substa supnalis. q ett.

Praeterea esto n repugnet substa supnalis, n valebit illa proprijs viribus efficere vnionem hipost.

1° quia dedeceret maxime deum quod posset creat.ª pro suo libito efficere hoīem deum, item angelum et quamvis aliam substantiam completam, ita ut debito naturali esset ligatus deus ad coniungendam suam naturam creat.ᵃ 2° quia nulla creat.ª potest suis viribus evehere aliam ad esse excellentius eo quod ipsa habet, praesertim si excessus sit infinitus: sed esse dei excedit infinito intervallo esse cuiusque creat.ᵃ ergo nulla creat.ª potest aliam evehere propriis viribus ad esse dei. Confirmatur non potest efficere unionem hominis virtute principali nisi qui est homo; nec unionem caloris nisi quod est calidum aut formaliter aut eminenter. ergo nec unionem ex qua consurgit deus nisi sit deus aut formaliter aut eminenter.

Dico 3° potest creat.ª esse causa instrumentalis unionis hipost. quia nulla hic apparet repugnantia ut non apparet in product.ᵉ gratiae et aliorum donorum supernaturalium, ad quae efficienda potest elevari creat.ª virtute divina ut fert probabilior theologia.

Dico 4°. Non satis constat an aliqua creat.ª fuerit de facto causa instrumentalis unionis hipost. quia de B. Virgine id est maxime dubium. nam ut beata virgo esset mater dei non erat opus efficientia unionis hipost. quia reliquae matres non efficiunt subsistentias filiorum; sed unionem solum inter animam et corpus. praeterea ex nullo effectu ad extra aut revelat.ᵉ divina expressa in scripturis id potest coniectari.

Sectio 3ª Quodnam sit subiectum unionis hipostatici?

Subiectum aliud est sustentat.ᵒⁿⁱˢ et causalit.ᵒⁿⁱˢ materialis ut materia comparat.ᵉ formae corporeae; aliud infrat.ᵒⁿⁱˢ seu recept.ᵒⁿⁱˢ, ut materia comparat.ᵉ animae rationalis; aliud solius denominationis ut materia comparat.ᵉ suae creationis dimittae. quod est subiectum sustentat.ᵒⁿⁱˢ est etiam infrat.ᵒⁿⁱˢ et denominationis; et quod est infrat.ᵒⁿⁱˢ et recept.ᵒⁿⁱˢ est etiam denominationis: sed non econtra quod est subiectum denominationis est etiam recept.ᵒⁿⁱˢ, et quod est recept.ᵒⁿⁱˢ est etiam sustentationis ut constat exemplis adductis.

Assero 1° subiectum sustentat.ᵒⁿⁱˢ unionis

hyporstatica, ꝯ sola huatas ꝺ nō verbū. pr. quia si verbū exerceret sustentatōꝫ ꝺ causalitꝫ mālꝫ in vnionem hyporst. mutaretr verbū per vnionꝫ. quia mutari nō ꝯ aliud quāꝫ aliter se hre quāꝫ antea se hebat per mm sbti sustentantis; nec. n. aliter mutatr huatas per vnionꝫ quāꝫ sustentando mālr vnionꝫ. sed verbū vnitꝫ in tempore huat hret se aliter quāꝫ antea se hebat per mm sbti sustentantis. ꝙ verbū mutaretr per vnionꝫ.

Assero 2o. sbtꝫ infrat⁹ ꝺ recipit⁹ eiꝺē vnionis, nō ꝯ verbū sed huatas. pr. quia verbū nō recipit vnionꝫ necꝫ infrat per vnionꝫ, quia alias reciperet in se imperfectꝫ quāꝫ essalr otinet vnio. ꝓterea quia licet comparatꝰ fra realis independentis a sbto possit dīqui subtꝫ recipiens a sustentante; tn comparatꝰ fra modalis dependentis vnio a sbto recipiente dīqui nō pōt. vt probaui. 1o. ph. quia sbtꝫ solꝫ recipiens in eo duncarat dīgr a sustentante, quod absq recipiente pōt ex na rei existere fra vt ait absq corpore: absq sustentante vo nō pōt, vt subsistat absq na. sed verbū nō ꝯ sbtꝫ sustentans vnionꝫ qua ꝯ fra modalis vt nuper dicebamꝫ. ꝙ nec ꝯ sbtꝫ recipiens.

Assero nihilominꝰ 3o. Verbū pōt dici sbtꝫ denoīis, vnionis hypost. quia per vnionꝫ hyporst. nō solꝫ huatas ꝯ vnita verbo sed ea verbū ꝯ vnitꝫ huat. nō ꝛ solꝫ huat recipit ab vnione hypost. denoīs exeomi vniti sed ea verbū recipit illaꝫ. confirmatr. hec denominatio verbi vniti existit aliubi: sed nō existit in huat qua nō ꝯ verbū. ꝙ hec denoīo existit in verbo. ꝙ verbū ꝯ aliquo mo sbtꝫ denoīis comparatꝰ vnionis hypost.

Sed ia vrget difficultas. quia hec denoīo nō ꝯ reālis sed realis. quia verbū recipr licet vnitꝫ huat. ꝓterea nō ꝯ extimo sed intimo. tn quia verbū nō ꝯ

extrim^e ho sed interim^e cu^z quia aliter comparatur verbum cu^z huiat^e quia cu^z omni^e sine amore creato, à quo extrim^e denotatur: quod profecto dubio voluit Athan: du^z dixit in simbolo Simbolo sicut ex corpore & ai^e fit vn^o ho ita ex verbo & nat^o fit a^o vn^z fieri x^pus. g verbu^m dic^z mutabiter realr & interim^e per vnione^z hipost. quia realr & interim^e ht se aliter verbu^m dic^z per hanc denotio^z realē & interim^e quia antea se hebat. confir. quia sbt^z recipiens denotio^z intrinseca n^o potest dmgui ab sbto recipiente fra^z qua tribuit eigm^i denotio^z. quia denominatio realis n^o dmgr ab ipsa fra. si verbu^m & sbt^z recipiens denotio^z realē ab vnione hipost. erit etz sbz recipiens vnione^z hipostatica.

Hanc difficultate^z censet insuperabilē & cui^z maxima^z in hoc inserito P. Sua. in p^senti. d. 3. sec^z propter quā plures sentiunt cu^z Caiet. in p^senti. q. 1. ar. 1. vnione^z hipost. ex p^te huat^is & verbi n^o ē simplicis sed ZS, alia ex p^te huat^is extrim^i verbi & interim^i huat^e directe in ab ipsa: alia ex p^te verbi extrim^i huat^e & interim^i per identitate^z cu^z ipso. Alij v^o asserunt cu^z P. Soria in p^senti d. s. n. 4. & Mro Albertino. Corollario 1° ex primo subst^e. q. 5. theol. dub. 1. & P. Lessio, de diu^is perfect. lib. 1. c. n. 51. hanc vnione^z hipost. ē simplicis & interim^i solū huat^e & non extrim^i verbo. Alij v^o cu^z P. Sua. supra. sentiunt hanc vnione^z ē quidē interim^i verbo sed n^o vt sbto sed solū vt ens. quod sufficit ad advertendū a verbo mutat^i quā profitea ē solū sbto.

Ego in primis censeo vnione^z hipost. sine simplicis sicut ZS, constituendā interim^i verbo quia humanitas n^o ē verbo extrim^o sed interim^o. sic quidē verbu^m n^o ē ho extrim^e sed interim^e nec sumitur cu^z huat^e sicut p^t cu^z obto, sed vinculo constitutiuo sufficiente ad compositū per se & constitutū vn^z x^pi veri dei & hois. Deinde censeo hanc difficultate^z n^o solui ponendo vnione^z hipost. ZS alterum verbo identificata^z cu^z ipso: altera in huat^e directe ab huat^e & verbo; quicquid sit de possibilitate prioris vnionis identificate cu^z verbo, quā pluribus impugnant Recent.

quæ facile poterant explicari. quia vnio se tenens ex pte huat^is n̄ pot ēe oio extrim^a verbo, sed intrim^a saltē vt tro: at ostituta ea vnione intrim^a verbo vt tro, videtr existere tota difficultas psens et superfluere ad explicandū insteriū alia vnio ~~ad~~ identificata cū verbo, siquidē per eiusm^i vnionē pot ilgi sufficienter verbū ēe ho intrim^e et n̄ extrim^e, vnitumq huat^i aliter quā obto pot^a. g ett^a mi. n̄ indiget probatr. ma. pr. quia per eā vnionē huat^as ē vnita intrim^e verbo vt sbtū cū tro. g verbū per eā vnionē ē vnitū intrin^e vt trū cū sbto vnionis. itē quia aliter vnitr huat^as cū verbo per eā vnionē quā obtū cū pot^a per visū. g^r ea vnio erit intrim^a verbo saltē ~~cū~~ vt tro. nec vix aliud capitr mente hu^a, videlicet vnionē phicā et realē n̄ ēe intimā et intrim^a aliquo m^o extremis quæ vnit. nec obest vnio ostinuativa ptiū quantitatis quæ existens in vna pte videtr ēe extra aliā siquidē n̄ ē penetrata cū illa, quia alias existeret in 2^ci loco in quo sunt ptes quantitatis. quia propter hanc eandē rōē decreui in lib. de ortu et intentu, vnionē ostinuativā ptiū quantitatis licet existentē vt in sbto in vna tm pte quantitatis ēe penetratā nrio in eodē loco cū ~~ea~~ alia pte quā respicit solū vt trū, ideoq existere nrio in 2^ci loco partiali. quod n̄ ē ɔ^a sceptū rei mālis. vt fuse probaui in lib. de ai^a et gen.

Quare dicendū censeo vnionē hipost. ēe simplicē et intrinsē verbo n̄ quidē vt sbto vnionis sed solū vt tro; ideoq verbū diu^m n̄ mutari per vnionē. quia rē mutari n̄ ē quoquo m^o aliter se hre quā antea se hebat sed hre se aliter per m^m sbti, et n̄ solū per m^m tri. nec verbū ~~h~~ ht se per m^m sbti vnionis hipost. ex eo quod sit sbtū aliquo m^o denoiois ab vnione hipostatica; quia verbū etā ē aliquo m^o sbtū recipiens denoiōē coexistentis ab exist^a creat^a, et denominatē amati et cogniti ab amore et cognit^e creata: et tn̄ n̄ ē sbtū exist^a creat^a et amoris cognitionisue creata. quia denominatio pter frā includit etā sbtū, et recipitr in verbo solū logice et n̄ phice, videlicet recipitr in verbo per logicā

priat3 q̃ ꝙ. istinxit verbꝫ sbꝫ & denoiꝫ ꝓdꝫ: n̄ v̄ ꝑ
phꝫ recept3 siue vnionꝫ quo verbꝫ efficiat sbꝫ sue po-
tentiꝫ passiuaꝫ, & denoiꝫ fraꝫ phꝫ mitrantꝫ hmoi verbꝫ
quod ꝙ erat vt verbꝫ esset sbꝫ recipiens vnionꝫ hipostat.

Ideꝫ expliandꝫ nunc restat quid sit
vnir verbꝫ ꝑ mm tri intrim, & in quo differat tꝰ intrim
a sbto recipiente? plures n. volunt ideo verbꝫ vnir per
mm tri & n̄ per mm sbti, quia verbꝫ n̄ perfuitur per vnio-
nꝫ sicut perfuitur huat3 Sed n̄ bene. quia ideo ꝓtꝫ verbꝫ
n̄ perfuitur per vnionꝫ quia vnio n̄ ē in verbo sicut
ē in huat. quꝫ diuersitas existendi n̄ expliatr in hoc mo
dicendi. nam si eodꝫ mo existeret vnio in verbo ac in huat
mutaret intrim verbꝫ sicut mutat huat3, quamuis illud n̄
perficeret ob imeapabilitatꝫ recipiendi perfectꝫ quia mutan
rꝫ n̄ ē aliud q̃ recipere ꝑ mm sbti aliquid quod antea
n̄ habat, siue sit perfectio siue imperfectio. ꝓterea quia
licet verbꝫ n̄ perfruatr per vnionꝫ n̄ expliatr quare verꝫ
bꝫ n̄ heat in se imperfectꝫ vnionis.

Alij vo vnionꝫ ꝑ mm tri expliant
ee illa quꝫ cū extremis vnitꝫ sbꝫ hꝫ respicere illud ē
extremis sbꝫ hꝫ respici ab illa. hoc aute asserunt nemine ex-
tremo cū vnio comparat extremi sbꝫ hꝫ nexionꝫ essali in
existendo qualꝫ hꝫ actio directa cū ero. Si aute obijcias hanc
nexionꝫ etꝫ nemine cognitam intuitiue comparat sui obti
Resp cognitꝫ intuitiua n̄ fit ꝑ nexionem cū exist obti ꝓ
eodꝫ instanti in quo ē cognitio intuitiua quia licet denoiter
intuitiua ꝓ eo instanti, in cognitio sm suaꝫ entꝫ ꝓt existere
in alio instanti siue anti siue subsequenti existꝫ obti.

Veriꝫ dabant explicatꝫ existit 1o essalis
nexio actis transeuntis cū agente. 2o nexio relationis dis-
tincte cū ero. 3o nexio cognitis supernalis cū obto de quo dispu-
tat coexistere sibi in di instanti sue durat3 quia nec actio tran-
siens ꝓt ee in vllo instanti sine suo agente. neq relatio directa
sine suo ero, neq cognitio illa supernalis sine suo obto. cū tñ nec
actio sit vnita intrim cū agente. nec relatio cū ero, nec cognitio

supernaturalis cum obiecto.

Propterea addunt alij ad eã vnionẽ
p̃er onexionẽ essẽ aliq̃ in exist.ª vel reali, cui extremo, requiri
& sufficere onexionẽ in p̃sentia locali, quã n̄ sine actio cum
agente, relatio cũ tño, cognitio cũ obto. Sed.ª quia sint
illa actio dei in creat.as cũ deo, visio beata rep̃sentans deũ
vnig existentẽ cũ suo obto; & angelo Michael cũ Gabriele
si penetretur cũ illo per eandẽ indiuisibilẽ p̃sentiã localem
diuinã sane possibilẽ; vt possibilis sit eadẽ cognitio & actio
quã indiuisim tretur ad vtrumq. tñ nec actio cũ deo, nec visio
cũ obto, nec Michael cũ Gabriele sint vnionẽ interim.ã. q. ott.ª

Hæc difficultas magna est. explicatur
tñ si dicamq. verbũ vnire interim.ª per m.tri cũ huat.ã. quia
trãt respectũ adequate recepti in huat.ã & n̄ solũ onexũ in
exist.ª reali & p̃sentia locali cũ verbo, sed ex hoc aliqua-
tũ verbo. vnus aut huat.is & alligatus verbo qui sit postu-
lat verbũ coexistens huat.i & interim.ã penetratũ cũ illa vt
si per impossibile tollatur a verbo aut exist.ª realis aut pene-
tratio localis, pereat illico immediate vnus plurius in huat.ã ad-
equate receptus. Hæc explicatio pr. quia illud extremũ
censetur vniri per m.tri interim.ã quod cũ n̄ sustentet vnionẽ
retinet respectũ cog extremi interim.ã vniti. sed nra explicat.ã
statuit receptus cog extremi interim.ã vniti. q. cui verbo n̄ sus-
tentet vnionẽ, nra explicat.ã sufficienter definitur quom.ã sit
extremũ vniti interim.ã per m.tri. ma. & 2.ª ostant. pr. mi.
quia illa explicatio caret ot extremo interim.ã vniti. & n̄ occurrit
alijs ab extremis interim.ã vnitis, vt stabit faueti mentẽ &
perpendenti solutẽ argtor. quã huic explicationi sine ofese
& nos iã damq.

Solutio 1.ª explicatur argta aduersus doctrinam superiorẽ.

1.m argtũ est quia pleriq. sunt quã sint superiorẽ alligatũ
cũ alijs, cũ quibꝫ tñ n̄ sunt interim.ã vniti. q. superiori alli-
gat.ã n̄ bene explicatur vno interim.ã pr. ans 1.º quia de-

pendentia creat^{ar} ꝫ a deo sint eiusmodi alligat^{ę} cu^{ę} deo. ~~dependentia~~ 2° visio beata cu^{ę} suo obto obu^{ę} existente. ꝫ angelus Michael cu^{ę} Gabriele penetrato u^{ę} ipso per imā. visibilē ꝑsentiā. Nego ans & deꝫ eiꝫ probat^{o} 1ª quia ~~ad~~ altio dei in creat^{as} ~~ea~~ nō defuerit etꝫsi deꝫ per impossibile ostituerer distans ab illis; naꝫ vt probaui in lib. de ortu & interitu, ꝑt agens in distans operari. 2^{a} vo quia si per impossibile cognitio supernalis esset falsa posset visio beata repꝛsentare deuꝫ obu^{ę} existentē etꝫsi distaret ab illo. vt repꝛsentant alia cognit^{as} suu^{ę} obꝫ existens aliter quā re vā. Deinde quia alligatio vnionis cu^{ę} extremo debet ee ꝓsticā & nō intentionalis: at alligatio cognit^{is} supernalis cu^{ę} obto nō ē ꝓsticā sed soꝫ intentionalis. 3° deinq quia vnio ē ꝛpus mutuus extremoꝫ in ordine ad ostituendu^{ę} vnu^{ę}: at angelꝫ Michael & Gabriel per illā indiuisibilē ꝑsentiā nō se mutuo respiciunt nec vnu^{ę} quid ostituunt, vt ꝑ se respiciunt huat^{as} ē verbu^{ę} per vnionē hypost. vnu^{ę} ostituendo ꝑ xpū

Lm quia vnio stimatiua ē vnita interim^{a} vtriq extremo: & tn nō ē cu^{ę} vtroq penetrata. ꝫ vnio interim^{a} non importat alligatē suspensiq explicata. Ad primis nego mi: quia vt supra notaui ex lib. de ortu & inteita. vnio stimatiua existit in adequate in locis in quibꝫ existunt ptes quas vnit. Deinde nego alligatē quā importat vnio interim^{a} in ordine ad ꝑsentiā Localē, ilgenā ee ū proport^{ę}, videlicet vnionē interim^{a} penetratiuā importare alligatē in ordine ad eundē locū; vnionē vo stimatiuā in ordine ad approximatā immediatā, ita vt ablata approximat^{ę} immediata, ꝑfecim pcreat necessario m^{a} alligatio ꝓstica quo se mutuo extrema respiciunt.

Zm quia si vnio interim^{a} importat hanc alligatē, ꝓt erunt ꝑtes accidentales & substales existentes in loco vbi ē obꝫ per vbicatē ipsiꝫ obi quimo sit sua propriā cuiꝫ ꝑtes siue accidentali sive substali vbicatē

vere ; quod videtur ee aduersus ꝯz ꝓbilz Recent. per
sequela. quia apphensa vbiat sbri ed vnione mtrim
frazꝫ cuꝫ sbeo. seluso quouis alio, apphendetur fras ds sbz
existere in eodꝫ loco. quia vnio mtrim frazꝫ cuꝫ sbeo ē alli-
gatio essalis frazꝫ ad idꝫ spatiuꝫ sbri. q̃ sufficit ꝓsentialo-
calis sbri ed vnio mtrim frazꝫ cuꝫ sbeo vt fra ed sbz appre-
hendanter existere penetrata in eodꝫ loco detrato. Do-
valde mihi probabile ee sbz ds frazꝫ ds quouis alio extremaquꝫ
alterꝫ ꝓdit nã alterꝫ existere in loco per vbiat extremi prio-
ris, ed vnionꝫ ꝓsisaꝫ posteriorisꝫ sufficereꝫ ex nã rei alias vbi-
cat mtrim singulas singulis reneis ; caterꝫ eas n repugnare ca-
su quo diuiduus a sbeo separenter, vt separanter in eucha ds pro-
bauit n. 4 ꝓb. quod idꝫ diendu ē de durã dnita ed motu et lo-
cali intrio quodꝫ sbeo, extrio fraꝫ. nec absonat a ꝓbilo loi Thom.
ds ab eo quod docet R. Granado. tract. 9. de ange. sec. 5. n. 33.

1m passio ed causalitas malis sbri in fram
vt dnita ab vnione frã postulat rõem rei immediate alligatꝫ ex-
plicata. quia eo ipso immediate quod fra distet a sbeo, n potest
malr sustentari. tñ causalitas malis n ē vnio. sq alligatio su-
perior n ē vnio. Nego mi. vt hac ostendi lib. 1. ꝓb. ed vel
ex facto argto satis ds prior quinter. quod ex affirmante Srua lib.
8. de grã. c. 2. n. 6. ds R. Aegidiꝫ d. 4. de essentialit. n. 17.

5m dem aiã tobis vnior per mtem cri cuꝫ mã
sed aiã plus ht quiaꝫ alligari mã sm existẽtiã ꝓsentiaꝫ localeꝫ. quia
alias n mutareter per vnionꝫ vt re vera mutatur siquid perficitur per
illaꝫ sq etc. Omissis pluribꝫ solutionibꝫ quas adduxit R. Albert.
tinꝫ corrol. 1. ex prim. subst q. 1. dub. 2. ego absolute nego vt
ex negatiꝫ lib. 1. ꝓb. aiã mutari rigorose per vnionꝫ ; quia sola
tale vnionꝫ quod n sufficit ad mutat rigorosa. vt dicebamus supra
ds stat in verbo dic. Sufficit en aiã per vnionꝫ n vm verbꝫ quia
magna ē augꝫ rei perfectio exercitiꝫ ejꝫ munerisꝫ ad quod à nã ē
destinata. vt ē perfectio caloris calefacere quauis per calefactꝫ
n muteter calor. aiã aut destinatꝫ ē à nã ad vnionꝫ cuꝫ corpore
quia ejꝫ munꝫ ē sustinere hoc ; verbꝫ vm n ē destinatꝫ ad vnionꝫ
cuꝫ huat nec ejꝫ munꝫ ē sustinere xpm.

Clausula sq totiꝫ disps sit. Verbꝫ diuꝫ
vnior huat intrio per mtem cri ; quia vnior mtrio ed n per mtem

sbti · Vnitr aut mornd quia per mm ptiu existenz adequate in huat. quia per mm illu ligatr huat quin posit vel spectata sb̄z na eiz m̄. ab huat. abēē; quod n importat imperfeōz. at vo n vniet per mm sb̄t; a posteriori gnde quia n mutatr per vnionz; a priori vo quia n ē na sua incompletz ꝺ destinatz ad vnionz: quod opus erat vt esset sb̄z sustentans ꝺ recipiens vnionz.

Dis.o 11.a Dl a mentia Incarnationis verbi.

Merito aūz quibz gaſum offerre vnionz hipostatica vt primz, scnt 1.o merita xpi dn̄i. 2.o merita Beate Virginis. 3.o merita antiquoz ꝓꝓ. Deinde merita xpi dn̄alia quā antecedunt vnionz ꝺ orta sc̄ant a sola huat. sm se; alia quā subsequunt vnionz ꝺ orta sc̄ant ab huat. vt subsistente ꝺ xpo ia existente. Demz vnio hipost. videtur posit vel sm subsōz vel sm existōz temporis ꝺ tori aliaz huiusmi. De his fuse disputatur in pmiera ꝑte d. 10. vsq. d. 21. ꝺ 22. vbi q. 3. p. 8. Rag. d. 42. 43. ꝺ 44. Soto d. 20. 21. ꝺ 22. Aluar. d. 15. 16. ꝺ 17. ꝺmi Recent. in manuscriptis nō aūt stringemz ꝺa ad breuez discſ. premendo sōz ea quā nobis probabiliora ꝺ omittendo impugnatōz pluriū quā n probabiliter.

Dubio 1.o An huatas xpi potuerit mereri vnionz hipost.?

Affero 1.o Humanitas xpi n meruit de facto vnionz hipost. ita oēs Theologi nullo dissentiente. ex S. Th. in pmiera q. 2. ar. 12. ꝺ Aug. lib. de Quest. 83. q. 68. vbi ait ē ex pelagianismi labem pdestinatiōis ꝺ grē ipse mediator dei ꝺ hoīz ho xpus Jesus, qui vt hoc esset, quibz tandz suis vel operz vel fidei pcedentibz meritis na hui quā in illo ē companiit? Deinde quo ordine meruit? quod eiz bonz qualecumq pcessit? ꝺ Lab. de cor. Dom. q. 11. docet expresse deū na huius suscepisse nullis iustō suis pcedentibz meritis. vbi iustō sua ponit vt excludat merita n sōz pria sed ex ipsis xpi ea na quā grā. eadē fere Aug. p. libris in Lucā.

Quare assertio posita n pōt sine temeritate negari. Addunt Thom. sine errore; quia ex expressa

volunt plurib⁹ scripț testim⁹ in quib⁹ incarnatio verbi soli tribuit dilectionꝫ dei, misericordie & pietati. sed leuiter, quia profecto ex redemptio nra & iustificatio spiritu⁹ omes misericordie & dilectionis dei. quamuis xpus ea obtinuerit per merita; minꝰ quia nobis quibus beneficiꝫ illius spiritus donꝫ fuit gratuitꝫ. nec obstat donꝫ dei gratuitꝫ comparat eius cui confertur; vnio aute hypost. collata fuit soli huat & n̄ hu⁹ gnri sicut redemptio. quomoꝫ incarnatio verbi n̄ solꝫ fuit beneficiꝫ collatꝫ huat xpi, sed ex vniuerso gnr hu⁹ & hu⁹ gnris p̄ in sacra scripț p̄dicant gratiose incarnatio verbi vt pro tanto bono exhibeat deo obsequia debita & gras.

Nihilominus n leuiter insinuatur hec veritas ex psal. 8. quid e ho quod memor e eiꝫ etas vsq ad illud scitebam te qui super opera manuꝫ tuarꝫ quia hic psalmꝰ interpretatur a Paulo de xpo ad Hebr. 2. ibi qui modico quaꝫ angelis minoratus e etate in hoc aute psal. insinuatur satis exaltat⁹ huat⁹ is super oes angelos sine ipsius merito fuisse vt expendunt eius interpres. nec desentiunt vo⁹ assertio posita; quia tn̄ stabit satis ex assertione sequente.

Sed urgent nunc duo testim⁹ sacre scripturę. quib⁹ voluerit aliquis uer de xpo. 1m Apoc. 5. ex. dignus e agnus qui occisus e, accipere virtutꝫ & diuinitatis. vbi xpus dicitur meruisse omnꝫ cu⁹ persona dei⁹ per passionꝫ. 2m psal. 44. 8. dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem, propterea unxit te deus deus tuus oleo letitie pre consortib⁹ tuis. vbi humanitas xpi insinuatur obtinuisse per dilectionꝫ iustitie & odiu iniquitatis mortis diuinitatis. prio tn̄ testimoniu exponitur de manifestatione virtutis & diuinitatis. quaꝫ meruit per suaꝫ passionꝫ; interpres D. Th. Ruper. Lyrano & aliis. posteriꝰ exponitur de mutua letitia. i. de exaltatione & glorificatione sui nois & corporis, quaꝫ meruit per dilectionꝫ iustitie & odiu iniquitatis. 2° de unione huat is cu diuinitate; caterꝫ exponendo uoces propterea de causalitate finali & n̄ meritoria, interpres Aug. Nazi. Ansel. Beda. Thiel. Bell. Vasq. Ragusa. & aliis.

Assero 2.º n̄ potuit humanitas xp̄i mereri ex nā rei vnionē hipost. ita oēs Theol. et probo. Non potuit humanitas xp̄i operari ante vnionē hipost. ḡ n̄ potuit obtenere per meritū vnionē hipost. cōsq̄ ēē videns pr. ans. n̄ potuit humanitas operari ex nā rei quin esset completa ad operandū: sed n̄ potuit ēē completa ante vnionē hipost. ḡ. ma. ex se cōstat. mi. v.º ex met.ª vbi ostendi potissimum effectū subsist.ª ēē complere nā ad operandū; id quod acceptū ē authoritate cōi Theologorū asserentiū in eo sensu act.es ēē ~~comp~~ suppositorū quidquid reclamet vasq. s.ª volens illud axioma in eo sensu n̄ ēē Arlis nec Damasc. Vt ostendit cōis sent.ª Theol. nobis. n. sufficit illud ēē cōi Theologorū cōsensu susceptū. et in Conc. florent. n̄ sine plausu PP. Conc. Joanni Theologo probatū.

2.º pr. quia n̄ pot ai.ª operari ex nā rei ante vnionē cū corpore: sed n̄ potuit huat.as xp̄i mereri ex nā rei vnionē hipost. nisi operante ai.ª ante vnionē cū corpore. ḡ n̄ potuit huat.as xp̄i mereri ex nā rei vnionē hipost. ma. a nullo negatur; quia n̄ pot ai.ª vnita corpori operari ex nā rei in 1.ª product.e nisi dependenter a corpore siue mediate siue immediate; quia m.º operandi sequitur m.m essendi. ai.ª aut in 1.ª product.e pendet ab vnione cū corpore, sine qua n̄ potuit ēē ex nā rei; n̄ aut pendet ab opero.e sine qua potuit ēē. pr. mi. quia vnio verbi cū ai.ª et corpore facta fuit pro priori ad vnionē vtriusq inter se; nā facta fuit pro eo priori pro quo facienda erat vnio subsist.ª nālis, cuius vices gerebat: vnio aut subsist.ª nālis fit ex nā rei cū ai.ª pro priori ad vnionē cū corpore vt ex met.ª pono. ḡ etiā vnio verbi facienda erat pro eo priori; ac per cōsq. ai.ª merens eā vnionē verbi, operaturus erat pro eo priori.

3.º quia subsist.ª nālis n̄ pot cadere sub meritū ex nā rei. ḡ nec vnio subsist.ª dict.ª ans ē certū. quia ex nā rei n̄ pot ēē p̄miū operis meritorij et liberi id quod ex nā rei ht cōnexionē mīā cū nā merente; quare ex nā rei n̄ potuit ai.ª hre per meritū vnionē cū corpore, pot.as accntales aut

temperamentꝫ corporis · neꝫ obest xpꝰ dnꝰ obtinuisse per meritꝫ glonꝫ corporis debitꝫ ex nãꝯ rei aĩ ad glonã · quia id n̄ stigit protuid nãli sed ꝑternali vt xpus manifestaret per suꝫ passionꝫ ardentissimuꝫ amorꝫ quo dilig ebat genus humanuꝫ · Deꝫ pot ee quia ꝑmuꝫ vt ꝓximuꝫ exisit dependenter a merito alias n̄ extituꝫ hũ ad nunc n̄ existente merito ; naꝫ cuꝫ debituꝫ moralꝫ meritoꝫ sit separabile ad dimutꝫ a debito nãli ꝓpꝛij merentis, postulat ex nãꝯ rei donuꝫ separabile ad dimutꝫ quo satisfiat : si n̄ dons gratibus satisfiat debito nãli satisfieret etꝫ debitis moralibꝫ, frustra nõ essent ex nãꝯ rei aut meritoꝝ · siquideꝫ iaꝫ esset satisfactꝫ per dona nãlia antiꝯpata solut · at id quod hr onexionꝫ ꝓpriaꝫ cuꝫ ꝓrio merente n̄ existit dependenter a merito alias n̄ existit extituꝫ n̄ existente merito · g · itꝫ quia vt id existat quod hr onexionꝫ ꝓpriaꝫ cuꝫ ꝓrio merenti, n̄ expectat deus operꝫ liberꝫ ꝓpꝛij merentis siquideꝫ ꝓrio etꝫ n̄ oppante decernit deus ex nãꝯ rei tribuere illi existꝫ · g ex nãꝯ rei quod existit ꝓrio onexuꝫ cuꝫ nãꝯ merente, n̄ existit ab merito ·

Hinc ꝑ · i · 259 · huiꝫ · probis i° g quia vnio subsistãdiãꝯ cuꝫ huat fit ꝓ eo ꝓrior ꝓ quo ex nãꝯ rei faciendo erat vnio subsistãdo nãlis, vt nuper dicebamus · sed nãlis vnio faciendo erat ex nãꝯ rei anter ad oꝫ oꝫ ationeꝫ meritoriaꝫ · g vt fieret vnio subsistãdiãꝯ cuꝫ huat n̄ potuit expectari ex nãꝯ rei, operꝫ aliqua meritoria · 2° quia vnio subsistãdiãꝯ cuꝫ huat, facta fuit ad satisfaciendꝫ debito nãli subsistãdo creato, quia ꝓmodabatur huat ; sed quod existit ad satisfaciendꝫ ad vnũ debito nãli, n̄ existit ex nãꝯ rei dependenter a merito, quia existeret etꝫ n̄ existente merito · g ·

Vnde nihil obest quod huat n̄ debeat subsistãdiãꝯ : quia sufficit quod ei debeat aliqua subsistãdo & quod diãꝯ n̄ potuit vnir ex nãꝯ rei nisi substituens vices subsistãdo nãlis, & satisfaciens exigentiã nãli subsistãdo creato · Nec obest aliquid quod vigeat nisi demoliendo ꝓprias in quibꝰ fundatur · Caꝫ aut ea met sint ꝓpriꝫ sup-

ponantur quæ probentur: n'é cur aduersus illa argumentandamus. quare grad. ia. facio ad 1m id quod potuit stingere potestate absoluta dei.

Assero 3o. potuit humanitas capi de pot.a absoluta dei pro prior. na.e mereri vnionẽ hipost. meritorie de congruo. ita docet in psenti P. Val. sa. P. Bec. mps. c. 4. q. 6. P. Albert. de primo subst.a d. 3. q. 3. & plures Recent. Dixi pro prior. na.e quia huatã prius tempore existentẽ in proprio vel alieno supposito pot. mereri de congruo vnionẽ cũ subsist.a diu.a pro alio instanti temporis sequenti, nullũ dubitauit. pr.o Assertio. quia n'implicat 3 diuersis huatibus operari pro prior. na.e ad vnionẽ hipost. vt ostendit ex dictis; hoc autẽ sufficit vt id sedamus potestati absolutæ dei.

2o pr. potuit huat.a de pot.a absoluta existere absq; subsist.a: sed huat.a existens sine subsist.a posset operari 3 independenter ab illa. q. huat.a de pot.a absoluta pot operari independenter a subsist.a, & per operẽ sic independentẽ obtinere meritorie subsist.ã mi. ostat quia huat.a existentẽ sine subsist.a in primis corpus & ai.a constitueret compositũ in gñre ca.lis. ad quã causalitẽ in mea sent.a etiã iuuat subsist.a ex na.a rei. Deinde corpus sustentaret vnionẽ in gñre ca.lis. Deinq; ai.a negotiaretur nutritionẽ in gñre ea.lis sufficientis. & in eodẽ seruaret proprietates & sẽ dmetas. 3o quia ãens separatã a sbo pot operari q.d etiã posset operari na.a separata a subsist.a potestate saltẽ absoluta dei. ma. vo. ptergua quod supponit ex met.a pr. nunc 1o. quia connexio na.e ad subsist.a sbi ñec ex misterio incarnat.is. ex misterio diuæ incarnat.is sbi ñec connexio nalis & nẽ essalis; na vt verbũ viuiret huat. sufficit na.m deberi ex na.a rei subsist.a, quamuis posset diuinitas ẽe sine illa. 4o quia vt dacui sæpe in phila. & docet etiã P. Monc. d. 1. c. 3. & Iesuitæ lib. 12. de perfect. diu.is n. 111. pot existere na.a de pot.a absoluta absq; perfectionibus posteerioribus ipsa na.a, quæ na.a nẽ é m.a intrinsecus; sed subsist.a é perfectio posterior na.e, cui

n̄ é m̄ meriñ nāᵃ sed potius econtra. q̄ ett ᵈ

3° pr. asseretz. tametsi n̄ posset ee nāᵃ sine vlla vbiatē boni, nec temporis durat, poss nihilomin⁹ nāᵃ potestate absoluta dei hre per meritz hanc detract vbicatz, ed duroz detract. vt stabit ex diuendis. q̄ quiz- uis nāᵃ n̄ posset existere sine aliqua subsistᵈ sua pro- pria siue aliena, posset detrare per meritz subsistᵈ duz vq̄ in casu quo deꝰ videns huatz poss subsistere per subsistᵈ creata, aut per increatz decernat tribuere humanitati increatz si illa bene operetur cū auxiliis p- stitis a deo in 1° instanti, creatz vᵒ si n̄ operetur bene. quod sane n̄ é vnde repugnet. na quiuis subsistᵈ sit ad operandū nisi nāᵃ, tñ n̄ é a deo nisi vt diuinitz n̄ pos- sit eiꝰ defectus suppleri; tū quia n̄ influit immediate in gñe cauᵉ effitientis in operes nāᵉ; tū quia nulla é alia cauᵉ effitiens aut adiuio siue dispositio ad oper- andū requisita ex nāᵃ rei. quaz deꝰ sua potestate absoluta supplere n̄ possit.

Tamen vro asserto refragantur ple- res authores. 1° Sua: quia n̄ pot hūat existere sine sub- sistᵈ propria aut aliena; sed existentia subsistᵈ in nāᵃ n̄ pot deꝰ tollere dependentia nāᵉ a subsistᵈ ad operandū; quia hoc é effalis quaz deꝰ n̄ pot inuertere. q̄ n̄ pot nāᵉ independenter a subsistᵈ operari. verū ma. falsa é ex metᵃ. deinde mi. ex proxime dictis. quia n̄ stat nec a Sua. pr. quare dependentia nāᵉ a subsistᵈ sit effalis d n̄ solū naturalis.

2° Vasq. quia nulla operatio huatis pro priori ad vnionē hypost. potuit hre valorē meritoꝝ nec ex gra habituali nec ex actuali; na ex gra vnionis certū é hre n̄ potuit pro priori ad vnionē ex gratuitu- ali proba quia hoc gra pro eo priori esset vtilius sbō felix adoptionis dei, quod repugnat cū vnione hypost. ex gra vo

actuali, quia nullum opus potuit esse in Xpo quod non haberet infinitum valorem, quod non potest habere per gratiam actualem absque gratia unionis. Quia gratia unionis non debet antecedere omne opus meritorium Xpi Dni. hac tamen ratio valde infirma est. nam in primis licet pro illo priori esset in humanitate gratia habitualis, non constitueretur propterea pro eo signo filius adoptivus dei, quia adoptio praeter gratiam habitualem desiderat carentiam realem unionis hipost. cum deo, quam quidem non habet humanitas pro eo priori, sed praecisionem dumtaxat unionis, cum sit pro eo priori indifferens ad habendam unionem. Deinde posset opus manare ex gratia actuali absque valore infinito, quia licet de facto eum valorem habeant opera Xpi domini, quod de facto praecedat omnia eius opera sanctitas infinita verbi communicata per unionem hipostaticam; cum tamen in eo casu non praecederet unio, sed subsequeretur opera humanitatis, non haberent illa valorem infinitum sed finitum; ut constat in actu contritionis qui praecedens gratiam habitualem non habet condignitatem meriti ad gratiam, quam habet subsequens illam. Denique in sententia P. Vasq. posset unio hipost. praecedere opus meritorium in uno genere causa illudque dignificare quamvis subsequatur opus in alio genere.

3° Thomistae; quia humanitas non potest operari meritum quin supponatur existens: sed non potest supponi existens pro priori ad unionem hipost. quia humanitas existit per existentiam verbi. Sed primum quo moventur, falsum est; ut constat ex dictis in metaphysica et supra. praeterea quia licet de facto humanitas existeret per existentiam verbi, tamen supposita distinctione inter existentiam et subsistentiam, quam plures eorum admittunt posset de potentia absoluta existere humanitas per existentiam formae et subsistere solum per verbum.

4° denique Recent. quia cum unione hipost. non potest componi potentia demerendi unionem per peccatum; quia alias Xpus esset absolute peccabilis de potentia absoluta

sicut ho iustus e peccabilis ex na.a rei - quamvis ex na.a rei
n possit coniungere pctm cum gra. solum quia componit cum
gra potestatem amittendi gram per pctm; quod maxi-
me repugnat santitati infinitae xpi. sed posset com-
poni haec pot.a cum unione hipost. si humanitas pro pri-
ori na.a ad unionem posset mereri unionem; quia pro eo
priori in quo e indrens ad unionem et eius carentiam, nihil
e quo tollatur huatati potestas sibi interin.a demerendi
quamcumque gram per pctm. Ergo. Hoc argtm e maioris
negotij. sed n nri, cuius n e explicare mo et tueri im-
peccabilitatem xpi; tum quia id ht suum locum alibi; tum quia
vocant nos alia quae in alio loco explicatur n hnt, et iure
sibi vendicant totum laborem superstitem.

Assero 4.o n potuit humanitas xpi
etiam potestate absoluta dei pro priori ad unionem hipost.
mereri de condigno unionem hipost. ita oes Theologi cum
S. Th. in presenti. qui huic doct.e et lucem et probationem dedit.
1.a e; quia opera dignificata per solam gram hbtualem
(qualia sunt nro opera huat.is antia unionem hipost.) hnt
primum suo valore dignum in vis.e aeterna dei: sed unio hipost.
cum verbo importat na.a sua hanc vis.em aeternam dei, et preterea
santitatem infinitam verbi longe superantem in aestimat.e mo-
rali hanc vis.em aeternam dei. ergo unio hipost. e primum super-
ans longe valorem et condignitatem operum quae manant ex gra
hbtuali. consq.a e optima. ma. et mi. nulli Theologo dubia.

2.a probatio D. Th. e; quia valor contingens
operibus ex gra hbtuali n pot de condigno mereri redemptionem gnris
humani nec satisfacere de condigno pro pctis mortalibus aliorum ut
probatum e in superioribus: sed si mereretur de condigno incarnationem, me-
reretur de condigno redemptionem gnris hui. 1.o quia redemptio ge-
neris humani e effectus secutus incarnationem verbi quemadmodum opera
nra meritoria sunt effectus secuti auxilia gra quae meruit nobis
xpus. et propterea meruit operum valorem et meritum. 2.o quia

n̄ é pluris estimabilis redemptio ḡnris hūⁿ ḡia ꝯ incarnatio verbi ꝙ valor meritoꝝ grē habitualis ans vnionē hipost. n̄ é dignus vnione hypostatica.

Quinq ꝯ quia opus subsequens vnionē hipost. excedit in finite valorē operis subsequentis solā grā habitualē, quia ille valor é infinitꝰ hic vō finitꝰ: Sed hoc sit in finitꝰ de pot.ª absoluta, tn̄ ille é ordinatꝰ in gre infinite excellentiori. Sed opus subsequens vnionē hipost. remunerat digne vnione hipost. aliuꝰ nō cū verbo, ḡnio hipost. superat remuneratē dignā valoris grē habitualis vñ adueniē sub ḡnio vnionis hipost. comprehendit ēt dona que ex nā rei sequuntur vnionē; nā sicut in ēe ḡnio, qui dat ḡā dat consequentia ad ḡā, ita in ēe morali qui meretur ḡā meretur consequentia ad ḡā, sive, qui é dignus ḡa digna quoꝝ é consequentibꝰ ad ḡā. qui n̄ dignus é gloria essalē dignus etꝫ é gloria accidentali é debitꝰ consequentibꝰ gloriā essalē quo præcipiatur obiectio quā fieri potest arguendo precedenter; nimiꝝ meritꝫ subsequens vnionē hipost. vtpote infinitꝫ mereri de digno ḡnio alia vnionē hipost. plura alia dona grē et gloriā etꝫ subsequā aliis possibilibꝰ; quia sub vnionis hipost. ḡnio hōi ista dona ordinantur cū sua debita serie ex nā rei vnionis hipost.

Ob. 1º. opera n̄ hñt ex se vllū valorē digni misi eū ad quē extrinsece eleuantur acceptati seu estimati Deo; vt moneta solū hñt valorē in quē estimatur a principe. Sed ptē opera humanitatis eleuari a deo in ordine ad vnionē hipost. ꝙ ptē hñt valorē dignū vnione hipost. Negatur mā. de dignitate in actu 1º gñis. plane intrinsece operibꝰ meritoꝝ vt supponō nunc ex mā de merito in cōi.

Ob. 2º. possibilis é diuinitꝰ grā habitualē simpler infinitā, ꝙ etꝫ é possibilis valor grē habitualis simpler infinitꝰ: at hic é sufficiens ad merendū de digno vnionē hipost. ꝙ. Aliter arguo rebus sic negando possibilitatē grē habitualis infinitē. Alij negando augmentū valoris meritoꝝ ex

augmento grae habitualis; quae duo desiderantur ad vim argti. at ego reo negando valorem grae habitualis quantumvis infinitum sufficere ad meritum unionis hipost. dignum. 1° quia opus grae habitualis simpliciter infinitum, digne rependitur visione beata dei simpliciter infinita. sed opus dignum unione hipost. est etiam dignum visione simpliciter infinita quae si possibilis est debetur ex natura rei unioni hipost.; et praeterea est dignum sanctitate simpliciter infinita, et aliis donis innumeris. ergo. 2° quia gratia habitualis quantumvis infinita relinquit hominem puram creaturam peccabilem absolute, et filium solum adoptivum dei: at unio hipost. hominem constituit deum et filium naturalem dei, impeccabilem absolute et sanctum sanctitate substantiali et increata infinite superante omnem sanctitatem ~~grae~~ accidentalem grae. ergo valor grae habitualis quantumvis infinitus non potest aequare aestimationem et valorem unionis hipostaticae cum deo.

Sectio 2ª An Xpus potuerit mereri unionem hipostaticam per opera subsequentia.

Assero 1°. Xpus dnus nec meruit nec mereri potuit ex natura rei, unionem hipost. per opera subsequentia. ita Aug. assertione 1ª sectionis praeced. et omnes Theologi cum D. Th. in praesenti. ex vulgari illo prologuio primum meriti non cadit sub meritum. quod ex dicendis infra suam ~~po~~ probationem habebit

Assero 2°. potuit Xpus de potentia absoluta per opera subsequentia unionem animae cum verbo, mereri unionem corporis cum ipso verbo, et unionem animae cum corpore. pr. quia anima Xpi dni unita verbo potuit operari meritum independenter ab unione corporis cum verbo et sui unione cum corpore. quia operari potest separata a corpore. ergo potuit anima dependenter ab eo merito conferri unio cum corpore, et ipsi corpori unio cum verbo. ut si decerneret deus nullam conferre unionem animae subsistenti per verbum nisi bene operanti, bene tamen operanti conferre unionem cum corpore subsistente per verbum. ans divinitus est certissimum. consequentia

manifesta · vnde potuit per ea opera subsequentia vnionꝫ
hipost. aiª eiꝰ verbo meren xpꝰ denoiatiue vnionꝫ huatis
eiꝰ verbo · quia huatas denoiatr vnita verbo per vnionꝫ aiª eiꝰ
corpꝰ vnito verbo ·

Ad 3ᵒ · potuit xpus de potª absoluta
per opera subsequentia vnionꝫ huatis eiꝰ verbo meren eandꝫ
vnionꝫ de congruo · pr · opera quæ subsequuntur vnionꝫ hipost.
huatis xpi · sunt dignificata per gram habitualem ; sed vt dignificata
per gram habitualem possunt mereri vnionꝫ hipost.
quæ subsequuntur · g · ma · probª nº eget · quia iustª est iustificatus
supponi dignificat eis opera · xpus autª est iustus et sanctus nº
solꝫ per gram vnionis sed etiꝫ per habitualem · mi probatꝫ desi-
derat quæ sit dam · opera xpi potuerunt præuideri a deo
dignificata per gram habitualem ante vnionꝫ hipost quæ re-
ipsa sequuntur · g potuerunt sic præuisa ante vnionꝫ mere-
ri de congruo eandꝫ vnionꝫ · sicutꝫ dignificata per gram habi-
talem habet valorꝫ congruæ ad eiusmodi primi · pr · ans · potuit
deo absolutꝫ a cunctis nªdª decernere pro quibus prius decer-
nere huatꝫ xpi cum gra habituali et actuali quæ de facto
habuit, subsistentꝫ sub disiunctꝫ subsistªdª mali vel deiª, videns
aut in hoc decreto mentª decretª futuram valorꝫ gre habitualis
decernere pro sustentori in primis eiꝰ operis decretis subsi-
stªdª diiª · at in eo casu opera xpi dum præuiderentur dig-
nificata per gram habitualem ante vnionꝫ cum verbo quæ re-
ipsa subsequuntur · g opera xpi dum potuerunt in aliquo
casu præuideri a deo dignificata per gram habitualem etc. ad 3ᵘᵐ

Ad 4ᵘᵐ · aut admisso casu videtur manifesta
quia in eo casu prius erat videri a deo in sua intentª huatꝫ
operationꝫ cum gra habituali decretª et subsistªdª indecretª quæ viden-
tur huatꝫ subsistentꝫ decretæ subsistªdª diiª ; in executª autª prius erat huatꝫ
de reipsa subsistentꝫ subsistªdª diiª quæ operationꝫ ; quia intentio illa
diiª decreuit huatꝫ cum subsistªdª reipsa præcedente eiꝰ opera quæ sic illa
ni detraxit · sed reipsa in eo casu ni præcessit subsistªdª creatæ · g
reipsa præcessit diiª · g huatª xpi quia fuit a deo in sua intentª

operans cum gra habituali et actuali ante subsistentiam divinam quae reipsa praecessit eius opera.

Ma. vero quae solum continet possibilitatem casus, pr. quia in eo casu nulla continetur implicatio. et in priori eius parte sic ostenditur. quia eadem humanitas cum eadem gra habituali et actuali potuit existere sub creata subsistentia et divina; subsistentia autem creata vel divina potuit decerni a deo indeterminate sub disiunctione ut possunt decerni plerique alia. ergo potuit eadem humanitas sub eadem gra habituali et actuali decerni a deo subsistens sub disiunctione subsistentia creata vel divina. in posteriori autem parte nullam continere implicationem, sic monstratur. quia ea intentio prior posita in casu habet connexionem cum operibus humanitatis meritorijs valore gratiae habitualis non vero cum subsistentia divina determinate. ergo in ea potuit videre deus opera determinata humanitatis meritoria valore gratiae habitualis, quin videret subsistentiam divinam determinate. ergo ex praevisione eorum operum ut potuit decernere deus aliud praemium, potuit etiam decernere subsistentiam divinam cuius illa opera erant meritoria de congruo et cum qua connexionem non habebant.

Ob. 1°. repugnat deo actus indeterminatus et confusus importans imperfectionem. ergo repugnat deo decretum subsistentiae indeterminatae. Resp. repugnat deo actus cognitionis indeterminatus et confusus, non vero actus volitionis. nam quod cognitio sit indeterminata provenit ex limitatione et imperfectione cognitionis; quod vero sit indeterminata volitio, provenit ex libertate et perfectione arbitrij divini. nec negari possunt in deo frequentissimae huiusmodi volitiones; quia vult frequenter deus obiecta creata dependenter a nostris actibus his vel illis, et plures fines per haec media vel illa. sic vult hominis iustificationem vel per contritionem vel per attritionem in sacramento. item vult ut die festo audiamus sacrum aliqua hora diei.

Ob. 2º merita detrata et indu.ª quæ subsequuntur unionem hipost. n̄ p̄nt p̄uideri ante unionem hipost. ergo n̄ p̄nt mereri illam. pr. ans. quia merita includunt essalr actum liberam, et in mea sent.ª sunt indincta realr: sed actio n̄ pot videri eadem ante p̄rium a quo induatur sumit. ergo. Reo. subsist.ª n̄ e p̄rium imediate influens imediate in opera na.ª, sed solum conditio complens na.ᵐ quæ sola imediate influit in opera: variata aut conditione n̄ variatur n̄rio actio, ut n̄ variatur variata ubicat.ᵉ et etiam variata cognit.ᵉ de quo diximus in phila. Alia quæ p̄nt obijci, explicatur hebunt ex dicendis assertionibus sequentibus.

Assero 4º. n̄ potuit xpus etiam de pot.ª absoluta mereri de condigno unionem hipost. sm absolutam eius exist.ᵐ per opera subsequentia. pr. n̄ potuit xpus mereri unionem hipost. per opera dignificata ab ipsa unione hipost; sed n̄ p̄nt ee meritoria de condigno unionis hipost. nisi ut dignificata ab ipsa unione hipost. ergo absolute n̄ p̄nt ee meritoria de condigno unionis hipost. mi. et cons.ª constant. pr. ma. ~~et~~ meritum n̄ pot remunerari se ipso ut p̄mio. meritum n. et p̄mium debent dingui ut finis et medium. ca.ª moralis et effectus; sed unio hipost. ingreditur essalr meritum de condigno unionis hipost. quia unio tribuit in gnre ca.ᵉ fralis valorem operi meritorio. ergo meritum de condigno unionis hipost. n̄ pot hre p̄mium unionem hipost.

Deinde ut dicebamus sect. p̄ced. assertione 2ª. n̄ pot cadere sub meritum ex na.ª rei quod e connexum ex na.ª rei cum p̄rio merendi. ergo nec de pot.ª absoluta quod e connexum cum p̄rio merendi etiam de pot.ª absoluta, nam r̄oes antis fauent proportione. consqti. sed unio hipost. hec connexionem cum xpo qui e p̄rium operum

de quib⁹ m⁰ disputam⁹, et⁹ de pot⁸ absoluta: q⁹ n⁹
pot cadere sub eo⁹ merit⁹ et⁹ de pot⁸ absoluta.

Dem⁹ vt dixim⁹ in phila
n⁹ pot eade⁹ re⁹ sm exist⁹ realr extra ca⁸ ee simul
prior & posterior. ac esset vnio hipost. prior
& posterior sm exist⁹ realr extra cd⁸, si caderet
sub merit⁹ dign⁹ q⁹ pr. mi. quia merit⁹ vt exis-
tens extra ca⁸ precedit p̃m⁹ et⁹ vt existens; sed vnio
hipost. p̃cederet ex pte meriti dign⁹, quod ab vnione
hr dignitat⁹. q⁹ si vnio esset p̃m⁹ meriti dign⁹,
p̃cederet & subsequeret⁹ realr vt existens extra ca⁸.

L. Sua. d. 10. sec. A. & L. Aegid.
d. 7. de merito. dub. 7. rent hinc argto: vnion⁹ hi-
post. speciali pot⁹ 2ᵉʳ. 1⁰ vt é in intent⁹ diu⁸ & sic
p̃cedere vt p̃m⁹ meriti, n⁹ duc vt p̃m⁹ & effect⁹.
2⁰ vt é in execut⁹, & sic subsequi vt effect⁹ & p̃m⁹;
ad eo⁹ m⁹ quo gloria in intent⁹ & p̃destinat⁹ duc
é p̃m⁹ meriti, in execut⁹ vo p̃m⁹ & effect⁹ illi⁹: quo
m⁰ explicant axioma cor Theologo⁹ & DD. p̃m⁹ me-
riti⁹ n⁹ cadit sub merit⁹, hoc é, sm eand⁹ ordin⁹ vt
existens in execut⁹.

Hac solutio⁹ multis pecior ad L. vlt.
d. 21. c. 5. & Recentiorib⁹ coer: impugnando dimit⁹
inter ordin⁹ intent⁹ & execut⁹. Ego tn̄ sine a dimitta
possibil⁹ ordin⁹ intent⁹ dimit⁹ ab ordine execut⁹; cuius
ad re⁹ sine fin⁹ p̃sent⁹. agnosco insufficient⁹. a pos-
teriori. quia alias ly set et⁹ ex nā rei prima gra
sine 1ᵐ auxilio⁹ vt existens in execut⁹ obtineret per me-
rit⁹ facti⁹ ipso auxilio vt existens in intent⁹, quia dis-
tinctio ordinis intent⁹ & execut⁹ quā admittit L. Sua.
vt vnius finis hui⁹ dict⁹, pot⁹ tenere ex nā rei, &

de facto admittitur ab ipso in negotio praedestinationis passim. a priori v.o quia non potest cadere sub meritum quod habet inevitabilem connexionem cum praemio merendi. ut dicebamus s.a et constat ab ipsa apprehensione terminorum; gratia autem in executione habet inevitabilem connexionem cum praemio merendi posito in intentione. ut constat.

Praeterea, rev.a argumentum non solvit. quia unio hipost. non est reipsa valor meriti nec praemium illius nisi ut existens realiter extra omnes suas causas et transiens scientiam visionis dei; sed ut existens extra omnes suas causas et transiens scientiam visionis dei est existens in executione quia inter eius causas praecipuae et immediatae, et quae simpliciter tribuunt existentiam, sunt exequentes. ergo ut existens in executione esset unio hipost. valor meriti et praemium prior et posterior. Neque est simile de gloria; quia gloria non est praemium meriti per modum causae efficientis moralis requirentis ad causandum existentiam physicam et realem praevisam scientia visionis ut requirit causa meritoria; sed per modum causae finalis causantis solum secundum existentiam intentionalem et possibilitatem realem praevisam scientia simpliciis ilgentiae duntaxat.

Sed obijcit Sua. si princeps donet arma militi propter usum belli futurum, iam arma quae sunt praemium meriti erunt illius praemium. ergo idem potuit contingere in Christo si donaret deus humanitati unionem propter opera post unionem futura. Respondeo arma non dantur initio militi ut praemium sed ut media ad habenda merita per quae illa retineat ut praemium. initio. n. solum dantur ut mereatur, non v.o quia meruit, quamvis postea ex pacto prius inito retineat arma ut praemium eorum quae armis gessit. non retenturus si ea non gessisset ut erat principi in spe.

Deinde obijcit P. Aegid. priusquam decernat deus producere Christum absolute praescit scientia conditi

onata operaturꝫ merita infinita si producatur. at ex p̄uis eorꝫ operꝫ pot moueri deus ad producendum absolute xp̄um adeo vt eum n̄ produceret si per eam scia n̄ p̄sciret operaturꝫ merita. ꝙ pot deus ob merita infinita moueri vt ad producendꝫ vnionem hipostaticam et xp̄um. quod si obijcias Aug. et Prosp. contra Pelagianos negasse merita conditionata sufficere ad remuneratꝫ absolutam, ret id quidem negasse de facto quod etiam ab ipso negatur; n̄ vero de pot. absoluta quod solꝫ nunc asseritur ab ipso.

Valde equidem miror hanc doctrinam in P. Aegidio viro alias erudito et docto. 1° quia licet Aug. et Prosp. egerint quaestionem contra Semipelagianos solꝫ de facto; tn̄ eorꝫ argta et inconuenientia quae deducunt ex sent.a Semipelagianorꝫ, idem probant de possibili. 2° quia posset deus iuste et digne Beatiss. Virg. Mariam punire absolute poena aeterna. quia videt in ea plura de merita sub conditione, quae per te sufficiunt vt absolute digne et iuste rependantur. item Judas esset absolute dignus vt donaret illi deus beatitudinem aeternam. quia videt scia conditionata plura eius merita cum gra finali, quae per te sub conditione p̄uisa p̄nt mouere deum ad iustam et condignam remuneratꝫ. 3° quia merita solꝫ sub conditione conditione futura, n̄ sunt absolute merita sed forent sicut absolute n̄ sunt vnquam existentia sed forent. 4° denique quia in nullo viro Theologo inuenietur haec doctrina, sed passim insinuata contraria etiam de pot.a absoluta. quare assertio nr̄a in p̄senti n̄ fuit de merito conditionato sed solꝫ de absoluto, quia in eo solum sensu disputatur haec quaestio a Theologis supponentibus per merita solꝫ conditionata n̄ obtineri condigne p̄mium absolutum. vnde ex p̄uis operum xp̄i sub conditione mouetur deus ad producendum xp̄um vt ~~finem~~ medium, n̄ vero vt p̄mium eorꝫ operum. sicut ad donandum 1am gram mouetur deus ex p̄uis meriti futuri per illam n̄ quidem vt p̄mium quia alias illa gra iam n̄ esset gra sed merces vt colligit Aug. contra Semipel. solꝫ mouetur ex ea

p̃uisl ad donandum illam gratiam vt medium.

Obserb demũ 5° potuit xp̃us de pot absoluta mereri de digno vnionẽ hipost. per opera subsequentia quãd eĩ exist3 meritũ; hoc ẽ ma3 tãs n̄ potuit mereri xp̃us vt absolute haret vnionẽ hipost. quod absert ãnti ostensũ ẽ, tñ potuit vt ex plurib9 vnionib9 possibilib9 haret hanc detrate potias quã illã. pr. potuit deus decernere huat3 operanẽ vnitã verbo dui quin detraret hanc vnionẽ, sed subdisiunt hanc vel illã. sed opera p̃uisa in hoc decreto possent mouere deũ ad donandũ de digno hanc detrate vnionẽ. g. ma. stat ex ãsertione 3ª.

pr. mi. opera p̃uisa in illo decreto essent infinite meritoria, & aliunde ãntia absq3 inexione detrat3 huĩ vnionis: sed opera infinite meritoria & aliunde ãntia absq3 inexione detrat3 huĩ vnionis, sũt digniorat3 meriti ad hanc detratã vnionẽ. g. opera sic p̃uisa essent meritoria de digno huĩ detratæ vnionis. mi. & 2ª3 ostant. pr. ma. opa p̃uisa in illo decreto fluunt reipsa a sanctitate infinita verbi, vt pote a subsist dui, vnita tñ na hãt sub disiunt hanc vnionẽ vel illa; quia sic decretũ fuit a deo: vt. n. subsist dui inflaat in opera, sola desiderat vnionẽ cũ na, n̄ v° detrate hanc vel illã; sicut na desiderat subsist3, n̄ v° detrate hanc vel illã: sed opera qua fluunt a sanctitate infinita verbi indigent ad hanc vnionẽ vel illã, sunt infinite meritoria & indigentia ad hanc vel illã. g. Hoc ãsert & argt3 lucẽ accipiunt ex solutẽ eor3 qua sint oppon.

1m sit. p̃imũ debet esse speciale donũ: sed hoc vnio p̃ illa n̄ ẽ speciale donũ. g. hoc vnio p̃ illa n̄ pot ee p̃imũ meritor3 xp̃i. Nego mi. 1° quia pot ee donũ speciale huat xp̃i. 2° quia pot ee donũ spel speciale hoib9 vel angelis, quod sufficit vt cadat sub meritis xp̃i. hoc vnio p̃ illa pot ee donũ speciale huat xp̃i quoniã hoc vnio pot esse perfect3 speciale p̃ illa. na inter verbũ & huat3

pnt interijci vniones perfectiores et perfectiores sine fine n̄ solū n° sed etiā spe diversa, ex m° tendendi in extrema diverso, alijsq; prdtis innumeris quæ pnt adiungi et spē tribuere vnioni: ad eū m̄m quo inter eandē aīa et albedinē eandē existunt cognitiones spe diversæ ex m° tendendi diverso. vt visio mālis externa, sensatio interna, apphensio ilctualis, iuditiū et discursus. de quo vide P. Granado 1. p. trac. d. n. itē pot hæc vnio p̄ illa ēe donū speciale hoibus vel angelis; quia vt statuimus s.a pot deus assumere hoē vel angelū instrmtū ad efficiendū vnionē hipost. conferendo illis in eo speciale beneficiū et prerogativā. sed vt assumatur ho vel angelus instrtū ad efficiendū vnionē, debet vnio ēe specialis et diversa quia actio ēductiva debet ēe specialis et diversa a qua n̄ dingr vnio vt cū Sua. et P. Ægid. alijsq; docui in lib. 1. ph. q. etc.

2.m vt opera huat.is sint absolute et detrate meritoria, requiritur vnio absoluta et detrata santitatis diuc.e cū huat.e; quia ipsa vnio santitatis cū huat.e ingreditur valorē operū. sed vnio sub disiunct.e n̄ ē vnio detrata sed indetrata; nec vnio absoluta sed cditionata sub defectu aliarū vnionū. q̄ opera huat.is vnita sub disiunct.e cū santitate verbi, n̄ pnt videri per sciā visionis meritoria detrate et absolute, sed indetrate et cdio.te

Reo 1°. vt valor meriti sit detrate et n° idē, n̄ ē opus vnione detrate et n° eadē: quia vnio n̄ ingreditur in recto valorē operū sed in obliquo; vt aut valor qui m° ē, sit dio idē cū eo qui antea erat, sufficit quod opus et santitas quæ importantur in recto sint dio eadē. quod etiā de vnione totius compositi dixi in ph. nec. n. ē alius ho spe aut n°, quod vnio sit alia spe aut n°. vt xpus n̄ fuit alius n̄ aut spe qui genitus fuit a

virgine, ab eo quem in utero fouit iam genitum, quod
unio sicut et actio eductiua fuerit alia siue non siue
spe. item qui resurrexit non fuit alius ab eo qui fuit
mortuus quod unio fuerit alia. siquidem ut fert pro-
babilior opinio Theologorum, non fuit reproducta eadem non
unio quae morte euanuit.

Respondeo 2°. ut opera xpi sint ab-
solute et detrate meritoria, non est opus videri a deo va-
lorem operum detratum et absolutum secundum rationem indu.am sed suf-
ficit videri valorem detratum et absolutum secundum rationem specie-
aut generica; videlicet videri opera xpi habitura
hunc valorem infinitum vel illum valorem infinitum vel illum
quorum quilibet sufficit ad valorem condignum unionis
hipost; nam eo ipso videt deus non carere absolute humanitatem
xpi dignitate et merito ad illud premium. ad eum modum quo
princeps creatus mouetur prudenter ad premiandum
militem ob facinora quae nouit in genere strenue
gessisse quamuis singulatim et in indu.o non nouerit
ea. quia cum in priori illo decreto nostri argumenti non possit
deus habere aliam notitiam meritorum xpi nisi sub disiunctione
et in genere, haec autem sufficiat ad prudentem remune-
rationem, poterit quidem deus absque ulla imperfectione
iletus et voluntatis diuinae remunerare illa merita
humanitatis xpi, premio unionis detratae.

3m argumentum sit. premium et meritum de-
bent reipsa distingui: sed in casu argumenti non distinguerentur
reipsa quia unio hipost. detrata quae esset premium
operum humanitatis xpi, eadem reipsa constitueret meritum
infinitum illorum siquidem aliqua unio detrate existens
reipsa debet constituere illud meritum: re autem ipsa nul-
la extitit alia unio. ergo etc.a

Nego absolute mi. quia unio de-
trata, quae est premium eorum operum secundum rationem detratam indu.am

aut specia n̄ constituit meritū sm̄ eandē rōnē, sed sm̄ rōnē indetrātā specia aut generica spectata sub disiunct.e cū aliis vnionibus æque concurrentibus ad meritū.

Si aut obijcias rōnē gnrica aut specia n̄ dingui re ipsa ab indu.a nec pōt sine indu.a constituere meritū. Dinguo, sub cognit.e vrli concedo; sub cognit.e disiunctiua nego. nā sub cognit.e disiunctiua importatr tota spēs aut genus sm̄ rōnē indu.as ab inuicē dinctas prout sunt a pte rei. quarū quælibet ab alia rōne indu.a seorsim et singulatim sumpta dingr realr adæquate, et ab oibus simul sumptis realr inadæquate. vnde occurritr ali argto quod poterat obijcere vnioni hypost. prioritatē et posterioritatē nā sm̄ exist.ā realē. quia vnio ē prior vt existens in intent.e solū sm̄ rōnē indetrātā specia aut generica sub disiunct.e posterior vo sm̄ rōnē detrātā et indu.ā absq disiunct.e; quod n̄ implicat. quia sub disiunct.e semper importatr aliquod extremū distinctū ab eo quod importatr sine disiunct.e rōne cuius tota proo disiunctiua pōt ēē absolute vā.

4.m ex nā rei n̄ pōt xpus mereri de cōdigno hanc detrātā vnionē. q.o nec de potentia absoluta. quia si posset de pot.a absoluta posset etiā ex nā rei, cū decretū positū in argto n̄ pugnet cū nāli prouid.a rerū. Nego cōsq.ā nā ea quæ sm̄ exigentiā rerū debita sunt nā in gnre vel in spē detrāntr ab eo per ordinariā prouid.ā independenter a merito ipsius nā. sic detrāuit deus per ordinariā prouid.ā vbicat.ē, dar.ē, spēs intentionales, ilctū et volunt.ē, et alia id genus debita nā angelicæ vel hu.æ quāuis hæc n.o detrāte n̄ sint illi debita.

Hæc argta vberiorē explicat.ē desiderabant

Sectio 3a An incarnatio verbi ceciderit sub meritis antiquorum PP.?

Assero 1o. incarnatio verbi quoad substam nec cecidit nec potuit cadere sub meritis de ꝯdigno antiquorum PP. ita oēs Theologi quia eorum merita solum habebant valorem ex gra habituali qui vt sectione 1a ostensum ē, n̄ hꝫ ꝯdignitatem ad tantum pmium.

Assero 2o. incarnatio verbi quoad substam potuit cadere sub meritis ꝯgruis antiquorum PP. casu quo gra n̄ esset eis collata ex meritis xpi. in hoc nullus Theologus dubitauit teste vasq. d. 22. n. 28. quia in eo casu hrent patres merita ex gra habituali independenter ab incarnatione. et aliunde ꝯgruentia cum verbi incarnatione, siquidem ꝯgruum meritum n̄ desiderat æqualitatem cum præmio.

Ob. tn. actus nales n̄ merentur de ꝯgruo gram habitualem. ergo nec supernales gram vnionis. nam maior distia ē inter actus supernales et gram infinitam vnionis quam inter nales et gram habitualem finitam. Nego ꝯsqam quia actus nales nullam hnt proportionem cum gra habituali vt nullam hnt ꝯnexionem cum illa, nec mediatam nec immediatam, nec in ēe existenti nec in ēe possibili: at merita supernalia ex gra habituali hnt proportionem cum vnione hipost. ~~vt hꝫ~~ vt hnt cum illa ꝯnexionem saltem mediatam et in ēe possibili. quod nunc suppono ex tractatu de supernalitate.

Assero 3o. de facto n̄ ~~ced~~ cecidit incarnatio verbi quoad substam sub meritis ꝯgruis antiquorum PP. ita vasq. 3a. c. 4. cum Sco. Marsil. Febardensio. nro Canisio et alijs. pr. 1o. quia alias

antiqui ℒℒ. mererentᵉ de xpmo suaꝫ redemptꝫ eᵈ
iᵗꝫ grꝫ: naꝫ eoꝫ ores, quibꝫ ascribitᵉ hoc mentꝫ
postulabant xpm nᵗ vecꝫ sed vt redemptorꝫ eᵗ
collatorꝫ grᵃ. 2° ad prion. quia menta antiꝫ
quorꝫ ℒℒ. erant ex grᵃ collata per xpm. gᵈ sup-
ponebant incarnatꝫ verbi quoad subst.ᵃᵐ ac per ꝫs
nᵗ poterant remuneran subst.ᵃᵐ incarnat.ⁱˢ ans dic. vᵍ
s.ᵃ n. 43. negani nᵗ pᵒ ꝺ absꝫ maxima temeritatⁱˢ
nota. 3ᵍᵉ satis stat ex superioribus.

Dent 1° Sua. ꝺ Ragusa sentiꝫ
entes oppositꝫ, incarnatꝫ verbi in intent.ᵉ priorꝫ
fuisse prium meritorꝫ ℒℒ. eandꝫ in exec.ᵗᵉ posteriꝫ
orꝫ fuisse eoꝫ pmiꝫ ꝺ effectꝫ. Sed reijcit solutio
vᵗ quᵈ dixim.ᵍ s.ᵃ ꝺ menta ipsiꝫ xpi.

Rebt quis 2° haustꝫ xpi sub dis-
iunct.ᵉ huiꝫ vel illiꝫ vnionis hipost. fuisse prium eoꝫ
meritorꝫ, ꝺ eandꝫ cu hac vnione detenta fuisse pmiꝫ
ꝺ effectꝫ. Sed ꝺ.ᵒ Luet id potuerit attingere diuinitꝫ
tᵉ nᵗ stat satis ex testimonijs sacrᵉ scripᵗᵉ, ita rei-
gisse de facto.

Dues id stare ex testimonijs in
quibꝫ ℒℒ orant deu pro aduentu xpi ꝺ incarnat.ᵉ
verbi: credibile. n. nᵗ é nᵗ fuisse eos exaudicos a deo.
Sed s.ᵃ i.ᵒ quia nᵗ semper iusti assequunᵗ quᵈ orant; nec
in re psenti stat patres id suis pᵗibꝫ assecutꝫ. 2°
quia ℒℒ. ores bene interpretanᵗ de accelerat.ᵉ in-
carnat.ⁱˢ siquide illi ex revelat.ᵉ diu.ᵃ noverint xpm
absolute venturꝫ. gᵈ incongrue postularent vt absꝫ
lute veniret sed vt veniret celeriter tempore ipsis
ꝺ aliꝭ opportuno: quᵉ admᵒᵈᵘᵐ incongrue oraremꝰ nos
xpm vt veniret iudicaturꝫ absolute die extrema iu-
dicij; siquide id scimꝰ ex revelat.ᵉ sacrᵃ scripᵗᵃ indepᵈenter
a nris oribꝫ. Demꝫ quia ores illi nᵗ ea erant petᵗᵉ

aduentus xpi quia manifestatio quadã desideriorũ quibus ardentissime cupiebant videre illũ. siue attendere amorẽ quo suũ redemptorẽ diligebant. existimare. n. quod potuerunt ꝑ detractionẽ huiꝰ vnionis ꝺ̃ nõ absolute vnionẽ verbi cũ humanitate ridiculũ ꝺ̃ sine fundo fingeret. alias solutionis momenti videtur pulsas a ꝺ̃. Vasq. 3ª. c. 5. ꝺ. 6.

Asero 4º. incarnatio verbi quoad aliquas circumstãs cecidit sub meritis ꝺ̃ ita eius sentio. Probo. quia ꝺ̃ potuerunt mereri eas circumstãs meruisse aliquas de facto insinuant satis scripturæ ꝙ meruerunt recta illas ma. 3cat. quia gra ꝺ̃ collata nõ pendebat a xpo vt existenti sub his detractis circumstantijs; neq. nõ illis fuit collata quia xpus natus est ex hac scirpe in hac vrbe ꝺ̃ hoc tempore. ꝙ fuit collata indifferenter ab his detractis circumstantijs ac per ꝺ̃ potuerunt detrahi hæ circumstãs meritis ꝺ̃ precedentibus ex gra per xpum.

Mi. pr. quoad acceleratũ temporis. psal. 69. citò anticipent nos misericordiæ tuæ. psal. 11. propter miseriã inopũ & gemitũ pauperũ nunc exurgã. Isai. 56. cito veniet salus tua. Abacuc. 2. veniens veniet & nõ tardabit. Daniel. 9. septuaginta hebdomadæ abbreviatæ sunt. cuius rõ similiter. quia vir desideriorũ es. ita Simeon Luc. 2. responsum acceperat a spu S. se nõ visurũ mortẽ donec videret xpum ꝺ̃ni. & Anna operibus & ieiunijs in templo ꝺ̃i 84 ãnis semper viuenta meruisse testatur Lumb. videre xpum. & pie credi pot acceleratũ incarnatis fructũ a deo ob merita ꝺ̃. nõ hoc fuerint adæquatũ motiuum, nõ impulerunt simul cũ alijs motiuis.

Quoad circumstãs vltimi pr. ea Gen. 22. benedicentur in semine tuo oes gentes quia obedisti voci mea. vbi oes interpretes ilgunt factã Abrahæ promissã nascitur xpus ex eius stirpe. Eodem Recent. circumstãs loci. vnũ quidem

potuit hāc circumst.ª cadere sub meritū ℣; tñ ñ ex-
tat testimoniū quo ād probet.

ob. 1º. Opus ḡcessit meritū ℣ sm
indulg.; sed indulgētia xpi pendebat a circumst.ijs g etc.ª
Nego mi. quia dorui in met. indulg.es rez ñ ē sumen-
das à circumstantijs. ob. 2. xpus ante meritū
℣. ḡiuus ē existens realr g ḡdignus ē cū circum-
stantijs sine quibꝫ ñ pot ē realr. Dnego aīa. cū circū-
stantijs detractis cāz & temporis, nego; cū indetractis &
sub disiunctione, trāseat.

Ad rogabit quis; nūꝫ ℣ meruerint
de digno hās circumstās? Deo meruisse sōꝫ de ogruo.
Vida merita ℣ remunerata fuerunt de Digno gīa
& gloria illis rēnte. at Deo ḡmus de Digno ñ red-
dit aliud nisi de ogruo. ꝑsertim cūm ḡz sunt hās circūst.

Sextio ¶ An beata Virgo meruerit de ogruo incarnat. Verbi?

Nunc sōꝫ examinamꝰ sutz. nāꝫ quid fuerit possibile
Virgini merito digno & ogruo, salvis ostat ex superio-
ribꝰ. Igit̄ assero 1º. meruit beata Virgo ut
verbū sumeret carnē ex ea. Sic Doc. fere Thol. cū S.
Th. in ꝑsent. & Al. in 3. d. 4. nāꝫ hoc insinuare
scripª & experimentū ℣ celsaꝫ Virginis merita sua-
dent. nec. n. opus sunt plura argta ad hīc credend.
hanc virginis ḡrogatiuā.

Insimulare scriptª quia respexit hu-
militatē ancillæ suæ, ex hoc etcª. vbi Eutym. digna
mater ē qua fiat Dñi mater. experimunt pri-
mores ℣. Aug. lib. 1. de nāª & ḡra. c. 36. scripsit
& parere meruit ex quo ostat multū adiuisse pietē.
Hier. ep̄la ad Eustoc. de custodia virginit. eandē
puritatis excitat Maria, ut mereret esse illi mater fili
dei. Ambr. lib. 2. de Virginibꝰ. Maria digna facta
ē ex qua filiꝰ dei nāsceretur. Greg. in 1. Reg. c. 1. Maria
vt ad Deū ḡz aternī verbi penetrāret, meritoꝫ ver-
tice & Dēs angelorꝫ choros ad solida deitatis evexit: quibꝰ

accedunt expressis testimonijs Plures Patres quos referunt nrae Societatis Doctores.

Sed ob. merita B. Virginis supponebant verbum incarnatum ex muliere. nam ex meritis verbi incarnati habuit auxilia grae ad bene operandum. q. praeexistebat foemina ex qua verbum carnem sumpsit: at haec fuit Maria. q. ante merita Mariae praeexistebat incarnatio verbi ex Maria. O quot solutiones tentarunt Theol. praesertim Recent. huic nodo; quas n. vacat examinare. nos consentienter ad superiora facile illum enodabimus asserendo verbum praecedere virginis merita incarnatum sub disiunctione ex haec foemina vel illa. meritis aut Mariae detractam fuisse incarnationem ex Maria.

Si aut roges An B. Virgo meruerit hanc dignitatem matris de condigno? Respondeo meruisse solum de congruo, ob rationem qua PP. sanctae meruerunt circumstantias de congruo. Si aut ulterius roges; An secluso praemio grae et gloriae, merita Mariae fuerint condigna tanto praemio? Respondeo fuisse. tum quia id insinuant testimonia PP. tum quia id suadet excellentia santitatis deiparae. tum quia teste Aug. lib. de virg. magis est concipere verbum mente quam ventre. unde si excludatur praemium grae et gloriae, quaevis foemina iusta posset ex suis meritis condigna mater dei. Si vero maternitas superaddatur praemio grae et gloriae, sola Maria digna fuit de congruo eius dignitatis; in quo constituta est specialis eius praerogativa prae caeteris mulieribus.

Assero 2o n. meruit B. virgo existentiam incarnationis verbi absolute. quia eius merita supponebant verbum incarnatum. pro quo recole sec. 2. et 3.

Assero 3o. probabile est virginem meruisse eam unionem detrahere qua anima et corpus Christi 1o vinculata sunt. pr. quia probabile est unionem et actionem eductivam n. dinqui realiter. iuxta duta in ph. sed B. virgo meruit actionem eductivam quae esset ex ipsa

virgine et n̄ ex alia fœmina aut deo solo. q̄ probabile ē meruisse 1ᵃ illā vnionē corporis et aiᵈ.

Nec propterea existimandū ē meruisse vnionē hipost. detratā. quia vt reuᵃ extitit mater dei efficiendo solū vnionē inter corpus et aiᵃ. sic re vᵃ meruit dignitᵉ matris merendo solū efficientiam eiꝰ vniones. at n̄ ē vnde colligatr meruisse virginē vnionē hipost. detrate, nisi ex dignitᵉ matris.

Quæres 1º an propterea dicendū sit virginē meruisse incarnatē quoad substᵃ, siquidē hæc vnio detrate inter corpus et aiᵃ ē de substᵃ xpi? Reo quæstē ēē de noᵉ. cæterū dici pōe n̄ meruisse 1º quia xpus manens idē sm substᵃ pōt variare vnionē detratā vt dicebamꝰ sᵃ. 2º quia meritū incarnatis quoad substᵃ cōi acceptione hetr pro merito existᵉ absolutæ incarnationis. ita vt dependenter ab eo merito verbū fuerit absolute incarnatū siue hac vnione siue illa.

Quæres 2º an progenitores xpi meruerint vnionē detrate corporis et aiᵉ xpi quā meruit Maria, siquidē meruerint natiuitatē xpi ex sua stirpe ē filia Maria? Reo n̄ meruisse. quia n̄ meruerunt vt xpus esset genitꝰ ex Maria absolute sed solū meruisse quod Maria esset ex familia ipsorū. Præterea posita hac suppositᵉ n̄ meruerunt quod generaret xpū Maria potius quā Anna aut alia. at actio eductiua fit ēē hac detrate quia ē a Maria vt ē absolute et detrate hæc mulier sm phisicā eiꝰ entᵉ. q̄ ettᵃ.

Quæstio 3ᵃ de mº vnionis ex parte personæ assumentis.

Vt ipsa vnionis hipost. magis explanetur. disserit D. Th. in 4.or proximis quaestionibus de extremis vnionis comparatis inter se.

In hac pro quaestione agit de persona assumente. de qua asserit in 1. ar. assumere sive vnire sibi naturam humanam rationem personalitatis immediate. in 2.o non assumere illam de facto rationem naturae divinae vt a personalitate distincta. in 3.o potest assumere etiam rationem naturae sic distinctae. in 4.o potest vnam personam assumere sine alia. in 5.o potuisse quamlibet personam divinam assumere humanitatem. in 6.o potuisse plures personas divinas assumere vnam non naturam. in 7.o potuisse eandem personam assumere simul plures naturas. in 8.o denique congruentius fuisse vt persona verbi assumeret naturam humanam quam aliae duae personae.

Quaestio 4.a de modo vnionis ex parte naturae assumptae.

In ar. 1. asserit nullam naturam congruentius potuisse assumi a verbo divino quam humanam. in 2.o non assumpsisse personam humanam. in 3.o nec assumpsisse hominem. in 4.o nec naturam abstractam ab individuis. in 5.o nec existentem in omnibus individuis. in 6.o congruens fuisse vt assumeret naturam ex stirpe Adae.

Quaestio 5.a De modo assumptionis ex parte partium humanae naturae.

Asserit in 1.o ar. verbum assumpsisse verum corpus. in 2.o assumpsisse corpus terrenum cum carne et sanguine. in 3.o assumpsisse animam. in 4.o cum anima assumpsisse immediate gradum eius illicitum.

Quaestio 6.a

De m^o assumptionis quantum ad ordinem.

In 1° ar. asserit D. Th. verbum assumpsisse corpus rone aiae. in 2° assumpsisse aiam rone gradus ilctiui quem ht. in 3° n assumpsisse prius tempore quam aiam quam corpus. in 4° nec corpus prius tempore quam aiam. in 5° ordine intentionis assumpsisse corpus et aiam rone huatis ~~in~~ ordine vero exeuntis assumpsisse huatem rone corporis et aiae. in 6° denique assumpsisse et huatem

Harum quaestionum doctrina n disputatur wer in Scholis; quoniam quae in ea Theologica sunt, constant satis ex dictis in duabus quaestionibus superioribus; quae vero sunt metaphisica aliena sunt ab examine theologico. quare post longam explicationem duarum quaestionum priorum, sufficiat nobis dedisse summatim notitiam breuem harum posteriorum cum assertionibus D. Th. Quarum omnium probatio facile cuiuis occurret ex prijs theologicis positis s^a. et ex prijs philosophicis positis in metaphisica.

Si quae autem disputatione digna sunt, maxime duo. 1^m An possit natura diuina assumere immediate naturam humanam vt condincta a personalitate relatiua? Alterum;

An persona diuina possit assumere aliam naturam preter humanam? 1° angelicam? 2° irrationalem? 3° accidentalem? quare sit ~~dup~~

Disputatio 15. An possit natura diuina ut praedicta a personalitatibus assumere immediate naturam creatam?

Sectio 1a. Factum ostenditur.

De assumptione facta est 1a sententia Dur. in 3. d. 2. unionem immediatam naturae humanae cum verbo fuisse factam primario cum subsistentia absoluta dei; et secundario cum proprietate relatiua verbi.

2a est Capr. in 3. d. 1. q. unica. ar. 1. cloe 4a et ar. 3. ad argum. Dur. naturam creatam primario fuisse unitam immediate cum subsistentia relatiua verbi: 2ario vero unitam immediate cum subsistentia absoluta dei.

3a est Gabr. et Oram. in 3. d. 1. unionem immediatam naturae humanae cum verbo factam fuisse aeque 1° cum proprietate absoluta et relatiua verbi.

4a Soti et Vict. in manuscrip. relatis a P. Vasq. et Lorca in praesenti. hanc unionem trahi immediate a natura diuina non sm se, sed ut modificata per relationem verbi; quemadmodum natura diuina est potentia generatiua non sm se sed ut modificata per relationem Patris.

5a denique communis omnibus scholis Th. Scotist. et Societatis Jesu, in 3. d. 1. et 2. et 3. p. q. 3. ar. 2. et 3. unionem immediatam naturae humanae cum verbo fuisse solum in personalitate relatiua et non in aliqua perfectione communi et absoluta.

Huic sententiae ego assentior cum communi bono Theol. nostri temporis 1° authoritate Conc. Tollet. 6. can. 1. et Tollet. 11. in confessione fidei; utrobique post medium his verbis. solus filius fratrem hominis accepit in singularitate personae non in unitate diuinae naturae: in id quod proprium est filij non quod commune Trinitati. item Dion. Damasc. Nazian. et aliorum PP. asserentium apud nostros DD. Patrem et spiritum sanctum in hac unione nihil habuisse commune preter benignissimam voluntatem.

2° quia alias persona Patris et spiritus

sanctꝰ fuisset vnita cū nāᵃ huᵃ ꝺ etꝫ incarnata in eo sensu
in quo nāᵃ diuᵃ ab oī theologo dr vnita cū nāᵃ huᵃ ꝺ etꝫ in-
carnata (quod admitti nō debet) quia nāᵃ diuᵃ eo solꝫ dr ab
oī theologo, vnita cū huᵃ ꝺ incarnata quia vnitꝫ nāᵃ ꝺ im-
mediate vnita eius subsistᵃ verbi; sed subsistᵃ absoluta ꝺi in
eo casu esset eius nāᵃ huᵃ cū Dᵒ ꝺ spū sancto (q si in eo fit vnio
immediata nāᵃ ~~et~~ huᵃ cū verbo, persona Dⁱˢ ꝺ Ihūs S. esset
incarnata ꝺ vnita cū nāᵃ huᵃ in eo sensu in quo dr.

3º. quia alias deꝫ dr subsistens subsistᵃ
~~dr~~ absoluta esset hō. quꝫ adm ē hō dr subsistens subsistᵃ
relatiua verbi; ai per cons etꝫ Dⁱˢ ꝺ Spūs S. esset cū pro-
prietate hō. quod ē ² ꝓbꝫ. na quicquid venit nāᵃ diuᵃ vel
perfectⁱˢ absolutꝫ venit absolutꝫ tribꝫ diuⁱˢ personis: vt ibi
venit creare, ilgere ꝺ velle.

4º ꝺ mꝫ a priori; quia personalitas verbi
potuit trare absolute vnionꝫ immediatꝫ nāᵃ huᵃ. quin eꝫ ab-
solute trarct immediate nāᵃ diuᵃ. i°. quia sola personalitas
verbi trat produceꝫ abꝫ nāᵃ diuᵃ. 2º. quia per eā sola per-
sonalitas trat vnionꝫ primariꝫ sine Dⁱˢ. sed vnione trate
per solā personalitatꝫ verbi ꝺ nō per nāᵃ, melius explicat
doctᵃ ecclesia de incarnatᵒ solius verbi. q vᵗ

At obijcitur i°. subsistere in deo ex vng. 7.
de Tri. c. 4. nō ē ad aliud sed ad se. q verbꝫ nō facit nāᵃ huᵃ subsi-
stentꝫ per proprietatꝫ quꝫ ē ad aliud sed ad se. Reo i°. si ad-
mittat subsistᵃ absoluta; hāc quidꝫ nō ē ad aliud sed ad se; secus
vᵗ subsistᵃ personalis ꝺ relatiua. 2º. subsistere in deo nō ē ad
aliud ex sepcu ēi; secus ex sepcu partis ꝺ proprio personꝫ
diuᵃ. 3º. subsistere sumit ibi ab vng. pro existere inde-
pendenter ab alio, oppositꝫ inhesioni.

4º ob. personalitas relatiua verbi nō
importat perfectꝫ q ea sola sine subsistᵃ absoluta nō pōt ₂-
tinere ꝺ supplere subsistꝫ creatꝫ; quod arguit perfectionꝫ.

1° nego ans ex 1. p. q. 13. Deinde illud dinguo n̄ importat perfectionem comparatione nat. diuinae, quae anter ad omnem relationem illgr infinite perfecta et imperfectibilis; transeat comparatione nat. hu., quae est limitata conditionis, et qui quoquomodo subsistere est maxime perfectionis (quod plane perfectionis n̄ est in nat. diuina iuxta mentem arguentium) nego. Plura n. sunt perfectiones comparatione vnius nat., quae n̄ sunt comparatione alterius. quia ~~vna~~ n̄ vni nat. sunt conuenientia et n̄ alteri.

3° humanitas existit immediate per existentiam verbi; n̄ relatiuam quia n̄ datur. q per absolutam sibi vnitam immediate. ma. est falsa ex dictis s. et in met. item mi. ex dicendis. 1. p. q. 28.

4° denique. Xpus vt ho n̄ est ad patrem. q constituitur subsistens et ho per vnionem nat. hu. cum proprietate absoluta dei, quae est ad se et n̄ cum relatiua quae est essaliter ad patrem. Dinguo ans; n̄ est ad patrem ex parte nat. hu., quam xpus importat vt ho, concedo ans: ex parte subsist., nego ans. at quam importet in recto. natam ne an subsistentiam, an vtramque simul? n̄ est huius loci explicare. meo quidem iuditio id tandem decernendum est ex aio conficientium prones. nam iuxta acceptionem vulgarem et communem n̄ nunquam ponitur in recto subsistentia vt in hac deus est ho. n̄ nunquam natura, vt in hac xpus in quantum ho n̄ est aeternus nec per generationem aeternam productus; quia 1a pro n̄ potest esse vna nisi ponatur subsistentia in recto; nec 2a, nisi ponatur natura. quod in tro deus et alijs monstrarent manifeste si nunc liceret.

Quamuis natura diuina de facto vnita non fuit immediate cum natura hu., disputationi subiectum est an potuerit saltem diuinitus vniri? Quae disputatio locum habet 1° in sententia admittente subsistentiam absolutam nat. diuinae. 2° in sententia eam negante; de cuius existentia n̄ est modo locus definiendi.

Sectio 2a. Potest natura diuina vniri imediate cum hu. in sententia admittente subsistentiam absolutam:

lea P. Sua. Val. Vasq. Rag. Pua. Lorca. D. Alvarez
in ꝑsenti cū S. Th. Scot. Oliam. D. Gabri. aliꝭ quos ipsi refe-
runt. D. pr. quia nulla ē rō quare nō ꝓsit na hūa subsistere
re imediate per subsistē absolutā dei vt ē subsistens per relati-
uā verbi. 1o. quia ōes rōes implicāt facile explicanter. 2o quia
na hūa sm se ē capax subsistendi; aliunde 3o subsist absoluta
n ē minoris perfectis quā relativa ad cōicandū esse frālē
subsistendi. Ḡ vt pot hūa na subsistere imediate per subsistā
relativā verbi, poterit simlr per subsistā absolutā dei.

Confirmatr 1o. esse frālis subsist
in cōi unea mea sentā quā dicit in met, n ē medicabilis
na, sed complemtā ad operandū extra stat debitū ad sustentū sup-
positi. sed subsist absoluta ē cōis ē rea complemtā na diuā
ad operandū, quia rō illis sui dei cōis tribꝰ diuis personis opera-
tur ad extra creat. Ḡ rō illis poterit na hūa participare es-
se frālē subsistendi. Confir. 2o. licet ai separata subsi-
sterat ex na rei per subsistentiā cōicabilē quia n ē perso-
nalitas; tn in xpo dno subsistit per subsistā verā incōica-
bilē quia personalitas ē. Ḡ ex ea. quauis na hūa subsis-
tat ex na rei subsistat per subsistā incōicabilē quia ē per-
sonalitas. poterit in heloming subsistere per subsistā na
diuā cōicabilē / quia personalitas n ē.

Oppositū tn sentiunt Capr. Alens. &
plures alij quos refert D. Albertin de primo subst
ꝓ. 1o. quia D. Ansel. de incarnat verbi. c. 4.
infert vnionē hūanitatis cū verbo facta fuisse in personalitē
ex eo solū quod n fuit facta in na diuā sm se. Ḡ vnio hūa
nitatis n ꝓtuit fieri in subsist absoluta; aliās. n. nulla
esset illatio Ansel. sequelā ꝓter na sm se ē personalitē
posset subsist absoluta ē cōis erat vnionē erratā. Ita
Ansel. deducere vnionē factā in personalitē ex eo quod n
fuit facta in na diuā. quia ꝓter na silgit Ansel. subsis-
tā absolutā ē ōz aliꝭ perfectā cōz tribꝰ diuis personis. quia
rō quā excludit vnionē cū na excludit ex vnionē cū

quãquis perfecte absoluta ꝺ cõi nãꝰ. videlicet quia nõ Pater ℮ Spus S. ꝺ fuerunt incarnati. sed ꝺ Verbũ.

Ad 1. quia subsistª absoluta nõ ℮ personalitas; cũ sit coicabilis tribꝫ suppositis: sed nãª hũª nõ pot subsistere nisi per personalitẽ. Ad 2ª. pr. ꝺ mi. cõ. quia subsistª propria nãꝰ Bꝺ ℮ personalis. subsistª aũt personalis nõ substituitur bene nec excludit a nãª per subsistẽ personalẽ. Ad 2. quia nõ pot ee Bo qui nõ sit persona. sed uerũ ex nãª huª ꝺ subsistª ℮ Bo subsistª nãꝰ huꝰ debet ꝛsultare persona.

Nego mi. ad ꝛ̃ ~~persõa~~ probatẽ pot subsistª nõ personalis substituere subsistẽ personalẽ. ut pot es subsistentia personalis uerbi substituere subsistẽ nõ personalẽ ad rõlis ℮ nãª completa irrõlis. ut ex̃ fatemur plures aduersarij ꝺ stabit ꝺ seq. Bo ℮ quia subsistª comparatª nãª mihi aliud Bꝺ quã complere naẽ in rõe prij operatiui; hoc aũt ꝺ pcat tuat subsistª nõ personalis absoluta, at subsistª personalis relatiua. Ad ẽ. nõ pot ee Bo qui reª nõ sit realr persona; secus ut uirtualr ꝺ fralr quatenꝫ Bo ℮, quẽadm ꝺ ꝺ quatenꝫ deus ℮, in hac senª nõ ℮ persona: at ille Bo ꝛstitutus subsistª absoluta ꝺ, esset realr persona patris filij ℮ Spus sancti; quẽadm ꝺ facto Bo realr ℮ ꝺ quãquis unio tuatis nõ sit facta in deitate.

Praterea pot eadẽ subsistª comparatª uni nãª ee personalis ℮ nõ comparatª alteri; ut subsistª relatiua ℮ personalis comparatª nãª creatã rõlis, nõ ut comparatª nãª irrõlis. ita ℮ personalis comparatª nãª diuª nõ ut comparatª amoris diui quẽ accipit Spus sanctꝰ ut subsistentes ex ui sue processionis, in senª ꝺ. Th. Ad 3. ℮. quia ut subsistª sit uel nõ sit personalis, pendet plurimũ ab eo quod erat. An uidelicet sit nãª uel attribuẽ? An rõlis uel irrõlis? an coicabilis ex nãª rei uel incoicabilis? Unde pot subsistª absoluta ℮ cõis ꝺ, quã nõ ℮ personalis comparatª nãª diuª, ee personalis comparationis nãª huª. quia ad personalitẽ sufficit esse naẽ ex nãª rei incoicabilẽ alteri, quãquis coicabilẽ diuinitẽ. nã alias subsistª

verbi n̄ esset personalis. cū verbis diuinis sit ēicabile nāe humanā. sed nāe huāe suae subsistens subsistāe propria suae diuāe semper ē incōicabilis ex nāe rei; quia ēicabilitas ei ueniens rōne subsistāe diuāe n̄ esset ex nāe rei. ḡ ett.

Sic ḡ res personae diuae essent in eo casu una persona n̄ quidē diuina sed sōz huāe. ve essent unū tō. quia secreū ex subsistāe absolutae ē nāe diuinae n̄ ēs ē persona. ve esset cum secreū illa subsistāe ē nāe huāe. quod si erunt qui mirabuntur. ai forte et ꝫ paulō audaciū dicēs censebunt (quanquā imerito) probabile eñ ē. haud difficulter ostendi. quia nāe huāe cū subsistāe absolutae dei ueniret incōicabilitas fralis propriae personae. ḡ cū subsistāe absolutae dei potest constituere personā. qđ ē bona; quia sola incōicabilitas potest desiderari in nāe huāe sui subsistentis ad constituēdā personā. prāns. nāe huāe constituens cū propria subsistāe personā. n̄ ē incōicabilis ex nāe rei. et ꝫ fralr aliqua nāe aut suppositi per subsistēdā nālē sed per suā intrīcā entā ve ostendi in mētē. sed cū subsistāe absolutae dei ueniret nāe suā entā. ḡ ueniret fralis incōicabilitas propriae personae. qđ ē opinā. mi defide. mō. ē plurōz philosophis probatissima.

Dices incōicabilitas propriae personae n̄ ē incōicabilitas nāe sm se sed ve subsistentis; hāc adde n̄ competit nāe huāe ve subsistenti subsistāe absolutae dei; quia ipsa subsistēs ē ēicabilis ex nāe rei. Sed cōtra. quia n̄ ē quare n̄ sufficiat ad rōz personae incōicabilitas nāe sm se ve sufficit incōicabilitas subsistāe ḡdo nāe sm se ē ēicabilis. 2°. quia nāe huāe ve subsistens subsistāe relatiua verbi. ē persona. eñ nāe nē ve sui subsistens ē ēicabilis ex nāe rei nāe diuae et ve subsistenti. ḡ n̄ ē opus ad rōz personae incōicabilitate subsistē. 3°. quia tria quae mō hinter certo supposita ē personae sumātur in rōe distinctiua nāe incōicabilis vel rōis sui mediate, vel rōis subsistāe mediatē; ē duūt ab oībz quae n̄ hinter supposita aut personae. ḡ incōicabilitas data distinctiua secreū subsistentis vel rōis nāe vel rōis subsistāe propriae ē suppositi aut personae: ac hāc sumi nāe huāe subsistenti subsistāe absolutae dei. ḡ rō propria eoz quae cor

admittuntur persona aut suppositum, quamuis nã hũi sũi subsistenti. ꝯ uere pot hũi persona, etsi nã diuã sit subsistens nĩ habeat personã. pserim cũ ĩã hoc argco ventũ ẽ videatur ad solas voces.

3° ob. aduersus clos. nĩ pot fieri vnio immediata in nã diuã vt rob dicta a subsistẽ. quia nĩ pot fieri vnio nãe ex hũi & diuo. at si fieret vnio immediata in subsistẽ absoluta, fieret ex vnio ex vnio immediata in nã diuã vt dicta a subsistẽ ꝯ. Ideo vel subsistẽ absoluta ponit dicta virtualiter a nã. vt ponit esse relatiuum? vel nĩ? si ponit sũi dicta. poterit fieri vnio mediata in subsistẽ absoluta quin fieret immediata in nã vt fit de facto in subsistẽ relatiua. si nĩ ponit sũi dicta, nĩ poterit fieri vnio quo nĩ sit immediata in vtroq. esset nã cum nĩ esset trs fralis immediate vnitus sed soꝫ trs malis immediate, vt nãe; nã vt subsistẽ esset trs fralis, quia in coĩ sentã ea vnio nĩ fieret in nã titulo nãe, sed solũ titulo subsistẽ vt subsistẽ: ideo illa vnio soꝫ esset hypostatica nĩ vt essalis. ac per cons nĩ efficeret fralr vnꝫ nã sed soꝫ vnꝫ subsistens. de quo plura in sequentibꝫ.

Sed rogas an ꝺo deꝫ in eo casu esset missus in mundũ? Ideo nĩ esset missus. quia admo nĩ esset missus casu quo pater esset incarnatꝰ. quia nulla ẽ persona diuã a qua possit mitti cũ nulla sit producens subsistẽ absoluta & distincta realr ab illa: quod opus erat admittꝰ. vt notat ex mã Ssti & D. Th. in 3. d. 5. q. 2. ar. 3. ad 3.

Sectio 3ª quo subsist absoluta potest nã diuã assumere mediate nãꝫ creatã, si huiꝰ exista realr diuidatur ab essa.

Ita Aluarez in pncipio d. Albert. de primo subst. cont. 10. q. 10. Theologica. cũ pluribꝫ quos referunt ita dicendũ a me ostꝫ ad ea quæ dixi hoc. 1. ph. vbi ostendi admissa diuã reali inter essa & existẽ posse maꝫ existere per

existẽ fra. na si nã pot existere per existẽ fre. nẽ quare in eadẽ suppositẽ ex huãs priuatã existẽ propria, n̄ possit existere per existẽ dei. vt pot subsistere per eiꝫ subsistẽ. tanta. n. perfectio ẽ virtutis ẽ existẽ dei ad sustinendã existẽ creatã fre subsistẽ ad sustinendã subsistẽ. nec maior implicatio apparet in vno quã in alio.

Quod. n. asserit Soca cũ pluribus aljs Recent. subsistẽ ẽ cruꝫ nã, existẽ vr fraꝫ, nã aute deus pot vnire vt cruꝫ, n̄ vr vt fraꝫ. nullis quidẽ momenti ẽ. na subsistẽ creata n̄ dr cr nã. prout ꝫ solet philice dingui ab eo quod é fra; sed prout dingr. vel pariter perfectio vtã subsistalis a perfectõ n̄ vtã quãuis verãꝫ sit re vã fra. sbti. quoniã subsistẽ quãdm̃ existẽ omnia rem̃ infrã nã eiꝫ vnitur vt fra phica sbto. quãdm̃ g̃ nã nõ pot supplere munꝫ subsistẽ creata infrãcis nãꝫ creatã, solꝫ tradẽdo vnionꝫ; sic poterit ex solꝫ tradẽdo vnionꝫ supplere munꝫ existẽ creata infrãcis nãꝫ.

Tamen aduersus d̃ hanc doctã ob. implicatẽ philas et Theol. philuas explicui fuse lib. i. ph. desumptas ex eo quod humanitas debet vt cã p̃existere ante vnionꝫ cũ nã dei. ita ex eo quod ea vnio producitur per aduꝫ. at. vr in huãs per creatꝫ. ita quod huãs causaret seipsã causando vnionꝫ per quã acquirit existẽ. et alias buiusmi, quas n̄ expedit me repetere. Theologias vnusquisꝫ alꝫ negocio soluet; quæ sunt huiusmi.

1a quia si nã creata posset existere per existẽ dei, posset similr ifgere et velle per iliꝫ et volitꝫ dei. 2a. quia si fieret vnio immediata in existẽ dei, fieret ex in nã dei, a qua é impertinibilis existẽ. hæc aute implicat quãdm̃ nã compositã ex humana et dei. 3a quia creatã n̄ pot hre vltꝫ ẽ simplr quod n̄ sit creatꝫ et finitꝫ, at ẽ existẽ é ẽ simplr creatã. ꝫ n̄ pot illud hre duꝫ.

Ad ia nego sequelã, na vt ea n̄ sequitur ex eo quod nã creata subsistat per subsistẽ dei, sic nec ex eo quod existat per eiꝫ existẽ: par. n. fit ab vtraq; 2a. nec vllꝫ discrimen ẽ inter subsistẽ et cogmẽ dei, quod n̄ sit inter hanc et eiꝫ existẽ casu quo reꝫ existens sit per existẽ dmitꝫ. at quod

discrimen sit inter subsist.ᵃ et cognit.ᵃ n' é huius loci explicare.

Ad 2.ᵘᵐ negatur vnitas nat.ᵃ ex hu.ᵃ et diu.ᵃ obem. vnis nat.ᵃ hu.ᵃ in exist.ᵃ diu.ᵃ propter rõ propter quã sec. pcd. dixim. n' fore hanc vnitatẽ ea su quo subsist.ᵃ absoluta virtualr indistincta a nat.ᵃ diu.ᵃ vnitate nat.ᵃ creatã; quã amplius explicabimꝰ sec. seq. Ad 3.ᵘᵐ dr. é n' pot creat.ᵃ hõe ee simplr essa quod sit increatꝰ et diuꝰ; sicut ee simplr exist.ᵃ vt hõe pot ee subsist.ᵃ

Sectio 4.ª n' apparet repugnare vnionẽ immediatã nat.ᵃ hu.ᵃ cũ diu.ᵃ quin fiat vnio in subsist.ª aut exist.ª

1.ª Scotꝰ in 3. d. 1. q. 2. Ockam ibidꝰ q. 1. Fabr. ibid. ar. 3. dub. 4. Val. in pñti. punct. 5.º cũ aliis quos refert. cuius pri. cipium argt. é solutio eorũ quã repugnantiã huius vnionis attendunt.

Praeterea quia hãc vnio ex pte nat.ᵃ diu.ª multũ importat imperfect.ᵃ vt ea importat vnio facta in subsist.ª aut exist.ª nat.ª alũnde maxime cõmendat bonit.ª infinitꝰ dei quod sic creatur creat.ª per vnionẽ sui n' vno tm.º sed plurib.ᵃ nã vt spectat ad infinitatẽ essa diu.ª quod per creat.ª n' sic participet per im speb.ᵃ rez de facto producibilis sed in pluribꝰ et aliis quæ n' repugnant: sic pertinet ad infinitꝰ sub bonitatis vt n' vno tm.º de facto existentẽ sed et pluribꝰ aliis actu per vnionẽ.

1.º ostendit repugnantia huius vnionis quia nulla pot ee vnio ex se, ex quib.ᵃ n' fiat vnꝰ per se: sed ex eiusm.ᵒ vnione n' fieret vnꝰ per se. g. ea vnio repugnat. pr. mi. quia n' fieret vnꝰ suppositꝰ aut subsistens sequit.ᵘʳ vnio illa n' faceret in subsist.ª; nec fieret vna nat.ª; cũ quia vna nat.ª n' pot fieri ex pluribꝰ nisi hincinde se eamquã pot.ª ad actu; tũ quia ea nat.ª hu.ª quã diu.ª é completa in rõe nat.ª: et nat.ª aut completis n' pot fieri vna nat.ª per se. ac pcer vnꝰ suppositꝰ aut nat.ª vna. n' é aliud compositꝰ per se quod possit resultare ex illa vnione. g. etc.ª

Reo. ex illa vnione n' fieret vna nat.ª;

ꝛ vñ. i. quia nã in composito é radix & prius proprietatꝫ & actionꝫ compositi: at ex nã sua & diã non fieret vnꝫ prius & radix attributiuꝫ & actionꝫ compositi; quia vtraq; seorsum produceret suas proprietates & effectꝫ indepẽdenter ab vnione eꝫ alterꝫ. ꝛ. quia vna nã é illa cui ñalis é vna aliqua subsistã qua fit vnꝫ suppositꝫ. at nã nũ & diã ñ̃ potẽ ñalis vna subsistã vt sit. g̃ ex vtrãq; gñis vnita mutuo ñ̃ fieret vna ã ꝛa ceterꝫ fieret aliud vnꝫ compositꝫ quod nec esset suppositꝫ aut nã. nec. n. inuenio repugnare alicui compositꝫ subsistãꝫ præter eꝫ qua de facto existit. nãꝫ quare repugnat vnio penetratiua duarꝫ subsistãꝫ qua nec vnaquæq; manet vt nã & frã. nec vt subsistã & nã; sed ad modꝫ quo vnitur duo gradꝫ qualitatis intensæ quorꝫ neuter é alterius frã aut subꝫ. & pr. quia ñ repugnat vnioni duas subsistãs ita vt neutra penderet ab alia aptiori, & verũ sit subꝫ vnionis quo pungunt. at in eo casu illa subsistã ñ̃ vniretur tanquã nã & frã, nec tanquã subsistã & nã: vt sit ex prijs philicis. g̃ ñ̃ repugnat vnio duarꝫ subsistãꝫ qua ñ̃ sit actus & potã aut nãꝫ & subsistã

Dices cõpositꝫ ẽ quodꝫ possibile ex entibꝫ incompletis, secus vñ ex entibꝫ completis. qua ñ desinanter nãꝫ sua in compositꝫ, quales sunt nã nãꝫ & diãꝫ. Sed ꝛ. quia pot diuinus virtꝫ fri sibi quin inter veritatꝫ vlls sit ñalis ordo aut destinatio ad eiusdẽ vnionꝫ; ac per cõsq; quin neutrꝫ extremorꝫ sit nã sua pars incompleta compositi resultantis ex ea vnione. vg pot hbtꝫ grã collocari in lapide & qualitas vitalis in ligno apud probatꝫ philosꝫ sentãꝫ. g̃ quã nãꝫ sua ñ sunt ptes incompleta, pnt in compositũ coire. Confir. pot cãs aliqua & passiua eleuari diuinus ad effectꝫ meerqui & cãꝫ nullus sit ordo. g̃ eꝫ ea ꝛalis quã in mea sententia statuitur eꝫ ptes componente, pot eleuari diuinus ad compositũ adeq; nullũ habẽt ordinẽ. at ens ẽ completꝫ & nullũ hñt ordinẽ ñalẽ ad compositũ sane ẽ ens. g̃ ens completꝫ eleuari pt ad compositionꝫ.

Praeterea pot 2° reri argto. illa vnione
na^a hu^a cum diu^a fieri pōe suppositū; quia vt na^a hu^a sit sub-
sistens sufficit vnio cum na^a diu^a subsistenti: at illa vnio
esset cum na^a diu^a subsistenti quamuis n̄ esset imediate cum ipsa
subsist^a. ḡ. pr. ma. quia na^a ēē subsistentē vel ē ēē
incōicabilē, vel ēē completam ad operandū: sed vtrumq pot
hre na^a hu^a per vnionē mediatam cum subsist^a. ḡ. mi. quo-
ad incōicabilitatē pr. ex cōi sent^a asserente na^a hu^a vnitam
soli subsist^a absolutae dei fore incōicabilē a subsist^is relatiuis
quibus vnitur solū mediate. nam in eo casu ho esset realr persona
patris, filij et spus santi. at persona vt persona ht na^a incōi-
cabilē. ḡ realr esset incōicabilis na^a hu^a a 3^ci personalitate
relatiua diu^a. pserim cum iuxta cōē sent^a na^a hu^a n̄ sit incōica-
bilis nec a se nec a subsist^a absoluta, incōicabilitate propria
personae. probatr eadē mi. quoad complementū in rō^e prij.
quia subsist^a n̄ complet na^a ad operandū pparando illam ad recipi-
endū effectū vt complet dispositio; nec mouendo, excitando aut
detrando ad efficiendo vt complet cōditio voluntatē. sed vnio im-
mediata prij cum suo complem^to n̄ ē nria ꝑ nisi vel vt sic p-
paretr ad recipiendū effectū vel vt sic excitetr ad illū agendū. vt
cstat induct^e aliorū cpriorū; quorsum n. alias opus ē hac im-
mediata vnione. ḡ ett^a.

Reo vt na^a creata vlt^o perficiatr in ord^e ad se n̄ ē opus vnio-
ne imediata cum subsist^a diu^a; quia sufficit vnio imediata
cum na^a; quoniam hec vnio aequiualet perfect^e vnioni imme-
diatae cum ipsa subsist^a vt na^a diu^a propter sui infinitatē
cstinet perfect^e subsist^a. de quo plura

Arguitr 2°. quia vnio cum na^a diu^a n̄ ē
asserenda temere et absq fndtū. at nullū fndtū ē ad cuius-
modi vnionē; cum n̄ hēatr ex fide, nec ex prijs nalibus possit

siri. Hoc argz ex probat repugnare vnionz ex subsiste^{a} absoluta: quia hac vnio n^{i} fier ex fide nec siri pot ex prijs nalibz. Quare ex vnionz imediatz na^{e} creatz ex na^{e} diu^{e} n^{i} siri quidz imediate ex prijs fidei aut lumins nalis; siri en^{t} imediate argo deduco ex his quidz. est fides existere de facto vt plura talia siner quz no^{s} nali assequi n^{i} possunt.

Arguitr 3°. na^{e} diu^{e} n^{i} pot vnisi vnione aucnali: sed vnio de qua disputam^{9}, esset aucnalis quia esset ex^{a} scepz na^{e} d^{e} suppositi. g^{z} ett^{a} In primis nego ma. de qua d. sequenti. Deinde nego mi. i^{o}. quia illa vnio posset pertinere ad scepz fralz suppositi vt modo dicebam^{9}. 2°. quia pertineret ad scepz fralz alicnius compositi subscalis diuini a na^{e} d^{e} suppositi; quod sufficit vt vnio sit subscalis. Duz. n. n^{i} pr. extrema vnionis ee aucnania aliqua ex pte, n^{i} pot probari vnionz ee aucn.

Arguitr demz. quia na^{e} diu^{e} n^{i} pot pstare fralr in na^{e} hu^{e}. quod n^{i} pstat fralr in deo: sed ill in deo n^{i} pstat fralr mung trandi. g^{z} n^{i} pot trare na^{s} hu^{z}. Ptio. na^{e} diu^{e} 2er pot trare hu^{z}. i^{o}. p^{z}cise quia ē trz vnionis sbtatz in na^{e} hu^{e}. 2°. quia p^{z}cerca reddit subsistentz na^{s} hu^{z}. i^{o} m^{o} trandi pot plane sumire na^{e} diu^{e} comparat hu^{e} quz nis n^{i} sumitat comparat dei; quia subsist^{a} relativa trat ex m^{o} na^{s} hu^{s} quin ex m^{o} tret diu^{s}.

Difficultas ē in 2° m^{o} trandi. de quo assero i^{o} pot na^{s} diu^{s} vnisi imediate cz hu^{e}, quz nis hu^{e} n reddat subsistens per eigm vnionz; sed vel reddat sanctz d diu^{e}; vel nullus ei p^{z}stet effectz fralis. vt nullz p^{z}stetur i^{o} gradu caloris per vnionz cz 2°. Deinde assero pot na^{s} diu^{s} sistituere subsistentz na^{s} hu^{s}. quz nis n^{i} sistituat subsistentz deuz; quia na^{e} diu^{e} qua n^{i} perficit nec complet vl^{t} deuz, pot vl^{t} complere ꝺ perficere na^{s} hu^{s}: sed na^{s} hu^{s} ē subsistentz n^{i} i^{o} aliud quz ē vl^{t} completz ꝺ p^{z}fectz substalr. g ett ꝺ.

Sed rogas an ho esset deus et deus ho casu quo natura humana non esset formaliter subsistens per unionem immediatam cum divina? siquidem in eo casu nec natura nec subsistentia esset communis homini et deo. Respondeo; probabilis est sententia affirmans. quia licet natura humana non subsistat formaliter per divinam, negari non potest saltem subsistere aequivalenter; quia aequivaliter perficitur et completur per eius unionem: at hoc sufficit ut deus sit homo et homo deus. quia eo pacto natura divina assumit et sustentat naturam humanam absque ulla exigentia subsistentiae naturalis. sed hoc sufficit ut natura humana efficiat cum divina secretum hominis quod efficeret cum subsistentia naturali. ergo natura divina importata in recto posset deservire ad veritatem propositionis affirmantis deum esse hominem et hominem deum. haec sufficiant pro explicatione huius quaestionis quae fusiorem desiderabat disputationem.

Disputatio ultima

An verbum divinum possit assumere aliam naturam praeter humanam?

Hoc est An possit assumere naturam angelicam? deinde, naturam irrationalem? denique naturam accidentalem?

Sectio 1a. potest assumere naturam angelicam.

Haec clo est omnium Theologorum. uno excepto Alberto Magno qui existimans naturam angelicam esse indivisam a subsistentia assenuit esse inassumptibilem ut subsistentiam. verum communis sententia perspicue colligitur ex cap. 2. ad Hebr. nusquam angelos apprehendit sed semen Abrahae. ubi plane Apostolus commendat charitatem dei erga genus humanum, quod naturam

hu^a assumpserit hipostatice angelica relicta. vt oes interpretes super eu locu, inter quos eximius e nr Justinianus. at nulla esset hac comendatio charitatis diu^e facta ab Aplo, si deus n posset assumere na^a angelica; vt per se ostat. q^o. Confirmatr. quia Patres super eu locu Pauli magno studio quaerunt ca^as ob quas assumpsit deus na^a hu^a et n angelica. q supponunt plane id fuisse possibile quamuis factu n sit ob ogruentias quas Sancti proponunt.

2°. quia possibilis e na^a angelica dinita a sua subsist^a vt hu^a. in hoc n. quae repugnantia? hanc aut de facto existere suadet 1° Paulus allegatus. 2° expressus Theologorum sensus. 3° na^a hu^a quae dinita e a sua subsist^a etiam in sent^a Alberti. q sentiendu e na^a angelica existere a sua subsist^a dinita. ac per osqs assumi pot a deo.

At quid dicendu si existeret na^a angelica indinita a subsist^a? quam possibile ee fateor ingenue. pauci hoc attingunt, nec mihi nunc disputandi locus. sentio tn eiusmodi na^a subsistere n pot personalit^e diu^a. quia na^a subsistere et ee ad operandu completa, idem sunt. vt suppono ex met^a. sed na^a indinita a subsist^a n pot compleri ad operandu, per subsist^a diu^a. q nec pot subsistere per illam. pr mi. quia subsist^a n complet na^a vt prius efficiens, nec vt prius frale detrans aut excitans ad efficiendu, nec vt dispositio pparans ad recipiendu; sed solu vt tribuens na^e exist^a onale quam desiderat priusquam operetr; vel substituentem vices exist^e onalis. sed na^a indinita a subsist^a n posset ostitui per subsist^a diu^a in statu exist^e sibi onali, nec qui supleret exist^e onale vt per se ostat. q ett^a

Sectio 2^a Assumi pot a deo na^a irrolis.

Ita Sua. d. 14. sec. 2. Vasq. d. 30. c. 2. Ragusa. d. 56. §. 2. Val. vbi s.a Lorca. d. 67. Albarez. d. 22. Pu. Beca. c. 5. q. 3. cum ~~[illegible]~~ D. Th. Scoto. Okam. Pallud. Dur. Almaino. Marsilio. Capr. Caiet. et alijs quos ipsi referunt. quod probant i.o authorit.e Aug. Nisem. et Tertulli. quos producere et expendere non vacat. pot tn qui volet legere apud Vasq. et Sua. 2.o

2.o rol.e a posteriori: quia verbum diu.m in triduo mortis xpi vnitz fuit corpori cadauerico sm ma.m et fra. vnio sm ma.m e de fide. vnio sm fra. pr. quia fra illa subsistebat in composito siquidem corpus illud completz erat subsistens et suppositum; nam ma.m (in eo casu) mansisse nudam oi fra substali dicetur absq fndto ad fugiendam vim argti, quod vel ex hoc miraculo vires desumit. at n subsistebat fra cadauerica subsist.a propria vel quia n ht illam vel quia n pot componere subsist.m totiq cum subsist.a verbi quae e subsist.a completa; vel si pot gerere munus subsist.e incompletae in na.a irroli n e quare n possit etz exercere munus subsist.e completae. q. etc.a

3.o a priori; quia na.a irrolis e capax recipere effectz fralem subsistendi; et subsist.a verbi e capax illum reddere; quia n e ~~maior~~ ro quare infinita eius virtus limitetur solz ad na.m rolem a qua tam infinite distat quam a na.a irroli. nec prodest quicquam, cum na.a roli constituere personam vt constituit cum na.a diu.a n vo cum na.a irroli. tum quia cum na.a roli creata n constituit personam ad quam na.a sua destinata e, sed personam infinite distantem ab ea ad quam e destinata. tum quia vt constituatur persona n concurrit deus alio mo quam vt constituatur suppositz. ad vtrumq. n. sufficit et requiritur tratio vnionis hipost. Quod aut cum eo concursu fiat per=

sona. nõ oriet ex subsistª sed ex naª, quã in persona debet ee rõlis. g ex pte subsistb aque pot reddere subsistentẽ naᵐ irrõlẽ ac rõlẽ. A dem. quia nulla apparet in ea vnione implicatio. vt ostabit explicatione argumentoꝝ.

Id tñ implicare existimarunt antiquiores Theologi. Henr. Cathus. Mirandu. Alensis. Bonau. Richar. & Gabr. apud Recentiores supra allegatos, quos pauci quidã Recent. sequuntur. iº. quia subsistª verbi nõ pot reddere naturã creatã effectꝝ formalẽ quẽ nõ reddit diuª. sed diuª solꝫ reddit ee persona, cuiꝰ nª ẽ capax naª creata irrõlis. g nõ pot vnirí subsistª verbi cũ naª irrõli. Verũ hoc argũ ets probat nõ pot vniri cũ naª rõli. quia ets cũ naª rõli creata nõ ostituit eandẽ personã ex pte naª quã ostituit cũ diuª, sed simile tm in rõ valde cõ de remota. sed suppositũ quod ostituitur ex naª irrõli ets ẽ simile cũ supposito deiº quãuis nõ sit tm ets suppositũ ostitutũ ex naª rõli: quod pari prodese cũ mria nõ sit exacta similitudo, nec meriti possit aliqua detrahi g ett. Explicatr. Dem verbũ vnitũ fuisse naª angelicæ, & personã vocari a theologis solũ subsª subsistentẽ in naª illocuali simplici; reliquas vº subsistentes in naª suæ rõli siue irrõli vocari supposita. in eo casu cũ naª angelica quæ ẽ simplex, possit ostituere personã; nõ vº cũ naª suª quæ composita ẽ: nõ in eo casu nõ bene arguetur subsistª diuª ostituit cũ naª angelica personã nõ vº cũ suª. g nõ pot vniri cũ naª suª vt pot cũ angelica; quia vbi superatur distª infinita quæ ẽ inter naᵐ diuã & angelicã superari ets pot distª quæ ẽ inter ipsã & suã. g similiter etc. cũ seclusis nobis eadẽ paritas existat inter naᵐ suã & Leoninã quæ inter naᵐ angelicã & suã. quare argo reo subsistª diuª pot coicare naª irrõli effectũ formalẽ quẽ coicat naª diuª. nimiꝝ ee subsistentẽ aut suppositũ.

quia na^a diu^a fit per subsist^a suppositz. quod si n̄ constituat personam cum na^a irrōli, ad quidem erit ob diuersitatem na^ae n̄ v^o ob diuersum concursum subsist^ae ad eum modum quo n̄ constituebat personam cum ai^o et corpore separatis vt constituit cum na^a diu^a.

2°. quia subsist^a ē ad operandum. sed subsist^a diu^a n̄ pot operari in na^a irrōli visionem et amorem dei, quae sunt sunt operat^es propriae dei, ergo n̄ pot subsist^a diu^a vniri cum na^a irrōli. Reo. subsist^a diu^a n̄ ē ad operandum operat^es proprias dei; sed proprias na^ae cui vnitur. quia etiam actus visionis et amoris eliciti ab hu^a na^a, distant infinite a verbo et amore diu^is. Confir. quia de facto in xpo dno subsist^a verbi n̄ solum concurrebat ad visionem et amorem dei; sed etiam ad sentiones et operat^es mālēs quas habebat cōes cum na^is irrōbilibus. ergo etiam vnita cum na^a irrōli poterat subsist^a verbi concurrere ad illas.

3°. quia na^a irrōlis n̄ pot ēē sancta et grata deo. ergo n̄ pot vniri cum illa subsist^a dei cuius proprius effectus ē sanctitas et grā cum deo. Reo. na^a irrōlis n̄ esset sancta nec grata deo stricte, hoc ē, sanctitate et grā amicitiae et filiationis. quia n̄ posset trāre affectus amicabiles et paternos dei; esset tn̄ sancta et grata late, hoc ē, sanctitate adorat^is et grā complacentiae cōis, quia posset trāre affectum complacentiae cōis diu^um, et affectum religionis hu^um. nam prioris effectus n̄ esset capax na^a illa, esset aut posterioris. nec opus ē frām cōicare cuiuis sbto. oēm effectum quem alijs cōicat. nam de facto vnio hipostatica iustificat ai^am stricte n̄ aut corpus: item visio mālis recepta in ai^a et corpore

effici ait3 videneꝫ, nꝰ aute corpus.

Ad. quia indecens videt deꝫ ee
equꝫ, muscaꝫ, & alia huiꝰmodi entia. Deꝰ. hæc
indecentia opponit catholicis quotidie a gentibꝫ; &
opposicio fuit olim ab hæreticis ad negandu verbꝫ
fuisse vnitꝫ corpori huº passibili & mortali, eiꝫq
humoribꝫ, sanguini, melancholiæ & aliis. quare
sicut hæc vmo nꝰ tñ a viro theologo dedecens deꝫ,
ita nec illa habenda. ades ans dicitꝫ. indecens ẽ deꝫ
ee cuiꝰmodi entia apud vulgares ꝓbes & lumen nãle, nego;
apud viros theologos & lumen theologicu, nego.

Dein; quia deꝫ nꝰ pot vniri cuꝫ
alienti. ꝯ nec cuꝫ naª virtuli. Dc anti dicꝫ sec. seq.
modº, nego paritatꝫ. na quæ ad modꝫ nꝰ arguit bene ab
alienee ad naª rotꝫ ercatꝫ, sic nec ad naª irrotꝫ.
Dices. naª rotis pot assistere persona, quæ nꝰ pot alienꝫ.
Sed 2º; quia ea naª irrotis pot assistere suppositu
quod nꝰ pot alienꝫ. Replicabis. suppositu quod nãlr
assistit naª irrotis, tuemet solu remote cuꝫ suppo-
sito diuº; cuꝫ quo ea tuemet existeª indepenꝺens a sõo
quod pot tuemiri alienti. Sed 2º. quia ea vo persona
quæ nãlr assistit naª huª solu tuemet generice & re-
mote cuꝫ persona diuª. ꝯ ea pot vniri deꝫ cuꝫ naª huª
quin vniatr cuꝫ alienti, sic poterit vniri cuꝫ naª femina.

Rogas; An possit vniri persona
diuª cuꝫ maª separata ab ẽ forma? & cuꝫ fra irrotis
separata a maª? Reº. vniri pot. quia verbꝫ secun-
sim capax ẽ subsistª partialis vt ex metª pono. imo
addo etsi negenter subsistª partiales, poterit persona
diuª remanere in vnita cuꝫ maª separata a fra. &
cuꝫ fra irrotis separata a maª; nꝰ quidꝫ ex naª rei
sed cuꝫ miraculo superaddito separationi veritusꝫ. quia
poterat verbꝫ vniri maª & fre in composito, & vni-
one; tunc aute nꝰ esset quare vnio verbi cuꝫ maª ades

essalr penderet ab vnione ma^e cum fra, vt n̄ posset ea ablata, etiam diuinitus retineri. p̄sertim cum excogitari possit effectus qu̅ fr̄alis quę p̄nt h̄re partes ab ea vnione, nimirum ēē in actu 1° proximo constitutiua n̄ solum compositi phici sed etiam suppositi.

Sectio 3ª non satis apparet repugnantia vnionis dei cum accnti.

Prima repugnantia proponitur. quia accns n̄ pōt subsistere sicut nec subst^a pōt inhærere. quia ea repugnat accnti dr̄ia essalis subst^æ quæ ē ēē per se, quam subst^æ dr̄ia essalis accntis, quæ ē ēē in alio. ḡ deus n̄ pōt vniri imediate cum accnti. In primis nego consq^a. quia pōt ēē vnio dei cum accnti quin ~~ans~~ accns fiat subsistens et per se a subsist^a diu^a; imo quin accidens denominet aut denominetur, vt dixi supra de vnione imediata na^æ creatæ cum na^a diu^a, ~~et~~ vnius gradus qualitatis intensæ cum alio. Deinde accns pōt ēē subsistens a subsist^a diu^a n̄ quidem stricte m^o existendi per se propriæ subst^æ sufficienti ad componendum vnum per se substale, sed late m^o existendi per se, cōi subst^æ et accnti; hoc ē, pōt sustentari a verbo absq vnione cum sbto. quia vnitum verbo n̄ posset vniri sbto.

Ob. vel illud accns esset productum per eductionem vel per creationem? si per eductionem, esset vnibile cum sbto. si per creationem, independenter ab ea vnione cum verbo esset absq sbto. ḡ per eam vnionem nullo modo subsisteret. Rco. esset productum per creationem. accns tn̄ productum per creationem n̄ repugnat

vnionẽ cũ sbto, vt nõ repugnet aiã quia per creatã pro-
uenit. imo si causalitas mãlis dinguatur ab vnione mãli
actus cũ sbto, actus erans creatã postulat ex nãra rei
vnionẽ mãlẽ cũ sbto vt dixi in lib. de aiã. in mea
aũt sene nõ dinguentur vnionẽ mãlẽ actus a caus-
alitate mãli, actus erans creatã quatus nõ postulet
vnionẽ cũ sbto, tñ positius ex vi creatis nõ repugnat
vnioni supernãli cũ sbto. per vnionẽ aũt cũ verbo
positiue repugnaret illi. deq ita per vnionẽ cũ verbo
stret ee per se et subsistens. quod opponitur vnioni cũ alio.

Ad. plcrca. hunc modũ subsistẽdi
nõ coicat subsistẽa diuã nãe dei. sq nec pot coicare actui.
Sed instat argẽs. modus subsistendi, quo nãa huãa xpi com-
pletur ad ẽtis suas operes spuales et corporeas, nõ coicat
subsistẽa verbi, nãe diuãe, quia nãa diuã nõ completur
per subsistẽs verbi ad actus transeuntes, sed per subsistẽs
absoluta. sq nec illus pot coicare nãe huãe. quare sicut
hoc rsga nõ ẽ bona, ita nec illa. sq dinguo ans. nõ coi-
cat modus illus subsistendi nãe diuãe fãlr transeat, equi-
valenter et virtualr nego. quia illi coicat alius mo
subsistendi similis, videlicet incircabilitatis cũ alio.

Ad repugnantia proponitur. quia
actus nõ pot sustentari ab alio nisi per inhesionẽ. sed
deus nõ ẽ capax inhesionis. sq nõ pot sustentari a deo.
Deo. si id in quo sustentatur actus, sit revera sbtm,
sustentatur per inhãs. si vo ẽm sit eq vt rega ẽ deus,
nõ sustentatur per inhesionẽ sed per assumptũ. posse
aũt actus sic sustentari diuinitus vt sustentatur subsis,
nõ ostenditur repugnare. Sed urgebis. actus ẽ inten-
sibile: intensio aũt fit per maiorẽ inhãs actus cũ
sbto. hoc nego. quod falsum ẽ fuse ostendi lib. de actu
et intentu. plcrca eo ẽm probatur nõ pose dari in deo
actum intensiũ; nõ vo actus sim se absq vlla inten-
sione.

3ª quia accns n̄ pot ɔstituere vnum per se cū deo. sed deus n̄ pot vniri nisi ad ɔstituendū vnū per se. ꝗ ettª. Dinguo, si per vnū per se ilgas vnū substale, nego mi. id. n. ē de quo ɔtendimus. si per vnū per se ilgas vnū per verā vnionē et compositē; aut vnū absq vlla inhesione alicuius ptis compositi, nego per eā vnionē n̄ pōe fieri vnū per se.

4ª denique. quia deus n̄ pot ēe albus, quantus, calidus ettª. alias esset sensibilis vt substª corporea. atsi vniret sibi accntia mālia, fieret albus, quantus, ettª. ꝗ. Rēo. deus vnitus aiæ rōli separatæ a corpore, n̄ ē aiatus ab aiª. ꝗ similiter vnitus albedini n̄ esset albus. 1º quia hæ denominationes n̄ tribuuntur nisi sbto: deus aut n̄ ē sbtm sed trus. 2º. quia n̄ tribuuntur oi sbto, sed tm capaci: deus aut n̄ ē capax, vt n̄ esset angelus casu (possibili in plurimorū sentª) quo reciperet accntia mālia. nec in hoc puncto pot ēe ɔtrouersia de re sed tm de voce, vt bene notauit Gabr.

Ideo probabile existimant vniri pōe imediate accns cū deo Aluares. Becanus. Gabr. Marsilius et alij quos refert Sua. in ps. d. 14. sec. 4. nec nos improbabile iudicamus.

tractatus

in questione 14 1.e partis divi tho.
in qua de scia dei, eius divisio-
nibus et proprietatibus.

Proemium

Stante quod divus tho. cuncto ordine divisit in articulos quorum
mat. tripartitam invenio apud recentes eius commentatores, 1.o disputant de ess.a et perfect.e divinae scientiae, ut intelligentem reddit deum. in 2.a
examinant etenim ipsius tum ad obiectum increatum, tum ad creaturas
sub quolibet statu constitutas, et hec est praecipua pars nostri instituti, nec solum praeter quam necess.a sed etiam 19 et 23 et 27 1.e partis
in qua de divina voluntate, iustorum praedestinat.e et celebri trinitatis misterio agit divus tho. in 3.a parte aliquae divinae scientiae
proprietates proponuntur, hanc metodum in nostris disputatibus praefixam habebimus ut pote contentaneam intelligent.e huius q.

Disp.o 1.a

Ut in deo sit scientia.

adverto tamen cum caieta illimine quod nomen scientiae non usurpari a theologis eo rigore, quo ab ff.e dicitur scientia ea solum cog.o, quae educta ex alia priori principiorum trat ad veritatem conclusae illatae ex ipsis principiis. sed quaecumque cog.o certa et evidens rei dicitur scientia.

Sect.o 1.a

Fides et rat.o ostendunt scientiam divinam

Divinam scientiam probant communiter omnes et auctoritate ss.e
et ex ethymologia nominis Deus ac denique vario
discursu. in scripturis passim invenies mentis
divinae encomia. Ester 14 domine qui habes omnium
scientiam. Eccles. 23 oculi domini lucidiores sunt sole

operande et finem tam mire ordinata cognoscit in
operante et opera intima ipsius dei, qualiter amore et ge
nerali motu divino nec ut est instans de tempus fluxa
de signo ideo sed manu dei et sapientia divina ipsius, sed in
seu qualibet debili disposita sine compositione et cauta, sed sim
et simplici.

Assertus deficit in positive respectu dei et negative in ipsis
viis implicat quamvis ignorans et non scientes et quamvis in
habens cognitionem aliquam finem sed cognitionem falsa cognitionem affirmandi illo modo
et reliqua premisse estendere verbis. Nec assertores huius erroris
quia operabuntur nihil de irregulate effectuent, deus sibi consequent insci
ente, quem meritum, nec demeritum efficiente, nec privant
pena, serenes. qui introducunt errore divinant ex esse dei, simpli
ci et independenti.

Sett° 2° principium divinum
quia cognoscit

Divina sit actus intuitus articuli unius effectus fundum diffinabilis gradu
xit 1° genere et quello deveritate ut ostendat evidenter rat deum in
telligens et in solo intelligere absolute sed efficiens.

Sic insurgit dubium. Sua cognoscens ideo distinctum actum co
noscente, quod sua cognoscens in solo habuerit sed ex participatione alterius
terius est, at hac latitudo secundum extensio fratris cognoscentis quamvis ab imma
teriale. Signalitas autem cognoscit nec quare cognoscens habet in
solo sua, sed ex alterius rei, in divina substantia summa virtute
tum rat, auctoritate deficit Aug. et Ale 3° deficit asserente
cognoscens gaudet ea quod non omnia. Quod cognoscens in solo habuerit
ea, sed ex alia obiecta transiens cognoscit, quare aliquando esset omnia
et quia cognoscens alterius rei sine explicatione divina ex recipere obiecta
specie similes ipsis obiectis, et vice versa cognoscentes, ab imaginate quamvis
tempus bene alterius rei sua esse limitate essentiam, quia ex primo
omnium phos et mate. Cognoscens sicut in solo ad ea quam
illud sic identitate sed ex ad alterius rei quamvis ipsius non posse
nosciente, quamvis non coactate. Sed extensio fratris cognoscentis nec
aliquid diversi, quo cognoscit imaginate tanquam radicaliter quamvis hec ca
pacitate cognoscentia, quia insufficiendo asserit divina hec esse quam
cognoscentia ea quod infinita intellectum.

Et his colligit divina quare planta ad ea
dicant in cognoscitiva nempe quamvis non dissolvit cognoscens quamvis
nil dissolvit, sensu divina cognoscens quamvis quamvis et quamvis in
telligens magis cognoscitiva et speculativa in isto sit species nulla imagi
nes luens, quo cognoscit et speculetur sic, et malitate existunt
in entitate propria et ordine ad nat, et aliqua cognoscit intel
lect in intelligente, et deus sume imaginis quamvis imaginis
existens, ipsa ea speculetur cognoscens deus quamvis

et ⁊ inferior angelo, superior docuit qz é independens amat⁹
influo de subtali, inferior angelo qz oppositꝰ dilꝯ dñi in
omni ope⁹ et ordine ad dilꝯ operis malꝯ ne exercat functio-
nes aliquas vitales, angelus superior a deo quilibet prio
creato et inferior ense alꝯ diuino, superior docuit, et hoc
qz et depd⁹ et ordinat⁹ ad amat⁹, et oppositꝰ deo potest adꝯ ipsum
excludit, deusq; qz unꝯ malꝯ ens minima oppositꝰ abhorr-
ret ~

explicata mente diui tho facile cognosces quomodo
illig vera efficacissima ratio dei, qua unꝯ ens malꝯ de cognoscens
deuse ens pure simplex bonum de cognoscens efficacissime, qz ut stat
expresse diui tho, ratio efficacissima malitie dei dedeo.

adhuc explicata mente diui tho ⁊ adhuc melius ille fortis
qz ⁊ in nullo ens, ut hoc sit enim mente plures apprehendit, ingenio
⁊ vulgari, nec movere ⁊ hanc gentem aspernemur abdiq;
amicitiꝯ quia ordo addueret eos ad fidem. enim negatiuum ⁊ me-
diu, inferendo dilꝯ positiuum, sed malum é ens negatiuum ens ordi
ens ⁊ profunum in forte positiuum efficax cognoscitiuum, id facile
diluit ⁊ qd qd dicit nomen negatiuum dicit negat⁹ obiectum, sed
primum positiuum dicit efficax sed ens nonꝯ amens dicit ⁊ malum
examinata dicit res, ens immale. Quo accepto ⁊ solum dicit
nec aliud imperfectionis, sed ens dicit fundat⁹ esse efficax positi-
ue ad dilꝯ negat⁹ illo. ⁊ vere ens ense immale potentis
de deo ense efficax positiue cognoscitiue dilꝯ dicit ense efficax
positiue, nec aliter possumus explicare esse nec spiritus.

urgeo ad alterius substa spiritis, non sumpta spi-
ritualitate p indepa amat⁹ nunꝯ potio excludere oppositꝰ
a qua operat⁹ ⁊ implicat ⁊ a nonsentire medium ex quo deducit
deo adhuc tho ⁊ relate, excludit intentu, huic unius fundo ⁊ ex
nil faciente nihil offendat aliquꝯ spiritualitatis a quo potio ⁊ aptu
ad deum.

dices forsitan ad primum diui tho ut ad nos tan
substas spiritus ea efficiora qua causꝯ substa malitio ordinat
ad efficiora operat⁹ aut sequunt ex captu suo ordinis ad
efficiora per⁹ substas spiritus qz quanꝯ substa ut ita ⁊ prio
operari substas efficior per efficiora modu operandi, habe
ne dicunt de substas absolute efficiori, qualis substa divina
⁊ ut de substas simpl⁹ efficiori, semper aliquo posito, exem-
plo munere, ignis celesti et sublunari celeste, ignem

assignand o obto huj scepti, alig g plura g̃ d'ua aliis i agnoscunt
g omn anex at actui 2°, alig n̄ g̃ Sola hoc 1. illud sc̃ere affir-
mant exp obi i taq̃ huj ei ut eq̃uat intell̃ dei g̃ sua intellec
i nacta ē ostitua.

Si animad uerto g̃ adequate ostitutiu aliis i indes n̄
sit nec deipsa possit affirmare aliq̃ intendente intellec̃ diuina
g̃ Sola scipsa, alig̃ spiritu huj et n̄ alterig ei usq̃ g̃ in aliq̃ aliis inuenirea
g̃ diuina sensata n̄ possee affirmare ex ei huj g̃ diuat ipsa alig̃ de ipsa
dello g̃ Sola nequa deus ee intelligibile, g̃ i deus diuina g̃ diuata
illud n̄ ee actuale intellec̃ n̄ ei deus ee aliis g̃ ei uel huj rego alig̃ dici
huj ad uniuers ipsa g̃ diuat ei ostitua deus ee ipsius aliis.

Ad uerso uel huj nom aliis n̄ intelligē n̄ alig̃ quomodo
libet dari intellec̃ g̃ ei relata ad ipsa tang̃ uera p̃ducens ad p̃ducta
ex omni genē, aliis ē prius aliis et ad illa ex ei ipsis, aliis nec alia aliis
g̃ ex mente phos inuenirea et g̃ alig̃ faceant hoc sc̃ere n̄ possit ing-
ri deo ad dei in ipso aliis cumpetit absolute g̃ sect repugnet ipsi
fac̃le diuum ipsis n̄ intrinsece tribuig̃, g̃ Sola ex rat nostra
g̃ alig̃ g̃ diuata regis ad unu g̃ propria intellection diis animad uerso
p̃ma tale ut deo deus diuat n̄ debeat esse, g̃ deus in ipso existere, id
exigit nostra diuat ei deus g̃ sit negatio aliis i. uirtualis
distinct ab intellec̃ i. ut g̃ ei ita ordine ad deum la connotata
n̄, and ipso ch̃mera alig̃ uelut nostra intrinsece fingere, hic suppositis
sect 2ª pro p̃am mente et plat ~

Si sect pprie mente expendo quatuor uidet̃ g̃ gen
fac̃le deduce ex diuis sect g̃ cdt: i qua ea pprie, et uera rat aliis i nō
tuary; uero influxu et hic repugnet ens ita, et simpl̃ g̃ rat diuina
fac̃le ponea, g̃ se formalit ad pria g̃ dei n̄ ee nō intendu, deo tale aliis
i reale reale distinctu ab intellec̃ g̃ dicit et attributa, et gratiosa aliis
repugnat deo ut ultimate diuat finale g̃ ipso.

2ª ē n̄ dat, deo aliis i uirtuale distē intrinsecu distinctu
ab intellec̃ id pbo hac unicam, aliis p̃ ipsa intelligere n̄ repugnat
et repugnet et alie, nulla deo inuenirea sect exigentia hanc uir-
tuale distē intellec̃ diuina n̄ supponit alig̃ p̃ modu aliis uirtuale
ab ipsa distē, repugnare intellec̃ p̃ ipsa intelligente, huj pbatur, in
deo n̄ ee sect alig̃ exigentia hanc uirtuale distē ab intrinsecu practer qz
g̃ cumq̃ p̃fect diuina immutabilis, immensa, infinita, aterna, semper
stans sine hac uirtuale practer aliis, imo aptior dita cognoscen deu
infinitu, immutabile &c. g̃ igr hac n̄ Sola sine reali influxu &
etiã uirtuale, hum Sa distē uirtualis intrinseca ut p̃ distē relatio-
nu ab ea n̄ ponit indes ratis ut p̃fect alig̃ deipsa realig̃ cognoscany
g̃ ut deu intelligente aperfect, et p̃fectissima intelligente n̄ ee nec
Bu prius alig̃ uirtuale distinctu, requeq̃ illud habeat, sine ee
bene n̄ ut hoc stat uirtualis distinctio huj et illig̃ p̃dicati, g

g absolute nō dist. virtualis, ꝫ cō t'nentia ex'nentiālis,
3ō nō ideo aliq. vat. nostra p̄ter hanc exp.
modū, nec p̄cedo vita intellectualis dei inordine ad aliqd cognitū
tum ad qd̄ nō referat ipsa vita intellectualis sālē nec ē alia 2ª ratio
Vbi gentes & nō habeā aliqd prius dist. explē cognitat.

A 2ō Bene stat aliqua ꝑfectio creata posse ꝑ-
pere vitā intellectualē dei ad modū alterius creati ab aliq affirmati
aliqua falsa de deo, et ex posse affingere aliqd affirmando de deo
nō ex statu ipius posse, ita nec pcedo ex ꝑfectione creata, sed ex
gentis libertate, et imperfectione intellectionis, ex imperfectione qua
divina nō p̄dita excedant omnem facultatem talem vitā, magis
intus eligere, ꝫ cum ipsa stat deitas, remanente & adhuc ver-
citatis magis immutate existente diuinae omnino existentia et hoc
dimittamus illis ut quiescat nostra cōsideratio, quale affectum
circa ea. ex libertate nostri intellectus ille quem libuerit ponere
diligere, et deo affingere chimeras, idolo ergo intelligere abligimus
aliquo ut medio effectus, quis intra hos aut illos arctos meos
nostros, libros. at hoc in adversantibus solubilibus, et quamvis
suppositis deducunt ex expressa mente Aure intentionis dist. 8.
art. 3 sexagesimo, ꝫ ꝑcipue in impugnatione Gentilis Gosfredi, et Scoti,
Gabrielis hic dist. 3, et ex dicto Thomae hic A art. vltimo & etiam 27
art. 2, alibi fusius habent, nostra suadente, ratione ut
stat in mediis.

et his salvis adversariis sententiis dicitur. P Argumentum ꝓbatur
ꝓpositum 2ª & cap. 3 et A tenet ea ideo aliq. ꝫ intellectio dei virtualis
distinctus ab eius intellectione increata, et dicitur hoc ꝓprie aliq. ꝫ dicitur
res quae sit Rt ad habentem scientiam increatam. hoc explicuit
tacite si ab illa distinguere et nisi esset realis distinctio increatae
inter prius et ipsum intellectum, et realis illa distinctio ꝫ ex suppositione
ē ea distinctio virtualis de facto inter intellectiones divinas aliq. ꝫ et ꝫ intellectio
dei ideo.

Hae sententiae quaestionis, quas explicavimus omnes amovis,
examinemus nunc quo ordine ꝫ dicitur ꝓprie aliq. ꝫ affirmando
ea habere scientiam divinam ꝫ intellectum ꝫ ipsa intellectio dei ipsa scientia divina
ta scientia intellectum ꝫ seipsum divina intellectio, nec realis nec virtualis, nec
rationabiliter ab ipsa ꝫ admisso prius suppositis intellectionibus dei
requiri intellectum ꝫ seipsa intelligentis ut ipsa sententia ꝓbabilis imagi
to ꝫ seipsa intelligente sua est, ꝫ dicitur hoc quo ꝓtervus
stitit aliq. ꝫ nō stetit aliquis ut ipsa nocuit, ꝫ deus intellectionem
dicat posse requiri intellectum ꝫ seipsa intelligente, ꝫ scientiam
priori intellectus dei intellectum vel saltem ex ipsa ꝓprie aliquem
ad hoc sapiunt ꝫ dicitur virtualis, cur magis deo vel dicitur

dist^{us} virtuale inter uere ens, i. vitam intellectualem divinam, produ-
cat et ei intelligendi

2°. 1. hic sensus ostendit deo equalem actum et ob-
jectum intelligendi, 1. dist^{us} divinum virtuale possit in ipso, et ab-
so actu, affirmo equalem actum intelligendi ei deo expressibilem, magis di-
to vitam intellectualem ser. intrinsecum in ipso qui actus et existit uberrimus
primi intelligere intelligentis. Quia hic dicit vitam absolutissimam
illi esse, nec aliquo actu, et hoc sensu analogice bene dicitur eg
uberem vitam intellectualem divinam actui 2° intelligendi, et intellectui
creato, qui numerus actuum vitae intellectualis possibilium non
amplectit intellectuale intelligere dei. Si vi dist^{us} virtuale vitae-
rotae velis inferre divideus fundari aliqd, nec leve satis qui ut sane
indeo ad stabiendum aliquam perfectionem humanis deo dari, eandem
ponere et perfectionem fundatam primo 2° dictorum in ipso, qualis est
secundus fas divina et communicatio divina est obliqua, i deo proxima
dist^{us} virtuale ut sic dei ministerium mens nostra capax, fides sanctae
est communicatio, ministerio trinitatis, et relatio ipsum est primo
ei, et relatio primo, si valeant has duo dictorum communicat et
si communicat primus et si primus deo affirmari, nisi illo
affirmari virtualiter dist^{us}. qui est et non decidere indubie repugnat
et ut vitae intellectualis dei perfectissima positum intelligere sine hac
virtuali dist^{e}, quare i has angustias nos ea quae ut tale dist^{us}
deo ad sensibiliam. uberis dist^{o} virtualis sine divis Suppositis ex-
trema realis dist^{o}, semper relatus p et filii, hic ut intellectus
divina hanc dist^{us} realis requam proximam stingere, et collegere me
se hanc dedistae virtuali. holis hanc firmus robur i amor vitale
stans magistri, quemadmodum veneror

et dicitis ad sensum Petrum collegere qd debeam Ro
cuidd ei discipulo asserenti indeo ea virtualis primi possibilis esse
imperfecte, si ut virtualis dist^{o} excludens imperfectionem omnes hoc quod
fundam. q i necessaris realis distinguens ad q dist^{us} sequens imper
fectus aliis repugnantes divinae esse, indeo divinum virtuale ea algs
ita qd virtualis q dist^{o}, si nihil indeo finem imperfectae, si nihil vir
tualis possibile assumendae in ipso finem imperfectae sequitur ad primi
realis possibilem, et adhuc realis possibilem ipsius.

hoc fundam nec sensui si aliqd probat, multa minus
asserit ad dist^{us} realis omnia nullis provocandae, indeo dist^{us} virtua
les, inveniatur imperfectionis similibus ex hoc sequeretur communia asser
quemadmodum deo dist^{us} virtualis, indeo manifestis et subtilis q innumeris
sentiae repugnat. divinae hanc exceptionem divinae imperfectionis
ipso. vitae similis dist^{us} virtualis primi possibilis ut alio possibilis
asserere, imperfectionis deo nisi aliqua humanae perfectionis ipsius q divinae

imperfectionis

hpōsit hanc vi virtualē qualēcūq; p̄fectionē dixi; secundū hāc
divinā exquisitissimā ip̄ius tātā sapientiā posse ponit subsistere
in dist hanc vi virtualē relatā abēs. et eandē impossibilē inuenio
in corporeitatē hanc vi virtualē p̄ij p̄dicamēti et intellectū p̄duere
ab ipso ac in vi virtualē hoc sit oste audēnē et subsistere ipsius.

Dicit aliquis, deo debemus videre p̄fectissimum
modū vitæ intellectualis, q̄d vita intellectualis p̄fectissima in
duāt naturis, et intellectualiter naturæ. et autē intelligendō q̄d
deberemus tribuere entī divino naturas p̄fectas et actus et ac
tellectū q̄d nō ita p̄fectas ac ille q̄ caudet intellectū, exposita
intellectuum; suppositū p̄bat maiorē mī p̄bant. actus p̄duendi
ex supremo deo nō repugnat i eō videndo q̄ entē divino, nō repug
nare deorē q̄ in misterio trinitatis posse existere primū p-
duendū filiū, et filiatū divina vita p̄dicta p̄ē ex supremo actus p̄du
tū in deo aliqua impossibilitas repugnans est divinæ, et alibi de
Dato aliqd p̄dicto, deo distinctū ab actuali intellectū huiusmodi ex-
tendi in vitā intellectualis videndae deo, huiusmodi vitæ
nō p̄fectionē vitæ intellectualis habere in se supremū actus p̄duē
tū intellectū q̄ vitæ aliquē explicitū q̄ intelligens p̄ se ipsum intelligit
deficit finis actus p̄ductū, q̄ subsistit ingenitū intellectū in
telligens vitalē subsistens ipsius et videns ex supremo sit intue
ligens p̄ se nō necessarium ipso affirmare supremū actus p̄ductū
tū intellectū, nec venit instantia p̄pria p̄ductiuo filiatū vitam
sepe dixi. vitæ vitæ nō sit primū p̄ductū in Repugnare
deo q̄ summa p̄fectio ipsius aliter sequit inconueniens.

Vltimo obiicitur intelligibile debet existere an
tecedens ad intellectū ipsa q̄ actus videri. hoc fundatur p̄ simul.
q̄ aliqd p̄bat, p̄bat nō debitum nō subsistere in actuali intellectū q̄d
in aliquo ad ipsa p̄ vita cum nō divina debeat esse obiectū divinæ
cōs, at quæcūq; p̄ceps subsistat supremo p̄ductiuo nō divi
na nō possit subsistere in vita intellectuali manifeste colligit
ex ipsius mente fundat hoc p̄bare ex actus intelligendi, deo
p̄existente ad ipsa intellectū q̄ asserit cap. 8 et 9 de 2 nō
divinæ esse obiectū divinæ cōs, et nō deo implicando bibere aui
ta intellectuali ut posse p̄fectissimum sit p̄dicatum dei, et vadit
error manifeste colligit p̄ducere ex hoc fundat actus intel
ligendi divinus.

Huic argō nō falsa esse assumpta ut
clarū ostendam p̄ sequentē. Asserunt aduersarii intel
ligibile debere p̄cedere intellectū ipsius. nego actus ipsa intellectū

ni si haec vim intellectus ad intellect.
intelligendi ideo dicta haec, sed de supremo quo ideo super it posse intel
ligere, idque sperare auxilio intellectus actualis obiecti cognoscentis sit
potentis cognoscere, sed exercitium potentiae cognoscitivae scientiae illae et de
trans eiq debitae, ubi a si possit intelligere deo dedeo aliqd affirmamus
deillo formam aut antecedens actus, ut posse intelligere sit potentia pro
regatum salte aut nostra ideo quod primus actualis intelligentis.
haec tria ut inter se distinguuntur unica solute videntur
videndo vim intellectus, fundari aut ergo ad intelligendum posse im
pellere ea primo primo ad ratione antecedi ad intelligendum et illatio ab hoc ea
subsequenti intellectus si vult ideo vix ad existendum fundare aut ergo ad
existent posse existere dicunt deo dedeo negat ad existere illig si sup
ponendo haec primo ut antecedentia, nec aut nostra ad existere ad eam
de divinus ut ipse quando ea primo quae ipsa quae unum ut illo
religui ea primo primo aut subsistere fundamus aut ergo ad intelligendum
ad omnia ea haec primo. tum ante ad phia antecedens, tum ratione logica
ex qua intellect, tum illationi deduce ex existe actualis intellectus in qua illatae
non existit aut.
aliis alter neoter inus ex sit aut aut nostra antecede
re ad aut 2s ideo, illud potuit ex fundamento huius et illig connotativi di
cat, est divina reponunt unus connotatus hic supra sperig aut
et ad alia relatio aut 2 intelligendi, hos dicit connotatos affirmat ea
subsistit et obiecta rep senata, ut ratione actual is ut ens subsiste
re plenis ipsa innate subsistere quae sperig supra aut intelligendi, ut
ratione intellectual. Hae explicio qui obtinuit sperig intellectus actus
sed intuitiva intellectual divina dat utrumque et ea radix subsiste
re et explicione obtinet fundamento deea recipiant et aut intelligendi
et aut 2s, et quis obtinuit deus haec priori tas aut 2 antecedentis ad
intellectus dat in primo nostro recipiendo. et aut primus ideo sit
ex duobus, et ex obtinuit intuitive inse sistentia sperig aut diver
sum existentia duo aut 2, et ex aut nostra recipiente haec sistentia aut
pendentia ad actus 2s qui primo primo ens ista subsistere quibus ut
venit ea independet ex explicet obtinuit habent antecedentis ad religua
primo. at quo supra nostri primo recipit ea ordine ea absolute
divina antecedere et si primo sperig aut recipit mens nostra ante
cedentia ad primo aut 2 divina absolute adversus et ea ante
cedentia primo ita indeo ea aut aut nostra si sistentia ordine ad
unum connotatus et actus intelligendi ex ordine ad alia, haec ex plica
mens huius mentis ut quo ab dicit explicat huius cadea et ab primo
primo.
alia sane aut 2 ideo scripsit, et ea scripsit, et ea
recipiendo ab quo si primo fundamento illa ad stabilit, salva divina est posse
referri ad subsistentia ipsa ratione et adobta ab ipsa ex plica
qui bi relatio inse sit divina salva et quo subsistere ad aliud et ea,
adversario affirmat antecedentis ratione nostra recipiendo aut

dei ꝑfecta i nra ꝯ tali, et ut deus sit immensus nra ꝯ infinita ꝑ
fect. in nra intellect. ipsig ut unigt obto

Sect. 4 ostendit intellect. dni nri esse

a nra dei

Thu sect. respn. ꝓpriuss, et n. sumo cu ista q̃ ꝓ
ab Aue, et dno tho dei ẽ, et nã n. ꝑfecte phibeo rõ, et audio
ꝓbabiliꝰ ea quã dei ẽ ex attributis et ꝓprietat. ipsi⁹ ꝯ ꝑ
to ẽ et nã dei cupio t. ꝫ rõ mea, quoꝝ ꝑ ꝯtuitu ẽ nra
ẽ expte obto dnm nrm ex aliquib⁹ effectib⁹, et ꝑ ea
ab effectib⁹ ꝑ ꝯtuitu ꝯ, sed ut aqueunq; alio ꝓto ꝑ ꝯtuitu
ut nã ipsig dei. ubiq; nra mens intellig. ꝓtransmutat
rendo in ꝓpria ꝯceptꝰ, aqueunq; attributa dina qualitat. exhase, ut
indepdo, substa infinita quoꝝ et posteriq; insuper aunq;
dina ꝓfect. claudunt ꝫ ut in hase, et sic in aliqualiter ꝓfect. dei
at hn intellect. et volitione, q̃ sit ꝑticulariter adhe, ꝫ
hensiue ꝓ dtã, ꝯtinue ut in dtã.

hac ꝓpposito. assumo dina ẽ dtã quoꝝ indiui
sumo sit ens intellect. actualiter dei, dmr ꝓbatur sic; ego intel
ligo ostendo rationem ex ꝓpriis de 33. q. 1. a. 2. et 3. dina mens
debet esse ens ꝯplete ꝓportionaliter aqualitat. quãto dina ꝯ
tia dina intellect. talis ẽ ꝯcipit ꝓpria dina ẽ et sit ens
intellect. dina q̃ ꝓfectissime gradu uite intellectualis; ipsa tota
ꝓperiat q̃ gradu ꝓpriam ꝓfect. ut ens intellect. talis, gradu
intellectuali; sit multo alio ꝯceptu ex cui⁹ ꝓ ꝓcedit esse, ex
hac ꝫ unica, et ex ꝓpposito adipta facile dilucet sententia alio
quoꝝ assertiones ẽ dei esse intendere, sumo ꝓfecte existere tali
ut ꝓfectior exire ẽ dei q̃ ea explicat ut tota, ignorãte ad intellect
ꝫ ei ad volit. et ad aliqua attributa, cognit ẽ ut ẽ cupit in
tellect. dina ꝓfecte, ꝓfectiorem esse ut dei ꝓ ordine ad
volit. et aliqua attributa ꝓ q̃ ex cognitio ꝓfectior et
absolute quã ignorat intellect. et volens ꝫ ignorãti cert. tota
Ex tot. dest. ens dei ens cognoscitiue ẽ ut ens phy
ca esse ut ens illig et cupit amplius ẽ ut ens phy
illig dicere ens esse ipsa ex aliquib⁹ et sit ens in ipso existen
tium ut exire ꝓpriae dei, et adhuc sit tota ꝓbans cognitione
ignorãte ad aliqua attributa tota addere ꝓfecte ꝫ ad cognit ẽ, neque
ẽ esse ꝓfecte attributa ꝓpriae ꝫ ab ipsa ignorãte et deus sine
dina ꝓfectior existere ut ut dina ꝓfectior ignorat ẽ ut ꝓfecte
talis sufficienter saluat intellect. dina, q̃ ꝓfectissime
dei, et radix uera.

Pater ad 2 1 p[ro]p[ri]is alio[d] genere sc[ie]n
cie d[iv]ina ess one, cepte entitate indep[en]d[en]t a quo libet alio tam
quoe accidentali d[ic]tat, et e ad ex mero fg ideo dic. d[e]ficere a nove
puris p[ro]t q illa, sue cepte d[iv]ine dep[en]d[en]t ab alio, ee vad[e] ex nero q
indeo ex[is]tentiq p[ro]bat ex hinde q indep[en]d[en]t abelio acquit gfecti
gtuncq imenitate et sibimitat[e] inessendo d q tuncq d[iv]ina attribu
rad[ica]l, haec dep[en]d[en]t, ipit, illa gfecti one distinct d[iv]inq ee cujit ordo
attribuq et diversificat dux accessoris. ali un dicgentiona inin
finitate subste substituere ess dei q subste infinitate inq uo d[e]ficit
gfecti omni modq essendo d ex ea inferunt gfecti one attribuq q
vitq intellectual[is], et volitiuq, sane sent[e] para. p. quibet d[e]fens
absente p[ro]p[ri]e, ex[is]tens q st ex infinitate deduct omni mo
da gfecti, ita vaz et indep[en]d[en]t q ens ap[ro]p[ri]atus aequit in
finitate inpfecte ess,

Sed q uno ex eo q substituent ess d[iv]ina i[n]dia
t[is] transcendentiq gtuncq d[iv]ine gfecti, tam de qualibet d[iv]ina
inq uo, cepto p[ri]o ee ens ale et subst infinitq, quare ad
cribee p[ro]dicum aliq d inq uo d[iv]ina ess n substituat q ens mo q[uo]d
nostras rat[ione]s indep[en]d[en]t et infinitat[is], et sic ut explicui ininitio
huiq sect solutq 4 dep[en]d[en]t transcendente gfecti alioq et ex
transcend[en]te arguit solu gfecti adequate ess inee phico qualecq in
volvit p[ro]dicatum aliq sit e rat illa transcendens.

Ad Rub. ut explicui sect 2 huiq d[ub]q affirmat
intellect d[iv]inq n substituere ess dei q ad ipsq suppositi ex duplici
intellectual[is] p modq actus, inquo d[iv]ina nq substituit ita sic ded
asserit q intellect d[iv]ina cuq pat[er] cipet rat[ione] finite intellect
tat[em] obi, trari ad cognitu, d[ic]ere ordine ad illud, sic n[on] potest qua
dere. sic denominabq d[iv]ina cog[nos]ci nisi tract ad cognoscibile distinc
a ejusq antecedo ad intellect suppositi intelligibile p modq
actus, inquo substituat ess d[iv]ina, sic mi in illo patet q[uo]d
cog[nos]ci dei debet trari ad obiq gfecti finiti mag cognoscibile. et ad ens
ipsq q dei ut dei aliud gfecti q ipsa na. debet trari ad obiq
fecti simi sed q cog dei et rat finitis beandi ipsq ut dixeg hanc
nisi ignote attingat divina nq q q gfecti suppositi ad ipsq cuq ut
intelligibile e na dei.

Sent[ia] P. Rub. Duo asserit 1 quo d[iv]inq ens
tractionis inipsq obiq &. 2 asserit d[iv]ina nq ee cog
noscibile, non q[uo]d solu q reflexive cognitiale, sed q d[ic]ta
tendent q ut talis beatificat deq, q negat haec alienda

quiq

aliud uolit dei' ignoluendo alia se fraude ac intellect' insipientiae
id q̃ habeat falsae q̃ ei' deceptu uolit' cois ñ e' uelle
aliq̃d asciscadi sua.

Q. 3 Deobus inuentu diuina cogn.

Hinc q. Deobus inuentu sui q̃ dei' solu assumpe
cog̃ diuina pua tota ad mentẽ dei' relinquendo q. q. de sui obiecta
q̃ dubiu deus q̃ uerea cognoscat, q. deobus immediatus et mediatus
essẽ et attribuitur ei' q.

Sect. 1ª Supponit Deus se cognoscere q. se ipso

1ª ñ e' ti mihi seu, deus se cognoscit q. se ipso
ipso. hinc ñ tria affirmat Deus se cognoscere id est q. deus
e' q. sensibilissimus cognoscibile tum ut cognoscens, tum ut cognitus, q.
q. sensibilissimus cognoscibili, ut cognoscenti ñ e' denegandu cog̃ q. sensi-
bilissimu cognoscibili ut cognito, nec cognito q. sensibilissimo e' denegandu
similiter cog̃ q. ipsum q. sensibilissimo ẽ essẽ diuina cognoscit
adeo q. se ipsum cognoscit q. erit ẽ antecedens, iguꝰ nec ipsum
existimat indeo detrahit et plenius ipsu imat cognoscitiu
nec cog̃ dista ẽ abec diuino, deu cognoscere sua essẽ ipsius
constat ex' et diti' Sept. ultima p̃cedenti q. inquae asserui, a
Sp Arrub. cog̃ dei, diuina essẽ ostenditur uari adsipta absq̃
innumeri ẽ deu se cognoscit ipse, ex cog̃ diuina scipsum
nosse et ut tali' deu existimat.

aliqui ti disputare q. nos q. antecedens
Deu ñ se cognoscere ipsum indistinctione suppositiue cognitu
et cognoscentis, sd cognoscere ipsum quatenus negat alio obiecto
distincto nempe creatura ut sua essentiam, at ti dicere cog̃ diuina
reflexione sua ipsum, et sua simplici diuina cog̃ dei nec cog̃
essẽ ipsum, at ẽ sua reflexe nec cog̃ essẽ ipsum ex cog̃ diuina
ut dicendi sit intra ipsum deu imo ut his quoteri ui uolunt essentia
diuina essẽ ipsum deu hanc reflexionem diuina cog̃ suam tamqua
ipsum simplicissimu multiplicarent sine necessitate tamqua q. ad aliq̃
detrahat deuteriora, cadd e' dispulsus cum illa possit ipsum
cognoscere ex diuina aduersa.

Dicit Deus diuina ñ possumus negare deu cognoscere
nec deobus se ignorare obiecta, at hinc q. diuina essentia
reflexe cog̃ q. cognito dei' diti una et alia reflexione sua ipsum
hinc ex propria diuina reflexione cog̃, ex ipsius tui apparet q. aliud
e' aliquid cognoscere se cognoscere q. ti reflectere sua cog̃ ni
fili mihi ex dotrina p̃cedenti q. is met sellibq et is colligi
cog̃ dei ñ ex propria reflexione, q. ut talis supponit cog̃ q. ipsum
q. equidem ut ille asserit hinc q. diuina propria cog̃ q. diuina et re
flexa, q. diuina quatenus ñ supponit alia cog̃ diuina cog̃ ni intelli-
cibila, reflexe q. ex propria et ut stat cog̃ cogi et q. adeu cogni
q. e' denique.

Disputabit

Dissubas stat inmo q̃ secundo andum posset
cognoscere aliqua p̃dicata ipso existente essentialia sua et accidentalia
inferat cõsequens illorum nomen dicta et tanq̃ radicata in quo adhuc est
cõcreata in omnia inquam creatura cognoscunt tanq̃ radicata
per cognitionem dictae essentiae omniae, et dicta existentia refert cõ
notitiam dei ad obiecta creata et ordinem transcendit ad ipsa
et ut est sub deno cõsiderenti et quae ita sine his essentiis
intuetur cognoscit radices reliquas et deas existentias, referen
ipsas deo et cognoscit quae est ad reliqua attributa existentia
in ipso.

Aliquis affirmabit dum haec tale cognoscit attributa et essentias obiecta
proposita, et in ista nostra doctrina dicit ea radicata attributa
et videtur ut talia scalae referat ad omnia quae in ipsa radicat et cog-
noscens radicata scalae ut tale sert nouis innotescit radicata in ipsa
tanq̃ in intima divina nouis alicui cognoscit ea sert nouis
in nouis effectus diversis ab divina alicui ipsa,

Divina est cognoscere aliquis existentia dei
non radicata nec realia, nec virtualia certae, non realia quae hic dicit
nouis distant realia intra radicata, et radicans ipsa quae dicto ut iam se
pe supposui non solus repugnat in his est et esse absolutus dei, sed et
in ipsa et relativus quae dissequunt solus virtualia ab est, in
quae esse una attributa et est non ea et quae distant virtualia radicis, etsi
dicat eadem ratio ostendit quae in esse absolutus dei et ei est
nec virtualis distant in his cadit quae sunt at ipsa divinis
tanq̃ dicis et demolitur ad distant ratio in est et aliqua attri-
buta, et ad distant virtualia in est et alia semper in intellectu
divina et volit quae virtualiter dissequunt et opposite pro.

Sit suppositis sit nostra deus non cognos
cit attributa quae in quae et est solus ratio distant in cadit in est sua
id pbo ex suppositis, nunc cognoscit aliquid alio quo media cogno-
scendi et radix et ea alterius et in quae dissequunt nec solus media cogno-
scendi non et vere et oppositis radix et ea alterius, sed apparent dissequunt
prata, unicae media alterius quae deus cognoscens rem sicut et negat hanc
distant ratio dissequere, nec quo media non et aptae rei cognoscendi aliud
cognoscere ut tale bene non cognoscet deus propriae intellectus, et attri-
buta et solus quae ratio distant possit fundare in meo cognoscere in
pientia ea duplicem cognitionem, aliam quae scipsam est ut radicata attri-
buta, aliquam quae attributa in scilicet ut subsecuta ad est, et ut
unitas cognitum habens esse manere propriae scalae.

Quae ut quod distant virtualis dissequens in attributa et est non proba
quod quale deus non cognoscit attributa et est tanq̃ in media quo cognitio

atq; ita immediate trat ad illa.

Qđ arguebi, intellect et appetibil radix voliti, et voliti appetibil radix, ipsa intellect. đ deus cognoscendo đ se, sperit intellect se esse ens attingit utpote unu illig esse divinu voliti, adq; ita quatenus tales đ hmoi tribuit intellectioni, erit voliti sibi immediate cognita, et intellect immote, nec inest diuine voliti ee ddu, sed ut pare đ quatenus hmoi virtualit distat extrema et ut talia unu, sed nec ee distinctu aliquo aliquo nec virtualit distingue rent đ supposita hac virtualit distat, ante possunt affirmare de deu cognoscere voliti et volitu inesse. Et ad hoc supposito negandu ee divinu cognoscere attribuu virtualit distat ab ess illa ess qz qđ cognoscit ess ut radix attribuu, cognoscit omnia q hmoi idd ut illa immote et ut voliti ut volitu sint idd simpli ac diuina intellat debet cognoscere ac omnia immote icit et repugnat cognoscere ea attributa ess qz cognoscere aliqđ inalio et illudens cognoscere mediate et repugnat cognoscere mediata, et immota eiusdem rei simul đ et cognoscere attributa ess

Nec obstat đ deus dum haec reflexa cognoscit voliti, qua cognoscit se cognoscere voliti impose esse cognoscit volitionile obtu primariu et ipsa voliti secundariu đ cognoscit voliti indivisibiliter tangit inseparabiliter ipsu, đ unu attributu cognoscit sub alio inalio semper, divina ess qđ radix attributu. Et cum illa reflexa l. quasi reflexa. haec probis immedio ut unu ad extremu et cognitio divina et voliti simul cognovit cando entitate indivisibiliter ee repraesentat et repraesentatu quasi cognita reflexa sit cognitio intuitiua obti divinu divina debet similiter percipere qđ qđ idd est unu ipsu obtu atq; ita atq; immediate cognoscendo voliti, et voliti ipsa percognita adeo. Dicee deus cognoscere virtualit distat, et simul esse cognoscere q hmoi virtualit distat ee identificata intrinsece cognoscit unu et aliud virtualit distare sed ita, quod unum virtualit ut radix alteri.

Explicato quo đ deus cognoscat haec virtualit distat unu et alteru, sequitur cognoscit deus cando indivisibiliter tale divina. Gaudeo duplici ratione scilicet primo quia ita explicata ee efficiant distat reale, quod ut generalissimum et hoc cognitio divina atq; ut illa virtualit distat, quod idd ut ex natura sua ee nequeat percipere unu generalio immedio, qz divina cognitio unu repraesentat virtualit distat, in distat reale, cognoscit atq; idem atq; immedio omnia

ex his stat deum recipere appropriatorum
quo ad attributum divinum intellectum quam recipere illum tanquam
appropriatum radicem eius debere recipere ut substitutum innatum
talis ratione quo ingrederet voluntatem divinam inconstituendum
ipsum radicis, at voluit divina trinitas deum intellectum innatum
innatit ipsum. Ex insurgere voluit divina ut talis ipse produceret
inde distinguit virtualiter ab intellectu et stat ipsa appropriata
ab ipsa intellectu quo voluit ut nullatenus innatum incarnatum intellectum
ut radix et species quam ut talis distinguit ab ipsa et sic enim realiter
distat ab alio unibus realiter non innatum innatit eius, et tanquam enim
realiter distinguit ab alio, innatum incarnatum et enim unitum distinguit
ab ipso, innatum non simplex quia idem ab solute ens illo, et ens innatum
per se ipsum stat adhuc ut est inde absolute deus innatum per se
subsistit non solum ad intellectum sed ex ad voluit.

Divinum deum voluit et intellectum divinum per similitudinem deum et ens
tanquam, stat non distinctum ut non divina possit cognoscere ens
relativum realiter per se filium ipse. Non dubitabit esse patrem distinguit realiter
a filio et a primum spiritum sanctum filium cognoscit ipse adeo divina creatura cognoscunt
innumeros deos, quo creaturam non assimilatur deum attributum divinum similitudinem
filium non stat deum patris et divus generat ut benepot deus cognoscere
filium ipse.

Non possum fide deum negare trinitatem per se ipsa, patrem realem
ex divinum a filio, et primum originem illo ut ex matre divinitate. Supponamus
philosophum non hoc naturaliter non communem assentiamur deum cognoscere filium
per se tanquam obiectum primarium, secundum quod cognoscendo deum relativum patrem
divinum cognoscit ut supponamus ex divus quod quidem relativum patris, aqua
immediata cognoscit ut cognoscit filium per se. Quia ipsum divinum inferendum
cognoscit deum quod quidem tanquam per filium et realem divinum ab patrem
patris non cognoscere immediate filium, quia ipsa cognoscat omnia per idem intellectum
per divum, cognoscat nec divina et immediate relativum patris.

Et hac ultima per admissa tempore divina tanquam ens realem immediatum
cum divina trinitate ad relativum patris inferendum ex relativum filii et spiritus sancti ex ens
trinitatem immediatum illum cum quo relativum filii et spiritus sancti ex ens
divinitatem unum divinum ut relativum patris non divinitatem cum ad divinum idem
quantum ad quod idem immutatum patrem non divinitatem hic primum immediatum divinum quo
idem ex relativum patris deum ad ultimum tempus hanc ex primum immediatum
relativum filii et spiritus sancti. Quia stat idem ad idem divina.

Nec unum quod divinum relativum filii nec relativum patris non solum
ex oppositum per divinum quod oppositum immediatum distinguit divinitatem quod ex relativum

Solu quo ad hanc ẽ ñ arguet imp̃fect aliq̃ indeo ut Sup̃
ofset ex vi illiꝰ mod̃i ñec alit̃ eoꝝ scibile obnt̃ indoue
tum.

Nec urgent 2ª dicent 2º - deo repugnare simplicꝫ
ap̃hensionẽ q̃ ẽ imp̃fect̃ modꝰ cognoscendi obnt̃, ergo ñ
debet stat illud ut in se cognoscibile q̃ repugñ ap̃hensio-
ni ñ ꝑuenit ex hinde. 3º q̃ obnt̃ cognoscibile per mod̃
sub quo aliq̃ modo cognoscat indiuiu dese ipso q̃ fecisse
uo ẽ q̃ simꝑ ap̃hensio, luz deuise dicat aliq̃ ꝑdnt̃
debito cognito.

3 obiciunt aduers̃ nostrꝫ se arguñ. ut ñ d'ſ
et si aliq̃is meruerus igneo magnꝫ inuenit diſcursare, illud deduxit
ex absurdo ex nostra sent̃ deducto sequeret ex illa deu hare cog̃
ꝑbabilem, obscurꝫ, et dubiꝫ sui exiſtẽ, ut dex ipsis his impli-
cat deo ut eiq̃ qđ debeat quidem quantumꝫ ꝑfect̃ possibile cog̃ nempe
uerbi gratia claritate, et euidentia, et impossibilitate ut quem cum
re, sed si deus hat cog̃ sui immediatꝫ cog̃ diuina ꝑfectiõ obiꝫ
creata respectu unꝰ obiꝫ ꝑbabilꝫ cognoscendi deu, respectu alterꝰ obꝫ
cure, et dubie si o ferat ad alterum, nempe ad deu creata ꝑbabilꝫ
de deo, ad cog̃ creata fide diuina, et ad dubiꝫ cog̃ de ipso deo, id
ꝑt q̃ qđ aliq̃ cognoscit ut obnt̃ secundariu in alio, cognoscit
ex ñ, q̃ ut refert obnt̃ primariu ad secundariu, sed obiꝫ pri-
mariꝰ creata abiecta referunt ad deu impfectibꝫ diuis ꝑbabi-
litatis, obscuritatis, et dubiꝫ sed si deus cognoscit se ipsu diuisꝫ
nitionibꝫ habebit cog̃ sui ut impfectibꝫ sua positis.

Ex hui argmto. transeat hare deu ut obiꝫ
infinitꝫ huiꝰ sui cog̃ immediatꝫ creaturꝫ, q̃ uritatꝫ sequentibꝫ
principijs ap̃ se ostendam nec ñ sequi ex hinde deu hare cog̃
sui tum his impfectibꝫ abditis in argmto, nec bene infert
obnt̃ primariu respectu ꝑbabilꝫ, obscure aut dubie ad obnt̃ se-
cundariu ergo cog̃ attingere obnt̃ secundariu immediato ꝑbabilꝫ re-
tare ad illud ꝑbabilꝫ respectu obnt̃ secundariu, sed dicere ñ
ẽ obnt̃ primariu ꝑbabilꝫ tantꝫ respectu huiꝰ sui cog̃ ergo ap̃hen-
dere tale obnt̃ primariu attingere relate ꝑbabilꝫ admixte ꝑbabi-
libꝫ sole, et id est cognoscere certe, et euidenter obnt̃ secunda-
riu ex hui cog̃ ꝑbabilꝫ sole tendentꝫ in illud ad quꝫ ac si-
milꝫ ẽ dicendu deceꝰ attingente aut ꝑfecte et clare cognoscit
aut ꝑfecte obscure tendit ad deu, et similꝫ deceꝰ dubie

Ulter' q̃ cõ̃ d'uina, impl'uare ee obscura, q̃ cõ̃
abstrauua é cõ̃ obscura et tal's et cõ̃ dei increatur's et sup̃
d'x' q̃ ea rep̃anat deo uiq; cõ̃ tempe é clara ut infine huiq; mod
aperat deprimat q̃ d'uina scia ostendam. Ex huic obiectio
ne, cõ̃ abstrauua ee obscura q̃ illa q̃ pure abstrauua
id q̃ de quemt' ex phia aliqua obscura, nunc cubile dei obs
cura q̃ d'x' negat huic omm̃oda, at q̃ huic q̃ aliquam
parte n̄ deo obscura q̃ simpl'r, cõ̃ q̃ d'uina n̄ d'r obscu
ra, q̃ n̄ é solum n̄ abstrauua, sed immitiua ei respectu
eiusd obi, nempe dei p ut ad ipsu immedr̃ rat nec exist̃s
ab aliq̃ q̃ habere aliqm, asserendo subsistere hanc cõ̃ ea clara
respectu obi primarii ut n̄ d'r cui absolute obscura, q̃ obiectio
q̃ dicit ea obscura respectu obi secundarii, nec immer
atfirmare iam ee cõ̃ clara creatis, id q̃ subsistere ut absolute
n̄ q̃d obscura q̃ hec clara et obscura sint é respectu d'versi
quare eadem cõ̃ possit esse clara respectu unius quin sit respe
ctiue ad obscuritate respectu alterius ad ut oppositam enarat expe
diam existens hanc ei cõ̃ p ut vera ad deum pure et uere
n̄ ee obscura, cõ̃ illa dei obscura sit n̄ illa pure et fundam tali
cõ̃ n̄ attinget sit omm̃o p̃dicto hm̃ q̃ fundam cõ̃, at
deus se cognoscit increatur's attingendo p̃dicto omm̃o
regista ut fundet cõ̃ d'uina, quatenus rat̃e alterius cognos
cit, et tal's solus existit dei ut uere fundat cõ̃ d'uina
q̃ ut uere solus Atrius proprie increatura relate ad ipsum
deum ut ad q̃ suum existit. Et deinde cõ̃ illa d'uina ei
quatenus cõ̃ sui inabit n̄ ee cõ̃ obscura q̃ absolute ut
relate alterius nempe obi primarii q̃m cognoscibilis et ut
mus id q̃ sic ne dicque dubio aut formidine.

Nec unquit s'deus cõ̃ absolute abstrahitur
q̃ ea inse obscura tale, id admitti quis initio assen
sum possit ut deum admittat hac obscuritate cognoscere
nec impf's deo cõ̃ abstrauua ipsi q̃ dei q̃ mere alte
id ut cõ̃ intuitiua ei ipsi, nunc alias ei q̃ p̃ argui
bile dissonantiam cõ̃ abstrauua dei increatura ad
dei inseipsa; absolute cõ̃ abstrauua dei deo increatura
n̄ ee obscura rat̃e sup̃ positu. q̃ attingit abstra

q̃ñz cognoscibilẽ pat̃ẽ trus oñdit sobꝛi primarii
ex hoc d idem me ñ existẽte memoꝛa
re opꝛiones alꝛius mei ñ existẽtis siqꝫ fuerit
dicne salez aut nostra posse dici deum habꝫ cognos
cere sui ipsius q̃ ignotum quoq; nat̃ nostra ꝫfun
dam in me pot̃ seipsum cognoscere cum habeat ideam
p̃ seipsum dño illa ab omnib⁹ alijs dei, qꝫ ex hac dis̃ti
nat̃ admixta existẽte formaliter cum reliquis obꝫ
secundarijs, ut obꝫ secundarium q̃ finalis, et cum in
tuitiua mea possibilis ingentis q̃pluriꝫ i cum omni
tiua finali, et ex sequenti clara reliquis alꝛius q̃
p̃dicat̃ rei cognite q̃uis ignota ñ attingat, id q̃
ñ denotat obscuritatẽ in ipsa, sed minoꝫ extensio
nem ad obnc.

Inquiunt q̃ p̃dicatum cum ab⁹ re obꝫ
cura reliquum obꝫ q̃ Et q̃ illud ñ accipit mest
in se fundam̃ talit cum et in deus ut in q̃ ñ sit fundꝫ
s̃ immediati; hinde sequit cum abstrahit ens dei ñ ex
obscura q̃ p̃ seipsa attingitale. Ulteꝫ ingrec
q̃ cognoscim cum ea abstrahim̃ q̃ ab illa remouem
obscuritate. Q̃ quidẽ hoc solu petere nomen
alig cum abstrahim̃ ex pluribꝫ p̃ ordinem ad obꝫ pri
marium, i cognobilig secundarium, et sic ignorant
cum ideam q̃ i concipit ñ ex abstrahim̃ q̃ obꝫ
primarium ex cuius imperfecte secundarium q̃ abꝫ ex obs
curitate, ego ñ cum abstrahim̃ solu quod ens dei
Thomistꝫ omnes fere negant cum
immediatum q̃ sint ñ tam fundam̃ i quo tho art 6.
in corp huiꝫ q̃ 1A, sed ex doctrina ipsoꝝ facile
colligere ex nostra, illi asserunt deum cognoscere actus
liberos nostre voluntat̃ in decreto suo pot̃ conniꝫ
ens deuicte uoluit, sed actus ipse voluntat̃ sunt ad deum
hic ex effectu ab connexione cum deo ut uno amoris et
odii q̃ si deus p̃uidit obm creatum ut p̃ decretum
cum p̃ficiendum illud cognoscit ea ut unum illig actus
mei immanentis q̃ dicit deum cognoscere actus illius q̃ ens
nipote et deinde, q̃ uo ad hanc ꝫ potꝫ abstrahim̃ ens

ab impugnatione illius, quod opponat libertatem, et admitto gratis cognoscere deum actum illum, sua omnipotentia adeo non poteris negare comprehendere illum ut ordinatum ad ipsum.

Sect.o 3 probat deum non se cognoscere ex alio

Cognitio ex alio, quod dicta acceptione i alio appello eam cum communi, quae supponit hanc, nec est necessarium animadvertere quod hanc i deo non esse de dictione reali cognitionem sed tantum rationem nostram, quod ultimo cognoscendo deum attingere ordinem transeundi creaturae ad ipsum deum, cognoscamus subsequenter ad hanc cognitionem oriri aliam, qua affirmet de se praedicatum illud rationem cuius perspexit esse trium creaturae, ut ego sum existens dicat deus quasi virtuali discursu simili reali creato i quo iusta probabilem opinionem obiectum directum est aliud ab obiecto directo praemissarum, si non adequate distinctum saltem partiale obiectum trium actuum est immediate cum obiecto praemissarum, qualiter fuerit est deducta si deus cognoscat praescisse suam existentiam ut illatam ex essentia creaturae tum obiectum adequatum directum est adequate distinguit ab obiecto primario praemissarum quia Rt primario entitas creaturae distincta adequate ab existentia dei si vero deus deducat hanc virtualem est ergo ego sum trium ordinis creaturae forte tunc essentia ipsarum creaturae simul cum existentia divina trahit immediate cognitionem deductam ex alia antecedenti.

Hic est sensus nostrae quae etiam illa unica est negativa apud omnes non tamen unico fundamento roborata, aliqui ex divo thomae i hac quaestione articulo 6 et 7 impugnant cognitionem dei ex alio quia videtur discursiva, discursus quoque formalis repugnat deo iuxta mentem divi thomae quia ille dicit multiplicitatem actuum contra dicentem simplicitatem dei ii hoc fundamento non confirmant est insensu explicato nostrae quae i qua nullatenus agere possumus de dictione reali cognitionem deductam ex alio a cognitione ex qua deducitur, quare censeo i praesenti quod non efficacem rationem ex divo thomae deductam, alii vero sequeretur ex ea quaecumque in deo reali repugnant implicare etiam rationem nostram id quod falsum est ut patet in pluribus actibus tum intelligendi, tum volendi.

Alii aliter hanc cognitionem ex alio impugnant ob depositionem relegandam semper adeo quia sequeretur ex hinde cognitionem deductam esse quasi effectum dependentem a priori cognitione quia deus se cognovit in creatura sed haec depositio repugnat inter divina praedicata ergo et cognitio quae trahit depositionem ipsam annexam, nec censeo etiam firmum hoc argumentum, quis dubitat depositionem rigorosam non esse adstruendam inter

divina

diuina ꝑdicta. Ex his lux ꝓpositionis nostre ꝯ ipsere unus ſpus ꝯ
alio ut ſe hñt intellectꝰ diuina uoluitꝰ ꝙ ut ſuꝑ admodꝫ dicit
ut radix uolitꝰ quaerere unum deum ꝙ amat intellectꝰ ꝓ
ut ꝑ eꝫ amat ꝙ intelligit ita ꝺꝫ diuina intellectꝰ ꝑior uolitꝰ
deꝫ ſic inuꝰ exalio ablatis inconuenientibꝰ ꝓ ꝺꝫ ꝯ ſui inalio ea
antecedentia aduꝰ ipſum ꝙ ut exalio ut unꝰ exꝓſſiue ꝺicti ꝯ creaturꝫ
cognouit deus ordinate uoluit ꝯ ea ſuꝑ ipſum absq; ullo alio quo ꝯ
ex ipſis creaturis ꝙ unquam deberet ex fundo inesse ꝓpo-
nit creaturas inalio quoꝰ ut obiectꝰ primarius ꝙ ipſe ꝓpoſuit
ꝺ ut ordeo possumus huic ordini ꝯgruo ꝺ
et inalio ut illuꝫ teneamur ad ſcribere ſ ꝺicꝰ ad noſtrum mo-
dum, ꝺicendo ipſum uolitꝰ ꝺei, et ea intellectꝰ ꝓ ſubsequi unum
ad aliud ipſum ſcire ꝯ habere et nosse ut ſtabilit indiſpoſitꝰ ſequi-
tur, nolis ſic ꝺicꝰ ꝺ ipſum diuinum mentis ad quem ſequi ꝙ
cunq; alio ipſum ſcire ſ uult et uoluntas ſ manent ꝺ oſtenſa
ad ꝓpoſitum. Hanc ꝯ ꝺei exercitium ſ ꝺ hanc ſ omnꝫ fundꝫ
ex iudicio ꝺiuina ſic ꝺicꝰ ſalua ea oſtendo quale ꝯ exalio
rate noſtra ſubſequat ad ꝯ ſ alio, nec ut ꝙ ſequi ꝺe-
bitur, ꝙa aliquis exꝓſſe ipſum ſcire ꝺuit ad quꝫ
datꝰ huic ꝯ exalio ſic ꝺicꝰ ꝺ ut oſtendi late nullu ꝓpoſi-
tum intellectuale ſ ꝓnoꝺe ipſum ſcire ꝺeum, ꝙ
ſi ꝓponitur ex intellectu ꝺi actuale ad ſcribere, et ſ omnꝫ fundꝫ
ꝓponitur huic ꝺicꝰ ſic ꝺicibilitat.

3° obiectꝫ ſuꝑ hanc ꝯ exalio, ꝺeꝰ, ꝙ
ſequeret ex his ꝺe deum ſcire ipſum ſecundum ſe ꝯ nos-
cendi hoc ꝺicꝰ ꝙ ingro quare ſic ꝺeꝰ hic ſimiliter ſecundꝫ
ꝯgnoſcendi aſſerit ꝺeꝰ ꝺicere ipſum ſ, indeo ꝯ ex
alio, ꝙ ipſum hic intellectꝰ ꝺiuinꝫ poſſet ſubeſſe falſum ꝙ
ſolu ꝓbabile tenderet inde ꝺicere ꝓpoſitum abſq; ꝺ
il ꝙ ꝓbat ꝙ ſ ꝺeus ꝯgnoſceret ſe ex creaturis ſ ex ſe
neret ꝯgnoſcere exalium aſſimilante aliquo obꝫ, ob-
iecto illuꝺ ꝯgnoſcendo ꝺeum ſum ꝓbabile aſſimilante
aliquo obꝫ ꝺeduceꝫ ex illo ꝯ habitoꝫ ꝺiuerſe ſcitꝫ
ad ipſum ꝺ aſſimilat ſcientia Petri ꝺiuerſa ſcitꝫ ſanctꝫ
ꝓbabile ſanctꝫ ꝺ ut uult ſcꝫ ꝺeus potuit ꝺicere
ꝺ Petrus uidit ergo ita hic ꝺicꝰ ex alio ꝺeduꝫ

etz hare eſſ cois ſui ex coe medi pbabilit q̃ mdi in
illud rep ſentat ipſum. Aliud obm uere hic n̄ ſa
mit fundm ut poſſ ſ̄m ab oppugnant̄ bq lig mentz nos
n̄ pſcille. ex rue ctio ſup ſentat obis ſecundarii pri-
mi, indeo coe deducta ex alio ſed q̃ n̄ cognouit deu in
medio uerbi, et cui dnr relata ad ipſum, ue ſ̄ deſciat hoc
dictio nueſſ̄ ex ſtitudinis, et cui dent̄ in coe antecedent̄
deus nequa ſ̄ poterit deducere coe ex illa ſ̄ ſuppoſita
2° Pſ aſſa ſolut̄ N. coe illa pbabilis q̃ qua
deus coe noſcit aliud obm eſſent̄ ſua ut̄ n̄, ſ̄
ē detracta ut coe ſ̄ una ſ̄ hendens illa ſ̄ alt̄ noet nueſſ̄ ex-
ſtentz eſſentz ipſi q ad obm q ordo nequa ſ̄ poſt ſolui ſalui ra
ſ̄ ſ̄ add iam n̄ erit hui ſ̄, ſed illa deſtructa, alia loco ipſi q
ſolui ſtituet q affirmet uerum. Per n̄ exiſtendo ſalua ſua ſ̄
ſ̄ deus cognouit ueritate ſ̄ pbabilis, ſui illa, ſuum et ſuf-
ficiens fundm ut poſit deducere ex illa coe alia uerata ſ̄ relata
ad obm aſſertum ſ̄ ſ̄ negata adeo, hoc n̄ fundm aduerſo,
n̄ puenire ex eaq ergo pbabilitate ſ̄, ſed ex ueritate ip-
ſa q̃ diſta ē apbabilitate ut ſuppono ex tib deata, ueri-
tas ē aſſumptas ut obis enuntiatis pſalis ſ̄, pbabilis,
tas ē n̄ fixum ad huc inde ſ̄ ſpecificata et ut coe d ut non
ſit ſ̄ hentz ſ̄ eſſ rei cognoſcendo hanc ſ̄ pbabilē quod
ueritate debita eſſentiali ſ̄ cognoſcit obm ſua hare
ut illa exprimit, et illa talis exprimere illud obm
ut aliud coe ſ̄ hentz ſ̄ una n̄ alt̄ negata debita ueritate
illi ſ̄ negata ex ui illi ſ̄ hare coe obis ſecundarii uera
et euidenz, manente ex hac doctrina aſſerente neceſſa
ria eſſentiali ſ̄ deu ſ̄ hare ex coe pbabili, n̄ qua pbabilitate
ſ̄ qua ut detracta et eſſentiali ſuſſicientis fundm ut illa
poſſit affirmare ee obm primarii eſſentialis relata
ad obm ſpecificatum ut ſequens ſalua ex hoc cap.
n̄ repugnare deo coe ex illa deducta, ſ̄ diuina ueritatem
ee ex trinia, urget ſolui ſup̄ poſita concluſio anti
Dixit forte coe deus ſ̄ increatum ſit qua creatura
ſit oſtendere clare exiſtentia ſ̄ q deus adhuc de ſuperuacua
ee coe deducatur ex illa, qua ſimile alt̄ non exiſtente
ſua, hoc fundm ut ſatis oppugnat ex inſtq, ſ̄
aſſeruit hui auctor ſecundi anni, ideo dat̄ noſtra ad diſcu
ſſionz duplicitz coe una ſcolaſtica alt̄ ſacra et

et relat. i ess. alia, imdte attingente ipsa attributa, tum
sic hec cog. imdta attributorum extra sent. n repugnat
deo etiam si det alia cog. attingens indirecte ipsa attribu-
ta, ergo similiter cog. existe dei imdte tracta ad ipsam
existe. p supponendo cog. sui in creaturis n repugna-
bit saltem ex eo qd supponat alia cog. cognoscente
adequate existe dei ut unus qz similiter cog. imdta attri-
butorum supponit cog. ess. in qua clare attingit deus
sua attributa et relat.

Sit ergo fundm nostre de deductum ex doc-
trina antis sectionis, cog. quamquam directa et imdta obti
in deo reperta et formaliter comprehensiva ipsius obti, sed cog.
deducta ex creaturis n e comprehensiva obti directi et imme-
diati ergo denegandae deo n ee comprehensiva obti pat.
obtum directe cognitum i cog. ex alio e obtum indirectum
cog. in alio, sed in cog. in alio solum e obtum indirectum
existe dei, quamvis ergo in cog. ex alio solum erit obtum
directum hec existe cum limitate

Dices adversus fundm hoc n ee requisitam cog. com-
prehensivam de obto directo qd ea cog. deducit ex alia repre-
sentante indirecte obtum illud, idque probant ex ipsis priis nos-
tris, sect. ant. asserui existe dei cognitam ut obtum secundarium
trum creaturarum n ee obscure cognitam qz eo m quo obtum primarium
ordinat ad deum cognoscit divina cog. deum ipsum ita ut nihil latet
cognoscentem p ut existe divina dei obtum secundarium cog. im-
mediate ad creaturas sic cog. ex alio attingit obtum secundarium
directe solum m quatenus obtum secundarium erat prioris cog.
ergo sit 1a cog. n erat obscura qz cognoscebat p dtum pprium obti
secundarii, ita hec erit comprehensiva qz cognoscit adequate p dtum
ipsum, Rx hanc obiectionem satis aucte ee eformata, nihilominus
n ee sine solutione q stat i fundm sup. posito, nulla cog. dei pot in-
telligi q n sit comprehensiva obti, et cum cog. ex alio ex conceptu suo
n sit comprehensiva obti cogniti, ideo denegandae deo, dices comprehen-
sivae obti quatenus obtum ipsius e, Rx ideo n ee admittendam
qz n e simpliciter comprehensiva sed sm qd, et cog. in alio simpliciter et
comprehensiva obti primarii, nec urget instantia de claritate
qua cognoscit obtum secundarium qz tale obtum n e alio m

cognoscibile

cognoscibile ut petitum a primario stat ergo bene cognitionem divinam
non exigere comprehensionem cuiusque obiecti petere tamen comprehensio-
nem directe cogniti, et cum negatur comprehensio indirecte cogniti
recte componitur claritas in attingendo ipso, repugnet ergo cognitio ex
alio deo quia non comprehensiva obiecti primarii non quia obscura.

in quarto quod cognitio ex alio non sit probatio adequata directe
solum existentiae dei, sed creaturae essentiae, cur tunc repugnabit
cognitio ex alio cum detur cognitio comprehensiva creaturae saltem sicuti in cognitione
in alio ex eo quod haec sit comprehensiva obiecti primarii tantum non
repugnat non comprehendere secundarium. Ex quo existentia dei
est obiectum primarium repugnat cognosci non comprehensive.

Sect. 4 ostendit deum se comprehendere

Divus Thomas hac quaestione ponit quaestionem affirmativam de fide, quem sequuntur omnes eius commentatores eodem
fundamento dicti ac ratione quod hoc est ille aliquid comprehendit qui obiectum cog-
noscit quantum cognoscibile est sed deus se et sua attributa
cognoscit quantum cognoscibilia sunt ergo cognitio divina est com-
prehensiva dei, cognitio divina cognoscere deum quantum cog-
noscibilis est patet ex sepe dictis cognitio divina cognoscit
omne cognoscibile quia perfectissima est in genere cognitionis, sed quodcumque
divinum per deum est cognoscibile ergo cognitio divina cognoscet omnia.

aliquis putat hoc fundamentum divi Thomae non sufficere con-
vincere comprehensionem dei de se ipso quia determinat rationem comprehensio-
nis ad visionem cognoscentem omnia quae sunt formaliter, et vir-
tualiter ideo in qua cognitione non inveniunt rationem comprehensionis
et admittunt posse dari in creatura respectu dei quin
talis cognitio sit comprehensio ipsius, ad quam exigunt 1. aequam
perfectionem inentitate cognoscentis, 1. saltem in cognitione quae condi-
tionem a divo Thomae non sunt positae

Ego existimo rationem divi Thomae non determinare com-
prehensionem ad hanc 1. ad illam cognitionem, sed ex ea deduci solum in quo-
cumque consistat comprehensio statuendam esse ideo quia perfectissimum
cognoscens est ita ut ultra illum, alium perfectiorem non possimus
excogitare et cum asserit comprehendens debere cognosce-
re obiectum quantum cognoscibile est non solum ponit cognitionem attin-
gentem omnia quae sunt ideo formaliter, et virtualiter, sed etiam pro-
venientem a primo aequa perfecto inentitate, et in cog-

noscendo, non asserto si divus Tho constituere comprehensionem dei in cognitione solum attingente quod sit formaliter, et virtualiter in obiecto, scilicet in cognitione ultra id requirente aequalem perfectionem in proprio, sed solum affirmo ex hoc art. 8° huius quod in cuius corpore statuit non prebere fundamentum aliquid ut intelligas detrahere comprehensionem dei ad cognitionem omnium quae sunt in illo, bene scio quod 12 huius partis art. 8 et quod 4 de veritate et cap. 4 b 1a gentes dare aliquam ansam aliquam, ut mentem divi Tho existiment esse cognitionem comprehensivam consistere in cognitione omnia cognoscente quae sunt in comprehenso ut ex auctoritate divi Aug. 13 de trinitate aliqui confirmant.

Adversus hanc rationem dicere sequi ex eam imperfectionem in deo quia quodlibet comprehensum dicit finitatem quod si deus comprehendit se erit finitus, levis quidem obiectio ex phisica apphitione rei ducit argumentum ad comprehensionem intentionalem, quia suo conceptu dicit solum tendentem ad omne cognoscibile in obiecto in quod tendit, sive cum aequali perfectione in entitate, sive cum aequali etiam in cognosci, prout libuerit, nec id arguit finitatem in obiecto, sed solum perfectionem in cognoscente illud, ut de qualiter sit denegandum deo hec comprehensio ex qua resultat solum deum esse cognoscitivum perfectissimi entis perfectissimo modo.

Aliqui tamen ostendunt qualiter etiam si deus sit comprehensor sui creatura non valeat illum comprehendere quod hec non est presentis disputationis, sed reiicienda in quaestione 12 huius 1e partis ubi de cognitione creata dei in se et de perfectione ipsius cognitionis et in quaestione 7 3e partis in qua divus Tho et eius commentatores disputant perfectionem scientiae expositum beatae, tum infusae, tum adquisitae tamen solum est advertendum non bene inferri deum se comprehendit ergo et creatura cognoscens deum comprehendit illum quia non quaecumque cognitio est comprehensiva prout abstrahit a creata et increata et forte cognitio creata non cognoscit omnia quae sunt in deo, scilicet si omnia cognoscit nec de potentia dei absoluta potest elevari ad perfectionem aequalem cum obiecto sive in essendo, sive in cognoscendo

D. p.° 4.ª De obto creato scie necess. dei

Ex quibus antecedentibus egi de scia dei sm constitutivum
proprium eius et in 3.° put trat ad obtum primarium petitum necess.
a divina beatitudine et p modum obti constituens deum cognoscen-
tem se sic ess.ª, sic proprietates et attributa, tum absoluta
tum relativa trant 1.° scia dei necess.ª, q n ex haurit obto in
creato, sed adhuc est etiam necess.ª tendentia in obtum creatum necess.ª habens
ee put cognoscit a deo, est tn discrimen in hac dp.ª an deus cognos-
cat obtum creatum immediate in se vel put est trus alicuius attributi
divini necess.ª relati ad tale obtum in quaq.ª aa nostri valde dissident
p Suar. utrumq.ª affirmat et deum cognoscere obtum creatum sub rat.ª
possibilis in seipso immdte attingendo no repugnantem obti ut
ponat ex tractas aca 1.ª et in ipsa omnipot.ª divina habente
virtutem p dicendi talia possibilia, alii neoterici tenent deum
cognoscere etiam obtum creatum possibile in sua omnipot.ª dissident tn
a p.e Suar. in p supposito ad hanc assert.m, hic eam fundat
in essentiali ordine omnipot.ª ad suum trum, illi absolutam illam
existimant, et nihilominus put rei de facto se hant asserunt
ee medium cognoscendi possibilitatem tri, P. Vaz. fr absolute ne-
gat 1.ª tho deum cognoscere possibilitatem creaturarum in sua om-
nipot.ª, sed solum immdte in ipsa possibilitate, hec sunt placita
autorum fr dp.ª examinanda

Sect.° 1.ª Sent.m p Vaz ostendit

P. Vaz 1.° to 1 in 1.m p.tem hac q.e 14 dp.e 60 cap.e 2 et 3
in commentario ad articulum 5. et dp.e 50 q 12 cap.e 4 et 5. q.e 25 de
omnipot.ª dp.e 104 cap.e 6 p totum tenet omnipot.m dei nullatenus ee
medium cog.s divinae tractae ad creaturas ut ad obiectum secundarium
hanc x.m pbat huiusmodi argmt.e ut aliquid sit obiectum pri-
marium rat.e cuius aliud cognoscat tanq.m secundarium debet ee
eiusdem rat.s cum alio, itaut in se formaliter hat illud aliud 1. debet
dicere connexionem essentialem ad aliud itaut referat p suam nam
ad illud sed omnipot.ª divina, et quale cunq.m aliud attributum
dei, n dicit ordinem essentialem ad creaturam, nec est idem formaliter
cum illa aut eiusdem rat.s ergo nullum attributum divinum est rat.o cog-
noscendi creaturas ut obtum primario trans cogn.m respicien-
tem illas ~

qui'd dicat ee dei'nem ẽ possibilitate creaturæ
ut intelligat ꝺ̃ ens quoad ꝺ̃ ens ꝺ̃ ens ꝺ̃ ens

Deijque q̃ obiã creata depõ abillo, et q̃ ab aliqua p̃ossibilitate
existat, hic cognitib̃q asserit ee tantum̃ possibilitate ex nos-
tra cognitione ad quã hab̃imꝰ q̃ p̃ q̃ cognitione obiectiue
intrinsece cognoscimꝰ q̃ cognitio obiectiua illius et q̃ dicat
inter omnipotẽtiã dei, et creaturas dari relationẽ realem. Et hic
vacat hanc nihil innouare q̃ q̃ dicta ex ded̃uctione illa.
ee cognitã auferendo nihil innouit cognoscendo addendo, q̃
illustringens, nec dari explicantib̃q diuina essentia q̃
absoluta et independente aliquo alio extrinseco attingi
ostendimꝰ ex mente huius autoris, q̃ relatio cognitiua
beatifica videatur beatifica cognoscentib̃q innata esse, et multo
magis deo cognitã cognoscentib̃q facilib̃imꝰ p̃ hendere p-
prias q̃ditates nec alienas q̃ pter ipsum, respectiue q̃ p
facto q̃ inbeatis q̃ videndo cognoscendo obiectum primarium q̃
beatificum videntis cognoscunt et q̃ longe ulterius q̃ q̃ ab ipso p-
manat dequo fatue dd inferat deum esse, de deo an ẽ obiectum
adequatum ipsius cognitionis q̃ ipsa obiecta ut
realiter absolute creata cognoscere nihil quatenus attingit p
diuinã essentiã relatiue nec ad ipsa.

Et ad omnes p̃ oratz et ad ultimum ipsius q̃ deus
potest creaturas in ipso tanq̃ in speculo cognoscit eo q̃
una in alia ee imagine et expõa diuina est, respectiue
cuiq̃ similitudo et obiectum et terminꝰ ut explicat ad ultimum ad
hoc hic affirmat ut fidei tenet deum ee imaginẽ et expõam po-
ssibilitatis creaturæ, et ex hac doctrina deducit deum cognosce
re creaturas in se tanq̃ in speculo, laborare q̃ dd multis in
explicando hac ꝛc p̃ oratz, et maxime veniunt in hoc respe-
ctu abeo q̃ supponit in tanq̃ ad suos statutos nec ad mentem ipsius
affirmante deum nõ attingere creaturas in se tanq̃ in obiecto
formali et primario sic agunt deum cognoscere creaturas in se
tanq̃ in speculo ẽ cognoscibilas, alio et ẽ quam̃ libet
imaginẽ. Et tanq̃ in obiecto primario diuerse cognoscen-
turas ut ad obiectum secundarium q̃ subditis cognitis ut ima-
ginat et deficiat explicat ut asserit ubi dominum ni-
dere esse diuinam essentiam in se non ut est beatifica
alterq̃ ut augq̃ beatificat, nunc ut affirmante in se non
illas respectiue cognoscit explicat dominum et obiectum primarium

euidenter deu haꝛe scire ꝙ̃ ñ ē ex scia de seipso infert
rem scia obti creat̃ possibilis q̃tinꝰ ad unit scire
ee dei scibꝫ exd'ē's inf̃ comp̃ dñꝫ diuinꝫ ꝙ̃ in
infinito ꝓprie existere ad ñ existit ex q̃ omn̄ aeternit
cum ab eo manifestꝫ diuerent ꝑdicab̃ et ex asserit deu esse
tuꝰ cognoscere i se tanq̃ speculo explicat haꝛe de
ꝑ̃ eo creaturꝫ i deo ad ipsꝫ dei de seipso exemplo
dum auctione ꝓpriente obnt aliqd in speculo i quo
spem obiect̃ repꝛesentat̃ ꝑt, hoc auctio trat̃ de ipso speculo
ꝑ prio priorit̃ subsiste seq̃ qđ obiectꝫ visꝫ ipso spe
culo non extra deducit̃ speculum cꝛeatꝫ videndi ob
iectꝫ exꝑ̃ nunqꝫ sequꝫ huius sed solum ꝗđ ꝗ̃ in
trum quoꝫ pertinꝫ ut obliquꝫ illud debeat pꝛ̃ auc
tum ñ ee obnt frete i mente ꝓ ꝗꝫ ꝑ̃ qꝫ auctio exꝑ
dat̃ pot existere ñ auctio alio obiectꝫ cognit̃ de spe
culum, hoc exemplo exꝑ̃ declaꝛo mente ꝓ ꝗꝫ ꝛeg
rentꝫ ad ꝙ̃ diuina creaturꝫ cognoscere ꝓpꝛie ee. cognoscere
go libet debet ali ni i trat̃ subsiste ꝛplum antecedꝫ ad
go unqꝫ auidꝫ ꝗ ad uenientꝫ illi, et ad subsistꝫ dei qꝫ
tem sit ali nisi unꝰ ꝓbꝫ doctꝫ ꝗ ꝗꝫ ꝓpter
cognoscꝫ ꝑdt̃ intrinsecꝫ diuini? hoc cognoscꝫ debet antece
dere cognoscꝫ diuina creaturꝫ scibꝫ mente huius auctꝫ cognoscꝫ
hoc creaturꝫ ꝛ̃ingentꝫ ad unit esse diuinꝫ et cognitionꝫ
ꝛ̃hendentꝫ illꝫ.

Dices adhuc intelligere quo pacto asserat
ꝓ ꝗꝫ deum videre creaturas tanq̃ speculo qꝫ hoc
non ꝓ̃ videnti semꝫ scirꝫ deum videre creaturas tanq̃
in obꝫ finali primꝫ per cognitꝫ referente cognoscentꝫ
ad creaturas quasꝫ speculum dei. Ad ista mente au
toris, videre aliqd in aliquo tanq̃ speculo ꝓpꝛie dici
ficat ñ diuersꝫ videre aliqd in alio tanq̃ obꝫ finali
ex q̃ ꝗ̃ uis exꝑ̃ssio id ꝙ̃ nat, et ꝙ̃ uulgꝰ accipit qꝫ
cognoscꝫ ꝗ̃ qꝫ exꝑ̃ssꝫ speculum inducta trat̃ ad obiectꝫ

et q̄ obligue, id tñ n̄ obstat ut dicat obiect̄ fratis q̄m
ra exp̄ssa n̄ sit speculu q̄ sic d̄ina essentia n̄ sit obiectum
fratis, dat tñ speculu q̄ necess̄ requir eiq̄ q̄ o, que alio
detrahit quo esset deus ut videat creaturas; quo stat d̄ispa
ritas inter visionē mediante specie q̄ sunt ipsa creatura
existentes q̄ sibi ipsis coē q̄ue, id q̄ tribuit p̄dicat
enunciatis q̄ sibi ipsis d̄ine essē.

Ad d̄icendū tho, hanc art̄ 8 et b Deus
cum angelis dicit affirmat actū intelligere quo ipse intelligit
meū nullatenus p̄bare fundāt ut existimat illa propositio
potest primario coē de creaturis est d̄ina, id est
quam ipsa essentia ee ideale exp̄ssa creaturis, seipsis
et quam dicit deus quo deus creaturas q̄ seipsa et
in seipso intelligit, q̄ seipsa id tñ requirente aliquo
detrahitur relatū q̄ exp̄ssa creaturis detrahit aliquo
ex ipsis seipso, id tamq̄ in speculo n̄ exp̄ssato.

Hec ē mens p̄dicat, quasi dicit tale pro
pū, ex ipso relato, cui quo tollit ex alio ipsum
ipsi colligit.

Sextō q̄ opponit sentētie thome

Tho omnes illas auctoritates intelligit de scientia quo
que est cognitio d̄ini tho ut art̄ 8 et art̄ 6 ad 6 et d̄icendū ad
q̄m ad art̄ 3 et cap̄m 48 3ē littere cap̄ly dicit q̄ est q̄ art̄ 2 ar q̄
3ū 2 3ē littere, secundū 3ē littere cap̄m 44 ipsius Boetii et cum
exp̄ssa hac q̄ 44 in mento ad art̄ 8 et b. Alberti aut hanc q̄ dist 35
sent̄ 2 q̄ 1 A et 2 Nisario in mento ad hanc q̄ tenuit 1ū, 2ū,
et 3ū q̄ part̄ 8 et b affirmantes deum hoc cognoscendo tria diuersa
ra, scilicet ipsum ipsum et obiti primarii franti d̄inam
coē, id eam nec sua ee q̄ requirit cognoscat esse d̄inum, et illa
et exilla omne aliud a se d̄inū, scilicet imple ut deus habeat cog
nitionē obiti q̄ ē et immediate inest ad ee ppriū.

Hiis ad intellectū ppriū mentis q̄ primum suppositum
ex doctrina d̄ni tho loco allegato articul. b. huius q̄ 2 dupli
citer dicit rem aliquā cognosci immediate in se, uno modo dicitur
mente exp̄sse sei cognita, aliter q̄ cognita ad ipsa, ut cognoscat
ē apte sei ppriā et invisa p̄dicta, aliō m̄ exp̄sse cognita
vis aliter m̄ existat ad cognoscendū q̄ sic alterū, id ppriā aptē obi
cognitū detrahit aliquo ipsi, et imaginē exp̄ssa quē ob
tatis.

2 suppositum dicit q̄ ē cognitū dupli, uno

et ut

et eadd cõp adeo, t ĩ tant cõ cõmĩ tanto cõpoſcat deus qua eſſ
et q dĩtas creatas ſ alio ꝺ ut exui cõp eſſ ꝺiuine attꝰ ad deus
ꝑtando cõp tuꝰ negũ per hũ aliuꝝ

hi ſp ſuppoſitũ ſ ꝺuplicem ſumunt se.
, munꝫ, q ſ ꝺe ſemꝫ eſſeruꝫ, ꝺeu ſcare cõp eſſeruꝫ ſ ꝺiuꝫ
ꝑpriũ ea ſt ꝺiſtue, comꝫ uariꝫ ꝑbant, et nos ĩ uerꝫ ꝑbabiuꝫ
ꝑte alĩ nra ſ cõtĩ ſ ꝺ. ꝺ ſ ſumunt ut ſupꝰ poſui ĩ aq
ſ negant ĩmdiate cõp ꝺeo ſumpta ĩmediate ĩ ſ ſecũꝺ ſuppoſita,
negant ꝺ eam ĩ ꝺꝰ cumpꝰ et ĩ ꝺ plurꝫ ee ani mad uertunt ut ſe
ſ liberent ab impeꝛio ab q ex ſ ſ manifeſtũ ſ ſentꝫ ſ hoc ĩ ſſe
eundo ut ſtureo li ꝺ ſ ĩ ꝺ negate tm cõp ꝺiuine ad creaturꝫ
q ſ ĩ ſeqꝫ ꝺeu creaturaꝫ cognoſcere

tripl ĩ ꝺ munꝫ fundꝰ roborant qua ſ tho ĩ
illud ĩ obnꝫ pmariũ, ab ĩ q cõp q ĩ eſſe rep ſenat abſpe
equa ĩ ꝺ ſe. ĩ ĩ q obĩ ſ ꝺ ſ ĩ ꝺ ĩ q ĩ eſſe cõp creaturꝫ
ĩ et ſſe. rep ſenat ſplendeꝫ et malꝰ tantꝫ creaturaꝫ ĩ eſſ ꝺ.
ĩ mat obnꝫ pmariũ cõp creaturꝫ ĩ q ſ ĩmanent ĩ eſſ
ꝺiuinũ eſſet obnꝫ pmariũ cõp creaturꝫ ĩſſe creaturꝫ ſor-
ſ rent ĩat obnꝫ pmariꝫ at hec ĩ ĩmpſſe ꝺeo nra ardo
ſ ig ꝺd ĩ ueꝛ ꝺeu ſ q ſcientꝫ ĩmpſſ ſ ĩ ꝺ ĩ ſ ꝺ ĩ ſ ĩ ſ
ſ ut ſupꝰ obſeruꝫ ĩ et mane tho ĩ ſ ſ ſeue ꝺ ĩ ſ ĩ ſ
creaturꝫ ĩ ſ obnꝫ pmariꝫ q ꝺiuinꝫ, ne ĩ ſ ĩ ſ ĩ ſ ſor-
malĩtatꝫ cognoſcendo eaꝫ utrumq obnꝫ creatꝫ et ĩ creaturꝫ
q ĩ ſ ĩ ĩ ĩ

creaturas. ans ꝓbant qꝫ obꝫ illud cognit, ꝫ comittantia aug
ꝺ̄ naturaꝫ ad deū extrinsecū ē omne ens intrinsecū ip̄i hentꝫ
ꝫ cō illꝫ extrinsecū ꝫ nō sit ens ꝺ̄inū cognitū nō arguet
ip̄i hentꝫ one dei maiꝫ tꝫ cō vna ad ipsū ab̄ingens omne ap̄ꝺ
ffriaet intrinsecū dei, assūme duplicitꝫ ꝺ̄eo, alterꝫ vel ad
ess ꝺ̄inū et nō creaturas, alterꝫ quod creaturaꝫ cognoscat
impte, cui nō sit ip̄i hentꝫ ꝺ̄ei et assūmen intellectꝫ genus
ip̄i hentꝫ ꝫ ipsꝫ ꝺ̄ei qꝫ cognoscit plurativꝫ tꝫ, ꝫ cognoscere
plurativꝫ ꝫ p̄sentia ad intrinsecū assūmendū ꝺ̄ei essentiā
post intuere ip̄i hentꝫ one, quaeri ex ꝺ̄o alicui cognoscit illapta
ra, ꝫ ipsum ꝫ tuꝫ me creaturꝫ ꝫ ipsum ad finale assūmendū
ꝺ̄ei, nec ex ꝺ̄o alicui ip̄i ꝺ̄ei ꝺ̄inū tangꝫ obꝫ ꝓ̄mani ꝺ̄ei specialiter
cognoscant creaturꝫ ꝫ eas cognitas cō ꝺ̄o arguit ip̄i hentꝫ one ꝺ̄ei

Ulterꝫ deus cognit ꝓpria creaturas ut effectus sua omipot
ꝫ cognoscit eas in se tangꝫ in nobili primario ꝫ ꝫ ꝓbant qꝫ alio-
quin nō haberet deus ꝫ creaturꝫ ꝫ ficti nō haberꝫ ꝫ ficti cō
ostendunt qꝫ eas nō cognoscat aprioi ficti cō sit effectus nō
sit debet ee ioꝫ mibi causꝫ ei ꝫ unde videnda sit cō effec
tus cui ei tangꝫ obꝫ respectu creaturꝫ ꝫ hꝫ deus ꝓbꝫ primario ꝫ quꝫ ess
aqua tangꝫ quā deducit ee creaturꝫ alioquin haberꝫ deꝺ̄ꝫ solus
apostiori et imꝑfectus nō attingeret

Circꝫ Deus cognoscit creaturas mediante
ess tangꝫ ꝫ ꝑē intelligibili, ꝫ ess ꝺ̄ei nō ꝓt haberꝫ multꝫ ꝫ ꝑei
intelligibilꝫ ꝫ ꝑ ꝑē creaturꝫ ꝫ ficti quaeri videtur nō
creaturaꝫ ut ita earꝫ ꝫ ie ꝺ̄ius tho ꝑte art. 3. et cap. 15 q
genesee ꝫ quō cognoscit deus creaturas ꝫ tangꝫ ꝑē ꝺ̄ei, ꝫ fluente
ideaꝫ ee nō ꝓbant et ꝫ ꝺ̄ei qꝫ repugnat esse ideam
to et intrinsecū adexercitium nobilioꝫ et operatꝫ ad opus alī,
quo creato deberet deus ad ipsum ꝫ multꝫ ꝑei intelligibilꝫ
ꝫ ꝺ̄inum ess quaeri inutiliter excludit ꝫ ꝫ ꝺ̄ius
videretur nō ꝓbant ess ꝺ̄inum nō ē ꝑē intelligibilꝫ res-
pectu creaturꝫ ꝫ adequatꝫ obꝫ cognitum ꝫ inadequatum
quem ente hui inadequate est impossibile ess ꝫ ꝓpꝫ ꝑē ꝫ multꝫ
ꝫ ꝫ ficti illꝫ et existentiā virtuali ꝫ ꝫ deus ꝺ̄ei obꝫ creati
cognoscibilꝫ ab ipso ꝫ hec existentia virtualis ꝫ ꝫ ꝑē
ꝫ ficti obꝫ intelligibilꝫ nō ē intelligibilꝫ nisi ꝫ ficti existentia ee
ꝺ̄ei cognoscit ꝫ ꝫ creaturꝫ ꝫ quo tangꝫ tangꝫ ꝫ ꝺ̄ei essentia
omnes

Desinde ꝫ obiꝫ quod deus nō cognosceret creaturas
in se tangꝫ ꝫ ꝺ̄ei maxime obstet ꝫ ꝫ ꝫ ꝫ deus ꝺ̄

ad creaturas, at ex eo q̃ deus ẽ ita creatus ẽ legz reflexus
ad ipsas, ut ẽ bene post deus cognoscere ẽ se tanq̃ ẽa
creaturas, ẽ inferri illatio ne pbant q̃ relatiõ relatus
a quali ex ẽ ens rem ipsã ipsum duo extrema suppona
tur existere ante relatũ q̃ mundus ex istat ut creatura
tura, potens, posse cognosci et illã intelligi stans ẽ solu
ipsa subsistãs, possibilium legz deus cognoscit esse
tura, se tanq̃ obiectũ primarium cognitionis stãs
nientis ipsius dei.

Alia addumunt ar. quã pars negãs posse dari
tiãm ens ignotum alicui ex eo quia tale ens esset ob
ject. & alicui ex gentibus opponit et examinat.

Ibi q̃ duplex assumptum sedet opponens. 1. quod
amentale ẽ cognosci clare 2. ens ut ens. quod ad
sentiã dicit opponam pluribus nostri temporis opposui ẽ sentiã
quia ut homo q̃ ibi q̃ ex dametro pugnant et ex ipsis
plura sequitur quæstio ostendit

Affirmatur 12 mot 1715 Aureoly ordine 35 q̃
art. 1. et hac ipsa dicit q̃ art. 2 affirmant absolute
creaturas non primario non secundario ea obiecta divina cognosci et
nec eam tenere hanc disparitatem inter ens et hoc ad
Alberto ea negat ens creatum absolute, at ut Aureoly sic ita
sed affirmat deum cognoscere creaturas denominative quia
ille sua species et intrinseca entitate nullatenus tendit cognosci
ipsum animadverto hic ut liberum Aureoly ab eo erroris
qui imponit illi P. Molina quia nominatio ad art 3 et 6.
n. 4. veniunt hic ad ipsum mat. quia sentiã quatenus ut
asserit obiecta omne tam primarium quã secundarium deum
fuit cognosci vere ad illud. Sua sententiam Thomistæ qui ponit
ut negent creaturas primario tenere cognitionem ei ẽ ponitur
et negã infert impossibile cum nihil creatum possit dare ens
entiã infinito et illimitato.

Ultra hoc nomine fundum affirmat. quia sentiã
Alberto ea deum posse cognoscere creaturas in medio ipsius
cognoscendas, ipse tanq̃ in actu primo quo habet ea,
dicit impossibile, ibi ens ẽ ostendam infinito deum posse
cognoscere creaturas in medio ipsius, probat quia divinus
cognoscere in quantum quã operatur ut actualiter debet
habere posse cognita, ipse sibi omnem semper esse divinum

esse

P Suar. in 3m ptem lib 2 de attribut. pot.
pti. dic. cap 2 dupliciter statuit ꝑ 3 deum cognosci creaturas in
se ipso tanq̃ in obto primario hanc dr̃ Roborat hinc
creaturas in seipso ꝑ implicat et alibi ꝑ ffeu. Bona q̃ i deo
assumendo ꝑ implicare supponit dicta dp̃ 30 et 31 huj met-
ingg asserit omipotẽ dei diuere ordinatorẽ adcreaturas ut
ad hoc huj ens initialis cognoscere deum ꝑ hinc sub ordine et
in illo creaturas cognoscere et ꝑ ffeu. Bona cõ q̃ deus habere de
creaturis ffbat q. eae ꝑ ffeu. Bona cõ ꝑ ffeu. Bona obiũ pri-
mario intentũ hr̃ ꝑ deum creaturis in omnipotẽ dei hr̃ ꝑ ffeu. Bona
obiũ primariũ semper huj ꝑ hinc cõ ꝑ ffeu. Bona adeo
nec essentialiter cum eis obiũ.

2° q. ꝑ deum ꝑ cognoscere creaturas in ipsa omn
potẽ sequeret ꝑ habere ꝑ ffeu. ꝑ hinc cõ q. deum ffbat ex dictis
ab ipso lib 2 de attribut. magnificis cap 2 n 2 ubi asserit ad
ꝑ hinc cõ obiũ requiri cognoscere omnia q. in ipsis ffacta
et eminenter ꝑ deum ꝑ cognoscere creaturas sine ꝑ habere ꝑ ffeu.
ꝑ hinc cõ huj ens actuale q. eminenter tenet in illa scientia dei
et addit ffbat similr necessaria cognoscere creaturas ut deum sit ꝑ hinc
cõ huj hic sane oppugnat P Suar. mente ali quos ex iuniorib.
ad ffectu ꝑ hinc cõ dei cognoscibilitate cognitas in ipsa dei ꝑ im-
pugnat Magr̃ Albelda ubi dixi sane audito dicit audito Suar.
me hr̃ eam refero q. me inuerbi. dr̃ temporat impugnare Thomistas
ab hac doctrina P Suar.

3 ꝑ deum ꝑ cognoscere creaturas in ipsa omn̄ potẽ sequere
ret iuxta mente Scoti cognoscere attributa huj ut obiectiue et
ꝑ ut relativa huj ut essentialiter ad referat ad creaturas huj hoc est de-
cendu q. ad mi ntendu huj deum cognoscere creaturas in ipsa omn
potẽ non é ad mi ntendu q. sequeret cõ diuina tria ad omn
potẽ nec ꝑ hinc ipsa huj q. ad ꝑ attingere relative huj
ad huj essentiam intrinsecam et essentialem omnipotẽ ut eis essentiae
ipsa ꝑ hinc ꝑ alia cõ sit diuina possibile deum cognoscere q.
ad creaturas ut earum et creaturas ad ipsum ut essentiam ipsius
q. ex hoc ꝑ resultat ꝑ cognitio ꝑ hinc ꝑ aliquo cõ
notiore deum primo primus cõ et ꝑ cõ ꝑ hinc ꝑ aliquo cõ
ut teneris ad mittere huj ffluo absurdi. cum sim supponat
cognitu huj obiũ humanã fieri ex cognobilibus.

2 ꝯ ꝑ Suar sit pbabile existẽ mem dei
possẽ cognoscere creaturas ꝯ scia ad ipsas ꝯmẽsuratã ideo
m̃ sentes vñ dnus Tho cap 41, 52 et d ꝑ gentes qui sic loqꝫ
eam cõ adꝫ sideo ꝑ ad sei beatitudo, ad id dupliciꝫ fundãt
mo uel ꝑ Suar 1º qm̃ hec ꝛegt ꝛegt ãp̃hensõe dei, aut
aliqua eiꝫ pfectõ. 2º ex impugnãt sentẽ oppositã ꝗbus
cogitis creaturis sua ãmẽsurãtã ideo eas cognoscunt adeo
ex mõ qua ꝑfectissima cognoscit hui ipsiꝫ speciem 3º ex ãp̃hensõe dei
ꝑ regulat cõ creaturã immẽsa ad ipsas scitã ante hec
cõ intellectã sunt deus ãp̃hendꝫ cõprehendit seipsum
cõ infinitã ꝗ ipse scit se infinitum, ad ꝑfectã simplicitatem
ꝑtinet ꝙ ens sit ens, immẽse tendens in creaturas ꝑdat qd hec
cõ ꝑ acquirit aliqd medium ꝑfectiꝫ sui scitã supponit esse di-
vina aut medium ꝑfectissimum ꝙ quo creaturã cognoscant, imo
videt aliqd in ꝑfectiꝫ ad ipsum cõ divina scitã obtinẽ creaturã
adequatã huic cõgnõ alteri nõ ꝑ emendatã cõ remedialẽ
scitã de creaturis.

Ad impugnãt sentẽ oppositã dicit ꝗd ꝑ Suar
ꝙ hec cõ creaturã dicã cõtẽ ꝗ dei ꝗnumerãtã supponat
ipsã cõtẽ dei ness debet adesse aliqua ꝑfectiꝫ denouo acquisi-
ta supposita, id ordes ꝑ ꝙ addendum aut supponendum
labilitatis et huius ꝑfectiõis ꝙ hec cõ creaturã sit immẽsa ex
qua ꝛegt hec ꝑfectõ denouo adueniens quia cum ipse Suar
dicat hanc cõtẽ ꝑ addere aliqua ꝑfectiꝫ deo realiꝫ, sed tales
denominãt denouo qua scia diuina denominatur cognos-
cens possibiliꝫ immediatiꝫ ipsis et scia visionis libera adue-
niente obiꝫ multa addit ipsam scitiã dei sed ꝗdlibet horum
triplex impugnat oppugnat id ꝑ Suar 1º qm̃ sicut
aliqua addunt, hec ꝗ summa difficultatis libertatis dei, 2º
ꝙ adhuc hec cõtẽ ꝑ esset ãp̃hensiua sui obiꝫ ꝗd ꝑ alterum
potẽ obedientialiter ipsiꝫ ꝗ ꝑ potẽ agnosci vñ ꝑ nobiꝫ ꝑ
creato ꝗd ꝑ non videtur addi illud additum potẽ hec immensa
3º et ultimo qd bene intelligitur ipsa libertas illustra-
re aliqua addita ꝑfectõ denouo impossibile
non videtur ꝗd ꝑ ipsa dicã cõtẽ cognoscit obiꝫ scitiã libertatis
sub diuersis statibus ness. sub quãtõ possibilis, libertas
sub determinata existẽ ꝑ ꝙ variãtõ ꝑ

vicem obtinentis ita nec quis cognoscere ut in intentione dei
et tanquam obtinens specialiter quae cognoscere

Ex hac huiusmodi et ex collatis existentia deducitur
manet habilitas in quia asserit deum posse habere potentiam
mario quae cognoscere

3ª pro fundatione cognoscere aliquid alio tanquam medio
primo quae cognito habere probationem aliquid alicuius cognitione
cat intelligentia deum obiectum secundarium cognitum, at id potest esse
connexione primo cognito cum 2º ita quod non ut abiecte si
dependeat cognitio huius ipsius illa non cognoscit antecedenter ad
obiectum secundarium, at indeo esse aliquid connexa cum obiecto creato
et imperfecto dei quia illa non habet cognitionem ipsius tanquam obiecti
primario primo quae cognito, obiectum primarium cui antecedit cogni
nitum movet ad cognitionem secundarii debere habere connexionem cum
illo probat quia aliquis non potest dedurci cognoscibilis secundarii
ex primario, preterea indeo intelligentia ad positionem
cundarii et ad eius negationem cum cognitionis subiecti deberi ut
ad cognitionem indivisi ipsius cognitum non oritur cognitio debita alicuius
extremi nec ex eo voluntas indifferentia ad amorem et
eius carentia non potest dedurci ex debita amoris alicuius medii
primo cognito primo non refert cum deveniat ad ipsum amorem
et quia dei non necessitat habere talem connexionem cum obiecto primario
mi ut prae antecedit cognoscat aliquid quia invenit in eius cognito
cognitis illius obiecti primarii, respondetur deus talem connexionem
xionem suam non voluntatem suam non omnipotentiam obiecto ere
at probat Pth Pub ex omnipotentia quia quidquid dicat illum connexa
cum prae pluribus dictum non cum quibuscumque creatum de
impossibilitate, ut ex doctrina P Vaz seu ex huius diffi
cultate mea, quae esset impossibilis impossibilitatis divino dependere ab
aliquo limitato esse

Et pro voluntate, quia tanquam obiecto primario
rio dicunt aliquid cognoscere deum sub ratione boni ex additione
deputationem attributi gratiae et dicta voluntate dei ut libere
determinate existentia rei primo divino tempore possibilis cognoscit
ab ipso deo futura quae in futuro fit hac libertas decreti divini
ni ni fiat additio huiusmodi voluntatis nec dei potentiam denominat
quod ex hoc ordine quem ponit abesse ens in quo existentia determi
tempo et hoc positio effectu denominans subsequitur addi
nominis ipsius ab quo ita ordo ut decreto ut libero tanquam medio

aulla obiectiua et nihil exhibeat ex se creatura ab aquinate
sensu si dicatur esse ut dicunt ipsa essentia creata exhibeat
obiectum.

2° probatur arat. quia secundum arit. ab inferiori agente tanquam
proprio effectiua et ab obiecto ut determinante ipsum ad certum genus
diuinae creaturae debet dirigi agens in agendo propter quale est effectiua ipsius
sed ens obiectum determinans diuinum ad talem creaturam
et nullum aliud attribuitur proprio ordini ex quo diuinum
ut sic ad creaturas tanquam obiectum principium et finem
habet esse ergo secundum ea ex quibus arit obiectum principium creaturae
attingens creaturae nullum aliud attribuens proprio ordini creaturae
ut deseruiat tanquam obiectum principium exercitationis creaturae
ostendit ex nullum aliud esse propter diuinum creaturae deinde
id ostenditur ex ratione obiecti finalis nihil creatum potest esse obiectum
finale diuinum cum per indigentiam ipsum diuinum a quo tanquam
extrinseco dependeat cui attingat cum ea ad quae ipsum ipsius
finem ratione obiecti finalis. Sed respectu creaturae ipsum obiectum creatum
cum vere adiectus nullum aliud attribuat praeter omnia post deum
esse potest hanc rationem obiecti finalis quia nullum aliud obtinet diuinum
quae conferendo ipsum deum creaturae et tanquam
ipsum id quod optimum ex cuncta et sibi valentia
sub claro ubi dixit sibi cui virtute operabitur deus optimum
sensu ab ipso fuere cum diuino ad creaturae.

3° ad quaestionem tanquam obiectum finis
ipsius finaliter et capitum omnium ab ipsa dependentium et ipsam
diuina ut obiectum cum potest hinc optimum diuinum cui ipsum
quia ab ipsa dependentia et non potest haec cognoscia
ab ipsa dependentia nisi ipsum ab ipso obtinens diuinum
tuae ipsa effectus omnes dependentiae ab ipso deo ipsum ut
ad creaturas et obiectum principium cum esse nullum aliud attribuens
hinc ipsum tuae ipsa effectus dependentiae ad deum patet
quia nullum aliud ut dictum ab omnipotente creaturas praeter
humanas dei praeintellectus et hic relinquatur

ex his deducitur ratione a priori deus est ad quae tanquam ex
hinc creata ipsum omnes appetentiae subsequuntur ad ens finis deum
ut ad illum potest ex obiectum principium exercitationis et attribuens
ab omnipotente dei obtinent tanquam ipsum tuae potentiae et ipsi obtinent
ad quae ita omnipotentia ipsa potest habere finem ipsius deum

~~Def~~ fundm̄ de sumo ab ipso deus ē perfectissimus pariter
q̄ n̄ sit ea prudentia suos effectus producit sed directe scientiae et
ordine suae voluntatis rationabiliter operando nec et soluptio
effugiunt Gabrielis asserentis suffre cog̃ de seipso ut re
te omnia prudeat deus cum prudentia n̄ sit nec pecu
ipsius dei sed creaturae ab ipso q̄ cogn̄ sub serviens pru
dentiae divinae ht ptr̄ obiectum ipsius prudentiae alioquin
vana esset et ptr id alia confirmant n̄ fidei modus ope
randi ex fine intento rat̄ cuius movetur deus ad producendum crea
turae, perfectio ipsa intelligentis increati q̄ in sua infi
nitate omne cognoscibile debet attingere alioquin n̄
haberet omnem perfectionem possibilem ut recte arguit Grego de
Arimino loco citato in sect̄ anti. nec hanc n̄ oppugnat
necessitas dei in cog̃ creaturae et repugn̄ infiniti n̄ necessi
tas quae ea potius dicit perfectionem q̄ imperfectionem hec ē ess̄ pot̄ deter
minatae in operando ut obiectum applicato exerceat suam acti
vitatem in illo et si aliquid obstaret activitati pot̄ argue
ret sub ordinatio in ipsa ad agens superius cui subiecta
ē in operando ut si ignis ad stipulas applicatus n̄ co
bureret posito omni requisito ad combustionem bene in
ferres suspensionem divini concursus sine quo nullum
effectum praestat ea creata sic supposita possibilitate creaturae
et n̄ repugn̄ ad existendum extra causas imperfectum cognoscens
esset deus si in hoc manerent talis possibilitatis nam
minus pot̄ cognoscitiva necessitat ad cog̃ obiectum debi
te applicatum q̄ ignis ad introductum suae frigiditatis passo dis
posito tunc sic sed ess̄ cuiusque rei quae ē cognoscibilis
q̄ si pot̄ cognoscitiva n̄ ht cog̃ talis rei ē ex
defectu pot̄ n̄ obiecti

n̄ oppugnat nostram de repugn̄ infiniti sm̄
magnitudinem numerum ut contendit Aureolus supra
relatus et si gratis demum illi hec repugnare quamvis
phorum in hac parte solum ē negare realem existentiam infini
ti pt̄ incapacitatem recipientis n̄ ē intentionalem exis
tentiam nec urget Aureo cum dicit n̄ repugnare ex
istentiam infiniti a parte rei si n̄ repugnat cog̃ infiniti
q̄ deus n̄ pot̄ producere obiectum cognitum alio modo cogno
scit illud esse possibile ut si cognoscit deus infinitum
chatego rematice repugnare quis cognoscat om

ne q⁹ ex thuree et ex eade hie ani mal uerb' Dux
ppt bo, ꝓt'l cap⁹ sens simplic' cognosc' alig
ex imag⁹ alien, quin sepat imago ex rep' sens.
to abipsa q⁹ gr ex uerg⁹ bat ex affectu ex uege
rep' sensu, et alio imag⁹.

Illeg Greg dear' ex cad d'Ap⁹ 33 et ab
exqui Aures hic Deus' imag⁹ creatur, celat d'ps'
cers cuis t ex emplar ex creatus, et ers' Ap⁹ ex
q⁹ nequ⁹ ꝓbr Deus ex pro sare q⁹ ex imag⁹ creatus
hic mod' ni' cognoscat ex aures, ipse ꝓ solu dens
ni' nat' ex q⁹ ex nat' ex, q⁹ in ips' cers ex emplar
ex ꝓpt⁹ quere ex⁹ alien, ni' illud aliud ex cognosc' ex
sua ppria, d'rait ꝓt' hic Deus cognosc' creatur sing
endo q⁹ ex effic' ens ex ex emplar nost
creatur, sant ex⁹ divin, hic ex istiam solum
ex, tro dicit dens in ex aliud intendit Ap⁹ Aures ꝓpe
pare ex⁹ immediat creatur, q⁹ tres immediat ex ex⁹
ex⁹ ; ista, mun, uerb ꝓpt, dic ꝓ simplic tres
ex⁹ ex⁹ ; ali ex cognoscant ex ex, et hic ex duens in
ad ipsa, ex⁹ aqui ꝓt' hic Aures, Deus ꝓ simplic ex
tres sun ex⁹ et creatur' ; ꝓ solu tres dicit dens, qua
dens in nam ex⁹ ex⁹ ens ai ꝓbr tang ꝓ imagin

aliud ex⁹ Aures ipse ex emplar ex obiect
ex ex⁹ ; mitat ꝓpt et com endo ꝓ solum

Nunc obiungunt quattuor ꝓ Deo auctoritat
munere ; Dux Hieronim in ep ad ex ebauk ex⁹
in Aug ; in relata lib ꝓ tres quaestionum, dixisse
ronim, asserit se falsos ꝓ adulatores Dei ex⁹
dent ex ꝓ quem ; Deo ꝓ ex⁹ quaeras, et ex ; ex⁹ em
cul dam ex his verbis Hieronimi dicet, Deus ex ꝓ ex⁹ in
aliis ꝓ ex que ; sens ex affirmante nomin ꝓ Dei ex medi
ex, q⁹ ex dit nomin essentialib ad ꝓ unct ex aturam
pertin, medio et reliqua animalia ꝓ ex⁹ am
ꝓ ex⁹ divin, inquisit ex et Deus ; illa implicant
ꝓ ꝓ sic Deo ; ista dicere ex⁹ ex⁹ ; ex⁹ ex⁹

atque ita potuerit fieri rerum medij, quia ut dictum dictum est, nexio rei cū
obio requisitis ut p. supposito nrō ordis ad obiū primū. Nec attributa simplicia
et sua diuina intrinseca indistincta fieri rōe medij inquo stante repugnantia potuit mango a D. Vasq.

3 arg. desumit p. 1am et antecedentia ad obiū primum ad
cōs. q. antecedentē negat reperiri inter omnia et cōs. diuina vera
ad creaturas qz omnia erit ex deo omnia scienti. ergo haec antecedens
ipsa supponit, ideo cōs. de creaturis erit omnia nunquam fuerit
vera medijs respectu cōm creaturis.

Ex dictis infertur contra scotum scientia visionis, obiectum primarium medium aliquid cōs respectu alterius
obiecti secundarij nunc debet supponi ad ipsa cōs. et ita est tenendum et ita fuit in illis aliquando supponit ad cōs. ut
cum ut dixi dr. 2 in fine ipsius dr. nunquam deo vel scientiae
primo determinis ipsum ad cōs. obiectum aliquid sive creati, sive increati
nec supponendo omnia ad cōs. dei, debet ipsa decernere fuisse quatenus
supponeret quatenus moveret ipsum diuinum ad cōs. quod determinando
ipsum ipsa, imo bene stante scientia libera ex parte rei, et relegato adeo
quod est in fieri omnia cognita adeo nec explicata secundum ultimadum
nec urget pars 1ma. q. dixit omnia se habentia ad intellectum
diuinum primo scientia qz illa antecedentia intellectui ad aliqua
attributa diuina soluit respectu nostri cognoscentis esse
diuinum, ad similitudinem creatae inquo esse universum ipsum
et rationes rerum, deus ut cognitus similitudine ad alia entia cognoscit omnia sua quae imitabilia virtualiter
cōs. et ipsa assimilata illa, inuolutarie quia virtualiter distincta cognoscit cōs
diuina prius et sub ratione ad illa aut antecedenter tanquam obiectum
qz ut dixi scientia dei 3 ratione cognita ipsa bene esse debet cognoscere omnia ut ibi dicebat et ita omnia ut ibi
realia cum intellectu dei cognoscendi deus ipsa omnia ut aliqua
antecedant aut sub ratione ad intellectum qz intellectus nunc ante quae sub
sequens respectu ante sequens nec omne aliud addatur ea.

ad confirm. nunc, ideo deus cognoscit creaturas
et omnia protensive omnia ut ita cōs. creaturis et debet supponi
ad illa. Dicitur ad qz ut habet nimis gratiosa causalitatis effi
ciens fuisse sensus deus ut esset omnipotens ut haberet
ponendo cōs creaturis aliquid quae creaturae ut nec erant
id qz bene stat sine contradictione

impossibile. Et deus ex placet quia creaturæ ex possibili
quod nullo cognoscet illa ignea nec comparatio aut gaudebit de
alio nec erit magis beatus nec gloriabitur.

Et admitto deum amare creaturam possibilem ergo
possibilis certus liberæ, adhuc non sequitur deum certum creaturæ
quæ hæc est divina sapientia ante omnia potentia intellectiva et
voluntas quæ non comprehendit aliquam simplicem impossibilem potentia
intellectiva et ut obiectum voluntatis non cernet aut odio prosequetur
non acquirit aliquam imperfectionem involuntarie. Deus quia deus ipsum
vere omnis sua essentialis cognosceret creaturam sub supposito
cognoscat creaturam ipsam simplicem dicet imperfectionem ergo
obiectum penes non sub quo potest, ut ut non certum creaturæ
sub statu possibilitatis non sequitur aliquam imperfectionem involuntarie
divina non quod tendit in obiectum voluntatis quia non possibilem
amore ut odio tali quo autem deficiente non amoris, et
odii huc effectus potest possibilem creaturam obiectum non nullatenus ipsa
et eius effectum imperfectionis non cognoscere hanc entitatem
tam gradum perfectionem etentum non ipsam.

Nec urget quod deus nullo modo indigeat
ut hæreat omnis sua ut hæc cognoscat ut creaturam tamen
omnis quæ quidditas existentia illius nullo erit amor creaturæ tamen ipsa
omnis non existere quia amat obiectum aliquod nullo, quod nullatenus
debet amare omne negotium adexistens talis obiectum. Et hoc est
verum de amore efficaci intendente possibilem obiectum apte ori
amor tendit nullo modo ad mediata nisi immediata obiectum ut desiderat illud, ut amor dei de sua omnis ori efficax figit supponit
amat existens omnis et stantia complacet deipsa
et quia bene stat amare omnis sua nullo quin nullo bene
ad creaturam cum existens omnis tam sua possibilis habet
sit adequate dicta aptæ possibilis creaturæ nec alicui
Roberti deus admitto creaturam quam amor ori efficax
et tamen simplex placent, dicit non esse aut alio exem
plo et plurimis stat possibilitate. Hæc ut cognoscat
deus creaturæ adeo potest amare creaturam prosequendo deum
odio et deficiet plures cum eius huius deus hanc subjacentia
comprehendo illius unum dico dei, ubi quia hic gaudium
de visione sua et nullo supponit gaudium cuius esse stat

et deus complacet in penitentia peccatoris quamvis contritio et penitentia supponant necessario peccatum ita ut sine illo non possint esse et tamen deus non potest amare peccatum nec contritus de facto illud amat imo detestatur quia bene stat amor alicuius rei quam amet alia cum qua essentialiter connectitur. ulterius quis neget deum amare scientiam peccati constituentem ipsum perfectissime intelligentem et non amare peccatum sine quo non esset scientia de illo.

aliqui tenent deum necessario amare creaturas possibiles quia ipsae non habent aliquam malitiam substantiae possibilitatis et quia amor liberi dei constituit necessario propositum alicuius extrinseci et quia ita si deus amaret libere creaturas possibiles non relinqueret eas in possibilitate sed reduceret ad existentiam quod absurdum est, certum est plures creaturas substantiae possibilitatis sine habere rationem mali moralis nec formaliter nec fundamentaliter, at non solum requiritur hic defectus malitiae moralis ut voluntas divina ferat necessario in obiectum, sed positiva perfectio infinita trahens necessario cognoscentem ad amorem sui quae implicat in creaturis limitatae perfectionis ulterius etiam subrationem possibilis esse peccatum id quod eadem potentia essentialia habet possibilia ac existentia ad quod ita si existentia movent voluntatem dei ad odium etiam possibilia debent movere ad ipsum odium facile Respondent huic obiectioni asserendo peccatum subrationem possibilis amari a deo non qua peccatum est formaliter sed qua malum et ut dependens a deo sine quem modum constituit in ratione tali cum quo connectitur necessario deus, et non possum subtrahere difficultatem in scientia divina cuius non solum est tres peccatum quae procedit a deo sed formaliter sine ratione malitiae et scientia dei dependens a suo obiecto in sententia praesupposita nostrae conclusionis omnipotentiae a nostro suae activitatis ut non possem componere amorem ~~[illegible]~~ necessarium cum amore peccati subrationem possibilis, amorem liberum dei constitui in ratione talis propositi obiecti extrinseci non censeo verum hic non est locus huius quaestionis ~~ad~~ spectat ad 19 de voluntate dei.

Ex 2° hic explicata facile dissolvere argum
p Vaz intendens probare etiam prout nec de facto se habent
omnip. nec scientiam posse deservire cognitioni divinae ut ob-
iectum primarium ad cog. creaturae quia entitas omnip. et scientiae eadem
permanet in omni statu quantumvis extrinseca varientur igitur si
in aliquo signo omnip. non esset medium cog. dei ad creaturae
nec de facto hoc argum. solum probat omnip. dei sm. sua intrinseca
de facto non habere rat. medii in quo deus cognoscat creaturae
id quod libenter admitto supposita sent. negante ordinem
transdle. inter omnip. dei ~~et creaturae~~ at non probat omnip.
ut denominatam ~~et~~ non esse medium cog. ~~[illegible]~~
tem denom. variat. p. dictum intrinsecum divinum nempe potentis
producere Petrum non implicantem contradictionem igitur recte poterit cog.
divina cognoscere creaturae in se sm. p. dictum denovo sup-
adveniens id quod non arguit omnip. dei sm. p. dictum essentiale
indefectibile adeo sm. sent. p. Vaz etiam si implicent crea-
turae esse m. obiectum primarium cog. trans. ad creaturas sm.
essentiale quod dicit solum affirmo deum denovo denomina-
tum habere rat. obiecti primarii respectu suae cog. prout trans.
ad creaturae id quod non mutat ess. omnip. divinae ut iam
suppono sed solum dicit denom. sup. adveniente.

Nec oppugnat hanc 2am argum. aliud de existentia
medii ad cog. nam hic id dicendum est omnip. ut denominatam
non habere rat. obiecti motivi concurrentis ad cog. atque ita simul
esse omnip. ut denominatam productivam Petri et cog. comprehendere
omnip. talis dicta id quod suppono ex mente Pvaz asserentis
inter omnes cog. divinae non esse aliquam antecedentem quam in-
telligatur unam subsequi ad aliam sed tantum rat. nostra in
perfecte concipientem poni hanc antecedentem et subsequentem unius cog. ad
aliam.

Ex eis hic Patri A. Rub. negantis cog. dei in alio tam
quam in obiecto primario quia ex hinc sequeretur esse in deo consti-
tuendam connexionem essentialem et pluralitatem cognitionum sine
necessitate connexionem in hac sent. negante ordinem

transdle.

trandè, ioiis ꝑ dñs dꝫ vnus et obiꝫ creatus nō dicit ipse
ꝑfectꝰ nisi ꝑ ea q̄ sequūt de ſuis alijs ꝓprijs et adoſſ.
intrinſecis phijcis et cum connexa deo ꝑ eum creatura a
ſequūt de ſuis ꝓprijs bene ſtat deus ꝑfectꝰ ꝑ hoc nō obſtat
primarijs intrinſecis a dō ſ. Pueb. q̄ connexio
negatiua cum obiꝫ primarijs et ſecundarijs indicat alij
quā impfectū, deus ꝑ cui eſſentiae bene denominꝫ de ſe
tibilem adeo nō eſſentialiꝫ aliq̄d impfectū in ipſo eſſe
ſtingꝫ probat abece et adeſſe, ita connexio denominat
cum connotata nō dicit impfectū q̄ nō connexio ſtingit
q̄ cum ente creato ſed tantū ꝑ denominꝫ et ꝑ deſcendꝫ
alicuiꝫ ꝓbꝫ ꝑ denominꝫ nō arguit deū impfectū habere
connexio

quo ad ista ꝓcedit ſſ nō ſequit ergo ſunt plu
ralitates obiectiuas nec fundam imo ꝑ deo negatiuas connotatiuas
habere poterimꝰ cum omiꝰ impfectū in ipſo ponit impfectū ꝑ quā non
poſſet omiꝰ ſua connexa denominꝫ poſſit ꝑ habere hanc et illā creaturā, nō ſe
quit pluralitas aliqua q̄ nemo poſſit negare deū habere ꝑfectū cū q̄ omiꝰ alia
quam ea nō eſt ab eo vendicabilia ut deus dicit cognoſcere creaturas in ipſo
ſed indiuiſibiliter ergo ratio dicit deus cognoſcit ſua omiꝰ bona obiꝫ
primarijs et creaturae ut ſecundarijs ut late ex plicui ſcit 2. diſt 8 q.
ſtinū creaturae obiectiue primarijs reſpectiue dei ut creatus.

manet ergo ſic impugnans ſcotus abſurdum ſequi deum cognoſcere
intuitiue, deū diuerſa relata nec ut explicat ſauer ergo commentator
ergo ſcotus cognoſcens ſe referri ad creaturas q̄ deus cognoſcendo ſe intuitiue
q̄ cum ſua ꝑfectione cognoſcit omnia q̄ illa ſibi ſunt ſecundum quid dicit ſcotus 1. diſt 8 q.
q̄ ita cognoſcendo intellectus ſuus inquā ſcotus ſibi nihil eſſentiale deo cognoſcitur
immediate et ꝓprie ſua ſua eſſentialia relata ad creaturas ſua
non ſed ſolum denominata id eſt ad cognoſcendum indiſtincte quia deus cognoſcit
ſe cognoſcit ex creaturae intuitiue ſolum dicit non tamen diſtincte
deum et quod cum ꝑ deum ſuum intuitiue cognoſcit diuina ꝓprietates, creaturae ꝑ ſe
cundarijo et ſi ſcotus dicat ſua referri deum ad omiꝰ ꝑ ad creaturas eſſe
tia manet impugnans cum relata abſque dicta eſſe cognoſcentia ſolum
q̄ diuerſe cognoſcit huiuſmodi ꝑ ꝓprie et intrinſece acop
abſque ente creaturae

mihi ſat ex aduerſa hanc ſe ad eum illud deneceſſitate amoris
ad creaturas tales. deus cognoſcit neſſe ipſe ut denominato omnipotente

creaturas, cognoscant nec ibi dem. Et ideo non tenet amare creaturas
ex nec amat omnipotens quia est audens tale denom. Posito debit. aliqs
fuit ex parte ab illa posse salvare obediendo amore nec amat, posse illum
reuse deduc. inconv. oppositum scilicet deum esse ab inte deum
omnipotens et creaturas possibiles et ibi non esse nec deum immuta-
tabilem et ordinabilem quia Deus non amet creaturas possibiles
si ergo ponde non amare omnipotens quia non sequitur tale unum est possibile
omnipotens. Ad hoc dolet quod non potest dolere quia non potest deus amare
nec odisse quia omnipotens ut denotatur denominatio. Ad quod dicendum
dolens et amore nec omnipotens valere essentiale adequatum intendabile
deuere nec tale inamore eadem et non dolet quia dicta conditionalis
est falsa et impossibilis.

Ultimo obiicitur adversus nostrum quod opinionem non potest haberi aliquod primum respectu illius nec omnipotentia
et probatur post hoc esse quia omnipotens non potest facere quod
ex medio infinito deus cognoscat creaturas possibiles. Ista suppositio
quod motum cum antecedente sit admodum contingens quod
contingat finitis rebus cuius numerus volumus addere medio antecedit
contingens medium finitis finitis sit omnipotens deus quod deus cognoscat pos-
sens et posse et Petrus possegrunt cum antecedente tali denom. Et
consequitur deus cognoscit quod antecedens non manifeste implicat
tid Dei et hoc supposito Petrus non diceret Deum. Sunt ergo
multa impossibilia antecedentia denom omnipotens presentis posse esse
maiora et minora admittit rebus tenet sequi

Ad hoc aremus ponere omnipotentia et denominatam
non posse ex obiectum primum imagine tanquam impossibile tale deum
cognoscant creaturas possibiles et quilibet existens deus cognoscat
creaturas possibiles cognoscere inde tanquam antecedens primum cum
nexo tali denom cum creaturis possibilibus et ad hoc medium primum
rii quilibet ergo antecedens positionem hoc positio sufficit con-
nexio impossibilis secundario impedit id manifeste apparet in
Deia divina ubi respectus essentiales ad ipsam Deiam et in eo de hoc
Bita increatus, cognoscibilis supponit existens ipsum obiectum
cuius divina et nihilominus cognoscibilis ultimo respectus divina cognoscit
obiectum contingens tale divinum tanquam immediatum cognoscens ex
hoc antecedat Deia divina quamvis supponens existens deus
hoc posset cognoscibilis increatus et creaturas cognoscant essentiales
divina omnipotens et subsequenter ad illa cum posset existere
ideo non stat bene primo ista inconvenientia et non

manifeste id ostendit ipsa posita in rerum natura suspensio
qui et medii, medii inter existentiam et aliud sequi
fini. Quem habet ipsa intentionalis, cum sit bonitate finis
moveat ad voluntatem ad eum et medii qui ei obligatur ad talem finem.

Ex his omnibus quod cognoscit deus ipsam omnipotentiam
denominata ab creatis, facit eam proprie appropriata ab creatis
fiat possibilitate creaturis antecedente ea ad denominationem posteri
pit primo ea, defectibile ab eo, apparet non ea antecedente deus qui
det aliquam denominationem aliquam denominationem ad innatum ad hanc de
nominationem existentiae cuius denominationis ad deus qui sequitur existentiae
ge id est ea ex et effectu sui ipsius, ea quatenus causat denominationem
causantis effectus quatenus denominatio illa causantis respicit ut
prius ut similis connotans respectum ad talem denominationem. Quemadmodum fit
deus ipsa omnipotentia denominata ab creatis cum possibilitate
tanquam effectu dependente ipsum possibilitatem ab omnipotentia denominata
ad quam supponunt tanquam radicem denominationis ad ipsum existentiam, ita
cognoscat deus possibilia creaturis quatenus imitabilia existentia, ita
ut habeat ea simplicem existentiam sine inflatione cuiusdam omnipotentiae
id est eadem ratione ea creaturis habet non possibilitatem ut
ad existere et hoc quia bene potuimus dicere deum cognoscere
ipsa omnipotentia tanquam ea creaturae possibilem non replicando
cuiusque suae possibilitatem quae ipsa et absolutam
ut ad simplicem rem talem quod existit nam antecedit ad existentiam
primam subordinatam possibilis simplicem non respectu ea.

Ultimate deus cognoscit creaturae scientia
media non ut obiectum explicatum ut lumen obtinendo eas in
potentia essentialia per scientiam omnipotentiae ad ipsa
respiciendo ipsarum creaturarum ut primario cognoscat indepen
dentia aliquo tanquam medio et tanquam medio causante et tanquam cognos
cente huius ut unius finem non quidem dicit impertinenter indeter
minato ostendit et tendit ad ipsum ut unum obiectum talem dum
pluralitatem cognitionum dispositionis et ordinis deo ad ipsum existentiae talis
cognitionis liquet et legere supponit quod primo non nouerit
dicit ipsum deserviens ad ipsam divina non debemus separa
re ab antecedentis ut ipsa ostendit et ipsum ut cognitis ordinate.

Mens autem nequit supponit duplicem fundamentum
quia dicit quod supponit ad cognitionem divinam
requiri quod impossibilia detrahantur deum ad cognitionem possibilium

et cum deficiat posit haec spes immediata ad creaturas existentes
sibi necessaria spes spiritus alicuius finiti divini quam sua spes
habitualis et supplens desiderij spei obiectum creati cuiusdam boni
divini. Dicit quod supponit haec spes ens rationis ad quod
caret ex eo sua determinatio ad exercitium habitus quem illud sit
subiectum possibile. nam haec spes imperfecta ut supponens esse
et esse habitualis desiderij exponit ut debeat innixus explendo prius intellectus
innixus primi intellectui qui denegans deus dignitatis ab ipso ens
quam omnino cum intellectui et inferiori cuiusdam illius inexistentia
tiendo spes necessitate alicuius debeat ad solutionem quae est
finalis intellectui possibilitata possibilitate aut existentia creaturae cuius
quodlibet alio inexistente deus spei divinae creaturae.

2°. fundam. P. Scub. deduxit quod ad quaestionem
nominem asserendo cognitus creaturae essentialis ac inalio quae essentialis
fit spes nisi spiritus sed divina est aut omnis deserantis inexistentiae
adeoque affectus ab ipso possibilis non id ad cognitionem aliorum
nunc. exemplum quod ponit in specula cuiusdam desiderium nisi ad visionem
nis rationalis in ipso et si speculum non sit obiectum primarium aut
mediatum connexum cum rationali in ipso adeo solum regis primogenitus
entis si ipsius ut sua primo et spei desiderantis sed ut divina ad cognitionem
existentis ipsius. haec est sententia et modus dicendi P. Scub. oppo-
nit 2 muri accepti cum phantasmate haec spes desiderans ad cognitionem
meum ut ipsius ad unum alterum aliquem creaturae inexistentiae et sic quidem
esse moveret ad unum alterum eum amen debeat ad cognitionem immediatam creaturae
nec aliud intendit. Quare quod affirmat deum non cognoscere existen-
tiae inalio qui ipsius et ad id obiicit duplicem illam rationem
nostram dictam quaestionem nec ad inexistentiam dei finalis existentis ipsius
2m ad inexistentiam divinae actualitatis dei exercitii et exercitati dei. Huic
duplici rationi respondet obiicit quod non ponatur ipsius et deficiens finalis
dum spei inesse ad cognitionem creaturae.

Dicit quaestionem utrum spes spei alia ab
obiecto intellectus ut tale obiectum divinae quod finalis inalio ut quod in-
primum ens spirituale spes obiectum corporeum, hinc cognitionem
mis rationalis inesse dignitatis ipsius attingens quam cum et ad alium, dig
respondet in ipso obiecto quod deus debeat primario ad cognitionem
creaturae tanquam spes supplens vicem spei creaturae finalis

fem

ꝑ seu nō cognitū creaturæ in seipsō sed in ipsa eō.

Hoc aūt ꝑ me videt̄ tangere Aug. cū dicit Deum
ꝑtē q̄ dicunt opponat̄ illis q̄ instant̄ de intellectu rōnis ꝑ-
tualis ꝑ quē cognoscit̄ intellectū nihil cognoscit in intellectu di-
uina trea ad creaturas inquā et in intellectū creatā rōnis ꝑ-
manifeste includit diuersitas nostrum cognitionū ꝑ quas
ꝑ speciē rōnales cognoscimus illa ad modū compositionis in ꝑpositū quas
tribuendo ꝑdicatū ꝑ modū negationis pars illi, ut deus est in-
comprehensibilis creaturæ ut cognoscat eas ꝑ id̄ tm̄ nō cognitū aliō
obiō ut ꝑ Aug. affirmat de rōnis obiectiue in mē dei ad quā
creaturæ, sed ultimgens ipsam ut tm̄ in se ꝑalō q̄ quantūcūq̄ de ea
dicat̄ tanq̄ ꝑ speciē impressā ꝑ quā cognoscit̄, ad cognitionē
nostrā eā illa esse immediata de ea tm̄ ꝑ quā cognoscit̄ instantia
de eo ꝑ quē ꝑ speciē q̄ recipit rōnē aliō ut. Et nō recipit cum
tribuendo aliq̄d ꝑdicatū impossibile ipsi cognito nisi unum
obiectū ꝑ q̄ aliō.

Nec opponit mens ꝑ Aug. exemplum de
uisione imaginis ex ꝑte in speculo respectu uisū uisionis
alterius ꝑte ꝑ speculū accidere quod ut ꝑ una ad
uisionē obiectū ex ꝑte in illo et uisionē alterius ꝑte ꝑ speculū ut tm̄ con-
nexionē cum obiō ex ꝑte ꝑ q̄ ymago ꝑ se ex ꝑte ꝑ stare et
uisibilem q̄ ꝑ speciē ꝑ speculū deuenit ꝑ uisū ad uisionē imā
ex ꝑte ꝑ ter imaginē uidere in speculo ipsū et nō ꝑ speculū
quia cognitionem unam creaturæ sufficit ad ipsā q̄ habita omnes ꝑ
deuenit ymago ut uisus ad cognitionē creaturæ ut dicunt hoc cognosci
indeo.

Hoc arguit supponit falsū ꝑ speciē speculi uisū deuenire ad uisionem
obiō q̄ id ꝑ quē ꝑpriam quidē speciē recipit in speculo deuenit ꝑ
uisū ad uisionē sui et nō regredit uisū in speculū nō ut deuenit ꝑ uisū
ipsa ad uisionē obiō q̄ quasi recipiendo speciem ipsius sed ut ꝑ
speciē obiō uisū, et uisū ut ad duplex obiectū ad speculum ꝑ speciē
ꝑpriam ipsi q̄ ad obiectū uisus ꝑ speciē ipsi q̄ obiō q̄ ꝑ medium existit
cum speculo q̄ speculi, et ꝑ q̄ deus in speculo uidens obiectum exis-
tens deuenit ad uisionē obiō q̄ non illa denotat denotatum ad ue-
nientes, nempe ex ꝑte obiō deuenit speculum ꝑ uisum
ipsius dei et ei admissa tm̄ denotat denotatum ad uenientem
ꝑ obiectum primarium uisionis uisum et ꝑ uisum hoc tm̄ tale denotat

aut denominate solum ut alii putant

Restat ergo satisfacere autoritati divi Tho divi Aug. divi Dionisii divi Tho art° 6 in fine corporis ait quod in ipso continet rem cognoscit eas in propria natura et in respectu ad 2m eadem art° ideo essentia creaturae non dicit in cognitionem divinae essentiae sufficienter sed e converso divina essentia in cognitionem creaturae hec sic explicat pater A Rub. in confirmatione suae 2ae divus Tho asserit deum cognoscere proprias naturas rerum quod in ipso continet rem illa particula quae sicut praedicatum divinum continens sub virtute causativa creaturas producendi ut ideo movere deum ad cognitionem creaturae et non quomodolibet movere sed ut speciem impressam detrahere intellectum ad talem cognitionem creaturae nam si intenderet divus Tho deum cognoscere creaturam in se ipso tanquam in obiecto primario prius cognito non satis explicaret suam mentem particula illa quae, in 2 autoritate affirmat divus Tho essentiam creaturae non dicere in cognitionem divinae essentiae sufficienter, sed e contrario divinum esse in cognitionem creaturae, dicere aliquid in cognitionem alterius est movere ad talem cognitionem veluti ea illius sic specie impressa movet intellectum ad cognitionem expressam obiecti.

Rx ex his locis divi Tho adductis art° 6 huius q. 14 colligo voluisse ponere cognitionem creaturae in deo tanquam in causa in qua continentur creaturae ut effectus, ad id quod non esse requisitam speciem impressam creaturae sed sufficienter speciem obiecti primarii movere deum ad cognitionem habentem pro utrumque obiectum et essentiam divinam et creatam nam sicut eadem cognitio est cognitio utriusque extremi, ita eadem specie impressa erit detractivum ad utrumque extremum non ut negat cognitionem creaturae primario tractari ad essentiam divinam et si negat quod nos damus libenter patri A Rub. solum deducit cognitionem immediatam creaturae non per propriam speciem, sed per speciem essentiae divinae proportionatam intelligenti infinito, at meo iuditio hic divus Tho nec negat nec affirmat cognitionem immediatam creaturae, sed solum statuit esse sepe ab ipso positam deum habere cognitionem creaturae in se tanquam in causa et ponit disparitatem inter cognitionem dei increaturis et creaturae in ipso quarum 1a non est sufficiens cognitio dei, quia creaturae obiectum primarium talis cognitionis non referunt

ad omne constitutivum adequatum dei at vero deus est obiectum primarium respectu cuiuscumque praedicati creati ut late dixi disp. 3 sect. 2 obiicit.

Obiicit autoritatem Aug. et Dionisii. Aug. q. 46 deus nihil extra se cogitans. Ex divinis Aug. ... potius asserere cognitionem dei creaturarum habere pro obiecto primario essentiam ipsius quod negat P. A. Rub. quamvis solum speciem motivam cognitionis creaturarum divinis Dionisius lib. 7 de divinis nominibus sic inquit eaque sunt novit mens divina ex se proprio et per causam rerum omnium earum cognitionem et scientiam sunt anticipatae in qua autoritate expendit P. A. Rub. plura illa per causam rerum omnium solutio huius autoritatis est eadem cum solutione mentis divi Thomae.

Obiiciunt ulterius commune argumentum thomistis et patri A. Rub. repugnare creaturae immediate trahere cognitionem divinam quae sequeretur creaturam specificare increatam perfectionem dei cum nihil tam tritum et vulgare proloquium ipsius quam cognitionem sumere suam ab obiecto in intento. Ex huic argumento in duplici sententia, in sententia thomistarum constituentium ordinem transcendentalem inter omnipotentiam divinam et terminum eius et in sententia nominalium et per vas constituentis solum denominationem per ordinem ad creaturae defectibilem sine imperfectione in quacumque harum sententiarum id specificatur ab alio quod ita essentialiter connexum est cum illo ut tanquam a termino 4 causa 4 concomitante dependeat ab alio modo saepe explicato de omnipotentia dei hoc igitur supposito dico in sententia constituente talem ordinem essentialem inter omnipotentiam dei et possibilitatem creaturarum non repugnare etiam scientiam necessariam creaturarum talem connexam cum creaturis ut deficientibus illis deficeret inter in eum praedictum scientiae divinae, nec est aliquid inconveniens speciale in scientia non militans etiam in omnipotentia, nam etiam est commune proloquium ipsius quamcumque potentiam activam sumere cum specie a suo termino quod sicuti omnipotentia dei specificatur a termino suae activitatis cum quo essentialiter connectitur, ita scientia divina specificari potest, nec est inconveniens speciale in scientia, utraque est perfectio divina in sententia negante talem ordinem transcendentalem negatur etiam specificatio ab obiecto quamvis immediate trahente talem cognitionem quia simpliciter entitas cognoscens non dependet ab obiecto cognito sed solum secundum denominationem defectibilem sine inconveniente.

ordinis

Et dicit solutionem illorum argumentorum
thomistarum ex duabus entitatibus immediatis creatis ex quibus
possit componere unum ens per aggregationem, quarum una habeat
potentiam causandi, non autem alia, quia illa habet potentiam
ad obiectum creatum, quae non habet alia, et ideo
esse aptum huiusmodi aggregationi non implicat quae non habet alia
et intelligendi ideo

Dpo S. Aliqua de scia nec de ente dicit

Dicitur hanc quae abarto et ultra dicit aliquam positionem, non autem
scire simplicis intellectus, non videtur dicere aliquam scientiam ex
vera quae dicitur contra negativa et negativa pertinet ad negationem
alicuius ens infinitis singularibus negatur non possibilitatum sicut ens
aliquam quae non sunt, sed tamen aliquae affectiones scire dei, alias quando
unitur et determinatur ad esse dei scire dei, scire bene et dicitur aliquam
ens omnia quae dicitur scire dei scire omnia quae dicit multiplicitate
citate alicuius quae non est ens dicitur et pendet ad hanc aptitudinem de scientia
rep quae dei non in dicitur virtualiter equivalenter in repugnat ad hanc
possibilitatis divinae et in ipso dicit esse indivisibile habens esse simplex
et indistincte possibiliter entitate esse plurium aliorum,

Scia dei est ens dirigens potest esse ex entitate et voluntate
applicante eam ad opera possibilia, omnes non ens elementa quae dicitur
non causa alicuius effectus dicit operante ad talem effectum dicit non creatus
dicit omnipotentia divina ad possibilem effectum possibilis et ens exit ex creatura ens
quae potest non dirigente sublatum ad aliquem effectum ex ipsis supposito ex
hoc ens et dicam esse ultima hanc tantum aequivocationem scia dei
scia simplex est ens non ens aliquid existimant aliquem ens primum assumat
ens ens et sic deus non dicitur ad obiectum completum scire videtur dicitur supp
ponat iam ipsum futurum, ante ad possibilem. Petri Thomistae sub divina tempore
nulla ad inanem tantum, dicit dicit non ad possibilem alterum existentis sub sua
possibilis, quae ens aliquo tunc dicam scia videtur non dicitur esse omnipotentia
divina quae obiectum supponit iam existens indivisa sua tempore, nec ad possibilem
alterum similis respectu quae iam dat esse simplicis intellectus tantum ad possibilem
tale ens sufficiens dirigens omnipotentia divina et quae tunc ad possibilem
effectum.

Hic breviter dicitur stat aliqua difficultas iuxta opinionem Scoti dicentem
deus cognoscat entia negativa

Sed 1o Ostendit Deum cognoscere entia negativa

Dicitur hoc non entia negativa non solum intelligit alterum negative
ad privativa et ens chimerica, entia quae negativa et defectus alicuius privativi

tenebrae igitur in sua omnipotentia ut potente destruere lucem
potest cognoscere negationem ipsius lucis.
Sed quia haec cognitio negationis in sua omnipotentia non cognoscitur
tanquam tri immediate denominatur aut relatur omnipotentia, sed mediate quatenus
sub sequitur necessario effectum aliquem omnipotentiae dei videlicet destructionem lucis.
3° potest cognosci negatio infra cuiusdam negationem cognoscendo
quod deus lucem potest habere cognoscendo hanc lux potest adesse et abesse, si absit
necessario sequuntur tenebrae quarum essentia constituitur in tali absentia lucis.
Aliqui tamen inquirunt an sit necessaria cognitio extremi cuiusdam
negationis ut perfecte deus attingat negationem ipsam, existimant aliqui
sufficere cognitionem essentiae dei ut deus habeat perfectam cognitionem negationis cuiusque formae
nec requisitam esse cognitionem extremi positivi, cuius est negatio quia essentia dei
virtute continet quamcumque perfectionem entis positivi creati, et recte
poterit comprehendere per ordinem ad essentiam virtute continentem ens positivum,
negationem cuiusque. At oppositum sentio probabilius quia perfecta
cognitio negationis attingit id cuius est formaliter negatio talis, et cum
quamcumque negationem cognoscibilis adeo non sit formaliter negatio essentiae divinae
virtualiter continentis ens positivum, sed negatio entis creati
positivi, cuius dicit privatio in subiecto cum capacitate ad illud ens
et incapacitate ideo cognitio perfecta negationis debet attingere extremum
positivum, nec debito modo erit cognitio illius attingendo solum essentiam
divinam cuius minime est negatio ut videre est in cognitione divina de actu
aut passione quae comprehendens quidditatem actus et passionis debet
necessario attingere non solum essentiam dei sed extrema quorum denominantur
modi, actus et passio quod similiter erit de cognitione negationis
quae simpliciter non est negatio alicuius entis in ipso, sed entis de
tali huius, nec urget exemplum ab adversariis adductum
de cognitione peccati si id consistat in privativo quia cognitio peccati
etiam admissa tali constitutione non habet pro obiecto privationem entis divini
sed carentiam rectitudinis debitae quae est causa alicuius formae
positivae possibilis operanti media qua dicitur deus habitare in illo quia ad talem actum sequitur gratia dei constituens iustum
filium dei, si intendant hi ea non esse requisitam cognitionem antecedentem
entis positivi ut deus habeat perfectam cognitionem negationis illius, id verum
est ut dixi supra et fateor Magistrum hanc quae est praesens nihil
aliud intendisse

Sectio 2a ostendit quod cognitio habet deus de ente
rationis et peccato

implicante & dicit ꝺ figd negat̃ esse ex ista q̃positione
ens rationis alterius generis a ꝺ ens reale
ꝺ 1ª et 2ª loq̃tur ponente expresse obiectum cognitionis
affirmative non ponente vt̃ dicit aliquis quia aliter
unio extremorum esset falsa & aliqd generis expressi obiectum
positivum alterius extremi positivi unibilis esset ipsa figd
& obiectum expressum illius, hoc ꝺ accepto generaliter affirmo
deus potest cognosci ens rationis, existentia absentia positiva et
vera sp̃hendendo cognoscibilia, obiectum chimere ꝺ dissonum
me, deus sp̃hendendo cognoscibilia, aliqua nescit debet attingere qd
& attingit illa ꝺ cognoscibilia ad chimeram attingit, unus modus
aliqd entis impossibile repugnantis existentiis ꝺ deus cognoscendo
valeat cognoscere, cognoscit ens rationis.

Ex hoc fundam̃to colligo falsitatem istius aliqs
asserentis vel existimantis ens rationis esse positivum
positiva q̃ ut existunt chimere specialiter cognoscibilia
ipsa hoc ut illo m̃o cognita ꝺ eis asserit supra deus esse
finita et generica, cognoscere chimeram hippobirus
non solum ex tribus positivis unita vt̃ nec hoc ut aggregatum
ꝺ ex unione in hac ꝺuce natura at hoc unitorum chimerum
positivum connexum unum positive existentium ꝺ qd
implicat manifestum, dicit igit obiectum huius cognitionis
chimere et non existens positivum.

Ꝺ Scotus habet aliam opinionem et ens rationis
esse deus ens rationis positivum, et ꝺ diversis, et ꝺ diversis quatuor
asserit unionem positivum absolutum nullatenus posse esse extremis unitis
vel unionem inter ea aggregatum & diversis, & diversis quatuor affirmat
cognitionem humanam abstractivam existentie obiecti ad ipsum non solum cognoscibile
illud ad modum obiecti ꝺ cognoscibilis affirmat aliqd repugnans aptitudinem
et debitum equalem huiusmodi affirmat hoc esse impossibile.
Scotus vult cognoscibile solum habere cognitionem intuitivam qua
cognoscit cognoscibile absentia positiva habentia existentiam ꝺ ipsum
mediate abstractive negat illud ꝺ desinit ens rationis, et
cognoscibile non est necessarium deus existente quod nulla ꝺcit impossibilitas
imo manifestum est ens rationis esse reale vel deus sic
esse cognoscibile ens rationis negat esse reale ut existente
quo non implicat ponit ꝺ deus

rei p̃ens q obm̃ ꝑpt et cognoscibile apteret ligd obm̃
sit cog̃ creata affp̃hendere tale obm̃ exꝑse modꝰ qd de
enstat esse mare. Sd modꝰ speciale cog̃ create cognosce
re. Dicit attingendo cog̃ creata cognoscit nesse deus obm̃
tale ens̃ et affirmat enstat. Ꝑ hanc dat cognos-
cere ab̃ntiã create nempe q em spiãlis nõ intelligẽ
legũ esse mare enstat. Deus cognoscens se spiãliter q me
diãte creata intellectione ipsegut dicit et effectiue enstat
Secũdo obstitit nõ stat intellectus tendens in obm̃ sd dicãt quo
tale obm̃ cognoscit aut affirmando illud tale esse aut cognoscendo
ad similitudinẽ alterius cuiusquo multitudinis entis et cogi-
tãta nulla est his modis cognoscit enstat.

Et hoc facile deducere nostra q se assentien
deus nõ est mare enstat in magnã quantitatẽ, q tale ens dicit
et imaginatur deus ligd affirmare aliqd debito alteri ac ape
rei imo itaũ implicat dicere, nec é aliud prodere ifinitam
sentẽ oppositã asserenti deum nesse cognoscere enstat illud affir-
mando q cognoscit cog̃ creata tale obm̃ affirmate, id solum
é credere deo cog̃ scitie creata ad ch̃imera q nũ est tm̃ nesse
illa q̃ quis adstruxit et sibi fit nouũ assertũ. aliqd dicunt
fiat assertũ deum posse affirmare enstat nõ q cog̃ affirmate
aliqd impossibile debito sd affirmatione mere ut nõ q deus
haberet hanc cog̃ nec equinum unquam haberet cum hoc tamen
impossibile sit q̃ sit habq dicitur ut ipse sapient sd speculatõ
q̃ deitie mediãq lucis obscurabit in nostris dubitationibus, et q.
quare illa tenenda sunt, sufficit q asserere deum esse mare
enstat nõ quo absoluendq quemlt tale enstat possumus affir-
mare aliqd impossibile impossibile.

Dño b deitie uestigia nr̃i

Sis diuitio scie dei est inter libera et necessaria nesse non
existere obiectum subiectiue existens humanis intellectus scie nesse existe
obiectiue cuius obiectum existentia est ut sit illud ens dependens ali-
bera uoluntate alterius, obiectum liberum diuitio quo ens q
dependens est tale aliquid possibile quo deus omnis existens
rei possibilis aut tali tempore, hac diuisio communis scie liberae et nesse
sumptum libertate et necessitate existere obiectum includit in quo
medio cuius obiectum stringens omnino est nũ sumptum liberum et

et quæ sola ex parte sui est q̃ sit hanc aliquam tam necessi-
tatem scia mediã q̃ naturã ; imo et hæc ipsa mediatus habitus ipsi
p̃, inter scia necessi et libera, q̃ ex parte subti omnino necessi
et independens aliquo unq̃ decreto divino, voluntati defuturo
existente, venit ut libera q̃ abiectum, itaq̃ absque ullo
voluntate futuro ponerit ipsa ea q̃ sit non ex illo dit scia necessi et
admixta libera.

Si solus diffusus an scia visionis talis obiectum
futuri in solo ordine ad ea q̃ de facto existunt sed ad ea
vitas et futuraca de hoc ad quæ scia visionis huiusmodi thomistæ dependentia realis futura existentia
quo fundum hæc sola affirmata scia visionis dei non solum in
spiritua respectu rerum de facto existentium aut q̃ fuerunt sed
etiã futurum quarumcunq̃ ea q̃ mensuratæ æternitatis dei indivi-
sibilis existens sum omnia in statu tempus

Solus ergo dicit an abiectum scia libera de quanti
sit adequate dicit ab obiectum simplicis intellectus hæc q̃ omnia
dicit examinata ipsa sequenti ad dictum de scia necessi et libera de
inq̃ ostendendum non obstat cognita numerorum cognoscendi ea
hæc igit ipsa solus ostendam quales deus cognoscat futura
dependentia absoluta, tum contingentia q̃ dependentia mala libe-
ra sed necessi, posset tñ impedire ab agente superiore de ea non
negari omnes aut posit ab alio q̃ libero impedimento q̃ obiectum
effectui eius, et non solum obiectum cognita scia visionis sed mo-
dum etiã medium cognoscendi ea ostendam.

Sect. 2 ostendit quales deus cognoscat futu-
ra absoluta tum contingentia dependentia

Ac si scia dependentia affirmativa de futuro non sit omnia pe-
tura dimanantia a tum libero q̃ non effectu ipsis adhuc sola ipsa
manifeste debeant pluribus scripturæ testimonia expressa quorum
si ea hæc ratio maxime sola quidem hæc pluribus scripturæ non tam
pauci non effectu, tum non tum libero scia dicendum non tam
tali ea ad hunc et ad illum effectum quam pluribus applicari ea et
non tum libero divina nescia dedicit indeo ea non effectu presenti de
tali adipso deo.

Dico ex pluribus ea sola post deduci ea quæ ipsa
ipsa nescia inferunt possibilitatis effectum non existentia quæ pluri
tempori dicia sigdo q̃ numquam dicta sit ad plures effectus
in specie absolute talis effectus dicit existentia quæ pluri effectus
q̃ post impediri ab alia causa quali pugnante non tum libero
rig ea. Sed idem solus dicit libera ex pluribus ea et

uo lumat's d' uros decernent's seruoere ex ipsaed & ad
hunc et ad illa effectu ded uos cos effectus futuri, qs deus qd decernit
euenire, quia ad suos effectus decernit et ad ea prae qd uncqs
impedm obstare exercitio actus libertatis ut bene
et rpshens yberi dedicat ea indes uos futuros fd manant ipsam
qs secundi sibi operanti bq qs removendo duos qd uncqs ipm
pedim et applicando eos debite suis resultat ex illa effectus de
trahs tales aut tales spei non minus necessario possibile esse effectus
hanc ne obstendit ex eis illa vae inspiratis eos ad
quinde uis spiritus non solus p sentis actionem ad eos futuros a
uncqd uncqs obiectum eos possibile debeat attingere qd futuros sub
qua dia tempe et obiectum eos possibiles deus cognoscit illos
alios quin ne esset inspiciendo in eos possendo, futuros aut futuros esse
ea cognoscibiles ex ostendunt omnes humani qui, hunc neo
terici aposteriori ex eos effectus qs omnia futura eos
cognoscebant et inferunt eos futuros ex indes ligd ab ipso
fd manat talis eos ipsos et indeo positos talis ad esse bene
ea est

Qm ne eos effectus, qs absoluto fd manat actus
et ex desiderio deuzhare ferua eos antecedentis, qs ne ex
pbant plura scripturae loca et ratione mali eadem demonstrari qdeus
hic rpshens ore ferua quae uolumtatis decernentis qd uere tales
effectus hoc aut illo tempe qs uolitio eos talis qualis, aut alium
effectum ab ipso solo dependentes, restat nunc examinare an
deus hos effectus eos futuros ut noscens in quorum statu in
meo qd dest absque causa impedientis exercitium actus libertatis deus
cas ne qd sibi inviolata cae libere ponentis talem effectum
et equi aut ex ut et decernentis nullum qd uere hoc ex ipsum
caput huius dependentes de eos immediata futuri liberi ac deus
mediate ubq inquare num immediate tum immediate eos uarios sit sent
quae ex absque opponatur sent sequentis.

Sect 2 ostendit desidere ex hinc deus hanc eos
futuri liberi ut utq uarios qs opponit sent
ex eis mode qs p sentis ex quit

Sit dei agit ede ex indes ex eos futuri liberi absolute ut apient ex
sit p scripta et p sentia et defuturi existimat ex ignat ex sua sit
antecedens sapient ut opponit obiectum adequatum sui qui ex ei ut adequate
dp et ex ex plicat sui obiectum necessarii exercitii, hinc quatenus

dicit cognoscere omnia signata antequam fiant quam omnes ex
positores huius loci intelligunt de recreata sub statu possibili-
tatis trante divinam cognitionem nam illud antequam fiant non solum in-
telligunt antequam existant sed antequam in deo sit decretum de existentia
rei creatae, verba antecedentia aperte ostendunt deum cognosce-
re praeterita praesentia et futura quae sunt tria scientiae visionis liberae
supponentis decretum dei liberum de existentia obiecti pro sua differentia tem-
poris praeteriti praesentis aut futuri, de cognitione visionis tractata ad rem
existentem nulli dubitant, stat ergo controversia in cognitione rei praeteritae
et futurae, inter catholicos et hereticos aliquos et inter catholicos
in medio quo deus cognoscat ea nam hic aperte definitur in deo esse
talem cognitionem rei futurae quare non est controversia de existentia talis cognitionis
sed de modo illius

hanc etiam veritatem aperte ostendit sacra pagina ecclesias-
tici cap. 23 oculi domini multo plus lucidiores sunt super solem
circumspicientes omnes vias hominis et profundum abissi et hominum
corda intuentes in absconditas partes, domino non deo antequam
creentur omnia sunt agnita. hic non solum ostendit excellentiam scientiae dei
respectu obiecti non existentis sed etiam respectu obiecti non existentis ex-
tituti tamen, id sicut ecclesiasticus asserendo deum habere intuitionem
viarum hominum antequam sint et denique in Isaiae 42 illam existima-
bant esse cognitionem divinam quae dicebat futura antequam essent, annuntiate quae
ventura sunt et sciemus quia dii estis vos nihil magis proprium divinae
perfectionis existimantes quam cognitionem futurorum aperte ergo constat ex scriptura
deum habere scientiam futurorum.

aliqui hanc scientiam non solum de fide certam existimant sed
etiam intendunt probare esse evidentem ratione naturali id quod probant
quadrupliciter. 1° ex perfectione divinae providentiae, 2° ex immu-
tabilitate dei, 3° ex permissione peccati. 4 et meo iudicio ap-
tiori fundamento ex infinitate divinae cognitionis cuius non solum est cog-
noscere praesentia sed futura etiam et praeterita et in his duobus su-
fficientem constituunt cognoscibilitatem ut actu trent scientiam visionis
hanc sententiam tenet P. Suarez mordicus to 2 suae met. disp. 54
sect. 3 et 4. 1 argumentum sic efformant providentia dei non esset
perfecta nisi antequam res existerent non haberet cognitionem de existentia
earum pro tali differentia temporis ut melius media, causas, et requisita

disponat

q̄ ℔ponat ad finē ℔ intentū apud̄ense, ℔ prudent̄ dei et ℔ fidei b̄ma q̄ nō caret tm fide ℔ simplō nudā ut deus ℔ fidē p̄bet ꝺ̄ nat̄ aliq̄n ℔ne ꝯ bona ℔ operū et exp̄te. Deus deus ei p̄mū augens detrahā.

huic arḡo ꝑ hūc sic ꝓcedit ℔ fidē ꝓ fidē ꝑfecte Rubit aliq̄s q̄rend̄ prudentē ℔ fidē b̄ma et ℔ deus nō hat ꝯ bona ℔ opa aut malē antecedē ad eoꝝ exist̄, ℔ sufficere ad exist̄ bona ℔ opa i intellō et penam malā et ℔ q̄ eis ℔ fidē ꝓ fidē ꝑfecte rubit ℔ deus hat ꝯ antecedē existēs ℔ eis Rubit ℔ dūmodo at tñ ch̄mer in q̄ nō sit unde nat̄ q̄ nūquā ꝯ futura aliq̄ determinatē et nō apud̄ens ℔ dei ℔ fidē b̄ma erit ꝓpositū tobiēs ad q̄ nat̄.

Sed arḡo ꝑ demonstrabilitate q̄ aliq̄ est ℔ caret ꝯ rē intellō et nō ab æterno deus antecedē ad instans exist̄ nec ab ꝑte rei ab ℔ulte dei intellō talis obiect̄ posita dei nūquā exist̄ illō ꝑ q̄ am arguit mutat̄ intellō dei repugnans illō quia ꝑfecte nō ꝑ nūquā antecedē ad exist̄ obiect̄ creati ht̄ ꝑfecta et exacta ꝯ illō facile ℔ ꝑbilit̄ hoc argumentū ex impf̄ indeo mutat̄ cum deno scientia ad scibile ℔ ꝓte obiect̄ daret cognoscibilē talē ꝓ ꝓ nō ꝓponat ab æterno ℔ ꝑbilitas nō ꝓponat ab æterno ℔ ꝑbilitas intempore. q̄ ꝑfecte intellō ℔ scientia ꝑfecta q̄ q̄ ē cognoscibile at tñ ℔ree ut futura nulla hr̄ cognoscibilē tale nō erit impfectō aliq̄a indeo illa ꝑ alt̄ agere ℔ ꝑbilitas futura tm ad ꝓpositū eam q̄ adest ideat q̄ potentia trahere ꝯ et ꝯ aliquā trahere deno tm nō ℔ ꝯ ꝓbabiliter ꝓ ꝓbabiliter ꝓ ꝓbabiliter ꝓ

hec est argo 1a qz ens qui ꝯ sic dicendum cui dō debuit
habere ꝯ futurū, nunc sic dicō ꝓpono quod ens habuit dō-
ne i hac ꝯmuni ꝫ et assert p hac 1a qua ꝓ tractande sic ꝯ
dei ꝑ ꝑ ꝫ ens, certum deum ꝯ esse cui dens
et ꝓ hens ue. ꝑ ꝑ adventū ante chm. huius ꝯ
ꝯprofit nulli ꝯ hec ꝑ ꝫ ut ante falsa ut sequitur
ꝯprofuit quia adventus ante chm, cognitum ut tale
pt qz hr ꝯ ꝓ hens ue illi, alio quin alicui talem ꝫ
tum ꝫ ꝯprofit ueritate ꝑ ꝯ ꝓ ꝯ alicui tale illi cuius
obiū ꝯ ꝯprofit obiū talis obiuum apte sic ut ꝫ ꝓ
ꝫ talem ꝑ ꝫ ꝯprofit obiū antequam existat ꝯ deus
hr ꝓ futuri ꝯ futuri alio quin esse impossibile cognosci
ens obiū creatū relatū ad aliud ꝯ futurum ꝫ futurum
id illud, deus nō ꝫ cognoscit ꝓ futuri esse ante illud ꝓ hens ue
re creatū ꝯ futuri esse ante illud ꝓ hens ue.

huic arguit ꝑ Deus hre ꝯ obiū uum ꝫ ꝓ ꝑ illi
ꝓ ꝓ mare ue ꝯprofuit ꝑ ꝑ adventū ante chm. ee
enuntiabile de adventu illi nō ꝫ ꝯprofuit illi ueritate aut
falsitate quia ꝫ ꝓ ꝑ quia ee ꝑ ꝓ mare ue ꝑ illud ut hinde
ꝯmunicat ꝫ ꝫ inde ꝑ illi ueritate ꝓ ꝫ nō ꝓ ꝑ ut ꝑ
ꝫ ꝑ ꝓ ꝑ ut alicui ꝫ ꝓ ꝫ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ
tem ꝑ falsitate ꝑ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ
falsitas ꝑ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ
nō ꝑ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ
ui ꝫ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ
ibi tale ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ ꝓ ꝑ
ꝑ

2 arg. Deus hic p[ro]scit scia obiectu[m] p[re]-
situ, idq[ue] euidens. q[uo]d enim p[re]sentia cognoscere futurum
tale p[re]situm, non hic de p[re]senti cognoscibilitate suffi-
ciente, q[uo]d cognoscibilitas legi existere et sic de-
nō positiue intrinseca nō hic cognoscibilitatem actu, q[uo]d hic
existentia ita obiectum p[re]situm nō exit cognoscibile nunc
q[uo]d ei existere nō de fide fuit, igit sic cognoscibilitatem nō exi-
tit de exitit et p[re]sens obiectiue intrinsi ita cognoscibi-
litas nō existit alamen sic tunc potuit p[re]sentia intellec-
tui obiectiue quamq[ue] postq[ue] venit in nouit, nō obiectiue
situ quare nō existente, q[uo]d nō obiectiue sic futuro, quare existi-
tente, ut dicat hoc obiectum nō posse tunc cognoscibilis
tu futurum nunc, potest tunc cognoscere obiectiue
situm nunc et sic q[uo]d nunc quare existo actualis.

Obiit quis deus ex nō hanc cognoscibilitatem obiectiue p[re]situ q[uo]
tale obiectum tunc p[re]situm post cum et cognoscibilitatem tunc
q[uo]d nunc id q[uo]d arguere impossibilitatem aliqua indeo sit q[uo]d ad ea q[uo]d dicit
et ideo ad arg. p[ro] antecedentis, deficit aut positio dicens
simpliciter nō dicit mutationem indeo cum addit entitatem p[re]sitam remanet
actu et post denominat et ergo et subiectum dicens id q[uo]d tunc
dum futurum de amore dicit cum obiectum creatum quem post ha-
bere et amittere ad mutationem obiectum.

Hec ad obiectum nunc esse dat arg. p[ro] tertium quatenus, quia
intendunt ad euitandum obiectiue mutationem dicens sed tunc
tunc, indeo et aptior sit. Ex hac obiectum q[uo]d aliquando de nostris
cum addimus et dicimus situm q[uo]d tunc p[re]situm et futurum esse ergo obie-
ctum p[re]situm fuit indeo existendo ipsum obiectum, aliquis ita potest
manere talem sic indistinctum cognoscente et nō existente
obiectum ad p[re]situm q[uo]d talis effectus qualitate nō admittit sic semel
habita deo nō de denegando imo ipso obiectiue, sic q[uo]d dicit
tunc intus de nunc nec sic ergo semel apprehendit at ut sic
tunc cum nō sit obiectum cognitum et supposito palia dicta temp
bene stat illa nō ee indeo esse existente obiectum hec obiectum

Hec obiectum omnes audito nō obiectum sufficere ergo positis
q[uo]d possit aliquid de nunc obiectum ad prima auctoritas differens hanc
obiectum indeo nō ee euidens sic obiectum p[re]situm indeo
q[uo]d absolute p[re]situm ut tale nō dicit cognoscibilitatem actu
sic sufficiente tunc cognoscere aliquem imo potius dicit quod cognos-
cibilitatem subsequens ad existentiam rei intrinsecam existen-
tiam sic et nō cognoscere futurum et nō euidens indeo q[uo]d nō supponit

obiectum cognoscibile sine existens, ita scientia sine obiecti existentia, quae videtur disparitas consequutae oppositionem rerum quarum scientia quia obiectum non est impossibile, inde transeamus cognoscente ad cognoscentem et de facto existit et existimus requisita ad hanc denominationem, ita scientia non existit impossibilis transeamus ad cognoscente ad non cognoscentem et assumatur obiectum aberrans ad non existens, si quod id non est simpliciter impossibile cognoscentis quod impossibile obiectum ad cuius assumtam quamvis inde denominationes aut explicationes consequentes.

§ 4

Supposito quod inde deficere dari futuras restat prune examinare quae sint et quae sit differentia et immediata respectu obiecti futuri cognoscentis illud ut ens sine existentia immediata inreflexione alique existentia, determinat antecedens essentiae, aut tacito inde necessario.

Supponendo scientiam quam liberi esse in mente intrinseca cum potentia scientem determinare ad quamvis existentiam possibilem omnibus requisitis ad operandum, id est nexu existentiae exactum examen.

Dicamus Albertus libro decimo primo dist. 11 et 12 tenet deum cognoscere futura libera in ratione primae dispositionis operandum et decretum efficiens quae voluntatis. 3 se Scotus lib. citato dist. 11 et 12.

1° quia deus haberet cognitionem futuri liberi in ratione immediata ipsius obiecti, et non impediretur ad operandum. 2° quia deus haberet cognitionem futuri inderetro propositionis talis futuri, 3 impediretur minatur quia deus deberet mutare inde in cognitionem liberae potentiae et deberet aduersus existentiam.

antecedens 1 se Scotus et opinor, deus cognoscit 1. deum decreuisse omnes substantias omnibus diuersitatis quas habuerunt in quadro temporis ideas futuras respectu alterius, futuri cognoscibiles ad existendum cuius decreti primi futuri, 2 deducitur existimabile esse deum, quia non potest habere decretum denotans Scotus eius immutabilitatem ad positionem rei futurae, et aduersus ante non decernente instanti ad decernente in instanti subsequenti tempus non existit 2° motiuum et dependentia cuius effectus sine necessarii, sine liberi, sine naturalis, sine cognoscibilis adest 2° illis manentibus independentia agens decretum praeuiret effectu, sequeretur 2 2 non esse immediatum subordinatum non cuius ad diuinum.

2° Supponit deus habere ab aeterno, cui non potuisse non esse voluntas creata, tunc est semel obiectum decernente existit 2° hoc aeternitate temporis, voluntas creata non potuisse operari ad decretum existendi aliquem rei Scotus.

his suppositis dicebat deum cognoscere effectus liberos
ineo, qui etsi proxime ad operandum, illos non ponat ante divinum decretum
deum non solum cognoscere futuros liberos qui existunt aliquando, sed
eos in suis causis ipsis nullo modo determinatis illos infallibiliter intuentem
effectus ut sua divina mens sit expers falsitatis colligit ex mente divi
thomae lib. 1. sententiarum dist. 38. post 6 nat. et ex primo et secundo physicorum
pue apud Aristotelem cap. 9. divisit dominus et creaturas dicens fiat nos ut faciamus
ser. et quomodo mente tractavit ista cognovit ut nemo non videt ex verbis ipsius tertulliani et
paulo post hoc possibile quod est autem supponamus terram et hominem ex terra
super eum facere genesis. dominus descendit et quid postea inspiravit in faciem eius
manes spiraculum vitae et quis ignorat et his arguit Albarez de auxilio
et infallibili cognoscere effectus liberos futuros in ordine ad quos voluntas dei
passive cap. 2. et ibi exercuit suam auctoritatem quae cognovit adventum Christi
vicos et interna dominum liberae dependentiae ab ipsorum voluntate ex eo
quod deus decrevit ea facere Christos.

his suppositis deducit duo fundamenta quae ipse fundamenta
ipsa rei sufficiens ut haec scia infallibilis de libero futuro a posteriori cognoscere
futuribile tale scibile inter ipsa primum disposita et nondum positum ad operandum
haec duo fundamenta ipse rei ut infallibilis aut non ut effectum
futurum inter ipsa primum disposita ad operandum per quae tale effectum infallibilis
sub sequenti ad tale ens, et addunt hanc triplicem infallibilitatis scire explicabilem
infallibilitatem medium inter essentiale connexionem effectus et antecedens pro
essentiali connexionem physicam non repugnat neque de potentia divina neque absolute
generi quae moraliter repugnat.

quae de duobus contingentibus futuris inde ortum primum verum illud, si
mutuabile de vero per mutuum et determinatum voluntatis ad aliquid liberum non quamlibet
et divinam rationem et, duo quaestiunculae inter explicandum suppositum antecedens aliam
duo. duo experiri ingenue, aut positivum quod ens aut bonum et unum
his regat potuit ades ante aurora et eum, ideo ipse amator clementissimus divi thomae
et 1 q. art. 2. et alibi, et ipse Albarez disp. 2. sect. 2. Tiberi velut probatum
ad tale quod ens est quod ipsum tale non repugnat malitiae in quo divina voluntatis
et voluntas creata requat in quo ipsum primum positum determinat
divina premovet hinc deum determinare ad peccandum quae
est, alio quin voluntas creata quum peccat committeret, et reperit in ipso
actu peccaminoso malitiae formalis et desordinatae aversae, quae postea
fuit tale factum voluntatis inter peccati, circa quod solus deus se hic primitive
quatenus decretat voluntatis ad existentiam effectus quo posito actu existentiae
positae ebiere ad alia impossibilia cum tali actu peccaminoso.

permittit 2o divina scientia inter haec duo, quae
sunt creata hic inhaerat ad malum, et voluntas creata determinata
ad illud ita quod solus deus defectibilis malitiae formalis cum eo exsistens hoc
post decretum creatae ad defectibilem operando actionem peccaminosa

2ª ꝑs nō solū ꝓ se hanc impſs & ordinē nostrū, sed ꝑ alios
inde determinat. Voluntas ꝑ sua ad aliqd quia determinat adeo ad aliq
ꝓ pōt bile, ut tale frāte ꝑs nō et dignoꝰ censura aliqua; 2ª ꝑs
Ad secundū quando sibi ipsi deus frāte amante, peccare et ea ipsis
potestatis quelibet voluntas ſ in solēp ordinata voluntate ꝓducere illa
act ſ impedita ab agente superiore &c.

Hic ꝓmittit ostendit deus cognoscere ac liberē defici-
ente aboīe rat ſ in ꝓplexo ex ꝓdeterminat ad aliq peccabile
quando ꝑs, ꝑs determinat nō repugnat ſ nonnulli & utrūlibet ex
Supposito & casu phat oppoſ dicēs 2 8 et 24 et indurens ꝓmitten
te peccatū quando illi deuig ꝑat quo deuteꝰ ꝓmittere negat
deus suo iuxtat creatē auxilio efficaci ad vitandū peccatū, et complendū
quod vult ꝓceptū &c.

ꝓbat ſ auctoritate ex ꝓsalmo 50 Dixit dñs domino meo
ſede a dextris meis
per accidēs ibidem in radice ꝓbat suis et ex augustino anno 2º
canone 19 nō humanitꝰ scribit ille in ꝓcessitate inqua fuit dicta gra
nere multo mꝰ ꝑ auctore sua nō adiubaret seruare ſ aboīe ex libe
quitate deo ꝓmittentes hoc et illum nō adiubante infallibiliter sequendū
peccatū & in ꝓplexo ex ꝓdeterminat ad aliq mala illa ꝑs ꝑs et
deficiendo nō negante auxilium adhuc quod habiz ad resolutē medium infal-
bile inquo absq aliquo periculo falsitatis scia diuina ꝓpositū cognosce
re ac liberē futura deuiantes aboīes &c.

Liberū hoc ſ est ꝑhibendi impediendi ꝓmouendi &c. Deus hanc deus seruē ipsa
aliquo creatore nō solū ꝓsequi ꝓ nō seruare illum obsequio essentiali ꝑ hoc creatura
mine peccatum ꝑ ꝓdeterminat deo quantū ꝑs ad talem actū in medio nō
sub frāte ꝓscripto abstulisse a mente auxilium efficax ad quod habiz ad
quod nō mouendo dependet in ꝓperando ea 2ª ꝑs ꝑ seruare in mittendo aliquo
creatore ꝑ et illam ꝓt seruare defectibile nunc sub diuino, ita nunc supposi
to operari defficiente auxilio efficaci dei quo potens verbi ad hanc et illa
operari, 2º secundo arat &c.

ꝓbat infallibiliter scia dei in hoc ꝓplexo abstracto divina
peccatum futurum omissionis quo mediante auxilio ꝓhibente ꝓdeterminans
ad actum ut huius ꝓcepti infallibiliter nō fore eiusmodi actum quem
gentes thomistæ nō ꝓbat ꝓponi hoc duo scilicet actum visionis ea
et nō ea auxilium ꝓhibens ꝓdeterminans nec ad illum videns deus
nō ea eiusmodi auxilium ꝓhibens ꝓdeterminans actum ut huius ꝓcepti
futurum videbit infallibiliter non fore eiusmodi actum, defectu alicuius
necessarii ad actum sui connexionem cum defectibili ꝓsequi actum. et peccatum
omissionis ꝑ huius ꝓcepti ſ ex actum ꝓcepti ꝓ indurens negante auxilium
ꝓhibens ꝓdeterminans actum ut huius ꝓcepti quod ꝑ deus ea ꝓ
mittens omissionem actus, videt deus infallibiliter omissionem ꝓ
futuram &c.

m̄ nostra scientiā pbat̄ho̅a. hoc unus fuisse̅ ḡdo̅ ante
ad ens i̅natu̅ ḡ̄ uoluntat̄s sit connat̄ onē insal̄ibile ex̄llo
destruit̄ libertate uoluntat̄s sue multis et ingenuis ꝑbare poterim.
at ēgo dr̄ omīa med̄a posita. sui uelut̄ ab Alber ꝺ̄ ꝺ̄
pruenit ea libertate uoluntat̄s. ꝺ̄ ḡ̄ ē̄ ꝺ̄ ma. mi exprim ꝑ
determinatiū ꝓpositiū qua. hoc argū inter thomist̄ multo sepe iactat
ꝓ̄ et sui calami ꝓ̄ instituit̄ nō reticiam̄ nunq̄ hec uox ut
et ꝓ̄ sane intellect̄, nunq̄ ingenij dr̄, q̄ bonā rē operā
et ubertate sermonem desiderant. ponam̄ n̄ ꝓbat̄ antecedēs
ex nostra scola ꝺ̄ Alber ex ꝓuentiū thom̄ et ar
et ꝺ̄ meam nostrā gentē

Cum primo ibi thomist̄ capr̄ ut ferro quer
albertū, addu̅t pro Alber ꝺ̄ ꝺ̄ 10 albertū Banez. ar. 10
13 ꝺ̄ 3. q̄ uoluntas liberā i̅natu̅ ad operandū n̄ indeterm
omībo reḡ̄t̄ et tam expte qui ꝓ̄ expte dei manet indifferens
ad actū et oppositū, ergo dicit ad utrumlibet ē essentialē libertati
tē ex̄ste̅ actū ꝓ̄ ꝺ̄ q̄ ei cū ꝺ̄ rigidū villanū ē ex̄ste̅ actū deter
ꝺ̄ cum indicia ad utrumq̄. ꝺ̄ hactenus hi thomist̄ pro
pria ex ꝺ̄ tho ꝺ̄ ꝺ̄ argumēti, et obiectū hi ad oppositū
et ꝺ̄ obiectū nō subdit̄ questiōi de alienā cognitiōne: ut q
unq̄ cognoscit essentiā obiectiū tamē id nō hi dicitur ut
cultural ecc. item in ꝺ̄ 38 in corp. ꝺ̄ ꝺ̄ ut ꝺ̄
ad utrumlibet et ideo obiectū ad utrumlibet in nullo
nullo m̄ cognoscit posse ut ꝺ̄ ꝺ̄ ad textū relatū hi uidit̄ ber
deus et nō uidet immediate essentiā quo ex quinq̄ ꝓpositiōibus
certo ꝺ̄ nō bonum ex ꝓ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄
ꝓ̄ valere et reliqui sed ꝺ̄ dicto argumēto nostra ꝺ̄ oppo
nantes

Nec ar enim Alber negare fuerunt. ad testimonia
ꝓ̄ ut tho q̄ adduit ꝓ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ cum ꝺ̄ ut tho asserit deum co
noscere futura ꝺ̄ ꝺ̄ cum ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄
cognoscere futura ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄
futura nō solum cognita existūt in ipsis ut mouēda ꝺ̄ ꝺ̄
mouens ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄. et intelligenda quo ad existūt destinen
tib̄ solum q̄ prudenter auxilia nat̄ib̄. ad testimonia sancte
ꝺ̄ ꝺ̄ Aug. de ciuitate dei, cum ponunt exercitia ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄
genib̄ nat̄ib̄. cum dicit deliberare aut nō ee ꝺ̄ ꝺ̄
facilitatis ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄ ꝺ̄

et

cum hō Calum. morale ꝙ tam ꝓpositōs hūi ſ. ſ. illōs motiuis
infallibile ſit ex uī eius ſ. operatiua uirtualiꝫ ꝙ ō ad
priori ſ. generis nō poſſint p̄ſenſui adeo inarbitrio ſ.
adhuc poterunt tñ ex euidentia metaphīca ad genus ſpe-
ſpecies ſuas intrinſeca ſit quidditatiua ſ. q. cum ipſa
et ipſum aliquem nouerunt arbitrium iudicent ꝙd inalie
uentibꝫ futuris ſit. ad priorē ſ. generis ſtudio ſ. et ineſſe
et quidditatiue ſ. uarbitrium ſ. una prudentia, unum teſte ſpā
et ſuā ꝓpria corruptis ꝓpenſiōe adbonum delectabile et ſen
ſibile. ſ. ſtā ſ. ſ. una nō poſſit inarbitrio euidentiame
taphīca p̄ſenſui adeo q̄ ſit a diuina metaphīca euidentia.
quit ulla poteſtate redi falſa. ad poſſet ſ. deus ſolus circum
ſtantiis arbitrii abſoluere futuras reū ad arbi
trii q̄ ex ſ. ſenſe arbitrio cum omnibꝫ circumſtan
ciis poſſet ad poteſtate phīca nō ſ. ſenſui ad faciendū ipſe ſ. proſ
ſet redi falſa ad ſ. ſ. ſenſe reuelatōe diuina poſſe
nō ea reū obiecta reuelata. ſ. ſenſui ſ. abſoluere
futuras reū ad arbitrii nō ſ. deus ſpectans ſ. poſſit ad
bitrii ſolum abſoluat futuras nō gdo reū ſ. ſolus moralis
et ſm̄ prudentia hominis eſtimatiua iudicio poſſet appro
uare cum eā abſoluta ad arbitrii nō poſſent quidditatiue
deus ulla poteſtate q̄ arbitrium nō ſolus moralis ſ. ex mutua
phe connexū ad actum liberū nō gdo reū ex ſ. ſenſui, ſ. denuncia
bilis ex ſ. ſenſui ſm̄ morale et prudentia iudicium, aduersus ap
nando ſ. obiecta abſoluta diuino nō ſ. ſenſui ad actum
bilem prudentia et morale ex ſ. ſenſus, ſ. ut ex ſ. ſenſus re
ipſa, alias q̄ nō ſ. poſſent arbitrio obiecta ſolum
morali ſ. mutuae connexū, diuendū poſſe in ſenſu
poteſtate phīca redi falſa ſeiā dei, ſ. ad

ſ. ad obiectalem in ſuam ſaluam poſſe cū habere ma
connexionē ad obiectum enuntiatū ſ. quidditatiue, q̄ cū diuina me
taphīca euidentia dependit ex ſ. ſenſu effectuali ſ. ad 2am mel
applicata poſſe phīca ſolum connexum ad illo. ſ. deum de
pendere ex ſ. ſ. effectuali in ordine ſ. ſolum ſ. ad ea deuenire ip
ſum dei ut poſſibile omnibus dabonum, et ad ſ. ſ. ſolum ſ. ad
huius impedimentum. quapropter quidditatiue ſ. ſit mutuae

connexum cum obiecto quia nulla potestate potest sic coniungi cum carentia illius.

Si vero urgeat ex machina si per actum fidei nulla potestate falibilem assentimur hominem sine specialissima gratia non perseveraturum diu absque peccato veniali et sine gratia habituali absque peccato mortali ob impotentiam moralem cohibendi hominis ab eiusmodi peccatis quamvis existat potestas physica non peccandi ergo etc. Respondeo cum credimus per actum fidei eiusmodi peccata futura, motivum actus non est difficultas operantis moraliter connexa cum illis sed revelatio divina connexa metaphysice obscura dei revelantis habitam immediate in obiecto et immediate connexo metaphysice cum illo.

Hinc potest dirimi an possit deus libero arbitrio coniectari actus saltem actus liberos futuros nam si coniecturalem scientiam intelligas cognitionem quae ducta solis coniecturis arbitrii asserat absolute futurum revera actum certissimum est haberi non posse adeo coniecturale iudicium quia hoc iudicium posset redi falsum carentia actus, quia positis omnibus circumstantiis arbitrii potest deesse. Si vero intelligas scientiam quae considerans dispositionem arbitrii statuat posse absque temeritate et prudenter existimari a quovis hominem cordato operaturam voluntatem indubitatum esse posse in deo esse coniecturalem notitiam quia hoc iudicium esset metaphysice certum et evidens in quo sensu intelligendum est divus Thomas tribuens coniecturalem cognitionem in arbitrio cuivis considerantis dispositionem illius.

Deducitur 2° non cognosci adeo futura in suis ideis praescisse. ita nominales cum Ocham et Gab et Scotistae cum Scoto in 1° dist. 38 et 39. quae accedunt Suar. lib. 1° de scientia dei cap. 5 Becanus sup. q. 8 et P. Monsius disp. 3 cap. 8. quia non possunt futura cognosci adeo in medio non connexo infallibiliter cum illis aut secundum entitatem aut secundum denominationem. Sed ideae divinae nullatenus sunt connexae infallibiliter cum futuris quia futura libera existunt contingenter. ideae vero divinae (sive sint cognitio practica creaturae possibilium, sive ipsa substantia dei ut imitabilis seu participabilis a creaturis) existunt necessario ideoque deus habet ideas omnium creaturarum et possibilium quae numquam sunt futurae etc.

Confirmatur cum Scoto ideae divinae aequae repraesentant futura ac non futura ergo sicut in eis non deprehendit deus futura quae revera non sunt futura ita nec deprehendet quae futura sunt. nam cum

omnino

impedit omnio transeunt, impossibile
[illegible] libera arbitrii creati ut supponit [illegible]
[illegible] libertatem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nullo decreto divino transit in absolutum, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

ad generandu[m] notit[iam] euidenter ostens[am] in intu[itu] penetrante eam connexione[m]

Asserto 2 cognoscit dues om[n]a futura libera sive onesta sive turpia in scia sdiiunata ipsoru[m] et cu[m] tunc ista absoluta sdit sive in scia et sdit absolute existenti. ita q[uo]d ceteris sdd[u]m in[ter] cognoscenda pari ratio est q[uo]d illud futurum hic connexione[m] cu[m] existente libera futura. nam si p[ro]scit ut sto deus futurum hunc actum si ad hibeat talis sdit[o]: et talis sdit[o] absolute ad hibeat pro pot[e]st no[n] ee futurum absolute aut quia deus promansit sed quia fuit.

Opponee dicunt[ur] ideo sive cog[nitu] futuri exalio aduersg statum superig q[uo]d hec cog[nitio] futuri instante absoluto existpendente ad ipsu[m] scia virtualis intrinseca et ascia futuri absoluti dicta; alterae scia sdiiunata cuiusdd futuri, altera scia visionis absolute sdiiunata nil quasi neutra respiciat futurum in statu absoluto. at hoc suffit ad dicendu[m] virtualem et cog[nitu]m rei exalio ut stat ex dicti sup[er]i et ex dicendu[m] sub humano sdiiunata.

Ad 1[um] superig negatur deus dicendu[m] virtualis solu[m] probabiliter nam hoc argu[m]entu[m] valet si esset virtuosum probabile. 2 negatur dicendu[m] q[uo]d immediate cognoscit obiectu[m] se ut nomine creatura possibilis no[n] ut q[uo]d pro cognoscit ut in actuari sit et hic negatur dicendu[m]: q[uo]d quando indebite loquendo quae sdiiunata est ascia et simul existente absoluta sdit absinescit in connexione utriusq[ue] futuri libera q[uo]d rei utriusq[ue] hic connexio[n]e quamillo et hec connexio potest indifferenter scia penetrari. ut scia futuri no[n] sdicta ascia absoluta sdit quasi simul cu[m] scia sdiiunata cognoscit. et quia ascia sdiiunata dicta sit no[n] supponit illa tanq[uam] prius sive ut erat ognita ad dicendu[m] ad solu[m] tanq[uam] obiectu[m] cognitu futuri et notitia quo[m]d p[ro]mittat no[n] occurrit. Ad 2[um] habeat[ur] posito ad obiectu[m] cog[nitu] futuri dedicta dicente tanq[uam] per prius ex scia sdiiunata futuri et scia absoluta sdit[i] post ea dicta ascia futuri absoluti et scia sdiiunata negandu[m]

negandum ē istam ēē q̄ agnoscunt in d̄ictis suis virtual
in ipsis sequentes ꝛ deb affirmandum q̄ istam appositam
ag. assert. nostram hac ē explicat ē independenter est.

Probat̄ ans similit̄er sp̄ sit ēē quod dicunt
eos absolute futuri efficacia aut impossibilitas
auxilii ut entitas vocationis
vel entitas vocat̄ ꝛ sensus dictorum subd̄it ēē futuro.
volunt p̄ma ēē verum q̄ auxilium efficax hic connexio
negatur absolute ang futuri, nonnullum alii q̄ medium debeat ee
adequate distinctum: at efficax auxilium non est sic distinctum
sensu absoluto ut d̄ictum non sit adhibitum quia efficax
sibi erit. Ego tamen iudico dicendum ut communiter
inducit̄ priorib⁹ auct̄. q̄ id q̄ det medium arguit defectum
plenitudinis non distinguit rat̄ rationalem ab obiecto cui
cum ex defectu voluit desiderium et existentiam absolute voluit
conditionatam et possibilis. Sic medium quod det id q̄ ad
distinct̄ sub ut rat̄ rationis nam quare id non poterit vocari medium inquo.

Altero ē p̄mo dicit̄ dum futura in scientia visionis
ipsorum reflexa contingentia rat̄ ē q̄ necessario cognoscit ades et
per connexionem ut futuris. hoc negari non potest nisi ab his
q̄ negant deum efficax ee medium cognoscendi futura q̄ tamen
nisi substituunt sit deum aut respectum rat̄ aut aut̄ huiusmodi
unde dequo assert. ē.

Altero A potest item p̄mo inadeq̄te ipsorum
futurum sit deus insufficientia. item inferatur q̄ deus
necessario ipsis si qui sit non sua sit cognitis: quales
sit omnes habitus adquisitos adiuncta negat̄ cautis cognitis
adequate dei. hec non indigent plura ē explicat ē ideo
bis vacat.

Ro ad ans dei immediati Super̄ q̄ sit quidditativa ꝛ an ex intuitiva ꝛ plures volunt ee quidditativam
et intuitivam q̄ habet immidio evidentiam ex sensibus equivalentem
ipsorum futurorum existentiam immediate. plures non ee intuitivam q̄ sit quidditativa; q̄ non ē immediatus et verum ipsis.
plures nec ee intuitivam nec quidditativam q̄ non ē immediatus
verum ipsis, nec mediatus immidio q̄ sit ea ratione
eminentiam entitatis earum. Ego quest. habeo de

nomine

genos & et postremo loquendo more philosophorum et communiorum
sett̃ cum p̃sentia futura & indeterminate &t
deo vat̃ cui nō sciendi immediate futura
futura sub ratione deitatis immediata futura quare agendo
de immediata. qui nō dicimus thomiste hanc cum futura inscip-
bili abig̃ p̃scientia eorum indeterminate. qui nec dum futura sūt nec
sunt veritates obiectiue debitas. dō cognoscendi. & nec conditate realis
ideo videndi nunc aut nec p̃scientia futuris indeterminate sicut
dicit de ig modicos & an eis nec futuris quoniam.

§. Status q̃ et varia placita doctorum.

p̃status ponit ꝑ eternitatis ee durat̃ infinita. sine aparte ante
sine apte post. sine tamquam ante & apte post. item hanc
alia de quidditate et diuinis existentiis dei: alia individuis, et
existentia totis simul intrinsece dei. illae tempus imaginaria q̃
abig̃ ullo prio et ponit imaginamur labentis indiuisum diq̃ et
reliquot ordines sibi ponit sequentes in partibus ꝑteritis, ꝑsentibus
et futuris, mentibus, durat̃ omnium rerum coexistentium quicquid
dentis aquisitarum, dequa dicimus de ultima phrasi. hinc
attributis eternitatis diuinae q̃ abig̃ ullo quicquid partium facit
deus nisi ꝑsentia omnium quotionum temporum et rerum adeu modu
quo immediatas abig̃ ullo diuisi ꝑsentia deo spatio et
tibi diuisi dequa thomistae &c. in art̃.

ponit 2o futura in omnium chaos diuisa sentia nō coexis-
tere intra eternitate quicquid ꝑ dolet ꝑ parte illius. qui ut
habet cap̃ 1. geneseos omnia contraria uperunt ee et dura
tionem eorum intemporaliter fuisse cum existe.

ponit 3 quilibet futurum esse in omnium chaos diuisa
sentia qd nō coexistat tibi eternitati dei imperio durat̃ temporali
immediatarii. qui eternitas dei ē infinita et indiuisibilis: et infi-
nita ꝑfluit durationem omnium coexistentium et qui indiuisibilis omnes
futuras durat̃ coexistunt tibi eternitati et nō eius partibus &t
caret.

ponit 4 omnia futura ee deo ꝑscientia ab eterno inten-
tionali et obiectiua ꝑscientia. qui ab eterno ē in deo cui futura
dō cui ē ꝑscientia sine ꝑscientia obiectiua et intentionalis rei
cognite qui ab eterno ē ꝑscientia obiectiuae intentionalis
futurae.

ponit 5. omnia futura ee ab eterno existere realiter et
physice sunt ee qd bene indeo indistincte abipso deo, qd ꝑprie

non è ea futura ḡdea dei q̄ppria nō stabilad q̄uisy et ōn̄ ōmip̄e. ideoq̄ nō ea q̄ deficea ḡd dea existe ppria ēt ea et realis ḡ stō abea dei gd hñt futura in sua temporis ḡria

Dīno dicit ḡ innulla sentā admittūt ueras ēt, q̄ enunciant ēt sentia eius modi ex istā futura in aeternitate dei, ut antē Christus ℞ crucifixit deus, et peccatum futurum fuit ēt sensa realis aeternitatis dei. q̄ ēt ḡ ad sinificante durat ēt sentia et futura important existā rei in tempe successiuo q̄ capax ēt sentia et futuri nō ut ista in aeternitate dei, q̄ è tota simul absq̄ ulla successione ēt sentia et futuri: at ēt ḡ sinificante existā futura in tempe ēt sentia successiua nō sit admittenda, ut habetur ex Tpo. ēt ē. ita ēt ste Thomas. ste Francisc. ēt cum futura ēt in aeternitate uq̄ ℞ citantur a nō his positis

Duo quaerunt ℞ an prius ḡ futura sint in ppria duratē tempis successiui sit uera ēt enunciatio de ēt sentia ppria existā in aeternitate dei ut q̄ odie dicitur de ēt sentia an sit uis stultē ḡ sensus ℞ ea realis ppria existē sit ea existēt realis aeternitatis dei? ad uerū nō ppōsitū ē q̄ antequam existant ℞ ea erit existē realis in aeternitate dei prius ēt in ppria duratē tempis successiui ut faciunt enunciatiue relationes, ḡd ansit ū ēt ē q̄ in quolibet instanti antecedenti ppria existā realem enunciatē de ēt sentia existā futura in aeternitate dei. ad hoc posterioq̄ admittit Molīt ēt ē 18 cum milib thomis q̄ defendūt ēt sentia ēt futura in aeternitate; illud aūt prioq̄ negat ēt ē 19 et uidet ēt negare tho; de quo ā nō uidebimus.

2o quaerunt; an hec ēt enunciatiua futura in aeternitate dei sit uera ēt prioq̄ deus ēt nō sit ab aeterno futurus et tunc excludit ēt ne sit.

Int̄ puncta assignata Rīus, Capreo, Deza, Ferra, Iauary, Molīna, Banēz, Sumet, Nauarr et Aluarez quos nouissime refert et segr Dorantes ēt ē 3 seu ā et 2 qq ēt sonuca, bonet usq̄ 2 q̄ 7 seu ā 2 ex Marcilio et chaia ibo citatis ibidē, item nazarius ēt, trouar ā 8 et Albelda ēt ē 43 seu ā 3. Negant ū Alexandr Bonauen, Scotus, Durand. Aureo. Arimin ēt ē Herueus, Egidius, Ariminen Gabr in ē. 38 ℞ ē ar 2. Cestrens, Valentia, Suar, Vāz Petan ēt ē aput ēt ē grauē q̄ ē ēt ē de ēt ē Aug. ēt ē 41 usq̄ 7 Becanus ēt ē 10 q. 10 Albert ā prioq̄ grauis q̄ 2 theologicarū ēt ē

Pmouet

P Mon. L. 4 c. 3 c. 3 Lib. 2 de anim. l. 3 n. 20 et Lib. 6 de Sacr. c. 6 dep. Lib. 9 de Trin., Bracht. de Sac. 8 sect. 2. Philip. Sabr. in 1. d. 14 q. 2 hic. Ver. in 1. parte tract. de Sac. q. 1.

in 1. punct. 1. 3 opin. modi. 1. cor. 4 p. ver. 1. 2 ver. 4 p. ver. 1. 2 ver. 4 p. ver. 1. 2 ver

ad viandu, ẽ intuit dñina, q̃ uere futurit° nõ ẽ deo vat° cognos
cendi futura, ḋ ꝑsent& ; ita & territate q̃ futurit° nõ ꝓpriet
rebꝫ ꝓsaret& dei, ḋ solꝫ ꝓsaret& partiõ, temꝑ suscitãi.
q̃ ũ q̃ & territate dei, q̃ immutabili stet& ꝓsita coexistit
i sent& thomist annect ꝑmut omnibꝫ rebꝫ et temporibꝫ ꝓsen
tiꝫ ꝑsentibꝫ et futuris ḋ q̃ in & territate stãtq̃ ideo ḋ
temꝑ annect ꝑmut ꝑsentia et ꝓsibilitedes . at nos stãq̃
libus ẽ & annect ꝑmut ver ẽ sens ẽ omnibꝫ temꝑbꝫ et rebꝫ ẽ suo
suabꝫ stãtibꝫ, ḋ suabꝫ solꝫ ut restis st Natꝫ ẽ ꝓpter q̃ io
art° ꝑ thomã ad 2m. q̃ uare in angelo ḋ stadurat° vidualis exit tota ẽ
mut et indibilis ẽ & annalis et fralis indeꝫ vidualis actualis et fra
lis, q̃ ḋ sermones suffit ut ꝑsent& vers ḋ it deo vat° cognoscendi fum
va ẽ & angelo.

Sta ꝓt R ꝑsent& in & territate ee godnes ḋ ẽ suffi
ciente adeꝫ futuros ḋ q̃ ꝓt& rugt ut cognoscibus infinita q̃ or
angelo desideravt° ee godnes ; q̃ alias nulla esset ame veritas rea
lis ꝓbiem ad ꝑsequens nec cognoscibilitas ꝑticulaꝝ q̃ ḋ innutꝫ nam
q̃ sent in rem ꝑsente ut tendunt tho. nõ dic ee suffic ientꝫ apos
teriori q̃ seiry angelꝫ nõ scire futura ꝑsentia inalibna & vat&
gonec sint ꝑsentia ingpria ꝓt& ee ntes q̃ tho. ẽ efficiente. apri
ri ũ q̃ mã ẽ ꝑsent& dei ingpria & durat& et inalibna ḋ mut ḋ in
stãs alibna & esse ꝓt. ẽ ubi ꝑsent& realit obiem et mens & advitio
nem maior ꝑsentia ẽ vit mens & advitione ingpria angelo q̃ & ꝑse
t ꝑsentia dei ḋ manens & advitu mali ingpria ne ḋ ingpria et fir
mu, q̃ obiꝫ ꝓut ꝓsita fuit a intuc.

aliud dicit ermen vedit Cãet & ẽ suo tho q̃ cõ
angelica nõ mensurat& & ue, q̃ mensurat& substãt angeli ; cõ dic ḋ
uigna mensurat& & territate qua ipsa substãt dei ~ ꝓt& mutabilis
imꝑmanat& a mutabilis. i ꝑ angelꝫ stãt ꝑ luvea cõ & & territate sua et
cõ & sui. 2o q̃ indurat& & ter animata cõ & angelica & ꝓbat& ee futu
ra ꝑ luvea q̃ nequant ꝑ seiri ab angelo antea ee sint actu. & q̃ ob
iecta nõ trant cõ, q̃ vacat ꝑsentia cognitioni, & q̃ ꝑsentia
substãt cognoscent, nam ꝑsentia realit obiꝫ ẽ ipsa substãt ꝑti
me cognoscibile antecedit cõ actualꝫ, & nõ ꝓt antecedere ꝑ
sentia realis obiem ipsi cognitioni & suffit ꝙ sola substãt an
gelo mensurat& & ue angelo ꝑsentia sint futura cognoscibilia.

San vindicari ꝓt Cãeta ab & impugnabꝫ . ad q̃
ꝓt negari q̃ mutabilis nõ ꝓsse angelu esse ante ḋ sal ꝑsequens dam
cõ & ee ni & ue terna. Pret& q̃ ibus exit inangelo & ueternae & ue
q̃ obiꝫ ꝓsita ẽ q̃ ee ḋ substãt ipsi angeli existit ingpria
durat& & ueternꝫ & mut ex ipso angelo : at entia futura ẽ & st

ingpria

durat. aut terminus sicut ens Angelo qz fluxa cons. sit terminus
propositio, fluxus. Ut impossibile durat. Aut terminus post hoc
lux esse. Patet. ad 2m. qz b durat. subst. angelica sit stans
mut. et indibilis. qz ens subst. sit indefectibilis et determinata
tñ durat. cum angelica. et qz tempus determinatus qz durat. non
est totus simul. Ut durat. aeterna cum divina. Et quilibet successiva qz
post in quolibet instanti durandi desinere: atq; idem non exit temp.
p. esse actu rebus in sua duratione. Sicut ipse actus p. sentiendi
sint. Et post divina.

ad denigz qz b obiectum non p. cedat cum invisibi-
litate p. sentis ipsius. Et tantum subst. cognoscenti: ideo ex quo pone
sentiens ut subst. cognoscenti ea sit qua possit adesse p. sensibili cum
ea qua obiectum. qualis est p. sentia futuri. apparat. intuitus divini
et obiectum sensibilium apparat. humanae: qz deus obiectum desi-
nat p. sensu subst. cognoscenti. appropriando cum ipsa. ut professionem manus
sensu ipsius. cum; nam sit obiectum relinquit ab esse actu. ut qz exit necessa
ad cum p. sentia obiectum ut subst. cognoscenti. et si cum angelica manen
durat. duo. Et ipsa subst. angeli p. sentia obiectum futuri. ut subst. an
geli non est talis. quia si at p. sensu realis cum ea qua obiectum ut. Et
manifestum qd &c.

Ad quod. qz ne ab eodd. locato. qz ab os ut esse ex. sua di-
vina pendens ap. sentia realis obiectum futuri. qd. sic roboratur. non post de
sit destructo aut divina p. sentia realis obiectum creata nisi obiectum influat
in illa. et influxus obiectum creati ut esset cum divina. et. qz non
relinquas stans. ad solum tandum non est opus p. sentia realis obiectum
p. teritas. et possibilia tunc cum creata. absq; p. sentia realis ut illa
et ubi desinerat obiectum realis p. sentis erit qz non solum tunc et dz
non ut et influit in eo.

Si ea solum ut deducimus influere obiectum sensibilia in esse
sibone sui. qz ens ap. sentia realis opposite ad illa ut videmus in obie
ctum. imo sit modo acquisit influxus reliquos obiectos in eo. su
mendi specialem qz ap. sentia realis obiectus possibilis quemcumq;
necessa p. sentis reliquos obtos aut p. se immediate aut mediante specie
variacee ipsos; et ex hac p. sentia acquisit existit influxus et aut
hoc acquisit nullas aut ens obiectum influunt in eo divina non sit post
divina cum pendere ap. sentia realis obiectus solum transit, posterit
ens similis pendere creata.

obiicitur; desinerat ad sua visionem dei obiectum ex. sens
phantasia sensu ablato influxu obiectum in illa et ens post desi-
nari p. sentis in aeternitate ablato influxu suo ens qz angeli

non dep̃s desiderat obiectu existens in statu in quo possit operari: ita
cog̃ q̃ obiectu futura q̃ futura non post operari: athomis dep̃s
desiderat existens in statu p̃sentialis in quo possit operari
Item q̃ anobis desiderat existens p̃ueniat tempori solu quae sit
uera scia uisionis, cuius obiectu existat rei in aliqua tempore
et athomas desiderat p̃sentia rei in aeternitate cuius quidem
uerecq̃ possunt ree existentes in suis temporibus; ad q̃ dico
uidet nec̃ aquas thomistas ad aliq̃d amplius q̃ ad tranda et uera
scia tuq̃ cog̃ diuinam ~

2º idd̃ extendit ad mole: q̃ deus possit futura sub-
dite non fuit p̃sentia aeternitate q̃ indep̃dr a p̃sentia in aeternitate
post p̃sire absolute futura. arg̃ phabit 1ª et iam dat athomis neg̃
uidet bona, q̃ ret̃ 3ª expie obiectu mouere cog̃ futura sub dite post
eius mouere cog̃ futura absolute.

Pz thomis futura sub dite scire adeo indistere
ut effectus sue uoluntatis sed ô 1º q̃ eiq̃ndo deus uoluerit
aliq̃d 2º q̃ similis deus posset p̃uideri absolute futura
absq̃ p̃sentia in aeternitate. et p̃uident futura sub dite et
ad Angelo effectu malo inuenis esse.

Ad 1ª Ad 2º scia futura absolute, est intuitiua
ree solum absentia, sed 2ª ô q̃ ad cog̃ intuitiua non est opus
p̃sentia rei in aeternitate sed sufficit tempori ut dicemus 2º
q̃ si nomine cog̃ intuitiua intelligis cog̃ rei p̃sentis in aeterni-
tate quare est opus deo intuitiua rei absolute futura; q̃
post absq̃ ea deo scire certo et euidenter existat absolute rei futu-
ri tempori ita scit post existat sub dite. nec antiquiores thomistae
aliud intendebant nisi p̃sentia rei in aeternitate quocirca merito
notauit machin sup̃ recentiores tho abanti quibus q̃ nunc realis
Re.

Ad 3 futura absolute uideri immediate, dicitur ornata
ut solu mediate. sed ô 1º si non posset ree uideri immediate adeo
nisi p̃sentia realis aeternitati quare absolute futura uideri
da ut immediate potius q̃ futura sub dite, sit ex impiis tho-
mist nullu sit argm ut deus non sit notitia cog̃ solu mediata
rei absolute futuri et futuri sub dite nullu ex sit
ut p̃sentia rei in aeternitate absolute sit opus adeo futu-
ro ri ~ 2º q̃ negat athomas indeo cog̃ immediata posi-
bilium p̃ ipsis q̃ sumeret spes ureamur ô p̃ eandem

vat B

rat negand'illite cos immedto fuez

3° 2ª Christus Dominus scia Beata et infusa ei
det euenz absolute futuros tm tantos, no sint hi reales p sentiam
scie christi q deus ez uidebit eos dd independr ap sentiam Pris
thu i scia christi no ee intrinsica. 2° haec aeternitatis
participata, que sit p sens omniz futuris; dd° 2° Resp et
probe. saltem deus scire uidr et clare ree absolute futurae
absq; p sentia intrinseca tam medie immisp, quam tam
medie in scipsis et eas scivit ex ipsis diuinis, nr hec scia eis
ad intrinseca, nr q; possibilee scia creatz no erit impo
ssibile diuinde omnia subiecta ubiq; alioz scia futurz, quae fides ree
bona theste cogit tribuere deo q dd sit scia illaz indeterminatz
tuz no e quare negee eando in ipsis, et si negee in exceptoqua
re ad nitas indeterminatas impbat eas prius. 3° 2° est posse
scia, uelaz at infusa ppter semet existentes destrui ades potestate
absoluta: eadz q itaq existunt hodie uel sint de facto eorz
no st essentialr durantia hodie et eras. aut sequenz, nec alter
na et p sentia abnitio rebz existentibz hodie et eras ut osten
dunt thom dedes

A deni 2ª futura p suam p sentiam diuina sunt certa
tem obiectiua d etnaz; et deus ab aeterno uim cognoscitiua
infinitaz. Ad hec sufficient ad cos futurz indeterminatos ap sentia
indeterminate q cos futurz indeterminatos no e dependens ap sentia
eoz indeterminate, nec e clara p nitz stabunt expedian
q s

3 q.

Explicant argenta aduersq absentz superiorz

Triplex argenz pugnant tho aduersq doctrinam superio
rem. 1ª q 2ª dicit tho st art 13 sit omniq dst intellectus ad
aeternitatem p sentia q intuitiq eiq sert ad omnia quae st in sua
p sentialitate; ubi rat cos futurz ponit in p sentia aeter
nitatis. Ro. Scotus et murdr dicuz tho no loqui de p sentia reali
sed tantz de obiectiua. sed dicit q rat p sentie rez ab aeterno
redit intuitiue dei q intuitus eiq sert ad omnia dd rat ag esset
innata, q sermo esset de p sentia reali et no de obiectiua;
quoniam ree no st ab aeterno p sentes p sentia reali q
deus intuet illas; sed post q ex intuet illas q st p sentes
reales. 2° dicunt in p sentia obiectiua ut stadit ppendens
eq dd uellem aqui esse huic inter p stationi ut sen
tent tm Dnz tanto doctore tuerer. sed no potuero omnino

res futuras ut futuras non est aliquo modo possibilis in causis, sed hoc est in differentia, quae inter extremos quae non est potentia abilis nec existentia de
rate sed in differentia ee et non ee.

Hoc autem hic instans in quo est finis temporis possibilis et
corporis quae ab initio creato ab eo actualiter existe, et in principio
corporis possibilis est, item in nostris oppositis deobia humano et hinc aeterna
detrahere vitale, item in nostris oppositis deobia fatuo et hinc ut
ostendam quae
Sed sentire item quae in deo intelligo
Quia entitas in principio visibilis solum existat in corpore
In luna et visibilis sub non est. aut non existit corporis possibilis quo
non est quare ad aeternum. Quia futurum non sit aliquo modo possi-
bile ut existentia aliqua non hic aliquo entitate existente, in
post ee aliquo corporis possibile ut existens per aliquo tempus divina. quae ad
hoc sufficit existere aliquo visum corporis possibilis infinitum dei, et merita
tem obiecti per aliquo tempus divina. Et quae visibilis in terra
ut existens per in nolo quae presentia visi aliquo luna in terra et
existant aliquo luna in nolo, ut per ad per hoc. quae ab deactual
exista futuris. Intendit dicere visibilia in dia quae

Ad 2. Et ree futura non est corporis possibilis in causis
sed in se ipsa ut existens existens per aliquo tempus divina per quae tam
futuris alteri existens de tam aliquo detrahere sequenti et tam antecedenti
causis aliquo modo quae sufficit ut res futura sit in se corporis possibilis et hoc
ra. ad hoc certa ut sufficit in deo divina aliis causis. ad corporis possibilitate
ni detrahere sequens. nam ipsa quae in machina sit in differentia ad
sensu et differentia et machinis detrahere alteri aliquo est breves fuit nascere
detrahere quae in eo quo deo divina non est dare medium, sit extremum
quae detrahere maniere hic bene ab in deo divina anticas, et corporis possibile detrahere
ab ee detrahere existentia sequenti aliquo, headeserunt nascere de
quo Latino divina quae.

Dare aliquo fuisse et explicite de hoc ne quae in se futuris.
altera. quae sit immutabile. altera quae sit immutabilis. nam quae est
immutabile debet ee ei presentis ut sensu est quale ee quae immutabile ens
quae non fuit in rem absentes. sed ais immutabilis; non potest rem cognos-
cere ab aeterno ut futura et in tempus ut presentes: quae alias varia
ret cognoscit divina cognoscendo in tempus presentes obiecti quae ab aeterno
non noverat. quae videt collegibile Augustinus ad simplicitatem hic
neris. quae ais futurum est deo quam aliquo credit tempora ais in
in quia ree ipsa sic hoc non est futura sed presentes. ut hoc non dam quia
sed tantum sua dicipot. si ais est mundo temporalibus in hoc
apud eum non dum est quae futura hoc, quae quam sciendo bis quae
sensit. unde quae non sum futura presentia, altera non sum presentia
quia. ab quae tempora dari audet sua dei quae absurdum sum ad quae
falsum tamen in quo duo videntur esse hoc altera desinit ee futura
altera tum rat ee quae alias bis sentit ret deus obiecta data

uarianꝫ ꝑsentꝫ futurꝫ inseiam ꝑsentiam quod venit
ꝙd venit Aug. ad mittere.

Et ꝑt ea indeꝫ eqꝫ futurꝫ intuitiua et nuariabilis
obiq3 ꝑsentꝫ exꝫ inde ueritate; intuitiua q3 nō at ꝓpriā illa ex
notitia rem ut sibi ꝑsentem ꝙd ꝓbatur existentia ingerit sen
dria eqꝫ clara tatis et medio quo rem cognoscat sibi sensatā ut
ut uidemꝫ et uidebimꝫ haꝫ ꝑt eqꝫ diuina abstractiua et ꝙ nō sine
ꝑsentia realꝫ ꝙd futura, ideꝫ eqꝫ sensitiuꝫ habet intuitiua sibi
sensata et diuinitꝫ inabsentꝫ obiectiue seruantes deo spem ipsiꝫ uisi
ui potestatiuꝫ libꝫ deitatꝫ uq3 consimiliꝫ. 2o deitas eqꝫ ꝑt, item eqꝫ
ꝑt instans ꝑpti domini referens obiectiuꝫ inse ipsa immediate ante
actualꝫ eiꝫ existꝫ, et durans usqꝫ ad instans ꝓgressiue obiectiuꝫ ꝓsti
existentiꝫ nam ꝙd eqꝫ immediata ꝓpti ꝑsentꝫ obiectiue absentis
sensata et add (manente ut semper eqꝫ eqꝫ) et ꝑsentꝫ obiectiue eqꝫ
at intuitiua: uel nō exit intuitiua add obiecto et absentato
nisi uel ipsum per se ipsꝫ ꝑsentꝫ ꝓpriꝫ genere extrinseco eqꝫ diuina in
tuitiua obiectiua, intrinsece et essentialiter ꝑsentia actualiter obiectiuꝫ
ꝙd tū quia tota uis argumenti ꝙd poterit eqꝫ diuina absq3 hu
manat intrinsecā de absentiua in intuitiuꝫ transire utilis ꝓbi
admittunt.

Nec bene arguit deo humana indiuina q3 nostra
eqꝫ ad qui ꝑsentꝫ et euidentia pendet ex nā rei ꝑsentia obiectiua
influentis in ipsa sua mediate sua immediate ideo esse
nō uel esse, inobnꝫ ꝑsentꝫ. at nō sic pendet a obiecto eqꝫ diui
na. ut sumit ꝙd appareat ꝙ inabsentia obiectiua post eqꝫ di
uina ꝓpria esse ꝑsentando existꝫ obiectiue ꝙd tempꝫ ꝙd
ꝙpt in eiꝫ ꝑsentia. ꝙ ad qui ꝑsentꝫ certitudinaliter et euiden
tem habet, nō pendet ab ꝑsentia obiectiua tam inabsentia q3 ꝑsentia
extrinseca intuitiua. ut notabant ꝙpa

Seuerat ab absq3 ꝑsentia realꝫ eqꝫ futurꝫ inuariabilꝫ
ꝙ semꝫ ꝓsens add certitudine et claritate cand obiectiue existꝫ
ꝑ cadd tempꝫ Dria, semꝫ ut futurꝫ ꝓpriꝫ instans ꝓprioris semꝫ
ut ꝑsentꝫ ꝓpriꝫ instans ꝓsentis existentis, semꝫ ut preteritꝫ ꝓpri
etꝫ instans ꝓsentis: nam ꝑt in eternitꝫ ꝓnoscit successiue
instantia ut ꝑsens simul diuina eqꝫ in omnibꝫ instantibꝫ
eternitatis, ꝙd haud minus scit et uidet ut ꝓbant ꝙdam
ans Gil de eqꝫ ordine ꝓpriꝫ A dia scientiꝫ. instat ꝓ ea
etꝫ ad mittat ꝑsentia futurꝫ in eternitate, ꝙ futurꝫ

Variat

futuri ibi ẽ inp̃sentiarum, et p̃sentia impleuit spacium temporis quæ
ab hinc quæ deus ex intuet.

Nec obest Aug. sup̃a de lib. ad mille. sua p̃sentia
non ibi p̃sentia futura. et ea sequi de sanctis ea futura ideo
non ee implebita et impleta et immobilis sed amorata et explicita
quasi haberi sed ee obscura coram posita ideo ee
ad ea dicary indeo alia ea futura, alia p̃sentia bis: dd sentien
do, prq obscura, clara et explicita posteriq et immobilis
impleta ea p̃sentia ea obiecit, dixit futura in his p̃
sentia adeo q̃ ea ibi non tam p̃ videri, q̃ videri ab futura
non essent futura sed p̃sentia, alias ea non impleta fuere p̃sentia
indeo et p̃destinat ea ap̃stolo quæ p̃scivit ea p̃destinauit
uit itaq̃ et virgilius q̃q̃ ait. et testimonium desumptum
ex lib. 11 de ciuitate dei ea, ubi aug. dedeo ait non mire
nostro ille t. q̃ futura ea p̃spexit, et q̃ p̃sentia ea p̃spexit et q̃
p̃teritia ea respexit sed alio in quodd aut sunt ea p̃tatis omnia quæ
fuerunt ea longe tale q̃ diuersa in positis quodd attendit ea dicit ea quæ
p̃fecte ea futura, ea p̃sentia, quæ impleta p̃sentia ea p̃teritia p̃fecte
expostea p̃fecte iam existente et hæc, inquit, et q̃ uidit ea omnia
ea q̃ fecit, ideo et ea quæ ea uidit ea fuerunt ea q̃ futura
uidit ea ea dupliciuit et ea aliquando haesit, tanq̃ minora
ea ea fuerit p̃q̃ ea fuerat q̃ uideret, q̃ tam p̃fecte non operanda
nisi tam p̃fecta ea. cui ibi et operiq̃ addere ea cui ad iungo
alia imp̃fecta nunquam tua p̃sentia futura deo in eo sensu, quo
ea dei operari ea futura et tanq̃ p̃teritia q̃ debit ea p̃q̃: cum
ibi q̃ obtinent ea posteriq̃. nam post uerba imaginata obie
cta ad iungit Aug. q̃ ibi ea indeo et ea ea uoluit p̃uidi
ci intelligere et intellexit, sensit et sentit subtrahe epistilla
mutabiliaq̃ longe ad ea substa remouendae. humana
q̃dd ea tabulae ut dicat de illos apostos. et ea deo destruet. q̃
quia non uere de ea dei dei post ea ea ea ostendit ea futura
in destruet indeo et in nobis aduentui existe ipsos, nunqua
ueri ea illis tanq̃ ibi q̃ p̃teriit ea. cum sit q̃ incipiente
ea ea tempq̃ p̃ manere p̃sente idd esse non p̃sentiante ea existe
tentia ea sensit optimuit.

Hinc explicandeq̃ i. q̃ ultima quare deus
dei non diuidat in scia futura, et in scia p̃sentia et p̃teritia
et non uidit diuidit in scia simplici intellectu et pos
sibilium, et in scia uisione existentia. aque ex ultimo

actuŋ p̄sens ℓ ḋ̄ alt̄ ens

§

ḡd̄ sentendum ḋ̄ sent̄ vez ĩ nr̄a terie dei ~

Duo ĩhae re sentendā ſſt. alterū q̄ actuŋ
riḃ 2ę sent̄ q̄ antiḃ; futura nō ee p̄sentia alterī
tat̄ dei priuatiue existentis ĩ dria ꝑpria temp̄ ſucceſſiui. al
terū cum antiḃ 2ę sent̄ affirmatiḃ; priuatiue
ſinit actu ĩ ꝑpria durat̄ ſucceſſiue enunciari possue
re p̄sentia alterī tat̄ dei. quo uident q̄dam dicere
ſ. uelle, et bene quidem ſed oppoſita relinquit: ut opinor
notauit ḋ̄ Gilḃ de alterī tate dei q̄ſ, ſi nō q̄ audeam ĩ ꝺ̄ loquen
di thomiſtis. quam ſ. tā priorem partem quinet, et tendit ad con
firmā 2ę sent̄; poſterior ſ. additi riḃ 2ę sent̄ ut habit ḋ̄
de tabu ~

ĩ ſ. prior pars ſ. fundā 2ę sent̄. q̄ alterī tas
dei ĩ nra sent̄ coexiſtit ſimul, et nō ſucceſſiue omnī durabi
li create. nō coexiſtit priuatiue q̄ alteri. 2ę creatura nō coe
xiſtit deę alterī tati priuatiue q̄ſ ĩ ꝑpria dria
temp̄ ſucceſſiui. q̄ ſicut durat̄ ſeuerissimo ordine prior durat̄
ꝑpria cas nō potest ad uenire relinq̄ ꝑpria cas ſ. durat̄ ut
ſ. ſic ē manifeſtū. ſic durat̄ ſimul alterī tate dei cum q̄libet
sent̄ ſimul durante tota alterī tate ſucceſſiua. ſ. reſ ĩ alter
nitate nō potest ee priuatiue q̄ſ ĩ ꝑpria dria temp̄ ſuc
ceſſiui. ſ. ~

ſ. 2 ĩ alterī tate dei nō ē alterī q̄ exiſtens
p̄teritę et futurę ut thomiſtis placet. ſic ſit ꝑpria
tatis temp̄ ſucceſſiue diuidendi q̄ ab alterī tate dei nō potest
reſ ee prior durat̄ q̄ſ ĩ ꝑpria dria temp̄, exiſtens
prior ēt q̄ſ illa. ſ. 2 uerū dicit ĩ ura prior durat̄ q̄
alia debet ee existens q̄d nō actualiter. ut in alterī tate
indiuisibili dei aqua existit durat̄ ꝑpria rei aeternę ipſa futura
ſ. reſ futura in alterī tate nō ē prior ꝑpria ei durat̄. ergo
ſic ſunt duo ſimul existentia ſunt in indiuisibili temp̄
ſucceſſiui; quorum neutrum plane alterum durat̄ priuatiue. ĩ
ſcia ut ſ. nihil ſimul repugnans ree ſucceſſiue futuraſ ut pa
ret Natan 3 ſuſ. alterī tate dei: in qua nō actualiter obiec
tiue existit ſpes q̄ſ ſanctorum q̄ſ ſanctę prioritatis.

finis

fine m'hi ꝑ quades no ꝑ stentire ab
hac prioris pie nostre gentis ha ecclie gentis q̃ nis nullis
eccl̃is vocibꝫ vsanꝫ ꝫ manibꝫ oppositis. Et n̄ max'me
sentanea priis eccl̃ et eam spirit Mol' Guill' de Ayre
Abulen', cap'lus, et alii' aguil' P. Gil'i Guill' cap'li, ꝫ asserent
tee deo ecclie stere omnio futuro ꝫ mut et nō prioratu proste
riora, item Albaret Guill' nō b̄ cū serra et calcia gra
nad. Guill' q̄ 2 b̄ et ꝑ Gil'm cap'l, b̄ nō cū hi spalentō
Ricardo et alii' no asserentes futura nō ecclie stere. Alter
nitat' dei in nunc successiue priori ꝑpetue durat' ipsi' q. qua
re q alibi' fuerit in regno sancti' in ecclesia prostea ordinet
tis nostre gentis.

Obiicies q̃ spiam gentis thomistis ante ꝑpetuitatem
ecclie nō fuit hodie eternitatis dei ꝫ prius ecclesiastica fuerit gentis
pretio hodie pretio ꝫ tempꝫ, q̃ sit tuꝫ q̃ ante ecclesiastica
negat ante abominꝫ thomistis quod nō est hodie existentia
ti ꝑpetuitatis dei. Ad quod dicit q̃ assererent ecclesiastica hodie eter
nitatis dei. Ecclesiastica hodie ecclie ꝫ assererent ecclesiastica ecclie
stere ante ꝑpetuitatem eternitatis dei, consequitur quod fuerit ecclie
stere eternitatis, nō in tempore successivo. Sequitur prostea.

Ergo si deus est eternitatis existentis
hodie ecclie ante ꝑpetuitatem ecclesiastica eternitatis dei. negat
sequela ꝫ ad quod arguitur deus est indistans accidenti ꝫ deus
est indistans substantie. Sequitur quod futura prostea. Patet ꝫ deus ob
stitit ecclie nunc existentia, creature
tionis abelis. ꝫ ante existit necessario prostea ꝑpetuitatem
ecclie ꝑpetuitatis ecclesiastica tempori successivo ꝫ ꝑpetuitatem
mensitatis ecclesiastica omni tempori successivo ꝫ ꝑpetuitatem
ecclie existit omni abelis, ꝫ ecclesiastica tempore inquo
ecclie quod ecclesiastica existit existentis. ecclie deus eter
nitatis est intrinseca, creature ecclie extrinseca, deo
tribuit effectus ecclie quem nō tribuit creature.

Et quia valet facere contradictio deus existit prius
ꝫ ante ecclesiastica eternitatis ꝫ ante ecclesiastica ꝑpetuitatis
ecclie durat. Dicit q̃ antecedit plures dubitantes, et
dicens non sequens q̃ nunc solis ad cuius proprie
ecclie deus dicendo ecclie prioratus durat ecclie ante ecclesiastica

...re vat. Solig. eternitat. s. lib. intrinseca seclusa
...quret extrinseca Quecsiua (quo pacto ꝑ habet de ebyso
...turis) Sed vat. temꝑ Quecsiuu cui coexistit prior. et ster
...porale coexistit antecedenti, qd. explicat. g tradet

2o idꝑ fundat. 2e sent. creatura nõ existit
...rsꝑ anteq̃ sit, ꝑpria temꝑ dria, q̃ nec coexistit eter
...nitati dei, prigꝑ sit, ꝑpria temꝑ dria, q̃ nec nõ existit
...tatis nec alba nec nigra nisi existat, nec nec erit
...existens ab eterno in eternitate dei nisi inceexistat, nec si quis
...nt appendat extrema absq̃ coexistia, nec coexistia, ut bene
...Solig. Quia sit relatio ꝑ accidens ad veniens, unde extremo non
...venit de existia alterius, alias sic possent nunq̃ futura esse
...coexistia, et futura, q̃ nulli adveniit, ans. q̃ mundus
...non erit, nec fuit ab eterno absolute et simpliciter, antecedit temꝑ
...igne, sic refert, ex eius, genesis, q̃ mundus erit absolute
...existens, q̃ mundus non est, ergo, Sed ab eterno exiit, ab cui, in
...fluxu, quare bene rebesit Aug. 12 de trinitate de ei, sin
...fine, potentia sua fabricatoria rebus subtrahat, tanquam
...et ante, fuerunt non fuerunt, ante deum eternitate rerum

Si creatura esset existens in rerum natura
...q̃ deus ab ꝑpria duratione nullaesset intemꝑ, Sed solum simul
...creatura, Sed solum sim. quid, q̃ Sed simpliciter dei, hic, et
...existia, rei, sim. q̃ inde sequeretur ad hanc dria, temporalem
...ad hoc, q̃ ista, hoc, et illud, at si creatura esset in rerum natura
...existia simpliciter, q̃ inde sequenti anteq̃ sit, in dria, deinde tem
...poralis, Sed Sed rei, in illa dria, nõ haberet plus existia rei, q̃
...q̃ ante, q̃ ista, prigꝑ iam esset, Sed non, Solum haberet plus exis
...tentia rei, in tali, tempore, q̃ nõ, Sed rei, simpliciter, Sed Solum
...sim. q̃ sit, Sed non esset, ista, rem, in tali, loco, nõ, Sed simpliciter
...Sed rei, Sed Solum sim. q̃

Nisi, quia, rem, ꝑ, q̃, Sed, in, eternitate, posse
...tenuit, Sed, in, tempore, Quecsiuo. Sed, dico, q̃, Sed, duplici
...ter, nõ, est, nisi, rei. 2o, q̃, ista, rata, Sed, rei, in, tempore, Quecsiuo
...Sed, ret, eodem, ab, eterno, prior, Sed, temporali, ipsi, rei
...et, ipsa, subsistia, rei, ꝑ, ret, eundem. 3o, q̃, nunq̃, esset, absolute
...et, simpliciter, una, et, destructa, rei: q, duo, res, existit
...in, rerum, natura, una, quia, existit, alia, coexistit, eterni
...dei, q̃, non, deus, vere, destruit, q̃, desinat, ee, in, hoc, tem
...pore, illo; ut, non, deus, destruit, q̃, desinat, ee, in, hoc, spa
...tio, loci

spatio loci, et illo quia rei destruitur et carentia simpliciter non est destructio et carentia alicuius accidentis qualis est duratio in hoc tempore et ubicatio in hoc loco, sed destructio et carentia substantiae rei sunt sic indifferentis ad duratio et ubicatio qualis est existentia rei in rerum natura coexistens aeternitati dei.

Paralysis

1a probatio 2e partis nostrae sententiae

Nunc gradum faciamus ad posteriorem partem nostrae sententiae, quia fuit posse in quolibet instanti temporis antecedenti duratio temporalis rei futurae enuntiari vere de praesenti eius coexistentia cum aeternitate dei; quod ma[illegible] lucem, et probatio desiderat praecedens.

Pro 1a probatione pono 1o quod hic enuntians comparet existentiam rei futurae cum instanti temporis praesenti non posse vere enuntiare de praesenti coexistentiam rei cum deo. quia res futura non est actu in instanti temporis praesenti ergo falso enuntiatur esse actu coexistens deo in eo instanti. Si quidem ut in eo sit actu coexistens debet in eo esse actu.

Pono 2o quod hic comparet existentiam rei futurae cum instanti indivisibili aeternitatis divinae praescindendo ab instanti temporis successivo non posse enuntiari vere rei existentiam de praeterito aut de futuro ac per consequens hic comparata existentia rei futurae enuntiandae de praesenti. quod probo quia res non est praeterita, nec futura nisi comparata cum duratione successiva habente prior parte priores et posteriores in quarum aliis existat res in aliis sive non ut perspicuum est solam apprehensionem. ergo dum res non comparatur cum duratione successiva et divisiva sed solum cum duratione permanenti et indivisiva non potest res vere enuntiari praeterita aut futura sed dum taxat praesens. Dicere ut res hic comparata cum aeternitate et praescissa a tempore successivo praescindit ab esse praeterito et futuro praescindere quoque ab esse praesenti. Sed contra quia deus ratione aeternitatis est intrinsece praesens independenter a tempore successivo sed hoc instans est praesens nunc intrinsece independenter ab aeternitate dei ut a fratre intrinseca; imo receptus proprius aeternitatis divinae ut ab existentia distinctae est facere existentiam semper praesentem et numquam praeteritam nec futuram: quare deus ratione aeternitatis dicitur in scriptura qui est et dixit ipse ego sum qui sum non qui fui aut qui erit sed creatura ut interpretantur plures apud P. Vaz. 1a parte disp. 59 cap. 2 et ex definitione aeternitatis constabit sequenti. ergo res futura comparata aeternitati divinae erit praesens independenter a tempore successivo sed comparata instanti successivo independenter ab aeternitate praecertim in mea sententia constituente duratio in hoc instanti

partim intrinsecam ab existentia simpliciter rei et partim extrinsecam ab existentia simpliciter huius instantis. Quae ex dicendis 1a amplius constabunt.

Pono 3o posse absolute comparari in praesenti existentiam rei futurae cum solo instanti indivisibili aeternitatis divinae praescisso instanti temporis successivo. Probatur quia existentia rei futurae potest comparari in successione cum tempore successivo quin comparetur cum aeternitate dei. Ergo etiam poterit comparari cum aeternitate praescisso tempore successivo. nam ipse tam nullo existit instans aeternitatis quam tempus successivum. comparatum autem cum re futura magis necessarium est instans aeternitatis divinae a qua res pendet a priori quam tempus successivum a quo vix pendet a posteriori. 2o quia existentia simpliciter rei distinguitur ab existentia rei in hoc instanti temporis et substantia rei ab accidenti. Ergo potest praescindi existentia simpliciter ab existentia in hoc instanti et sic praescissa comparari cum instanti aeternitatis sed cum aliis instantibus temporis ab hoc distinctis. 3o quia nulla existit ratio convincens oppositum ut ostendemus 1a. 4o quia ut hoc praesupposito coexistit aeternitati dei consistit instans temporis et solum instans permanens aeternitatis pendet potissimum a libito hominum volentium hac loquendi forma hoc est illud instans significare. at ut sit instans aeternitatis sufficit libitum autoris huius sententiae, et auctoritas sanctorum patrum quos 1a referemus faventes huic sententiae. Ergo etc.

Dices 1o rem comparari cum omni duratione extrinseca per modum durationis intrinsecae a re distinctum quae non potest praescindi a tempore successivo cui est essentialiter affixus. Sed contra 1o quia ostendi de ultima pars horae duratio non est modus intrinsecus rei etiam si ubicatio sit modus intrinsecus. ut potest redditi terminum inter rem coexistentem deo in duratione et coexistentem in loco quia ad coexistendum in duratione aeternitatis sufficit existentia simpliciter rei et duratio aeternitatis essentialiter praesens ut ad coexistendum in hoc instanti temporis ad coexistendum ut in loco opus est modo ubicationis distinctio quae non potest apprehendi absque spatio loci ut ostendit argumentum. 2o quia licet opus sit modo distincto ut res sit in tempore successivo non erit opus ut sit in aeternitate. quia ideo est opus modo distincto ut sit in hoc instanti temporis quia potest res existere absolute quin sit in hoc instanti; at non potest res existere absolute

absolute quin sit indeterminate q̄ q̄ sit intem-
pore ꝑmodus dicit non exit indeterminate ꝑ illud quo
quo circa ut obiit hoc quod tempus non exit
opus ꝑ ubicat̄ dicit ut res sit indistans cuilibet
quod opus sit ut sit indistans absolutis rebus creatis tem-
ibus et hoc spatio detracto loci dicit ut sit coexistens
illis aeternitati hoc instanti temporis successivo quare aliquis
vel et possibiliter dicit quilibet omni ubicat̄ (quo possibile est ei-
dem) sphere et separavit postea ꝑ motum spheram
adue manaret indistans positive ad eas, quas ellenes ab eo
post ea distans. et solum negative arebis creatis aggregatis
sit cui explicando post eo patru scitu nostra dem ubicat̄
absolutis ab spatio imaginariis et de dego creatis ades
ipsis intrinsecis et essentialibus quae simpant plures ubicat̄
si fieri possent

Dicit ut res coexistat alteri durate opus est
ut apprehendat coexistens in prima temporis dicit. si ut sit hoc
non nato opus ut sit hoc detracto ꝑ prius ubicat̄ q̄ ut pareat
cum durate dei ds. distinguo ans si ideo ut coexistit sibi
eig durat nego si non coexistit concedo
video. si res coexistit tempori successivo quin apprehendat tem-
pus in dep̄ abilis et coexistit ubicatio ni quin ansedat ad
illa apprehendat inclusive. at aeternitas ꝑ se mensurat
trinica sibi vero durante indeterminate et instantem
porale sibi vero durante intempo. si non est opus apprehen-
dere vel durante indeterminate ut durat et tempus si non erit
opus apprehendere durante tempus ut durat in aeternitate
Nec urget exemplum q̄ opus est ubicat̄ dicit ut res apprehen-
dat in genitum q̄ existat sit vero sibi; item de tota
in aliquape genitabili q̄ realis non est adequata genitabili, si
pariter opus est durat prius quae sibi aliquando huic
anni ut apprehendat existens hoc anno. existat in indeterm-
tate essentialis rei et ubi realis adequata aeternitati. quae
vas hic pecat ut res apprehendat ingenitabile non est opus
apprehendere ut ubicat intrinseca in omnibus partibus
tabi. ad ideo tantum si ut apprehendat ea indeterminate
non nisi opus apprehendere ut prius durat in omni tempo
in quo apprehendit aeternitas ad ideo dum tota at modo

ſ̄t prīg mō poſterīg ꝑ̄ enuntiantes eīg modū eſſ ſ̄ nō ad ideſſ tū nobīs ſ̄ ſolus ſtens in mē poſſet ſparari exiſtēs rei ut alternite deſſentis ſ̄ ſ̄ſtat diuīt temporalī rei ut actu ſtantis ſ̄ ſentis (ſcīlz ſ̄ ſ̄ſtens ſtantis ſ̄ alternitatis dei ſ̄ ipſa ſubſtā rei)

ſ̄ne iam ſpūt pbāto. ſ̄ꝑ ſparet exiſtēs rei futuræ cū ſolo inſtanti alternitatis poſt quod ſtet inſtanti temp̄ enuntiare deſſentē coexiſtēs rei futuræ cū deo. ſ̄ abſolue poſſet ſ̄ꝑ ſparare ſ̄ exiſtēs rei futuræ ꝑ abſolute poſſet ꝑ̄ in quo ſtet inſtanti temp̄ enuntiare uere deſſentē coexiſtentē rei futuræ cū deo. ſ̄ in ſtat ex ꝑ poſitione. quia ex ſ̄. ſ̄ſequens ſ̄ ſequentis ſ̄ dabile ſ̄ omnia magis etiā nabunt ē dabile ſ̄.

Ad ꝓm pbāo nostrū ſens.

ſ̄ ſ̄ſe formā alternitatis coexiſtit ſimul omnibus nūquā ſtingentibus et nō prīgnū ſ̄ alteri ſ̄ omnes res nūquā ſtentes coexiſtunt ſimul alternitati et nō prīg una ſ̄ alteram ꝑ nō ꝑt deuſſe ſimul coexiſtere rebus nūquā ſtingentibus quia res nūquā ſtentes ſint ſimul coexiſtentes deo quia ſequitur ſ̄ ſimul coexiſtentes nō ſint: ſ̄ nō ꝑt deuſſe inde ſtare q̄ rebus quia ſequitur res non ſint indiſtantes adēs q̄ res ſint ab inuicem diſtantes. ꝑ̄ cum una res coexiſtit deſſentē nō coexiſtit alteri deſſuturo q̄ ſ̄ſens et futura ſtant ſe ut prius et poſtea ut ſequens inquouis inſtanti temp̄ ꝑt dici omnes enuntiabiles coexiſtentes deſſentē diuine alternitati.

Ad ſ̄ aqua ſcinditur totalit ſ̄ aqua ſ̄ ſ̄ ut ſ̄ alternite diuā Anſelmī i Mono loḡ cap̄ 22 quesiuam ſumma eſſentialis ſ̄ neualis neceſſitas exigit nullū locū aut tempus eſſe et nulla ſ̄ nō locū aut tempus ꝑhibet omnē locū aut tempus ſ̄ ſimul totam addeſſe neceſſeam ſ̄ ſimul totā omnibus locis ac temporibus ſ̄ ſentes. ubi ſ̄ ſermonem de ſ̄ſentia dei et prīe de ubiquitate ſua iudicabit ſ̄ audiat Anſelmus aug̃ 19 ſ̄ ſcam ſ̄ ſ̄ doctōrē ſ̄ ſententiaꝝ cap̄ 6. ꝑ̄ ſens ſ̄ ſcripte et futuros nos mutat hāc nō deū q̄ dicimus ꝑ̄ ſentē tenere cōdicē ſ̄ ſcripte tot qui ſ̄ futuros tenebo. ueniens ſ̄ itaq̄ deus tenet et ſ̄ tenuit

ac tenēbit

tenuit, teneret deo ꝺ̄ abſq; effectu diuinorum finis non ſit deus ꝺ̄ns
eſſentie futurę deo ꝺ̄ nobiſq; et uerꝺ̄ ſi ꝺ̄ deus ſit ens ꝺ̄ns
ꝺ̄ ens et iddirectiuum. Aue. pſatorio ꝺ̄ ꝺ̄ aſſumpto et ꝺ̄ſinge
cubus quest oppone ad ꝺ̄ ad ꝺ̄ et aſſumpto infinitis et ingrediendum
nexus ꝺ̄ pleni ꝺ̄ſinitur uerbum poſuit inſtituere ꝺ̄ ſubſt ꝺ̄
omnium immutabile, ubi non eſt fuit, et erit ꝺ̄ tantum ē ubi ꝺ̄ſinget
ꝺ̄ ꝺ̄ſum ꝺ̄ſum. immutabilis ea et mutabilium? nuaꝺ̄ iddiſſe et
et anni hui non deſcribens. ee Aue. non obſtante mutat ꝺ̄ ſemulo ꝺ̄
abſtinuit ꝺ̄ ſubſtantia ꝺ̄ temp ꝺ̄ reby ꝺ̄ſentia ꝺ̄ſum ꝺ̄ſentia ante
pura. ꝺ̄ exponi non uider immutabile intrinſeca apoſtibile
mutat extrinſeca. ſum ꝺ̄ Aue. inſerit extitit ſimultaneam
ꝺ̄ſentia reby extrinſeca. ſum ꝺ̄ creatura ab ꝺ̄ ꝺ̄ſi ſine
fat intrinſeca ꝺ̄ ꝺ̄ſentiae reby ſucceſſiue fluentibus in ſuum
ni ſentę nec eſſe. Durat modus intrinſecus.

Addat Nauarrus ꝺ̄ſtat in natiuitate, initio, deus
temp ē. non erat, et erit huic noſtri temporis et fluxus mea
ſumenta ꝺ̄ - ē in rem cum ꝺ̄ dit Greco ꝺ̄ generalibus caſu no
non poſſe humana mente dei eterni tate plene cognoſcere q
aliqua ſtinue temporis fluxui meritꝺ̄ eterni tatis ſucceſſione
temporali, ut reꝺ̄ nulla ſit illi ſucceſſio, ꝺ̄ permanens et ꝺ̄
ordinatus reby fluentibus ſucceſſio cadit ſtante ſub ꝺ̄ſ et alii pluree
apud patronos noſtros ſentę relatus ſuę. ꝺ̄ſpluralis
ꝺ̄ſonia eorum ꝺ̄ſtinat facile ꝺ̄ſentia, obiectiua tradue
ꝺ̄ abſq; ſui non poſt deſuperioribus.

Dehinde ad ꝺ̄ ꝺ̄ q eternitas ꝺ̄ſinit aduersio
ſ deſolate ſtans ſi interminabilis uita tota ſimul exp
ſecta poſſeſſio; quare deus meritꝺ̄ eternitatis hꝺ̄ ꝺ̄ſimul ex
ſtere omnium abſolutam abſq; ulla ſucceſſione partium no
ſolum uitę et omnę ſuę exiſtentię (ꝺ̄ſtinctis hꝺ̄ et ante electis hꝺ̄
tota ſimul ſolum durat ꝺ̄ poſt habere ſine
ſine ꝺ̄ſtinctis temporis extrinſecus durare ſucceſſiualiter:
nec alter mihi ſtetit hꝺ̄ indefinite eternitatis poſſeſſio
ſimultanea et ſtata totius uitę dei ꝺ̄ſimultanea exiſtentibus
reby reby ſucceſſiue futuris. ꝺ̄ſtinctis ſcitꝺ̄ Boetius ꝺ̄
ſuis interpretibus definitionem ꝺ̄ ideatur interminabilis uitę
plenitudinem tota pariter ꝺ̄ſtinctis ꝺ̄ſtinctis ꝺ̄ſtinctis ꝺ̄ſtinctis
futuri ꝺ̄ habet facie ꝺ̄ſtinctis fluxerit fuit et manet ee

ẽ ure ꝑ hẽ ẽ id ꝙ ꝺ neue et ꝙ ꝺ ꝓl ꝑ ens ꝺ hẽ tempꝰ hẽ
tere et in ſ in itate tempꝰ mo hẽ ẽ ſ tempꝰ hare ꝑ ſente. eadẽ
est ꝑ ẽ ꝙ Anſelmꝰ ſuꝑ cap 2 ꝓponens hanc ꝺ ſ cultatem
quam ꝺ et alig ꝺ ctus ſimul in ſ in itate ſ ſ temporibꝰ ẽ ipſa tempo-
ra ſimul nẽ ẽt ẽ ẽ. Et ſ ꝓ ſ ponendo ſcꝝ ꝺ ctus in ſ in itate ſ ſ
ꝓ ribꝰ partim et ſucceſſue, ſubinfert ꝺ ẽ ꝙ ꝺ ctꝰ ꝙꝺ
fit et gſt ẽ ens ꝛnitas nõ ẽ tota ſimul ꝙ ſ ꝑ ribꝰ
ex tenſa ꝙ tempora lꝝ ꝓ ẽe. ee ſ ent ꝰ Anſelmꝰ au ꝺ ctꝰ
ſimul in ꝛnitꝰ ꝙ ue ſ ui aut nõ bene ꝺ ſ init ꝺ ẽ ternꝰ
ta ſ ꝺ ẽ.

Pꝛeꝛ ꝙ u ꝺ eus cõgnoſcit hoc ſ nũ et illud et ex ſ ſ it
ſ hoc loco et ille ꝙ ꝰ et immenſitate ſimul et ꝛequate ſeum
ꝺ enũ ſ ſ ens; ſ ẽ ex ſ ens ſ hoc tempꝰ et ille ꝙ ꝺ ura ꝰ ẽternꝰ ita
ꝓ ꝺ ſimul et ꝛequate ꝺ ꝺ enũ ſ ſ ens ſeum ꝙ ut ẽ ſ cognoſcunt ſi-
mul omnia ſ ũ gnenſia et ex ſ ens ſimul in omnibꝰ loꝰ ſ; ſ ẽ
erit coex ſ ens ſ imul omnibꝰ temporibꝰ; ꝙ ubicunq; ſ ẽ ſub-
ſ iens erꝛa, ẽ ſ rali eſſeny ſ ꝺ cum ille ſ: at ꝺ eus et ẽternitaſ
ſ ẽ quaſi ſubꝝ ẽ erꝛa ex ſ tendo in omnibꝰ temporibꝰ ſ ẽ ſimul
et ſimul ẽ eſſeny ſ rali ex ſ tendo in omnibꝰ temporibꝰ.
Sꝛ ſ ent ꝰ ſ ũ ẽ ne ꝙ ura ꝰ modꝰ in ſ in ũ ẽ ne ꝙ ei ꝛ ꝛ ent
ſ impoſſibile in ẽ ne ꝺ modꝰ in ꝺ ibꝰ ꝙ ue ẽternꝰ, ſ ꝺ ẽ
ne, et ẽ ra ſ ne ; ꝛes ſimul ꝙ ura ret ꝺ ẽm ẽternꝰ, ſ ꝺ ẽ
ne et ẽ ra ſ ne ; ꝙ modꝰ ille eſſentiale eſſe ſ ẽ ꝙ ue ando in ille
tribꝰ ꝺ ibꝰ ſ t aggregatꝰ omnis modꝰ ẽ ſ fluenꝰ ẽ ſpatꝰ ille
ꝺ ẽ ſ ; ſ ꝺ ẽternitaſ ẽ ſimul in ꝺ es equalens omnibꝰ ſ o-
ri ſ ſ ẽ ꝛes ſ ũ gnenſes ſ et in omni tempꝰ ꝺ ria ẽ ꝺ eus ſ ne ex ſ it
ẽternitaſ ẽ ſ it ſimul in omni ꝺ ria tempꝰ. ꝙ ꝛea obſt tem-
pora nõ ẽ ſ imul inter ſe ſimulque in ſ in ũ ẽ ne temporali ꝰ ẽ ꝺ eus ꝙ ue ẽternꝰ
ſ tat illi ſ ue ex ſ tat ſimul; ſ ẽ nõ obſt ꝛesſ ẽ ꝺ ant ia inter ſe ꝺ eus
ſ ſ t in ꝺ ſtantꝰ ſ abilis ſ. ꝛ ee.

ꝙ ee ſ at ſ ſ ũ ea ſ ꝺ ia ſ ꝺ eus ſ ẽternitaſ ee ſ imul
in omni ꝺ ria tempꝰ ſ ẽ bum ꝛ ꝺ ialꝰ nõ ẽ ſ ormaliꝰ et actualꝰ ſ
ꝙ apud omnes ꝓꝓ et theologos ẽternitaſ ẽ ꝺ ura ꝰ ſ ui ſ ꝺ ẽ ſ tempꝰ
ſ ẽ immenſitaſ, ex ſ tẽ ſ rali ſ ſ ẽ loco, et ſ ei a ui ſ ioniſ ſ rali ꝛ ẽ ſ pon-
ſatio: ꝙ uare ut eſſet ab ſ ũ ẽ ponere ꝙ ꝺ ẽ ſ ũ gnenſ ũ ꝛ ꝺ ialꝰ ſ imul
ſ rale ẽ ꝙ ue ue; item immenſitaſ ꝛ ꝺ ialꝰ ponere ind ui ꝺ uam
ſ rale ẽ ꝺ ui ꝺ ua et ẽ ſ trinꝰ; ita ab ſ ũ ẽ ponere ui ꝺ ẽ ẽternitaſ
ꝛ ꝺ ialꝰ ponere ſ imultanea et ẽ ſ trinꝰ ſ rale ẽ ꝙ ue ue et ẽ ſ

ſ trinꝰ

et extrinsecu. Q° q̄ sic nō esset durat° dei d'uersa ad durat° creatu
re. 3 q̄ absq; urgenti argō tollit° deo modq durat° ambidex
trū q̄ p̄ferat maiore & pfectiones; q̄ mō subsumat argmā p.
uenda.

Concludit pbat° nostrā gentē.

Ratō apparēs p̄t ex. q̄ uidelicet q̄ aeternitate p̄t
simul indistans tōtū durat° aeū q̄ durat° distans tō. q̄ ē p̄imme
diate indistans deo aeū tōtū durat° distans tō, nullat° ipsa reperiā
tur ali° durat° tocū theologum explicare attribuendo
tum maiori p̄fat° possibili q̄ est explicando aeternitatē dei q̄ sic
explicata mō importat pfectiones q̄ explicata p. coexistentē
successiua q̄ explicat° durat° creatus. ut ens successiue
et alia attributa relata ad extrinseca.

Postremo q̄ dicit° quat modq loquendi Patres q̄s
adducit mystic° et alios q̄ quos adducunt theologi Albert et nostris
doctoribq asserentiū durat° dei tōtū alitū considerando q̄ durat°
aeū q̄ p̄teritū et futurū et tum q̄ tunc tempq permanentis esse simul
ut mō mensurā aq̄ patrū intelligendū est ut ignorā dum nat° nō con
uenit oppositū patet.

Ad iam obiecta aduersq hanc pbat° et doc
trinā. Deus existebat ante mundū q̄ deus nō co
existit simul omnibq rebq; nam ubi é prius et posterius nō é ibi
existentia simultanea. Sed deus hodie nō coexistit tempi
q̄ prius et in die hodierno q̄ crastino et nō simul. pluresq
gent aris ppria loquendi et nō metaphorice apud q̄s libus q̄
solū agnoscuntur indes existentia simultanea inrebq.

Ego ū dico sicut aris durat° intrinsec aeternitatis
nec aris durat° extrinsec tempi imaginarii ocdo aris. q̄
deus est in tempe tum aeternitatis intrinsece. tum p̄existent
tempi extrinsece: q̄ aeternitatis q̄manentia et simul; p̄ce
existentia ū in tempe. successiue. quam si aggregatu existentiaꝝ
uarietatem assimilit creaturaꝝ extrinsece existentiaꝝ insimul; sic
aggregatu ex dei existentis et tempis successiui potest assimilare
deus existentie in tempe extrinsece. at aggregatu ex dei existentis
et tempis successiui nō est simul q̄ successiue q̄ existentia dei, nem
pe extrinsece post ea successiue nec obest durat° intrinsece du
rationi extrinsece; q̄ ens q̄ creatura durat q̄ modq intrinsece
adhuc durabit extrinsece indie hodierno realiq̄ durare

idē reali nō est q dicens modo intrinseco existere nō potest ee
ab q̄ idē reali haec dicens existere modo. q dicens simul existe
temporis realis extrinseci reiterans. Sicut existere
simplicio hat duplicem denominat existendi ibi, alteram
intrinsecam amodo ubicati, alteram extrinsecam alicui extrinseco subie
alicui imaginario aque bene dicatur denominat ut bene
notavit D Mox Leuf dp 4 q̄ voluit deus ab eo
sent 3 d 7 q̄ uis sit incommunicabilis nō accipiat fuit et erit
q̄ tamen: sit pōt communicabilis tale tempore ig̃ uerat nostra
mortalitas, nō mendacibus dicimus et fuit desierit et erit defu
turo ut q̄ sit nemo tiente q̄ deus hodie nō est existens eos
durat extrinseca tempt hodierni recte, durat intrinseca aeter
nitatis q̄ q̄: q̄ durat extrinseca tempt q̄ crastini nō est simul
hodie et eos sit extrinseca aeternitatis. q̄ in vulgari lo
quendi more ea q̄ supponit durat extrinseca tempt q̄
fuit facit, q̄ ipsa durat simultanea aeternitatis idem ea
q̄ absolute habet esse. q̄ deus salmanticae nō est roma
q̄ est sententia dei salmanticae quia pdenominat extrin
ca diuidua q̄ hat deus ab existe ciuitatis salmanticae et
romane nō sic pindiuidua et intrinseca q̄ hat a sua im
mensitate quod substituit eum salmanticae et roma; sic
ni bene dici deus salmanticae ee roma et c.

Obiicies 2o rae stingentes nō est simul q̄ nec
deus ee existit illis simul. hanc diluas q̄ ibi opponit
Andreas sup ad quē nō verbi gratia dicit q̄ sequens
q̄ durat dei nō est creata, diuidua et quotidiana fratis q̄
posita simul et indiuidua fratis. virtualis aeq̄ quotidiana
et diuidua ut immensitas fratis indiuidua, est diuidua
virtualis impte distantiae q̄ exigit indistans omnes
presentiae localae rerum existentium in mole distan
tes. quare et hic ubiq̄ nō est bona, nec est indistan
tiae q̄ deus nō potest ee indistans abillis, itaque
sita inaequalis: nam et deus meritis immensitatis tuae
existit adeq̄ diuidue partibus distantiae locatis
meritis aeternitatis praeb distantiae durat. q̄
immensitatis existit aliqua similitudo inaidetan
gelo creatis, aeternitatis sui in nulla entia creata,

pasan

parue p̄ obst q̄ ut verbis Aug. sermone 3ō
in fine quinq̄ finde op̄ sus q̄ nō inuen̄ hi
mis studiose, seu pbare nō quem, inuentu q̄ tempo-
rales sūt multi dies q̄ eternitati p̄ sūt p̄ transire
Diuina nanq̄ attributa nō sūt metienda cum his, nec
ideo uerius ea inde q̄ similius ea nobis
uicinius ea idea p̄prio rudes. p̄ter hoc ī sent̄ asserente
Aug. modu p̄sul nō de quinq̄ tempore esse
Diuinit̄ p̄ modu indibile coexistere simul tempori
quelibet, deq̄ ut nō dicemus.

obiicies 3ō si impossibile deus esse et deus
ea hodie nō duraret q̄ tum p̄manens, i. semel, semel
q̄ deus nō duraret simul omnia tempora succedua.
Sed. tantu duraret durat̄ intrinca eternitatis nō ut du-
rat̄ extrinca temporu quelibet fluentiu. item dura-
ret omnia tempora durat̄ intrinca eternitatis
et nō duraret ex̄ q̄ supponit̄ eternu ex̄ q̄ suppo-
nit̄ ut interitu indie hodierno q̄ impossibilis
cum sit ipsa pāt eternitat̄ q̄ essentialē supponit̄ u-
tam intrinsecabiles hoc sine tpe, interitu ue du-
rantes

obiicies q̄ deus duraret simul omnia tempora.
possit creaturo unu sole d̄ tannu duro simul ppriadurat
p̄uente des potestate absoluta modu indibile ex existente
essentialē uni dei aut asse: sit coexistit spatio diuisi
ubicat̄ diuisi at hoc uidet absurdu q̄ nego sequella qui
mea sent̄ ppria durat̄ creature nō eodem: sit exista
successiua temp̄ cum existent̄ permanenti dei ingent̄ u
proponente durat̄ modu, alt̄ aliut, alii negat. Salem
id negandu nō est q̄ indiuisio et simultaneitas modi
sit impossibilis cum diuisione et successione temporis
modo neget q̄ sit impossibilis cum plena et pfecta dominio
dei ut uolunt plures. postremo

postremo q̄ deus nō coexistit permanentiales
omnib⁹ et ubq̄ ineodē loco q̄ nec eternitate omnib⁹
ineodē nunc et simul. Sit p̄ negatu aut ineodē loco
trinco spatii diuidui cedo, ineodē loco intrinco ipsi⁹
immensitatis nego. Similit̄ sit negatu sequens ine-
odē nunc et simul extrinco tempi successiui cedo. ineodē

cessure dicunt ꝑ eternitate ꝑ sensu dabq; extrapponi ea ꝑ du-
rat⁹ ut vidimus dicq; Aureoli aput Gabrielem ꝙ vedit diserí-
men inter eternitate et immensitate ꝙ eternitas dei
ad ꝙd durat⁹ infinita hat posseum fruli ꝑ io addesse omni
bus temporibus dicq; immensitas addesse omnibus locis seu
ab tempora sint essenti ab quesiuncula caui ꝓmendo
hr essenti eternitas addesse partibus existentibus et nō existen
tibus alicui essenti ab quesione, et tempus abstrahunt, imme
ditate ꝑ partibus locis existentibus aliud dicunt ꝙ Sotabilles
ꝑmanent abstrahunt. Sed plenior videt nostra Solutio.

Ad ꝙ hoc dicendū essent simul vere, antiqui
existit in eternitate antiqua nō existit in eternitate
ꝙ tam existens antiqui ꝙ ei ꝙ ab in tempus ꝙ ab
in tempus existunt in eternitate dei. Ex ꝙ negatiua est abso-
lute falsa, ꝙ malignat in neg et absolute ꝙ tota destruit
existens ꝓpria eternitate. iqua unicuiq; in aeternitate vera antiqui
existit. Ad hoc vere simul in eternitate antiqua
obiectu, antiqui dicit idd obiectu ꝙ ab affirmatiua ergo ab
affirmante ꝙ dicit ꝙ dicendū nō sint ꝙ dicendū simulta
eternitas equalem virtualem quesione Sed simultas tempora
lis omnino indebita. item hoc antiqui eternitate existit
antiqui in eternitate nō existit ꝙ negat opposita ꝓpria
ante eternitate, Sic ens nō destruit existit absolute tota
eternitate, Sed aliqua ꝓpria temporis respondent totis eternitati.

Ad huius fruit unum instans dependentis antiqui coexistibus
hodie erit unum dependentis antiqui coexistibus, namq; duo de
pendentis in instanti antecedit ꝓpria dici dependentis in instanti ab
quenti negatiue, ꝙ nō dicit dependentis in instanti antecedenti
Sic ipse cardo durat ab antiqui in tempus instanti antecedenti
quia nō est alicui sequenti, Sed si ipse durat eternitate de ꝙ
tempus manet eadē in quenti ab instanti. ut ab existit antiqui dicendū
dependentis in instanti sequenti opus erat ut ꝓpria in tempus et signa
nere durat ꝙ enuntiabile fuit dependentis in instanti antecedenti.

Ex ꝙbus nō omnia argumenta explicant facile ex dicta
nis, ꝙ in superioribus dictum. item quando ab negatiua
solubilis dicendū ab affirmatiua ibi in sensu quia ibi tribuunt
diversis ut ubi quem tribuendo affirmatiue ubi ꝓpria existit
rei dependentis in quinto tempus in quo sensu ea affirmatiua sunt
falsa omnes ipse Superiores de aliquibus tamen totaditionis
ne vere ea, an in sensu solubilis eternitati divina ponit
enuntiabile, ꝙ tunc ubi ea vere denominat et ꝙ dicendū dicit

Sect

7061

eternitatis dei. Si enim aptus non existit deus sine
quo fallsumē aberesse coexistere deus sensui. Si quo nē abe-
esse quo sensu deus sensui quo ab aeterno et sensu non uere enuntiat
ee. deus sensui. Si neque sequens si prioritas fuisset, ff
et coexistentia deus sensui fiat solum nunc aeternitati neq; sequ
si prioritas fuisset inobiicitur, et coexistat si ei nunc sensu uidet
si mitr di si neque ans ei ospiratur. non existit deus sensui
si sensui inuincē appia durat uidet; si sensui extincta ae-
ternitati neq. Si neque iter ans quē ospiratur. nē
ab aeterno, aeternitate successiua sensui uidet; aeternitate
si mutuanea dei neq. ut stat ad neq, et superius ut explicat
uti solue, et doctrine.

Si nec stingentiae non stat si mul inuicē pree.
stat si mul in aeternitate. nexq stat simul uni stat si mul
inuicē, in stat aequē nec stat distantiae inuicē. nē stat indi-
stantiae alterno quē et si immensitatis dei. Deinde si
si nequit ans nō stat si mul simultate temporali uidet, si
multate aeternitatis uirtualis successiue neq. exquo patet
et ei probat quē stat simul uniuerso simultate aeternitatis di-
uinae nō stat si mul inuicē simultate temporali, et stat
indistantiae ades si successitate nō stat indistantiae inuicē
si pprietate ubicat quę explicat qualis infinita essent simul
si stantia, sed item et ei privat quod solet opponi fuit doctrinae

nimirū si multate aeternitatis equalem successiuae temporali infi-
nitae nō ut simultate temporali, sed ut uirtuali indibili.
Si deus uirtus est si sensui uero uerbo nō existenti ei, si prioritate uerat
si nec est si sensui illi indurat. quia stat si hat immensitas spara
bone uere existenti ei, uero, in actehi aeternitas, sparat
existentiae durat. Si deus si immensitas nō coexistit
uerbo extra pprietatem locuet ubicat si quae si aeternitate extra
pprietatem durat. Si neque ans. nō est actus actualitate durat
temporali uidet: actualitate aeternitatis neq. ad si ei
si neque ans, si extra pprietatem ubicat intelligas nō ee. in
ee. si sensui uerbo ni si si prioritate ubicat dist ipsi si intrinsecus
neq ans, quia ut tup si dixi ei si indistans areb si pprietate
earū entitate. Si intelligatur nō ee. si sensui uerbo si uero
si stanti appria ubicat earū hoc est intra ea pprietatem
posteriorem ue uidet ans. quo patet admitto neq; quia nec solue

De scia dei 7

Deus vid. de futuro ꝺ̄ vrate ꝺ̄ immediate, nouit ꝺ̄ obiectiue ꝺ̄ vrata ꝺ̄ scia ꝺ̄ futuro ꝺ̄ vrate temp.

hoc affero ex Suario lib. 2. de scia futuror. cap. 8. vbi ipse Ocham lib. 1. Sent. dist. 38. Arriaga tom. 1. de Deo Alberto Magno Albert. Pisan. Mayron. Bacon. Buccan. cap. 10. q. 6. Albert. q. 2. thes. et 4. prio. pro. lib. 2. sent. dist. 22. Mayr. de scia cap. 11. hæc tria tenet ꝺ̄ pro eap. 8. Petau. tom. 2. de Deo lib. 1. cap. 2. Mahin. tom. de scia et sequentib. Ocham. et Arabica. in 1. dist. 38. q. 1. art. 2. q. 2. ex reliq. nominatib. qq. quod dicit in 1. dist. 38. q. vltio. distinguendo cum suis, dicit se sabre de tali no. 39. et 47. et omnib. fere nostri recentioribus.

Cuius probat. pendet ex duobus. alterum est possessori quia in nobis creata immediate obiectiue medio cognito ex obiecto dependenter (scilicet tali non scito medium mouens ad illa in sua specie impressa) alterum futura habere esse sua temporis veritate obiectiua determinata. hoc videmus tam de Deo, quam de Angelo et de omnibus scientibus ad relata. illud autem constat ex dictis quia Deus immediate vere possibiliter, et stabiliter ex diuina scientia Dei immediata futura cognoscit. Ita quia ex virtutibus magnitudinalibus, quas agnoscunt theologi in nobis una cum diuina actione fui, et respicient omne creata possibile. nam si affectu voluntatis diuina potest hanc obiectiue determinare, non est quare non possit idem hanc ex diuina scientia.

Quo, si esse obiectiue futura habent veritatem obiectiuam determinatam pro sua diuina tempore. Sed Deus cognoscit immediate omnem veritatem obiectiuam futuram. Deus cognoscit immediate futura in veritate obiectiua determinata &c.

Diuina veritas futurorum contingentium determinata ab eterno est talis diuina temporis ergo ideo non est cognoscibilis ab eterno non est talis diuina temporis Sed consequentia non est ope. actual. pro tempore veritatis obiectiue ut res creata terminet cognitionem diuinam ut videmus Deus prudenter de hinc quia veritas

futurum hem existit praesens in aeternitate
dei ut vidimus § 3 denique quia cognitio immediata ve-
ritatis obiectivae futurae nullam continet imperfectionem
sed potius maximam perfectionem. Ulterius assequi cognitionem ae-
terna obiecta quae sunt posita procul in omni distantia
temporali quod dum nihil praeuadet oppositum potest
cognitio divina attingere veritatem creatam quantumvis
absentem et futuram praeterea independentem divinae
scientiae ab obiecto creato; cuius argumenti meminimus sectione
praecedenti § 2.

Hoc assertum oppugnant argumenta quae fiunt
adversus cognitionem immediatam dei in obiecta creata quae ex-
plicata manent dispositione: item quae fiunt adversus ve-
ritatem obiectivam detractam futurum; quae explicuimus
dispositione 14 dialectica sectione 4. Deinde quae adversus scientiam
intuitivam obiecti absentis; sectione praecedenti § 2. denique
testimonium divi Thomae quaestione 12 articulo 5 his verbis aliquid
a se videt non in seipsis sed in seipso in quantum essentia
sua continet similitudinem aliorum quod exponit dicen-
do negare S. Thomam cognitionem creaturarum per species creatas si-
ve in creaturis tanquam in medio quod sit prius et species
impressa ipsius non vero cognitionem immediatam habitam in creaturis
tanquam in medio quod sit ratio formalis obiectiva tantum
absque influxu speciei quomodo eam ponimus in assertione
praesenti.

Ex quibus colligere adversus resentiorem cognitionem futurum
independentem esse ab eo quod futuritio ponatur actu ante
actualem praesentiam eorum ideo quod opus non fuisse moram
facere in explicando futuritionem rerum; de qua satis in
dialectica supra. Ratio est quia ut deus cognoscat immediate
futura sufficit vis infinita cognoscitiva dei et ve-
ritas detracta futurum per sua temporis differentia ut constat
ex superioribus quod quod sit veritas detracta futurum

ante illam

ante illa dicti temp⁹ poterunt res adeo immitte. vagos
ei

Dp⁹ an et quom⁹ p̄ protest. dens fabrica subdite
hanc dp⁹ venit P Mol.; antiquissima si hu
olo eo⁹ no memineruent illi q̄uentes forte ante vat⁹ defu
turis subdite q̄ defunctis absolute. in p̄ quib⁹ mox
uenerunt caterua hom⁹ illi, in thom⁹ illos p̄ mol
nostre societat⁹ tot aggr. omib⁹ q̄ adeo elaborauit in re
p̄ temp⁹, ut quilibet sit campus in quo posteriores queat
nouū aliq̄ seminare, vix q̄ locus ubi ponit⁹ in futura
alicui⁹ in latitudine inuenit⁹ suum colligere. ideo neq⁹
tis in huius dp⁹ tam exit exemplū seu tot⁹ mala expiat⁹
tribuere q̄ breui⁹ indicem offerre essent q̄ maiori luce
uidere possit apud nostre societatis scriptores

Sed⁹ 1 q̄ sit diuisibilis, et q̄ diuisibilis
p̄ ente

futuru⁹ subdite. dein q̄ fieret unu⁹ q̄ aliq̄ ent
dit⁹ nec existerent, ut hic q̄o i vide, q̄ fieret
q̄ existerent aliq̄ uocat⁹ q̄ sit⁹ negat⁹ a futuro abso
lute q̄ futuru⁹ subdite p̄ fiendi ab existe absolute
futuri causa et q̄ dit⁹ onis; absolute ei positue
importat existe absolute futuri dit⁹ onis actualis.
Dic. p̄ fiendi ve futuru⁹ subdite nō ei⁹ ne aree existe
absolute dit⁹. q̄ unu⁹ res e futuru⁹ absolute et q̄
multi futuri subdite q̄ unq̄ alter existeret et q̄ po
sibilis. dequo sec⁹ s. futuru⁹ subdite aliud cum
que dit⁹ hat nece⁹ connexionē ut si q̄ l oriat⁹ fuit
exit: aliud cumque dit⁹ hat connexione solum
liberū et absolute ut si Petrus uocat Rbit.
ibit⁹ trouer. ante endue ex positat subdite
futuru⁹ pot⁹ ei⁹ generis q̄ absolute futuru⁹ posteri⁹ vis.
q̄ sit liberū et absolute futuru⁹, nam in habitare
apud omnes deus sed simplicis intellig⁹ q̄
hendere effectu⁹ causa secundar⁹ subiecto dit⁹ q̄
fiberant omnia requisita ad agendu⁹ at defuturi

Professis Ubalden apud eundem p. erice
sup. q. qq adiunge Machin. tr. d. p. 33 sect.
2 philipum fabrum d. p. 54 cap. 5. interpretan-
tem hoc tum pro nostra sent. Diotalerium in
opusculo de scientia conditionata. denique ex do-
minicanis Dominicus Soto, Albarez et Ris-
polis apud p. erice sup. n. 10 qq adde Albel-
dam tr. d. p. 44 sect. 2 Nasarium tr. controversia
et omnes eorum recentiores in quotidianis disputa-
tionibus

in 2a parte quod his nostris temporibus
8 magis controversae concorsae recentiorum thomistarum sent.
scientiam futurorum sub conditione fieri adeo in decreto efficaci di-
vino absoluto ex parte subiecti, et conditionato ex parte obiecti
quod sect. 4 exponemus repugnare quoque eiusmodi notitiam
independenter ab eo decreto sive antecedenter ad illud. princeps
huius sent. patronus videtur fuisse Albar 2o de auxi-
liis d. p. 1a nam Ledesma, Cabecudo, Ripa Ber-
dum Navarr et alii relati a Suar. prolegomen 2
de grat. cap. 1o ~~[illegible]~~ ipsi sentimentum non recurrunt
ad hec decreta recentiorum; imo Cumel et Cabre magni
tho pronuntiant illa frivola et ridicula apud eundem Sua
sup. tn Albar sequuntur Albelda et Naza sup. et omnes
recentiores tho qui in quotidianis disputationibus a scientia con-
ditionata quam plane fatentur solum ad hec decreta con-
ditionata theologi societatis vocant.

6. Societatis vero sent. semper cadit et una admittit
scientiam conditionatorum negans decreta thomistarum medium
in quo intellectus divinus futura sub conditione deprehendat quamvis
varia sit dum statuit medium in quo ea certo praesentiat
iusta ea quae diximus d. p. praecedenti de medio cognoscendi
absolute futura. ita omnes relati n. 4 tam do-
mestici quam externi exceptis dominicanis (praeter Soto
cum Cumelio, qui dedit probabilem thomistarum sent. 102

qđ ℓ ꝺe ſ. poſſ⁹ ℓ ꝑle q 14 aut⁹ 13 qđ ꝺi
ſerat illꝫ qđare deꝫ auctoritate paruꝫ curandu
ineandꝫ ſentᵉ uocat meritꝫ quar qđ⁹ 10 antiqui
thes⁹ negantes cognoſc ꝺeꝫ abſolute futura inde
ueri abſoluiſſe x. ℓ ſtat qđ ex ꝺei auctoritate
et ꝓbabilite ſentᵉ ꝓdicati ꝺominicani ſentᵉ ſi qđ
ꝺi ꝺominicani tantꝫ hᵗ 3 aut 4 patres nouiſſi
hᵗ illa fere quadraginta nouiſſimi ℓ
Sextᵘ q⁹ ꝺeus certo et euidenter ſcit fu
tura ſubdit
Hec aſſert⁹ ꝺ⁹ antiquiores thomiſtꝫ q iam aduer
ſarꝫ Albar et Albertꝰ ꝺei omnia certa et ſacra
ſcripturæ et patribꝫ ſatisfecerꝫ ſtat. oppoſitum ꝺei
alumet parum uera: ab ꝙ ſcripturꝫ aliqua uidꝫ
aptꝫ intellꝫ ꝺiuinæ ſ literæ, et bene plerumq
doctrinæ patrꝫ et ſatisfaciendum diuidꝫ prudentiꝫ
ordini ꝙ ꝓfanitꝫ ꝓbare cenſura, mo l'una pe
riculoſa fidei et nil ſalꝫ ego ab aut. ℓ inſanibi
mus et querꝫ ſ. Bima.
Pꝛ⁹ autoritate ſacræ ſcripturæ ꝺa mat 11
et luce 10 ꝓdicit⁹ ſcio ℓ et ſi ꝺicis ſ autumo ſpeciem
tia ſi ſalꝫ ſuiſſent apud eos uirtutes q ſacræ ſt apud
Chorazayn et Bethſaida. ℓ regꝫ 23 ob ſi ꝺeus ꝺauid
aſſaut ſi manerent i Cilla, tradendꝫ ſi acciliſſ
ſi eos nō ſuſtinuerꝫ, ieremie 38 ſedecia regem ire
ſtumere ſuum, intꝫ cetera ſi ex ierit ad principes
Caldeoꝝ ſ. autꝫ 22 nō nouiſti deus ieroboſimilꝫ
timoriꝫ oppi ex Paulo ꝓdicante, exodi 3 nō ꝺimi
ttam regem egꝫ populꝫ iſrael niſi qualiꝺaꝫ ma
nuꝫ: 3 regum 11 filios iſrael certi ſi me ꝺeſe
rendos ꝺeo in manuꝫ iſdolorꝫ cultuꝫ ſi ingrediant
ad mulieres alienigenas. exechiel 8 ſumus
uersi oculꝫ meos ꝓ ꝺiuꝫ exechiel ſi mitterer
ad populꝫ ignotæ linguæ et barbaricæ gentꝫ

n⁹

9 Quod omnia testimonia et alia quam plura apud
Suar, A. Rub. et Erice connant interpretari ad
versarii 1° de cognitione coniecturali 2° de loquutione exage
rativa et hiperbolica. Sed contra utramque interpretationem
facit 1° opposita intelligentia patrum quae apud eos sed ad
videri potest 2° quia non est quare et a proprio et sincero
sensu extrahantur testimonia scripturae ad
sensum singularem et improprium, praesertim ubi sensus
proprius magis favet intentioni loquentis et indignus
non est eius nobilitate et sapientia. 3° quia alias absque
iniuria divini testimonii posset quis dissentire
futuritioni eorum quae illocis superioribus deus praedixit fu
turam ut exhibeat. quod tamen teste Aug. Mat. 11 esset haeri
legum. Praeterea quia 1ª interpretatio ait Stapletonius in caput
11 Matei esse propriam calvini et corruptellam divinarum li
terarum quia parat viam ad negandum certitudinem huius vi
sionis et pluribus vaticinationibus praefatarum quae possent
similiter interpretari de cognitione solum coniecturali item quia
in pluribus casibus coniecturae potius erant in oppositum
ut Mat. 11 et 1 regum, item quia notitia solum coniectu
rali non posset deus exprobrare Corosaim et Bethsai
tas ut ei erat in animo denique quia 2ª interpretatio non be
ne cadit in omnia testimonia in ea quae non continent
exprobationem quae autem favent his interpretationibus explicabimus
sectione sequenti.

2 Pro autoritate Sanctorum patrum de correctione
10 et gratia capitulo 5 ubi dubitans cur eos qui pie viventes
deficiunt ab bono non rapiat deus de periculis huius vitae ante
quam malitia mutet intellectum eorum Glogat ut hoc in potestate non
habuit an eorum mala futura nesciuit, et Respondet nihil
horum nisi perversissime et insanissime dicitur. Praeterea in caput
11 Mat. ait Deus sed certe poterat illos deus praesciens
esse lapsuros ante quam id fieret auferre de hac vita

ꝺ̄d alia plura in hꝛ eadꝫ. Degraꝺ⁹ et ꝺ̄n
arbitrio ꝺ̄ 23 ꝛ̄ſtitutꝫ int⁹ miſſer. ad diuinꝫ
p̄ deſt. i hꝛ bapt. ſatꝫ p̄ ſacꝫ ſelinquꝫ. hoc
uita quem p̄ ſe uitabeus impiꝫ ſpectuꝫ, alioꝫ
u ꝓp̄ hec uita nemalit⁹ mulct. inue. ꝺ̄ cauto
al. plura que teſtim. i tempꝫ ſper. Ingel. Re
mi. ꝺ̄. clumeni, greci, oriꝫ, nemeſ, hy
rilli hieron, damaſe, nigeri, et ceteꝝ
ani. ꝝ berbaſim noſtri ſcriptoꝛes et ſuſcep
ſendit ſuaꝫ p̄ſon. 2 degraꝺ⁹ caſ⁹ 8 redu. ꝝ
omia p̄ſſt adhuc capitla. 2 cauſ. ꝝ quem
ſſ. q̄ dare deus impoſuerit adam p̄ legꝫ, q̄ ſi in
poſſeſſ. ſi ebat ee uolandu? cur ea cauerit an
gelo ſet hoc, quod ſi ebat ſcutuꝝ, cur p̄miſ
ſerit tentari adam quꝫ ſ̄ noſcebat caſurꝫ?
2ꝝ cauſ. ꝝ mendantes ſ̄ mi. ꝺ̄ ergo eccꝺ̄
miſeri eoꝝ ꝺ̄ q̄ ſ̄ hom uult cu ſ̄ ſit reſpon
ſurꝫ. alios ſuaꝫ cu ſ̄ ſit reſſurꝝ ſ̄ ſcrip
cum e ꝺ̄ ſ̄ plurꝫ locꝫ q̄ ſ̄ nolit, prio
ꝛes reprobatuꝛꝫ ſ et plurꝫ ꝝ reſponſuꝛꝫ
preſcriptꝫ. 3 cauſ. ꝝ mirant ſingula
rem ꝺ̄ prudent⁹ ergo cauſ. q̄ ſubito rapiuntur
ta prig. ꝺ̄ commitant ſcelꝫ. ig̃ ſ̄ fit deus q̄ ſup
uixiſſent lapſuroſ, relictis ſuperiuſ ſuiq; ſe
ſcuris ꝝ. iuſtis et amicis ꝺ̄, quos ſ̄ noſcit ipſe
inlonepꝫ ſi uita, iuſtꝫ amictus impiꝫ mortis
roſ, atq; ig̃ ſiuant nonulli hiſtoꝛiaꝝ ſu
ge atq; ſ̄ ſuaꝫ ſuꝫ caſ⁹ 3 q̄ ea obrimeſcunt.
item menꝫ ſ̄ hoc nobis ſcriptuꝝ caſ⁹.
3 ſpes omuni hominꝫ ſ̄ ſuationꝫ quaſ̄ ꝺ̄
uſ ꝺ̄ani ſ̄ ſcriptuꝝ ſuꝫ ꝺ̄ deo ut ꝺ̄ cedat ea bona q̄ ſu
turꝫ ſſt augmentꝫ noſtre ſalutis ꝺ̄terne et ſue glo
rie diuine, auertat aut ig̃ ſſt impedꝫ futuꝝ ſ̄ ſe
mentes omnes abſeq; diuine inuentionꝫ
ſtab. ꝺ̄ite eoꝝ bonoꝝ hominꝫ ſ̄ ſuationꝫ q̄ ſpes
ſequunt eoꝝ ſuiꝫ humanꝫ. ut ſ̄ hoc ſcr.

2ꝝ

2° paralipomenon 2° cum ignoremus quid agere debeamus hoc solum habemus residui ut oculos nostros dirigamus ad te. Confirmatur quia naturali hominum instinctu quorogantibus quid facturi fuissent si hoc aut illud contigisset. Confidenter dicunt, id solum Deum scire quo revocat Sotus lib. 8° Summularum cap. 8 quos alumnos ad cognoscendum veritatem propositionis conditionalis permissivae casu quo adimpleret conditio.

13 4 denique per pluribus momentis rationum quas brevi perstringo. 1ª quia ad Deo inest vis infinita cognoscendi et futuris subconditione veritas obiectiva determinata ut ostendi disp. 14 dicti sect. 5. posita namque conditione non potest esse simul esse et non esse. Sed necesse erit determinate, aut determinate non erit cum non sit medium inter extrema contradictionis ergo si existat haec vocatio erit conversio; non si existat vocatio erit conversio. Confirmatur posita absolute vocatione existit conversio absolute et determinate ergo propriori ad existentiam absolutam vocationis, verum erat fore determinate conversionem si existeret vocatio, si quidem idesset cum eventu rei conforme.

2ª quia absque scientia conditionata negat explicari specialis gratia et benevolentia Dei erga praedestinatum in collatione vocationis efficacis et congruae, praesufficientis et inefficacis. cum utraque sit aequalis in entitate physica ut pono: quod futurum explicare non est huius loci.

14 3ª quia perfectio providentiae et praedestinationis divinae exigit necessario hanc scientiam et non praedestinatio teste Aug. de dono perseverantiae cap. 14 praescientia et praeparatio bene mediorum Dei quae certissime liberantur quae liberantur quae certitudo plane non potest haberi absque scientia infallibili eventuum futurorum subconditione mediorum. item quis neget pertinere ad perfectam providentiam quod possit Deus certo et infallibiliter vitare mala quae arbitrio creato possunt contingere et ipsum inducere ad bona quae in eo desiderat

imperfectam quae fore si quid eorum intendens in
casum et fortunam media relinqueret. Ergo dicendum de hoc
plura theologi in materia de praedestinatione et nos libro de anima
adversus novioris societatis improbantes necessi-
tatem huius scientiae ad praedestinationem divinam. Confirmatur quia spec-
tat ad dei providentiam permissio peccatorum at absque scientia
conditionata egre explicatur permissio peccatorum. Pro-
mittitur quia deus non permittit peccatum inducendo positive
ad illud, sed negando auxilia quibus homo scit operatur
et tribuendo alia quibus potens bene operari scit non operaturus. At hoc non explicatur absque
scientia conditionali. Ergo.

4 ad ultimum absurdo gravi. Primo non posse
angelos aut homines beatos consulere deum sup-
ponere quod ipsis evenirent in aliorum statu et sub
conditione quod haec tamen illa media exhibeant infinite
a se praestitutos. Quia scientia solum coniecturalis non su-
ffit ad satiendum eum appetitum et depellendum dubium
in quo sunt eiusmodi eventus. Quod sane indignum videtur
tanto deo. Secundo non posse deum denuntiare cuilibet ho-
minum futurum absolute aliquod eius peccatum contra sacram
scripturam et ipsum asserentem denuntiatam pro ne-
gatione expressi absolute et non conditionate sed huius
sic ninivitis per sequelam. Quia ante quam decernat
deus denuntiare peccatum ut absolute futurum
debet certo praescire futurum peccatum. Ergo si homo
futurum denuntiet ne exponat deus periculo falsita-
tis, si homo cautior factus denuntiatione cooperetur
auxiliis quibus absque illa non cooperaretur, ut contingit
ninivitis. Denuntiatio non peccati et suppliciti sequuti
ad illud ex se in id inclinat. Quod optime expendit
Alberti et Moniz supra.

Denique quia scientia certa et evidens futurum
sub conditione arguit maiorem perfectionem in deo quam scientia
solum coniecturalis ut scientia evidens futurum ab-
solute. Ergo ubi ea non ostenditur repugnare, quod

solute

solut. argumentorum videbimus asserendae ideo
sect. 8. solvuntur argumenta contra scientiam cer-
tam futurorum sub conditione
18 arguit 1° auctoritate sacrae scripturae
quae plerumque ubi meminit futurorum sub conditione ap-
ponit particulam forte quae notat incertitudi-
nis ut Mat. 11 Ezechieli 3 Exodi 4 Joanis
8. item Aug. de praedestinatione sanctorum cap. 14
ubi expendens contra Massilien. illud Sapient.
4 raptus est ne malitia &c. ait hoc dictum est sempe-
riculo huius vitae non solum praescientiam dei, quod hoc praesci-
vit quod futurum erat non quod futurum non erat id est
quod ei mortem immaturam fuerat largiturus ut ten-
tationum subtraheret incerto hoc dictum est. Pros-
per epistola ad Aug. contra eosdem Massiliens. ubi
ait novo absurditatis genere et non agenda praesci-
ta dicuntur et praescita acta non esse denique omnium
scolasticorum distribuentium adaequate scientiam in scientiam
simplicis intelligentiae quae fertur ad sola possibilia et
in scientiam visionis quae fertur ad sola absolute futura
nulla facta mentione scientiae conditionatae aut mediae.
ad auctoritatem scripturae Rx. vocem forte
19 in sacra scriptura non semper significare incertitudinem, sed
interdum poni ut eorum qui convertuntur paucitas et
difficultas denotetur. interdum ut denotetur indivi-
nostri arbitrii. interdum ut denotetur dubie-
tas eventus futuri apud humanam scientiam. inter-
dum ut expletiva propter equalensque voci utique certo
et aliis huiusmodi. videte ibi hos interpretatores
plures et illustres scripturae interpretes et
ecclesiae pp. apud nostros scriptores.
ad Aug. et Pperum Rx. eos praescipue tra-
20 didisse scientiam conditionatorum in locis indicatis
sect. 2. in testimoniis atque obiectis argumento

imp̃fectus ꝺ̃ꝯ ꝺ̃ꝯ ꝺ̃ abſq; exceſſu abſoluta obꝫ.

Hoc autem ꝺ̃ peculiare Nauarrꝰ ꝺ̃ꝯ
mꝫ q̃ ꝺ̃ peccato ꝺ̃ꝯ ꝺ̃ inuꝫ ꝺ̃ peccat voluntas in
ꝫ Lꝫ ſubſtat nr̃a ſtatꝰ et actꝰ. peccat q̃
ſcꝫ ꝺ̃ bonꝫ nr̃a ꝺ̃ ꝺ̃ practica ut vidꝫ in ꝫ ꝺ̃ 10. 2ꝰ
q̃ ſcꝫ practica ꝺ̃ imp̃fecta ſine actuali prauꝫ; nam
ſcꝫ ꝺ̃ꝯ ꝺ̃ imꝫ ꝺ̃ ꝺ̃ et ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃
ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃

locutos de p. scia absoluta. 1° qz loquebant
de p. scia movente deum ad p.mium et suplicium
qz 2a Masili, asserebant ee absolutam et n
conditionatam. 2° qz p. scia apud pp. sigt scia
precedentem durat. obiectum, q sane e sola absolu-
ta nam scia pprie no p.cedit durat. obiectum
nisi existens absolute i aliqua temp. dria: qua
re dixit Aug. lib. 1° de aia et eius origine cap. 12
omnino p. scia exinanit si qd p.scit no erit.
quomodo n. pot p.sciri futurum qd no e futurum.
vide eandem usurpat p. scia, i damascenus Victo-
rinus et Magistro apud P. Arub. sup.; et
ma. lucem huius solut. et doctrinae apud P. Suar.
et Mont. L. p.ta Rx locutos August. et ipse
de p. scia conditionata probante bona merita in
p.mium et reprobante mala i suplicium; qz scopus
erat refellere Masilien. abutentes eiusmodi
scia ad p.mium bonorum meritorum et suplicium malorum
de quo 1a. ad scolasticos dd Rx scia futu-
rorum subedit. comprehendisse sub scia simplis
intellig. aut visionis de quo dp. 9

2 qz futuris subedit. nulla inest ve- 21
ritas detrata sed nec entitas q no possit certo
cognosci. Rx. inest veritas et entitas detrata
subedit. n. absolute: ideo qd sit cognoscibi-
lia absolute ut futura subedit. no atq ut futura
absolute. nam ut cognoscant absolute ut futura
subedit. sufficit ee in deo absolute vim infini-
tam cognoscendi, et in obiecto veritatem detratam subedit.
de quo plura dp. precedenti et satis dp. 14 dis. sect. 5.

3 scia conditionata e imperfecta q n est 22
in deo. p. ans qz est practica si qdd regit vo-
luntatem gubernatricem dei a meo genere est

imperfecta

at ū i futuri stingenib⁹ sint ex.ſta obiectiue
tibersa q̄ S. Petrus vocet veniet in illis ge tibersa
et stinget. in eo q̄ sensu quem ht ſſp addit⁹ nata
de futuro stingenti post cognit⁹ ades; q̄ nō po-
sit intelligi ut stat quem no ht. obi
obiicit hoc seq̄ bona S. Petrus vocet
26 vocet at absolute vocat q̄ absolute vocet ſſp
addit⁹ nata capax ē sensus. Sz ad bonā Dem
seq̄ nō seq̄t connexio ans int addit⁹ et obiectū addu
sit sequens, plura n̄ ht seq̄ apposita ei antece
dēti. at dict⁹ ht connexionē salte seq̄ntem ex
obiecto subiecto futuro ē. Dz hoc arguit falsū
pbat p̄ta p̄fer. seq̄ addit⁹ in eo absolute addit⁹ obiec
tum stingens absolute; q̄ ante exist⁹ absolute
obiectū suppositū futurū addit⁹ nata tribuens extrinsece
addit⁹ connexionē q̄ inuenit. Sed nō pbat seq̄
addit⁹ stingens addit⁹ in esse addit⁹ q̄ ins
tans addit⁹ nata nō ht addit⁹ ut dict⁹ ab ex.ſta obiecti con-
nexionē ulla cui⁹.
27 Deus nō cognoscit futura subdit⁹ d'sparata
ut q̄ papa dormiet tuta saluabit. tum q̄ haec q̄
ē inuti. Et stingit⁹ens tunc sit aliqua connexio
ne ante depot⁹ int addit⁹ et obiectū: tum deinde q̄ esta
dualis oratio in ppositū quotidie nō pot mente formare
ut papa dormiet tuta saluabit. addit⁹ nata sit dis-
parata est inuenta ab⁹ nō esse. Deus cognoscit deus fu-
tura subdit⁹ indeferenti nulla habente connexionē
cum obiecto q̄ euidet⁹ ut sit futurū esse. Sz ſſp addi-
tionali ante sint connexio int addit⁹ et obiectū ut sit
orit⁹ luxerit, ante depot⁹ stingens obiectū addition⁹ ut
S. petrus vocet vocatū: ante existēs sit similitudo
aliqua int addit⁹ et obiectū ut S. Dei scribit Joannes
Io q̄ in pt⁹ int et 2⁹ sensu nō pot Deus cognoscere futu
ra subdit⁹ disparata q̄ntū ad connexionē ut addit⁹
nata depot⁹ abilla. post int ab depot cognoscere
Deus existēs et peritate unū obiectū ut dis, alterū
cum altero opposito. Sint ergo feras futuras ter

ideo probandae superior assertio de 3° decreto in quo
solo aiunt thomistae novisse deum certo et infallibiliter
futura sub conditione

assertionem igitur ostendit autoritate Suar
32 1° quia Matthaei 11 exprobrat Christus iudeos ex poenitentia condi-
tionata sidoniorum. at nulla esset exprobratio si Christus
habuit scientiam eius poenitentiae in decreto praedeterminan-
ti quo non poterant sidonii non converti in deum
quia possent iudaei declinare iuste reprehensionem
Christi opponendo illi disparem conditionem in qua utrosque sidonios
tueret ergo. 2° quia 1 regum 23 praescit deus obsi-
dionem saulis et traditionem scilitarum sub conditione mansio-
nis David apud scilam; haec autem futura cum sint pe-
cata contra iustitiam credenda non sunt ad eo efficaciter decreta ergo.
3° quia inquirunt propter cur creaverit deus hoc et an-
gelos quos praescivit peccaturos. si autem decrevisset ab-
solute deus futura sub conditione potius mirarentur
et iustius cur deus hunc bonum et sapientem decrevisset
actus peccati angelicos et humanos ante omne decretum
creationis ipsorum. 4 quia propter agnoscunt quasdam vocationes congruas
quia dantur in his circumstantiis et alias incongruas
quia dantur in aliis: at si praescientia operationis sub vocatione ha-
beretur in decreto efficaci dei non redderetur congruitas vocationis
ad circumstantias sed ad decretum quo sane omnis vocatio esset congrua
independenter a circumstantiis ergo etc. vide Suar prologo 2
cap. 5.

Rationes autem probant Vaz, Albertinus, et A-
33 Rub. quia non possunt esse in deo absolute decreta libera
absque mutatione ex parte creaturarum. at haec non potest esse
absolute ex parte futurarum sub conditione ergo. verum ego non
utar hac ratione quia principium oppositum mihi probabilius est
et assertio opposita certior quam principium quoque.

efficaciores sunt communes rationes. 1a quia non
34 possunt videri futura libera in medio destruentes eorum
libertatem; talis autem est decretum efficax ante scientiam conditio

nata. 2ª q̃ deus nõ deuerit efficax p̃ceptu
ende omne futurũ ens. cui tñ p̃sideat illa
subdita futura 3ª q̃ si ad futura subdita
esset necessariũ deuerent efficaciter, nõ esset aut liũ
sufficiens ad eã efficaciã nõ deuerit. q̃ argũta
expendi tã q̃ phãs

qq adiunge A. ad futura subdita sufficiunt
deuera subdita q̃ nõ ẽ opus deuerẽ subdita
q̃ solue existentib. patet 2º q̃ sufficit ad illa ha
bitualiter infinitus uoluntas, et immensa creata p̃sente
subdita q̃ uel pendeant abillis ut aptis sui. 2º
q̃ ad existẽtia effectiua sufficit existẽtia cui pecessaria, q̃ uel
existẽtia effectiua uel effectiua existentia subdita sufficit existẽtia
deuerẽ diuina subdita q̃ uidetur esse ideo nõ assignatur
ne sit. ad q̃ indepẽdẽ adeuerẽ actu existentia et dependẽ
ad deuerẽ existentia subdita futura subdita sit aut
nõ sit debitabilis futura. q̃ etiã si aliqua sit determinata
saltem q̃ esse ideo cum negatiue assentiãtur, uoluntas
creata, aut debitate assentiatur aut debitate nõ assentiatur et
cum nõ possint in duo contradictoria immediate medium pot
infinita cognoscitiua de aliqua q̃ tunc esset futurum
subditum deuerẽ et aliqua cui subiecta deuerẽ existentia.
item 5. q̃ deuerẽ libera absolute existẽtia nõ pote
dependere nisi ex reuelata diuina aut ex aliqua effectiua
absolute existente. at nulla effectiua absoluta tunc
creata in ipsa adhuc fuerit, nulla item reuelata
diuina, cum nulla pmanet ex scriptura testimonia.
Dices 6. q̃ hec deuerẽ essent obiecta diuina
dentia indeo. obsta q̃ si deus nihil deus operatur
nec potest absolute operari, impedimentum q̃ impedientis
deuerit uerso si deus ex subdita miraculosa exi
cum simul deuerit absolute et efficaciter deuerẽ ens subdita
ut q̃ si opus fit deo ens deuerẽ negatiue ad
uaniã pluentiã rerum infinitarum subiectarum
ei et subditiuis infinitis, quas efficaciter deuerit
si pmi apte sic, meritis sane dicit eadem ratio,

Cabrera

cabrera fribola et lumet ridicula. vide futu-
ra hec argumenta apud nostros scriptores.

Sect.o 5. idd p. ex priis thomistarum

Adde tn ad hoc alia argumenta. 1 qz thomis-
36 tae aiunt p determinat.e ee necess.e ad exist.e futuri
et intrinsece connexa cum illo ergo scientia futuri subcondit.e
p determinat.s e independens a decreto libero absolu-
te existenti. p. 2 seq.a qz scientia huius obiecti si p de-
terminabero sydonios ad poenitent.e convertent.
e necess.a et simplis intellig.e. at cog.o necess.a et sim-
plis intellig.e e independens a decreto libero actu exis-
tenti ut e in confesso apud ipsos thom. ergo. p. ma.
hec veritas, erit conversio si fuerit p determinat.o
e aeternae veritatis et aeque infallibilis ac erit combus-
tio si fuerit applicat.o ignis ad stupam; qz tantam
connexionem hr p determinat.o divina cum poenit.a
quantam ignis applicatus cum combustione ergo et hec ve-
ritas cognoscit. p scientiam simplis intellig.e independ.r
a decreto.

Dicendum ee opus decretis ad cognoscendum
37 poenit.e sydoniorum subcondit.e p determinat.s sub
condit.e indifferenti miraculorum et verborum xpti. Sed
contra 1.o ergo male recurris ad decreta conditionata dei
absolute exist.a ad explicandum scientiam conditiona-
tam poenit.e sidoniorum et aliorum futurorum similium.
Si quidem omnia testimonia cog.s eorum futurorum po-
terant exponi absque decretis, asserendo p deter-
minat.e eorum intelligi semper debere subcondit.e sub qua
p dicuntur futura; sub qua condit.e p se possunt absque de-
creto absolute existenti, certissime cognosci.
2.o qz p se p determinat.o e necess.a ad exist.e futuri
ergo non potest videri futurum existens nisi subcondit.e
p determinat.s - ac p consequens, hec condit.o p deter-
minat.s intelligenda e in omnibus futuris conditionatis:
et in nostra sent.a intelligitur sub omni condit.e voluntas

40

41

ex̄ſtente abſolute uocat⁹ uerum ꝺ̄ uera ſtatu
ra uerꝺ̄ ſono ꝙ ex̄ſtat abſolute uocat⁹ ſt
e uera ꝺ̄ uera ee poſſibile uerꝺ̄ ſono uꝑ ee
e manifeſtum: q̄ aut poſſibile ſt ee ſolum
p̄ ſi nō ꝺ̄t ab ex̄ſtā actual⁹ et tm̄ importat
rent ex̄ſtente ꝙ futurū ꝺ̄t⁹ nō ꝺ̄t⁹ nata ſolum
p̄ ſi nō ꝺ̄t ab ex̄ſtā abſolute et nō importat
ꝙ ee rent abſolute ex̄ſte, ꝙ ar̄ ex̄ſte ꝺ̄t⁹
t⁹ nō ſit aut rei nō influit p̄ ſe ꝙ futurū ꝺ̄t⁹
t⁹ nata ꝙ ee abſolute futurū ee q̄ ꝙ futurū
ſub ꝺ̄t⁹. Cꝫ. ꝑ̄ ꝓꝑ̄ nō ab ex̄ſtā abſo
lute nō ꝺ̄t⁹ nō ē ſt ee futurū abſolute ſub ꝺ̄t⁹
q̄ p̄ illa ꝓꝑ̄ ſolū ꝙ ꝺ̄t⁹ indeā ut ſit ſt nō ſt abſolu
te ꝺ̄t⁹. ut aū ſit ee abſolute futurū q̄ ſe ſit ee abſolute
ex̄ſte abſolute ꝺ̄t⁹. ut ſit aū futurū ſub ꝺ̄t⁹
ſuffit poſcatur ſt ꝺ̄t⁹ ad ex̄ſtē ꝺ̄t⁹ ſi in
inſtanti reale ex̄ſte abſolute ee ē futurū ꝺ̄t⁹
t⁹ nata. q̄ ꝓꝑ̄ ē ineo inſtanti ꝓꝑ̄ nec abſo
lute ex̄ſtit inuto inſtanti indiuiſi.

Ad xam. q̄ aliqui tñ cum abſolute exiſ
tunt futura nō operari deū ex̄ſtente eoꝝ ꝓ̄ ſcientia A2
ta ꝺ̄t⁹ nata ſt ge nō ſt ea ſcientia ſt ge ſtali nom
nūs abſoluta q̄ illa nec⁹ operante ꝺ̄t⁹ nō poſſit ſcia
ta ꝺ̄t⁹ nata ſe ꝑ̄ ſcientia deſuper ex̄ſtente ex̄ſtente futura ſub
ꝺ̄t⁹ ut uolunt tñ. ꝓ̄ ſeq̄ q̄ nō tñ operatiua
futura ſub ꝺ̄t⁹ q̄ nō poſſit operari abſolute
eoꝝ ex̄ſtē poſſibile abſolute ꝺ̄t⁹. Cꝫ ſic ꝺ̄t⁹
modꝰ ſt ꝺ̄t⁹ ſcientia ꝺ̄t⁹ nata q̄ ſ̄ nec⁹ ſ̄ indeā ſ̄ tēa
ſ̄ q̄ ꝺ̄t⁹ ſcientia ꝺ̄t⁹ nata poſſita ꝺ̄t⁹ ſ̄ ſ̄ ſ̄
abſolute ſcia ad nūm operandi futuꝝ ſ̄ ſ̄ ſ̄
ca cui ꝺ̄t⁹ ſcientia ꝺ̄t⁹ operatiua abſoluta ſimile. ꝺ̄t⁹ q̄
operatiua ſimplr̄ nam ꝺ̄t⁹ operatiua ſ̄ nō
plr̄ ab operari ſimplr̄ q̄ poſſit haue ſ̄ ſcia
abſoluta operati

Sed⁹ Diſſunt xam ſ̄ ſ̄ ſ̄
ſ̄ ſ̄ ſ̄

nalis absque gratia dei, nec elicita sub conditione
movere pro modo meriti ad praedestinationem et pro-
missionem: in posteribus vero futurum sub conditione non est proprie
praescientia sed solum scientia ut dicebamus n. 20 aut sal-
tem non est praescientia probantis aut reprobantis. 4° dari quoque
quia scientia conditionata absque decreto potest reduci
ad unam ex duabus scientiis expressis ad vo thout di-
cemus disp. 9.

45.

2° quia deus non cognoscit decreta suae
voluntatis sub conditione futura independenter a decre-
to actu existenti ut ait Moli. ergo nec futura libe-
ra voluntati creatae. Explicatur huius argumenti tra-
denda est disp. sequenti.

3° quia scientia conditionata absque decreto 46
esset praesupinutilis ad coliandum providentiam et gratiam
dei cum nostra libertate, in quem finem inventa est
a Moli. Pro quia consensus supernalis sub conditione prae-
dens scientiam et voluntatem donandi vocatur reduceretur
ad aliquid naturale ut ait Melat. Coelestem et quod simile
non reduci non potest ad decretum et auxilium dei nec
ad solam entitatem naturalem voluntatis ergo. Ex consen-
sus ille supernalis sub conditione reducitur ad voluntatem
divinam, vocatur supernalem voluntatem divinam, cur-
sum generalem, et entitatem voluntatis positam
sub conditione et non absolute quia consensus sub conditione
non desiderat suum causas et auxilia absolute
sed sub conditione ut dicendum est ab eodem Alvarde
ipsa promotione physica, habitu supernali, et
entitate creata voluntatis.

47

4 quia daretur ratio praedestinationis ex parte arbi-
trii creati ab eius quoque consensu esset praedestinatio depen-
dens siquidem ante praedestinationem et decretum efficax

voluntatis

x reg^{s} ante decretu, d^{t} b^{s} natu, Sol^{s} exp^{le} b^{s}
nec x reg^{s}. q^{z} decretu debet ee Sol^{s} i mea^{s}
te, inquo e^{t} decretu effect. ad 2^{m} P. nat
pat eet futura absolute ante decretu, ab^{s}
lute exp^{le} Sol^{s} et d^{t} b^{s} natu exp^{le} Sol^{s} ei
x quo ẽdd e i^{n} dependens ——— no ual
le decretu, d^{t} b^{s} absq; exp^{le} Sol^{s} aquo e dependens
q^{z} d^{t} Sol^{s} aqua foret, scilicet hoc decretu: Deus
fole^{t} sit absolute, ponere ab^{s} Sol^{s} hoc de
creto: instat q^{z} ar^{m} i voluntate ea, habitu
q^{z} de infra infusso, et decreto de absoluto exp^{le} ob
iecti q^{z} ẽt necessario ad ex^{is} absoluta, q^{z} i^{s} ree
git futura sub d^{t} ante omnia illa absolute
posito ob^{m} sensu Aluar.

81 Sed d^{t} Aluar non uim tibi Ree
ponsu, inquo [illegible] denuo dehit decreui d^{t}
t^{s} nat^{s} q^{z} no mihi addu non ẽ nostra
sent^{a} q^{z} i nec Sol^{s} imuen^{t} expetita q^{z} antiquis
d^{t} erat, p^{r}ia. Ib dicit, d^{t} ; nolo inquiem
imitare nostra sent^{a}. et ostendere q^{z} ama
tis Sol^{s} no Sol^{s} mis voluntate i Sol^{s} q^{z}
quesiille no haberent ps^{s} omne ps^{t} nostre
decimo q^{z} tanto d^{t} mes^{t} fauste, it et
cet^{a} de ps^{t}.

Sett^{a} p^{a} ar^{m} Nastar.

Nomine Segunt Aluar gre adig
82 addat deue p^{r} ps^{t} ostia explicuit sua sent
et audacter et i^{n} ordine ea ansura nostre
q^{z} tu me stulte fatuit q^{z} Sol^{s} fundat i^{n}
resp^{o} nostri addu Aluar et explicuit
ano b^{i} Sett^{a} p^{a} dens. Dnom^{e} ii fuig mod^{o} quo
nulla hr ps^{t}ia Sd fuit b^{o} q^{z} habebunt Sol^{s}
t^{s} one dp^{t} [illegible]

n. p^{r}ho mi ny uidet, p^{r}ueo hoc argu
83 et hus cerebro, uoluntas diuina e i^{n} spiritu
Sc^{t} i mus diuinq ut i mus diuinq p^{r}ti seu
i^{n} spiritu Sancto extendit ad omnia uera
posse bibile, d^{t} b^{s} natu, et futura, i tactu

voluntas divina ad omnia bona et intus
divinus se extendit practice ad vera conditio-
nata iudicando quod sub hac et illa conditione esset
agendum ergo etiam voluntas divina probando aut
reprobando illa per suum decretum aut permittit per-
tim cum intus non versetur practice circa ob-
iectum quin circa illud versetur voluntas. Confirmatur quia
voluntas creata saepe disponit prudenter de rebus
agendis sub conditione quod haec et illa contingant ergo
etiam voluntas divina. Respondeo 1° intus divinus non ver-
satur practice circa obiecta conditionata nam ut probavi-
mus de ultima scientia conditionata non est practica. 2° casu
quo versetur practice intus divinus, argumentum solum probat posse
etiam versari voluntatem non vero necessario versari quia voluntas
ut distincta ab intellectu est libera circa obiecta creata. 3° casu
quo voluntas decerneret necessario de futuris liberis sub
conditione non esset opus decernere decreto efficaci quod in-
tendunt thomistae sed tantum indifferenti quod solum sufficit
et ex quo est libertati actuum arbitrii, ut tenet communis scola
societatis.

ad confirmationem Respondeo voluntas creata prudenter prudenter rebus 55.
agendis sub conditione quia incerta est eventuum sub conditione fu-
turorum independenter ab actuali prudentia qua eos connatur
efficere sibi certos et firmos: at deus independenter a decreto
actuali certissimus est omnium eventuum sub conditione futurorum.
2° ad prudentiam voluntatis creatae solum spectat previsio
eventuum sub conditione futurorum non autem decretum ante conditionem
actu existentem dum non eos eventus sibi habet praesenti-
ssimos et decernat de illis post conditionem non operabitur
in prudenter voluntas creata. imo hinc confirmatur nostra sententia
quia voluntas creata, nihil decernit prudenter de rebus sub-
conditione futuris, antecedenter notitiam sub conditione, prius non con-
natur habere notitiam earum et posterius decerni quod similiter
deus.

Illustratio 8a argumenti Alvarez de

omitto probationem quae petit ab auctoritate Aug. supra
dictum 4 s. quia testimonia quae obiicit 4 sunt quae exposui-
mus ex Albar. sect. 6 4 quae eandem cum illis explicat
hanc. omnia non illa contendit Aug. in Massilien. quae
adstruebant scientiam conditionatam fidei elicitae solis viribus
arbitrii, item quod moveret deum ad praemium absolutum et
supplicium

supplicium quare omnia possunt exponi aut de scientia
visionis et absoluta quae tamen habet ante electionem
divinam aut de scientia conditionata probante bona me-
rita ad praemium et reprobante mala ad supplicium aut de
scientia conditionata fidei elicitae viribus arbitrii. quae ex
positione faceret evidentem ex ipsis testimoniis quae
Alcalde praemittit nisi me vocarent dicta sequentia.
item ex eiusdem principiis nam in potissimis locis loquitur
Aug. expresse de scientia conditionata rerum quae absolute fue-
runt vel erunt; de quibus non habuisse decretum conditionatum
testatur ipse dicta 44 n. 38.

argumentum arat. petita sunt in duplici differentia alia dicta
§ 7) 44 quae directe probant scientiam conditionatam thomistarum cum
decretis, alia dicta 45 quae directe reiiciunt scientiam condi-
tionatam societatis sine decretis. ex prioribus plu-
rasset communia cum Alvar et Massario. propria sunt.

1 quaeres non videntur futurae sub conditione dispara-
ta absque decreto dei ut 4 regum 13 si percussisses quin-
quies et septies terram, percussisses Siriam usque ad consum-
tionem ubi proponitur futura debilitatio Siriae sub conditione
percussionis terrae, non quidem ex connexione et dispositione
causarum ut constat sed solum ex decreto dei; ratio quia
quae futuritio conditionata sit aliquam connexionem inter
conditionem et futurum. ergo ubi connexio non est intrinseca
ex natura rei debet esse extrinseca ex decreto dei. at non in-
trinseca inter conditionem indifferentem et futurum, hic conditio
sit disparata sive non erit extrinseca ex decreto dei.

§ 8 P. A. Rub. supra censet admittendum ans.
et negandum consequentiam quia pro hac inpropria conditionali non sit idem
quod et inpropria copulativa quae non est aequivalens conditionali
ergo cum copulativa sit coexistens, conditionalis sit con-
nexionem. at haec inter disparata non potest esse independenter adeo
potest atque inter causam indifferentem et effectum, saltem contingens
et libera ergo etc. ceterum ego censeo negari posse
ans.; quia propria conditionalis interdum connexionem incau-
salitae inter conditionem et rem futuram ut non disparata; inter-
dum potest connexionem in eadem duratione eiusdem instantis,
diei, aut anni, sive connexionem quoad denominationem ex

ut hoc reipsa et absolute consequatur salutem
sed si esset in deo scientia conditionata societatis
non esset absolute necessaria quia ante prudentiam spe-
cialem sciret per scientiam mediam a deo Pater vocatum mu-
ribus auxiliis reipsa adepturum salutem. Ergo. Prima
in qua sola est difficultas 1° quia dicit Augustinus libro de
heresibus dicit refert fuisse heresim Pelagii
non esse opus gratia qua praedestinati sumus in
Christo ut transferatur in Regnum filii dei. item
trid. sess. 6 canonem 2 iustificatum sine spe-
ciali gratia in accepta iustitia perseverare non posse.
2 quia praedestinatio est causa salutis sed sine illa
non potest haberi. 3° quia opus est in deo intentione
efficaci salutis ut hoc reipsa sit salutem quia alias
Deus operaretur imprudenter exibens media
in casum quin determinatus ab intentione finis ergo
opus est praedestinatione. Ex prudentia specia-
lis specialitate antecedenti et intrinseca non est necessaria
ad salutem nam alias deficeret reprobis prudentia
necessaria ad illam, sed solum prudentia specialis spe-
cialitate consequenti et extrinseca desumpta ex
ipso eventu prudentiae sive conditionato, sive
absoluto. ad 1 probatur. Auctor solum voluit
Pelagium non posse obtineri salutem pervenire
nam absque gratia per Christum quod nos fatemur necessarium
ad salutem tridentinum autem desiderabit ad per-
severandum gratiam specialem specialitate con-
sequenti et extrinseca non autem antecedenti et in-
trinseca nedicamus mortuos in peccato perseverare
non potuisse. ad 2 prudentia specialis non est
causa salutis ut specialis est. Sed non est eius causa me-
dia sive auxilia quae exhibet homini ut sit
specialis: ut bene explicat auctor in tractatu
de auxiliis. 2° dato quod sit causa ut specialis non
tamen necessaria simpliciter, sed ex amore superabundanti
dei. ad 3 negatur, tum quia reprobi non praedesti-
nati

ꝑ ges ꝓnat effic̃ ad salue ꝓsse ꝑ ex. sal
ui tum q̃ in statu ꝺ. ꝺ. nat. uid. et deus ob
tinere ꝺ salue ab ꝫ ea effic̃ intent. huc
in grad. cerneret deus ex grad. intentionē na
tē ꝺ. ꝺ. ꝓnale cortes fit salue. ꝺ
ꝫ ꝺ. ꝓnale agrat. et ab ꝫ effic̃ inten
ꝓnem ꝺ daret illa deus in alia et fortu
na ab ꝫ intent effic̃.

B. Sēa sensꝫ fuit. subuocat
A ꝙruant ꝙrue ꝺ. ꝺ. sēa media. ꝺ deus ꝺ ꝓpt
ꝺ sēa ꝺ certū ꝺ. ꝺ. subuocat ꝙ ꝙruant ꝙrue
q̃ ut tal. nec ꝺ. ꝺ. certū ꝺ. ꝺ. quando hu.
apud Abel ꝺ ꝺ. nec ꝺ. et ex pbat. ꝺ
tem. ꝺ. ꝺ. q̃ ꝙrutas ꝺ. nr. ꝺ. tent.
gumit. ab. ꝺ. ꝺ. ꝺ

nº 6 Hec difficultas dirimenda est ista
eaq. diximus sup. dp. 6. sect. 2 a 4 de me-
dio cogn. rerum absolute futurarum.

Assero 1º excludenda sit a medio scientiae con-
70 ditionatae futurorum omnia quae exclusimus sup. a medio
scientiae absolutae. quia comparatae futurorum subconditionatae habent
omnia illa defectum medii quem habent comparatae fu-
turorum absolute ut recolenti constabit. quare non possunt
cognosci futura subconditionatae in decreto efficaci per modum
intentionis quod admittunt thomistae. nec in decreto
efficaci per modum executionis quod admittit Vaz. et granados
nec in qualitate physice praedeterminanti positis
subconditionatae. quia sub his omnibus non est integra libertas
ut bene posuimus quod subconditionatae eorum non possunt futura
cognosci ut libera sed solum ut necessaria. item non possunt
cognosci in ideis divinis, in omnipotentia, in arbitrio creato,
in vocatione physice indifferentibus. quia licet haec omnia
componantur cum libertate futurorum tamen non habent connexionem
infallibilem cum illis necessariam ad rationem medii cognoscendi
divinae ut ibidem ostendimus.

Ut ruit quod singulariter docet Granados plura
conditionata libera novisse deum in sola connexione
morali quae habent vocationes cum illis ut a poenitentia Sydoniorum
et traditione David 1 Sa. 1º quia id asserit absque fundamento
ut constabit legenti granad. fr. 2º quia posset potes-
tate physica, aut metaphysica falli scientia divina ut ostendimus
sup. 3º quia posset Angelus nosse cuidam fu-
turam liberam naturalia subconditionatae vocationum naturalium et
absolute existentia cum vocationes existerent absolute
ut etiam vidimus sup.

71 Assero 2º praenotio futurorum subconditionatae ha-
bet adeo immediate et directe in veritate obiectiva
determinata ipsorum futurorum; mediate vero et reflexe in ipsa
praenotione conditionata absolute existenti, et in
praefinitione efficaci sequuta praenotionem posita sub
conditione ut si praefiniero poenitentiam Petri, Petrus
poenitebit. 1ª pars 1º quia non est aliud ubi

W̄des multa ꝺ̄ hoc asserũt ꝺ̄ q̄ nō possūt
explicari nisi suffic̄ appareret de ipsis

192ª q. 1 ind. 1 arg. 2 Deinde dicendum est de unione diuina
nō essentiali ades ut unum ad unum, de qua in tertia
parte agetur. Et circa primum ades ut natura
assumpta ad personam diuinam. 2º nō
essentiali ades ut natura diuina ad naturam
humanam, prout in tertia parte fiet mentio. 3º
accidentali ades ut natura humana ad
aliquod accidens, prout dicitur Christus
albus: 4º essentiali ades ut humanitas
et diuinitas separata cum non diuina et alia
deberet ꝺ̄ dici q̄ deberet ꝺ̄ postea esse vera
nostra et virtualis q̄ diuina et alia ꝺ̄ deberet ꝺ̄
dici q̄ essentialis ades ut posterius illi vere
nostra et virtualis et sequi unum. quare vere
una res et posterius alio videtur esse humana
prius sic. nec post esse inest alicui humanitas
ꝺ̄ q̄ vere ꝺ̄ q̄ posterius talis illa vere et virtualis. igit
q̄ esse post subsistere &c. and deus est sine humana
natura separate ipsius esse ꝺ̄ diuine, q̄ prius existens deberet esse
non esse: illa ut vere posterius, et humana. q̄ tu ni falso multum
videtur hanc dicere.

placet mihi dicentes negans cum rationibus obiectis thomistas
Alua. Lo deaurilli ꝺ̄ 13 Alberto ꝺ̄ A Scotus et doctrinis
scriptoribus Scotistis, Mol. ꝺ̄ 17, Vaz ꝺ̄ 61 cap. 4
Arriaga ꝺ̄ A7 nº 13 Alberti q. 3 theologica exa. primo pbis
lo nº 10 Monz. ꝺ̄ 3 cap. 17 Herica ꝺ̄ 1 cap. 9 Granada tra
ctat. ꝺ̄ A et plurib. alijs in manuscriptis tū aliorum
una pbat.

thomistae pbant q. deus non liberam humanitatem possit
hanc deitatis unitate. Mol. q. deus de unione nihil
possit quia potest humanitatem diuinam, q. tu negabis. item quia
potest eam deus esse aeternam et libertate destructa. Vaz quia
deus cognoscens primum decretum unionis potest hoc destruere
destruendo decretum. item quia natura prius et posterius q. diuina
et humana &c. item quia Albertus q. deus non adduxit quae essentialia solum
respectu rationis, quia deus non potest contrarium. tho
Leuis et huiusce q. primum potest apprehendi sine alio

p̃sentē realē fet durat̃ et tenz decretū, q̃ opꝰ esset
ut appᵉhenderent̃ ut̃ futura. Dens ꝑ S. Thō. et grauād
ut̃ recens obꝫ q̃ in tꝫ ꝑdicam diuina gratia diuinā ꝓ-
ꝓriā q̃ dā vat̃ essendi alios; et ut̃ ꝓfessionē habitū
quod dam̃ pendent: quia vat̃ intellectꝰ diuinꝰ dat̃ ꝓ-
ꝓriā et nō habitū ꝓfessionis: ad decretū nō pendent aḡ Scō
tꝫ cō decretū, adipsū decretū S. Thō. ad dat̃ ꝓ-
ꝫ cognoscunt, ꝑ ꝑtes cognoscunt q̃ tꝫ ꝑ ꝓriā erunt
decretū cognitū

Non placet ꝓbat̃ Durandꝰ, q̃ ut̃ videmꝰ
ꝑ ens q̃ nō sequit̃ natū futurū nec ita ꝑ decretū adeo cō-
gnoscit̃ habitꝰ. nec ꝓbat̃ Molinꝰ. q̃ decretū habeat ens actu
nō cognoscunt̃ deus ꝑ ens q̃ habet̃ esse actuale ut videmꝰ
q̃ deus cognoscit̃ ꝑ esse. q̃ cognitū futurū ut videmꝰ
explicat̃ q̃ cognitū q̃ nō habeat actū ꝑ q̃ cognoscat̃ habere futu-
rū. nec ꝓbat̃ Vaz. q̃ ꝑ ens ꝓriā et ꝓfessionē
ꝓriā fundamentū et ut̃ualē ꝑ tunc deus ꝑ ens ꝓfessionē
futuris, ꝓbat̃ ut̃ cognitū ens humanis. ad q̃ dicendum ꝓ-
ꝓnō ꝑ esse decretū ens ut̃ habet̃ impressā illa. q̃ ut̃ ad
dentē q̃ q̃ q̃ dicit decretū habere ut̃ ens ꝓfessionē adeo ut̃ ens
tens q̃ idō q̃ q̃ dicit posse ut̃ cognitū ens ut̃ futurum. nec
ꝓbat̃ Molinꝰ. et Lessius. q̃ habet ut̃ nō posse appᵉ
hendi, ut futura durat̃ realē, nō ut futura ut̃ualē aut ut
humana: ad id q̃ nō stat̃ quia ꝑ tenz realē, alios nulla ꝓ-
ꝓria essent alios ꝓfessionē habet̃ et ut̃ualē.

Dicit̃ placet ꝓbat̃ Secundꝰ. q̃ habet ut̃ ens ꝓfessionē
ꝓriā ut̃ualē et realē. ꝓriā ut̃ualē q̃ ens ꝓfessionē
ꝑ nō realē, id ita se habet ut ꝑ esse ꝓriā realē. ut̃
ad ꝓriā realē alios dicit, q̃ ens habet ꝓfessionē alios
durat̃, alia aqua, q̃ dicit realitē: et ꝓriā ut̃ualē
alios, q̃ dicit habitū diuinā ita se habet ut ꝑ alia
ut̃ posse et durat̃ alterū ut ꝑ ut̃ q̃ et libertē; ita ens
q̃ deus amat Petrū, potest amare et odire q̃ dicit eundē
eras, ita ut̃. alia item aqua q̃ habet ꝓfessionē ita se habet
ut ꝑ alterū esse ꝓriā alterū ut̃ intellectꝰ, et volitꝰ, inter
alios duos et velat.

ꝓriā ꝓfessionē dat̃ ens q̃ habet ut̃ q̃ ꝓfessionē
decretū q̃ alios obiectiue q̃ habet ꝓfessionē et ꝓte

obi.

obiecti prioritatem realem aut virtualem. aliae for-
malis, quarum non apprehendit ex parte obiecti prio-
ritatem sed constituit illam: ut constituit unitatem, non ultimo
et distinctionem inter amicum et rationale nulla apprehensa ex parte
obiecti unitate aut distinctione.

Sed quo pacto constituat haec prioritas non
10 facile explicatur. nam si dicas ut videtur dicendum prio-
ritatem formalem rationis esse prioritatem realem conceptuum ex
trinsecam rebus: ut est proportione, unitas et distinctio rationis non est
1° quia volitio divina non est prior intellectione cum tamen conceptus
volitionis possit esse prior non conceptu intellectionis: ut si conceptus
volitionis sit premissa ex qua deducatur conceptus intellectionis.
Confirmatur quia ultima sunt priora singularibus: cum
tamen cognitio ultimum non sit ea cognitio singularium; sed potius
econtra. 2° quia intellectio est prior volitione: cum conceptus in-
tellectionis non sit ea conceptus volitionis, nam potest concipi voli-
tio quin per conceptum proprium apprehendatur intellectio sed per eun-
dem quo volitio. 3° quia inter praedicta realiter indistincta est
datur prioritas rationis in quo: cum tamen nullum sit praedictum
cuius cognitio postulet ante ire tempore cognitionem alterius. 4° quia
actio est prior ratione termino, et potentia generativa patris
aeterni filio; cum tamen cognitio actionis non sit prior cognitione termini nec
cognitio patris aeterni cognitione filii.

Desiderabant haec accuratiorem explicationem
11 quam modo nos possumus dare. breviter tamen dico, non quan-
cumque prioritas realis conceptuum constituit priorita-
tem formalem rationis; sed nec quancumque unitas et distinctio realis
conceptuum, unitatem et distinctionem rationis ut explicatum fuisse in
dialogo. Sed oppositum est ut sit prioritas conceptuum funda-
ta in natura obiectorum et non solum in libito aut imperfe-
ctione concipientis: sed formalis distinctio rationis sit distinctio reali
conceptuum fundata in ipsis obiectis. hinc vo-
litio divina non erit prior ratione quam intellectio

Sp̃ intellect̃ priuc̃ q̃ habit̃ q̃ ut receptiu habit̃
t̃ q̃t p̃ia q̃ceptu intellect̃ ñ tñ habit̃ fundat̃
habit̃. Sp̃ sola ipsi⁹ ent̃ i⁹ imp̃f̃ ut tñ receptiu
intellect̃ p̃dat receptiu habit̃ p̃ hec fundat̃ obec
tum q̃ rep̃sentat̃ fral⁹ volent̃ ⁊ ut pendent
ab effectu fral⁹ intellect̃ ⁊ tñ ex quo ꝓt ad
3 rat̃ dubitand̃. Dicendo ad 4m. q̃ ibi ultra
d̃ unu p̃ma q̃ nulla h̃ q̃ q̃ nulla ee rat̃
h̃ pendentia ab alt̃ ⁊ tñ ex q̃ inullo
indiuiduo post ee rat̃ singular⁹ ⁊ uñ rational⁹
ꝙ ab⁹ q̃ alt̃ uñ amt̃ ꝓt ee impturo ⁊
rat̃ alt̃ amt̃ ab⁹ q̃ ⁊ singular⁹ rational⁹ ⁊ q̃
re una fundam̃ inde ꝓt pendere ex q̃ alt̃
amt̃ ñ tñ ex.

ad 2 Ꝓ. ut unu p̃ dicat̃ q̃t p̃ia rat̃ 12
alt̃ ñ ē ens ut ois receptiu unu q̃t prioris realis
receptiu alterius. Sp̃ sufficit q̃ alt̃ q̃s receptiu unu ꝓ
q̃t ut fundam̃ inde p̃dere alterius receptiu. ad ꝓt
receptiu habit̃ ut fundam̃ inde pendere a receptiu
intellect̃ realis antecedent̃. ñ tñ ex. ad 3m Ꝓ. ut
unu p̃ dicat̃ q̃t p̃ia rat̃ alt̃ prioritate ingus
sufficit q̃ positiue realis in subiecto q̃ alt̃ unu
q̃t i genere ens, ñ tñ ex. Sic ex ee unu ꝓt 1.
meritu p̃cedere tempe cum fundam̃ inde ens
alterius ñ tñ ex, et aptitudinale temporali receptum
possibile cum fundam̃ inde denominari actu existere
unu p̃dicat̃ p̃ia rat̃ alt̃. ad 4m Ꝓ ut ñ prioritate
tempe ñ tñ prioritate rat̃ finali. Dequa q̃ unus
Sc̃ fuerit prioritate rat̃ obiectiua. ideo dicendum
aliter ꝙ patet ex dictis.

Ꝓ hoc fit ꝙ deus ut 13
ens p̃ se ipsum ⁊ prioritate aliis, q̃ de
creta habent esse rat̃ et prius ens tñ ex: q̃ deus

ñ per

no pendet ab q̃ deuet ꝫ ad deu prendu obiectu
q̃d ab q̃ obiectu ꝫ: ad q̃ no tendu ut deuelo per
det a dipsis deuet ꝫ. 2º sit deu creatu pro-
ducat ipsu ꝫ priuatiue tm obiectiue: q̃ po-
sit ab q̃ pendet uppriua ut realis ut creatu pri-
uatiua. 3º sit ee q̃dꝫ alt̃ priua priuatiue
fiat: aqua et ignis q̃ tm fundm̃ inde posit
deuetu app̃hendi exista alligꝫ ut fit deu creatu
rundd; ut sit ut deuet, no pot alligꝫ deuet ꝫ
tenebꝫ ꝫ pot cũ humana deuetu ꝫ uere
temp et causalitate ut fundm̃ inde cũ huma
na ut sit ni ꝫ diuina et nec ut effectu ꝫ diu
et exemplo intellect, et uolit diuina

Dicet ꝫ argumenꝫ ut sit one deuetu ut punctu
app̃hendi ab q̃ deuet aut existentib. Sed 1º q̃
futurit deuetu ꝫ ellentiale importat existꝫ
instanti realit eternitatis ut futurit realit exist
paliq̃s instanti temp. 2º q̃ pet fieri ut eterna
deuetau deu ut tale futura ut ꝫ fiat ut futura
q̃ sit indepdt ab omi cõtingẽti ut pla manifestu
é et stabilit amplitꝫ exdiud.

Dicet 2º ut supra ut sit one deuetu ee
q̃d pendentia ex posteriora deuet ꝫ ut existen
tib q̃ ꝫ nec ut existentib indeterminate. Sed
2º q̃ ut sit diuina ut posse infinitu et infinite
abs̃ne ꝫ deuetu ut eternaq̃ cu abs̃ne ut fiat
ne ꝫ ab ꝫ ab aptu ne eternaq̃ pendet ꝫ deuet ut
eterni ꝫ et respectu posteriorit illi ꝫ ut eterni
2º q̃ aut eternita ꝫ pot fieri indeterminate
diuini ꝫ aut diuini ut tales abilli, ꝫ ꝫ pot
app̃hendi deuetu diuinu q̃ eternu. Sed ꝫ
é deuetu posteriꝫ eternu q̃ ꝫ ee existen ꝫ
q̃ cũ q̃ eternitꝫ no sit transcendens omia
pdta diuina exit deuetu eternu eternitate

eternitate nisi quia facit aeterna omnia divina et
priore ipso decreto. 3° etiam decreta sint prius
existentia sunt hec quia in aeternitate solum sit existens
decretis in aeternitate ee posteriorem existentia sunt
hec aqua illa est pendens non vero cognitione divina aqua
est independens.

Sect° 2a Explicant argumenta

Sent^a affirmans per per fonteus 5 mu 4
sect^e 4 dp^e 10 huar lib 2 de scientia futurorum cap^e
ultimo et pluribus recentioribus 1° quia actualis vo-
litio dei non est pillo signo priori in quo deus est
potens velle est autem pro signo posteriori ergo actua-
lis volitio pillo priori est futura et cognoscibilis
adeo sit volitio creata est futura realiter et cogno-
scibilis adeo in aeternitate quia non est ieternitas
et erit in durat^e temporis pro posteri. Confirmatur quia si pillo
priori formentur duae propositiones contradictoriae de futuritate
decreti erit una quae affirmet, falsa vero quae neget ergo
pillo priori est vere futuritio et capax cognosci.

Rx. argumento solum per decretum cognosci 17
futurum et posterius voluntate et non divina non vero
cognitione sui. quia potest ree cognosci ut futura et poste-
rior comparatione alterius prioris, quin sit futu-
ra et posterior comparatione cognitionis sui. Dicendum idem
repugnare quia cognoscit necessario obiectum cum quo sit.
at futuritio est prior actuali praesentia rei ergo prius
cognoscit rem ut futuram quam ut praesentem expli-
catur quia exemplo futuritas realis. Rx 1° fu-
turitio rationis non est prior actuali praesentia rei quia fu-
turitio rationis fundatur in actuali dependentia rei posterioris
a priori ac ideo non est prior quam ree actu pendens
ac prosequens etiam praesens. Hic nec futuritio realis
est prior existentia actuali rei pinsti detrahendo quia
existentia pro tali instanti non est pendens a futuritate
futuritio autem pendens est ab existentia in instanti detra-

pillo pr'ii quo exeat no lunare q̄ s'mile 8 -
q̄ nego ars q̄z no lunas angeliar ē mēd' um
ingno posit aq̄ si' amor liberilli 9
dicā q̄ amor angelicus prig ē ī ēternitate
q̄ q̄ Dei. nec sequella deq̄ amor' ēt
ē q̄ hēa posuit ee. ī ēternitate ī deq̄ a
ab exist̄a amor' angelii ī ēternitate nam
si posuit ee q̄ ē ī tēpore val' ad
mitto ū sequella deq̄ amor' angel' ē ēt
exist̄ens ī ēternitate, ī nq̄ nullū vīdeo in
conveniens. Dīcā q̄ ens q̄ divina deus deus
ē ēt q̄ ē exist prideo ens ēt q̄ q̄ ē
ēt exist̄ens ī ēternitate. ī nec q̄z de
cretū divinū ēt q̄ ē essentialē ab ēternitate
tē ē deus ens angelicus. 4 prig cognoscit deus
ens ut possibile q̄ futurus et prig futurus
sub ōne q̄ futurus absolute q̄ ēt prig cog-
noscit quēdā ens futurus q̄ futurū. 5 f
arneg deus velle absolute quēdā ens ēt prig
cognoscit ens ut futurus absolute q̄ ēt prig
cogno

In aduerto Molº nõ negasse omn'ino
essꝰ decretꝰ sciã indeo ex ipsa notantꝰ voluit obscura
quem Inscio dicebãt 2ª 2æ q. 14 art. 3 ꝑ illud hoc loco
e obscurandꝰ. Et solus negasse sciã immediata exigente
detrat libertꝰ sua voluntatis admittẽte tñ essꝰ sciã post
detrat sua voluntatis indecorem addit honestatis reflexio ut ipse
ꝑ explicat ibidẽ quare

Assero 2. ꝑ nostrã Deus sua decreta subiõ
dite immediate in ipsis, hoc ostat manifeste ex dictis ꝑ
cedentꝰ. arguitur sic q ostendunt decreta libera creaturis sub
ordinate cognoscẽdis immediate in ipsis nõ ait indecentiã
dictionatis deꝰ idafo ostendi ostendunt dependentias diuinas
subordinate, at quitꝰ ipsa Molº q 28 sciã addictionem
immediata auferret libertatẽ immediatã decretꝰ absolute
existentiæ, posq auferret illa decretꝰ efficax offertꝰ q
ipse ponit ut ipse mihi manifestauit quo supra.

At contra: antece sciã ꝑ ea ipsa decreta
in statu absoluto. Dicit ꝑdicit prioritate inquã
ad aquã. Et q sciã post existere absq decretis
decretatis non posset absq sciã. Sciã in statu et
decreta in statu absoluto legerunt ut ea q duo ad reali
tate sequentꝰ expẽdunt. qd ꝑ prioritate qẽ indecentiã
ꝑdicta necꝰ et libera ꝑ hanc solutionẽ item indecentiã
punit addictionem et absolutã. Quã ut q sciã addic
natã decretis ꝑ ea ꝑ ipsis quæ ut absolute existã
pendent a illa. Patet ad ea prioritate inquã absq
prioritate aquã videre licet inter ipsa decreta libera
expedita necꝰ quæ plura ne sit ut existendi decretis
ut immensitas, æternitas &c. inter amore amicitiæ de
ꝑ et odium inimicitiæ eiusdẽ. ut ego dicit Scotus Suarez
asserit sciã sciã addictionata antecedente decretis absq
lute, intellige de anteriori ordine inquã ad aquã et
similiter intellige negatiue nõ ut positiue, hocé ha
bet sciã indecentiã decretis sua ex dictis ad illud.

Ihs Xps Dñs noster sciã Deꝰ

Jdeam dr̃ūm bonū ḡre dr̃ūm 1
absq; defectu membroꝝ illiꝰ, nunq̃ tempꝰ qđ
illa nouerat, nunq̃ esset defectus in ea matꝝ
et uiue uelit explicatꝝ fuit habit. sit ag dr̃ūm
extripl' ag̃ō i expte subi, 2º expte obiect, 3º expte
mod.

Expte subiect dr̃ūm dr̃ō ē ḡre in ḡre agbat
et simplr̃ nat̃ē 2º in ḡre libertatꝝ 3º in 2
ḡre exp̃ ḡre. Pret̃ expte obiect dr̃ūm ē in male et
bene. 2º in ḡre obligatoꝝ et uoluntat̃ 3º in
ḡre cōe q̃ dr̃ūm in deo et ē q̃ extra deum. A dr̃ūm
ḡre et uolūtat̃ 1. p̃ipue in ḡre simplr̃ in uolūtat̃
possibilitꝫ uel dr̃ō ē absolute existentiꝫ et dr̃ūm
ex hypothetica existentiꝫ subdit̃. Deniq̃ expte mod dr̃ūm
dr̃ō ē et immediate. 2º in habitualiꝫ et qđ statiꝫ. 3º in
practica et speculatiua. alia dr̃ūm bona preterita fore dr̃ō
suspensiue ḡre q̃ munita in memoriꝫ agnit scripturaꝝ thesau-
ḡs antiquoꝝ et modernoꝝ.

Quo posito duplex dr̃ūm subiectū existit hr̃ ad
q̃ dr̃ūm p̃ipue ḡre medio. 2º quoꝝ dr̃ūm ḡre
ḡre simplr̃ in uolūtat̃ dr̃ō bonū et ur̃ō ē, 2º ē
deuotū uel bene ad uoluntatē et placens nr̃ō uoluntati ex ea q̃
ego affecta fuit. 3º deum ḡre dr̃ō bonū ē ex dr̃ō ḡre
ḡre possibilitꝫ et ḡre absolute existentiꝫ. 2º de
nobis eam ḡre q̃ dr̃ūm uere uocari medio expte subi
iuꝰ in libertatꝝ et expte obiect ōnis ḡre ḡre po-
ḡre possibilitꝫ et absolute existentiꝫ. 3º p̃ouisate uel
diuinitꝫ thomistꝝ in illa posse deum ē ḡre et ad
ḡre uisionē et ad ḡre simplr̃ in uolūtat̃.

Et q̃ p̃ter ea ḡre possibilitatꝫ aut libe-
ri, absq; ḡre futurit̃ subdit̃ et ḡre futurit̃
subdit̃ absq; ḡre futurit̃ absolute ē possibile
ḡre suspensiue dr̃ō bonū. 2º q̃ ḡre apparti-
cipat de q̃ extremꝫ in uere dei medio inter illaꝫ.
et ḡre, dr̃ō bonū participat de ḡre libera bonū
de

ut constat quod sufficit ad distinctionem virtualem. 2° non
posse similiter distingui scientiam visionis, scientiam
futurorum, praesentium et praeteritorum ut voluit Gabriel
in 1° dist. 39 q. 2 nec inter has scientias est separa-
bilitas; nec ex parte obiecti, nec ex parte modi
diversitas ut constat ex dictis 1 dist. 6 sect. 8
nihilominus habeatur devote ut bene advertunt plu-
ree scriptores ex nostris.

Dist. 10 de proprietatibus scientiae divinae

Proprietates scientiae divinae explicatae non
egent omnes nisi manifestae sunt ex dictis metiendae
illae sunt ex perfectione subiecti et ex qualitate obiecti, ex perfectione
subiecti sunt quod sit clara et evidens quidditativa et com-
prehensiva cuiusque obiecti, item quod non sit variabi-
lis, obscura, praecisiva &c.

Ex natura obiecti habetur quod sit practica ut tendit
ad possibilia, speculativa ut tendit ad existentiam, si-
ve absolute, sive sub conditione, sive creata, sive
increata; quod est idem ac dicere scientiam simplicis intelligentiae
esse practicam, non vero scientiam visionis aut conditionatam
quia prior dirigit omnipotentiam ad existentiam obiecti, reliquae
vero cum supponant existentiam obiecti non dirigunt
immediate ad illam.

Potest quidem scientia conditionata deservire ad exis-
tentiam absolutam obiecti, et scientia visionis unius obiec-
ti ad existentiam alterius et iteratam productionem eiusdem
ceterum hoc non sufficit ut scientia sit practica quia di-
rigere debet immediate ad productionem sui obiecti ut ta-
le est. Scientia autem conditionata non dirigit immediate ad
existentiam obiecti, sed ad sumum solius conditionis, quia posita
conditione eodem modo existet obiectum sive noscatur per
scientiam conditionatam sive non. Vere ea ad sumum erit prac-
tica comparatione solius conditionis; cuius comparatione non est

non est scientia conditionata sed simplicis intelligentie per quam videntur proprietates huius practicae et praxis in communi quas fuisse tradidimus praemio dignum ex quo facile intelligere 1° cognitionem verbi divini non esse proprie practicam. 2° esse quod de nomine ferae omnes quae de hac proprietate scientia dei excitant apud recentiores.

Hinc dirimitur scientiam visionis non esse causam rerum. nec ideo fore futura quia deus scivit illa sed potius esse ideo scivisse illa quia erant futura. non quia res creatae habent influxum scientiae dei sed quia earum existentia est conditio praerequisita ad illam. de quo videantur nostri scriptores et de aliis non nullis parvi momenti quae si restant explicanda ubi non abhorre poterat disquiri an iuditia practica prudentie existant necessaria in deo, an sint necessaria ad actus virtutum? an ad prudentiam concurrant? et quomodo? item haec et plura alia de scientia conditionata sed iam vocamur ad otium et huic labori non supersunt dicere quare haec omnia in materia de praedestinatione reiicio, et haec sufficiant ad gloriam dei

De visione Dei

Per Sapientissimum P. Petrum Hurtado de Mendoza Societatis Iesu.

S. Thomas prima parte, q.e 12.a

Disputatio 1.a

Vtrum Deus possit diuinitus videri intellectu angelico, et humano?

S. Thomas. articulo 1.

§1 Visionem accipio, non cognitionem sensibilem externam, quae est visio proprie, sed late cognitionem intuitiuam illectus: perinde n. e. videre Deum ac mente intueri.

Sectio 1.a Mens aliquorum Patrum.

2 Mas academicus non patitur laxari lora disputandis Patrum mentibus, praesertim in re certa, ne tempus nos deserat, mittat quoque ieiunos difficultatum. Qua propter aperiam brebi quae sentio.

3 P. Vaz. disp. 31 cap. 2. et 3 neruos contendit ad probandum sensum a Chrysostomo, et non nullis alijs PP. maxime Graecis Deum a creaturis nec videri, nec posse. Petrus Lorca disp. 21 de Beatit. Aegi. de praes. Gonzalez in eum totam bilim euomuerunt, rati obsequium se praestare Deo si tantum Doctorem imprudentiae insimulent, temeritatis, et caecitatis. Tantae ne ani-

mis cælestib⁹ iræ. C.ª P. Mol. cum alijs grauissimis Doctorib⁹, grauę difficultatę expertę é in PP. explicandis.

4 Jgr censeo Patres Vaz, tã grauí nixum fundam̃ ne accusari nr̃ posse. Christus n. disputans cũ Pharisæis asserentes Deũ a nobis eis viatoribus ꝓhendi: at illi nr̃ egerunt de ꝓhensione scholastica accepta a cognitione adæquata, obtã, sed de possessione Dei: dixit n. Apostolus, seqr̃ si quomõ ꝓhenderem, id ea sequar, atq; possideã: id n. illi ostendebant, ne ecclesiam aliqs hæreticus. Chrysos. aues stenogrãs lacertũ habuit Deũ negq; possideri a nobis viatoribus negq; fruitione. Itaq; quæ si valde ꝓbabilia, tñ nr̃ ꝓbanę aperte. Quapp existimo Chrysos. egisse de ꝓhensione scholastica quotiescũq; affirmat Deũ nr̃ posse ꝓhendi asserite n. nos nr̃ posse hic tanę cognitionis de Deo quamęs ꝓprię: quia rones S. Tho. aliiq; theologi quę nane in nr̃ ꝓhensibilẽ Deũ. Quo vo aut Deus nr̃ posse videri nec ꝓhendi, id e possideri, cogit de nãę viris, et in via de lege ordinaria. Id eruditę ꝓbat me, omisso, et magister vester P. Valentia. Hic, et trac. 4 disp. 36. c. 2. S. Aug. enucleate distinxit ꝓhensionẽ scholasticã ab assecutione illã negauit, admisit hanc.

5 Existimo ꝓterea P. Vaz. ingenue, eruditę atq; prudenter rẽ examinasse: vt animaduertant hæretici quanęa diligentia vestigent veritatẽ a Catholicis, quã sine fucis, et adulatione. Si q. vo sancti PP. hoc sæpius ecclesiam eorũ scriptis ungere, impingit. Catholica libertas nr̃ nihil humanæ auctoritati, aut rõni, sed diuinæ. Quid aut hoc sentiant hoc examinant: negq; os, e dissimulata falsitate in paginis voluminibus. Nec progredi ad deserendi alios in occasionibus, qã illorũ auctoritas tanta e, ut nr̃ admirationi uno, aut altero errato. Sic vindicandi os a columnia tanti PP. quanę e P. Vaz. nullo inferior, negq; fas nos canine mordendi.

Sectio 2.ª Expenditur 1.ª ratio.

1.m argtm: Deus neqt videri nisi actu infinite pfecto, qa quo nobili, e obtm, nobiliorem trat vism, nn solum qa in illam influit in gen.e caae efficientis: sed qa visio e imago, quae nobilior e a nobilite exemplaris: go ab exemplari infinito accipiet infinita imago. Pbo ds qa ab obto ut unum ad Deum intuiuntur infinita obta, a quorum singulis accipiunt singuli gradus pfectis: cum go obta sint multitudo infinita, derivat multitudo infinita pfectionum. Explicatur, ab obto ut unum e imago ut unum: ab obto autem ut duo imago ut duo, et sic in infinitum. go ab obto infinito imago infi: sicut ab infinitis obtis infiniti gradus pfectis. 6

Hoc argtm nn het vim in cognitionibus abstractivis: qa nn attingunt obtm ut e, neqs sunt pfectae illius imago, sed in imperfecte, et ad silitudinem rerum aliarum. Negari tm nn pot excessus aliqs inter ipsas imagines abstractactivas, et de nobiliori obto eo nobiliorem caeteris paribus. Infringit autem vis calculatoria, qa imago abstractiva accipit frequenter ab obtis minus pfectis: unde decrescit illius pfectio. E igitur argtm in cognitionibus intuitivis. 7

Cui frequenter rr cognitio de obto nobiliori pro nobilite obti crescere nn arithmetice, sed geometrice. Id est cognitio de Deo. l. de Angelo nn excedit dignite cognitionem de formica tm, quamtum Deus aut Angelus formicam excedunt: neqs cognitio de substa excedit cognitionem de acce tamtum quantum substa accidens: nulla n. cognitio de substa e substa. Alioquin homo nn posset cognosci nisi cognite hoe, neq Angelus nisi Angelo. Hoc n. eet crescere arithmetice. Id e tm excederet cognitio cognitionem quamtum obtm obtum. Pro ad a priori qa cognitio e silitudo intentionalis: nn vo realis: at in intente nn e opus ut sit tanta pfectio quam in re. Quia e caalitas aequoca inter obtm et cognitionem: quae caalitas nn exigit aequalitatem. Haec accepta volo nn solum de cognite qditativa, sed etiam de cphensiva. Quia angelica cphensio lapidis nn e substa. Incremtum autem geometricum id e proportionale 8

e quo a maiori perfectione obti sumit aliqua perfectio cognitionis: non quidem tanta, quanta est inter obtam, sed cum proportione quadam.

9 Arguo tamen contra hanc responsionem cum: crescente obti perfectione, crescit aliquid eius intuitio quamvis non ad aequalitatem. ergo intuitio Dei crescit infinite simpliciter. Probo consequentiam quia intuitiones duorum obtorum inaequalium sunt inaequales certo gradu, et determinato: ex g. intuitus Angeli superat accidens intuitionem certo gradu, quamvis non tanto quanto Angelus accidens. Item intuitus Angeli supremi superat certo gradu intuitum Angeli infimi: neque potest ulla obtam signari inter quorum intuitiones non sit certus excessus. Sed inter intuitionem Dei, et aliarum rerum est infinitus excessus graduum certorum perfectionis essentialis. ergo cognitio Dei est infinite perfecta. Min. probatur quia a quacumque creatura ad Deum sunt infiniti gradus distantiae in perfectione. Qui gradus efficiunt intuitionem Dei infinite distantem. Quia duo gradus faciunt duas intuitiones distantes ut duo, 3 vero distantes ut tria. ergo infiniti distantes infinite. ergo quamvis per geometricum, et non aritmeticum excessum intuitus Dei non excedat alios intuitus tantum, quantum Deus excedit creaturas: at certe in alio genere infiniti inferioris intuitus Dei superat infinite caeteros, quia ab infinitis gradibus perfectionis Dei accipiuntur infiniti gradus perfectionis in intuitione quamvis in genere inferiori.

10 Confirmatur ex disputatione in 3am par. ubi ostendi merita Xpi esse infinita valore: quia ex maiori gratia crescit meritum. et quamvis ex gratia non crescat meritum aritmetice tantum quantum gratia una superat alias: at certe ex quolibet gradu gratiae crescit aliquid meriti. Et quia gratia unionis est infinita, infinite creverunt merita Xpi: quia creverunt tantum quantum crescerent ex infinitis gradibus gratiae: ex quibus infinite cresceret ~~cogn~~ meritum, quia a singulis gradibus acciperet aliquid cum proportione, certum tamen. Ita visio Dei crescit ex Deo non tantum, quantum Deus superat nos: at crescit quantum cresceret ex infinitis obtis, a quibus orirentur infiniti gradus perfectionis, certi quidem, quamvis singuli essent minus distantes mutuo quam obtae inter se

& qđ exclūm hac rone nō ḥbet sat's argō è § 6. Dequo
acrius agete inferius

Solet reſp. ḥbari argō Deum uideri cognōce di- 11
uersa ſpēi ac cetera ōbēa existere in gradu nobiliori: nō tō
intuit⁹ infinitus: q^a excess⁹ iste effect⁹ nō é ḥ gradū, ghy⁹ e re-
plicatus: ita ut cognitō de uno ōbō heat unū gradū: cognitō
v^o de meliori heat duos grad⁹ distinctos realit⁹: alia v^o de me-
liori &, et sic in infinitū: ea. r. rone intuit⁹ Dei cet infi-
nitus, q^a ualesce ret gradib⁹ infinitis: ut^o cum hi excess⁹ sint
ḥ diuersis specifice, nō é ogus infinit⁹ effect⁹, sd uōt in
spē diuersa excellentiori.

Contra. Si maior ista effectō cet ḥ grad⁹ replica- 12.
tos, intuit⁹ Dei cet ḥ tot infinite effector quoz alij: g^o et ista
effectō ḥ diuersis spēb⁹ ostituet uīs⁹ Dei infinite effectorem
quoz alios. Ḥbo 2°, q^a sicut ex^a Dei ūa, ḥ infinita a nobis
distanteb⁹, tali data ret visiōi infinitos grad⁹ replicatos, ita nunc
dat unis spēb⁹ aqualenes infinitis illis gradib⁹. Imo cet multo
nobiliōr: q^a realis distinctiō gradū e magna imperfectiō, qua caret
in spē simplici: ex q^o infinitos grad⁹ ostarent effect⁹ infinitos, nō
obstante imperfect⁹ distinctiōis, ita spēi illi aqualem e nō magis
effectus, q^a valet imo quoz illa insuperabile carentia imperfec-
quoz het distinctiō. Considera q^o grad⁹ effectiōis reptōr in uīs e
excellentiori cet uirtualit⁹ distinctos inter se, et reales infinitos
gradib⁹, alias uisiōib⁹ distinctis realit⁹: ex tōsi uirtūt⁹ distinc-
tō tot esse quot illi distinctō realit⁹. q^o herent tot effect⁹ pō-
tentes uirtualit⁹ quot illi distinctos realit⁹. q^o herent infinitos
effect⁹, et maiōs quoz alios, q^a here grad⁹ realit⁹ distinctos,
et distinctos uīs uirtualit⁹ maiōr effectō e quoz non here rea-
lit⁹ distinctos.

P. Fabb. ar. 1. dub. 1, n. 42. succubuit argō: o- 18
pinat cognitō ḥ hensiuam crescere ad ḥbertē ōbēi: secus uō
nō ḥ hensiuā, quacuq; illa sit: ut autē intuit⁹ Dei, nō ḥ re-
prehensiua, nō é off, uere infinit⁹. 2° hoc effugiam e ad
uitandā infinitudinē intuit⁹ Dei; sed in ille inconueniens labit

in ꝓhensꝭ creaturarꝫ ꝯ. Ꝓbo mi. qa ꝓhensio creaturæ
ut unꝫ e effectꝰ ut unꝫ: creaturæ vo ut duo e effectꝰ ut
duo. go ꝓhensio substæ e substa. qd ꝑ se absurdum. 2a 2æ
qa quanꝫ intellectꝰ e nobilior ꝙ nobilitꝫ obꝫ. go intellectꝰ Dei
rit infinitꝫ effectꝰ. 2o tꝫ a suppositꝰ calculationis inquam
samur. Ans ꝓbo 1æ, qa visio substæ melioris e vis e actus: visio
angeli melior hois vis: Dei ergo visio melior quꝫ ange
lica. 2o a priori qa ab exemplarꝫ deniuat effectio in simi
litꝫ, et imaginꝫ: go quo effectus e exemplar vim hꝫ de
riuatiꝫ maiorꝫ effectionis.

14 Iandꝫ obdices intellectꝫ Dei a ee infinitꝫ sm qꝫ, fi
nitꝫ angeli simplicie. 2o qa illa infinitudo e noetenus, ut
si ho diceret ai infinitꝫ sm qꝫ, qa sub se omnes infinitas
ꝙcti atis, nullꝫ vo sa se: at quis nꝰ videat hoc finitissimum
ee, et hanc solutꝰ nihil differre assignata, ee impugnatio
§ 12. 2o 2o qa post ee diuinitus alia visio Dei creato me
liorꝭ ꝙcti quꝫ hæc, ut infernus ostendꝫ: hoc ergo e 2o hoc ge
nus infinitꝰ go. Iandꝫ qa si suppositio calculantium aliqꝫ
ꝓbat, id maxime vis Dei ee infinitꝫ sm ꝙ est. qa quanꝫ
ꝙportio geometrica, et nꝰ arithmetica, suppositio in in
finitꝫ infert excessꝫ infinitꝫ. Teneam si adꝙportꝫ unius
milliones obtinꝫ crescat medietas ꝙfectꝰ in cognitꝫ, crescꝫ
ds geometrice, nꝰ arithmetice: at vo ex infinitis milliobus
sumerent infinitæ medietates ꝙfectionꝫ, quæ ꝙflarent ꝙ
fectꝫ infinitꝫ: go ab obꝫ infinito ꝙ est crescerent infinitæ
ꝙfectꝰ vis ꝙ est.

15 Ad argꝫ go ex § 6 nego mai. Ad ꝓbat rdeo dis
tinctꝰ ante nobilꝫ, obꝫ trat nobiliorꝫ vis sexclusis obꝫ im
ꝙfectꝭ repertis in cognitꝫ de obꝫ nobiliori nego ans: trat
nobiliorꝫ vis inclusis multis imꝙfectꝭ repertis in cognitꝫ
de obꝫ ignobiliori cedo ans, et nego 2m, qa cognitio in
creata de obꝫ infinito includit multas imꝙfectꝭ repertas in
cognitꝫ de obꝫ creato: nam cui ꝙfectꝭ repugnat ut
cognitio sit infinita. Neqꝫ sufficit illꝫ obnere subsis

nitas spes visionis: illas n. continet inclusis multis illarum imperfectionibus. Equis dubitet culicem continere sub se infinitas spes entis, an ne est infinitus? Aequalet ergo visio Dei visionibus infinitis, cum multis tamen illarum imperfectionibus. Hinc deduces cur neque Angelus, neque unio hypostatica comprehendant a creaturis comprehensione substantiali: quia videlicet omnis cognitio creata crescit ab obiecto retenta imperfectione accidentis. Et quamvis Angelus, et unio essent infiniti, adhuc non egerent comprehensione infinita propter hanc rationem. Quod observa contra P. Faso adductum § 13.

Sectio 3. Examinatur 2a ratio.

2um argumentum: Deus non potest comprehendi: ergo neque videri: probo consequentiam quia 16
ideo non potest comprehendi quia comprehensio esset infinita; sed similiter quaevis visio + hensio
esset infinita, ergo. Probo min. quia ideo comprehensio foret infinita quia repraesentaret Deum cum infinitis creaturis: sed solus Deus cum ratione obiecti tamen valet ad visionem infinitam quantum Deus cum creaturis infinitis. ergo. Probatur min. quia Deus intensive tam perfectus est quam Deus et creaturae: tum quia etiam quia perfectio visionis sumitur ab obiecto formali quod idem est actus utriusque.

Nulli in hoc argumento multis mysteriis erigunt aram ignoto Deo: ego nihil mystagogus, nihil mellis in eo invenio. Cum 17
n. comprehensio sit multo nobilior visione, nulla est consequentia negativa a comprehensione ad visionem. Ut haec est mala consequentia ego non possum uno die conficere 50 stadia, ergo non possum conficere 5. Nego igitur consequentiam. Ad probationem reo rationem incomprehensibilitatis esse unam e tribus: vel quia non possum in obiecto primario penetrari omnia quae in ipso sunt formaliter vel eminenter: l. quia cognitio non ~~pertinet~~ venit ad modum illum tam perfectum quam exigit obiectum: l. quia non oritur a principio cognoscente tam perfecto quam est obiectum. Si hinc sequitur comprehensionem Dei futuram infinitam per essentiam, id non sequitur in visione. Neque vero sola infinitudo obiecti primarii, et secundarii efficit cognitionem infinitam, sed etiam modus, quo illa attinguntur: hic modus reperitur in comprehensione: non vero in visione.

Sectio 4a. Examinatur 3a ratio.

18 2° arguit. Deus nō est unus obiectum supernaturalis intellectus creati. q.
nō potest a creatura videri. Sed antō q.a nullus intellectus creatus potest
immediate attingere Deum ut per hoc habet. Tū per hoc, q.a nullus potest realiter
poni elevari ad obiectum supernaturale. ut pt in oculis, q nō possunt
ferri in spiritualia.

19 Varie rene variat: Thomistici frequenter illectus ferri
sicut in obiectum ultimatissimum qd est ens ut sic, abstractum a naali, et
supnaali: intra qd omnee Deus. Potest aues sensibles ferunt in obiectum
primarium intra quae nō omnee Deus. Cui proprietea seneiri nō potest ab
nobis, potest aues illigi.

20 Ut doctrina impugnans primitus ens ut sic accipit esse bi-
fariam primum et septem enem ut sic ut est cōis substa, et accis, Deus, et
creaturis. 2° et collective omnium inclusentem Deum immediate Deus
et creaturas, naalia, et supnaalia. In 1° sensu illa doctrina est
aperte falsa: q.a nō solum ens ut sic, sed etiam substa et accidens
naalia est obiectum formale illectus. Quia Physica naalis habet obiectum formale
ens mobile, ut est corpus de predicamento substa vigilate ut ens. Sed
tm supernaturalis obiectum illectus creati, quia corpus sacramentale? Si non
est. g.° nihil ineeruit est sub septem entis: Si autem est vigilate ut vi-
deat tm naalia quia corpus? Si vō ens accipiat in 2° sensu ca
responsio petit primum: argtm. n. gbat Deum nō est obiectum supernatu-
rale: respondet autem dr sua entia est obiectum supernaturale, unum
entia, unus est Deus. Petit g° primum.

21 2° peccat docta in 6 to q.a facultas tendens formaliter, et esse
1° in rone cōis, fere secundario æque immediate in omnia specialia tendens sub
rone cōi: sed illectus creatus nō fertur immediate in omnia specialia entis ut sic
g° obiectum formale, et esse nō est ens ut sic. Min. patet, q.a entia sup-
naturalia diuersa rone cognoscunt ac naalia. Mai. pr tm abexem-
plo: vis. n. æque immediate fertur in album ac nigrum, q.a obiectum
formale vis est lucidum et coloratum. Physica naalis q.a est de ente
mobili ut sic, indiscriminatim agit de quouis ente mobili. g.°
facultas tendens in rone cōis esse 1°, tendit æque immediate in omnia
specialia: g.° unum tendet immediate in entia supnaalia, si tendit esse
1°, et formaliter in ens ut sic.

Dr̃one ꝺ̃ ues ꝙ̃. Attingi naalr̃ oēs ſpēs a facultē attingente ſe rone ꝯ̃, qꝫ rō ēs ẽ ſe, et quasi fralē obēz. qꝫ ubicūqꝫ ꝺgenāte, tāliē cognitēs. Ꝑbo ꝺ̃ qꝫ rō fralis ubicūqꝫ reperte mouet facultēs ad actꝫ ccꝫ ipſz. Quia ipſa rone ſui ẽ attingibiles: cetera vō rone ipſius: qꝫ ubicūqꝫ reperte, mouet potꝫ ad actꝫ ccꝫ ipſz. Fralē qꝫ lux reddē quēqꝫ colorꝫ viſibilēz: veneras aues qꝫ ūqꝫ obēz cognoſcibile: bonitas vō amabile qꝫ entitas, ſi ẽ obēz ꝑ ſe illectꝫ humanꝫ reddē oēm ens æque cognoſcibile. Cuiꝫ qꝫ aliqua facultas nō attingit ipſz aliquz ſubiectibilēz alicui generi, ꝺr nō hereꝫ ꝑ obēz fralī genꝫ illud, ita vīz, nō ꝺr hereꝫ ꝑ obēz fralī qualitēz ue ſic, qꝫ aliquas ſpēs qualitēz nō attingit. Eꝫ qꝫ ue ꝺr hereꝫ ꝑ obēz fralē lucidꝫ, et coloratz ue ſic, qꝫ oēs eiꝰ ſpēs attingit: qꝫ Deꝰ, et entia ſupnaalia erunt obēz onaalē illectꝫ creati, ſi ens ue ſic ẽ obēz onaalē illi. 2.2

Obiicies. Ens ue ſic ẽ obēz adaqtꝫ illectꝫ: ens aues naale ecꝫ obēz ꝓportionatz. Ob ꝙ̃ oēs ſpēs entiꝫ et ſupnaalis ꝓuenta ad obēz adaqtꝫ illectꝫ: naaliꝫ vō ad ꝓportionatz. Illa aues adaquati ſuiꝫ in nō repugnantia ue illectꝫ ad illa eleuet, ꝙ ꝓpterea dici ꝓt potā remota ad illa cognoſcentia. Ꝺꝫ. Nrā regula ꝙ̃ nō ꝓue ab illectu cognoſci obēz niſi ꝓportionatz, ſicut nō ꝓt eleuari vīz, ad obēz improportionatz. qꝫ quia mꝰ vīz, nō het obēz adaqtꝫ ꝑfectiuz a ꝓportionato, neqꝫ ad illud ẽ ꝓtā remota, ita neqꝫ intellectꝫ. 2.3

Ꝛ et Gonſalez, illectꝫ tendere in ens ue ſic abſtractum a naali, et ſupnaali: ita ut illectꝫ nō ſumat ipſz ab ente naali, aut ſupnaali. Vnde nō ſequit Deum naaliter videri. Hoc docet aꝰ ẽ ſſe re eadz cum ꝓpria ꝙ̃ 19. Sedqꝫ impugno, qꝫ ens ue abſtractz a naali, et ſupnaali nō net ſubre entia naalia, et ſupernaturalia, ſicut ens naale nō net ſubre ſubstiam, et accidens naalia, et ſicut coloratz nō net albū, et nigrū. qꝫ facultas attingens onaalē ens ue ſic, attinget onaalē naalia, et ſupnaturalia. Aue qꝫ illectꝫ tendit in ens ue ſic ſicut vīz, incolorꝫ ue ſic: ſi aues entia ſupnaalia cognoſcente tz onaaliter qua albedo, et nigredo auiſe. Si aues illectꝫ diuerſa rone tendat in ens, ac vīz in coloratz. qꝫ nō tendit ꝓportionate, ac ꝓpterea nec 2.4

tendere pote ne, q^o n^o tendé nisi q^s ygorronatu tendu, sicut vis. Nec valet in oi ente ee nrm entis abstrahibilis a naali, seu naturali: q^o etis posset cognosci q^a ria dria ne sug naalis é. Ve tam gbali. Tertio De, n^o videt subsistere nec entis, id submedtalis entis sug naalis: sed sub hac ratione n^o est ygortionatus obis. q^o sub hac n^o pot attingi.

2.5 Multo obis acidi naalis, et fralis. Naalis scz nrm entis ipsius, sine nris obnis quæ cognoscit, quæ explicamus p notatis ad cognitis sui. E. n. ipsa ratio qua ds denotat, quam explicui dis. p. 5 Met. sec. 1. Hæc autem ratio obis accepti naalis videtur pot. E. nec pure fralis cognitis: C. nec p ductibus, per eum impressarum. 1° m^o nullus obis dicit relatis realis ad pot, ne dixi dis. p. 15 Met. a. 5 144. 2° m^o obta creata dicuntur ordine tanlis ad pot, quas p ipsi impsit immutant. Obis autem fralis in ratione obis includit cognitis p quæ é cognoscibile: q^a objectus in ratione obti, et cognitus fralis ds. Vtigit agens in rationem agentis includit fralis actis, et albis albedine, ita obis fralis cognitis.

2.6 Cum quarit utrum De, ne obis naalis illectus, n q^r ne de obis fralis in ratione obis, p inde d ac quarere, utrum cognitio Dei ne naturalis: qua q^r alienae ab hoc instituto, et infra dignenda, cum disputare utrum visio Dei ne naalis. Accipit igit q^o de obis naalis, utrum De, im^{pe} ne obis ygortionatus illectus. Forte obis ee ordine tanlis ad illectus: et q^r utrum De, im^{pe} ne naalis ordo ad illectus nris potens illis mutare p ipsis impis.

2.7 Pras autem obis exercet multis m^{is}, is et trac multos actus in illius diversa ratione tendentes. E. n. cognitio modo, quo faultas attingit suum obis. Cujus m^{is} unus et m^{is}, qui exercet ordo tanlis mdo, et fra: et q p in actu 2° exercitium mutuo inter utrumq relatis.

2.8 Obis ygortionatus pot accipi duplicit. 1° p ygortionato quoad subtm. 2° p ygortionato quoad subtm, et modum. Dico igit De, et dia entia sug naalia ne sug naalia p ex p te obis ee ygortionatus quoad subtm nro illectui. P^r. Dis illectus creati pot vide

nãe cognoscere dã obtã supnaalã. Talia n. aliqua reuelate
a Deo de quoꝫdã mysteriis possum, nãe vitib, accipere ipsa na-
turalib de reuelate, et mysteriis. Haeretici n. cognouere aliqb, na-
turalib, ~~certa~~ multa mysteria grãe, quae damnati minime ignora-
rant etiã in inferno. At vt hãc obtã n̄ ii nobis ꝑportãnata quoad
nos: nisi n. illis rebus ꝑportãnate et actus supnaalis, q nobis im-
ꝑportãnatis, de quo late dixi Disp. de Fide

Hinc ad argta ex 8 vp: Dinguis ans. De, nõ et obtis ꝑ- 29
portãnatis quoad nobtis nrã illectũ, nego ans: nõ et ꝑportãnatis
quoad nobtis et modũ, accidans: et nego xm. Ad ꝓbate arctis valde
nõ posse naãlit Deus videri a nobis: nõ quod obtis sit impꝑportãnatis
quoad nobtis, sed qa quoad modũ supnaalis inclusum in ipsa vis.
Ad ꝓbate xm rõe nullis potis elevari posse ad obta imꝑportãna-
ta quoad nobtis: qualia sunt ꝑsentalia sparate sensuum: at vt eleva-
ri pot ad modũ imꝑportãnatis: quae elevari nõ et ad nouis obtum,
sed ad modũ nouum illius actus ingenii.

Quod explico: vis, nõ pot elevari ad scibile nouum sensum: 30
pot mã elevari ad scibilis lucis modo effectus quis ex naã magne-
at. Vespilio n. lucis videt impressiõe: nec nos videmus colores absen-
tes: ac go repugnat visum vespiliõnis firmari a Deo ad intuitus
solis ꝑferentium? et visu pigi colors absentes, imo nece existentes
quid repugnat?

Ꝓbatur a priori de qa impta ad obtis alienis et repugnantia 31
essalis innixa ipsi subtã, et esã potentiã vitalium: ut repugnantia
capitis ad sentiendum innate essali repugnantiae ipsi capitis: atq; desti
ad modũ effectus nõ et ob repugnantiã pta, sed ob carentiã virtutum. Cis
autis vires possit Deus supplere, pot porrigere facultates vitales ad modũ
effectus quis ipse petunt. Et n. valde diuersa repugnantia ad
impta. Hac n. pot auferri, qa scit pura carentia virtutum, quis
vocare possum, repugnantias priuatiuas: altera vt repugnantia ali-
ui positiua, quae nullo modo pot auferri manente essa.

Sectio 5. Appendix de usu.

Hinc facile dilues aliud argtũ, quo Theologi vexant: vis, nõ pot videre 32

Angelus, q° negs illecus Deus. Sed cs q^a De, e mia, ppter natus illecus quus Angelus vis: q^a ⁊ dist Angeli a uisu n° pot videri sed maiore dist^a Dei ab illecu q°. O malus argus. Visus n° pot ⁊cipere ionus q° nec illecus humani Angelus. Its visio n° pot ⁊cipere alius vis. q° negs unus Angelus alius, q^a n° mia distat Angelus ab Angelo quus visio auise.

33 Huic argto rent Deus in rone enis magis distare ab intellecu creato quus Angelus a uisus atue in rone obis distare remus. Q.d insinuant Tho. ar. 1. ad 2m. Bona. in 1m dist. 2. quos sequit plenius Theo: indiget m° explicatu: q^a a dist^a in rone enis pt ⁊cipi argus ad dist in rone obis: q^a a ⁊fectu enis orie ut Angelus n° videat oculus. q° a ⁊fectu infinita Dei orie ne possit ab illecu videri. ℣. Falsus in art. 1m dub. 2. num. 46 rect rones accipi non a dist^a solumo, sed a dist^a cum oppositione: spiritualia magis opponunt corporali sensui, quus spiritualia spiritualibus. 2^a. Magis opponunt n° ens et chymera illectui quus spiritualia corporalibus: et n° illecus ⁊cipit n° ens et chymera, imo et carentus sui ipsius, cui opponit ⁊dictorie. q° repugnantia n° obi cognitioni.

34 Ad argus ex § 32 nego vm, ad pbat rsp dist et aut inist ga rum ine, quod voluerunt S. Tho. et Bona: visus n. multa n° ⁊cipit ab ipso minime distantia, ut calorus, saporus, sonus, audibus, et alias cognit ipsi vis. Unde ⁊ Angelus minus distare ⁊cit inuisibiles, sicut dia quæ dinguntur a luce, et colore. Hæc distantia facit esse obus inuisibile ex incapacitate vis, nihil ⁊cipientis pte luus et colorus. Unde cætera obja si illi ingeniantur quasi nubis. Quod pt ex naa rei. Vis n. nullo m° attingit Angelus: illecus autus aliquom° naalit Deum attingit

Disput 2^a. Vtrus Deus videat a Beatis

Deum imm te videri a Beatis tsatur sacra littera: Angeli n^ri dicuntur a xpo videre semper faciem Patris, quæ frasis in sensu literali est accipienda q° sine ullo modo pot: videre autus faciem ad faciem, et immediate vi dis ss. Ioannes asserit Deus a nobis videndus sicuti est. A-

postea Deus videndus revelata facie, reliquis inuolucris enigmatis et speculi: tunc autem cessabit fides, et eius cognitio infusa, qualis est qua tale vnum ad creaturas: tunc autem cognoscemus Deus sicut et ab ipso cognitis sumus, id est ff spu sco. Recedit Augustini sententia passim affirmantis nos ad finem attollere in aspectu Dei videndi: quo discriminamur ab hereticis q Deus videbit nos videndus, sed caecos, nos vt videbimus Deus videndus, et videns. Caeteri PP. ac Theol. iunctim cum tota Ecclesia sentiunt: exceptis Graecis nonnullis, quorum mens adhuc est dubia. Vt dixi Dist. 1. sec. 1.

2 Ad 2am Prior est voluntas Dei: ig. n. ostendi possibile est hanc vim: qua Deus, re ipsa donantis voluit amico.

3 Sanctus Tho. ar. 1 citus bifariam probat. 1us q.a nra beatitudo est in operatione perfectissima: haec autem est visio unionis Dei. q.a aut Angelus, nunquam obtinebit beatitudinem: aut haec erit distincta a Deo. Hinc argui negauit Sco. min. omnem operationem perfectissimam in voluntate. Et quidem haec ratio multum haec retorqui supponens probatum ex Dist. 1. et 2: nulla autem sumpta infringi potest: Scilicet in beatitudine nra visionis in exemplatione Dei, vt in vno vltimo. Quoniam si Deus nobis donaret visionem claram supernaturalis abstractiuam de ipso ex immunitate a peccatis, a poenis denique, beatitudinem certe essemus, quia ex natura rei penitus. Accedit q probantis est Deum unionem visionis esse nostrae beatitudinis.

8 2.da ratio S. Tho. est q.a si Deus non videretur, unionem, esset inordinatum desiderium ultimi videndi unionem, q.a visio effectus, excitat appetitum videndi causae: desiderium autem pugnat ex beatitudine. Haec ratio est difficilior superiori: ex q.a multa desiderant beati, id est bona quae orant. Desiderium itaque angens est q.a beatitudo: non autem generatim desiderium. Nec visio effectus excitat desiderium cognoscendi causam: non vt videndi: sicut offensio effectus, non excitat desiderium causae quoque offendendi: at ita visione cognitionis Dei desiderata ex creaturis, et ex bonis esse nostris hoc, et alibi non esse voluntas Dei de alia meliori donanda, non esse curabilis desiderarent: sicut modo non deliberant alias effectrices quas parent habere.

Disput. 3.a Verum Deus possit videri per speciem impressam.

S. Thomas art. 2.

Sectio 1ª nonnulla præmitto.

1 De spē impressa diuersi dixp. 12. de Trin: de hac aues differunt ibiq; sec. 8. spēs ab spicio, quod et spicio multas vias. In pō accipit a Theo. ff. vlt de qua cognoscat obiq; aliquid, illusq; repræsentat potæ seu sciens facit.

2. Sgs parium, tripartitā: 1ª ē obiua: id ē que prius cognita dat in cognitē alterius obi: que mouet ex signo instrumentali, quod ff cognitē sui ducit nos in alius rei cognitē. Qualis ē fumus separatus ignis: ex eo nam fumo cognito manuducimur ad cognoscendū ignē: et ex vestigio uestigam, at. Imagines depictæ appellari possūt spēs obiua, q ex illis deducimus exemplar. Cognitio ies de Deo, si reflexe ab alio cognoscat, potest dici spēs obiua: dein q̄s ois creatura ducens nos in cognitē Dei ē spēs obiua Dei.

3 2ª spēs ē expressa, id ē verbum, seu qualitas vitalis ff dicta a creaturis cognoscentē. Cum n. cognoscim, exercemus aues phys, que immanens ē, ff qua q ducit quadā qualitas absoluta que ē quadā imago fralis obti, id ē que ff suus entitē facit obi q̄ sciens intentionaliter; vnde cui, ea que cognoscimus videmur intra mentē gestare, et ante oculos uersare. Hæc qualitas vocat verbum, dr q̄s spēs expressa, id ē imago fralis.

4 3ª spēs ē impressa: qua frequentē ē qualitas scibilis potē cognoscibilis loco obti ad producendā sgs expssg. Augus dixit aboobti et postea pari nobis, id ē aboobti occurrente ff se. ff sgs impssg. Spēs dr, q ē quadā imago, et vicaria obti, id ē sungens illi vicibus in ordine ad cognitē. C aues imago nō fralis, sed virtualis, id ē nus aptus nō repræsentare, sed faciendo aliud, nempe imaginis expssg. Iam dixē in 2ª rs cē virtualiter aliq̄s finde cē accidētal rs illam, sed uirtē ad illā, ut luxe uirtualiter calor, id ē nō ē absolute calor, sed uirtē ē ductiua caloris. Vnde cū volum, cāq aliquā effē dicimus velle virtē effes, id ē cāq in cui uirtē sit nec. Spēs aues expssa dr fralis, et absolute imago, q se ipsa repræsentat obti, et nō aliquid a se distincte

sicut calor manu, dr illa calefacere dicit, i. se ipsum: calor autem a tali manu calefacit efficiente, i. nō se ipso, sed faciendo in manu calorē alium. Ita spēs impressa et imago virtualis obti, qa illud nō representat se ipsa, sed efficiendo ex se ipsa: impressa autem dr qa spēs sensibiles fiunt ab obto, et in pupilla potentia, sue impressione: illud enim obtum dicimur sentire sui similachrum, ob qd impressa dicitur. Hinc spēs colorum nunquam sine impressa qa vel ab obto fiunt vel ad obtum.

g Spēs impressa ir fra ad locum obti: qd duo ptat alterum tanq cognitū, seu illa representari. Huic maneri nō succedit spēs impressa: n. n. tale cognitū sui obti loco ipsius, qa nō est spēs principium cognitum, alterum qd ptat obti et efficere cognitū. In hoc munere subrogatur spēs ad obtum. l. facit cognitū, qua ratione faciendo erat ab obto.

6 Aliqua obta occurrunt ad cognitū sui sine spē impressa distincta ab ipsis, ut dixi de obto tacto, et gusto. Angeli ies se cognoscit ad se ipsis sine spē alia. Oēs mutuato Angeli 2. nō indigent spē impressa distincta ad a patet manifestum. Nō pōt hec obta appellari spēs sui, qa spēs ponit ad obtum: obta autem nō ponit ad faciendū qd facere debet qua ratione dicit ignis sui, qa ignis ponit ad ignem alium. Vocat autem spēs ad multos ad paruginis modum.

* Ex rone generis conueniunt plura tanq genera cum utroq spēi: ut homi, et leoni conueniunt rone alicui plurā cum alio. Extat vo specifica conueniunt plura ad propriū huius spēi, minime cum leoni. Utroq autem plurā tanq generi cum, qua specifica conuenit esse spēi ex utroq vlatio. Homo nō est se ipse conueniens sensibile ad sceptū generis: ita rationale et admirativum conueniunt ad se ipsa specifico. Et quemadmodum homi, si ponatur videretur sceptū alii, sic conuenit ei accidens rationalitas: ita et absolute rationalitas conuenit homi et se: qa homo absolute nō videtur et at, sed et rationale: atq ese in natura, et intellectu. Hec dicit Egidius obtenta a Nazario.

Sectio 2.a Mens thomistica.

2 Quare hanc dissentit S. Thomas art. 2. tā obscure ut exponentes diuaxerint in innumeras et varias, et tā remotas ut singulis certa notent antithomisticum; qui Thomistae appellant densa agmine adversante negari nō S. Tho. ys impressa Dei, ergo repugnare nō videtur ex rei natura, sed ex diuinitus. Ramez, dub. 1. cloe 2.a Lamel, Gonzalez, Nazarius, et alii. Subscribunt et nostri thomistae

+ Nazarii referendo infra, et refellenda.

Existimant species ex se aliae indistincta reali ab obtis, aliae reali distincta, quae conueniunt in splendore, et detrahunt potentiae ad cognitionem huius obti. Deceptos abstrahe, abutraque species et generibus, sicut species coloris et genus albedo, et nigredo, quae conueniunt uni speciei quae vocatur color et ratione specifica. Color ratione generica. *

P. Sua. lib. 2. c. 13 a num. 3. P. Herize disp. 30. num. 1. P. Granado trac. 3 disp. 3 a num. 21, et alij.

At vº P. Vaz. disp. 29. c. 2. seqs. Vicentz, et Caprecensec S. Thomz egisse de sola spe obitus, negz negasse spm impssz, aut expssz Dei, quz imediate pauci eiusdz discipuli. P. Arrub. disp. 16. c. 3 opinat Tho. loquz de spe impssa simul, et de obitu, et ab eo negatz veraz. P. Fasol. ar. 2 dub. 11. num. 30 opinat S. Dctorz egisse de spe impssa, et expssa, nº p ulla ratz, aut prijz cognoscendi, quin ipse cognoscane, sed ut sit spes quadz obitus, qua p alia aut, et spes cognosci post reflexe. In hoc sensu fatetr Faso. negatz a S. Tho. spm impssz, et expssz Dei, quz nº p illas videri posset, nº illa ut cognita nº potest ratz videndi imme Deuz. Tanz existimant alij negatz a S. Tho. spm impssz de potª dei, nº vº de absoluta. Cn quot sententia rum. monstra in ine pretendis pauci S. Thomæ verbis. 9

Dico 1º qua S. Thomas egit de spe p quz Deus videat nº solus sed accipienda de potª dei, sed eta de absoluta. Pr aperte, qª S. Thomas ait Deuz nº videbitz imme, sed mediate, si videatur p spem. gº repugnat de potª absoluta videri p eaz spem. Quoz potª visio beans e imma de Deo: visio autz mediata nec diuina potest esse imma. gº illa visio p spem thomisticz nec diuina potest esse imma. gº S. Thomas negauit Deuz videri posse p spm eta de potª absoluta. 10

Dico 2º. Nº mulla dixit S. Thomas hoc art. 2 quæ nº possit quadrare in spm obitus, de qua egit 2, sed accipienda nuo de spe impssa, aut expssa. Hoc do Thomistas utrumbanos, multis S. Tho. testimonijs huic scopo faciendis. Cd asserte spo ex hoc art. asseri nº. Deum visu tz sensibz, quz illectualz fieri p unionz obis uz potª: p quz unionz res visa e quodzmo in vidente. Cd sit ut exemplo capitis visi: sed hæc unio unita oz videntes, et eos visz nº fit p similitudinis obitus, sº p spm impssz, aut expssz. gº S. Thomas dixit aliqua quæ nº quadrant in spm obitus. 11

Dico 3º. Multa dixit S. Thomas quæ quadrant in so- 12
la spm obitus, minime vº in impssa, aut expssa. Pr aperte vz

ex testimonio Dyoni. ubi allegato de div. cap. 1. de diuinis nois.
Et testimonijs ei de solo ipo obtinet. Dionysius. n. dicit se tendere
nec apprehendere, neq; templari posse Deu p creaturas: verba au-
tes Dyoni. sic de creaturis primis cognitis, quia q̃dã inferiores
Deo, nõ prã pri cognite est rõ ptẽ templandi Deu; Et ver-
ba Dyonisij. Sicut in. inapprehensibilia, et intemplabilia. et sensibi-
lib, intelligibilia, et his que in apparentijs, et figuras; simplicia, et in-
figurabilia. Quib, dicendũ Deu nõ posse magis template videra-
ri p creaturas primo cognitas, quas maxime illectualia et spiritua-
lia p materialia, et sensibilia, et quas simplicia p opposito: q̃a quia ad mis-
teria ei tria caũ imperfecte cognite de simplicite; et materialia et tpalia
imperfecte cognite de spiritu. et creatura et caũ imperfecte cognite de
Creatore. Ideo Dyonisius de re primo cognita dicat ea q̃ infigura-
bilia nõ cognoscunt a nobis p ipsis imitas, aut expias heneis figu-
ras: res p obtas quadas sensibilia figurata q̃dã, et spiritu. Vt Ange-
los cognoscimus p hos. Hec ea de quibus, inte grece exbs S. Thomas lec.
1. in illud cap. Dyoni. quas integrate de licit de pri cognitis.
Et in verba thomistica de template Dei. Post mõ illectus creati, ei
est apta templari aliquo modo attingendo; nõ tm p aliqua obta. l. spa.
l. quasi sub similitudines creatas. Quia nullo modo potest manuduci
in diuina est multo minus qua corpa. in incorporea est. Sic igit
mõ nois Dyonisij, oportet dicere q̃d Deus inapprehensibilis et oi illectui:
et intemplabilis nobis in qua est, quousq; nra cognitio alligatur
et rebus creatis; ut pote nobis connaturalibus: et hoc in statu viæ. Hæc Tho.

Quib, tra relicto: vbi verba Dyoni. allegata a S. Thoma p
similitudines inferiores ordinis rerum nullo modo quas superiora cognosci,
accipiãt a S. Tho de obtis pri cognitis: q̃d dixit. Non tm p aliqua
obta. l. spa. l. quasi sub similitudines creatas. Et ut q̃d dixit, his nõ
posse illectus manduci in diuina est: manduci autem est du-
cere in aliud p cognitu sui. Vbi q̃d inapprehensibilis admi-
sit ea in patria: intemplate vo nõ nisi in solo via, in qua
sumus alligati rebus creatis ad cognoscendũ Deu. Vt dedimus S. Tho-
mas in hoc art. nõ negasse Dei similitudines primo cognitas: nõ vt imi-
tas speas, aut expias: q̃a auctorite Dyoni. sinistra nõ et abusus: at illas

sibilitudinis ille explicuit de sibilit de prius cognita. g° in hunc sensum Dyonisius accipit. 3° excludo ex hoc loco S. Thomae nihil o-
clusi utrum de facto Beati Deus videant per spm impressum; g̃ libenter negat sibilitudinis obiectum. Video ad quos inclinari S. Tho. in ps negantes de facto.

2° moueor, g̃a S. Thomas nō potest argumentari 14
ad rem nisi accepto de sibilitudine prius cognita. Essentiam Dei videri per sibilitudinem est Deum nō videri, qđ de Beato est erroneum: sed hoc argumentum est euidens de sibilit de prius cognita: aeuo destituit impressa, aut expressa de obiectis: ergo g° de sibilit de prius cognita, nō vo de impressa, aut expressa. Hoc min. g̃a cognitio obiecti per spm prius cognitum est in casu ne obiectum illud videatur immte: cognitio vo per spm impressum, aut expressum nō obiecti quominus obiectum immte videatur. Ego n. per spem video colorem, et lucem, immte qđs: ita in sententia thomistica tacetur, et quod mouens per spm impressum, immte etc. Quod a priori, per spem impressa est prius aeuum cognitum qđ nō facit ex eo mediate: sicut intellectus et lumen nō faciunt Deum videri mediate, sed immte. spes aues expressa est tam potius accingendi obiectum, sicut actio agendi, ut agens est casu immte ut quo, actio vo ut quo: ita intellectus est immte videns ut qđ, expressa aues ut quo.

3° moueor, g̃a caetera rationes S. Thomae et eius euidentes 15
de sibilit de prius cognita: de spe aues impressa, aut expressa et videndi. Quia Deus est summe ens, et incircumscriptus: qđ satis bene representari nō potest per creaturas aliquas prius cognitas, g̃a caret illis praeter, qđ est imperfectionis. Vnde ex illis prius cognitis multo minus cognosceretur Deus quo spiritualia excorporalibus: aeuo sibilitudo impressa, aut expressa his nō indigere, ut decuit patebit.

Dico 4°. Etia, quod vult S. Thomas est negare sibilitudinis 16
rationi Dei, nō vo alias. Et g̃a ad argta inducunt ab auctore Dyonisio: ita et ad gbandum seq Deum nō videri immte: ita ad gbandum inexistentiam creaturae ad representandum Deum: g° S. Thomas nō voluit negare sibilitudinis impressa, aut expressa, sed obiectum.

Dantur igitur S. Thomas articulis: in 1a gte agit de cognitione eius prius: nempe de potia, de eius veritate per lumen, et de speciem- 17

ṕssa, quæ occ̃ se tenente exp̃te, ṕmũ. Deinde inĉadũ 1ª ꝑte agit̃ de spẽ exp̃sa, & quã obtal ſ̃ intẽtionaliẽ in got̃ cognoscente. At uº in 2ª ꝑte ar. egit̃ de ſẽlitudine surrente exp̃te obb̃. Hanc illẽxit ſẽlitudinẽ obhiũ, quã de Deo negauit eẽ & got̃ absolutã. ex argũs aũt, eorũ responſũ ẽ ſ̃ale. Ad 1ũ n. admittit ſimilitudẽ aliquã exp̃te luminis. Ad 2ũ exponit S. Augustinus de cognitẽ in uia, quæ ẽ & creaturæ ꝓnſcognita. Ad 3ũ aũt inclinare vr̃ Deum de facto nõ videri & ſp̃s imp̃ſa. Sed negã ẽ satis asserte: qª pot̃ exponi eẽ de ſẽlitudine obhiual, quam indiget ẽ illẽ, Beatã.

4b Sed hĩcit̃ Albertus S. Thomas agit̃ de uisõe imm̃tis. qº non egit̃ de ſẽlitudine ꝓnſcognita. & Bat ſ̃ũ qª tñ implicare in cognitẽ immis Dei et & ſẽlitudinẽ: cum igit̃ ar. 1. ostendat S. Tho. ꝓbabilẽ eẽ visõ immis, in hoc art. & Bat aliã doctrinã, nempe non posse Deũ videri & ſp̃s imp̃ſa. Dicõ aũt, et nego ſ̃ũ, qª ad ostendendũ apertius illã repugnantiã tractãm ostendit S. Tho. hoc art. 2. Deum nõ posse videri & ſẽlitudinẽ obhiã: nulla. n. potẽtia beare, qª Deo ẽ infinitẽ inferior: neqꝫ igit̃ errare ẽ Deum uideri in aliqua creatura, modũ hanc difficultatis. Cæteraq; argta Albertus & bene S. Thomã in hoc ar. egisse de ſẽlitudine imp̃ſa et expsa, nõ in eas negacem

4a P. Granado trac. 4. disp. 4. num. 25 arguit & Thomistarũ opinionẽ. Quia S. Thomas haũ erat actuarus de spẽ imp̃ſa Dei: sed nõ agit alibi, nisi hoc art. 4º. Prob ꝗª de spẽ imp̃ſa ꝓcedit facilimã, et philosophicã, neqꝫ fuisse unũ dici illã ꝓmingere in 2ª par ar: ad summũ aũt dixit ad 3ũ eã nõ reperiri de facto: at uº Thomis. cæteri & ipse Gran. tã multa ſ̃monti de mad spẽ imp̃ſa ut obtenebrauerint doctrinã clarã. Alia quæ adducit P. Gran. ſ̃ nullius momti quæ ex dictis facile diluũtur.

Sectio 3ª. Impossibilẽ eẽ spem Dei imp̃ſam qui testentur.

20 Repugnare ſp̃s imp̃ſa Dei ipsa rat̃ pot̃ eẽ absoluta testatur S. Thomas quã plurimi: Cajet. Capr. Ferrar. Banez. Zumel. Albert. Nazar.

et plerique. P. Arrub. disp. 16. c. 4. P. Gran. trac. 4 disp. 5. sec. 3
et ex nris alij in manuscriptis, a quibus non inire eadem uia.

Subsectio 1.a Sententia Nazarij.

Nazarius in hunc art. strouer. 1.a ponit 1.m esse rei abstrahi a 21
tempore, loco, et ab esse actuali, et illigibili, quia praecisse includit defi-
nitionem rei, unde infert hominem in re esse eiusdem speciei ac hominem in illectu
quamuis a parte rei habet homo esse substantiale, et materiale, in illectu autem habet
idem homo esse spirituale et accidentale.

2.o ponit speciem illigibilem esse eiusdem speciei cum obiecto. l. potius esse 22
ipsissimam speciem, et quidditatem obiecti. Itaque ex sententia Nazarij species im-
pressa et expressa, quae sunt illectuales quae repraesentat homo et Angelus
sunt eiusdem speciei cum eodem homine et Angelo, imo illae species nihil sunt in hac
sententia praeter ipsas quidditates hominis et Angeli, quae confirmat ex S. Tho. 8 contra
gentiles c. 49 num. 2 his verbis. Similitudo illigibilis per quam illigitur
aliquid secundum suam substantiam oportet quod sit eiusdem speciei, l. magis species eius.

Ponit 3.o ex obiecto et cognoscente fieri unum magis proprie 23
quam ex subiecto, et forma, et non quomodocumque sed ita ut fiat ut unum
secundum quidditatem specificam atomae, itaque sicut ex corpore et anima fit unus homo,
ita ex ~~bono~~ obiecto et cognoscente fit unum, quia domus in re et in
arte sunt duae domus unius speciei infimae. l. potius species illigibilis
et obiectum comparantur ut quidditas, et res cuius est quidditas, ut humanitas ad
hominem, l. hunc hominem. Unde concludit cognoscere obiectum proinde esse ac
cognoscentem fieri obiectum ipsum. Itaque cum Angelus animam cognoscit
Angelus fit anima: quando vero anima cognoscit Angelum, anima fit Angelus.
Unde deduces hunc Auctorem et quemlibet alium in hac sententia fie-
ri asinum quoties asinum cognoscit.

Addit praeterea non esse nrium conuenientiam formalem, sed satis esse 24
eminentem, hoc dixit ne Deum faceret asinum quia asinum cognos-
cit.

Ex dictis infert 1.m clarum omnem speciem impressam adaequatam esse aequalem 25
obiecto in repraesentandi modo, quamuis non in modo essendi. Probat quia species
impressa est quidditas obiecti ut dixi ex eo § 22: sed omnis quidditas nrio est aequalis

rei, cui ꝺ gḋitas. gᵒ aĩ spēs ĩmp̃sa adæq̃ta ẽ æqualis obl̃o in modo
repsentandi.

26 Deducẽ ꝑtia tertia hanc 2.3 clos. spēs ĩmp̃sæ uenit ꝑ se uenire
gḋitas obl̃o: ꝙ accidens aues ut sẽ subst̃a l. accidens. Vnde spēs ĩmp̃sa
de subst̃a ẽ ipse subst̃a accidens aues ꝺ ꝙ accidens. Ibari pot̃ gª spēs
adæq̃ta de subst̃a ẽ ipsamet gḋitas subst̃æ: sed gḋitas subst̃a ꝙ se uenire
ꝺ subst̃as. gᵒ spēs de subst̃a ẽ ꝙ se subst̃a.

27 Vnde intulit Nazarius cognitã gḋitatiuã oriri ꝙ se ab spẽ ĩm-
p̃sa tanta ꝙ effectiue, quanta obl̃s. Dᵒ gª cognitã gḋitatiua ẽ adæq̃ta. gᵒ
oriẽ ab spẽ adæq̃ta: sed spēs adæq̃ta, est tanta effectiue, quanta obl̃s, gª ẽ
eius gḋitas. gᵒ eiusmꝺ cognitio oriẽ ab spẽ ĩmp̃sa tanta cognitiue quanta
obl̃s.

28 Intulit ꝑtia quarta ips ĩmp̃sa gḋitatiua Dei ꝺ eius spēi cum
ipso. Vnde nec pot̃ ꝺ accidentaria, nec creata, gª nulla creatura
pot̃ ꝺ eius ꝙ effectiue cum Deo.

Subsectio 2ª impugnat̃ ea sententia.

29 O hoiꝰ ingenia quæs mens adhũ abhorret implicatis, obscuis, in-
tricatis. Vᵗ gḋ ponẽꝺ 2ª ẽ smꝺ r, et absolute uera: atq; ꝙ grauiter
re accipit̃ ab hoc Authore. Considera Petrꝰ ia existentes, ia possi-
bles, ia in ꝺ obscuo. In his ois, scilꝫ, scipit̃ semꝙ eaꝺ numero
gḋitas Petri: atq; gḋ ẽ obscuꝺ in intellectu, ꝺ ois ria. 1ª spēs ĩmp̃sa
Petri, 2ª spēs expa, 3ª ipse Petrus gḋr cognitus. spēs ĩmp̃sa Petri
et expa ninguñ realiꝫ et spẽ a Petro, hic. n. ẽ subst̃a smꝺ se ca-
pax peccati et uidendi Deum: spēs aues ĩmp̃sa, et expa ꝺ accidens
incapax horũ ꝓtatuꝫ. Denigꝫ existente Petro a ꝙ rei, pot̃ nõ exi-
stere ulla spēs: hũ aues existentibus, pot̃ nõ existere Petrus. gᵒ illa
spēs nõ ꝺ realiꝫ Petrus, negꝫ differunt a Petro in solo mꝺ exi-
stendi, sed in ꝓtatu gḋitatiuũ. Vnde excludo Petrꝰ smꝺ se, Petrꝰ
possibiles, Petrꝰ existentes, et Petrꝰ cognitus ꝺ eaꝺ numero Petrum.
atq; ips ĩmp̃sa, et expa Petri nõ ꝺ realiꝫ Petrꝰ, sed quadam
denotatiua existentia, accidentaria, uenientes Petro. Hinc aues gḋ
potuit inferre Nazar. & negando ips ĩmp̃sa Dei.

30 Hinc impugnatur ꝺ quæ dixit ꝧ 22. nempe spēs ĩmp̃sa

ee cūnds spēi cū obō. gd aues dixīe ee ipsū esse obō magi abhorre
a rone. Petrus. n. hēe nūq esse quin ao pte rei existat spēi impssa.
g hoc nō e ee Petri. Sbo 2z, qa Petrus nō pot existere sine
sua esse, sed pot existere sine spēi impssa. g spēi impssa nō e
ee Petri. Sdē. Petrus nō hēe nisi unū numo esse, sed hereē in-
finitas, si spēi impssa ecē eius esse. g. Sbo min. qa si infinitas
pueis impssa Petri. Confirae. Angelus in rente eths multica und-
cs spēi impssa cognosce oēs spēs alicuius gen. Vg oē spēs alii,
et quo Angeli si nobiliora, utialiora utune spēi impssa. Sono igie
Michaelz una numero spēi impssa cognisere ova alia, an illa e eiusdē
spēi cum oēb, ene igie ea hoi, ao leoni, ee vig bruto, quaqz
sint aliena a phylis qs nō videat. Denigē si spēi impssa separate Pe-
os sicut humanitas hoi. g sicut ho gdūtinue sponee ex humanie,
ita Petrus sponee ex spēi impssa. g sicut destructa humanie des-
truee ho, ita destructa spēi impssa, destruee Petrus. Differunt igie
spē ue vg gdūs suspensōi. Quod asserē ex S. Tho. tz crase accepz
scitat insidia in mō Doctorz, q plene volumē sēi dē illigibile ee ip-
sa ea obō, id e intenalie, nō ue phyce. Dum n. spēs illigibilis
e ex ipsa imago obi dr idz ee cum illo, ue cum videmus ex-
pssz Cesaris imagine, dicimus hic e Cesar, id explicat S. Tho. exem-
plo artifis, in cuius mente nō e diversa domus ab ea quā adifi-
cat, id e nō facit aliqd nisi ut reprenetat in exemplari. Aliquis
nō operaret exarte. 2o id explicat qa S. spēs hoi nō illigit qd ée
animus, aut a equus. Quod e qa hoi relatiue nō exprimit animū. g
apud S. Thomz idē e spēs Petri ee Petrum ac ee relatiuis intem-
nalis Petri. Qd tangs dixīe Ferra. explicans hanc spēm ee ac-
cidens: obō aues ee subst: clarius aues, et expssius S. Tho. se
hoc art. 2. exponit asserens ad oz uiz ee unz unions obi ea pot,
sc quez unions res talis quodzmō e in videntes, id e repsentatiue,
et intenalē, et in g. dist. 49. q. 2. ar. 1 aie cum illecebra in
actu sit quodzmō unez cum illigibili in actu.

Quod aues asserē ex obō et pot sēi unz ita necog-
nitum sibi cognitum, de quo egi g. 2. e eadz rone accidendz de
uno intenalie nō phyce, qa q do ego cognosco res nō futuras

et impossibiles, et ca rentes, ñ fiõ unes recipra ex rendentes tente cum impossibili, et ex ñ enec: Angelum autes qui dixit ee phys[e] asinu, et petrum phys[e] cum illo cogñ asinu cognoscat: atq[o] ee cognoscens fit intentionaliter unu ex obto cognito, id e in se hee unitas cognitis quae intentionaliter ee ipsum obto. Refert S. Tho. adducens Caietanu dixit obz quod ñ ee in rerum. Rñd e aperta, q[a] diligens autem ñ hee unionu phys[e] ex obto. l. n egorum Salmanticae, et alius Romae ñ possumu illi unire phys[e], quibus ex intuitive videz illecebr: atq[o] unio fit immediate cum eis illecebrosine intentionali.

32 Cñ autes dixit q. 2. 4. utrum sit quidditas eminens, et ñ habz e aperte deficere a ñ[a] com, quae dixerat q. 2. 3. nam regnat quidditas atomu. g[o] nulla e quidditas stabilis. Cñ 2. 3, q[a] nisi in quidditate stabili ñ inuenit atomus quidditas, q[a] qd e calor eminens ñ e cuius spei ex calore stabili. et lux ñ quidditate atomis ex calore. g[o] sicut possunt ee illicitudo specifice, quae aliquis cognoscat quinitate unu ipsi infimae cum obto, ita possent ee illicitudo inferior quae repugnet obz nobilius. Cñ 2. 3, q[a] ex cognoscens deficit deficit ab illa unitate. Unde Angelus inferior cognoscat angelus superiores illicitudine imperfectiores.

33 Cñ tertiu q. 2. 5 e vr q[a] spei adaequatae obi repugnat obtum quoniam repugnabilis e, et illud repugnat apprehensione: haec autes aequalitas e in repugnando. g[o] spei adaequatae obi e illi aequalis in repugnando. Haec e ratio a priori, ñ so tunc illa; quae ipse adducit, quia ñ impugno. q[a] ou spei quidditativae e ex hoc authore ipsum nu obis, q[a] repugnat eius obis: sed multae spei quidditativae sunt inaequales obis in repugnando, q[a] multae ñ sunt apprehensivae. g[o] illa cognitas ñ e causa adaequatis aequalis in repugnando.

34 Quod autes infert q. 2. 6 spei impia mentis facultatem sic subsistere l. accidens peccat ingeniosi aquinatis (quinu vides id ee coe alijs Thomistis) aut. n. agit de spei impia mentis abstracta

abs ꝑte distincta, et indistincta realiꝫ ab obꝫ, cui ꝙ accidens
sueniꝫ eꝺ subꝫ. l. accidens, ut dixi § 2. Si uꝰ spes accipiet ꝙ spe
distincta realiꝫ ab obꝫ, eꝺ doctꝰ asserte falsa, qꝰ spes impossa
genitæ Angelo ꝙ se sueniꝫ nõ accis nisi minus quã colori: illa enim spes
ex receptuo gditabilis eꝺ accidens: sed non in singulare, ut existat
ꝙte reꝺ eꝺ ipse subꝰ. l. accidens, sed illius ens ut existens ꝙte reꝺ
nõ eꝺ ipse subꝰ qꝺ eꝺ ipse accidens, nisi minus quã hõ eꝺ ipse
rõnale. Recognosce § 23.

Neqꝫ magis eꝺ vꝫ qꝺ deducitꝫ § 27 nempe cognitã q- 35
ditabilꝫ orirí ab spe ꝑte ipsius quꝫ obꝫ, qꝰ multæ cognitiõꝫ q-
ditatiuæ inadeqꝫte, quæ nõ repsentant obꝫ quatꝫ poꝺ repsentare
nisi, qꝰ illius nõ apprehendunt. qꝺ illa gditabilis cognitio nõ orit
ab spe adeqꝫte tanqꝫ ipsius quantꝫ obꝫ. Unde excludo obꝫ cog-
nitiõꝫ apprehensiuꝫ orirí ab spe adeqꝫte obꝫ.

Tandꝫ qꝺ includit § 27 ipsã Dei fruitiõꝫ, qꝺ spes ejus ipso 36
Deo statꝫ quꝫ satisfactꝫ, si accipiat ꝙ pro de sueniente specifice, qꝰ
statꝫ expectat hanc fruitiõ. spem, et obꝫ eꝺ diuersuꝫ speniam. Obii-
cit Abbelius delitudo spei in Deo fundat in aliqua unitate, sed hæc
unitas nõ poteꝺ esse analoga, neqꝫ generica. qꝺ e specifica. Pro hi-
militꝺ sacramentalꝫ fundari in unitate, uelut in. ii, quorꝫ quali-
tas eꝺ una, in quo genere delitudo nõ sueniunt Deo, et eius spei: at
in delitudo translata in eꝺ opus ut fundet in unitate. Ut ignorãtiæ
de carentia hã quæ eꝺ illi delis intentã nalitꝺ sine sueniẽtia
in unitate. Unde delitudo spei impossa cum Deo, qꝰ translata eꝺ
poteꝺ fundari in unitate analoga.

Ad hæc nihil inferunt Ast ex hisce machinis, qꝰ 37
spes impossa alia eꝺ adeqꝫte, alia inadeqte, qꝫ do spem adeqꝫtem
eiusdꝫ spei cum obꝫ: at is nõ ꝙ de spe inadeqꝫte, qꝰ duo indua
eiusdꝫ spei actus sueniunt adeqte in obꝫ, ꝙtus gditabilis,
et differunt accidentaliter logice. qꝰ quæsitus spes apprehensiua
creaturarꝫ sine eiusdꝫ spei cum suis obꝫ: spes nõ Dei nõ erit
eiusdꝫ spei cum ipso, qꝰ negꝫ eꝺ adeqte de ipso, negꝫ apprehen-
siua, quæ patet in uisione creata Dei, quæ nõ eꝺ idꝫ adeqte cum
ipso.

Denigꝫ

37 Denigꝫ, ne deseramus ſnãꝫ S. Thomæ, admittẽs ſpẽs élligibiles
et ꝺ̃bꝫ nõ ſolum eẽ eiusꝺ̃ ſpẽi, ſed eẽ numero: atq; id élligẽ ꝺ̃ mẽ
gõ, nõ ut abſoluta, ut de Cæſare abſtrãe dixi ſ 30, q̃a dum ſpẽs in-
telligibiles hẽt élligibilitẽ, et intentionalitẽ pratã, quæ ꝺ̃bꝫ realitẽ
hẽt, ꝺr eẽ ẽs ac ꝺ̃bꝫ, q̃a nõ eẽ aliud in ꝺ̃bo realitẽ, et aliud in-
tentionalitẽ in cognte: hæc autẽ ſi ueriſſime ꝺicenda: ſpẽs. n. in-
telligibilis adæqt eẽ ꝺ̃mẽ gõ ẽs cum ꝺ̃bo intentionalitẽ adæqte: ſiue
ſpẽs né in adæqt eẽ ẽs ꝺ̃mẽ gõ cum illo, et in adæqte intentionalitẽ,
in quo ſenſu nullum ẽ abſurdum ſpem creatã eẽ ꝺ̃mẽ gõ ẽs cum
Deo, et in adæqte intentionalitẽ: eẽ ẽs q̃a eẽ ſcitum illius; in adæqte ꝺ̃
q̃a nulla poſt eẽ adæqte Deo. Dixi nõ eẽ abſurdum, q̃a ita identi-
tas ꝺ̃mẽ gõ nõ tollit ꝺiſtinctẽ rẽmplicitẽ nõ ſolum in ſpẽ, ſed etiã in
genere. Nõ eẽ gõ cur expreſſi amõbigũ Coqueꝰ negee ſpẽs impſas Deo.

Subsectio 3.ª Impugnant aliæ rõnes eiusdem farinæ.

38 2.º moueri Thomiſtã. rõnẽ S. Thomæ, q̃a ſpẽs élligibilis eorꝺ̃bꝫ de-
bent eẽ in eoꝺ̃ graꝺu immaalitẽ: ſed nulla ſpẽs creata poſt eẽ
in eoꝺ̃ graꝺu immaalitẽ cum Deo. g̃ nulla poſt eẽ ſpẽs élligibilis
Deo. Mai. ad ipſã miñorẽ p̃, nec poſt. Aꝺducunt tñ auctoritẽ S.
Thomæ, et Dõnĩ. aſſerentiũ res ordinis inferiorꝭ nõ poſſe eẽ rationẽ
cognoſcendi ſuperiora. Vẽs Deum eẽ ſuum eẽ, et incircumſcriptum,
quæ repugnant nõ ſpẽi q̃ ſpẽi creatæ.

40 Hæc argta Dyoniſij, et Thomæ ita explicãꝺa ꝺe ſe clarẽ pñs
cognita: nõ ut ꝺe impſa aut explta, q̃a argta eẽ euidens ꝺe rõne
ꝺe ꝺ̃bãꝺa, q̃a Deus q̃ ex cognoſci nõ poſt, niſi ut illi rẽnt, ſed
nulli creaturæ rẽ adæqt Deus, q̃a oẽs ſuperat infinitãs. g̃
oẽs creaturæ ſimul cognitæ ſũ rõ insufficiens cognoſcendi Deum
ut ꝺe ſpẽ impſa, aut explta: et argta inane. Vꝫ ab exem-
plo, q̃a ſubtã angelica cognoſcẽ q̃ ſpem élligibilis ordinis
inferiorꝭ. g̃ illa rõ nõ urget ſpem impſam, aut explam.
2.º a pñti, q̃a rõ cognoſcendi in creatis rem q̃ eẽ accidentaria,
q̃a eẽ actus vitalis creatus, q̃ ex genẽ ſuo eẽ inferior quæ ſubtã

gḍ n̄ actualis cognitio, qua magis ffectue ē repsentatio rei, quę
spēs impssa, poē in inferiori ordine repsentare superiora,
aut spēs impssa ei n̄ erit, qua n̄ ē nisi vis repsentatiua.

Vt aues hi. AA retinacule quadri partitione maalitis, et 52
immaalis obti. 1ª maalitas ē individualis, qua sumit reb⁹ sing-
laris maalib⁹, ut Petro, et huic lapidi: abstractio ꝑ illectu a sin-
gularib⁹, indiuis ē quada immaalitas, huic gradui rec imperfectus ali,
grad⁹ cognoscendi, nempe sensibilis. 2ª maalitas ē, qua res hēnt
maḡ sensibiles, n̄ m̄ indiuiḡ. Vtho, et leo ut sic, quia sub specie
maḡ gḍ includunt, n̄ m̄ hanc l. illḡ. Huic rei dicunt ē3 gra-
bis cognoscendi, nempe illectus humanus, ꝑ quem in re ē spūa-
talis, ē m̄ fra corporis, aut in illa. 3ª gradus immaalitis
ē qđ res in sua specie negḡ includunt maḡ l3, negḡ aliḡ in
illa recipiat. Huiusmodi ē Angeli, cui gradui rei 8ª gradus cog-
noscendi, nempe angelicus ꝑ spēs immaalis; atti in hoc gradu
reperiri aliqua maalitas, ita ē aliqua specifica ex maa et fraḍ⁹
gradus ē actus purus carens oi specie reali, qualis ē Deus.

Ex hac tam longo fundam⁰ nihil euincunt, il- 47
lud gḍ dicat nullḡ facultis cognoscitiuḡ posse aliqua spēs impssa,
nisi existente in gradu sibi proportionato. Sensus n. n̄ potu-
ti spēs intellectuali, negḡ intellectus humanus angelica, negḡ an-
gelicus humana, negḡ Deus creatus, negḡ creatus increata:
atti unde ubique potentis istis inferiorib⁹ et obiectis. Vnde argu-
menter spēi effectio sicque accipio in ordine ad potis, quę
ad obis. g° n̄ ē opus ut sit in eodē genere immaalitis obti, sed inter-
dū potia. 2ª p̄ qª illi ē responsura in ordine ad qđ sumit
sicque. Ans ubi l3 qª de eodē obto ꝑ diuersa spēs impssa in
diuersis gradib⁹, illum ꝑ determinare gradum ipsarum potiarum.
Etenim color vī ab ati ꝑ spēm oculi maalem: qª potia atti sepa-
re maali in 1º gradu: ideo aues color vī aba a, sepa rata
ꝑ spēm diuersa immaalitis recipit diuersa immaalitis a re separa-
ta. Ideo et color vī ab Angelo ꝑ spem immaterialiorem
recipit maiori angelorum immaalitis: a Deo aues vī ꝑ spem pure
actualis recipit infinitam actualitis Dei. Quia sic determinat spēs

imissarij nō ꝑt accipi ex diuersē obtorū, ꝙ ēdē sit diuersū: accipiatur 14
gō ex solo discrimine potarie mo: gō ex illa recessione immaterialitatis nō colligit mentia ꝑt cum obto in immaalē, sed mentia ꝑt cum pot^a, quē dicat. Qbat igit illa recessionē
hīl a Deo pōt cognosci nisi ꝑ spūs pure actuales, negꝫ ab Angelo nisi
ꝑ spūs sua immaalēs, negꝫ ab ate nisi ꝑ spūs maālēs sua: atq
obta nō pōt cognosci ꝑ spūs diuersarū maalitatū nō ꝙbat.

42 Pīmo. Angelus supremus cognoscit ab aiā separata
ꝑ spūs magis mālis ipso Angelo: gā spūs aiā separata ma-
gis maales ē quē Angelus, ut ipse fatem: gā aiā ēs separata
ē ens inopleus dicens mālis ordinē ad infrām mām. Quia aia
ēs separata retinet suū sceptes g dictiuū, g ē destinatiuū aiā, nem-
pe ecē actus ex naā sua corporis phys', et ecē actus infrāti.
Separata .n. nō hēt nisi negatē actualis unionis: quē ne-
gatio illi nō adimit ecē actus inopleus, et infrātius māe. i,
mo in illo statu hēt naalē ꝑgrenē, et inclinatē ad in-
formandū corpus: sicut maā, si exydiaret oī frā, hereē
naale illius desiderium, gā oē ens inopleus petit opleri.
Negꝫ subsistā, quē hēt in illo statu illi adimit hunc sceptē, et inclinatē: tē gā ēs in corpe subsistit. l. subsistā
ꝑgrīa. l. cōi totius: quā subsistā tm ꝑticē aiāē quē tē ea,
quē hēt separata. Angelus autē ē actus opleus subsistens,
g nullē dicit ordinē infrātius corpis, negꝫ in aliquā ꝑtē
phys^a pōt here rem frā, sed tm subtē aliquem accium: gō
ēs pōt here aiā, quā ꝑgreta ē minus immaalis, gā ꝑt
hanc rem subtē accium ē actus infrātius corporis. Spūs autē
maales aiē nō ē in maiori immaalitē: gā accidens maale
nō ē in gradu ꝑfectiōis quē sua substa. Deinde Angelus alius
cognoscit alius supremus ꝑ spūs immaterialiorē ea quē aius se-
paratus: gō toēs discrimen generū sumit ex discrimine
potarie, et nō obtorum: gō poterit cognosci obēs superius ꝑ
spūs magis maalis.

41 Dices, spūs maales aiā separate ecē eiusdē immaalitē
cum illa in entē, sicē in essendo, nō tm in regrendo sine

in repsentando, qa spes repsentat Angelus, q̄ dimma
tenalior qua aia. 2a his verbis datur q̄ genus, qa spes
in repsentando, siue in ecl repsentatiuo immino ad apte
rei ibs cum ecl entitatibus: sed ecl entitatibus e minus im-
maale qua angelus, qui ecl repsentatiuus in imino accep-
tus e minus immaale. Mai: q̄r qa entibus spes e repsen-
tatiuo, et ecl repsentatiuus. Vnde immaalitas, qua
apte rei suenit uni, suenit etiã alteri apte rei. Si uero
repsentatiuus accipiat extrinsece q̄ obiõ repsentato perinde
e ac dicere obiectum illius spei ecl minus immaale quod en-
titas ipsius spei, qa in ecl repsentatiuo q̄ nus entis nihil
dicit q̄ obiectum. Vnde spes ecl minus immaalis in entibus quo
in repsentando, ibs ecl ac spes simplicit minus immaalis
repsentare obiectum magis immaale: sicut pictura ecl Cesarem
in repsentando ibs e ac pictura ecl imaginem Cesaris. qd
sicut spes in entibus minus immaalis Angelo repsentat An-
gelum, et extrinsece e in cadem immaalitate cum illo: ita spes creatu-
ralis in entibus potest repsentare Deum, et ecl extrinsece, et
intentionaliter in eodem gradu cum illo: imo ecl ibs cum illo in ecl
repsentatiuo, sicut imago Cesaris e ibs cum Cesare. Pro-
batur primo huius doctrinae q̄ obiectum sparae ad rem impressum sicut caa
effectiua ad effectum, potest autem cognoscens sparae tanquam caa e
subtilior, exactius potest passiua esse spes: sed spes esset ma-
gis rite cãe quam subtilius quam agens: qa ex qd recipit admo-
dum recipientis recipit. q̄ spes impressa magis proportionatur po-
tentiae cognoscenti, quam obiectum. Quam doctrinam aperte docet
Tho. in 4to. dist. 49. q. 2. ar. 1 his verbis sed hiem
etiam nisi videre nobis sufficere ad ultimum desiderium, quia quaerimus
videre in quo scilicet recipiat in aliquo, et in eo magis re-
cipientis, et species intelligibilis divinae essentiae impressa ab ipso in-
tellectui nostro erit ei magis ad illucendum: modus autem intel-
lectus deficiens a recepte effectus divinae virtutis. Quam
sententiam ego impressa Dei responsum impressa nostra potentia,
in quam recipienda. Et ego hic pro anima suscepi. Ne-

gat ēs. nrm̄ illectū ēē capacē recipiendi sūlt̄ds Dei ffectū: gd
dīgō de ꝓhendāo, nd̄ uō de qua cogs spēs inordinēas post ad-
solutō. Nisi forte velēs illū exponere de nrō illectu relic-
to virtūs, naā, qq̄ ē incapax cuiusgs spēi impōsa supnaalis:
Agit̄ n. 3ª hōce. asserenēs nos posse uidere substās separatas
spēs ad ipsū accedēs; gd hōi. illexit exo naā rei, ex qua re-
te ducit S. Tho. nd posse nos recipere sūlt̄ds ffectū Dei: ē. n. su-
ffnaturalē.

15 Ptera nd bene arīetur spēi impōsa Angelī in ēa ds
immaalīe in qua Angelus ipse: ī gª qus aligs ē in altiō-
ri gradu actualīe, ē in maiōri immaalīe, gª actualitas
et maalitas opponunē: sed Angelus ē in altiōri actualīe
qua eius spēs impōsa: gª hāc ē actus inhārens; ille uō actus
subsistens ogitet: subsistās autē ogitata actualiōre ē qua inhā-
rentia. Hāc. n. in suo genē actus īntē spontēs, subsistās
autē ogitata in suo genē actus nd̄ īntē spontēs, gª nd̄ ē actus
inhārs. Angelus gº ē in maiōri actualīe. Deinde illas
minus immaalia, qua magis occurrunt ad spontēs: sed magis
occurrit spēs impōsa qua Angelus gº ē minus immaalis.
Ubi min. Angelus. n. tm̄ occurrit ut subtā nostrā accīs, ut
fraū minimē: spēs autē occurrit ut fraū illectus illi inhā-
rens: ēs et ut subtā nostrā accīs, ut sua unionis, et sua
ubicatīs, gº occurrit spēs impōsa ad spontēs magis qua An-
gelus, gª occurrus in uerogs genē maiore ē qua in uno
desiderat: gº spēs impōsa et eius obtā nd̄ in eodē gradu im-
materialitatis.

16 Iando ubi spēs maaliōres posse ēē de obtō minus ma-
terialī, gª spēs impōsa minus ffectā qua obtā post illud re-
ꝓsentare. gº spēs magis maalis potentē repsentare obtā
minus maale. Ans ubi in substās creatas angelicas, qua
repsentant spēs impōsa, accidentaria qua ds in genē val-
de infertōr, et ignobiliōr. Vt ubi gª min. ffectū ta
inepta ē ad repsentandā maiōrs, qua maiōr immaalitas
ad minōrs. Huc. n. facit adagium. Res ordinis sugens-

nú nd ꝑdi repsentati ꝑ inferiore. Hꝫ excess illemationis effectꝰ tꝫ difficile repsentare quꝫ excessus immaliꝫ. Vt gꝰ maior effectꝰ repsentat ꝑ minorꝫ, cur minor immaterialitas nd repsentabit ꝑ maiorꝫ. Ex hac oia deducuntur ad maiorꝫ minorꝫ ue effectꝫ.

Ex qꝫ facile rsluer argta cætera, quæ accidunt ex infinitate Dei, et alia id genus. 97

Subsectio 4ª, argumentum a libertate.

Antiquꝫ argtꝫ e ipſs impſsꝫ repugnare qª ee ens nrm exister sine libertate Dei: hoc autꝫ e absurdꝫ gº. Hoc mai. tꝫ ab inductꝫ rerꝫ oiꝫ creatarꝫ, quæ in gducenda, pdu nd gaudent libertate. Angelus. n. tꝫ nrm emittit, ipſs nú quꝫ color: gº hic e sceptus ipſs impſsa ut nrm fluat ab essª obti. Hꝫ ets qª ipſs impſsa oriret a Deo in nonē nāa, nd a ꝰ ꝑ pot3, sed actꝰ naa e nria, qª e ante voluntē, cui, quatenus e naa. gº illa ipſs oriret nrm. Mai. ꝑ qª ipſs oritur ab obto frali. Hoc autꝫ e ipsa naa Dei. gº ipſs oriret a naa ut naa. Quo argto fusse utē P. Granados tract. 4. disp. 4. sec. 4.

Qº nihil e melius superioribꝫ, a qꝫ differre 99
ille abstinuit. 1ª. n. impugnat ꝑ instantiꝫ: qª scrutus actualis in cognitē sui ones nrm ab obto creato: et mdꝫ libere ut ꝑstat. gº ets ꝑstabit libere ipsum. l. certe libertatis potentie. Ad mai. tꝫ qª ou scrutus obti creati oriet ab illo nrm. Angelus. n. tꝫ sine libertate sua cognoscat a se, et ab alio quꝫ color, tum ets qª scrutus in nonē obti oriet a naa ut naa: qª oriet ab obto frali: sed actꝰ naa e nria. gº

Pro ea P. Gran. dispargꝫ ee nrꝫ qª scrutus in cognitē pendet a lumine, et illectu creato, in qꝫ ꝑfluentia Dei e liber: actꝰ ipſs impſsa nd pendet ab alio agente, gº. Pro hac nd obstat: qª obtꝫ gerens uices ipſs nrm operate ut e obtꝫ, et sicut emittit ipſs: ac ut e obtꝫ operatꝰ

ꝑ naꝝ. gᵒ illa operaꝺ rec ꝑ mꝺm naꝝ sicut arte ꝑpᵉ: gᵒ vel Deus nᵒ potest videri xpᵃ videre nrm sine obꝫ creato. l. naꝝ, qua ad uisꝫ regnu nr̃m. Deinde reꝺ ipꝫ impꝝ nᵒ dependere ab alio agente: at dependere ab illectu creato in genᵉ cauꝰ maaliꝫ: gᵒ sicut recursus in rone obꝫ c'liber dependentia ab illectu creato in genᵉ efficientiꝫ, ita ꝑpᵉ impꝝ erit liberus ꝺꝺ dependentiꝫ ab cobꝫ illectu in genᵉ cauꝰ maaliꝫ.

51 Vt argtᵒ reꝺ pono Deus est genᵃ obꝫ, alterꝫ ꝺ nulla het liberꝫ in cognitꝫ nra, aut aliorꝫ dese ipsis, alterꝫ ꝺ habere potᵗ liberꝫ. l. ex naꝝ nat. l. diuinis: ut nos liberꝫ hem, ne ab alijs cognoscant occulta cordis. Obta quᵃ nᵒ here liberꝫ in cognitꝫ dese ipsis emittunt nrm spem sui, sicut nrm seruire actus in rone obꝫ qꝺ nᵒ indigent ipsᵒ. Si autem Deus vellet mihi comunicare liberꝫ in uisꝫ aliorꝫ de me, me cobꝫ liberᵉ donare ad ꝑducendꝫ, et nᵒ ꝑducenꝺ ipꝫ mei, ut ualeꝺ ꝑbabile Angelꝫ here liberꝫ ad ꝑducenꝺ in illectu alios ipꝫ impꝝ dese sicut liberꝫ, qua illꝫ alteri coquerec.

52 Ad argtu exꝺ ꝑ nego mai. Ad 2ᵐ ꝑbatꝫ reꝺ nullꝫ est rꝫ a nobis ad Deum, qᵃ nᵒ sumus liberi in cognitᵉ nri: Deus autꝫ est liber, ut ꝑpᵗ ex ꝑstando recursu in rone obꝫ, qua Deus libere ꝑstat, nos nrm, obꝺ libere ꝑstat aut negat nrm ad uisꝫ. Recognosce qua dixi. de actꝫ liberis. Ad 2ᵐ ꝑbatꝫ veri potᵗ ꝺ ipsem orin a naꝝ, et tota ꝑsona ut quod; aboi ꝑtes ut ut qua, sicut recursus actualis Dei in rone obꝫ ad ꝑducendꝫ uisꝫ Dei. Undeꝫ libere ꝑstaret spes ꝑ oi ꝑtes, qua nunc recursus actualis in uisꝫ. 2ᵒ reꝺ nᵒ oes actꝰ, qua omne a naꝝ, orin nrm: qᵃ quaꝫ naꝝ in se ne qua radix voluntis, at multa actꝰ naꝝ ꝑt a uolunte imperari: obta autꝫ frale ꝑt ac emittere spem sui. ꝑ imm̃ operatꝫ ut c'operatiuꝫ imm̃te, ut calor. l. ꝑ operatꝫ mediatꝫ. Subtᵃ n. in Thomis opinione nᵒ c'imm̃te operatiua: obꝺ ꝺ duet spes sui ꝑ facultꝫ a se distinctꝫ. Ꝑsonalis diuina ut ꝑsonalis obꝫ actus fralis uisꝰ beatꝰ, qua in nᵒ efficiunt ꝑ ꝑsonalis fralis

res ꝺ ꝺiſpoſit⁹: ꝺ eaꝺ gᵒ ſcurret naꝺ aꝺ ſpᵐ impſſ⁹, ſicut ꝺ eaꝺ pſcat nunc ſcurrꝫ actiue in nᵃ obꝺ.

Subsectio 5ª. Argumentum uerisimilius.

Vltimus argᵗ⁹ ꝺ hac sentª ꝺfecerunt aliq nri Doctores, gꝺ satis ꝺ- 92
buit aliorꝫ uacillanes sentª nᵈ raro ꝺfranꝺ. Hoc aues usus
S. Gran. trac. 4. ꝺiſp. 2. sec. 2. is mutuatꝫ a B. Arnobal ꝺiſp.
16. Brius aues uerꝫ illud ego ꝑposui ꝺiſp. 12. de hab, sec.
3. Cui ꝑmitto (qꝺ ꝺiſp. 4 ꝑbabꝫ) Deum reuera nᵈ uideri
ꝺ spᵐ impſſ⁹ creatꝫ, sed ꝺ suꝫ ut⁹ Intellectꝫ beatꝫ assistentem
as illum splendꝫ in actu ꝛº scrutabilem nrm ex gᵗe obꝺ.
gª Deꝫ ē ꝑportionatꝫ in gradu essendi as Intellectꝫ beatꝫ, et in- 94
nmᵒ ꝑfectꝫ, gᵒ ex naa rei nᵈ scurretꝫ illꝫ spᵐ impſſa.

Vnde argᵗ⁹: Deus ꝺ actualitꝫ intrinsecꝫ nᵈ dat locꝫ
ex naa rei spei impſſæ: gᵒ nec de potª absoluta. Ebo 2ª,
gª de sceptra spei impſſæ ut subrogatæ ꝺ obꝺ. l. absentꝫ
vel impportunatꝫ: gᵒ ut repugnat de potª absoluta obꝺ ee
l. absens. l. impportunatꝫ, repugnat locus spei impſſæ.

Hi authores facile admittent qualit⁹ aliquꝫ po- 95
tentꝫ actiue scurrere cum Intellectu as uit⁹ Deꝫ: atuᵗ illam
negant ee spem impſſam, gª ille scurrus ab ea ꝑtibus nᵈ
ē subrogatꝫ ꝺ absentia, aut impportunᵉ obꝺ. Hoc argᵗ⁹ ē clar-
nꝫ, het qꝺ nerus, quo ꝺbabilis reddit haec sentª.

Quod si obiicias Angelum nᵈ indigere ex naa 96
rei spei impſſa sui as sui cognitꝫ: cum nᵈ de potª absoluta
posse ea uti: gᵒ ꝺ ens erit in Deo. Pnent aliq negatu min.
ſſꝫ n. impſſaꝫ de Michaele repugnat ꝺuinitus illi ee uelꝫ
gª semꝫ ibi as ꝺ ꝺ ꝑportunatꝫ as agendꝫ. Alij u. rent posse
Michaelꝫ ꝺuinitus uti spei sui: gª de Mich. potꝺ dari in
Gabriele spᵐ impſſa ut ē nostꝫ. Vnde inferunt qꝫ Abet in-
tellectꝫ angelicam posse uti illa spei.

Vt aues huic argᵗ⁹ resp, ꝑmitto spei impſſa mu- 97
nus ee scurrere actiue ex gᵗe obꝺ. Hic sum, quem specialiu-

terdum ꝑ̄ solꝫ imꝑ̄gorꝫ obꝫ, q^a ds imꝑ̄ fecundꝫ, nꝫ potꝫ efficere ſſe cognitꝫ ſui: inꝫdum uꝫ ꝑ̄ solꝫ distanꝫ, uel aꝫ unus Angelus cognoscit aliꝫm distantꝫ: distans nꝫ potuit ſſe currere ad actꝫ illꝫ: hæc autꝫ ſ̄ ꝑ̄ imꝑfectꝫ obꝫ creatꝫ: ab uꝫ Deus potuit parti nꝫ currum, et illum cohibere, ne adæqte oriat ab ipso, sed ab ipso ut a cauꝫ urti, ab ipsꝫ autꝫ creatꝫ ut a cauꝫ parti. Currum generalꝫ nꝫ potuit Deus alijs ꝛmunicare, q^a ds creaturꝫ ſſe peccatꝫ (de quꝫ nꝫ disputꝫ) gendꝫ uꝫ Deo imꝫte influente, et ſplente ds cauꝫ 2as: currus autꝫ in rone obꝫ ds ut a cauꝫ parti, sicut influxus adæqtꝫ in calorꝫ, q ꝛmunicari potuit, nisi exptꝫ m^r repugnet ut creatꝫ. Vt ꝛmunicatꝫ uirtus activa caloris ad aliꝫd ꝑducendꝫ. Igit ſſe imꝑfectꝫ ut sic ē ad ꝑstandꝫ currꝫ a cauꝫ ꝑ̄ obꝫ imꝑotente l. nolente currere.

Hinc ad argꝫ ex ꝑ̄ 94 nego 2^m. Ad ꝓbat^m reꝫ curte recentꝫ cauꝫ ſſe imꝑfectꝫ ut sic, inꝫ illas n. una ē voluntas obꝫ: semꝑ igit ꝓtꝫ locus ſſe imꝑfectꝫ quotiꝫ est ꝓssibilis currus obꝫ, et necessitas. l. uoluntas illius. Considerat cauꝫ creatas partiales, quæ indigent alijs: aliꝫ ratiꝫ Deum currentes simulcum illis: inꝫ hæc agentia ē discrimen ꝑ̄ creatas dantꝫ locum alijs cauꝫ partialibꝫ ꝑ̄ necessitatꝫ, et imꝑfectꝫ: Deus autꝫ partiꝫ currum ſſe solꝫ libertꝫ uoluntꝫ. Ita obtat delegante currꝫ ſpebus imꝑfectꝫ ſſe impotꝫ currendi ſſe: Deus autꝫ ſſe solꝫ uoluntꝫ.

94 Dices nꝫ posse ſſe imꝑfectꝫ effici ꝑ̄ solam voluntꝫ Dei q^a eius currus ē loco obꝫ, nꝫ voluntꝫ obꝫ: alioquin si Deus vellet efficere uiꝫ currentꝫ papiro, papirus ꝑ̄ſet ſſe imꝑfectꝫ. Ꝓd qualitꝫ illꝫ ꝑ̄ talis nata est ordo tranꝫ ad uiꝫ Dei efficiendꝫ, ita ut petat ut Deus cohibeat currum in rone obꝫ: hæc autꝫ nꝫ ē papirus, obꝫ nꝫ ē ſſe imꝑfectꝫ. Ita q^a si Deus velit currere ſſe ſſe imꝑfectꝫ, petit talis voluntas aliꝫ uoluntꝫ nꝫ currendi, ſſe actiue in rone obꝫ, q^a currus activus debitꝫ ab obꝫ

delegat illi qualit[em], sicut lux potuit ad calefaciendu[m] no[n] de, velut calore[m] p[ro]duere scientia adæq[uatam], sed generali dumtaxat.

Sectio 4[a]. Possibilis est species impressa.

Dicendu[m] igit[ur] p[ro]p[ter] absolutu[m] p[ri]me p[ro]duci ips[um] impossibilem, quæ loco ipsius Dei ip[s]ummet obb scientiat ad uis[um] ap[p]itatiuu[m] Dei, nd mo apprehensiuu[m]. Hæc 2.[a] pars declarat, qua ac cognitio creata nd possit esse apprehensio Dei nd potest esse eius reale principiu[m]. Hanc doctr[am] est Scot in 1[m] q[uæ]. dist. 43. q. 4. Aureoli Bñdu[m], Durand ibi art. 3 q[uæ]. 1[a], et in 3 dist. 14. ar. 1. q[uæ]. 3. P. Mol. hic disp. 1. P. Suarez, pluribus locis, et lib. 1. de Visione. c. 3. P. Vaz. disp. 32. c. 2, et disp. 33, et 73, P. Valen. q[uæ]. 12 punct 2. P. Salas q[uæ]. 3 tract. 2. disp. 2. sec. 2. P. Beca. c. 9 de uis[ione] dote 2., Aggeus de p[rae]sen. tom. 2 lib. 2 2[a] q[uæ]. q. 2, P. Henriq. e. disp. 30. c. 2, et quæ color apud cæteras scholas. 60

1[a] fundam[en]tu[m] est, q[uia] hæc species nd implicat trio. g[ra] potest a Deo produci. Anis stat experta hac disp. 2[a] negari nd potest. 61

2[o] p[ro]b[atur] q[uia] obb separatu uis suæ exercendæ muneras, alterume tuare cognitu, alterum illam p[ro]duere scientia quidu[m] partis regulis exptæ obb: sed inhæc munere potest Deus subrogare p[ro]p[ter] qualit[em] aliquam, q[uæ] et species impressa p[ro]duere. Ergo min. q[uæ] scientialis Ce negat est ut a caa dicti, negat ex im repugnatia creaturæ, q[uæ] nd est creata, et tanta impossibilis, ut sine im[m]ediato nyance oriri ab aliqua creatura: quæ dis nd pertinet Deum in summe obb, negat p[rae]sentia absentis, sed faciat volente Deo q[uod] ipse incogen[ite] facit nunc. Negat 2[o] obta hent unionem aliam cum illecebra uis assistentis in gen[ere] cae efficientis. Cur igit nd potuit Deus hoc p[rae]stare p[er] qualit[em]: sicut potuit creaturis communicare uirtutes activas p[ro]prias effectu[m]. Negat ips impossibilis hent aliam 62

reflenes ꝑte virtualem: cætera ut ꝺ chymæra, et sine fundam^to philosophico.

62 Aliq affirant ꝺ ips gditatiuã Dei sufficere ꝺ se, et ordo ꝑhensiuus: gl asserunt ꝺ cuꝺ ꝺ ips impssa gditatiua. 2ª ips impssa Dei nõ habet ꝺ se maiorsum ad ꝑhensiones creatas, quas habet ipse Deus in rone obtã, qa ipse subrogat: negs vicarius ea in re qua vicarius est plus valet quã q cum legauit, nã Deo in rone obtã repugnat ee ꝑnum ꝑhensum creatum de se ipso: gꝰ ips impssa Dei ꝺ ea repugnabit. ℔ n. repugnantia ꝓ se ꝓdat ex creaturis, tm Deus absolute nõ est potens ꝓducere ꝑhensum sui, sicut negs chymæras. Ihat. ips impssa est transcendentalis ordo ad ois cognitos quos pot ꝓducere; sed nõ est ordo tranſitus ad ꝑhensum Dei. gꝰ nõ est ips ad illos. Ebo min. qa nõ est ordo tranſitus ad ꝓducendum impossibile, qa ordo est potia, et inclinatio ad actum: sed ad impossibile non datur potia, et inclinatio. gꝰ ips gditatiua uere nõ est ad ꝑhensiones. Cuꝰ gꝰ ips Dei esset ad illam. Seq ordo tranſitus est dependens actu in ee possibili ut dixi Disp. 15 Met. sec. 3. Tandem sicut ips expssa gditatiua ut sic nõ est ꝑhensiua: cur ea erit ips impssa? Aut cur nõ dabitur ips impssa gditatiua rei ex ipsa gditatiua nõ ꝑhensiua.

Disputatio. Vtrum Deus de facto videatur per speciem impressam?

63 Quidam Author ꝑhibitus fuit repugnare de potia absoluta Deum videri sine ips impssa. Fundam^to ꝺ qa nõ potest voluntas obtã amare ea obiecta sine ꝑcepta cognitione, gꝰ negs intellectus cognoscere sine ꝑcepta ips. Ebat vꝫ qa im ꝑcepta cognitio a ips impssa, ergo amor a cognitione. Negs n. hic Author tribuit ips impssa ꝺ cuꝺ maximum actiuum, sed quoꝺ ꝺ pendentiam in genere causæ finalis immediatæ a Deo. Pro ꝺ negata n. qa ꝺpendentia cognitionis a ips impssa nõ est nisi in ordine ad causam efficientem,

qd p varias caas pot suppleri. At vo cognitio influit in amorem frali repsentie obti, quae p aliud suppleri nō pot.

P. Vaz. disp. 48. c. 8, et 4 pbat Deum de facto videri p spem impssam creatam. Quia Deus de facto vr p creatum lumen gloriae: sed illud e spes impssa go. Pbat min. qa illectus de se e indriens ad oem obtum ut sic, detrat autem p spes impssas ad hoc potius quam ad illud: cum igitur detret lumine gloriae ad videndum Deum, lumen gloriae e spes impssa Dei. Qd explicat exemplo vis indrientis ad colorem oem, detrat autem ad albedinem p hanc spem, ad nigredinem vo p aliam: ita tn ut pt haec duo nihil sit expte visus nrium: igitur nō ss nria ad videndum Deum pt illectus creatus, et qualitas supnaalem, qua ille detret ad Deum: illa autem qualitas et e spes impssa, et hitus infusus: ex pte autem Dei nō admittit aliud concursum in rone obti. Cfrat: in vis Dei reperiunt vitalitas, supnaalitas, et qd sit de hoc obto: sed haec oia oriuntur a sola una qualite supnaali, et illectu: go nō ss nria duae caae supnaales, altera quae sit hitus, altera quae spes. Probo min. qa eo ipso qd sit lumen gloriae tribuit cognit supnalitas: item et qd sit de hoc obto, qa lumen ex naa sua e tam detrac ad Deum, quam spes coloris ad colorem.

Ab hac senta discedo cum oib. fere. 1m, eversoeius fundamto. Etenim illectus sm se nō e in rone pota pportionatus vis Dei, ut satis ostendi disp. 1. go nō cparat ad Deum videndum sicut visus ad albedinem. Pbo 2m, qa visus sm se e aptissimus albedini videndae: ad quam naalit cplet p spem impssam.

Dicet P. Vaz. visum cpleri ad albedinem p spes naales: illectus autem ad Deum p spes supnaales. 3a eo ipso quod pota sm se sit pportionata ad aliquem actum, et obiectum, cplet ad illam naalit, qa cplemtum cnaale e ad potam cnaalem, qualis e, quae de se e pportionata, quod pbo ex disp. 1. a § 21. ubi ostendi potam pportionatam ad ronem cos ee pportionatam ad oes eius spes, qd monstravi

exemplo uisus. q° si illectus ē ꝑ gratā naturā ad obj uisū, nullus ꝑplem^tus pot illi ee sup naale, sed naale, et opportunatum.

Vnde ad uidendū Deum ꝛsiderandū ē illectus nāra naalis, quæ imīte surrīt ad uidendū Deum. Huic adīcit lumen gtiæ, quo illa subīta illectus ꝑplet, et eleuat ad ex^dū uis. Itaq; ex pte pot^a hæc duo surrunt illectus, et lumen, in neutro ē tota pot^a, sed in utroq; simul, q^a uisio Dei ē illectualis, et supnaalis, ut illectualis petit illectus ex pte pot^æ, ut supnaalis petit lumen ex pte eius pot^æ. Ptereā hæc pot^a ex utroq; ꝑfecta ē ex pte obīj ꝑfectiua ad uis^m obīj primarij. C. 1. Phis. l. 2 alijs. Cum igit ex S. Aug. ex obīj et pot^a patiat notitia, potentia ē illectus et lumen: obīj aut ē ipse Deus, ab hīs tribus patiet notitia.

6 Ad argta ex 6 2. nego mīn. Ad ꝓbat^m cāmne-gaui illectus mīte ee ꝑ gratā naturā ad uidendū Deū. ex qā g^t discrimen illectus, et uis, q^d si uisus ab aīe ē pot^a ꝑ gratā naturā, negq; ex pte pot^a regnī dor pt uisum, cui ꝓpterea ipse ē de albo ē naalis: at uisio imīta Dei ꝓsupponit ex pte illectus aliq^d ꝓ nāra supnaale, ꝑ quod ꝑplet in rone pot^æ potentis detrahi ab obīj. Ad ꝓfact^m r^r reperiri duas supnaalit^es in uise Dei, alterā rem pot^æ, alterā obīj, quæ rē pot^a orte fralit^e a lumine, quæ v° obīj, ab ipso orte.

Dispt^o 2^a Vtrū Beati formet verbum.

1 Tam dix. in cognoscente reperiri uā act^s de ꝓbicam^to aut^s, q^a reperit de nouo aliq^d, q^d nō erat realit^e. q° aliq^d existens ab alio, q^a ed existens ē aut a se, aut ab alio: ed aut^s q^d ab alio dependet, fit: ed aut^s q^d fit act^s, et factus fit. Itq; illectus ē caā efficiens cognit^s: sed caā efficiens, mīte fralit^e ꝑfect^s. q° q^d diximus, reperit in nobis

actõ, hoc actõ ponẽ a nõnulli ẽsẽ ẽfcta realiter
trõ, q ẽ trõ ẽ qualitas absoluta, et spẽ exp̃ssa. Et Aug.
nõ admittunt actẽ sine trõ, qa actẽ admittunt et rẽs: ne-
gant nõ dissonẽ realem trõ ab actẽ, et quema dmõ
creat Angelũ nõ dinguẽ a multõ abipso Angelo,
ita negs actõ illectualis a trõ. Cum hõ nõ disputo
nunc, id n. pstat dict. 16 Met. sec. 2: admittunt n. Deum a Beatis uideri sp̃em exp̃ssa, et
verbum.

Sectõ 1a. Sentiã Thomũ aliquorũ.

Nnulli Thomũ opinant Beatos nec frare nec pos-
se verbis, sed eos exercere unũ actũ sramentalem
qui ẽ illectio, carentes trõ intuitiua et ẽssentiali. Ita sen-
tiunt antiquiores Thomũ. quos segt Navarrete.
Hãs fundamtũ ẽ auctoritas S. Tho. et Arlẽ asseren-
tium eẽ actẽ quasdam, quarum nullam ẽ ac-
cidẽs ogus quibus ipsas actẽ 2 Met. tex. 16. Verum
hoc testimoniũm ẽ pro ipsa. Arlẽs n. et S. Tho. uni-
uerse loquunt de oi actõ immanente; ipsi autẽ cog-
nitõ abstractiuã verbum adscribunt. qo nõ accipi-
unt Arlẽs, et S. Tho. in hoc sensu.

Hãs testimoniũm ẽ ex diuersis locis Sancti 3
Tho. asserentis illectõ eẽ actõ: cum aũt Beati illigant
Deum, nihil aliud pstare, ut infra probabunt. Reõ S.
Thomas negare actẽs uitales eẽ sramentales, et eas attribu-
re in sramto qualitatis ogus. Et post tract. 1us c. 1. de actõ
hus verbis, Scia, et scibile, et sensus, et sensibile ẽ in 2o
spẽ qualitas, et c. 2. ait Silite illigere, et sentire sũt
actus immanentes: hæc autẽ actõ immanens nõ ẽ in
sramto actu. Quibus ea sententia obtruncat: qa a S. Tho.
illigere nõ attribuit in sramto actu, sed qualitati: negs
admittit actõ sramentalẽs sine trõ.

2o mouent eius ds S. Thomæ auctoritate et

negantes Deum uideri ꝑ aliquas ꝑpias. Vbe explicatꝫ S. Thomas de uita ꝑ ꝑ obiua: alij cum explicant ea de imꝑssa: de expssa uo negꝫ uestigium reliquit, sed potius retinuit silitudꝰ expte ꝑte, ob gd dixit lumen esse similitudꝰ, nempe uirtualꝫ.

9 Pro nel mouente ex naa verbi: quod admittit ut eius intrinsecum, in quo obtꝫ id intentionaliter ꝑsens: sed hoc repugnat Deo clare uiso, g. Pbo min. qa Deus est summe illigibilis ꝑ mꝰ obti: sed summe illigibile nõ indiget ut ꝑ uerbum uniatur intentionaliter ꝑsens. g. Pbo mi. qa summa illigibilitas ꝑstat ꝑse gdꝫ ꝑstare posset verbum aut ꝑs expssa.

6 Ad hoc argtum ostendi quꝫ sinistre uerbum accipiant. Fingunt. n. in illo uelut in speculo reluere obtꝫ ipsi cognoscenti, ita tñ ut verbum nõ ꝑtineat ad rem ꝑtalꝫ cognoscendi, in quo decipiunt a ꝑte. Verbum. n. nostrum. i. e tota ratio illigendi, uel saltem e gdtatiue illius ꝑtis, ut ꝑbauit dict. 6. de Anim. sc. 4. et 2. Vnde ad argtum ex 5 nego min. Ad ꝑbatꝫ nego min. Ad ꝑbatꝫ reo summa illigibilitatꝫ nõ ee rem ꝑtalꝫ ut nos ea cognoscamus: sicut nõ e nra intellectio, quꝫ is e summa illigibilitas, neqꝫ noster amor, quꝫ is e summa amabilitas. Hæc. n. summitas tñ sat expte obtꝫ intellectꝫ et amati rei infinitudꝰ simplicitr: ea autem obiecte ꝑsens, exprimi, et illigi ꝑ effectus ꝑtales nrã cognitionis, et verbi nostri.

1 Obicit Albertus Verbum nõ esse rationis ꝑtalis illigendi, qa nõ e de essa intellectꝰ. Pbat ans ex diuino, ubi Verbum Patris nõ e ratio ꝑtalis qua Pater illigit. Negat ans. Pbatio e a nobis, qa Verbum diuinum e ratio ꝑtalis qua Filius illigit: g. de rone verbi e ut ꝑtineat ad rem ꝑtalem intellectam, et ut aliqs illigat ꝑ illud: at uo Pater nõ illigit ꝑ Verbum ꝑtale: g. Verbum ut Verbum e ꝑsona distincta realiter a Patre: una autem ꝑsona negꝫ illigit, negba-

mat fralis q̃ aliq̃. Atu⁹ nostra verba q̃ sunt imperfecta nõ é subsistens, sed accidens tribuens ipsi q̃ quiens suum esse fralis infinitũ. Cum igit̃ verbo aliquo psona in illectura q̃, ut stat exemplum, nõ é alia que illigat nisi q̃ cedens.

Obiicit̃ Verum S. spiritum S. cognoscere sine specie expssa. g⁹ nõ é de rone illigentis illigere q̃ sperm. Cui inde? sed o. n. p̃z: g⁹ nõ é de rone illigentis in quam psona illigere q̃ quiendo aliq̃: negs illigens ut sic q̃ ducit illectã: é aut̃ de rone illigentis representare obiectum siue repsentatũ sit q̃ ducta, siue imq̃ducta: repsentatũ q̃ducta appellamus verbum, qualis é ois cognitio creata. Verba aut̃ nullibi reperit̃ sine relatõe q̃ducti, que relatõ nõ é in spiritus S. ut cognoscente. Quod si rõ Albelsa aliq̃ q̃bat, q̃bat ies nos nõ illigere q̃ aut̃ realẽ p̃amentalem, q⁹ spiritus S. q̃ illẽ nõ illigit: q̃ q̃ nõ formal verbum, q⁹ q̃ducto realis hereẽ tum infinitũ: et q⁹ nos illigimus q̃ aut̃ realem, q̃ducimus verba. Q̃ hac sentia nihil video p̃ter ingentes equocates, a quas paulatim pedem retulit ipse Albelsa.

Sectio 2ª. Vera sententia.

Existimo oẽ illigens creatum, eo ipso quod illigit formare in se verbum. Cuius sentiã late q̃bant Ds q. 6. de mi. sc. 6. cum q̃. Suarez, L. Vaz, P. Mol. et alijs infinitis, q̃q̃ subscribere Ferrarien. et Lumel. Tam clarce ab hac sentia S. Tho. ut mirer in quo offenderint Tho: 1ª par. q. 27, ar. 1. aíe Quicumq̃s illigit, ex hoc ipso q̃ illigit, ducit aliq̃ imera ipsum, q̃ sit rcepti rei illectæ expssiua illectiua quiendi, et ex eius notitia procedens, que quidem rcepti vox scat, et sit verbum cordis scitæ verbo vocali. Vbi S. Tho. ad q̃ cap̃tum in Deo q̃cipi Verbum q̃ cognitũ, utr̃ illa q̃ curti, et eius rone subiungum q̃

illigit eo ipso q̃ illigit. q.8 si q̃ nõ ad accipiat, e stulta argumentatio: q̃a dicem singulariem inferret ex uera falsa: uel si dicat Petrus e risibilis, q̃ uel atheos q̃ at e e risibile: infert aues bene q̃a ois hõ eo q̃ hõ e, e risibilis

Albelda, et alij, rene S. Thomæ eglise de cognite
10 naali, in qua formae uerbum, nõ ue de supernaali, quali e uisio beata: inge. n. argũ S. Tho. nõ ee euidens, sed ybale. Boni q̃dem interpretes qq multũ debet S. Tho. Malgno. no Doc. S. ee in hanc argumentorem malum, quæ deserere opiniõs a ipsum sequtũ. Credim etiã S. Thomæ erat in mala supernaali: argũ aues dicunt ee a mala naali, in qq ipsi tanq̃ diuini inueniunt, ut in exemplare naali Dei uerbum fatcane, secus in supernaali uis. Ioannis ne ee uitium detectus in argto. Nam Verbũ Dei q̃ducit ff uis Dei: uisio nri aues nrã de Deo negant ipsum uerbum: si igit S. Thomas idem negaret, quo ore uteretur eo prio de q̃ illigit, eo ipso q̃ illigit q̃ducit in se uerbũ. Q̃ueri. n. posset id ee falsum in uis Dei. Stet igit igit opinionem nalis S. Thomæ ee de me illigentes uel sic q̃ducere uerbum in aliqua ps̃ona: quod q̃dem Deus q̃ducit in ps̃onas Patris q̃ cognitã ut quo fœcundantis: quæ cognitio ponit in reb⁹ notando in obliquo paternitã.

11 Neue ne effugiamus ut nos Thomas deludant, legae S. Tho. 1 p. 2ae gen. c. 11, ubi intentã uocat uerbum mentis: intentio aues e idem quod cognitio, et alia quæ ex ipso addisci Diff. 6. de Aia, sec. 2: quæ uitandæ molestiæ gratia omitto. Haec aues ptẽtre nõ possum ex 1o sentẽn. dist. 27. q. 2. uersu alij dicunt ante medium his verbis. Vnde oportet quod uerbum. l. dicat ipsa operatã illigendi; l. ipsa spes, quæ est iditudo rei illectæ, et sic utrũq̃ istorum nõ potest quis intelligere. Verumq̃ n. istorum e quo quis illigit fatetur. Quoniã q̃ ex sentã q̃ bam recognoscit Diff. 6. de Aia, sec. 6: quæ q̃a phylosophicæ illuc remittentur.

12 Theologice aues sic argumentor: Deus intuit ẽ suã

producit Verbum, ergo et Beati intuitione Dei. Probo 2.m, quia Deus est sibi tam intentionaliter praesens quam Beatis; item separatione sui est tam infinite actualis, et illigibilis quam Beatis. Neque vero hae rationes obstant quominus verbum producat: ergo eadem rationes non obstant Beatis. Respondent Naza. et Albel. nam divinam non ex necessitate, sed ex fecunditate herere in se Verbum. 2.a si esset 2.a rationem summae actualitatis illigibilitatis, et praesentiae producere verbum, non posset Deus illa fecunditate gaudere: ergo productio verbi non opponitur illis rationibus: sed hi AA nullas alias adducunt ad negandum verbum Beatis: ergo illae rationes neutrobique urgent. l. utrovique. Unde concludo hanc esse malam argumentum. Praesente obiecto summe actuali, et illigibili, non potest formari verbum circa illud: hoc n. argumentum infringitur in ipsa intuitione Dei. Quod vero ret Nazarenus illa esse divina, et se ignorare illorum rationes, laudo quidem hominis humilitatem, ingenium autem non laudo: potuit n. animadvertere illis rationibus non concludi repugnare verbum circa obiectum summe illigibile. Si ipse aliis argumentis premeretur, confugere posset ad ignorantiam mysteriorum; at ipse nullas alias adducit nisi quae directe iisdem infringunt mysteriis.

Sed audiamus alium nazarianum: Deus n. non 13 cognoscit per speciem impressam, ergo neque per expressam: quia rationes S. Tho. pares sunt in utramque. Bene Deus tamen Pater in cognitione sui non utitur specie impressa distincta ab ipso, ergo neque producit verbum ab ipso distinctum. Considera utrum pares sint rationes, an impares. Item Angelus in sententia Naza. ad se intuendum non utitur specie impressa, sed sua substantia: et tamen ex sententia ipsius Naza. Verbum de se producit. Probatur a priori, quia species expressa, et verbum expectant ad rationem formalem intelligendi, ut probavi ex S. Tho. Item actio praedicamentalis non potest esse sine termino. Species autem impressa spectat ad principium activum, quod facilius potest mutari; ex qua mutatione non sequetur actio praedicamentalis sine termino, ut sequetur negato verbo.

Alia ra, ꝙ hanc sentiã ꝓbãt, ꝙa nulla actio
pramentalis ꝑ regere sine ꝺbo ꝺuci: ut ens actio illectiua
ꝺ uerbum: ꝙ nulla actio illectiua regere sine uerbo. Mai.
ꝑ, ꝙa ois actio ẽ relatio agendi ad terminum: e.n. ra fratis ꝺ quã
aligi fit. Dices in sententia multorum Angelum creari sine
actu ad ipso distinctu: et actus uitales sine illa ꝺduci: ꝺ quã
ẽ actus sinetrõ. Aduerte Angelum et actus uitales in ea
sententia ẽ tres actus, nõ mi distinctos: Cuius argtũ ẽ illustris
here distinctas denoatiõs quã agendi. Angelus n. ẽ actus sub-
sistens illectiuus: actus uitalis ẽ obiectum relatiuum, et ꝓnium ha-
bituum. At uo istos actus nullum hẽ pratum nisi agere,
et ꝺduere. Ergo ꝺ agit, ꝺ ut ꝺducit, aut cuius ẽ ꝺductio:
nõ alicui, tri, ꝙa ꝑtes hoc hẽt: nõ sui ipsius: ꝙa ꝺductio
ẽ ꝺductio sui ut quo, tri uo ut quod: hec actus nõ ẽ ꝺduc-
tio tri ut quod, ꝺ non ꝺductio sui ut quo. Negãs hec alius
pratẽ ꝑ ꝺducere: ꝙa illigere ẽ, et ꝺducere ꝺ talis dem:
negãs se hẽre ut in Angelo creari, et ẽ Angelus: Ange-
lus n. ẽ ꝓnium illectibile, ꝙ nõ scigit ut creari: ẽs qua-
dam uitalis ẽ obiectum imago, quæ nõ scigit ut duci: actus in
oppositu sentiã ibs ꝺ talis duci, et illigere, ꝺ illa actio
nõ ẽ terminus sui ipsius. Ibãt, nulla ẽ unio ꝺ tres nisi duo-
rum extremorum, quæ unit ut quo extrema uo ut quod. Mo-
di actus inerdum nõ ꝺ ꝺ unio, sed ꝙa se ipsis ꝺ affixi
subtã, ideo dicunt se ipsis unir. Actio uo illectiua ẽ ut
ꝺ actio, ꝙa ẽ a ꝓno actiuus ue, et ꝺ tio. ꝺ ẽ ꝺductio
alicuius tri.

Albertus nõ seruens ueterum Thomi. Physicã ad-
mittentium actus physs sine ꝺbo, facit tnem ꝺduci uis beati-
tudo, quæ appellat unionem illigibilem, et actualem in-
tellectus cum Deo, quæ aligs mi uerbum appellat. Anglæ
sentiã trahere conat Aug. et Tho. admittentes uerbum in
Beatis. Minimum ẽ quæ agre exuimus pellem ueterem: ma-
luit hic Auctor nouã, et ignotã trã, duris ꝺ sermonã ꝺ-
cordere illectui quã assentire nobiscã, S. Tho. et Augustino

in uerbo facili, et per se noto. Quam doctrinam impugno 1.um quia illa posset admitti in illectibus etiam abstractiuis. Dum n. illectus unitus sit obto intentionaliter, non indiget alio. Nam ipsa actio illigendi constituit obtum intentionaliter presens, quia per illam illigitur. Habet itaque trium intrinsecum, in quo tamquam in unione cum obto cognoscit obtum ipsum, sicut illud per se cognoscit in verbo: et quemadmodum per se illa unio est aliquod uerbum, ita erit aliqua species expressa: quod igitur opus est alio uerbo: non est insuetum huic Authori assentiri nobiscum desertis auitis opinionibus, retento vocularum sono, ut effecit in predeterminatione physica. Impugnatur 2.o quia illa unio non potest esse physica inter intellectum et Deum: quis n. ita desipiat ut arbitretur Beatos esse physice unitos Trinitatis? Ergo unio intentionalis: sed intentionalis unio non est nisi per affectum. l. cognitionem. l. uerbum: ergo ille trius est cognitio, et verbum. Probo min. quia amor facit unum ex amante et obto: quia amans uult idem quod amatum, facitque eduabus uoluntatibus unam, quod formaliter fit ipso amore. Illectus autem facit unum cum obto quia exprimit in se, et repraesentat totum, quod est in obto. Probatur quod S. Tho. dixit obtum cognitum trahi ad cognoscentem, quia cognoscens fit similis obto, illudque trahit, in qua similitudine consistit unitas illectus cum obto: amantem autem dixit ferri in amatum, quia inclinatur ad illi benefaciendum, et se illi communicandum. Chymaeritia igitur est alia unio illectus cum obto, neque eam unquam explicuit Albel. quia quod non est non scit.

Igitur Beati completi lumine gloriae exercent actus 16 uitales praementalem: quae habet trium intrinsece productum, quae est qualitas absoluta. In utroque autem conceptu ego constituo formaliter cognitionem cum S. Tho. adducto § 14. Actio illa est dictio per quam intrinsece producitur uerbum, sicut scriptura scribitur intrinsece character; extrinsece autem dicitur ~~verbum~~ obtum, non quidem per illam solam, sed per illam, et uerbum: sicut per scriptum, et characterem scribuntur obta. Illa qualitas est similitudo intentionalis obti, itaque est intentionalis unio potentiae cum obto per similitudinem, qua illud rep-

sentat, ꝑ quam ē idē in intent.e ac ē a p.te rei: sicut Petrus ē idē in imagine ac a p.te rei. Cætera u.o quæ Thomis ꝯminiscunt pugnant aperte cum S. Tho a me toties adducto, et cum S. Aug. neq; explanant ꝯceptus repertos in illect.e Hæc autē ss tam clara, et recepta a cæteris schol. ut n̄ egeant nisi tris apphensis.

Disput.o 6.a Utrum Deus uideri possit uisu corporeo?

S. Thomas ar. 3.

1 S. Aug. reuocauit in dubium utrum Deus possit oculis uideri: quem S. Tho. explanandum suscepit, qd egerit nihil asserendo, sed disquirendo. P. Vaz. n̄ leuit ꝓbat Aug. plus fecisse quam inquirere. Quid autē senserit, difficile censebis. Hæc autē q.o erit bipartita.

Sectio 1.a Deus nec diuinitus pōt oculis uideri.

2 Dico 1.o Oculi nec Deum, neq; aliqd aliud distinctum a luce, et colore poss diuinitus uidere. E sent.a oīum Theol. et PP. P.r aperte 1.m, q.a Deus nec audiri pōt imm.te nec gustari, nec tangi, nec olfieri: g.o nec uideri. Ans n̄ eget ꝓbat.e Neq; fuit ullus tam insanus q censuerit Deum posse imm.te comedi. Rad a priori, q.a nihil gustari pōt nisi rone saporis, neq; olfieri nisi rone odoris. Ut n. dixit bene Galenus oculus ē q uidet lucem, ita gustus ē q. ꝓcipit saporem. Deus autē quem saporem hēt, aut odorem? 2.a p.r, q.a oculus ē quædam spēs sensus externi tendens in lucem, et colorem, sicut in saporem gustus. Et certe miror S. Augustino rem hanc fuisse difficilem in uisu potius quam in tactu, aut gustu: cum oīum sit eadem rad.

3 2.o p.r q.a oē obtum distinctum a luce, et colore ē alienum a uisu, et imꝓportionatum quoad substam: sed nulla pot.a

pot. percipere obtm alienum, et im proportionatum quoad substm.
go neqz visus qdquam pt lucem, et colorem. Min. pr qa po-
tentiae vitales nullum actum exercent nisi sub aliqua ronem
obta fralis: obtm autem fralem nn pot esse alienum, et im propor-
tionatum, qa potius est specificativum potae.

Dices posse oculum elevari ad producendam gram, et 4
alia silia accia: go et ad actum hentem pro obto frali aliqd
distinctum a luce, et colore. Rco posse oculum elevari
ad producendam auditm, aut illectm, sicut lapis poterit ele-
vari; nn vo ad producendam vism corpoream nisi ce lucem, et co-
lorem: qa eiusmdi visio repugnat. N repugnat producti-
o grae, qa illa productio het trm consentaneum nempe
gram ipsam; repugnat vo visio nisi de luce, et colore,
qa id est conceptus cois visionis ut sic. N minus quam repugnat
productm grae esse productm lapidis. Quia sicut productio grae het
trm gram, ita visio het trum colorem, et lucem. N igit
nego potm obedientialem ad effectus de se nn repugnantes: ad
repugnantes vo quis eam admittet? Repugnat autem visio
nisi de luce, sicut productio grae nisi de gra. Neqz moveor
distantijs, aut indistantijs: idem n. dico de sono quod de Deo:
nempe aeque repugnare utrumqz videri. Cur autem possit
facultas elevari ad mdm nobiliorem, nn vo ad obtm aliud:
qa elevatio ad nobiliorem mdm nn innititur repugnae positi-
vae ipsius potae: sed privativae: quam complet Deus suppedi-
tando vires: at vo repugnantia ad obtm alienum est positi-
va, qa pota vitalis semper tendit sub ronem frali propria.

Sectio 2a: nulla pota corporea Deus potest percipi.

Dico 2o: nulla pota corporea Deus pot immte cog- 5
nosci etiam per potm absolutam. Cto S. Tho. hoc ar. 3, et oium
Theol. Pr: qa pota corporea aut est, quales nrae, aut est
nobilior, aut inferior. Nrae, et inferiores nn poss attinge-
re immte Deum. Si autem est nobilior rogo utrum heat

obtū spirituale, an solū corporeū? Si corporeū, recidunt difficultates eædē: q^a nulla pot^a pot^ē elevari ad obtū improportionatū quoad subst^ā. Si aut^ē eius obtū ē incorporeū, g^o illa pot^a erit illectus, n^ō u^o maalis. Pbo 2^ā q^a proprium ē illius, et voluntis here obta urlia, et spiritualia: quo discriminant a sensibus illigatis ad certas corporū spēs.

6 Ostrat: illa pot^a eēt discursiva, q^a ex uno obto posset cognoscere aliud sicut illectus: its appetitus illā sequtus eēt liber ut voluntas. Deniq nihil differret illa pot^a ab illectū nisi qd eēt de se affixa corpori. Hæc aut^ē s^ī absurda. 1^ā q^a pot^a pure maalis constitueret ronalis, eēt q^ē in quadā hōis spē. 2° q^a at pure maale posset operari ex recta rone eēt q^ē beatū uis^e Dei. Quæ quāuis aperta demonstrat^e ostutari n^ō poss, at certe 1° pulsu abhorrent a Phylia, atq Theol. Quid aut^ē dicendū sit de pot^a obedientiali dicā disp. 10.

Disput^o 1^a: Vtrū aliquis illectus creat possit solis suis uiribus uidere Deum?

S. Tho. ar. 4. ~ ~ ~ ~ ~ ~

Sectio 1^a: quid sit ens supernaale?

1 Difficultas hæc ē in hac q^e grauissima pp dissidentium AA. argta. Antequā dirimat^e controuersia oportet brebit^e expedire qd sit ens supnaale: de quo ægregie disputauerunt P. Erize disp. 42, sec. 2, et P. Ægid. disp. 4 de moralit^e, et naā a dubio 1, itē et disp. 5. Supnaale ē 1^a naā. Si rigore phylico accipiat^e id ē qd met^ā, siue transnaale, aut ultranaale. Arles. n. subst^ā bipartitus ē in naals, et transnaals: naalis ē phys^a, transnaturalis u^o ē Met^a, id ē ultra Phys^ā: apud Arlē autem naā pprie nihil ē pt maā, et frā: naalia u^o quæ ad has

spectant. Obꝫ qꝺ obꝛ Philia appellat cost ens naale. Quia uꝰ PP. et Theologi naꝫ latius accipiunt, ita et supnaturale. Accipiunt n. naꝫ p uꝰ gnꝛo substalis motus: siue simplex siue spiritꝰ. Obꝫ Angelus appellant ens naale: imo et Deus ꝺr here naꝫ: qꝺ e primꝫ quo fecundans primꝰ realis ad intra, qua primo hꝰ effectꝰ motus sine imperfectꝰ. Obꝫ in Patre et filio e diuinitas fratie ut naa, in spiritu uꝰ naalit tm: Obꝫ Verbꝫ e Filius; secus spiritus, ut ꝺr Iannosuperon. In hac igit scatꝰ difficultas e inuestiga reꝫ st ens supnaale.

Si supnaale accipiat p ente sꝰ sem naꝫ, nihil e supnaale: qꝺ sꝰ naꝫ Dei nullꝫ e ens. Grꝺ. n. lumen gloriæ, attributa diuina, relatꝰ, denigꝫ gꝺg ꝺe diuinꝫ, aut creabile, e maxime uentanus naa Dei. Quas aues aliqua praia in Deo diuina supnaalia, nꝺ accipiune p supnaalite sparata Deo, sꝺ creaturꝫ supnaturalib, qꝺ e caꝺ creaturæ ut supnaalis. Unde Deus ut unus e in se ens naale, ut aues e primꝫ remuneratꝫ supnaalis, ꝺr supnaale ens. Quia uꝰ mysteriꝫ Trinit e sꝰ oꝫ naꝫ creabilꝫ, ideo ꝺr supnaale, nꝺ solum in se, sꝺ et in cognite. 2.

Potest igit ut supnaale ꝺicat sparate naa creata, qꝺ supnaale e sꝰ naꝫ: at nihil e sꝰ naꝫ Dei, gꝰ ꝺr supnaale sparate alius naa, qua creata e l. creabili. E igit difficultas sparate alius naa ꝺicat ens supnaturale. Mitto sentꝫ Scoti nꝺ admittentꝫ supnaalitꝫ, nisi sparate caa efficienti. Quando n. effectus, aut ab sꝰ uires alicuius naa ꝺicunt a Scoto supnaalitas. qua supnaalitas e ualde exmin et ꝺr creaꝺ pavet ꝺici supnaalis, itꝫ et calorꝫ formaꝺ, munigꝫ gꝺuctꝰ: denigꝫ gꝺg nꝺ pt fieri nisi a solo Deo, ine quas in finita sine structura naalia: qualis ꝺr uenicat substaꝫ abuntanꝫ a suis gnijs creatis. 3

Deus

4 Dico 1.o: quidquid est indebitum omni naturae distinctae a Deo, est supernaturale: si sit indebitum quoad substantiam, erit supernaturale quoad substantiam: qualis est unio hypostatica, cuius substantia non debet alicui naturae creabili: quod propterea est maximum, et summum ens supernaturale in ratione supernaturalis. Ratio clarior est quia supernaturale est separatum naturae creatae: ergo quod est supra omnes naturas creabiles est pleno ore supernaturale. Quod non est supra aliquas tantum, et non supra omnes, non est tam supernaturale.

5 Obiicis creatum actus esse supra omnem naturam creabilem, quia nulli naturae creabili debetur: item ubicatio eucharistica est indebita omni naturae: et non sunt absolute supernaturales. ergo recte potest aliquid esse indebitum omni naturae creabili quin sit supernaturale. Nego min. At obiicit P. Heriz, e omne ens supernaturale separatum cum alio naturali eiusdem generis est longe perfectius: sed ubicatio corporis Christi est longe imperfectior ubicatione animae: ergo non est supernaturalis. Respondeo supernaturale non accipi pro perfecto, aut imperfecto, sed pro debito, aut indebito naturae, et pro connexione mutua cum illa: illa vero creatio, et ubicatio neque sunt debitae, neque mutuam habent connexionem cum natura. Praeterea sunt perfectiores aliis rebus naturalibus sui generis: quia ubicatio eucharistica perfectior est ubicatione naturali corporis: et productio eductiva accidentium ignobilior est eorum creatione: esto non salvetur ille ordo in aliis rebus diversorum generum, qualis est ubicatio animae.

Subsectio 1.a: appendix de gratia, et habitibus infussis.

6 Hinc aperte deduces gratiam sanctificantem, habitus infussos, eorum actus, omnem dispositionem per se ad illos, omnem effectum per se proportionate cum illis connexum, denique habitus adquisitos pro habitus supernaturales, characterem item, et si quae sunt alia, esse entia absolute supernaturalia in substantia. Probatur quia omne indebitum naturae creabili, et cum illa non connexum mutuo ex natura sua, est absolute supernaturale quoad substantiam: sed huiusmodi entia sunt in eo ordine: ergo. Probatur min. Quia l. est creabilis substantia quae viribus suis videat Deum. l. est impossibilis. si impossibilis. ergo totus iste ordo videndi Deum est supra omnem naturam creabilem

sine ea subst^{a} é possibiles, éle hac accia ñ supnaalia: 1^{a} 3^{a} si illi debent, ñ supnaalia, q^{a} talis é illa subst^{a}. 2° q^{a} neq illa accia deberent illi subst^{a}, q^{o} separat^{a} illius essent supnaturalia. Pbo añ, q^{a} sinegra accidentaria illa subst^{a} eet gratia Deo: éle sine hac lumine gloria illa posset videre Deum, ut stat ex suppone: negs eet capax hui^{s} luminis: hoc n. é simplicit intrin, et sinet totq vons agendi in rone ñ supnaalis, negs sat facile pose: ac rpnd illi, nd exercere hac munera. q^{o}

Stat: q^{a} hoc lumen gcit ex naa sua illectz humanz, et angelicum. q^{o} nd illectz supnaalz. Añs stat q^{a} eq sit accidens gcit subt^{a}: rest^{z} accidens nd gcit subta generiz tq diuersoz: qua n. spectant ad nñz illectz nd gcunt angelicum.

Hac é ra germana obgs ist^{i} actus vnionis et in ordine gre: qua é id gd dat gratis: éle é beneficium ondebitz toti nre excabili, et cum illo nd onexz mutuo exqta sua; quo differt a beneficijs naalibus: qua ex naa ñ mutuo onexa nobiscum, ut aliqui m^{o} debita.

Subsectio 2^{a}: examinant aliqua rationes.

Lumen, aliq At. opinant ens supnaale eé quoddam dit in Deum ut trinu: naale ut gd tenit in Deu ut unu. Qua doctrina merito reiicit, q^{a} Deus ut unus pot respici actus supnaali: uerigs instructus fide credat unit^{e} Dei sine ulla memoria Trinit^{is}, ut olim credidere fideles, q poterunt amore supnaali diligere Deu: posset eq ad ipsi ñ pissa supnaalis, et hinc aliquis in hanc fide, q nd posset exercere nisi actus illa. Ité Deus ut trinus respici pot actu naali: ut eq aliqs fide humana sibi persuadet Deum eé trinu. Denigs si Deus nd eet trinus, eet nd unus, posset trari actus supnaales, q^{a} posset credi, uideri, et diligi, et posset nos beare. q^{o} illa regula nd sapt ad dignos-

cendam supernaalitatem.

10 Aluelda disp. 26, a num. 6 sequtus alios Thomis. existimat ens supernaale esse quod participat diuinam essentiam quae est in se: naalia uero quae illam participant aliter ac est in se. Quid autem sit eam participare ut est in se explicat quia gratia imitatur Deum ut est in se, quia illi debetur uisio beata, et fruitio. Lumen gloriae imitatur illectum Dei ut est in se, quia illum uidet immediate: fides autem quia illum credit summa certitudine.

11 Contra: nulla creatura imitatur Deum ut est in se, l. omnes illum imitantur ut est in se. Quia fides non imitatur illectum Dei ut est in se: quia Deum attingit obscure, et per alienas species, et libere: illectus autem diuinus illum attingit clare, per se, et nrio: illectus autem angelicus imitatur diuinum in claritate, certitudine, et necessitate assentiendi. In utrumque deficit ab aliquo prato Dei, et utrumque imitatur alia prata. Modo autem utriusque in parte imitatur diuinum, in parte deficit: cur igitur fides erit magis supernaalis quam illectus angelicus?

12 Deinde argumentor: amore naali possumus diligere Deum propter ipsum: ergo charitas non propterea erit supernaalis quod amet Deum propter ipsum, et ut est in se. Antecedens probo. quia Deus ut cognoscibilis ab Angelo lumine naae, et ab hoc in natura integra est amabilis propter se: quod hic non est probandum, sed ponendum.

13 Confirmatur 1o: uirtutes morales infusae sunt supernaales, et non habent pro obiecto Deum, quia in sententia thomis. nihil potest amare nisi propter se ipsum. Confirmatur 2o in caractere supernaturali non respiciente Deum. Confirmatur 3: quia ubicatio gratiae non imitatur immensitatem Dei magis quam ubicatio angelica: creatio uero gratiae non imitatur independentiam Dei. Inhaerentia autem quod imitatur in Deo subsistente ut est in se?

14 Dicimur quidem facti consortes diuinae naae, quod consortium est gratia: at etiam Angeli, et homines sunt ad imaginem, et similitudinem naae diuinae: explicent diuersitatem consortiorum. Ego iam illud explico 1um quia alterum consortium est indebitum omni naae creabili: deinde quia ordo uidendi Deum, et omnia quae illi ordini per se, et proportionate

nectunt, ss in altiss° gradu pfect^is: et oia quæ ss in illo ordine ss supnaalia: ob qd maxima nobis, et pciosa dona donauit.

Subs° 3: ens supnaale pot ee sparat aliqur naar, l. n omnium.

Dico 2°: ut aliqd ens sit supnaale quoad subst^m, satis e si sit 15
s^a oes naa illectuales n potentes solis suis viribus uidere Deum, neqs illi placere: itaqs supnaale e oe illud, cum quo n hnt snex^s tota collectio naarum impotentium suis viribus uidere Deum. Ex. g^a si hoc lumen, et hæc gra essent snaalia alicui subst^e potenti suis uiribus uidere Deum, essent qdem supnaalia hoi, et Angelo n minus quam nunc. P^mitto supnaturale includere duo, alterum e certus gradus pfect^is, quem neqs ho, neqs Angelus poss attingere suis uiribus: alterum e sparao entis supnaalis ad id, cui supnaale e. Item p^mitto Patres docuisse supnaalitem græ sparat^e oium creaturarum existentium aliqdo: n uo sparat^e oium possibilium. Quia hæc sparao illis erat inutilis, secus illa.

Pr 1^m hanc ee mentem Patrum, q^a q^do agunt de ne- 16
cessit^e græ loquunt de nra necessit^e, q^a peccato expoliati sumus gratuitis, et uulnerati in naalibus: qd uulnus sanari n potuit nisi p gram: cum autem sermones porrigunt ad Angelos, inueniunt in illis minorem necessit^em græ, q^a n egent gra sanatrice, ut nos, sed eleuatrice ad opera ordinis uis^is Dei: quorum Angeli sm se ss impotes. Hæc censuerunt ee nra hoibus, et Angelis: nihil curantes utrum hæc, aut sctia sint snaalia aliis rerum ordinibus nunquam creandis. 2° pr: q^a hæc ss gra rpu nri, speciale beneficium quoad substantiam, cum quo n hemus ex nobis snex^s: cur g° minuetur supnaalitas, et gra tametsi aliis sint snaalia: ut si ego do tibi 100, tam erunt gra, si alia 100 debeam Petro, quam si n debeam.

Probo igit ctos in § 15: q^a hæc dona, siue aliis sint 17
debita, siue indebita retinent eamdem pfect^em essalem: si n essent

naalia subst^a supnaali, nō propterea erent minus effectiua
si n. in ordine uidendi Deum: totus aut̃ hic ordo nobis ē inde-
bitus, eq quo nō hemus ex nobis onerē: ac propterea in
subst^a gratiosa, quæ aut̃ ei eius dē appellauerunt PP. et Thes.
supnaalia, id ē s^a os̄ naz existentes, et s^a os̄ possibile impoten-
tes se ipsa uidere Deum.

17 Obicis 1°: g^o Angelus ē supnaalis separat, hoi. Ne-
go ar^z g^a Angelus nō ē in ordine uidendi Deum: ac propterea
nō ē s^a ord̃ ordinis nō uidendi Deum: g^a in illo ordine ille uine-
tur.

19 Obicis 2°: g^o eadē re pōt ee naalis, et supnaalis.
Dinguō 2: pōt ee naalis, id ē ab aliqua naā, et simul super-
naturali, id ē in ordine uidendi Deum, sed ar^z: g^a quæ
diuina ē naalis Deo, et supnaalis simul: atq, sumptonali
ē ordine uidendi Deum, nego ar^z: g^a nō pōt eadē re ee, et nō ee
in eo ordine. Vnde absolute negāda ē ar^a, g^a supnaalis remi-
tur ē ordine uidendi Deum, naalis ē nō uidendi.

Sectio 2^a: sent^a communis de subst^a supnaali.

20 Vtanda ē q^d de unce: subst^a supnaalis accipio ē potente sui na-
turali, uidē, uidere Deum sine elenat^e aliqua, ut ei, sui
uidē, intuee cui. Negant ōes fere Theol. eq subst^a ee possi-
bilem: adeo ut B. Vaz. tom. v. in 1^a p^tis. disp. 221. n. 220
opinat nullis ee quærere subst^a supnaalis. At certe nō agit
de subst^a potente sui uidē, uidere Deum, sed de subst^a quæ
dicat supnaalis: g^a supnaalis censet solis actib, suenire. Q^d
aut̃ ea sent^a S. Thomæ art. 4, et a seclares, Zumel,
Vañez, Cai. Capreo. Ferra. Nazari, aut̃ tm ei hōr ut
existimee oppanta ee temeraniz, et in fide absurdz.

Subsectio 1^a: ratio S. Thomæ.

21 S. Thomas hoc ar. 4 sic argumentat: cognitio ordinis ē ere a

tura ⁊ mꝰ qꝫ cognitꝰ ⁊ in cognoscente: cognitꝰ autꝫ ⁊ in cognoscente ⁊ mꝰ mꝺꝰ cognoscentis. Vnde, si cognitꝰ excedat mꝺꝰ cognoscentis, ꝑ tanꝫ qꝫ cognitꝰ sit ⁊ᵃ nas cognoscentꝰ: sic Deus ⁊ suum esse subsistens excedens oia creaturas: q⁹ cognitꝰ Dei ⁊ ⁊ᵃ oꝫ creaturꝫ, et ꝺ̄ nrꝫ agra, in tra ⁊ ⁊ arguit. Nullus ꝙ uidere aliq̄ suꝫ uirtꝫ, nisi m cognoscentis sit equalis mꝺ cognitꝰ: sed nullus mꝰ creatura ⁊ equalis modo Dei: q⁹ nulla creatura suis uiribus ꝙ uidere Deum. 22.

Explicandꝫ ⁊ arg굝: ob굝 ⁊ in cognoscente ꝑfit ⁊ ac in cognoscente ⁊ silit ꝺ̄ ob굝, ut ꝛ explicui: cognitꝰ autꝫ ⁊ in cognoscente ⁊ mꝰ cognoscentis idem ⁊ ac qua ꝛ qꝫ cognitꝰ ⁊ portionalꝫ cognoscentꝰ. Vult igit ⁊ S. Tho. Deum in nullo intellectu creato ⁊ naaliter intuitiue: qa mꝰ cognoscentis creati ⁊ inequalis mꝺ, quꝫ De ⁊ssit. 23

Cui argt ꝙ Deum a nulla creatura posse ꝙhendi, ut ꝛ dixi: ad Deum nꝺ posse uideri licet suis uiribus: 1m, qa aia ⁊ separata intuet Angelꝫ supremꝫ: et nꝺ licet mꝰ cognoscentis equalem angelico: qa Angelꝰ ⁊ actus ꝙfectꝰ, et subsistens: aia ⁊ no pfectꝫ, et informabilꝫ: q⁹ intuitꝰ nꝺ eget ea equalitate.

2º: qa intellectꝰ, et lumen gloriæ nꝺ equatur mꝺ, 24
quꝫ De ⁊ssit: et tn intellectꝰ illuminꝫ intuetur. Neq; obꝺ lumen ꝙfectꝫ ad gram. Dicendum, si mꝰ cognoscentis debet equare obꝺ, neq; ꝙ gratꝫ ꝙterit uideri obꝺ, si excedat mꝺ gratꝫ: qꝺ si in gra nꝺ obꝺ exceꝺ, cui obderet in nad, quꝫ substantialit est gratꝫ, ꝛ ⁊ ipsa gratꝫ Dei, et nobilior quam hæc gratꝫ. Dicit lumen nꝺ est caꝫ principalꝫ uisꝰ, sed Deꝫ 1
ꝙ: fides ꝙfecta ⁊ intellectꝰ, et lumine, nꝺ ut ⁊ Deꝰ: et tn uidens nꝺ adæquat mꝺ uisꝰ. Sic lumen ⁊ caꝫ principalis uisꝰ.

Ad ⁊ primꝰ: qa intuitꝰ ⁊ cognitꝰ inæqualis obꝺ ꝺ̄ nꝺ ⁊ ꝙhensiuꝰ: unde nꝺ eget equalitate ꝙmꝰ. ꝙhensio autꝫ Dei nꝺ ꝙtest esse nisi a ꝙmo intellecto. 25

Subsectio 2ª: aliorũ rão a conceptu substantiæ creatæ.

26 Tertiũ arguũ ꝺ a sceptu substæ sꝑletæ: ois n. substa creabilis é naã: qa é ens ꝓnium motus inse: sed nulla naã pot uidere Deum nis uiribꝫ: qꝛ ois repugnatia nãa creabilis? Pr mín. qa ois uisio Dei ꝺ supnaalis: sed nulla uisio eius substæ est supnaalis, qa est a naã, et naalis.

27 Ihæ: qa supnaale é ꝛphium ad ois sa cui naã ꝺ: qꝺ mente solis accibꝫ, et unionis hypostatica, repugnatꝫ nãe

28 Ꝺeo hoc argto magna expte et Deuoce. Naã diuina aut é naalis, aut supnaalis. Si naalis ois dicꝫ de illa substa: et ut Deus pot uidere actu naali, ita et uideri ab illa naã: qa actus ille naalis é multo nobilior quã uis supnaturalis. Sive naã diuina é supnaalis, qꝺ nõ repugnat nãe et supnaãꝫ: qa supnaalitas nõ remit tunc repugnantiã cũ accidente sit supnaale, sed repugnat Deo uisi.

29 At inclamant Deum nõ posse uideri actu naali. Ꝺeo nõ posse uideri actu naali nobili, posse tn naali illi substæ, ut uideat se ipsum actu sibi naali: qꝺ si hic actus Dei nõ supnaalis, ideo dicꝫ de actu illius creaturæ.

30 Hæc dixi in 2ꝺ sentia de supnaalitate nãe diuinæ: absolute reo argta in 6 26. Distinctia mai. ois naã de facto creata é naalis, negꝺ mai. ois possibilis nego mai. et eodo min. qa supnaale accigio q entia ex naã sua ex sua uisi beata, sive naã sua potenti uidere Deum, et quæ cũ illo gꝓportionate connectunt. Ad ꝓbat mai. dico illꝫ ee ꝺ naã ut é ꝓnium motus: et ergo actus ee in hoc sensu naalis: ut pt in naã diuina, et gesimilibꝫ: ita é supnaalis, qa pot nis uiribꝫ uidere Deum: ut pt in gesimilibꝫ diuinis, quæ ꝺ supnaalia qa in illo ordine: hactꝺ de re, cætera de uoce.

31 Ad ꝓbat ex 6 27 reo aligꝺ supnaale ee sparatum ad nobile, qꝺ elevat: supnaale uo ut sic ee sparatum a

turarum impotentium solis suis viribus videre Deum: sicut Deus est supernaturalis, quia est super omnes naturas possibiles, et potest se ipsum videre; ita natura potens videre Deum est supernaturalis comparatione Dei visi, et naturarum non potentium illum videre.

Subsectio 3a: aliorum ratio.

Albelda cum aliis opinatur implicari terminos in substantia creata supernaturali: quia omne ens supernaturale imitatur Deum ut est in se: sed nulla substantia creata potest imitari Deum ut est in se: quia imitaretur Deum per modum naturae ut est in se, quae est idem cum Trinitate: ergo. 32

Ita ostendi a § 11 supernaturalitatem haud bene explicari illo genere imitationis: illo tamen praeter misso sic argumentor: ut substantia creata imitetur Deum ut est in se non est opus ut illum imitetur in praedicato Trinitatis, sed satis est ut illum imitetur in praedicato aliquo supernaturali: sed haec substantia sic illum imitatur ergo. Mai. pr. 1um quia lumen gloriae, et gratia imitantur naturam divinam ut est in se, quia illis debetur visio Dei: ergo si substantia illam naturam imitetur in debito visionis, erit etiam supernaturalis. 2o pr. eadem mai. quia quaevis imitatio Trinitatis arguat supernaturalitatem: tamen carentia eius imitationis non negat ~~carentiam~~ supernaturalitatem, quia sunt aliqua praedicata supernaturalia imitabilia; ut Deum esse impeccabilem, et obiectum suae complacentiae, et visivum sui. Imo si Deus esset unus, et non trinus, adhuc esset imitabilis ut est in se. Min. autem 1i syllogismi est clara, quia illa substantia tantum admittitur ut videat Deum, illique placeat. 33

P. Granado tract. 4. disp. 2, a num. 5 ait hoc lumen est in substantia supernaturali: ergo nulli potest esse connaturale. Mala consequentia, ut constat ex § 19, et 29: quia potest esse connaturale substantiae videnti Deum suis viribus. Deinde argumentatur: unaquaeque substantia intellectualis cognoscit alia obiecta ad modum quo se ipsam: sed hic modus est improportionatus Deo. ergo. Nego min. quia hic modus est intuitivus per concursum Dei in ratione obiecti: sicut Angelus inferior se cognos- 34

ût intuimur, ita et superiora: cognitio autẽ de superiori est fautrix ꝺ̃ⁱ nostri ꝺ̃ⁱ et excellentioris.

Subˢ 4: argumentus de impeccabilitate substantiæ creatæ.

34 Grauius argus petit: qᵃ illa substa ex nãa non ut impeccabilis: hoc autẽ est absurdus qm: maiꝰ ꝺ̃ⁿ, qᵃ creatura utens Deum nõ pot peccare. Min. est cõis Patrũ asserentiũ peccare posse quos et de nihilo factos.

36 P. Vaz. tom. 2, ꝺ̃ⁿ. 231, a cap. 2. Cate quos bat repugnare creaturis nonnullis impeccabilitatem. Cuius fundam. est insinuatus ibi ex PP. Ambro. dicit solum Deum esse immortalem, qᵃ illi soli repugnat peccare: sed Ambro. nõ loqꝫ de immortalitate ex nãa rei: Angeli. n. etiã si immortales hoc mꝺ. S. Hyeroni: arbitratur esse quos et postea miles peccare posse. S. nõ peccet: ita ois creatura libera peccare posse. S. Aug. ois creatura est mutabilis peccatis qᵃ de nihilo facta &. Ita Fulgen. et Grego. impeccabilitatem assistentes grã, nõ nãe: et Damasc. solum Deum esse impeccabilis qᵃ nõ est creatus.

37 Rone quoꝝ qr: qᵃ ois creatura intellectualis est libera: nõ. n. est brutis: qᵒ peccare pot: qᵃ libertas fertur in obꝫ bonum, et malꝫ, qᵃ ꝺ̃ⁿ proinde infinitum negꝫ ut infinite bonus, negꝫ ut infinite malus.

Subˢ 5: responsio Patris Vazquez.

38 P. Vaz. ca ꝺ̃ⁿ. 231. num. 20 rie illas creaturas fore peccabiles, qᵃ possent privari visione beata, et peccare.

39 Alij diuant illas creaturas nõ posse peccare graue, qᵃ illud esset gratia Dei: ea grã autẽ nõ ꝺ̃ⁿ ponit peccatum. Unde nec diuinitus possent peccare mortaliter, qᵃ nullus actus potest ut in eo instante destruat subꝫ aqua hõ: uenialiter autẽ pot peccare, qᵃ peccatu veniale cegrã ordinem ꝺ̃ⁿ.

Aiunt alij illi naae repugnare oe peccatum positiuum, nō 40
vo puram omissionem: quia quia nō e actio positiua nō indiget influxu
physico gratiae.

Impugnat autem P. Vaz. in § 32: quia illa naa per 41
suam substantiam esset sancta: ergo nō posset cum illa componi pecca-
tum. Consequentiam admittit ipse, quam ego probaui disputans de iustificatione.
Antecedens probo, quia illa substantia esset connaturalis radix visionis Dei
multo melius quam nostra gratia. ergo se ipsa esset sancta. Probo consequentiam, quia
ideo gratia nos reddit sanctos, quia est consortium diuinae naae, et est
radix habituum. Item lumen et charitas in multorum sententia sunt
sanctitas quia sunt principium videndi, et amandi Deum. Confirmatur: il-
la substantia e multo perfectior quam oe accidens illius ordinis:
sicut substantia hominis e multo perfectior omni accidenti sui ordinis: ergo ut
homo ad amicitiam naalem Dei nō indiget accidente sui ordi-
nis: ita neque altera substantia ad amicitiam supernaalem.

Deinde quod asserit P. Vaz. illam priuari posse visione 42
beata, et sic priuatam peccare, e dubium. Primum quia nō osten-
ditur repugnare substantia supernaalis, cuius illectus heat per
obiectum formali adaequato Deum: sicut lumen nullam potest pro-
ducere visionem nisi de Deo ut obiecto formali: de creaturis vero
ut de maali. Unde peccare nō posset: quia sine ulla cog-
nitione nō potest esse peccatum: cum visione autem beata nō potest
committi: illa autem substantia posset visione beata priuari: at
nō posset aliam cognitionem habere.

2o: admitto substantiam supernaalem potentem vi- 43
dere Deum, et ea visione priuari: adhuc cognoscens crea-
turas immediate, nō posset peccare: quia nullum principium supernaale
potest esse adaequata causa peccati. Sed tunc principium supernaale
esset adaequata causa peccati; quia illa substantia, et eius potentiae essent
supernaales: ergo implicat ab ea substantia oriri peccatum. Mai-
or in habitibus infusis, atque nō potest oriri actio mala: tum quia
omnes actus illorum habituum fiunt Deo authore speciali. Ra-
tio a priori: quia habitus supernaales, et potentiae tendunt in
bonum sub ratione boni. Et quamuis demus uiciari posse ac-

tum supernaturalis, viciatur quidem a principio naturali: et quamvis actus naturalis posset oriri ab habitu supernaturali, non tamen actus malus.

44 Eadem ratione impugnantur quae obiecti § 3 de potestate huius naturae ad peccatum veniale: quia neque peccatum veniale oriri potest a causa adaequata supernaturali, eadem ratione qua nec mortale. Peccatum veniale et gratia possunt componi in eodem subiecto naturali quod est causa peccati venialis: at vero in subiecto supernaturali non potest esse peccatum ullum, neque ab eo fieri.

45 Quae vero proposui § 40 eadem ratione solvuntur: quia peccatum mortale omissionis pugnat in eodem instanti cum gratia. Deinde quia omnis omissio mala formaliter ut mala esset a principio supernaturali: esset enim a principio intrinseco nempe a voluntate, quae supernaturalis est: unde neque omissive, nec commissive potest peccare.

46 Non igitur invenio repugnantiam impeccabilitatis naturae creabilis. Quae confirmo: quia complexum ex substantia naturali, et gratia est impeccabile: ita ut peccatum repugnet oriri a potentia naturali, et gratia: imo cum visione beata non possumus componere peccatum veniale: ergo nihil repugnat substantiam completam peccare non posse. Probo consequentiam quia complexum illud factum ex nihilo non minus quam fieret illa natura. Modus autem illius complexi est valde interior modo quo Deus existit: neque complexum illud est brutum, sed habet liberum arbitrium ad diversa bona; non vero ad peccatum. Quod vero aiunt haec esse ordinis gratiae nihil urget. Nam ad id illam naturam ego constituo in ordine superiori gratiae, habente maiorem perfectionem quam haec gratia qua possit conciliari voluntas Dei. Quod vero aiunt alii hos habitus esse instrumenta Dei Auctoris principalis actuum supernaturalium, non est de re: 1um quia habitus cum potentia vitali sunt causa 2a principalis: 2o quia posset Deus esse causa principalis actuum illius substantiae, ut perfecte modo contingit in lumine: 3o quia repugnantia gratiae, et visionis cum peccato, propter eorum perfectionem oriuntur ab ipsis in genere causae formalis Deo in eo genere minime concurrente: propter quam perfectionem nullus habitus gratiae potest viciare aliquem actum: hanc autem perfectionem et maiorem haberet illa substantia.

Ad argtũ ex § 36. rẽo PP. neq; cogitasse de creaturis possibilib; p potẽ absolutã, quã illi rarissime rõmant. Partiunt autẽ Patres naã in creatricẽ, et creatã: creatã agnoscimus eẽ de nihilo: Crebitis igitur caã p creatũ ex nihilo illiguntur oẽs naãs intellectuales existentes: quæ q^a talit de nihilo facta sũt, peccare poss, id ẽ creata p actẽ tratã ad naã impotentẽ suis viribus videre Deum: de possibilib; nihil intererat Patrũ disputare, ut dixi § 15. et 16. Sic accipio Aug. Grego. Fulgen. et Damasce. Ambros. autẽ recte dixit solum Deum eẽ immortalẽ q^a ẽ impeccabilis: q^a oẽs naã illectuales creatæ poss in pœnã peccati anihilari. 47

S. Hyero. loqt aperte de creaturis existentibus: ait n. eas peccare posse quãuis nõ peccent: itẽ a ronalitẽ recte argumentat Doctor: q^a oẽs naã intellectualis existens ẽ impotens suis viribus videre Deum: a qua illectualitẽ recte colligit possibilitas peccati: ei autẽ impossibilitas ẽ illis gratiosa. 48

Ad argtũ ex § 37: oẽs naã illectuales p ducta ẽ libero arbitrio ad peccandũ, frænat autẽ grã. Illa autẽ creatura possibilis eẽt libero arbitrio ad bona diuersa, nõ uo ad peccatũ: quod pt 1º in Deo: 2º in Xpo, 3º in Beato: 4 in multorũ sentª in ɔfrãto in grã. Brutũ autẽ caret arbitrio ad peccandũ et ad oĩa alia pp imperfectã apphensẽ: Deus autẽ et Beatus pp perfectã nõ poss peccare, et in aliis sũt liberi. Substª autẽ ipsa illius naã opponeret peccato ẽtẽ veniali, ut iã dixi. 49

Insuper addo nõ posse ab illa naã oriri omissionẽ liberã indñentẽ: q^a a prio libero supnaãli nõ pot oriri actus indñens. Unde illi naã repugnaret omissio pura. 50

Subs° 6ª: alia duo argumenta.

91 S. Thomas hac 1. p.ᵗᵉ q.ᵉ 62. ar. 1. sic argumentat: Illa 31
sola voluntas nᵈ pōt peccare qua hēt p regulas suam
voluntē: sed illud hēt solꝰ Deꝰ. gᵒ. Solꝰ actꝰ inuehi-
cur in eꝫ rōnē: qua gᵈs pbat Beatꝰ peccare posse etc.
in sensu p̄dicto, qᵃ nᵈ hēt p regulas suꝫ voluntē
sed Dei. Accipit autē ab. s. Tho. de naᵗᵃ creatæ de facto,
qua negᵗ ē sua regula; negᵗ solꝰ suꝰ virtꝰ tᵃ re-
gula ē fixa: ꝯtgit indiget grā. Tdꝫ autē creatura ha-
beret naᵗᵃ suas pᵗᵉ, nō p grām. Cuius ad solꝰ rēn.

92 P. Suar. pbat repugnare creaturē sibi virtuosi-
dentes Deum: qᵒᵈ si illa ēet possibilis, ēet de facto p̄dicta.
Rēn ai potᵃ ad aliꝫ affirmatiue nᵈ valere ꝯ: maxime in
Deo q̄ potuit nihil creare: creauit autē quæ voluit, et
p̄terijt quæ noluit.

Sectio 3: quid de quæstione.

93 In hac qᵉ dico p locum intrinsecꝰ ad auctoritē pabilis
ēt repugnare eiusmᵈ creaturē: at p locꝰ intrinsecꝰ ra-
tionis pabilitas ē nᵈ repugnare: Ad qᵐ ad argtā p
oppositā sentᵃ in facilimā soluēn: ꝯ ēt qᵃ in quæst. de
potᵃ absolutā pars illi fauens semp ē pabilior dum
nᵈ impugnat efficaciꝫ. Plurimū. n. ꝯmendat ōnipotᵃ
Dei ā magnitᵈē ꝯ et excellᵃ suæ essentiæ. Sᵒ qᵃ
illa creatura nᵈ implicat ꝯ: negᵗ. n. ꝯprehenderet Deꝰ,
negᵗ ēet purus actꝰ. negᵗ infinitꝰ. Tdꝫ explexꝰ ex ālā
et lumine gloriæ ē valde finitꝰ: arg nᵈ potentē ad Deꝰ
p̄dictā creaturā inplexā uidens Deum.

94 Dico 2º uera p sentᵃ ēt p pabilē (quidqd ob-
latrent aliqui) Pars p̄dꝫ negans solā auctoritē. Vnde
q̄ illꝫ uolueritē impugnare rogat, ut ea creatura repug-
net. Et ēat q̄ sic ꝯmuniter frequenti Theologi, qᵈ cre-
dēt, quæcūᵐ nᵈ caleāt rōnē: quā ipsi si cui dubiū melius ca-
luerint ut ipse arbitrabꝫ. Pars autē affirmans ē pba-

bilis argtis fere euidentibus. Quam sic censuerunt Pater Mol.+ in hunc art. et alij recentes Theol. apud P. Vaz. disp. 231. c. 1. quam prius docuerat Ioannes Maior in 4.m, dist. 49, q.e 4. ad fin.

+ disp. 2. ppe finem

Disput. 8.a: utrum illect. creat. indigeat aliquo lumine creato ad uidendum Deum?

S. Thomas articulos

P. Vaz. disp. 41. §. 2. recte probat 3.a Duran. nrium esse lumen aliquod supernaale additum illectui creato ad uidendum Deum. Quod recte confirmat ex Conc. Vienensi, et cum consensu omnium AA: aitque recte sent.m Duran. negantis aiae separatae, et Angelis necessit.m luminis esse dignam aliqua censura theologica. Pr. q.a si Angelus solis suis viribus posset Deum intueri non secus ac se, et caeteros Angelos, Deus in 1.a creat.e cum ea uis.e non priuasset. q.a ex Dei manibus nihil mancum traxit ortum: hae n. monstrosit.es contingunt per caas 2.as. Durum autem fuisset Angelo permittere peccatum negata illi uis.e debita connaalit.

Scotus negasse vr luminis necessit.m: non quod opinet uis.m beatam esse nobis connaalem; sed q.a non e ita nrium lumen, ut sine illo non possimus Deum videre. Possumus n. per aliquod auxilium supernaale distinctum a lumine. Nonnullas absurda theologica recognosces apud P. Vaz. disp. 41. c. 2. quae q.a facilia sunt vos illuc reiicio.

Disp. 9.a: ad quid sit necessarium lumen gloriae?

P. Sua. de uis.e Dei c. 15 recenset, et impugnat non nullas opiniones de necessit.e luminis gloriae, tam malas ut merito careant publico. P. Vaz. disp. 43 id etiam pstat.

Thomistae asserunt lumen gloriae esse

in illectu nriumꝰ ut illum disponat ad recipiendꝫ
diuinꝫ essꝫ ꝑ mdꝫ frā illigibilis. Dicunt n. ab essa di-
uina deriuari in uisꝫ ꝯcursꝫ actiuum debitꝫ ex pte ob-
iecti, q pstari solet ꝑ spem impssꝫ. 2o dicunt eadꝫ
essꝫ diuꝫ uniri ipsi illectui ꝑ mdꝫ frā illigibilis. Quam
unionꝫ dicunt eē inefabilꝫ. Et merito qa qd nē nō
possumus fari. Fundamtꝫ ē S. Thomas hoc art. q tn pr-
cisse agit de diua essa assistente extrinsce, et eleuante
illectꝫ in genre caē efficientis. Ad quꝫ ꝯcursꝫ in rone
obti ē illectus naalit disponendꝫ, qa sine lumine nō pot
uisio fieri ꝯnaalit. 2ꝫ fundamtꝫ ē qa essa diua ē frā
supnaalis, go indiget dispositē in eo genre. Ifrat ab Albel.
qa essa diua ē frā illigibilis illectui diuo: go ut sit frā in-
telligibilis illectui creato debet in illo reperiri aliqd
ordinis supnaalis, et diuini.

3 Dico 1o: Essa diua nō unit physce illectui. Quia
illa unio faceret unꝫ physce ex Beato, et Trinitte. sicut
physce fit unꝫ ex humanitte, et Verbo ꝑꝑ unionꝫ physꝫ.
Ah quꝫ multa essent mysteria plusquꝫ incarnatis. Itꝫ
illa unio eēt accidentalis, quꝫ repugnare Deo testes
sꝫ ipsi Thomistæ. Tandꝫ qa nulli rei ē nria. Vt n.
Angelꝫ intuet alium etꝫ loco distantꝫ l. des indistantem:
et visus intuet lucꝫ, et tactꝫ ꝑcipit calorꝫ sine unione
physa horꝫ obtorꝫ cum pot. ita illectus eleuatꝫ lumi-
ne gloriæ, ꝯcurrente Deo in rone obti, pot intueri Deꝫ
psentꝫ sine unione physa. Bt unionꝫ autꝫ physꝫ nō
pot dari alia, ad quꝫ sit nria dispositio in recipien-
te, qa nō ē recipiens ullꝫ.

4 Dico 2o: tametsi essa diuina uniret physce
illectui Beati, at nō indigeret in illo dispositē passiua.
1ꝫ qa unio hypostatica ē physa ad Verbꝫ: cui nulla
pcessit dispositio passiua supnaalis, ut abunde pbaui in
3 pts. 2o qa grā hitualis recipit in paruulis sine
pcedente dispositē supnaali. Character pot imprimi sa-

certoti volenti initiari, quin precedat voluntas supernaturalis, quia potest velle clericatum cum actu pravo. Denique illectus et voluntas suscipiunt 1um aliquam fratrem supernaturalem, quin illi precesserit alia dispositio supernaturalis.

Illi vero dicunt fratres supernaturales: alias dicunt esse dispositiones ad ulteriores fratres: alias vero esse tres ultimos, qualis est gratia habitualis, et visio beata. 1as dicunt non indigere precedente dispositione ad vitandam infinitatem: 2as vero dicunt illa indigere. 3a 1um: quo iam illa propositio vera est falsa. Omnis fratrem supernaturalis indiget in subiecto alia dispositione supernaturali. 2o: unio hypostatica est fratrem ultima, cui non precessit dispositio supernaturalis. Item gratia habitualis data fuit Xpo independenter a dispositione propria: item parvulis infunditur gratia sine dispositione, et character. Ratio a priori quia subiectum passivum non dat sed recipit fratres, quod potest facere licet sit illis inferi, ob quod potest recipere multas sine dispositione supernaturali: at vero causa efficiens naturalis nihil omnino efficere potest supernaturale nisi elevata virtute supernaturali activa quia concurrit in genere causae dantis esse.

Hinc ad 1m ad argumentum in § 3. Ad confirmationem Albel. 6
reo probari non posse Deum a nobis videri, quia nihil invenit sui ordinis.

Disputatio 10: utrum lumen sit tota ratio agendi?

Sectio 1a: explicatur quaestio.

1um vitare oportet quaestionem de nomine. Multi censent lumen esse totam rationem agendi: non quod existiment cum illo non concurrere immediate illectum, sed quia censent in effectibus supernaturalibus totam rationem agendi tamen esse primum ipsum supernaturale, quamvis in ratione causae non sit totalis, quia simul cum illo concurrit immediate potentia naturalis. Cum his minime disputo, quia in sola voce potest esse quaestio: de re autem est utrum primum activum immediate

influens sflet ex lumine supernaali, et illectu

2 Caa pot influere in effectu n per se immte, sed per aliq, qa immte e unita caae activae. Exg. aqua calida calefacit manum, n qdem per se, sed per calorem illi unitu. Itaq aqua n e prium activum calefactis nisi in qtu denoat calefaciens a calefaciente calore illi unito. Igit rone dumtaxat unionis cum calore e calefaciens: sicut ho dr tangi qdo tangunt ei uestes; at uo ipse n proprie n tangit. Hac caalitas e immta, et proxima calori, aquae vo remota, et denoativa. Pot its caa influere immte n per aliq, sed per suq entitu, ita ut inter illq et actu n intericiat aliud agens, qa actio immte orit ab illa. Eo pt in aqua calefaciente: calefactio n. orit a solo calore, et Deo, quin inter illq et illos intericiat aliud agens.

3 E igit qd utru uisio beata oriat immte a solo lumine gloriae et Deo, an uo a lumine, Deo, et illectu: ita ut immtu, et adaequtu prium includat haec tria agentia. Exg. visus, spes impssa, et De, scurrunt immte ad uisu corporeq, ita ut prium immtu nec sit sol, De, nec sola spes, nec sol, uisus, sed oes tres. An uo sol, De, et lumen sint prium immtu: illectu vo remotu, in qtu e unitus lumini, ita ut per ei unione dicat producens.

Sect. 2a: illectu, et lumen immte scurrunt ad pdm uisu beatq

4 Dicendum illectu ee caq immtu visis beatae in gene efficientium; neq illum dici agentem per solq denoatu ab unione cum lumine: sed per se ipsum simul cum lumine; sicut vis, et spes impssa s immte prium sensilis visis: intellectus ut eleuat, lumen autem ut eleuans. Senta e cois oium fere DD. paucis Thomis. exceptis: oppositq sentq arrodunt Doctores ut minus aptq ad explicandq libertu voluntis.

Subs 1a: 1u argtum.

Argumentor 2°: illæ et uis cuentes sit vᵉ ieggrie caal effs 5
rem actuere significatiuam: ex gª vitales, ex gª liberi,
quod nō est nisi ggrié essent a gena uitali, et libera: sed
caal remota nō est vᵉ, et ggrie caal effs remoti: gª. Mín.
pª exemplo ggis remoti, quod uᵉ, et ggrie nō est obtum
sed tm denoatiue: quod pª gª obtis remotis ℔ accidens sehet
separat cognitis: gª siue obtis remotis existat, siue destru-
at, manet rem caas cognitis: ut pª in cucharistia: a-
dem. n. sensui, ubi, et tact. ℔scuerat ante, et post sacra-
tionem panis: cum tm ante sacratis est subst, quæ
dicebat tangi, et videri: post sacratis vᵉ cai subst ne-
gis est, negis tangie, negis vr: negis sens, ℔ cipiunt subtie
coideradines: at obtis ℔ accidense, quo posito, et ablato,
manet cognitis eadis mi, et cui uicinit de nō ℔cipiunt
post quæ dr est cognitas. gª obtis remotis est obtis ℔ acciden,
et nō ggrié obtis, sed tm denoatiue: gª caal remota nō
est ggrié, et ℔ sic caal, sed ℔ accident, et denoatiue. ℔bo
2°: gª eidem mo separat caal remota ad caalitis quæ
obtum ad cognitis. Cui ℔bo gª eidem mo separat obtis
proximum ad cognitis, quæ caal proxima ad caalitis. gª ei-
dem mo separant ea caal remota, et obtis remotis.
Quia tis cognitio quæ caalitas dependent realiter ab obtis,
et caal ℔ sic. Ets obtis remotis sustentat in se obtis proximis,
sicut caal remota proximis.

2° ℔ tur a priori, gª illæ est caal ℔ accidens 6
cui virtus nihil interest caalitatis: sed virtus caal remo-
ta nihil interest caalitati remote: gª est caal ℔ accidens.
Mai: est ipsa definitio caal ℔ accidentis: nempe quæ posi-
ta, et ablata, manet eadem mo caalitas: ut musica
est ℔ accidens ad ædificium. Mín. pª exemplo eucha-
ristiæ, ubi accia eadem mo exercent caalitis actiuam,
et passiuam quæ gis erant ex subst. Etenim si accia
sinuane subtrahe inquantis, quantitas retinet ex dis cau-
salitis passiuæ ante et post sacratis. Si uo sinuane via ac

cidentia ꝑ se subsist[a], verunt eadem caalit[es] alterius.
imo eadē verunt inhaerendo quālit[ē]: g[o] virtꝫ subst[a] nihil interest remota caalit[ē].

1 Dices musicꝫ nihil obꝫ reducere ad adificium: subst[a] u[o] multꝫ reducit ad caalit[es] remotas, g[a] verunt cadē proxime: g[ō] v[o] eadē eadē et eadē eadē. sed illud discrimen cū ipsis cadē immed[tis]: n[ō] u[o] cū illis caalit[ē]. Quia accidens eucharisticum g[ō] verbabat subnitur ad subst[a], nō ab illa nō verunt, sed a solo Deo efficiente: caalitas autē accium eadē, et eadē m[o] ꝑseverat: g[ō] ꝑ se ista act[o] nō dependent ab illa subst[a]. ꝓbo 2ª ꝑ si ꝑse dependerent, nō manerent eadem, subst[a] existente, et corrupta: g[ō] tꝫ illud discrimen ē ꝑ se cū cadē proximas: nō v[o] cū earum caalit[ē]. Quō ꝑt exemplo accium quæ eadem visꝫ videnē, manente subst[a], et destructa.

2 Explicat: g[a] calor ut existat indiget alio quo prio, quo veniet: si autē veruat, exercet cōtꝫ numo caalit[ē], sive veniet ab hac cad; sive ab illa: g[ō] caalit[ē] orta ab hoc calore ē ꝑ se accidens caloremo veruari ab hac. l. ab illa cad. ꝓbo 2ª: g[a] cad ꝑ se accidere, qua ꝑsita et ablata, manet caalitas eadē modo.

3 Ꝓbat: caalitas ē mod, sua cad: sed nō ē mod remota. g[ō] nō ē caalitas illius. ꝓbo min. g[a] m[o] nō ꝑt veruari diuinitus sine re cuius ē m[o]: sed caalitas remota veruat sine cad remota in eucharistia. g[ō] nō ē illius mod.

4 Dices calorem in manu ꝑdutꝫ ab igne pendere ꝑse a calore ignis: et nō ammoto igne, re uat idē numero: g[ō] nō ē signum cad ꝑ se accidens esse manere cumꝫ illa ꝑsita, et ablata: Dinguō min. manet idē eadē m[o], nego min. manet idē dicemo m[o] eadē min. et nego 2ª, g[a] cad ꝑ se accidens ē qua ꝑsita, et ablata manet effectiue eadē m[o]. Mutat autē m[o], g[a] mutat caalitas, quæ ē m[o] dependentia cad. Cauꝫ

calor caa per se caloris, quia est caa per se calefactionis: et nisi per illo subrroget aliud agens immediatum, peribit effectus: at ammota caa remota, neque perit actio, neque effectus.

Ifrat exemplo caae 1ae. Duran. Aureol. et alii censuerunt Deum non concurrere immediate ad actum peccati etiam per maali: ex qua sententia inferunt omnes Deum non esse vere et proprie caam peccati etiam quoad entitatem: quod tam certum fuit S. Thomae ut dixerit eam sententiam esse proximam duobus erroribus; quia sequeretur esse in rerum natura aliquod ens, cuius Deus non esset vere, et proprie caa: item Deum non esse caam 1am illius entis: et non insentia Dur. Deus esset caa remota illius entitatis, quia conservaret caam proximam, et quod est caa caae est caa caati: ergo caa remota non est vere et proprie caa effectus remoti. 4

Dices rationem esse disparem quia Deus non habet unionem intrinsecam cum hoc operante, ob quod Deus non dicitur operari per illam actionem: illectus autem, et voluntas habent unionem intrinsecam cum habitibus infusis, ob quam dicunt operari omnia quae habitus operantur. Contra hoc probat caalitatem remotam videndi, et amandi convenire illectui, et volunti per unionem: at non probat illectum, et voluntatem per illam unionem constitui vere caas. 1um quia substantia panis per unionem cum accidentibus dicitur vissa; et non vere, et proprie non vir, sed per accidens. Item Verbum divinum per unionem intrinsecam cum humanitate dicitur obedire, et Deus dicitur mori: sed Verbum, vere et proprie non moritur, neque obedit sm intrinsecam entitatem divinam, quamvis denoative moritur per humanitatem. ergo esse caam remotam unitam intrinsece caae proximae non est satis ut caa remota sit vere et proprie caa. Item Deus esset caa remota activa, quia est caa caae. 12

Quando dicitur caa caae est caa caati, illigitur est caa per accidens caati, non vero per se, nisi immediate concurrat, hoc intelligo de caa physica: in moralibus autem caa remota proinde se habet ac si esset proxima, Qui non praecipit homicidium 13

quod exeqt alius e v^e homicida, et irregularis. Itq
q fuidet et x temulentia sequendu homicidiu, et se de-
dit uino ad ebrietatē, e homicida apud Deum.

Sectio 3^a: 2^u argumentum a libertate.

14 2° argto p^mitto liberum arbitriu cc^a actus sup naales, qq
impetrat iustificatē n se here ut inanime instrum^tu pu-
re passiue: sed u^e aliqd agere libere, ex Trident. ses. 6. can.
4. P^mitto 2° caalitē passiuā fralit ouenire agentib, n li-
beris: ostitit n in recept^e frā: receptio autē spectat ad
caā passiuā: n u^o ad actiuā sub rone recept^is, sed sub
rone act^is.

15 3° p^mitto ex sent^a, quā impugno hanc ee causa-
lit^is seriem. Deus se solo in gen^e caē efficientis pdu-
cit, et seruat hitus infusos: quin liberu arbitriu ad
illos scurrat efficient: sed pure passiue illis unit, quin
aliqd agat magis quā aqua in calorē. Eqs solu discri-
men qd calor e aquae violentus, hitus u^o n e violentus
arbitrio. Acommodati exemplum e lux in aere, quae
in illud recipit pure passiue: itaqs aer, et liberu
arbitrium eodē m^do se gerunt in recipiendis illis qua-
lit^is: aer qdē p pot^a naalē, arbitriu autē p obedien-
tialē. Deinde hitus iā infuss, et receptus in arbi-
triu e tota rao pducendi act, sicut lux in aere, et ca-
lor in aqua ss tota rao illuminandi, et calefaciendi: et
sicut neqs aer, neqs aqua attingunt imm^te calefactē
aut illuminatē; ita nec arbitrium attingit imm^te actē
uitalē. Et sicut aqua et aer dicunt illuminare, et ca-
lefacere q^a p^scisse sustentant lucē, et calorē; ita arbi-
trium p^scisse dr operari, q^a sustentat hitu operatiuum.
Et quēadm^du lux, et calor, si diuinitus seruent sine a-
qua, et aere, calefacient, et illuminabunt quin aer, et
aqua calefaciant, aut illuminent: ita arbitriu n opera-

raret si hitus sine illo conservarent, et ipsi hitus ope-
rarent. Ita si aer, et aqua reuniant lucem et calorem
illuminanti et calefacienti, dicent per solam illam reunionem
calefacere, et illuminare: ita arbitrium, si reuniret
hitui operanti, diceret per solam reunionem operari. Unde
constat aquam, aerem, et arbitrium ea praecisse ronem dici
operari, illuminare, et calefacere, quia in solo genere
causae passivae concurrunt ad hitum, lucem, et calorem operan-
tem, illuminantem, et calefacientem.

Hinc evident pr ex ea sentia seq liberum ar- 16
bitrium concurrere mere passive, et ut inanime quoddam,
quia ab arbitrio nullus est influxus, nisi receptivus hituum: ac-
tivus autem totus est ab hitu. Sicut aqua non est calefactiva
active, neque aer illuminativus, imo multo minus volun-
tas esset activa. Quia calor est violentus, frae aqueae, tamen illi
est naturalis, id est non educitur nisi ex potentia naturali: ita est connatu-
ralis materiae 1ae. Lux autem est aeri naturalis: charitas au-
tem educitur ex potentia obedientiali arbitrii: ergo sicut aer
~~calor~~, et aqua non habent proprie nisi concursum passivum,
ita neque voluntas.

Dices charitas esse activam ut quo, arbitrium 17
vero ut quod. Contra: etiam aqua calefacit ut quod, et aer illu-
minat ut quod: et tamen non concurrunt nisi passive ad il-
luminationem, et calefactionem: ergo esse primum ~~pas~~ activum ut quod
remotum non transit limites inanimis instrumenti et pu-
re passivi. Confirmatur: Deus dicitur mori ut quod, manducare,
et bibere ut quod propter intrinsecam unionem cum huma-
nitate: et tamen Deus in se et proprie neque moritur, neque
bibit: quia actiones illae oriuntur ab humanitate adaequate in ra-
tione causae 2ae. Ita arbitrium formaliter propter solam unionem
dicitur activum ut quod. Ergo illa ratio non probat libertatem
voluntatis.

Dices 2o non posse arbitrium dici liberum ut quod: quia 18
omne liberum, et activum ut quod sive passivum habet aliquod

ꝓnúm ꝑssiuum, actiuum, aut líberum ut quo: sicut
maa ꝺ hec quabꝫ ꝑssiuꝫ ut quo, ignis calorem
calefaciens ut quo, et aíaꝫ volunteꝺ líberꝫ ut quo
(ut ipſi dicunt) qa eſſet ille fatis debet ee fralis
in aliquo frō: sed voluntas nr hec ꝓnúm aliquꝫ
liberꝫ ut quo nisi ipsa immte scurrat. q nō é líbe-
ra ut quo. Ꝓbo min. qa charitas nr ꝺ libera ut quo:
nihil n. é líberꝫ ut quo, nisi sit fralis voluntas,
qa líberꝫ é. qꝺ se mouet a ꝓno interiꝰ cognoscente
uim índiuiduo singulo: quod é ꝓnúm voluntis: sed cha-
ritas nr ꝺ voluntas, q nō é libera ut quo

49 Quod ꝑ ee charitis ee líberꝫ, et ee quoddꝫ ge-
nus voluntis ꝺ ꝓbatur. Nō ꝓbatur ꝺ. Sed ea respon-
sio ꝺ mihi in fide suspecta: sentit n. Lutherꝰ, et Cal- + displicet
uinus asserentiꝫ existere ee líberꝫ arbitriꝫ: si q ta-
ta líbertas repudie in voluntis regnaalis, q voluntas naalis nullꝫ hec líbertis. Concilium autem
Diospolitanum anathema in asserentes existere ee nrum
arbitrium: et illud in ordine ad actus supnaales se
here ut in nra me quoddꝫ. Ꝓpterea in nullis tuis
thoris hanc solutiꝰ vidi, sed illas obiecta occludi vo-
lui viz huic errori. Ꝑis tot essent in nobis voluntis,
et illicitis quot hitus ꝑse insunt: quod é ridiculum.

20 Contra: Deus deꝑt a absoluta ꝑt creare charitis
independente ab oi subto; qua sic creata ꝑt ee ultí-
me ꝑsens arbitrio, et operanti ꝺs nr, quo nunc: sed
tunc illa operatio nulla nrae adsentiretur arbitrio: qa ad
illa negs immte scurreret, negs hec unionꝫ ee ca
scurrente: q nunc nr hec nisi qualitis ꝑssiuꝫ. Ita
ꝑt, qa nunc nihil hec amplius quam in illis casu-
si unitis charitis. Quo argto aperte ꝑt excessa senten ar-
bitrii qualitas pure ꝑssiua. Mai. ꝑt q charitas é qua-
litas absoluta nr minus quam calor, et quantitas: nec n.
é accidens modale, sed absolutus, quod nr ꝺ egendeta subto

ꝑ sug̃ esse, sed q̃ inhær ab ipso destituꝫ: ita q̃ sug̃ mꝰ quantitas, et calor ꝑdit diminuitur seruan̄ separata a subst̃a. Accidens autē ita separatꝫ ꝑt bene operari q̃ unitꝫ subst̃e. q̃a hēt in se totꝫ mꝰ agend̄. Vtantꝫ agat in arbitriꝫ, nō d̄o q̃ illi unitꝫ, sed absistere: nō ipē impſa sicut ꝑ ximā illū imprimit alijs.

Ad argꝫ fran ꝑt in actib̄ ellect̄ super-naturalib̄: q̃a sicut libertas nō ꝑt orirī a chantē formalit̄, ita nec vitalitas a lumine; quod explicat rent̃a cōi asscribens vitalit̄ facult̄ ellectiuꝫ sup̃naalit̄ vō habitui: ꝑ d̄ctꝫ nō ꝑt nisi ellectus imm̃te vitaliter operat.

Sectio 4. R̄ argumenta.

1m argꝫ Thomē. e q̃a voluntas, et ellectus ꝑ imꝑfectionē, sm̄ se ad effectus sup̃naales. q̃ illa nō efficiunt imm̃te. Ut rez, ꝑmittꝫ voluntꝫ sm̄ se accipi posse ad plicit̄: 2m ut sciat imm̃te, vō ut sciat intellectus sm̄ se ꝑmissꝫ solū naā viribꝫ. ꝑ 1o sensu ans ē falsum: ut ꝑt in ꝑpoa ꝑassiua: Aia n. sm̄ se ē apta ad unionē hypostaticā, ad ficiat̄ adoptiuā, et ad videndū Deum: q̃ tñ ē apta ad efficiendū actus sup̃naales. In 2o sensu ē mala cōa: q̃a 3. sm̄ se nō ponit aia in gratia Deo, ꝑt tñ ꝑ ꝑt3 obedientialē. In forma dicitur ans: intellectus sm̄ se ut nunc ibi naāli ē impartionatus ad visū beatum, sc̄do ans: sm̄ se ut elevat̄ ad sup̃naale, ē impartionatus nego ans. Dicitur ita ut, nō ꝑt3 ad ire imm̃te relictus viribꝫ naā, sc̄do cō; nō ꝑt imm̃te ad ire elevatus viribꝫ sup̃naalibꝫ, nego cō. Quia cā inferiores partiales aliter superioribus ꝑt imm̃te ad ire ad effectus ordinis superioris: ut in Thomē opinione phantasma naāle ut intellectu agente ad ire imm̃te ad ipſ impſa spiritualia: et sic ꝑ impſa mortua

Similiter

simul cum dualis q̄ducit im̄te uis ad actum. Cad ad
gitur ad 2m̄ debet esse effectus quo effect, nō uo qualibet
cad parialis: cad autē ad 2m̄ uis d̄ ipse eximo exlu-
mine, et illectu: quod ipse uis tm̄ bonis q̄ quo uisio.

213 2. arg. 3: 2m̄ sequeret uis angelicas de Deo
spēs dingui a uis humana de ipso Deo: hoc autē falsum. 2m̄. Mai: p̄ 2m̄ q̄ differit spēfica illectus imm̄te
currentis, illectus dinguūt spēs. Min. p̄ 2m̄ q̄ posset
augere ut q minus mereat beat meliorē uis: ita
nō Beat nō herent uis eiusdē spēi.

214 Q. Mod. nō recusat mai: negat aues min.
Ad 1m̄ gbalē negat fore unquā Beatorū q minus me-
ret: 2m̄ si agit de dist specifica, eadem regerit ine
actus charitis de ine uis: ut agit uis in inaequales
in spē, ita et amores: unde cuilibet amori in spē ret
unio spēi proportionata. In Xpō autē et cōs Matre
erunt ipses effectus: 2m̄ Beata Virgo exercuit libere
charitē p̄ suam in Filiū, qua charitas actualis est spē
distincta ab ea qua exercet p̄ filiū. Ad 2m̄ gbalē nō
nō Beatus heret uis eiusdē spēi obiectū, nō tn̄ stabiliter 2m̄
obēt stabiliē et ide in obō: mō autē tendendi nō est in
obō idem.

215 Absolute nego mai. ex 2 vis: ad gbalē res
ex diversitē illectuum arguit diversitē illectionum q̄ in-
tellectus suis viribus solis cas efficit: 2m̄ sm̄ se dicit ordinē
tranē ad eas cognitas, qua cognitē sm̄ illū oriūtur:
sicut essentē hent quasdā qualitates l. in substā l. in
diversas ab alijs. At de 2m̄ illectus nō dicit ordinem
tranem ad illectē, sed sm̄ illā respicit p̄ potē obē-
dientialē, nō petit dicere illectū ab ea qua petit e-
lectū sm̄ se. Cum igit elicitus sit cadē in obō, ita ac
unō et diversitē elicitus: nō uo illectus. Negō no-
mem et assūptū unus ad indistinctos ad plures causas spēi dis-
tinctas ut calor ad lucē et ignē.

Disput.° 11.ª Vtrum illect. concurrat ad uis.ᵐ p pot.ᵃ obedientialem, an u.° p naturalem.

Sectio 1.ª Moneo n.° nulla.

1.ᵐ moneo hic n.° ee. q.ᵉ vtrum in qualibet re sit pot.ª obedientialis ad qualibet aliam: exempli gra. in aqua ad gram.ᵐ, in ligno ad resurrect.ᵐ hoīs. Quia ex p.te ipsorum effectuum e. magnum discrimen: q.ª actus illectus et volunt.ᵉ petunt ex naā sua illectum, et volunt.ᵐ creatam: vnde n.° repugnat illectum ad illos concurrere: at u.° gra. n.° petit g aquam: vnde difficilius e. probatu illam posse ab aqua produci, et ee. possibilem aliquam product.ᵐ gra., quae petat aquam. E. igit. q.° utrum illectus concurrat imm.te ad uis.ᵐ p pot.ᵃ naalem, an u.° p obedientialem, tametsi aqua nullam heat pot.ª phys.ᵃ ad gram. 1

2.° p.moneo uitandam ee. q.ᵉ de uoce. Quidam n. censent n.° ee. in illectu pot.ᵃ obedi. actiuam, sed innatam: alij autem cum concurrere p pot.ᵃ naalem remotam, n.° u.° p proximam: alij u.° p inchoatam, sed n.° p completam: alij p solam obedien. Qui tn.° de sola voce contendunt, si conueniant in duobus: 1.ᵐ illectum p suam entit.ᵐ, quae e. naalis imm.te concurrere ad uis.ᵐ in gen.ᵉ caa. efficientis. 2.° illectum compleri comprio supernaali, quod illi minime debet. 2

Sectio 2.ª Quid de quaestione.

Dico 1.°: illectus concurrit ad uis.ᵐ Dei p entit.ᵐ naalem, n.° u.° p pot.ᵃ naalem, sed obedientialem. Haec clo. spectat ad nomen: quae coior e. apud Theologos. De entit.ᵉ naali n.° e. dubium, ut constat ex disp. 10. Illam entit.ᵐ n.° dici pot.ᵃ naturalem, sed obedien. p bo: q.ª pot.ª naalis petit naalit. compleri p caeteras concaas ad effectum: q.ª pot.ª naalis s.ª entit.ᵐ dicit extrins.ᵃ denoat.ᵐ a complem.to aliarum caarum: quod 3

si ꝺ̄ pot^{a} naalis dicit̄ splem^{tis} naale: sed splem^{tis} illectus
ad uis^{m} nō e illis naale: g^{t} entitas ngalis illect^{s} nō e natu-
ralis pot^{a} ad uis^{m}. Vnde nō e pota inchoata naalis, g^{a}
nō petit naalis splerī: negs e pot^{a} remota naalis, g^{a}
nō petit naalis pot^{is} g ximq: negs e pot^{a} in natua,
quæ idem e cum naali. E igit̄ pot^{a} obedientialis: quæ
in recto scāt naalem illectus entis, et notat in-
bcigus splem^{tis} supnaalē: quod splem^{tis} nō pt̄ here nisi
g voluntis supnaalis Dei.

4 Dico 2°: illectus nō dicit ordinis tranlis ad ac-
tus sūpnaales, negs ad sumus ad illos nros. P^{r}, g^{a} ordo
tranlis cēt in ryne pot^{a} respicientis naā sua trīs, un-
de ordo naalis cēt pot^{a} naalis ad actus: sed illectus nō e
pot^{a} naalis ad uis^{m}, g^{a} nō pōt naalis ad illis splerī:
g illectus nō e tranlis ordo ad uis^{m}. 2ḋ: ordo tranlis
nec pāt̄ ecd, nec scipi g fectus sine trō: sed illectus ecd pōt, et
scipi g fectus quin scipiamus uis^{m}, si pcise videret illect,
et uisio, ut caā et effectus. Deniqs: si illectus e trīs tran-
scentalis ordo ad splem^{m} supnaalis de alio quo obto supnaali,
sicut e oculus ad splem^{m} de colore. g^{t} trīs g portā natus elin-
tellectus ad uidendis Deum, quis oculis ad uidendum
colores.

9 Hinc deducis pot^{is} obedi: unitui fralis entis naali
illectus in recto scātus, et voluntis supnaalis Dei ex eleuan-
te: g quis voluntis illectus unitur g ximo potenti uis^{m},
splet̄ ius lumine gloriæ. E. auxilio g illis subrogabilis. E
qs hoc discrimen inter pot^{is} naalis, et obedientialis: quod
naalis petit ex naā sua splerī, et pōt voluntie ex-
trinsa Dei naali, g quis unitur g ximo potens: at
quis dicit ordinis tranlis, ut qua hēt ex naā sua nesse: at
nō eleuatis supnaalis negs petit ex naā sua, negs po-
test ids dici de lumine: ut qq nō hēt naalis esse. E-
quis unitur rō g debitatis pot^{ie} obedi. Vnde pot^{a} naalis
g hendi nō pōt, quin scipiamus voluntis generalis Dei:

at pot^{s} íllectus ꝺ́hendi quin ꝺcipiat voluntas Dei supnaturalis, aut lumen: discrimen é quod íllectus exterior suus inex^{s} cum ílla voluntᵉ. c. ín actu. l. ín debito: atu^{s} n^{s} hét ex inex^{s} ex aliquo ꝓrio supnaáli. Hæc dicis videratur ꝑcise ronᵉ cae: ng alia gᵃ é si actu naáli pot^{s} reflexe cognosci actus supnaáli.

Explicat: gᵃ íne cog^{s} et ẽffus naáls et ordo recígens: ígnis .n. instat ex naa^{s} sua calorg, et calor ígng: nequit pot^{s} ꝺhendi sine altero. Atu^{s} íne pot^{s}, et actus supnaáls uitalg decendo ílli recipiens: intellectus .n. instat ex naa^{s} sua pot^{s} naáls uitalg, gᵃ sine ílla n^{s} pot^{s} ꝺduci uitalit^{r}, sicut n^{s} pot^{s} ꝺduci supernaturalit^{r} sine ꝓrio actus supnaáli. Charitas autem pfit^{r} voluntᵉ, gᵃ ꝺ actus amoris: negg pot^{s} ꝺfectus cognosci quin ꝺcipiantᵉ ílla pot^{a}, gᵃ ex ílli henᵉ naturalg inex^{s}. Atu^{s} pot^{a} ex naa^{s} sua n^{s} instante ílla actus: gᵃ cum ílli n^{s} henᵉ n nig inex^{s}.

Tandg ꝺducis pot^{s} obedien. ad uis^{s} materialit^{r} gꝺs, et fundamentalit^{r} ex ꝺfectg, n du^{s} formalit^{r} in ronᵉ pot^{a}; Cuia íllectus pare elevari n^{s} est talit^{r} ꝺfectus in ílle, sed exterius^{a} denoas a Deo potente ílle elevare. Talem pot^{s} naáls ut íncludu voluntᵉ generalg Dei ex íllectu denoatg exterius: atu^{s} ordinis tanlg ad ílle vocamus pot^{s} in recto, ratione cuius ordinis dicit ꝺfectg petentg ꝺpleri voluntᵉ generali: atu^{s} elevans supnaalit^{r} ex g ꝺg in se exterius^{a} íllectui: et in ílle n^{s} ergus tanlis ad ex: unde n^{s} hét nisi exterius denoatg. Fundamentalit^{r} actus dicit ꝺfectg; gᵃ uisio beata ex naa^{s} sua pfit^{r} ꝺfectg íllectus et n^{s} alig: charitas ítg ꝺfectg voluntatis: obiectum ílli actus n^{s} petunt ligna, negg lapides, negg bruta; gᵃ ílla actus ꝺfectg é ad pot^{a} nobiliores. Ut gᵃ obtis ꝺ denoatis exterius^{a} pare videri, gᵃ ílla ore adaqsab ípsa pot^{a}: arguitur actus aliquod obtis é ꝺfectus alis

6

q.ª pot.ª ex sūis declarata ad ꝓfectiōra, et imꝑfectiō-
ra. ꝓlla aūt declaratiō potarūt q.ª intere obtinꝫ. Vt a
cigni paries intere grꝫ ab illo pcesse, aut nō pcesse-
dui. Vt illectus pcesse uisꝫ ab illo ꝓdui; aut nō ꝓdu-
ci. i.n: nō pcesse ꝓdui q.ª tunc pgressꝫ? Certe uisi-
ō est impossibilis pot.ª illectꝰ est tꝫ integra q.ª
nunc, et tꝫ ꝓfecta.

Sectiō 3.ª respondet argumentis.

c Lꝫ argtꝫ ē ad gbanꝫ ꝓfectꝫ in illectu ex pot.ª obedi-
entiali: illectus ē intrinꝰ uisiuus Dei: q.ª pcesse elena-
ri ad uidendꝫ Deum ē gratꝫ intrinꝰ. Ioan: q.ª
uidere Deum actu ē gratꝫ, et ꝓfectiō intrinꝰ. q.ª
est uisiuꝫ ē gratꝫ, et ꝓfectiō intrinꝰ. Contrā: Capi
nō ē intrinꝰ uisiuus Dei: q.ª intrinꝰ differt ab in-
tellectu hoc ꝓtō. Vt rez ꝓmitto uisiuꝫ accꝫ ꝓ dupli-
cē: 1.ꝫ ut dicit denoāt a uisꝰ ipsa, qua ē actus v.ꝰ
uidendi Deum. Quæ uisiō q.ª existit reddit illectum
uidentē actu: ab cadꝫ aūt diberata in pot.ª Cog.ª ad
existendum, illectus ē uisiuus. Quod gratiā ē intrinꝫ
illectui ꝓ inhārꝫ realꝫ uisꝰ; q.ª uisiō ē accidens in-
trinꝫ illectui ꝓ inhærentiā: sicut albedo ē intrinꝰ
pariēti. I.n hoc sensu dcō illectꝫ est intrinꝰ uisiuus
Dei: et hoc gratiā illi est intrinꝰ ꝓfectꝫ, et facili-
tatꝫ: q.ª uisiō Dei ē maxima ꝓfectiō illectꝰ. Ad 2.
firmat.ē nō hoc a capite differre intrinꝰ hoc gratiā
uisiui Dei.

2.º pot.ē accꝫ si uisiuꝫ ꝓ denoāt.ē pot.ª actiua,
et passiua, sicut ignis dr calefactiuus nō stricte
ꝓ calefactꝫ possibilꝫ, sed ꝓ suꝫ intrinꝰ entiꝫ, ꝓ quꝫ
ē actus v.ꝰ phys.ꝰ calefaciendi: a quo pot.ē nō actus v.ꝰ
calefaciendi, q.ē calefactō aut existens, aut ꝙ diberata
in est possibilꝫ Logica. I.n hoc sensu nego illectꝫ esse in-

trinsᵉ uisiuus Dei: ē n uisiuus ꝑ denoatᵉ extrinsᵃ ab eleuatᵉ supnaali ad uidendum Deum. Quo differt ab igne calefactiuo: q intrinsᵉ ē calefactiuus, qᵃ eius entitas petit, et pot ꝯiunctᵉ cum ꝯpriis nris, ad quæ dicit ordinem tranlem: illectus vᵒ neqꝫ pot neqꝫ petit eam eleuatᵉ. Unde cum posse eleuari ē oio denoatio extrinsᵃ a potᵃ Dei: sicut colorem esse uisibilem ē denoatio extrinsᵃ a potᵃ uisiua. Ad ꝯfratᵉ reo lapidem neqꝫ intrinsᵉ, neqꝫ extrinsᵉ posse eleuari ad uisᵉ Dei: qᵃ nᵒ ē subtum capax illius denoatᵉ extrinsᵃ, quæ denoatio supponit in re eleuabili talem, et tantam ꝑfectᵉ: qᵃ ē eleuatio ad effectum talis ꝑfectᵉ supnaalis, quæ petat l. illectum l. uoluntᵉ l. naam ronalem. At uᵒ qᵃ possibilitas illius eleuatᵉ ꝑ accidens ē ad ꝑfectᵉ intellectus, ideo illi ē denoatio extrinsᵃ posse eleuari. Unde si lapis posset eleuari ad efficiendam, et recipiendam uisᵉ, nᵒ ē magis ꝑfectus quam si nᵒ posset: qᵃ id oritur ex eo quod sit possibilis aliqua actio, et passio, quæ lapidem petat. Qᵈᵒ vᵒ S. Aug. commendat ꝑfectᵉ hois eo quod possit eleuari ad uidendum Deum nᵒ ē accipiendum de ꝑfectᵉ ꝯsistente in ipsa eleuatᵉ actuali, aut possibili, sed in fundamᵗᵒ sᵃ qd cadere pot eleuatio: nempe qᵃ tale fundamᵗᵘᵐ ē illectus. Lapis gᵒ ē incapax uidendi Deum qᵃ ē incapax uidendi: illectus autem capax uidendi, quo differunt intrinsᵉ: at uᵒ nᵒ ē intrinsᵉ impotens ꝓducere uisᵉ, qᵃ forte illam pot ꝓducere: quod si nᵒ pot, ideo ē qᵃ nulla ꝓductio uisionis petit lapidem, quod illi ē ꝑ accidens.

Hinc deduces ronem a priori cur potᵃ uisiua nᵒ possit eleuari ad uidendum Deum: qᵃ nulla ē uisio Dei corporea: qᵃ Deus cum sit pure spiritalis, nᵒ pot ꝑcipi sensu corporeo. At uᵒ pot esse ꝯtrouersia, utrum aliqua uisio spiritalis Dei petat oculos, nᵒ ut uideant Deum, sed ut efficiant uisᵉ Dei. Ita pot quæri

uetus sacram^tu phys^e g ducamus gr̃z: ẽs uetus Dyas aut
phys^a suscitauerit sacram. Occurrendū n. e' ad aliqua
aut^s phys^z petentes esse aut sacram^tu aut Dyas. Ita
aliās ego adtenui dēs p. 9 Phy. sec. 11. Ad u^o hoc pot^a
obēi. nulla addit specie^s rei ḡpis. Quod n. actus illa re-
pugnet, aut n^o repugnet nihil interest rei naturalium.

44 Ad arḡm^tu ad p̄bandum ordinē tanq̄ illius
ad uis^e: q^a si actus sit impossibilis, ex^s illectus est im-
possibilis. q^a illectus dicit ordinē tanq̄ ad uis^e, ut ex
supe p̄bauit illa n. 9 nexū ē tanq̄ ord. Ad dnm
q^a illectus pot^t exercere multos actus naales cū ui-
dione beatz: damnati n. actu naali cognoscunt Deū
videndū a beatis: q^o actus illi dicunt ordinē tanq̄ ad
beatos, quod ē p̄ se notū: q^o et illectus dicit hēre ne-
cessariū nexū cum uis^e possibili. Ad n^m q^a illectus hēt
ex nexū ex ōe re, cum qua actus naalis ex hēnte
esse illi actus naalis ex hēnte cum uis^e possibili: q^o et in-
tellectus. Mai. erat, q^a illectus hēt ex nexū cum
ōb^s suis actib^s naalib^s. et neḡt ē nexus cum ōi re ex
qua nexui sit ōs eius actus. Nam n^m; q^a ōs actus hēt ne-
cessariū nexū cum suo obēo.

42 Propter hanc difficultatē supe dixi, quōd intellectus
ii p̄scitus videret in rone ētis. n^o hēret nexū ex-
istentiālē cū possibili: quod p^t in ipso impossibili, qua
n^o hēt nexū ex actu supnaali, tamen intellectus p̄cipit
ēssentiālia de aqua si ellevari pot ad p̄fluendū
gr̃z. At u^o intellectus dicit ordinē tanq̄ ad uis^e beatz
n^o in rone ētis ad esse, sed in rone cognoscentis ad
obēz. Quia ōia obēa supnaalia pot attingi ab in-
tellectu actu naali: ad quos actus naalis dicit intellectus
tanq̄ ordinē: sicut ad bea entia possibilia, imo et ad
chymeras. Unde si ḡt se possibiles, adderet alia de
nouo possibilis, n^o maneret hic actus intellectus, q^a erunt

de novo possibiles alij actus. Itē si ex num. possibi-
lium expungeret unum tm̄ indiuiduum, nō maneret hic
illectus, q.a essent impossibiles aliq actus q nunc
possibiles sunt. Ego n. nō constituo causam nisi in ordine ad
totam collectionem effectuum singlium in singli: ut constat
ex disp. 2 Phy. sec. 9.

Dices hinc inferri posse viribus naturae cog- 13
nosci mysteria supernaturalia. q.a viribus naturae potest Ange-
lus comprehendi ab alio: sed Angelo comprehenso, cognoscentur mys-
teria supernaturalia. g.o Probo min. q.a comprehenso actu
v.e et clare repraesentante mysteria, nō possunt mysteria la-
tere. Ergo Angelum nō posse naturaliter comprehendi ab alio
ut ostendam disp. 15. Deinde Angelus nō potest cognosce-
re secreta cordis Angelici: unde multo minus poterit
cognoscere secreta cordis diuini. Loquutio autem Dei pertinet
ad secretum cordis: unde eius cognitio nulli debet sine
speciali fauore ipsius Dei. Qui fauor quamuis sit na-
turalis quoad substantiam, est tamen speciale beneficium beneficium
naturale: potest igitur Deus loqui demoni mysteria supernaturalia:
quae loquutio est actus creatus naturalis in illectu demonis.
Quam loquutionem nullus alius potest cognoscere, nisi Deo specialiter
volente. Unde sicut haereticus supposita reuelatione
Dei, potest actu naturali v.e cognoscere Trinitatem, et Eu-
charistiam: ita et Angelus supposita reuelatione Dei potest
cognoscere mysteria reuelata. Itē cognoscit natu-
raliter se posse audire Deum loquentem; quae autem
possit Deus loqui nō cognoscit sine speciali voluntate Dei.
Denique comparata cognitione hanc cognitionem secreti cordis, et
futuri contingentis. Quae quamuis naturalia sint, egent tamen
ut cognoscantur speciali Dei fauore.

Disput. 12: utrum concursus luminis suppleri possit per potentiam Dei absolutam?

1 Q̄ bata ẽ aũ imm̄ta illectũ in ꝺ uis ꝰ beatꝫ: et exin-
tellectus, et lumine ⁊ flat ꝑnz a ꝺ agꝫ imm̄te actuum,
ꝙ se explicarẽ verꝫ ouersus ille lumiñ sẽ ẽ ne-
cess, ut in ꝺ pare excusari, negꝫ suplen a ꝺo ꝙ
auxilium exterñ ꝰ. Pono ꝺꝫ oriẽnes semel lu-
mine, in ꝺ pare diuinitus nisi a lumine oriñ: q ꝫ
illa actiõ sẽ adixa lumini, in ꝺ pot ꝺei seiungi. Cõ-
tur q ꝺ uerꝫ ad illectũ, et solo ꝺo pare nisi aliqua ac-
tiõ uideretur ꝺ eum.

Sectiõ 1ª: conclusiõ.

v Censeo ꝑpare a ꝺo, et illectũ sine hitũ ouersus q-
ꝺei uis ꝰ ꝺei. In quꝫ sentꝫ aspiratiõ societatis u-
niuersa cum infinitis a reliquis, et recentibus, ita
ut oppõ appareant tam nanctes in quẽ tendant.
Et q ꝺs q negant illectũ imm̄tꝫ influxũ in uis ꝰ
in ꝺ pos sentire nobiscum in hac opinione; q sin-
tellectus ẽ ꝺ uobis uisionis ꝙ solũ uis ꝰ unions ad
lumen. Et ad alias qualitꝫ inhærentꝫ, aperte xclu-
dit illectũ; nullo in ꝺ ee actuum uis ꝰ nisi in q ꝫ
unite intrinsece ꝙ actus: at ꝺo in ꝺ unite intrinsece
q ꝺ ocurrente solo ꝺo in ꝺ ocurrit illectus. Cui aũ
miror Lumenꝫ utrazꝫ opinionẽ sentꝫ. Unde
in hac cloe 1ꝫ dium ani ẽ illectũ influere imm̄te
in uis ꝰ beatꝫ, quod late ꝓbaui disp. 10. q ꝺ ꝺ influ-
ere cum solo ꝺo.

3 ꝓbatꝫ: 1ꝫ a ꝓri q a ex illectu et solo
ꝺo supplente hitũ uices ⁊ flat ꝑnz a ꝺ agꝫ uis ꝰ
beatæ: q ad hoc ꝑnz ꝺ ꝺ oriri. ꝓbatꝫ ani q a expte
illectus rez ꝑnium ꝺ operans uitalit, a quo ꝺmunicet
uitalitas uisioni: ex q te v ꝺei rez ꝑnium ꝺ ẽ natu-
rale a quo ꝺmunicet actui ꝺ uitalitas: q ex intel-
lectu et ꝺo ⁊ flat ꝑnz a ꝺ agꝫ uis ꝰ beatæ.

Dices Deum n. esse unitum intrinsece illectui, sicut est lumen. 3a: unio luminis n. pertinet ad rationem activam, sed tantum est conditio nostra ad luminis existentiam: quia cum sit accidens, n. potest existere ex natura sua quin uniatur subiecto: unde illectus n. potest ex natura rei illo elevari, nisi illi uniatur. Si vero lumen assisteret illectui sine unione, operaretur cum illectu eodem modo quo nunc. Quod aperte patet in accidentibus eucharisticis, quae sine unione ad substantiam operantur eodem modo quo cum unione. Igitur unio requiritur propter luminis imperfectionem vel accidentariam, n. vero propter formalem virtutem activam. Sed Deus habet virtutem activam sine imperfectione luminis: ergo ut ~~illectus~~ Deus operetur cum illectu solo visione beata, n. est opus unione. Quod argumentum est evidens. Explicatur in communi sententia asserentium ignem, et calorem immediate concurrere ad producendum alium ignem. Sed idem concursus praestaret quamvis calor n. esset unitus igni, dum tamen illi assisteret, ergo.

2o probatur quia saepe producitur actus supernaturalis sine hitu, ut in peccatore attritio supernaturalis. Respondent illam produci sine hitu, n. tamen sine qualitate inhaerente, evanescente facile. 3a: illa qualitas est hitus infusus. Quia est qualitas permanens infusa a solo Deo, operativa actus boni supernaturalis: ergo est hitus per se infusus, qualis n. potest admitti in peccatore. Illam esse permanentem probo, quia potest durare tandiu quamdiu voluerit peccator. Si n. velit in eo actu perseverare, poterit certe. Multa possunt obiici contra hanc qualitatem, quae hic facile conciliantur.

Sectio 2a. Respondet ad argumenta.

1um argumentum est: quia lumen est tota ratio agendi. 2um quia illectus n. potest recipere visionem nisi dispositus lumine. Utrumque confutavi in superioribus.

1um disp. 10. 2um

3um argumentum: quia visio est vitalis, et supernaturalis, igitur oritur a principio intrinseco vitali supernaturali. Sed illectus per

auxilium extrinsecum non est principium intrinsecum supernaturale, ergo per auxilium extrinsecum non potest efficere visionem. Ratio illectus neque cum lumine esset supernaturalis: semper enim manet naturalis. In forma nego consequentiam, visio oritur a principio intrinseco, et supernaturali: exigit enim utrumque. At a principio intrinseco supernaturali non potest oriri, quia nunquam tale principium est supernaturale. Scilicet enim illectus esset supernaturalis. Neque debet principium intrinsecum compleri intrinsece: id enim oritur ex imperfectione luminis: sicut illectus non complet intrinsece concursu generali.

2 4um argumentum: illectus sine lumine non est potens intrinsece: ergo non potest compleri sine lumine. Dinguo consequentiam, non potest compleri intrinsece concedo consequentiam, extrinsece nego. Potens enim activum aliquid addit extrinsecum in rebus creatis. Potest autem nova voluntas Dei trahi ad hoc complementum. Quod si velis omni actui libero Dei rerum mutationem creatam, dico hunc rerum suam: nempe actum distinctum ab omnibus possibilibus a lumine.

3 Aegidius de praesentia in aeterna beatitudine opinatur alios habitus posse a Deo suppleri, non vero lumen: quia sicut oculi sine lumine non possunt videre, ita neque illectus. Ratio lumen oculorum pertinere ad obiectum formale, sine quo non potest videri. Lumen autem gloriae non pertinet ad obiectum formale, sed ad principium activum, quod suppleri potest. Imo lumen oculorum potest in parte suppleri, nempe in concursu activo: ergo sine concursu activo luminis gloriae potest Deus videri.

Disputatio 13: Utrum visio possit infundi a solo Deo.

1 Olamus, et Gab. censuere visionem beatam produci a solo Deo: quia a solo Deo donatur praemium. Ratio non bona in sententia mala: Deus enim Beatos donat praemio, quia solus infundit lumen, paratque concursum in ratione obiecti, ex

gª nrō segō uēro, ſ̄s g̃ mereª a Deo au̇xiliū
efficax ad actꝰ bonꝰ, mereª actꝰ bonꝰ, quꝰ in libe-
re exercet. 3ª tercia. Q̃ gās accepit uirꝫ nō ut ꝓmium,
gª illa nō īſumitur a solo Deo.

Dico 1º: uīus nō pōt fieri a solo Deo ēdi-
uiduus: gª includit actꝰ uitalꝰ tꝫ quꝰ ꝓtinentes
realit̄ ad uitā: actꝰ autē uitalis nō pōt fieri a solo
Deo; de quo egi dis. 5 de Aīa.

Dico 2º: qualitas in uīo reperta nō pōt
fieri a solo Deo ex naā sua, siue naalit̄: gª de-
tur uitalis tꝫ naalit̄ getens ordinē ad ꝓmū actiuū, quꝰ
accidens inhęrere. De quo egi eadꝫ dis. 5.

fieri

Dico 3º: illa qualitas pōt diuinitus a so-
lo Deo: gª ē accidens absolutꝰ, et nō modale: ꝯ quod
nō dependet a subō ſ se ipso, sed g̃ actꝰ abſq; dis-
tinctꝰ; nō recidit ad cētera; actiō absoluta. Ego hac de
re dis. 5 de Aīa, et dis. 2 Met. sec. 2.

Dico 4: illa qualitas ꝓducta a solo Deo, et
unita illectui, illum nō redderet illigentꝰ, negꝰ
uidentꝰ. Cuius illectiō in esse suo includit alīqꝰ
distinctꝰ realit̄ ab illa qualit̄ nempe actꝰ uitalꝰ.
Vnde illa qualitas sola nō ē illectiō, negꝰ uīus: gº
sola nō reddit illigentꝰ.

Dico 5º: illa qualitas sola, si nō esset ratio
illigendi, et a solo Deo uniretur illectui, illum redde-
ret illigentꝰ. Quia subtꝰ ē aptus ad illigendū: et illa
qualitas ē illius illectiō; quam nec unio ē communicatꝰ ex-
tertus talis. Imo cadꝫ unio, quꝰ hēt nunc prōduci a solo Deo. Manente g̃ dō sceptus illigentꝰ: nem-
pe illectiō, illius illectio, et deus ſ̄ portionata. Ap-
positus asserit P. Vaz: gª illigere ē attendere: at
nō ē attentiō sine actu uitali: go negꝰ illigere. Ita
ſ̄ Vaz in dis. 5 hoc argtō adductꝰ illustrat et
ex act̄. Admisso autē illectū esse re in solo qua-

litate, reo attendere n. esse ~~solu~~ actus physicos, sed grammaticales; id est explicat verbo actus sonante: sicut etiam illigere includit actus grammaticales in ea sententia.

Disput. 14. Utrum Beati sint inæquales visione.

S. Thomas art. 6

1 Certum est ex fide Beatos non esse æquales essentiali gloriæ in quo non te moror. Unde eadem ratione est certum non esse æquales intensionibus omnibus. Intensio enim est quæ facit simpliciter maiorem, et meliorem visionem: sicut calor intensus est simpliciter maior, et melior quam remissus. Difficultas est utrum visiones sint æquales intra eandem speciem: item utrum sint diversarum sperum.

2 Dico 1°: omnes visiones, quæ sunt eiusdem speciei, sunt substantialiter eiusdem perfectionis quia intra eandem speciem omnia indua sunt substantialiter æqua. Quæ doctrina a me est probata sæpius in Phylia.

3 Dico 2°: visio repræsentans Deumque aliqua creatura, differt specie intrinseca ab aliis eam creaturam non attingentibus in specie. Sæpius enim ostendi in Phylia actus specie dingui per obiectum secundaria.

4 Dico 3°: Christus fruitur visione distincta specie intrinseca a cæteris. Quia cognoscit plures creaturas in specie quam cæteri Beati. Idem dico de Beata Virgine. Neque enim fas est illos misceri cæteris Beatis, sed unumquemque in solio eminentiori constituere.

5 De cæteris Beatis censeo eos posse habere visiones eiusdem speciei intrinsecæ, differentes sola intensione. Quia possunt l. nullam creaturam in particulari videre, neque in communi: Quod si quas videant l. in communi l. in particulari, videant easdem. Item censeo eos posse habere visiones specie distinctas propter diversitatem obiecti secundarii. Quod vero AA. dicunt omnes esse

eius dem spei, Eligere de spe obiectam formali, quae est Deus. Recognosce P. Sua cap. 19. et P. Herice trac. 4. disp. 49. a num. 29.

Dico 9°: diversitas intensiva orit a solo 6
cumine operante quantum pot. At vero diversitas specifica intrinseca orit obiective a creaturis: effective autem orit ab obto formali, ut occurrit active more spei. ut infra probabo.

Disput° 15: utrum Deus possit comprehendi? 2

S. Thomas arti. 1.

Sectio 1ª: quaedam praemoneo.

Permitto omnem comprehensionem alicuius obti repraesentare totum 1
quod est in illo formaliter, et eminenter. Teste n. S. Aug. Comprehendentes nihil latet eorum quae sunt in obto: quod accipit de existentia formali, et eminenti: alioquin non satis penetrat obtum. Pono item ad comprehensionem non satis esse haec omnia pratam cognosci nisi cognoscantur evidenter. Quod recte monuit Thomas hoc ar. 1, et 3 contra gentes c. 55. Quia cognitio inevidens est tam imperfecta ut vix sit conceptus rei. Item cognitio evidens a posteriori est valde imperfecta: exigit ergo cognitio per propriam speciem vel a priori per causam efficientem illi superiorem, aut aequalem. Quo genere Beati possunt comprehendere creaturam visa omnipotentia. Potest item calor comprehendi in igne: secus in calore ignis.

Est igitur comprehensio cognitio quidditativa 2
omnium pratorum formaliter, aut eminenter existentium in obto comprehenso. Haec autem non solum debent esse in specie, sed etiam in indivo. Ut ostendi disp. 10 de Aia, sec. 3. Quia si indiva lateant, latet aliquid cognoscentem. Comprehensio potest esse exacta, alia vero vul-

galis. Exacta vendicat sibi cognit. oium indiuiduorum: ob quod nulla caa creata pot viribus naae exacte cpphendi: qa nulla cognitio naalis pot repsentare in indiuo infinita, quae disiunctiue pot quaelibet caa. Cpphensio vulgaris e cca spes effectuum: nu cca oia indua. Quod ego explico de indiuis, quae pot facere diuisiue: at u opus e cognoscere oia indua quae pot facere collectiue. Sic pos multa cpphendi viribus naae.

3 3o pmitto Deum ee incpphensibilem a creatura, etiam diuinitus. Quod n ee dogma fidei pbat P. Vaz. disp. 52: e tn adeo certum ut n possit sine temeritate negari. E tn de fide Deum ee aliquomodo cpphensibilem, id e assequibilem cognitione intuitiua: sequor autem si quomodo cpphendam. Sic currite ut cpphendatis: ob quod Beati dicunt cpphensores.

4 4o pmitto cum P. Vaz. disp. 53 in fine, hic multum ee qm de noe: qa n satis cstat in quo sensu cpphensio accipiat.

Sectio 2a: sententia Patris Vazquez.

5 Qui ca disp. 58. c. 4. ait Deum n posse cpphendi, qa Beatus n pot videre oia quae ss in Deo eminent ex ui uisis. Quia s commitant, et aliunde cognoscantur oia quae ss eminent in Deo, at n ex ui visis: id e n vident creaturae, qa vr Deus, neqs Deus, qa vident creaturae: Fundamtum e qa Deus n e transcendentalis ordo ad creaturas: vnde Deus in rone obiecti n pot ducere in cognitionem creaturarum: neqs ex pte Dei, aut ex pte creaturarum e fundamtum ad hanc ppm caalem. Quia vr, Deus, vident creaturae. At u de rone cpphensis e ut effectus videant qa vr caa.

6 Supposita senta P. Vaz. nempe in Deo ut

in obto cognito nõ posse cognosci creaturas ullas; fateor recte probari ea rone Deum esse incomprehensibilem a nobis. Esto uno actu videant Deus, et oia possibilia. Def° autem augustiniana tunc obtus comprehendi quando eius nihil latet cognoscentem, accipienda est quando ex ui illius cogniti nihil latet: siuo cognitum nõ potest ducere in alia nihil interest. Obiicies tamen inde seq neque Deum a se ipso comprehendi: quia licet oia cognoscat, nõ tamen in Deo ut in obto cognito, sed comitantur. Quia cum Deus in rone obti nõ dicat ordinem tranlem ad creaturas, nullum illectum potest manuducere ad illas. Quod fatetur ipse P. Vaz.

Resp. et tamen huic argto disp. 53. num. 17, et disp. 60 num. 15, duobus modis posse cognosci creaturas eo quod Deus cognoscat. 1° quasi Deus sit obtus primarium, quod in rone causae prius cognitae ducat in creaturas. Hoc modo plane fatetur creaturas nõ cognosci a Deo visione sui, eo quod de ipso sit: in quo conuenit uisio Dei de ~~se~~ se ipso cum nra. 2° modo potest cognosci creatura ex ui ipsius, quia Deus ideo cognoscit creaturas, quia cognoscit se ipsum: et ideo nõ ideo intuitiue videt se ipsum, quia cognoscit creaturas. Quae doctrina est ea disp. 60. a cap. 2.

3a quam doctrinam obiici potest: Deus nõ ideo cognoscit creaturas, quia cognoscit se ipsum: ergo se nõ comprehendit. Probo ans. quia ex parte Dei in rone obti nihil est quod ducat tanquam causa in creaturas. Probatio autem ob quam cognoscunt est, quia cognitio Dei quasi oritur ab ipso Deo, a quo accipit esse representatum oium: sed similiter potest oriri visio beata a talibus principiis, atque sit representatio oium. ergo vel neutra. l. utraque cognitio est comprehensio. Confirmatur: Deus nõ cognoscit existentia eo quod cognoscat suam essentiam: ergo neque possibilia. Probo in sententia P. Vaz, res esse facilem: ideo n. l. creaturae pos-

sibiles q^a e^t Deus, ad quę dicunt tranlę ordinem, 45
destructo autē Deo illæ essent impossibiles: at u^o e
2^a n^o ideo Deus e^t q^a creaturæ s^t possibiles, illis
n. impossibilib^s, adhuc eēt Deus: g^o Deus ideo cognos-
cit creaturas q^a cognoscit se: q^a ideo e^t illa cog-
nitio Dei q^a e^t Deus, Deo n. destructo n^o eēt illa cog-
nitio: q^a v^o e^t cognitio Dei, ideo se porrigit ad oīa pos-
sibilia: q^a de ceptu cognit^is Dei e^t trari ad possibi-
lia oīa ex supposit^e quod sint possibilia: at u^o illa
cognitio n^o e^t, eo quod sint possibilia, illis n. impossi-
bilib^s maneret hæc numero cognitio Dei: g^o n^o ideo e^t
cognitio Dei q^a s^t creaturæ: at tn^o ideo e^t cognitio de
creaturis q^a e^t cognitio Dei. Quod n^o e^t in cognit^e cre-
ata de Deo; quet creaturis: quæ n^o ideo trat^r ad crea-
turas q^a ad Deum: sed ad utrūq^s comitant^r: quæ eēt im-
possibilis creaturis impossibilib^s. Ad ꝯfrat^s r^r creat^as
existentes n^o cognosci in ess^a diu^a tanquā in obto: cogno-
scunt q^a illa cognoscit. Cognoscunt tn^o in se, et in
decreto libero efficaci: quod in sent^a P. Vaz. inclu-
dit mutat^s creaturarū.

Sectio 3: aliorū opinio.

2^a sent^a e^t Deum n^o posse ꝯphendi a creaturis,
tametsi in illo videant oīa possibilia: q^a nulla cogni-
tio creata attingit gradum illum ꝑfect^is quę exi-
git ꝯphensio Dei. Quæ sent^a nata e^t in schola Nom.
quā deinceps aluerunt alij P. Arrub. disp. 23. c. 4,
P. Herize disp. 9. c. 4. P. Phylippus Monzeus disp.
2. c. 1, antiquiores alij apud P. Vaz. disp. 53. c. 3:
cuius ego memini disp. 10 de Ani. sec. 3: quæ ꝑcreuit
apud Theolo. recentes: arbitror, q^a latebræ s^t ad effu-
giendos ictūs.

Subs^o 1^a 3 eius explicat^es

1ª explicaõ é ad rõnẽ cõphens.is requ.r ut sit perfectissima 10
cognitio int. oẽs cc.a illud obtũ: sed nulla cognitio creata
é perfectissima int. cognit.es de Deo; q.a cognitio Dei de
se ipso é oĩũ perfectissima. 3ª: g.o nulla creatura é cõ-
phensibilis ab alia. Quia nulla cognitio creata é perfec-
tissima oĩũ cc.a creat.ã: q.a cognitio Dei é tratã ad cre-
aturas, g.o creat.æ a solo Deo sũt cõphensibiles. Rõaõ a
priori: q.a cõphensio nõ é cõparativa int. diversa cog-
noscentia: sed tm̃ é cõparativa int. cognoscens, et cog-
nitũ: g.o si cognoscens sit tm̃ cognoscitivum qtũ obtũ
é cognoscibile, cõphendet obtũ: Esto alij illectus supe-
riores meliorẽ exerceant cõphens.ẽ.

2ª explicaõ é cõphens.ẽ in se cẽ tã bonã 11
quã obtũ; sed nulla cognitio creata é tã bona quã Deus:
g.o nulla cognitio creata é cõphensio Dei. 3ª: subst.a cre-
ata pot. cõphendi a creat.a cognit.e accidentaria, quæ
nõ é tã bona quã subst.a Angelus n. superior in isto-
rum opinione cõphendit inferiorẽ, quod p. actũ super-
naturalẽ fieri pot., nemine reclamante: Et tn̄ illi
actus nõ sũt tã boni quã subst.a angelica. Rõaõ a prio-
ri, q.a Angelus superior é tm̃ cognoscitivus p. actum
supnaãlẽ qtũ inferior é cognoscibilis.

3ª explicaõ é AA. quos adduxi §. 9: nem 12
pe nõ posse certã mensurã pfigi. sed universim asse-
rendum tunc obtũ cõphendi q.do cognitio illud cognoscit
qtũ cognoscibile é: In quo includunt triã: 1.ũ cognit.ẽ
aut cẽ intuitivã, aut a priori: 2.o ut penetret oĩa, quæ
sũt in obto fr̃alit., et eminent.: 3.o ut sit tantæ perfect.is
entitativæ qtũ petit obtũ. Quia obti cognoscibilitas é
passio entis: g.o tm̃ hẽt de cognoscibilit.e qtũ de entit.e:
g.o sibi vendicat certũ gradum cognit.is. Deus autem
hẽt cognoscibilit.ẽ infinitã. g.o nõ pot. cõphendi nisi cog-
nit.e infinita.

3ª. oĩs creat.a petit cognoscia Deo: g.o a solo 13

Deo ē ꝑhensibilis. 2ª ꝓt ꝙª ꝑte nihil ꝑhendo nēsi cognoscat tanta cognitē qnta ipē: nulla aut cognō ē tanta, qnta ē cognitio, quæ ꝑtē quælibet creatª hns ꝙbo, ꝙª oīs creatª ꝑtē oīa ꝑnā, aggª ꝑte dependet, ad quæ ē tanta ordo. Sed cognitio Dei de creatª ē ꝑnz ipse illi: Deus n. oīa operat ꝙ volunt, quadrigie cognitē: ꝙ oīs creatª ꝑtē cognoscit Deo.

49 Dices 1º: nulla creatª ꝑtē cognitē Dei ut ē fralis infinita, sed maalis: tm n. ꝑtē cognitē, quæ ꝓtª faciat applicet ad opus. Quasi applicaret cognitē finita, operaret eodē m. si n. Angelus posset creare alium, ei ꝓtª applicaret cognitē finita. Tm nra ꝓtª applicat tē bene cognitē remissa quā intensa. Et si daret cognitio nra infinite intensa, ēt ꝙ accidens ad applicatē ꝓtª.

49 2ª: qualibet creatª ꝑtē cognitē fralis infinitē. Cuiꝰ qualibet creatª ꝑtē cognitē, quæ dirigat oīs ꝓtª, ut ē oīs ꝓtª fralis: sed hæc vtē nrē dirigit cognitē fralis infinita: ꝙ qualibet creatª ꝑtē cognitē fralis infinitē. Ma. e ꝙse nota: ꝙª oīs creatª (nī dū ꝑtō de ꝑccato) ꝑtē omnia Deo fralis ut ōssente: ut a 1ª caā, ut ab ente ꝙ ens: ut ab operante sine dependentia ab alio, et tribuente cuī operatē, et facultē: quæ oīa ꝙtinent ad ꝓpriū fralē oīs ꝓtª. Vnū igit, et vilissima quæqꝫ creatª pendet a Deo ut Deus ē, et ut operans ꝙ oīs ꝓtās fralis. Min. 1. syllog. ꝓr: ꝙª oīs ꝓtª fralis ꝙ ē attributū Dei, ꝑtē fralis dirigi cognitē diuina ut diuª ē: ꝙª nulli volunt ē nulla nēsi diuª, ut diuª ē: diuª aut voluntas ꝑtē cognitē diuē ut diuª ē: quod ē ex trā nrum: sed cognitio diuª ut diuª ē fralis infinita: ꝙ oīs ꝓtª ꝑtē dirigi cognitē fralis infinitē. Quod aſert de Angelo nō obſt: si n. Angelus posset creare ꝙ oīs ꝓtās fralis, nō posset dirigi nisi cognitē fralis infinitē: ꝙª oīs ꝓtª

ut attributiꝫ Dei. Siꝰ patet creare ꝯ ꝓn3bruꝫ; nꝰ minꝰ ꝑ moueri patet cognite finiteꝫ. Ad 2dm de nrali cognite: nrale. n. ꝙt in nrem ꝺ ut dirigat cognitꝰ ꝯ fieta, et imꝯfecta.

Ad 2dm dico de supnaali amicitia nrale cum Deo; qua petit amorꝫ Dei, ut Dei. ꝙ ut cognitꝰ Dei, ut Dei. Nꝰ ꝙt exꝯs ꝛs: ꝙa amor Dei nꝰ pot ꝺ nisi cognite Dei. Ad 3tiu ꝯ dico: ꝙa amicitia petit mutuum amorꝫ amati: sed amatus amicitia nrale supnaali ꝺ Deo ut Deus: ꝙ hac amicitia petit amorem Dei ut Dei. Dicunt petꝰ amorem Dei maliꝫ infinitꝫ, nꝰ ut formaliꝫ: ꝙa amor finitus ecꝫ satis ad amorꝫ petitum ab hac amicitia. Ꝺa: hac amicitia petit ut amemur ab illo, quꝫ amamus ꝯ ipsum: sed hac amicitia amat Deum ut Deum ꝯ ipsum: ꝙ hac petit amorem Dei ut Dei, ꝙ amor ꝺ infinitus subtꝰ fialiꝫ finitus nꝰ obstat: ꝺ amat, et estimat obꝫ finitꝫ, cui vult finitas ꝺ bona, ꝺ ꝺ. grã, et uis finitꝫ, quꝫ finite pariter Deus infinitꝫ. Verumꝯ aut petit amicitia amorem ꝙꝺ fialiꝫ infinitꝫ subtꝰ: ꝙa petit amari ab ipso Deo ut ꝺ fialiꝫ Deus: finite etiam ꝙtꝫ obꝫ. 16

Dicit 2o creatꝰ petere duplex genus cognitionum: alterꝫ ut ꝺducat, et nobiliet ꝙ scientia Dei: alterꝫ ut ꝙhendat. 1us genus petit a Deo, cui nulla alia æquat cognitꝰ. Alterum uꝰ nꝰ petit a Deo detract: sed ꝙt ꝙhendi a creatꝫ, quæ attingit cognoscibilitꝰ obꝫ: quod aut excedit cognitꝰ Dei nꝰ ꝺ nisi ad ꝙhensꝰ creatæ. 17

Ꝺa: aut circuloꝫ committit, aut nihil ꝺ. Circuloꝫ ꝙꝺ; ꝙa dicunt nꝰ ꝙhendi creatꝰ nisi cognoscat qtꝫ cognoscibilis ꝺ: presci aut argto ex facto, dicunt nꝰ ꝺ opus ut cognoscat qtꝫ cognoscibilis ꝺ absolute, ꝺ qtꝫ cognoscibilis ꝺ apte ad ꝙhensꝰ: ꝙ omittit circuloꝫ,

g^a finde ꝺ aer. dicas nõ ꝟphendit, g^a nõ ꝟphendit: dicas quodcũq; ꝺbz tibi hic & tñ; ita ut peccat cognit^s tantæ ꝑfect^{is}: quæ cognitio ē ꝟphensio: cognitiões aũt nõ attingentes meũ illũ ꝑfect^{um}, nec ēt ꝟphensiones. Ꝓbã hoc nihil ēt: g^a nulla ligit regula ad cognoscendũ quæ sit ꝟphensio alicui; ꝺbi: etenim & libro poterit ꝙs dicere hanc ēt, aut nõ ēt ꝟphens^a. Quia libri poterit hanc attingere, aut nõ attingere meũ: negotium ꝙs relinqt arbitrio boni uiri: aqud nostrates a ꝟpõ de cubero. Standũ igit ē alicui certo canoni, ut argtõ possint deduci. Aliquin ego dicã repugnare intuit^s Dei, g^a ẽ nõ repugnet cognitio imm^{ta}: at nõ tangit meas illas ꝑfect^{es}, quas vendicat intuitio Dei: ut tu dicis de ꝟphens^e. ẽ n. in Deo videant^r ꝺd, quæ sũt fralia, et eminenter, nõ ꝟphendit, g^a cognitio nõ het ꝑfect^{es}, quæ petit ꝓprehensio Dei.

Subs^o 2^a: explicatio sitior vero.

10 Cum viderem nõ nullos inclinatos in opinionẽ de uilitate omnium creaturarũ in Deo, hanc ego inijci rõnẽ defendendi inꝟphensibilit^s Dei: nempe ad ꝟphens^a trium rerũ, ẽ ut ꝺbz videat intuitive. 1° a prior, in cãa aque, aut magis principali: 2° ut videant ꝺd quæ sũt fralia, et eminenter in ipsa: in qua conueniunt oẽs. 3° ut cognitio mea ab agente ex bono, aut melior in entit^e phys^a. Sic explico ꝺbz ꝟphendi g^{do} cognoscit quis cognoscibile ē: g^a intuitive, aut a prior cognoscente ꝺd quæ in illo sũt quoquom naturali: deinde cum cognoscibilitas sequat ens, tanta ē cognoscibilitas quãta entitas: exigit g^o cognoscitum tm̃ in mẽ entis, et cognoscibile, quãtũ ē ꝺbz in mẽ entis, et cognoscibile: quæ mẽ adæquat uere ex. Cui sent^a fundam^{ta} ēcluse vr S. Thomas quãtibus in Deo

Quae tn̄ a me explicant facile. Sic accipio Nomin.
Hanc opinionem indicaui disp. 10 de Aia, sec. 3. § 22, 28,
et 24. Quam postea video placuisse P. Erize disp. 4 ppe
finem, et alijs. E qs facilior, et melior caeteris,
siue minus mala, qa pfigit certam regulam cphensis.

Obiiciet aliqs unionem hypostaticam n̄ posse eo
cphendi a creata ulla; qa e nobilior oib creatis. Rco
1m id nullum ee absurdum: qa cum unio sit mdo phys
aliquo mdo intrins psonae diuae in rone tn̄, quam-
uis n̄ in rone subti, qd mirum si sapiat naam Verbi
diuini in incphensibilite. 2o reo satis ee dubium
vtrum Angelus cum gra habituali, et lumine gloriae
sit physe melior quam unio hypostatica: e n. substa c-
pleta digna amicitia Dei, priumqs phys nobilis-
simarum actionum. Vnde n̄ mirum si lumine gloriae c-
phendat ab Angelo. 3o reo eam posse cphendi a subs-
tantia supnaali, quae procul dubio e melior quam illa.
Tandem dico eam posse cphendi lumine gloriae, qa Deus
in illo efficiendo gerit uices substae supnaalis, si il-
la sit possibilis, cui debeat hoc lumen. Quae si re-
pugnat n̄ e ppe pfectm huius luminis: cum n. fini-
ta sit posset ee cnaalis substae finitae: sed ideo repug-
nat qa ois substa creabilis illectualis pot peccare.

3a hanc opinionem duo faciunt. 1m qa dis- 21
cedit a diffe cphensis tradita a S. Aug. et admissa a
caeteris Phylis, atqs Theolo. exceptis Nomin. At nisi
admittat diffo cois, qes reuocant ad uocem. Quis n. un-
quam ita desipuit ut affraret nrm cognitm ee a prio tam
bono quam e Deus: cum igit Anomei dixerunt Deum
ab ipsis cphendi, nullus Sanctorum dixit id fieri n̄ posse
qa sequeret nos ee aequales Deo: neqs id illi somnia-
runt. 2o facit qd possemus silit dicere Deum n̄ vi-
deri intuitiue, qa intuitio debet ee a prio tam bono
quam e obtum.

Sec. 3ª. Raõ a priori incomprehensibilitatis diuinæ

22 In tota hac controuersia illud solum spectat ad quæstionem dicere, utrum possint videri omnia quæ sunt in Deo formaliter, et eminenter: cæteræ vero quæstiones sunt de voce. Si autem dicamus repugnare per potentiam absolutam videri cognitione creata omnia quæ sunt in Deo formaliter, et eminenter, liquido constabit Deum non posse a creatura comprehendi: ad comprehensionem enim exigunt omnes penetrationem omnium, quæ sunt in obiecto formaliter, et eminenter. S. Thomas art. 7. et 8. principue docet ea non posse cognosci, tum quia Deus comprehenderet: tum quia nostra cognitio esset infinita. Alij id probant, quia nostra cognitio non potest cognoscere infinita, esset enim ipsa infinita. Quæ ratio est mutila: Deus enim et creaturæ non faciunt aliquid simpliciter perfectius quam solus Deus: et tamen Deus cognoscitur uisione finita: ergo Deus et creaturæ poterunt cognosci uisione finita. Neque dubito animam Christi videri infinite in Verbo: Ut dixi disputans de scientia Christi.

23 Cognitio diuina est improducta, ob quod potest cognoscere se ipsam: cognitio autem creata est producta realiter a duobus principijs: alterum est potentia vitalis: alterum vero est obiectum. Dixit enim Augus. ab obiecto, et potentia pari notitiam: id est produci. Propter quod obiecta absentia, et improportionata subrrogant speciem impressam, quæ frequenter dicitur vicaria obiecti, id est fungens obiecti vicibus in producenda cognitione, quia debet subrrogari aliquod principium identificatum, l. distinctum ab obiecto, quod in genere causæ efficientis detrahit potentiam ad hoc obiectum in particulari. Quæ species impressa tam essentialem ordinem transitum dicit ad obiectum, quam ipsa cognitio: et quia detrahit potentiam ad illud obiectum, dicitur species impressa illius, et subrrogari pro obiecto. Obiectum est primarium, et secundarium: pro utroque subrrogatur species impressa, quæ est in causa, ob quam cum obiecto primario cognoscatur hoc, vel illud secundarium. Ut probabo disp. 16. vel saltem

obtum primarium subrogat pro secundario, ut detret pot. ad illud.

Unde deduces oes obtum esse mediate. l. immte reale prium activum cognitis creata de se ipso. Unde aperte sclado nullam vis. creatam posse videre se ipsam nec tanquam obtum primarium, nec tanquam secundarium, qa nullo mdo pot esse reale prium activum sui ipsius. Deduco etiam illa non posse cognosci infinitas cognites reflexas de se ipsa, neque infinitos amores, qa si illos cognosceret in particulari, cognosceret se ipsam in particulari. Unde nec pot cognoscere in Deo oes pot., ita ut ex illa deducat ad cognoscenda infinita entia creata. Vg ut cognoscat Angelus ut prium productivum illius cognitis, et aliarum reflexarum, et reflexarum volitionum. 24

Hinc infero Deum non posse comprehendi cognite creata: qa multa prata in singulari non poss cognosci clare et distincte, ita ut in illis penetrent oes creatae. Haec autem sunt cognitio Dei de oibus cognitis creatis: voluntas Dei de eisdem cognitis: idem dico de amoribus creatis. Prium productivum illarum cognitionum, et amorum. Itm et sperum impressarum. Prium productivum hoium, et Angelorum ut sunt prium illorum actuum. Nullum ex his pratis ita pot cognosci actu creato ut in illo penetrent oes eius mdi effectus. 25

2o deduces Angelum non posse comprehendi a se ipso, neque ab illo posse comprehendi alium Angelum, aut aium rnalem actu naali. 1m: qa nullo actu naturali poss repsentari infinitae cognites, et amores, directi, atque reflexi, q fieri poss illectu, et voluntate angelica, et humana: tm etiam qa illa comprehensio cognosceret se ipsam in parti clare, atque distincte, ut in sili dixi de Deo. At vo pot Angelus comprehendi a creata illectuali actu supernaali: qa ille pot 26

repsen

repsentare clare atq distincte oes actus naales, humanos, et angelicos: tm etiam q.a inde non seqt eam cognitionem cognoscere se ipsam clare, atq distincte: q.a ad comprehendendas oes cognitiones naales non est opus cognoscere se ipsam: q.a nulla cognitio naalis illam repsentat clare atque distincte in parti sm speciem, sed tm in cõi sub conceptu aliquo uis.is Dei, aut actus supnaalis: q.a conceptus ille cognoscitur actu supnaali. Et quamuis repugnaret cognitio illa naalis, si repugnaret hac uisio Dei, q.a est ad illam tranlis ordo; est tm ordo in rone cognitionis confusae, non uero in parti de hac spe.

20 3.o deduces lumen gloriae non posse comprehendi ab aliqua creat.a: q.a lumen pot clare, et distincte cognoscere oem cognitionem creatam naalem, et supnaalem. Unde illas cognoscens in parti, deueniret illa cognitio in cognitionem claram sui. Hoc autem contingit lumini q.a est in ordine diuino: quae perfectio refunditur in ipsum Deum, q.a lumen est perfectissima participationum illectus Dei.

21 Hanc sentiam hac ego rone defendi disp. 10 de Aia, sec. 3. et 4: quam postea video placuisse P. Phylippo Monzeo disp. 2.

Disput.o 16 de cognit.e creaturarum in Deo.

S. Thomas art. 7.

1 Haec q.o est multis difficult.b implexa, quas partim explicandas oportet: tm de possibilibus, tm de futuris.

Sectio 1.a: utrum aliqua creat.a possit videri in Deo?

2 P. Vaz in hunc art. pro viribus contendit nullam creat.am posse videri in Deo tamquam in obto cognito: id est Deus ut visus non pot manuducere illectum ut creat.am aliquam vidat in cõi

aut in parti, eoq ipsum videat: si autem eodem actu videant simul Deus et creatae est concomitant: quia nec Deus est causa ut videat creatam, neque creatam ut videat immediate Deus. Quam sententiam avide ab ripuere recentes multi et docti.

Subs 1a. 1um argumentum.

1um argumentum est ex disp. 50, cap. 2 et 4: Deus nullum 3
dicit ordinem transitum ad creaturas neque in ratione potentiae, neque cognitionis, neque voluntatis: ergo in Deo ut in obiecto cognito non possunt cognosci creaturae. Probatur 2a: quia in aliquo non potest videri aliud, nisi ratione ordinis ad illud. Confirmatur 1o: si creaturae essent impossibiles, Deus in se ipso ut in obiecto cognito illas non cognosceret: ergo neque nunc. Quia nunc Deus ita se habet ac si creaturae essent impossibiles: quia ab illis minime pendet: obiectum autem semper idem non potest diversimode ferre in aliud, sed semper eodem modo. Confirmatur 2o: si solus unus Angelus esset possibilis, non posset in Deo cognoscere creaturam aliam: ergo neque nunc. Quia Deus eodem modo se habet ac si nulla creatura esset possibilis. Confirmatur 3: actus liberi Dei non possunt videri in essentia prius cognita, quia Deus amans eodem modo se habet ac si non amaret: ergo non possunt videri creaturae propter eandem rationem.

Hoc argumentum est quidem efficax: impugnatur tamen 4
1um per instantiam: si creaturae non essent possibiles: Deus neque absolute illas posset, neque cognosceret, neque amaret: ergo nunc nec eas potest, neque cognoscit, neque amat. Quia nunc eodem modo se habet realiter, quo se haberet si illae essent impossibiles: sed tunc illas neque posset, neque cognosceret, ergo neque nunc. Quia idem semper idem natum est facere semper idem. Respondeat igitur P. Vazquez rationem cur Deus sine mutatione reali nunc possit, cognoscat, et amet creaturas ex suppositione quod sint possibi-

les, et tn̄ neq; eas posset, neq; sciret, neq; amaret si essent impossibiles: et in hoc discrimine ab ipso reddito ego constituo discrimen cur possit nunc Deus manuducere ad cognitionem creaturarum, et non posset si essent impossibiles.

5 Ad argum ex §3 aliq dicunt Deum referri tranlit ad creat.as, quos impugnavi disp. 15 Met. sec. 2. Alij rent Deum non here cum ordine, here tn̄ naalem connexionem cum creat.is possibilibus. 2a: illa connexio naalis est tranlis ordo: q nihil aliud est quam repugnantia huius rei ex supposit.e quod alia repugnet: hoc autem scat.m naalis connexio: q.a qua connexa sunt, deficiunt simul uno deficiente: qd si uno deficiente cetera non deficiunt, iam non hent connexionem, sed separationem.

6 Ut rem animadverto in Deo sine mutat.e reali esse diversa prata intrins.a diversa inquam non in entit.e, sed in denoat.e. Deus n. nunc non amat realiter alium mundum, neq; illum cognoscit intuitive; qd tn̄ potuit realiter amare, et intueri per eundem oio actum, per quem nunc illum neq; amat, neq; intuet. Propterea dicimus cum amorem non esse in Deo quoad denoat.m, esse vero quoad entit.m: q.a eadem entitas manet nunc quae tunc maneret: illa vero met, qua tunc amaret, et videret mundum, nunc illum neq; amat, neq; videt. Q.do autem dr deest quoad denoat.m, non dicimus illam realiter deest in sua exist.a, sed illam tunc non denoare, id est non amare. Utimur autem tris scantib. dfctum: q.a sicut aliqua entia oio absoluta ab oi relat.e sm̄ esse scamus verbis realativis, quae propterea sunt relativa sm̄ dici: ita in Deo scamus aliquos effectus fralis per verba scantia defectum: ob qd possunt dici defectiva sm̄ dici.

7 Hoc pratum sm̄ entit.m non het nrm connexionem cum creat.is possibilibus: q.a illis impossibilibus, adhuc existeret illa entitas prati: atvero in rone denoat.is het nrm

nexus cum creat.is possibilibus: q.a illa denoaõ e potentis absolute, scientis, atq. volentis: at u.o impossibile e hanc denoat.s ee quin sint possibilia, scita, et amata. Illa tn. onexio n. e tranlis ordo: hic n. e onexio sm entit.s, et n. sm denoat.s tm. ut p.t in actibus liberis, q in rone denoat.is scientis n. pos ee quin existat creat.a: et tn. nullam ad illa dicit relat.s tranls.

Ad argtu ex § 3 nego. ss. Ad pbat.s dico posse cognosci trum alicuius rei in ipsa re. l. pp ordins tranls, l. pp onex.s cum illo in rone denominat.is: scepto n. prato potens realit, tam nrio infert trus possibilis, quam scepto prato visivum infert visibile: sufficit n. onexio phys.a l. in entit.e l. in denoat.e. Ad rones reo Deus utroq. casu ee immutatus: sed in altero het realit denominat.s, quam n. heret realit in alio, ut ostendi § 4: penetrata aut illa denoat.e, pot penetrari eius trus: si n. ego cognosco Deum ee potents absolute, recte infero possibile. Ad 1.m sfrat.s r.r eodem m.do: het n. Deus nunc denoat.s, in qua cognoscat creat.as, ea aut careret creat.is impossibilib. Ad 2.m sfrat.s r.r eodem modo. Ad 3 r.r actus liberos n. posse cognosci in ess.a ex dfctu mutat.is: q.a tametsi naa dic.a illis mutaret physice, adhuc n. possent in illa cognosci. ut p.t in nobis, in quorum ess.a n. cognoscunt actus liberi ut existentes. Ad aõ, q.a actus liberi sm denoat.s ss stingent in ess.a: actus aut nris ss nrio, et ab illa rone nra. deriuant infalibilit.

Subs.o 2.a 2.m argumentum.

2.o arguit P. Vaz. c. 8. disp. 30: q.a si creat.a pos-

sent videri; viderent oes nrio: hoc autem est absurdum
g°. Pbat mai. q^a si aliquae possunt videri, est q^a vr clare
et qdditative ordo ad illas transitus l. connexio aliq^a
phys^a: sed haec sunt ad oes creat^as possibiles: g° oes viden-
tur nrio. Mai est indubitata: Min. pt q^a oipot^a Dei,
scia, et voluntas trant ad oia singularia in sin-
gulari. Confirmat q^a n est unde oriat videri potius p
has, quam illas: obiectum n. fralem idem est: lumen idem, idem
qs tendendi modus: unde g° oriet illa diversitas. Ali-
qui huic argto subcumbunt rati nullam creat^am pos-
se latere Beatum. Multum tn errant, ut postea vi-
debimus.

10 Reo negata 2^a. Quia inde confunderen-
tur cognitio qdditativa, et cphensiva: n n. oes qdditativa
est cphensiva. Pot n. Angelus ab eadem cognosci
qdditative, quin illa cognitio cognoscat se ipsam: q^a
n est opus ut se ipsam cognoscat: quamvis videat ordinem
transitus ad se ipsam: neque pot cognitio naalis cognos-
cere infinitas species contentas in illectu Angelico.
Ad pbatum rent aliq oipotem constitui fralit in ordine
ad creat^as in coi, atq in ordine ad creat^as in par-
ticulari constitui maalit et secundario. 2^a: iam ostendi-
dis p. 2 Phy. sec. 4 causam phys^am constitui fralit et prima-
rio in ordine ad effectus in singulari: q^a causa phy-
sica respicit trium ut pdubilem, et potentem existere: exis-
tentia autem fralit convenit rebus rone singularitatis
et n rone conceptuum coium: singularia n. n existunt
p coia, sed potius coia p singlia: act^es n. physi-
ca versant fralit cca singularia: pp quod dixit
Arles. Medicus n curat hoem, sed Socratem, aut Ca-
liam: g° oipot Dei constituit fralit in ordine ad sin-
gularia.

11 Deinde quamvis id admitteret oipotem res-
picere fralit conceptus coes, singulares v° secundae-

rio, et maalit, adhuc in illectu Dei id eet absur-
du. Deus n. pse 1o cognite fert in singlia. In con-
ceptus auts coes maalit, et secundario: go in intel-
lectu Dei cognoscunt nrio oia possibilia in singli.
2a negari n pot ab his AA. Ut ans pbem, pmit-
to a S. Tho. doceri 1. par. qe 26. ar. 1. illectu nostru
pp suu imperfectu versari pse 1o cca rones coes abs-
tractas a singlibus; maalit vo, et secundario ver-
sari cca singles: hunc auts mdu cognoscendi negat Deo
1. par. qe 14. ar. 6, 11. et 12: nro auts illectui tribu-
it descensum a ronib, coib, ad singles: idem dicit de
illectu angelico cognoscente singlia pse 1o qe 55. ar. 2:
Vide qe 29. ar. 4. Rao S. Thomae qa cognitio pse
1o trata ad rones coes dicit imperfectu, et confusu: qa n
penetrat res ut ss, sed illas cognoscit inadaeqte, et alit
qua ss. go illectus diuus pse 1o fert in singlia.

Alij rent videri qds oipotu ut e pduc- 12
tiua rerum oium in singli, itu illectu, et voluntatu: ne-
gant tn inde seq cognitu creaturarum oium: qa oipota
Dei e res absoluta, et pot videri ut e intrinse, quin
videat aliqs eius trus. Nam quae ss relatiua tranliter,
s absolute absoluta, et relatiua sm qd: at cur vide-
bit trus nrio vissa relate sm qd. A nobis qds n
pot explicari oipota fralit ut oipota nisi illam referen-
do cognite ad creatas: qa illam n cognoscim intui-
tive, sed abstractive p creatas ipsas: Beati auts illam
cognoscunt intuitive ut e intrinse, quin opus sit cog-
nitu deriuari ad creatas. Quae solutio vtu stinet, ve-
runtamen frasis e dura.

Ad argtu ex §. 9. nego mai. N. n. e ne- 13
cesse videre oes creatas in Deo. Ad pbatu reo Deum
clare vissum posse cognosci dupliciter: 1u ut e oipotens
solu ex pte obti: id e videri oipotu cum oi fralite
obtiua, quam het ex pte sui. Hoc modo videri

ꝑt intuitiua quin aliquas creatas cognoscat in eᵈ. vel in ꝑte: ut ſuus oriendo diſp. negᵗ oriendens ꝙd te videns eſſe ſine oꝺ potª, nᵈ g̃ eſſe ꝺeo. 2ᵒ nᵈ videri ꝑt ut oꝺ potª nᵈ ſolus eſſe ꝑt eſſe ꝺeo, ſed etiã eſſe ꝑt modó. ide ꝑt cognosci tali actu q̃ iudicet illã ee oꝺ ꝑt. q̃ actus ẽ ſtalis cognitiõ oꝺ potª, ut oꝺ potª ẽ: q̃ illa reduplicatiõ non applicat obtõ, ſed ipſi actui. Cuius vꝰ ſatiõ vidi ſtales alicuius obtõ, ut tale ẽ, reduplicatiõ ipſius actus, ideo dico nᵈ poſſe videri oꝺ potª ſtales, quin videatur eius ee: q̃ ſtalis illa uiſiõ ẽ penetratiõ creaturarum in oꝺ potª. Stalis patet difficulter explicandã ut. ſeq.

Subsectiõ 3ª: quid de quæstione.

43 Dico 1ᵒ: ꝑt in Deo videri creatª in ee poſſibili. 1ª in oꝺ potª. 2ᵒ in ſcia ſimplici illigentiæ, ſiue in ideis (quæ ſi exemplaria rerum faciendarum): 3ᵒ in illarum amore, ſi in Deo ſint. Hæc ẽ ſententª cõis S. Thomæ, S. Bonæ. Scoti, et aliorum. Ir. Beat, ꝑt frare hunc actum. Deus ẽ oꝺ potens, ꝑt ducere Angelum, Angelum cognoscit: ſed nᵈ ꝑt cognosci in Deo ee hoc patet quia non cognoscat Angelus: q̃ Angelus ꝑt in Deo cognosci. Ilion. ẽ ꝑſe notus: q̃ ex anti. Deus ꝑt ee cognosci Angelum, ree intertur hæc ꝛª. q̃ Angel ẽ poſſibilis. Cuius Deus nᵈ ꝑt poſſe nisi ꝑt quia deſe nᵈ repugnat: igit ſi ego cognosco Deum poſſe ꝑt ducere Angelum, ree infero Angelus nᵈ repugnare ee. Negᵒ dico ꝛª intern ex quinq̃ dictis de oꝺ potª, ſed ex dictis, quo iudico Deum ee oꝺ potentes: illi autẽ dictus valde differunt. Ala. pᵒ: q̃ Deus ẽ ꝑfte rei ẽ potens, et cognoscens Angelum: q̃ ꝑt cognosci Deus ee potentes et cognoscentes Angelum. Ltio ꝛª: q̃ oꝺ ꝑt ut ẽ ꝑſe

rei ꝑ cognosci, et amari: i. n. ens, vꝫ, bonꝫ.

Confirꝫ. Deus cognoscat se ut potentem, et intelligentem. Cognoscit n. se ipsum quoad entꝫ: cognoscit nullam repugnantiam creaturarum: ꝑ hanc cognoscit creaturas esse ipso cognosci: ita a se ipso est possibiles: g. in ipso cognoscit creaturas. Ma ꝑt ex 6 supertum: ans ꝓbo, g. Deꝫ cognoscit alia ut ea: ut ipse est ut potens, et sciens: g. cognoscit se est ut potentem, et sciens: tz etiam g. nullas cognoscit, sed reflexe cognoscit se cognoscere: De qua ꝓpe minime ꝑt dubitari.

Dico 2o: Deꝫ ꝑt cognosci a Beato, quin cognoscat aliquas creaturas siue in patria, siue in via. Hanc sententiam nullatenꝫ multum: et tm certe quam certum est in Deo cognosci creaturas, et alias. Ꝓr: g. Deꝫ ꝑt gꝺitatiue cognosci, quin cognoscat ullas creaturas. Quia gꝺitas Dei nihil habituꝫ ordinem ad creaturas: sed habituꝫ rationem entis a se, et se cognoscentis. Qui cepto ꝑt ꝺubitari. Item cognosci in ratione summe actualis et intelligentis. Quia creaturas negat intrare in hunc conceptum, negat gꝺitatiue illo connotante.

Dices nam diuꝫ nihil pone gꝺitatiue cognosci quin cognoscat ꝺ ꝑt. ni ꝺ ꝑt cognosci ꝑt quin cognoscant creaturas in obsso: g. negat ens. Deo ꝺ ꝑt pone accisi quoad entitatem nihil ponit sub conceptu entis, sed sub conceptu attributi. Hoc m tm dicit aptitudinem ad ꝓducenda alia, quæ nihil repugnant, ex supposito quod nihil repugnet: sub quo conceptu dicit ꝓprietatem realem distinctam ab ente. At illa cognitio, nihil in nno cognoscendo creaturas: g. ab illis impossibilibꝫ, adhuc erit in Deo hic cognitus, sicut in ꝺ virtus gꝺitatiua chymæræ, si chymæra nihil repugnaret, quia cius repugnantia non orit ex defectu ꝑt Dei, sed exparte ipsius: ꝗ semper maneret in Deo ꝺ ꝓ quo nunc ita sit creatura ꝺ esset impossibilis: et in hoc sensu ponere

non posse cognosci entitatiue naturam Dei absque omni-
potentia, et aliis attributis: quae in omni euentu
creaturarum possibili, et impossibili comitarent
naturam. 2° potest accipi omnipotentia iam non
cum sola entitate, sed etiam cum denominatione absolu-
ta potentis, quae denominatio connexa est cum cre-
atura possibili. Quae non addit perfectionem rationem dis-
tinctam ab essentia, aut omnipotentia: ut late proba-
bi disputans de Trinitate ostendens Verbum non pro-
cedere formaliter ex cognitione possibilium. Haec
denominatio non est attributum Dei nisi reductiue; quia si cre-
aturae essent impossibiles, haec denominatio non esset in Deo
denominans. Ob quod non est necesse ut cognoscantur, cogni-
ta essentia: potest quidem cognosci, non tamen nostro.

17 2° respondeo posse essentiam videri, quin videan-
tur attributa ex parte modi; imo neque ex parte obiecti,
ut dicam disp. sequenti. Unde non mirum si possit vi-
deri Deus, quin cognoscantur creaturae. 3° respondeo posse vi-
deri attributa, quin videantur creaturae; quia nullum attri-
butum dicit relationem absolute ad creaturas; et quamuis illam
diceret, adhuc possent videri attributa sine creatu-
ris, quia illa relatio est transitus, non praementalis. U-
bi aduerte aliquos esse ordines transitus, qui non habent conceptum
quidditatiuum nisi in ordine ad terminum, ut materia
prima in ordine ad formas, et visio in ordine ad lucem.
Haec non possunt quidditatiue cognosci nisi cognoscatur etiam terminus
saltem in communi. Aliae vero relationes habent conceptum quidditatiuum
specificum rationem distinctum a relatione transitus. Ut om-
nipotentia Dei, et scientia habent identitatem cum natura diuina: scientia vero est
etiam scientia de Deo. Unde possunt cognosci quidditatiue inadaequate
sub conceptu cognitionis de Deo, sub conceptu diuinitatis, sub
conceptu potentis facere non repugnantia, sub quo conceptu non est necesse ut connotentur creaturae absolute possibiles.

Dico 3 creaturae ut existentes possunt videri in
19 scientia visionis, et decreto efficaci: quia illa praedicata sunt denominationes
possunt immediate in Deo videri: quia sunt realiter in Deo, ut

dixi de denoationib. necessarijs: sed illis penetratis videntur nrio creat.ae ut existentes: q.a q cognoscit a Deo videri mundu existentes, euidenter deducit mundu existere, g.o. Haec decreata poss videri eodem actu quo ess.a: n.n. poss imm.te videri, quin videat illorum entitas: atuero entitas, et denoatio cognoscuntr comitanter: ess.a n. n. pot ee obtu manuducens in decreta libera; q.a cu illis coniungitur stingenter: spectat autem ad pvidentia Dei ut nullus videns plures creat.as alio magis iusto, sit magis beat.: vel q.a intensio erit minor in min. iusto. l. q.a plures cognoscet actu distincto a beatifico.

Sectio 2.a: vnde oriatr haec diuesitas visionum?

P. Vazquez snatus e pbare nullo ex c. oriri posse hanc diuersitatem cognitionum: qua de re egit P. Arrubal disp. 26. Ac 1.m illa diuersitas n. e indualis, q.a indua eiusdem spei n. poss ee substalit dissilia: iq. n. pbaui vis.m beatifica de Deo, et Angelo spe intrins.a differre a vis.e beatifica de Deo, et hoe. Deinde pono n. repugnare de pot.a absoluta lumen aliquod, quod n. possit ee prius cognit.is de creat.is: its aliud quo possit cognosci una spes, tm: q.a cu n. repugnent eiusmodi actus, n. repugnabit lumen illis illigatum: neqs its repugnat fides adstricta uni reuelat.i

Censeo hoc lumine specie posse produci visionem de solo Deo, aliam de Deo et creaturis in communi; aliam de Deo, et aliquibus creaturis, aliam de Deo et alijs. Ratio a priori quia unu lumen potest attingere totum obiectum formale, et omnia materialia cognoscibilia per formale: cur ergo non dicemus tale esse hoc lumen? Probo antecedens primum ab exemplo fidei, qua cum sit unus habitus simplex, possumus cognoscere omnes reuelationes Dei omnes reuelationes Dei, et omnia mysteria mysteria

reuelatas: ẏts eadẽ charitẽ amam Deũ, et eos bonum amabile ẽſſ ipſum: tũ eius q̃a hitus impreſſi plurimũ imitante ſpt̃ũ, qua ampletit̃ obẽdã ſtalẽ, et mãdãle.

Diſcrimen autẽ inter illũ et eos aurum 22
altius, quũ Deus ſtat in rone obẽdi: q̃do. n. ſtatuũ exẽplũ ſui tm̃, vñ eius eſſ̃a, quin videant creat̃a: q̃do vo ſtat aurũ rone ſui, et Angeli, vñ eſſ̃a ut obẽdũ primariũ: Angeli vo ut ſecundariũ, ẽ qꝫ eadẽ rão de creaturis cæteris. Vt. n. albedo, et nigredo ſtant diuerſo aurũ faciẽtes vis diuerſas, ita Deus q̃a habet eminẽte ẽ clara ẽ ratãcreata, ſalte autẽ clara virtualiter, et rone nrã. Ẏts hẽt virtutẽ tradituũ diuerſarũ cognitionũ, nõ miñ quã albedo, et nigredo: ita habet eminẽte ẽ clarẽ aurũ altiuũ, ẽ quos lumen detrat ad hæc obtãda poti quam ad illa: ſicut vis detrat albedine, et nigredine.

Diſputo 17: qua rone videant quæ ſũ ſalte in Deo?

Sectio 1a: quæ ſũt ſcibilia illecti?

1 Hac de re abunde diſerui diſp. 6 Met. ſec. 4 explicauiq̃ inſtituto diſtinctã ronẽ, qua idem ut ſcibile e illectus. Ẏts diſp. 6, ſec. 10 explanaui utrũq̃ ſæpe, vrlẽ ex ſtã obẽdi ſit ſcibile, ab inferioribus? an vt ſint ad inſeruiendũ ut ſilia tranſitiue immẽte actũ ſibiq̃ nõ valentis unus ab alio diſcernere. Scibile illecti alia ẽ negatiua, qua dicim̃ unũ nõ eſſe aliud: in qua ſcibile ẽ ſpt̃ũ ens mendatium; de qua nõ diſputo, n. n. cadit in beatos: alia ſcibile ẽ abſtractiua, qua nihil negat, neq̃ affirmatur, ſed res concipitur inadequate quaſi ẽ partem unã non attingendo aliam, neque affirmando, neq̃ negando: vt ego dico Deus eſt unus, præſcindo unitatem a Trinitate; Trinitatem vero neque affirmo, neque nego: cognoſco igitur aliquid, quod eſt in Deo, nempe

unitatis, et me latet aliquid, quod est in Deo, nempe Trinitas. Hoc genus cognitionis vocatur praescissio, abstractio, distinctio rationis, in quam quadrat abstrahentium non est mendatium. Quae in suo conceptu formali dicit imperfectionem, quia est inadaequata cognitio obiecti illud non penetrans; quia propter confusionem actus non satis discernuntur omnia praedicata. De qua haec instituitur quaestio. Utrum beatos lateat aliquid existens formaliter in Deo? Ne autem uni inhaeream sententiae, duas proponam in utraque sensum aperiens.

Frequenter asserunt multi Philosophi, ac Theologi, quando ego concipio in hoc ab sine rationali, eam cognitionem trahi immediate formaliter ad ab: ad rationale vero non trahi immediate formaliter. Dicunt igitur ab et rationale esse eandem entitatem a parte rei: fundamentaliter autem esse distinctam: accedente autem cognitione abstractiva, dicunt illi rem ab immediate, quin immediate reat rationale. Quia propter virtualem distinctionem censent illis posse convenire illa duo praedicata quasi contradictoria. ex quo. Immediate cognoscitur ab, immediate non cognoscitur rationale. Nomi. aliqui negantes in creatis hoc philosophandi genus, illud admittunt in divinis: illi vero admittunt inter naturam, et relationes distinctionem ex natura rei cum Scoto: at vero disp. 6 Met. ostendi Auctores admittentes has praescissiones obiectivas, scoturire, vel invitos: probavi enim a Scoto nihil aliud probari, neque intendi. 2

Dicunt hi Auctores ab, et rationale esse duas formalitates obiectivas distinctas quidem fundamentaliter a parte rei; formaliter vero per solum illectum abstrahentem. Quod explicant 1um exemplo incarnationis; unio n. hypostatica trahit immediate ad Verbi personalitatem; non vero ad naturam Verbi propter virtualem distinctionem repertam inter naturam Verbi, et personalitatem; ratione cuius distinctionis conveniunt Verbo illa praedicata quasi contradictoria. Idem patet in mysterio Trinitatis. 2o explicant exemplo peccati, ad quod concurrit Deus sub conceptu communi entis; non vero sub conceptu talis 3

entis. In hac sent.a disquirendum est utrum visio Dei possit imm.te trans. ad nam, quin imm.te tret ad attributum, aut personam: its ad unum attributum sine alio, et personam unam sine alijs?

5 2.a sent.a docet nullas esse eiusmodi prescissiones obtiuas, sed om. actum illectus trans. imm.te ad oes sceptus, qs identificati realiter. Quando igit ego cognosco at in hoc, illa cognitio trat tam immediate ad ronale, et ad oes sceptus identificatos realit cum illo, quam ad ~~ronale~~: neqs ex p.te obti est distinctio fundamentalis, aut virtualis ad ea prata quasi ad dictoria. Considerato igitur obto, nulla est ex p.te illius distinctio inter at, et ronale: sed qdqd attingit imm.te cognit.e de ati, attingit imm.te cognit.e de ronali.

5 Dicit autem cognosci at sine ronali n quod illa pscindant ex p.te obti, sed quod cognitio de ati, et ronali, ꝫ attingit utrumqs imm.te, tn discernit obiectum illud esse at, et n discernit esse ronale: q.a videt operat.es aliquas quae n poss esse nisi in ati: at n videt aliquas operationes, quae necessario sint in rationali: propterea dicitur cognoscere at formaliter: ronale vero materialiter; q.a ppr connotata accidentaria discernit esse animal; n vero rationale. Hae cognitiones vocantur praescissiones formales, quae habent negationem praescissionum obiectiuarum. Cognoscere igitur animal, ut animal, non reduplicat formalitatem aliquam obiectiuam distinctam ex parte obiecti a rationali: sed reduplicat clarum modum cognoscendi obiectum illud esse animal, et non cognoscendi esse rationale. Quae sententia mihi semper placuit, et placet: quam disp. 6 Met. sec. 1 probaui ipsissimis verbis. S. Thomae.

Sectio 2.a: quid de quaestione?

Subs.o 1.a: pfert sententia Scoti.

Scotus in 1.um, distinct.e 1.a, quæstione 2.a, et alibi 6
sæpius perspicue docet n.o repugnare diuinitus in-
tuitionem Dei, quæ attingat essentiam sine relationib.s,
et attributis, unum attributum sine alio, et sine relat.s
et unam p.sonam sine alijs, et sine attributis. Scotum
effusis copijs, sequunt o.es Francisciades: recenter autem
Phylippus Fauer in 1.um, disp. 1. Ex Thomistis
nonnulli desertis castris, illuc dilabunt: Sotus in 4.um,
dist. 49, quæs. 8, art. 3, conclus.e 2 dicit appræ-
hensione simplici n.o posse in diuinis attingi unum si-
ne alio a Beatis: posse tn.o apprehensione iudicatiua.
P. sent.a Scoti plures affert, et sequit P. Granado, trac.
9, disp. 7 n. 6

Dico 1.o: o.es Beati de facto vident nam, et Tri- 7
nitatem: ita attributa saltem sub ron.e coi, qua respiciunt
creat.as. Conueniunt o.es. Quia possibilis e eiusm.di visio:
eam autem de facto existere colligunt DD ex Scriptura.

Dico 2.o: admissa dist.e formalitatum ob-
iectiuarum, pot.t nam diu.a videri diuinitus, quin vide-
antur 3 p.sonæ, et multa attributa. P.r: q.a videri u-
num sine alio idem e ac vis.m imm.te fr.alit trari ad nam,
quin immediate formaliter terminet ad p.sonas, ut
explicui a § 2: sed n.o repugnat vis.m imm.te fr.alit ter-
minari ad nam, quin imm.te fr.alit tr.et ad p.sonas:
g.o n.o repugnat nam videri sine p.sonis. P.bo. mi. 1.um
exemplo unionis hypostaticæ, quæ imm.te fr.alit unit
p.sonalitati Verbi, et n.o unit imm.te fr.alit nam Verbi
pp virtualem distinct.m inter nam, et personalitatem,
propter quam possunt illi conuenire prædicata
quasi contradictoria: g.o visio intuitiua Dei pote-
rit idem præstare: maxime cum intellec-
tus sit magis præcissiuus unius formalitatis ab
alia quam unio physica. 2.o p.batur; q.a origo
actiua Patris producit ut quo formaliter filiat.m;
n.o tn.o p.ducit nam: g.o pot.t attingi una fr.alitas vis.e
intuitiua sine alia.

9 Pater Vazquez disp. 47, c. 4 in fine
ret. coe. ee apud omnes n. posse immediate videri a-
liquam formalitatem obti, quin videantur omnes i-
dentificatae cum illa: at fatent omnes posse unionem
trari ad unam formalitatem, quin ad aliam. 2a
multi fatent idem de visione intuitiva, quod de unio-
ne physica: cum igitur divisi sint Auctores, o-
portet utrosque reddere rationem sui. Cum autem in-
tellectus sit magis praescissivus quam unio, et actio phy-
sica, cur n. prescindet cognitio intuitiva, ubi unio et
actio physica praescindunt? Reddant igitur rationem:
auctoritas n. n. e tanta ut per illam deserendum sit effi-
cax argtum quo utunt AA. etiam graves.

10 P. Sua. c. 23, n. 24, et 25 ait unionem
ordinari ad intrinsecam compositionem ex natura huma-
na, et personalitate divina, quia compositio n. habet tan-
tam connexionem cum natura divina, quam cognitio intuitiva
cum toto suo obto. 2a ideo ordinat illa unio ad
compositionem illam, quia potest prescindere in uniendo personalitatem
a natura: prius igitur disquirendum e utrum unio phy-
sica sit prescissiva: probata autem affirmativa parte, sumitur
argumentum a paritate rationis, quia n. e cur cognitio intui-
tiva naturae habeat maiorem connexionem cum personalitate, quam unio
physica personalitatis cum natura; maxime cum cognitio sit
magis extrinseca utriusque obto quam unio physica: ergo ff
virtualem distinctionem obti, idem erit in visione intuitiva
quod in unione physica. Praeterea nihil rent argto
sumpto ex Trinitate.

11 3o reri potest unionem, et actionem physicam esse ma-
gis prescissivas quam cognitionem; quia cognitio n. solum cognoscit
obtum, sed etiam eius tros; quod repugnat unioni, et actioni phy-
sicae. 2a in confesso e apud omnes illectum esse magis prescissivum
quam actionem physicam. Quod patet in cognitione abstracti-
va, quae in hac sententia prescindit unam formalitatem ab alia:
quia tamen Auctores n. admittunt actionem physicam unam ab alia
prescindi. Ratio a priori: quia illectus potest attingere

rg alie ac ẽ, et illi dare obiue aliqua status, qua nõ potha-
bere ac ẽ. Exg. status nãe rnõ se ꝑscindit ab actuali-
tate, et ꝓcentialite, q status nõ potẽ ee ac ẽ rei, qd oritur
ex o fus illecte, q nõ satis dinguit unã ab alia. Actio
vo yhyca tingit rg sicuti ẽ, et trae ffe, ad singlis:
illecto autẽ effectu penetrat in obta primario quantariz,
qa sine hoc nõ potẽ ee effectu cc primariz. Hoc autẽ nõ
ex ee mio ꝑscindiuz qua actõ yhyz: ꝑscindo n. illigitur
cc ex qua ẽ idẽ ac ẽ rei: nõ vo inc distinctu: cogni-
tõne autẽ trañ ad obtã dniz arguit obtã in cognoscibile
vendere a pluriẽ qua in exhibere. At cc ex qua ẽ idẽ
realiter magis ꝑscindit illecte, qua actõ yhyc. Unde-
dubo naã dicã pase videri quin videante attributa, et
ẽ ffonæ; sigis unirí potẽ immte yhyc hypostasis quin
immte yhyc uniat naa, et potẽ realiter educari naã in
diuinis, quin realiter educet hypostasis.

Tande rñ potẽ ee ac sceptz gditatiuz cogni-
tõnis intuitiuæ, et gditatiuæ ꝑscindere unã formalitã
ab alia. Quia cognitio intuitiua, et abstractiua oppo-
nunẽ: g ee ac sceptz intuitiuæ ee abstractiuæ: sed cog-
nitio ꝑscindens unã fralitã ab alia ẽ abstractiua: g
nõ potẽ ee intuitiua. Ita cognitio gditatiua attin-
gu rg sicuti ẽ: abstractiua vo non sicuti est. sed at-
repugnantia eidem cognitioni: ergo eidem cogni-
tõ non potest esse quiditatiua, et abstractiua, eis-
dem obiectis. Actõ vero yhysica non diuidiuntur
in intuitiua, et abstractiua. Unde ex eius ꝓpo-
sitione non sequuntur duo otradictoria. Qua doc-
trina similiter est vera.

Obicies esse ꝑssse cognitio-
nem intuitiuam, qua ꝑscindatur una for-
malitas ab alia. Obicies esse ꝑsse cognitionem
intuitiuam, qua ꝑscindatur una formalitas
ab alia ut patet in cognitione cognitionis in-

tellectuali deriuata ex sensili vis^e repsentante
ꝯfusse at veniens a longe, quin repsentet drīā spe-
cificā, aut induā: g^o n^o repugnat cognit^s ee intui-
tiuā, et pscindentē unā fralit^s ab alia. Rent cog-
nitionē illā deriuatā a sensib. ee quasi belluinā,
et tā imperfectā ut vix possit dici intuitiua. Quidditatiua v^o nullo m^do, q^a nullū pratū cognoscit quoad
qd e: quā cognit^s Duran. in prologo appellat bes-
tialem: cognitio auts intuitiua, et qdditatiua ut nrio
repsentat qdditatiue aliquod pratū, ita nrio re-
psentat qdditatiue oēs fralit^es.

4 Impugnat auts doctr^a pposita § 12,
q^a eadē rāo pbat n^o posse act^e phys^a unā fralit^s
sine alijs attingi, et n^o posse intuit^e pscindi: vel
eadē pbat utrumq^s absq^s discrimine. Quia ideo
repugnat cognit^i intuitiuæ, q^a obtū attingit imm^te,
et sicuti e, pp qd dr intuitiua, et qdditatiua: sed ac-
tio phys^a attingit qdditē tri ut existentem, its imm^te,
et in se ipso, et sicuti e, q^a illum attingit ut exis-
tentē: g^o eadē e utrobiq^s rāo. Tolle verba ne tene-
bras offundant, et fige gradū rebē: intuitiua dr cog-
nitio ab intueor scante act^s intentionalē visus,
quæ vox n^o quadrat in phys^a act^s, sicut neq^s au-
dire, aut olfacere: at u^o retento discrimine act^is
phys^æ ab intentionali, in cæteris ꝯueniunt intui-
tio, et actio phys^a. Utraq^s n. trāt ad rē ut exis-
tentē, altera repsentans exist^a, dans v^o altera:
utraq^s attingit qdditē ut existentē, altera eam
repsentans, altera faciens existere: utraq^s dis-
criminat trum a cæteris, altera repsentans drīā
ppriam, dans altera: utraq^s trāt imm^te ad suum
trum, altera repsentans imm^te, altera imm^te
faciens: ut g^o cognitio vocat intuitiua, ita oēs actio e qua-

si intuitiua cum hoc discrimine quod cognitio facilius potest
praescindere quam est extrinseca: actio vero physica difficilius quam
intrinseca est. Quod argumentum semper iudicaui esse euidens
neque posse fugi nisi per latebras vocum. Cum igitur essentia
diuina sit a praecoicabilis, quin coincent relationes, ita di-
uinit, et visibilis, quin relationes videantur.

Ad argumentum ex § 12 respondeo cognitionem intuiti- 15
uam, et abstractiuam eiusdem formalitatis sub eadem ratione for-
mali esse oppositas. Ostendi disp. 10 de Aia ad cog-
nitionem intuitiuam duo requiri, alterum ut videatur obiectum ut
existens, alterum ut videatur immediate et non in alio
obiecto prius cognito: ita ego video intuitiue colorem,
et Deum actus liberos creatos, et se ipsum: at vero cognitio
abstractiua huic opposita, id est non tractat ad rem ut exis-
tentem, vel si ad existentem, at non immediate, sed in alio ob-
iecto prius cognito; ita cognoscimus Deum abstractiue,
quia quamuis ut existentem, non tamen per speciem propriam, sed
per creaturas prius cognitas. At vero cognitio intuitiua u-
nius formalitatis recte potest esse abstractiua ab aliis: quia
quamuis immediate tractet ad unam formalitatem ut existentem, pote-
rit non tractari ad aliam, ut patet in unione physica hu-
manitatis ad Verbum. Igitur eadem cognitio est in-
tuitiua, et abstractiua diuersarum formalitatum, ut abs-
tractio scilicet praescissionem unius ab alia; at vero non est intui-
tiua, et abstractiua eiusdem formalitatis ab existentia: utrum
autem una formalitas possit cognosci intuitiue, alia vero
possit clare cognosci abstracta ab existentia, non est huius loci.
Quod affert de cognitione quidditatiua non urget: quidditati-
ua enim cognoscit rem sicuti est adaequate, id est inadaequate: quae
adaequate est comprehensio, quae vero inadaequate non est comprehensio.
Quae sententia communissima est S. Thomae et aliorum. Quod
probo exemplo unionis, quae unit hypostasi Verbi ut
est, non tamen ut est adaequate: adaequate enim non solum est hypostasis,

sed etiam naturam, non tamen illi uniuntur immediate ut est natura, sed tamen ut est formaliter hypostasis. Item natura divina coincidat ut est, non tamen ut est adaequate: est tamen non idem cum tribus personis: nec tamen coincidat formaliter ut est persona, sed tamen praescisse ut natura. Ita videri potest ut est inadaequate, quin videatur ut est adaequate. Differt vero cognitio quidditativa a non quidditativa: quia quidditativa cognoscit ut est aliquid praeter essentiam, quae vero non est quidditativa nullum cognoscit ut est.

16 2a ratio est a simili: praeterea, qui cognoscit animal, et non cognoscit rationale unum praescindit ab alio, quia cognoscens clare obiectum illud esse animal, non cognoscit illud esse rationale: sed potest cognosci clare Deus esse Deus, quin cognoscatur clare esse omnipotens: vel saltem quin cognoscatur esse potens producere Angelum: ergo conceptus omnipotentiae vel potentiae producendi Angelum non cognoscitur, sicut non cognoscitur rationale. Dicunt cognosci quidem omnipotentiam secundum quod dicit formaliter in recto, non vero secundum obliqua connotata. 3a: ego etiam dico cognosci rationale in recto, quamvis non cognoscitur secundum obliqua connotata: propter quod non possum formare hoc iudicium illud obiectum est rationale: ita Beatus aliquando non potest formare hoc iudicium de potentia absoluta Deus absolute potest producere Angelum: quia cum nihil de Angelo cognoscat non potest cognoscere illum esse possibilem. Neque absolute potest cognoscere Deum absolute habere denominationem potentis illum producere: ergo eadem est utrobique ratio.

17 3a ratio est a priori: quia distinctio virtualis potest fundare praedicata illa quasi contradictoria.

Subsectio 2a: mens thomistica.

18 Qui existimant se esse discipulos S. Thomae illum adducunt pro sententia opposita ut agmen ducat contra Scoticos: quia non raro contra Thomistas et S. Thomam aperto, et

impavido marte pugnant: vt non attigerunt mentem S. Thomae: 1um quia S. Thomas neque per somnum cogitavit de distinctione illa fralitatum maxime in Deo. Cum n. Petrus Tarantaseus Dominicanus (deinceps Innocentius 3us appellatus in summo Pontificatu) 1o invexisset in scholas distinctionem illam fralitatum in Deo, accusatus fuit malae doctrinae ab ordine Dominicano apud Ioannem Bercelensem Generalem, qui causam detulit S. Thomae. Mansuetissimus autem Doctor catholicorum minime criminator Tarantaseum defendit explicans eius doctrinam saniori ratione quam verba sonuere, nempe totam illam distinctionem se tenere ex parte illectus, non vero ex parte obiecti: censet n. S. Thomas nullas esse praescissiones obiectivas, sed tantum fralis, quas explicui § 4. Sententiam vero accusatam a toto ordine, et a S. Thoma in meliori sensu explicatam, sequta fuit postea eiusdem ordinis magna pars: quae omnia late probavi disp. 6. Met. sec. 4. Scotus vero probavit postea opinionem Tarantasii, quam ipse vocavit distinctionem ex natura rei: cum autem videret opinionem illam Taranta. male tunc audire, subtilis Doctor minime scrupulosus, voluit in ea tuenda scrupulosus videri. Propterea dixit salvo meliori iudicio, ut dixi eadem disp. 6. Met. sec. 3: ubi ostendi distinctionem hanc scoticam, et illam tarantasianam, et dominicanam sola voce differre. Cum igitur S. Thomas nunquam admisisset eas fralitates obiectivas, non egit de visione essentiae divinae in illa sententia.

Obiicies haec ex 2a 2ae q. 2. ar. 7. Ad 3um dicendum quod summa bonitas Dei secundum modum, quo nunc illigitur per effectus, potest illigi absque trinitate personarum: sed secundum quod illigitur in se ipso, per ut videtur a Beatis non potest illigi sine trinitate personarum: ergo S. Thomas admittit praescissiones obiectivas in via, non vero in patria. Ne-

go ꝛc.: q.ª in via cognoscit Deꝰ ut unus, nõ u.º ut trinꝰ: nõ qd̃ p̃scindam obliuẽ trinitꝰ ab unitᵉ, sed q.ª p̃scindit fr̃alit: ꝫ n. cognitio nr̃a attingit imm.te trinitatẽ, nõ tñ penetrat utrũ illa sit trinitas: Beati autem id penetrant: vnde trinitas negari pot̃ a viatore, nõ ũ a cõphensore. Hæc ẽ mens germana S. Thomæ explicata opusculo quodã satis ex instituto, a me allegato allegatis locis.

20 Esto tñ admisserit S. Thomas p̃scis.es obliuas: ꝯcludet inde ꝓp̃ locũ § superiori allegatũ nõ posse ex sententia thomistica videri de lege cõi naã sine ꝑsonis, aut attributis: at u.º eã nõ posse videri de pot.ª absoluta sine ꝑsonis vnde ꝓbant? Quæst.es n. istas de potentia absoluta raro, aut nunquã tractat S. Tho. Cur igit̃ volunt Scotũ illi eẽ hostẽ cum + ex p.te sit a mic. + in hac

Sectio 3.ª: quid de quæst.e in sent.ª negante præscissiones obiectiuas?

21 Dico 1.º. In sent.ª negante p̃scis.es obliuas (quæ verissima ẽ) Beati nõ cognoscunt, neqꝫ pos̃s etiã diuinitꝰ naã sine attributis, sine relat.ᵇ, sine actib. liberis: deniqꝫ quælibet cognitio trãt. nr̃o ad oĩa quæ ss fr̃aliter in Deo. Hæc cl̃o ẽ certissima, posita opinione explicata § 4: q.ª obtũ, qd̃ ẽ a p.te rei indiuisibile, nõ pot̃ attingi quasi ꝑ p.tes.

22 Dices, quãuis nõ admittant p̃scis.es obliuæ in creatis illas in nr̃o admissum in increatis, ut p.t ex mysterio Trinit.is, et incarnat.is. Rẽo id eẽ controuersiã reuocare ad q.d phylõphicã, quã late tractaui disp. 6. Met. sec. 4: hic autẽ in utraqꝫ sent.ª disserto q.d Theologicã: si admittunt p̃scis.es obliuæ in diuinis, iã

dixi sec. 2ª qd sentiendum de visione Dei: si autem negent illa præscisiones, tamen dico qd sentiendum: cur igitur me compellis in controversiam illam? adi eam disp. 63.

Dico 2º. Beati cognitione creata non possunt non præscindere naturam divinam a multis denominationibus, quæ non sunt distinctæ ex natura rei ab ipsa natura divina, et tamen eam non denominant tamen nostro quam est ipsa natura: præscindunt inquam non obtinere, sed formaliter: quamvis enim eas denominationes attingunt immediate, tamen non possunt penetrare illas esse tales denominationes. Sæpius dixi Deum in ratione omnipotentis, scientis, et amantis nullum dicere transitum ordinem ad creaturas: sed omnia prata divina tamen esse absoluta a creaturis, ut illa omnino permanerent, tametsi omnes creaturæ essent impossibiles: ob quod in disp. de Trinitate dixi Verbum non procedere formaliter ex cognitione possibilium: item disp. superiori ostendi posse cognosci omnipotentiam Dei, quin cognoscatur aliqua creatura in eo, aut in particulari. Hæ denominationes ut denominent pendent a creaturis possibilibus, non tamen ut existant. Dico igitur a Beatis nostro præscindi præscisione formali naturam divinam ab aliquibus denominationibus. Quia creaturæ non possunt formare hunc conceptum. Deus potest producere cognitionem meam, qua ipsum cognosco. Tamen non ostendi nullum actum creatum posse cognoscere se ipsum in particulari, neque Deum formando iudicium de eius omnipotentia respiciente eumdem actum, idem dico de scientia, et voluntate. Unde argumentor, ut hæc cognitio fiat iudicium quod Deus potest producere illam, cognoscere, et amare, opus est ut cognoscat se ipsam: sed se ipsam cognoscere non potest, ergo neque Deum formando illud iudicium. Probo maior ex terminis ipsis: quia qui cognoscit Petrum habere potentiam ad Paulum, id quod iudicat, cognoscit Paulum esse in potentia Petri: neque potest cognosci a Deo posse produci creatum, quin formetur iudicium de creatura possibili. Hoc autem est in ea sententia præscindere naturam ab attributis: quia attributum omnipotentiæ in ratione po-

tentiæ absolute includit hanc denoat.

24 Ratio a priori est impossibilitas ut cognitio creata cognoscat se ipsam in particulari: tum etiam quia ad formandum iudicium illud non solum concurrit Deus ut obiectum, sed etiam concurrunt creatæ, atque effective in ratione obiecti oritur cognitio creata: quia ab obiecto et potentia pariter notitia, id est efficitur vel immediate, vel media specie impressa facta ab ipso obiecto, vel ab alio loco illius: unde Deus in ratione obiecti primarii dat concursum obiectivum pro secundariis: at non repugnat ut aliqua creatura det concursum ad se ipsam cognoscendam cum Deo, quin alia det talem concursum: ergo non repugnat Deum videri cum aliqua creatura, quin videatur cum alia: ergo non repugnat fraterni iudicium de denominatione ad unam creaturam, quin fratre de denominatione ad aliam. Ob quod dixi disp. superiori posse Deum videri quin videatur aliqua creatura: quod est posse prescindi fraliter, sed non obiective.

25 Dico 3. Non potest Deus videri quidditative quin fratre iudicium expressum, et clarum de Trinitate, et omnibus attributis ut non dependent a connotatione creaturarum. Itaque cognoscitur Deus nostro ut trinus, ut omnipotens, idem ut potens creare quidquid non repugnet etc. Ita sentit expresse S. Tho. adductus § 10. Eique concorsentia. Probatur, quia tota entitas Dei concurrit in ratione obiecti in genere causæ efficientis ad qualibet intuitum Dei: omnipotentia enim pro tota entitate Dei prestat concursum illum: ergo non est cur fratre iudicium expressum de unitate Dei potius quam de Trinitate. Lumen habet pro obiecto fraliter totum illud, a quo accipit speciem in ratione obiecti: species item ad totum illud quidditative detrahit, a quo oritur in ratione obiecti. Eam autem oriri a tota entitate Dei, probo: quia hæc sententia non admittit fraliter obiectivas, neque virtualem distinctionem in ordine ad tradendam cognitionem immediate, neque in ordine ad prestandum concursum activum in ratione obiecti: ergo non est cur illectus detrahere

nisi ad iudicium expressum totius entitatis.

Obiicis 1º possessionem conceptus de alt, quin 26
de ronali: ergo et de unitate Dei quin de Trinitate. Nego cons., quia alt et ronale dicunt transitus ordinis ad plures operationes, a quibus accipiuntur diversae species; quia sunt obiecta realiter distincta: unde alt, et ronale non possunt ut talia cognosci, nisi simul cognoscantur diversa connotata: unde iam patet manifesta ratio cur cognitiones sint diversae. Occasio vero quae in divinis recensui, sunt unum indivisibile obiectum cognoscibile sine connotatione ad creaturas in particulari, aut in communi: unde non est diversitas aliqua obiecti, a quo oriantur diversae cognitiones. Quo differt haec cognitio a cognitione Dei ut denominatur connotando creaturas, ut dixi clausula 2ª.

Obiicis 2º colores praescindi cognitione intuitiva a ronem generica, et specifica. Ergo Deus cognitus ortus a sensibus esset belluinus, et minime quidditativus.

Disputatio ultima: caetera percurro.

S. Tho ar. 9 negat Deum videri per similitudinem nempe 1
obiectivam, ut clare patet ex textu. In ar. 2 egit de similitudine tam impressa, ~~quam expressa, ut ibi~~ et obiectiva, ut ibidem ostendi: hoc autem ar. agit de sola obiectiva, abundantiae causam, non necessitatis.

Art. 10 ait simul videri occasiones quae in Verbo videntur, quia uno actu. In scientia Dei prius cognita posset Beatus videre contingentia ab aeterno, ut videntur a Deo sine successione in cognitione. Quae autem de novo cognoscuntur, cognoscuntur per scientiam infusam immediate tractam ad existentias rerum: quae cognitio potest dici revelatio non proprie per loquutionem Dei. Item Deus multa loquitur Beatis, quam loquutionem appellat proprie revelationem, quae intuitive cognoscitur per scientiam infusam, ut dixi

disputans de fide.

3 Ar. 11 dicit duas cloes: 1a non posse Deum ex naa rei videri in uia: hanc docet in corpe: 2a aliqdo exigisse miraculosa eleuatis viatoris ad videndum Deum immte, hanc docet ad 2m. Censet n. cum S. Augus. Mosem, et Paulum in via vidisse essam diuam. Cui sentae refragatur P. Vaz. disp. 99 plurium PP. auctoritate, et pontificia. Xpi eiusque mater Deum viderunt in haeuita: ille perenit, haec intdum. De Paulo, et Mose tu videris apud P. Vaz. Caeteri mortalium eam minime videre in uia. Si qs n. eam vidisset maxime S. Ignatius meus P. in raptu hebdomadario; postquam dicebat sibi videri Trinitas videre. De qua adhuc miles idiota admirandum librum scripsit. S. Benedictus fulgorem vidit, non Deum.

4 Ar. 12 dicit Deum non posse per creatas cognosci qdditatiue, bene tn quoadane.

5 Ar. 13 docet per gram videri Deum melius quam cognoscitur per naam.

Finis

Elenchus de Beatitudine.

Disp. 1ª: Beatitudo quotupliciter accepta. fol. 1.
Disp. 2 de beatitde obtiua. 2
Disp. 3ª: in quo consistat essentialiter beatitas formalis? 3.
Sectio 1ª: qd ego sentiam? ibidem
Subs° 1ª cto 1ª. ibi.
Subs° 2ª: nonnulla aduersantium argumenta. 5.
Subs° 3: argtum de unione hypostatica. ibi.
Sec. 2ª: 2ª cto. 7
Sec. 3: cto 3ª. 7
Sec. 4ª aliæ cloes.
Disp. 4ª qd heat felicitas ex pte gratiæ qd non heat in uia? 10.
Disp. 5 de visione Dei pte beatitudinis. 11.
Sec. 1ª: utrum ea visio sit creata? ibi.
Sec. 2ª: utrum visio creata Dei possit infundi a solo Deo? 14
Sec. 3 qd heat obtum visio beata? 15.
Subs° 1ª: expedit quo in mea doctrina. ibi.
Subs° 2ª: qd in sentia Scotica? 17
Subs° 3ª diluunt argta. 17
Subs° 4ª: quædam difficultas. 20
Sec. 4. utrum visio beata sit impossibilis cum omni pecto? ibi.
Subs° 1ª: visio ex natura rei opponitur omni pecto tam mortali, quam veniali. 21
Subs° 2ª: visio etiam diuinitus est impossibilis cum pecto actuali. 22.
Subs° 3: utrum visio beata diuinitus possit componi cum pecto hituali? 24
Sec. 5ª: utrum beatitudo sit per se æterna? 26
Subs° 1ª: cto 1ª, et 2ª de ipsa visione. ibi.
Subs° 2ª: cto 3ª de beatitde. 29
Sec. 6: cætera de visione
Disp. 6: de amore beatifico. ibi.
Sec. 1ª: ccª Deum solum hemus gaudium. ibi.
Sec. 2ª: qd sit obtum gaudij beatifici? 31

Sec. 3: vtrũ amor Dei patriæ et viæ dinguant̃ spẽ. ibi.
Sec. 4 qd sit frui? 32
Disp. 1 de gloria corporis ibi.
Sec. 1a de 4 dotib. glæ. 33
Disp. 2 de beatitde naali.
Disp. 3 de appetitu ad beatit.

finis

P. Hurtado

1

De Beatitudine.

S. Thomas 1ª 2ª, quæstione 2ª, 3ª, 4ª, et 5ª.

Disputᵇ de visᵉ Dei nᵒ inepte annectunt hæ de Beatitᵈᵉ visio n. Dei aut ē ipsa Beatitudo in pᵗᵉ, aut integre, aut ē illius origo. Nᵒ potero laxis habenis iter facere, sed stractis, ꝓꝑ temporis brebitᵗ.

Disputᵒ 1ª: Beatitudo quotupliciter accepta.

1 Beatitudo, et beatitas ss latinæ voces, asperæ tnᵒ ~~tu~~ Tulio de natura Deorum. Ista (inqt) siue Beatitas, siue Beatitudo dicenda ē: utrumqꝫ satis durum, sed usu molliendæ nobis verba ss. Apud Phylos et Theolo. ꝯ ss nᵒ solꝫ mollita, sed trita, adeoqꝫ frequentia ut nᵒ lauant ex ore.

2 Beatitudo ab Augus. et alijs accipit intᵉdum nᵒ solꝫ ꝑ sceptu qdditatiuo beatitᵈᵉ, sed ꝑ illo cum cæteris eius adiunctis, et effectib, et caᵗᵉ: vnde efluxit adagium Beatitudo ē status oiumᵐ bonorꝫ aggregatᵉ ꝓfectꝫ: status autᵗ plus dicit quoꝫ beatitᵈᵉ essᵃ: ut statꝫ hois plus quoꝫ hō: nempe cætera oia quæ stant circum hoemᵐ. Accipit strictius, et magis ꝓprie, nᵒ ꝑ adiunctorum statu, sed ꝑ sceptu qdditatiuo beatitᵈᵉ: ut hō accipit ꝑ sola humanitᵉ subsistente: ita passim Beatꝫ Augus. stituit fælicitᵗ in sola possesᵉ Dei.

3 Hic sceptꝫ qdditatiuꝫ ē bipartitꝫ: alter ē beatitudo obtiua: id ē obtꝫ ipsum, quod nos beat ut possesum: quod a S. Tho. appellatᵉ res, quæ nos beat: ē autᵗ bonꝫ illud, quo obtento beati sumꝫ: alter sceptꝫ ē beatitudo fralis: quæ fralit ē intrinsᵃ possesio beatitᵈᵉ obtiuæ: exꝫ. intuitio, aut fruitio Dei, aut utraqꝫ. Vocat beatitudo fralis, qᵃ in nobis ē vᵉ fraᵐ, quæ ꝑ intrinsᵗ visᵗ nos reddit fralit videntes, aut fruentes, ac propterea Beatos. Aduer-

& beatitudo obiectiua est beatitudo efficiens et formalis. Efficiens quidem quia omnium aliarum beatitudinum formalis, sicut quia nihil est ignis nisi caloris calefacit omnia: formalis autem, quia ipsa in ratione obiecti nos beat: ob quod obtinendum frequenter vocantur exteriores potentiae intentionales: melius autem vocat obiectum.

Vtrumque supra diuidit in naturalis, et supernaturalis. & Quae diuisio potest accipi de beatitudine formali: cognitio enim et amor Dei bene diuiduntur in naturalis, et supernaturalis. Beatitudo autem obiectiua non est, sic diuidenda. ut genus in species, sed ut nubilum ut aiunt, in actum: Deus enim non est beatitudo obiectiua, quia non est genus ad Deum naturalis et supernaturalis, sed est numen Deus, ut cognoscibilis & est naturalis, et naturalis beatitudo; idem autem ut cognoscibilis, et amabilis intuitiue, et fruitiue est beatitudo obiectiua supernaturalis. Dixi subtus in actu; non quia Deus sit physice subtus actum, sed quia ille cognitus & accidentarium, et physice exterius cognoscit actu naturali, aut supernaturali. Vnde illae diuisio potest fieri cognitionis est in actu: is est explicantur duo effectus eiusdem actus.

Beatitudo formalis potest esse effectiua, et imperfectiua, siue naturalis sit, siue supernaturalis. Imperfectiua est beatitudo huius vitae, quia non videmus Deum: sic Beatitudo naturalis quae consistit in cognitione, et amore Dei, est imperfectiua. Potuit Deus homines elevare ad supernaturalis beatitudinem, qua post obitum donaret contemplatem, et amorem sui: qualem habebunt ab infantibus in baptismate in multorum sensu. Quae beatitudo imperfecta dicitur, quia imperfecte attingit finem ultimum. Sic Physici agnouerunt in vita aliquam beatitudinem existentes in contemplatione Dei, et virtutes exercitatae. Sic imperfecta beatitudo est visio beatae coniecta viatori ad tempus breue: teste n. S. Aug. nulla est beata, nisi certissima, sic de aeternitate boni, qui possidet. Sic dixit S. Aug. tom. 2. lib. Confes. cap. 20. nos in hac vita speramus beatos: sic alibi fide, spe, et charitate. lib. 2. retract. c. 14 diximus beatitudinem effectiuam, et effectissimam: effectiua virtute hominis in hac vita: effectissima autem in sola futura.

6 Tandem beatitas diuidi pot in radicalem, et fralem. Radicalis e gra sanctificans, quae vocat semen gloriae, operatis exercita in gra, ut s digna augmto gra et gloriae, s radix moralis beatitis, quae pp illa donat a Deo. In quo sensu unio hypostatica e multo melius radicalis beatitudo: qa potiori ti iure illi debent oia dona supnaalia. In sentia autem scoticorum visio beata pot dici beatitudo radicalis, qa ex illa nrio seqt fruitio Dei, quae sola apud scotum e fralis beatitudo. Beatitas autem fralis illa erit quae pfl fralit reddit hoem beatum, quoza disp. 3 disqrm.

Disputo 2a de beatitudine obiectiua.

S. Thomas tota quaest 2e

1 Dico 1o: beatitudo nn e sine Deo: id e quantumcumqs qs affluat bonis, si illis nn adcenseat Deus, nn reperies beatitdem obtiuam. S. Aug. locis infinitis id pbat aperte, lib. de vita beata, passim lib. de Ciuitte Dei. Vide tom. 1. lib. 2 de libero arbi. c. 1: huc tendit S. Tho. tota qe 2, ita sensere peritiquiqs Phyli. 1us argtm e, qa beatitudo obtiua e maximum bonum int oia, quorum e capax ille, q beandus e: sed ho, et Angelus beandi, s capaces Dei, quod e maximum int oia bona: go sine Deo nn e beatitudo obtiua. Min. nn eget pbatne. Mai. pr 1us ex Tulio lib. 5 quaes. tuscula. Nm q beatus e (inqt) nn intelligo qd reqrat ut sit beatior: si e n. quod desit, nec beatus qdem e. Haec Tulius. Si autem desit Deus, go deealiqd quo beatior ee possis. 2o pr ex disp. 1. § 2, qa beatitudo e status oium bonorum aggregatione pfectus: quod ex primis prijs Phyliae dixerunt Boetius, et Augus. Et qdem cum oes appetant beatitdem, et in illa una sqiescant, id appetunt quod apphendunt sibi ee optimum: at recta apphensio dictat Deum ee oium optimum. go sine Deo nn e beatitas.

2 3o pr: qa beatitudo va e ultimus finis, in quem dirigunt oes actes humanae, et angelicae; sed ex recta

ronē Dē, ē ultimus finis oīum creaturarū: q° ēx rōne rei
tis nō ē sine Deo ultim⁹ finis. Vnde q° ex dicto Augustiniano
patet q̄ omnes hōes ētes malo appetere in suis
actionib⁹ beatitūd. Nō q° male operantes, ideo operante male
ut beati sint: in quo q̄dem dicto indicat Aug. eos nō errare:
errant autē in mala de beatitūd⁹ apprehensione: q° censent
se creaturis fore beatos, Creatore deserto. At hæc ad beatitūd⁹
referunt oīa quæ gerimus, nō ipsum q° illa ē amanda
ut ipsam, sed ut amanti ipsi.

3° q° beatitudo ē quæ nos facit bonos, et quæ a
amata boni sumus: et quæ p̄fecte p̄cipua hōis pars, nem-
pe aīa: sed Deus nos facit bonos inte oīa ō beat: cui⁹ amor
ē effectiu⁹ voluntatis actus, q̄ p̄cipue tota aīa: q° Dē ī-
petrat fruitē ad beatitūd⁹ ōbitū.

Dico 2°: solus Deus ē beatitudo ōbitua. ℣
Hæc cta 3° quoq⁹ verba docet ap. B. Augus. q° manifestos,
q° aīa videns, et fruens solo Deo, ē beatus. Tum q° Deus
se solo ē beatus; multo q° melius erit tota nra beatitudo:
vbi ētis q° Dē, tenet fruitē, et eminenter oīa bona: ipsum
ē oē bonum increatū. Bona autē creata ita eminenter
in Deo cōtenti oīa eminenter: vbi 3° q° Deus ē bonum
infinitum q̄ est: at pot° infinita sapientia infinitum obiectū
quæ ē vis a priori. Eandem illa ē adæqte nrā beatitudo obitua, quæ ē ultimus finis: solus autē Deus ē
ultimus finis, q°. S. Aug. tom. 2 in Psal. 32, conēs. 2.
de 2ª pte Psal. longe expendit nos nō posse ēe beatos ob-
iecto nobis minus bono.

Vnde deducet⁹ inanimata, et bruta nō
posse ēe felicia. S. Aug. adducitur 6 c aīe Nemo sine sa-
pientia beatus ē: tom. 6, lib. 12 de Civit⁹, c. 1. Ligna, lapides,
et feras nō posse ēe beatas: tom. 4 lib 33 quæst. q° 9,
Al q̄d careat rōne, careat mia, nullis autē at q̄d mia ca-
ret, beatus ēe pot. Prob. a priori, q° hæc nō pot attinge-
re finis ultimum attingendo, qua inferat fruitē Dei. Quia

quęcúś admittamus irrationalia posse uniri hypostatice Deo, 3
illumqś attingere phys[e], nō ille ē tā imperfectus, ut neqś
habeat amicitiam cum Deo; neqś infenat fruitē. Dixīt
autē recte S. Aug. nihil eē beatū nisi frue bono qđ pari-
det. Hac autem neqś fruente Deo, neqś qđ

6 2.° Deinde non n̄ eē beatū fralē qđ actus potē
distincta ab intellectū, et voluntē. Nullū igitur actus sensien-
di, aut appetendi ē de ratione fralis beatitūd. Cuius rationem
eandem reddit Aug. tom. 1. lib. de vita beata ante finem
his ō verbis Cætera autē quęcúś ad Deū beant, nō hent Deū.
Quasi dicat n̄ eē bonum Dei ē beatitudo nisi tale sit ut Deus
beet, id ē attingat. Cum igitur ultimus finis sit nō beatitudo
obiectū, ille tamen actus erit beatitudo fralis q immte at-
tingit Deum ipsum. Unde quęcúś qś suae bonis creatis
nō ē beatus fralē, neqś integre, neqś imptē. Quō vō Deum
tenet mente et voluntē cum qś petuitē, ē adaqtē beatus, quę-
cúś ccā bona creata erumnas patiat. Unde Xps in
cruce fuit qdene beatus beatitē etiāli. At vō status beatitūs
includit in sensuum beatitūs aliquę et carūm erumnā, quę + voluptūs
ad accia sequeū beatitūs etiālis.

7 Colliges inde Deum n̄ posse oculis corporeis vi-
deri immte: qā si nōs videri posset ēt posset ēt brutis: unde
ēt corpus quę brutea possent beari: qā immte Deus attinge-
rent, et fruerent: at S. Aug. addutus 5 q. et 6. testatur ager-
te experientia nōtis n̄ posse beari.

8 His explicatis manet vera q.° 2 S. Thomę: q art.
1. negat beatitūs existere in diuitijs: qā nō expetunt qđ se:
dixit S. Aug. nos nō eē beato re nobis deteriori. Art. 2 ne-
qś in honoribus, q et extrinseci ē, neqś finis ultimus. Nō autē
diues, et honestus qđ eē, misericors, peccatis, tribibus, et aegri-
tudine. Art. 3 neqś in gloria, et fama: qā vō neqś in potes-
tate: qā neqś in bonis corpis: qā cibus hois ē aia, in cui + pars
obiectū versionis ē beatitudo. Art. 6. neqś in delect[e]: qđ de
bono creato ē certū: incertū vō de increato. Art. 7 neqś aia
eē beatitūs obiectū sui. Tandē art. 8 concludit nihil creatū eē

nrã beatitdis obtiuã. Restat ergo ut sit sol, Deus.

Disput. 3a: in quo consistat essentialiter beatitas formalis?

S. Thomas q. 3a.

Quaestio multiplex haec est. Utrum beatitudo adaequate, vel inadaequate sita sit in habitu? An in actu? An in utroque? Quos habitus, aut actus includat?

Permitto nullum posse esse beatum cum peccato mortali vel actuali, aut habituali. Quia beatus caret summa miseria: quia nullus potest simul esse beatus, et miserrimus: est autem peccatum mortale summa miseria inter omnes, quae possunt excogitari. Unde beatitudo formalis includit duos conceptus alterum positiuum a forma, aut formis supernaturalibus; alterum vero priuatiuum, nempe carentiam miseriae: quae carentia est effectus formalis secundarius beatitudinis. Unde visio beata qua parte concludit in felicitate summa est incompossibilis cum peccato mortali ex natura sua: quia cum sit inter actus principua ratio beatitudinis, et primum summae delectationis, habet per effectum formali secundario expellere miseriam: sicut gratia sanctificans, quia constituit amicum Dei, expellit connaturaliter peccatum mortale. Utrum autem de potentia absoluta componi possint peccatum mortale, et visio beata forte disquirendum inferius. Item visio beata expellit omne peccatum veniale ex natura sua: quia illa peccata sunt aliqua actionum miseria.

Sectio 1a. Quid ego sentiam?

Multae sunt opiniones hac in parte: eaque aliqua probanda, improbatis aliis: quod facilius, et commodius percipietur, mea opinione proposita, probata, et propugnata: quam per partes explano.

Subs. 1a: Do 1a.

Dico 1o: in gratia habituali, aut alia forma sanctificante formaliter consistit formaliter inadaequate beatitudo essentialis. Itaque si negatur gra-

tz faciente, et retinente amicum Dei, beatificio negs ꝙd ee, negs élligi: adeo uesi hó sine grá sanctificante inuenire unum Deum, élle qs fruere, nl ee beat. Cqds hanc sent. s. Thomæ, et oés eius discipuli: sed ꝙ S. Bona (nullus in ꝙte sanctit, aut docet interiorés S. Thó.) in 4 dist. 49, ar. 1, qe 1a ad ultimu, et qe 3: Henri. quodli. 3. qe 20; q familiari ibi obscuriê verboz involuerú hæc sensit: quæ verba alig DD. nl bene euoluêre. Ostenit igit Beatds in vise Dei, tes et in ipsius Dei élagu in beatoz substz. Quem élagum ille appellat deificatz: qa unit beatos élabente in illorum substz Deo deificanti ipsoz deitate. Ad hó verbú uolúe Henr. beatos deificari sanctie grái, quæ est participatio diuinit: quæ grá attribuit a Thes. in substa aiæ; et angelorz: dicit 3o deificante tz quez tró grá hitualis, quæ intentionalit unit Deum beatis. S. Bona. iam adductus grz, et uis appellat deiformit, et deificat: Deo gds tz quez tró, ipsú vo tanquz fruí. Ab hac sent. si recentiores nl nulli. Quz iz ꝙbo.

9 Ipz qa beatitudo ꝙ diuncto creat rnabis tz ultimo fine, et huius unio illa: sed hæc diuncto ee nl pot sine grá sanctificante: go hæc ꝙ de ocptu grái beatit. Mai. ꝙr qa nisi qs uniat fini ultimo nl hetur, ad qs ꝙ uiz. tes nisi ille Deus uniat, ꝙ ab illo separat: sed separatio Dei a naa rnabi nl opponit cum beatit: go. Ipr min. qa separatio Dei a naa rnali ꝙ inc maxima eius miseria, Cui n. ee elongat Dei, ꝙ capax ut a Deo diligat amice, tes ꝙ capax sanctit intrinsa et habitt Dei, quis pauor erit miser si careat tz ingenti, et inseparabili bono. Qui aues ille fruie ꝙ in summo cælit gradu. Quod familiari eloquentia oppendit S. Chrys. hom. 69 ad pop. ant. hó verbis. Hoc ouz maximus ꝙ Dpls amator simul, et amatoz here. Si hoc n. in hoiu strongens suspensus od voluptz ꝙ; cu hæc utraqs cca Deus euenerint, quis sermo, quæ mens exprimere poterit huius aiæ beatit. Hæc Chrys. Quibz acutes ꝙbat obtus summa voluptz ee frui Deo amatore, et amato-

Confirmatur: esse amicum et filium Dei est maxima digni- 6
tas creaturae, tum moraliter ut est per se notum, tum physice, quia fit per formam
physicam caeterarum perfectissimam: quae non nisi amicitia Dei sunt illa longe
inferiores. At maximum donum non potest non pertinere ad beatitudinem: ergo.
Probo mi. quia illud nos reddit meliores quam caetera bona, Deo
amabiliores, et coniunctiores; digniores item maiori honore. Item
est obiectum maioris voluptatis, et perfectior assequutio ultimi finis,
radixque physica, aut moralis caeterarum assequutionum Dei: ergo est
principua pars beatitudinis. Consequentia constat ex disp. 2: et ut verum fatear
videtur mihi res per se nota.

Confirmatur 2°: quia sine gratia essemus inquieti, et 7
illam avide expeteremus: ergo non essemus beati. Consequentiam admittunt
AA. oppositi: quae recte probatur ex Tulio disp. 2. § 1. quia si quid
desit quo essemus meliores, aut beatiores: ergo nec beati essemus.
Antecedens probo, quia videremus nobis deesse id quod maxime in nobis
placeret Deo, et quo ei essemus chari. Et quidem satis esset stultus,
qui videns Deum non torqueretur dolore, quod illi non esset charus,
amicus, et filius, cum id coniungi posset, et ex natura rei deberet
cum statu, quem habet. Et quidem non censetur imprudens qui cum posset
inire familiaritatem Principis, graviter dolet illam sibi e manibus
ereptam. Quid autem est quod aiunt prudentem solicitare possit,
nisi operam dare, ut si quod est peccatum detergatur, si deest
amicitia Dei ingratus. Qui videns Deum, si videret in se peccatum non posset non angi, quia esset obiectum displicientiae divinae: ergo vi-
dens in se carentiam gratiae angeretur etiam, quia qui Deum ardenter a-
mant, non solum dolent se displicere Deo, sed etiam se illi non pla-
cere plurimum; et quemadmodum existentia mali mala est, et la-
chrymabilis, ita carentia illius bonitatis quae sola nos constituit sim-
pliciter bonos mala est, et lachrymis digna.

2° probatur: quia ad hoc conditi sumus principue non solum 8
ut Deum videamus fruendum (id non est commodum nostrum): sed principue
ut illi placeamus, ut simus eius filii: ut illum optima ratione as-
sequamur, ut nos in illo simus, et ipse in nobis: haec omnia non
contingunt sine gratia sanctificante. ergo sine illa non est essen-
tia beatitudinis.

Subs° 2.ª ñnulla aduersantiũ argumenta.

9 Lz posset obiici nos vis.e, et fruit.e eẽ Deo unitos: g.et Deꝫ nos: g.a nõ põt unus extremus eẽ unitꝰ alteri quin et es.a alterꝰ sit illi unitꝰ. Lz reõ exemplo ꝓhys.e: dixi dis ꝓ. & ꝓhys. infrãt eẽ unionꝫ subtiuẽ existentꝫ in ꝓa, et attingentes mãꝫ tanquꝫ thꝫ, nõ v.o ut subtꝫ: quo unione unitos si utrusq; extremus, nõ tm̃ ꝓfectꝫ, q.a isto fras.e unitꝰ ut subtꝫ, maã v.o ut tꝫ tm̃: vnte opus e materialiter existente in mãa ut in subto, et attingente thꝫ ut thꝫ. Q.o v.o utrusq; extremus e capax ad exercendam rõnꝫ subti, nõ unit. ꝓfectꝫ q.o unit. istis ut tꝫ: i.o aliq; extremus sit in capax recept.s subtiuꝫ, nõ e op.s ad ꝓfectꝫ unionꝫ ut uniat. more subti, sed satis e ut attingatur ut tꝫ: ut pt in Mysterio incarnat.s. Ita unio ꝓ illectꝫ et volunt.s e in Beatis subtiuẽ, attingunt q; Deꝫ ut thꝫ pure extrinꝫ: cum autẽ Deꝫ sit capax heñdi intrinsece amorem ad creat.a, nõ unit. ꝓfectꝫ nobis, nisi heat amorem quasi subtiuẽ log.e, et mne nr̃a. 2.o reõ omissa q.e ꝓhys.a unionꝫ affectꝫ, et illectualem nõ eẽ nisi recipies in utrusq; extremus: quo visio in amare, et amari. 3.o reõ, creat.s sine grã sanctificante nõ eẽ absolute, sed tm̃ qz unitꝰ Deo ut tate ꝓbabi disputans de Iustificat.e.

10 Obicis 2.o ex P. Valen. Poem̃ videns Deum here plene satiatꝰ aggeritꝫ, negꝫ inquiete quæritum qꝫ. Nego ans: nõ n. ꝓ videret ꝓfectꝫ Deꝫ, q.a videret illum ibi nõ eẽ amicum, lis cum m videret nõ eẽ eius filium: lz q; lateret aliq; quærenitꝫ, q; eẽ 2.a beatit.s donũ teste S. Aug. tom. 3 trac. 107 in Ioan. ad finꝫ. Qua autẽ rone nõ quæreret q; amicitiꝫ Dei ut se tenet ex pte ipsius Dei, lis et ex pte nr̃i. Stultus eẽt illa sacietas, nõ rõnalis: cum Beati maxime quærere debeant voluntꝫ Dei, qua et sanctificõ nr̃a ex Apto. Observe igitur P. Val. tom. 2.

dño ſ. 1. q. 3. punctor. 2 ꝑ, q. videntes Deū ſine inquie-
tū niſi eo fruerēt: q. multō melius niſi ſit ei; amicꝰ.

Obicit 3° ex Aḡ. tom. 1, lib. 4, q. 4 a. 11
4 hāc dicit parū philoſophice q. ſine hitu parum, ꝯ plene
beat: q. ſine hitu ꝑfecto videri Deus, et amari: tamen ad
unitū ꝯt, et frui ꝯ Deo. Sed q. ꝑfectū ad ea actus ꝯ
magis nrīa quā hitus, et tñ ꝑfectū nō ꝓtinet ad beatū.
q.

Pro hac ut eamḡ ſore ferendā, ſi Aḡ. ſtam 12.
ꝯt in hac doctrīa de hitib, quē retractauit pleno ore
lib tom. 2. lib 2. q. 6. num. 44, ꝯ 20, aſſerens nō ꝑ-
ſe actū Deo ſuppleri ſumum luminis. Vnde vel in lu-
mine ꝑmanentē. l. tranſeunte conſtet ēs beatitudo, et
nō in ſolis actib. Conſideret ipſe utrū ſit philoſophicus
in hac q. rectē ꝑ aīs ab ipſo retractatis: ex quo bene
ſequēs dā: ut dicat honeſte cōq. de ſ. Bona, aliſq. ḡb
dd. Proinde ſe ꝓtenēs in Bona. q. ſ. beatitudo ſit ſi-
lumine, et charitē habitali, nō tñ ſine gra ſanctificante: cha-
ritatis igit accepit Bona. ꝑ gra ſanctificante. Sed cōtra
ab re: q. beatitudo nō ſubnīt ꝑ re magis nrīa, ſed ꝑtat
attingendi immē Deum: ꝓtē vō nō ſ illa rā; ſed ſ ſub-
lentē attingens Deus, et ēt q. beat.

Arguit 2°: q. beatitudo ē aſſecutō Dei, q. 2. 13
ſistit in operatē. Sed q. beatitudo in gen vitē ē ul-
timꝰ actꝰ. Vno verbō ſed illa nunc ꝓmittit de bea-
titē de inadēqtē accepta, qua includit virēs, et fruitē, quā
aſſecutā, et actus ultimꝰ; nō tñ de beatitē de adēqtē. Sed
argtō ꝑ baret beatitē ex ſolā fruitē, quā ē actus ultimꝰ.

℣. Salas tom. 1, trac. 2, diſp. 2, num. 22, dicit 14
gra ſanctificantē ex ꝑte ſubstātiā beatitē. Quātus ex Scoto
amicum Dei illū videnē, et fruentē ſore beatiorē, quā nō a-
micus qtūcūq videat, et fruat.

Subs° 3ª: argumentū de unione hypoſtatica.

13 P. Vaz. d. d. 2, n. 13 arguit: Aqua grad. est beatitudo, maxime unio hypostatica: sed haec non est beatitudo Xpi ut est hō: g° gra sanctificans non est beatitudo. Alii placet Suarez Salas trac. 2. d. 9. 2 n. 22, et Aegi. tom. 1. lib. 3, q. 8, ar. 1, n. 38, et 39. Lra autorū Theolo. Dico Bona. est Theologus nullo inferiorz; Henricus v. antiquissimus, et grauissz; negs multz a nobis discedit P. Salas assertus 6 13. Scotus v° multz inclinat in hanc sentiā. S. autem Chryso. adductus 6 c. 13 expressit aperte. S. Aug. lib. de vita beata ratis est a nobis asserens beatitā in eo qd quis a Deo possideat, illz videat, et fruat: uz autē opinio pereleuāt unio hypostatica, illa erit principua pars beatitis in nāa creata unita Deo, et eo principuus illaz.

16 2° moueor q. naa irronalis est capax filiatis, unionis, et non est capax beatitis: g° illa unio non est beatitudo. Deo inter unionem hypostaticam magnus est discrimen: multe n. differunt ipse. Neqs miror alias esse beatas, alias v° non. Unio ad nāz irronalz non est beatitudo, neqs filiatio, radicaliter, non est sanctitas, neqs filiatio, q. non attribuit filiz, neqs lucz: atu° unio hypostatica est beata in nāa illectuali est beatitudo radicalis, sanctitas, et rāo attribuens filium: g° ea potuit esse beatitudo fratis nāe illectualis, quaz ita non sit in irronali. Quāo a priori, q. in aliis nāis unio est valde effectiua, q. est corporea, et in genē multo ignobilior: neqs in illis potest esse primum gaudiū de Deo, qd exigit Aug. ad vitā beatā; in nāa autē illectuali secus ola se ingunt.

17 Dices illa diuersitas est rone terminī, quae unitur. Deo discrimen fratis est in unionis ipsis: q. est ratio distinctiua cuiusqs rei immte sumtae in ea ipsa rei. Igit unio existentis recipiens naz irronalz, loco non est beatitudo fratis, nec radicalis, q. est unio illius nāe: sicut illectus sup naalis dicitur a volitō supnaali qd illectus potest volitō, volitus v° voluntatis fratiter.

18 3° moueor q. unio hypostatica non est immta coniuncta cum nāa dicta fratie, sed uz hypostasis quae virtute

dingue ꝺ naal: sed beatitudo ꝺ nrō ꝺiunctiuꝫ naaliꝫ
ꝺ̄ ſtalē: q̄ unio hypostatica nō ꝺ ſtalē beatitudo; ꝟbo min.
q̄ beatitudo ꝺ ꝺiunctiō imm̄ta cum ultimo fine ſtalē: sed
ultimus finis ſtalē nō ꝺ hypostasi, sed naal: q̄ ꝺiunctiuꝫ
ſtalis hypostasi nō ꝺ beatitudo. ꝟbo mi. q̄ ultimus finis ꝺ
rās ſe creandi, et ꝓpter eiendi quæ in ipsius honorꝫ geruntur.
Vltē si gs intueret ſtalē ꝑsonalitē nō esse beatus: q̄ nec
beatus q̄ unite stali ꝑsonalitī. Dico ab ipsis Ad: admittā hu-
manitē Xpi sanctificari ſtalē naal Diuā, cui magis est
unita quæ quælibet pura creatā ſ gra. Vnde ad argtam
nego mi. q̄ illa unio imm̄ta ad hypostasim ꝺ phyſ̄ me-
diata ad naz: qua unio phyſ̄ mediata ratiō ꝺ ad beatitē,
sicut ratiō ꝺ ſ va ad sanctitē, vnde cui sanctitē humani-
tas amat infinite ꝺ Deo, uno quo unit perfectissimo diuino
amicitiꝫ. Quo ruit totꝫ illius fundamꝫ. Ad 2ſtām negō
nz; q̄ intuitiō imm̄ta solius hypostasis nō trahit aliquem
esse ſtalē imm̄te datꝫ ꝺ naal Diuā, ut ꝫ trahit unio hypo-
statica. Dico tñ ex arglō ꝓbāt unionꝫ hypostaticꝫ nō
esse totꝫ ex̄a beatitū: at nō ed gtꝫ nō ꝓbat. Cuius hyposta-
sis ꝺ quasi pars ultimi finis, q̄ vnde ſtalē ex duabꝫ
ſtalibꝫ subiectiō virtualis, vel ex naal rei in scibiā rem ꝺ.
Etenim ultimus finis nō ꝺ solā Deitas, sed ꝑsonas Diuā: quod
late ꝓbat dō ſ. q. 6 vꝫ 81. 82, et alijꝫ. Vnde ꝺiunctiō ad
hypostasim ſtalē ꝺ talis pars beatitē; quæ facilius soluit to-
tꝫ arglꝫ, et 2ſtāz.

Ad mouens: q̄ felicitas ꝺ accidentaria ut 19
dicūt Scōtē: unio autē hypostatica ꝺ substalē. Dico Scōtē
fuisse imperitꝫ rerꝫ supnaaliꝫ. Ipse ruit attribuit bea-
titē ac naalꝫ accidentanz: q̄ naaaillectualē, si peccato ca-
reat ꝺ obꝫ amicitiā naalis Dei, quꝫ salte in naal inte-
gra ꝑ virtꝫ naalꝫ diligere supꝫ ocā naaliā: vnderā
nō amicitiā naalē nō ꝺ ingue ꝺ substō beanto: ꝟbꝫ nō ꝺ-
tribuit ine ꝓpter beatitē, q̄ ꝺ totius beatitē fundamꝫ; quæ bea-
titas ꝺsistit in ꝺtemplōe, et amore Dei. Beatitas autē su-
pnaalis pura creatā ꝺ ex̄a adeptē accidentaria: q̄ amici-

tia supnaalis n̄ pot̄ iniri nisi p aliqd accidens supnaale fructio ēt, et visio Dei accidentia sunt: beatitas autē nāe intellectualis unitae hypostaticae Deo, ē in pte substātis qualis ē ea unio

20 Tandem arguunt: beatitudo satiat totā nāā intellectualē: sed eā n̄ satiat unio hypostatica, g°. Rō eō ab ipsis censeri totā essē beatitis sitā ee in sola vise Dei, quae fralit n̄ satiat appetitū, qa n̄ ē illius actus: censentqs satis ee eā ee radicē sacietatis: cuius ētē ē radix unio hypostatica. Dico igit eā n̄ ee totā beatitē, sed pte dūtaxat, qua satiat tota pta obe. passiua ad grā.

21 Unde ꝯcludo unionē hypostaticā ee pcipuā pte essalē beatitis aīae Xpi. Hic ē optimus, et maximus ilapsus, quem ꝯstituit Henr. et maior sanctitas, quā ꝯstituit Bona. Quae sentia pr qa creatia ronalis p unionē hypostaticā possidet physice Deum, cum facultē eo fruendi: g° ē eius beatitudo. Rō et Aegi. beatitdē ee posses assequtiuā, quae ꝯsistit in sola intellectē. Rō verba ee sine nucleo. Asseq. n. pinde ē ac tenere quasi fugientē, siue apphendere: unde humanitas Xpi melius assequt, et tenet Deum quā uisio: qa ita illū tenet ut cū illo ꝯstituat unā realit pfonā. Si uo assequtio sumat p sola vise, diuersis verbis petit prium: qa q impugnant vis ee beatitdē, idē dicent de hoc genre assequtis.

22 Ꝯfrat: unioni hypostaticae ꝯueniunt oīa, quae de beatitde prat Aug. eā ee maximū bonū, qd possumus asseq: quosumus immortales, participes boni summi, immunes oī malo: quae oīa a prime quadrant in unionē hypostaticā.

23 Imo, quāuis grā accidentalis n̄ eet pars beatitdis, adhuc id eet unio hypostatica: qa grā hitualis n̄ ē realis possesio summi boni. Secus vo unio hypostatica. Hinc inferes beatitdē obtiuā ee oībus cādē, qa ē idē Deus: fralē vo ee diuersā. Qua pp Xpus duplicit ē beatus: 1° more caeterorū grā hituali, vise, et amore, infinite trō intensis: 2° unione hypostatica: quae ē obtū hitus infusi spei spē distinctia nra.

Secuó 2.ª 2.ª conclusio.

Dico 2.º sine vis.ne intuitiua Dei negᶜ, negᶜ recipi ffte q̃ ḋbitas 2.ª
adæqtæ beatit.ᵈ, se cui, cᵃ ḋ visio Dei, ut corp, et aiaᵈ ḋ de
hoc cᵃ. Hæc cto ḋ 3.ª Scoto, et sectatores: ḋ aues S. Tho. qᵉ
3. ar. 3 et 7, S. Bona. et Henr. quos adduxi 5 q: P. Va-
lentiæ, P. Vaz. P. Salæ, Ægidij, et aliorū.

Oꝫ gBat S. Tho. qᵉ 8. ar. 2, et q: qᵃ Beatitudo 2.ª
ḋ operāo (illige cᵃ Deum) red. nᵈ ḋ operatiō ḋ cui, potᵉ
nisi illecᵗᵘ? qᵒ Beatitudo ḋ operāo illectᵘ cᵃ Deum. Mai. qᵈ
operāo stituit potᵉ in actu, ergᶜ ffcit; ils potᵃ ḋ qᵒ
generᵗ ex Arte 2.º de Cœlo: at res ingfecta nᵈ beata, ne-
qᵉ aliq ḋ Beatᵒ sine suo fine, qᵒ nec potᵃ nisi q operatᵒ.
Min. aues qᵈ ar. q: qᵃ beatitudo ḋ gaviso summi boni, que
in solo illectu stit: gaudium aues ḋ effectu gaveᵗ, et Bea-
titudine.

Scotus nᵈ immemor sui instituti hoc argᵗ S. 2.ª
Tho. demolit, dum S. Thomas gaudium excludit a
Beatit.ᵈᵉ cᵃ. et qꝫ ex colon sentᵃ Theolo. dicendū vel q
gaudium de deo cᵉᵈ pᵗᵉ essᵗ Beatit.ᵈᵉ, qꝫ qᵈ nunc nᵈ tem-
ptᵗ in impugnando ea min. qꝫ ḋ Cate stituit, vel q
cum cᵒᵈ ut dico Theolo. conuenit aues cū S. Tho. in ma-
ioꝝ qꝫ: qua tᵈ explicando ḋ cum Caie. quoad qBatᵈ: qᵈ
nᵈ ait operatᵒ cᵉᵈ finis potᵃ, sᵈ accipiat de fine cuius gra,
siue de re qꝫ qua potᵃ facta ḋ, ait Caie. ex cᵉᵈ falsissimū: ne-
qᵉ sic allegat ḋ ꝺ S. Thomas: cum potius operāo fiat gra po-
tentiæ, uelit melior, et effectior. Accipit aues de fine q ꝺ
plem.to, et quē: expectō n. ut res, qua ffcit potᵃ, et ꝺ plet:
creaē. n. potᵃ nᵈ ut obiect; sed ut operet: id ḋ ut simul sit
cum suo actu, q ad illū refert tanquā ad finē qꝫ fit.
Sine aues difficile excludit cᵃ S. Thomas: qᵃ ꝫ potᵃ sine o-
+immanente operatᵒ+ nit min. effectu qua cā illa: at nᵈ progressiua nᵈ erubē-
atus: qᵃ in sentᵃ S. Tho. toto aiaᵈ ḋ beata fruitᵒ istō vis.ᵉ
aiaᵈ vº sine fruitᵒ minus effectu ḋ qua cā illa: qᵒ nᵈ qua-
uis carᵃ effectᵈ cᵃ Deus stituit beatit.ᵈᵉ. 2.º illectᵘ cū sciaᵈ

ínfusa ẽ magís ẽffectus, quæ sine illa, nec ẽt in sua ínfusa ẽ beatitudo. Tanda ultima operatõ beatorũ ẽ gaudiũ de Deo ad quod excitandũ ínstituit visio beata nr̃ miram quæ lumen adiuãs: et tñ ẽte gaudiũ nr̃ gignit fruitõ ad beatit. g̃ negãs ídeo: sed sicut de motibus beatis in vía, ea motiua alijs in lumine.

2ª Obiicies amor ẽ minus ẽffectus uís. 2ª p̃s: visio ẽ minus ẽffectus lumine; q̃a eius neg̃atiua ratio adæqte alumine ut a causa principali v̄a. Ita tñ nr̃a sequte visio ex lumine quæ amor ex uís: g̃ meritalis attinet beatitudo in lumine quæ in vía. g̃a 2º: ijdicunt beatit. nr̃ adstare in re melíori: alioquin appellarentur ad meritenda in grad sanctificante, et unione hypostatica: sed dicunt adstare in ultima ẽffte assequente Deum: nã gaudium ẽ ultima effectio assequens Deũ: g̃ in illo vita erit beatitudo. Et g̃dem ita ut intellectus attingat Deũ ita et voluntas: ita nr̃a assequtia intentionalis, quæ nihil scante p̃fectã unionẽ cum Deo: unaquæq; n. potentia assequitur suum obiectũ g̃ illud attingit immte ut ẽt in se: cæta vº ut voces.

2ª Hanc doctrinã g̃ralem 6 2ª g̃ hanc naturam discipuli S. Thomæ ex scripturis. P. Valen. disp. 1. q. 3. punc. 3. P. Vaz. disp. 11, c. 3. P. Salas trac. 2. disp. 20, n. 3. Quæ facile explicat Scotus: nec g̃ si accipiamus de beatitudine formali radicali, actus ẽ de illis: sicut Thomistæ explicant rationes testimonia indicantia beatit. adstare in gaudio: veritatem n. ea illigi de beatitudine in effectu, nec in causa: ita rationes indicantia thomistica de beatitudine in radice, nec in causa S. Aug. ẽ clarior ad hanc doctrinam tom. 1. lib. de vita beata, finem occludens in quo sit beatitudo ait: Illa ẽ ígitur plena satietas animi, hæc ẽ beata vita quæ ipse effectus g̃ cognoscere, a quo inducatur in veritatem, quo veritate fruatur, et gaudeat mutatis summo bono. In doctrina Aug. vita beata in tribus: 1º in mente ex summo bono, quæ mens dicit ẽ grad sanctificans, 2º in fruitione, 3º in visione. Et g̃ Bened. 12 in extra.

uganta Benedict. Deus definit alias iustas solutis gargatonij
ganis, statim in celo emigrare Deus videras, et amatu-
ras; addit, his actib. v.e est beatas

Prone p.r: illect. e beat. fralis Dei vis.e: g.o 29
cadis in beatis. et Angel. Sbo s.b, q.a sicut ab illectu intelli-
gente ho. e illigens, ita et beat. ab illectu beato: ma.xi-
me us illect. nec rone. diungat ab alia, voluntas v.o istara-
tione. Sbo ans bis pot.a attingens Deum immte ut est in
se cum facultate fruendi e fralit beata ipsa attingentia:
si illect. vis.e attingit Deus immte ut e in se us facult.e fru-
endi, g.o vis.e e fralis beatus. Min. e sine controversia. Mai:
p.t ex disp. 2 ubi sBaut Deus est ultimus finem, et beatitu-
tem creaturarum, omnes que illas est capaces beatitudinis
que illis possunt attingere immediate: que si Deus non attingunt,
non sunt beate, ut ex Sancto Augustino dixi disp. 2, s 6:
dis g.o pot.a attingens immte Deus ut e in se potens elicere frui-
tionis e beata. Q. argtis vr euidens.

Obicit Scot.: fruitio e actus nobilior vis.e: g.o bea- 30
titas in fruitione consist. Pecio expanti fallo malo est ab: ans
n. g Bat vis. beatidis in p.te aliquere essentiale infruitione, non v.o
totalis.

Sectio 3. Conclusio 3.

Dico 3: amor Dei ort. a vis.e intuitiua ipsius Dei, e par 31
essentialis beatitudis. sicut dixi de vis.e clara. Hac in p.te e in-
gens controversia inte S. Tho. et Thomis. Capreo. et Scotis: S.
Tho. q.e 3. ar. 4 classime excludit actus voluntis a sceptu essentialis
beatitudis: quis sequunt frequ. Thomis. p.te quos et discipulos alios
S. Thomæ. P. Vaz. disp. 14. c. 2 e inter eos efficacissimus
et eximius Agi. actus de gien. e longius ut asserit tom.
1. lib. 4, q.e 2, ex cuius ut probabilis. Est a.a v.o Scotus in solo
amore statuit totam beatitudis essentialis: Bona. in 4 dist. 49. q.e 2 be-
atitudis consistit ex gra, vis.e, et amore: quis in vis.e, et amo-
re sequunt frequ. Theologi nostri oppositam notam aliquam inuerens.
inter hos P. Andreas de Vega in Triden. lib. 5. inser. 6 q.

c. 3 quæ censet cel definitã a Benedicto 12o in extrauag. Benedictꝰ Deus. Cuius Pontificis agre excusãdi exponunt AA. opposita? Vega segues d. B. Valen. disp. 1. q. 3. punc. 4, verum mihi de hac q.: sentia subscribit S. Salas trac. 2. disp. 2, sec. 4 nu. 39, et sic cum pluribus: Agi. q. 11 ex censet probabilem.

32 Caeterũ sentia S. Augus. q. 22 de ciu. Dei cap. 29 ingrat beatit. eis, varius meminit vis, fruit. vt autem per, aut fere rem. Vnde in una operatio vtrã potest attribuenda, Augus. lustrissime q. Nobis posset adduci: at ex ipso stat utrũq; alteri cel de eius beatit.: de vi eius egi q. 2 p: de fruitꝰ ex tom. 1. lib. 10 confes. cap. 22: Quorũ gaudium (inquit) tu ipse es, et ipsa est beata vita gaudere ad te, de te, et propter te: ipsum est, et nil est aliud. Cui testimonium est clarissimum. Vbi cap. 23 agens de gaudio ait. Hanc vitã beatã omnes volunt: hanc vitã, quæ sola beata est. lib. de vita beata ad finem ait. Quisquis igitur ad summum illud pervenit venerit, beatus est: hoc est animus Deum habere: id est frui. Tomo 5, lib. 2 de Ciui. c. 9 Nemo beatus est qui ea quæ amat non fruitur.

33 Dices Augus. non agere de sempiternali beatit., sed de ea, quæ temporali + quod dixit
re adipiscãtur beati non ecclesiæ de illis, sempiternã, sed de illius cad. Quid autem est gaudere de te, et propter te ipsum est beatos vita beata, et non altera. Vbi Quæ alia fuerit, id est frui. In hac diuersorum & nullam opinionem calcar est S. Aug.

34 Pro: voluntas est in se formaliter beata amore Dei tanquam ex suis: quod his est formaliter beata amore Dei. 2a pro ex 2 3, ubi ego de illectu tribuente nisi suas denoat. Ad pbo: quæ voluntas illo amore attingit Deus ut est in se immediate ex facultate fruendi: sed dis potia attingens Deus ut est in se immediate ex facultate fruendi, est felix: ut ex Aug. stat disp. 2. § 6: quæ argumentatio tam euidens est quam quæ de illectu proposita est 3 2. Ergo voluptas, et delectatio summa de Deo plenius, perfectaq; beatis.

35 2a hanc clem. multa ogerunt, quæ ex non tam impugnant quam probant vis Dei posse ad beatit., quod ego

admissi. § 2. q. 1. Tho. q. 3. ar. 4. q. bat amor nr ee de ea
felicit, sed effr. Quia beatitudo nrsta in assequte; et qa
ee ultimi finis: sed hæc qaseio, et assequtio e q. nrs illectus
et nr q. voluntas: q. beatitudo e in nro illectu. Br min
qa in voluntate desideriu, amor nrtt, et gaudium. Nul-
lo exhis actib e qaseio, et assequtio obtd, q. in voluntate
nr e assequtio obtd. De desiderio res e clara, qa fert in rs
ut absentes, siue nr existentes quæ aut nr existunt nr qui-
dem: de amore nrtio nr e minus clara; qa fert in rem
sm te, sctr nr secundu q. dictabitur: sm quo p. esse nihil era-
tis qaridee, qa abstrahit ab exista. Superest q. gaudiu, q.
fert ad rs ut existentes, et ut gnes: sed gaudium nr e qa-
seio rei ut existentis. Quia potius e effts qaseis. Ideo n.
gaudemus de re, qa illa qaridem, q. qrior e qaseio boni
qua gaudium de illo. Vrat amatus nr qaridet pecunia nr
gaudium: qaseio n. e manuum apphensio, ex qua
apphens undica orit gaudium. Qaseio n. apphenditur
q. aliq in re ipsa apphendendi facultas uendi re pleni-
tis dcis iniuriq alteriis: q. q. rs gaudium affert qaridenti
huic manu apphensi rei dni Dei, ex qua segt gau-
dium. Qua argumentat S. Thoma plurimus tractt.

Cui rnio 1m ex cods Beati Tho. q. 1. ar. 2. ad 36
ubi exponit aut voluntas actib suis tra in Deum tendere ut
illa assequat hoc verbis: nq hoc, et ex alia rationale creatura
sequitur ultimus finis cognoscendo, et amando Deu. Obq
nego min. Pro a prioni e qa hæc sequtio, et qaseio nr
q. nisi attingentia Dei immtm, et ut e in se ex faultate fruen-
di: voluntas n. desiderio tegit obtum absens, ut illud assequa-
tur quo admodu nq gressib segimur fugientes: obq dixit Augus.
voluntas suis actib moueri quasi pedib; in quo actus e illectus
sequenti cognitione alterationis obtis ut absentis: q. do vo obtis e existen-
tis, et gnis, voluntas q. gaudium in illo quietis q. exspe-
tatio qaridet q. illi inungit immtm: qua e assequtio rei
qua sequebat: sicut cognitio intuitiua. Ad qbat min. rndr
quodlibet amatus est qaseis, sed illud q. fr gaudiu: q. e de

obtō ut ſ̄ſenti: utrum actus hoc gaudiū, et amor strictē cā Deū 10
sine distinctō actū dicā, fauentē Doctō dīs ſ. 6. Ad rōnēs ſ̄bantes gaudium nō cēdere gaudiō, rēdō in hoc̄ bonas cēdere q̄ Dei alterius ſ̄ illectūs, ſ̄ voluntās alterius: unus pareret ē effectus alterius, q̄ amor ē effectus illectī: gaudemus igit̄ de Deo q̄a gaudet in ſ̄adāgte, nō vō q̄a adāgte gaudium n. de adāgte pares obtō ſ̄ ipsū elicit̄ ēs in beatis ſ̄ huiūs ſpēi: in hoc nō ē maior difficultas quā gd unus actus imm̄te cā Deū ſequat̄ ex alio. Ad 2rās rēdō ex implīs ced̄ a nobīs: pareret n. pecuniarum nō facit beatū suo more: q̄a hēt aliqd ſ̄hysicū ſ̄ bonū extrinsecū et aliqd morale, quā nō beant: beatitudo igit̄ amari ſ̄ gaudium de pecuniīs, ut ipsis ut cognitis intuitiua de illis: eadēs igit̄ rōnē nō erit beatitudo cā Deū ſine gaudiō.

2.o r̄ ad 2rgtū ſ. Tho. in ſ. 33 distinctō maiori: in pares ultimi finis beatitudo cōſistit in adāgte ad 30
mai. adāgte negō mai. cōſistit n. in pare, et fruitē: negō alius ſ̄bant rōnēs thomisticæ: gaudium autē illud ē effectus possēs, nō tō tabius beatitū ſicut fruī māālis ē effectus materiæ, nō vō tabius ſpūs: ne igit̄ vocib⁹ hæream, beatitudo cōſistit in unionē ſ̄ fruitō nāæ rōnālis ad Deū: quæ unio ē quadruplex, 1a ſ̄ unionē hypostaticā, quæ ē ſ̄ frūō nāæ rōnālis unitā ſ̄sonā diuæ, quæ nō ē de essentiā beatitūdīs ut sic, sed ſ̄fectissima: 2a ē ſ̄ grāē sanctificantem, quā unit̄ subōt rōnālis ſ̄ amicitiā, et filiatē: 3a ē ſ̄ visiōnis beatā. 4a ſ̄ amorē

Hinc impugnat̄ multōs doctōs, quī docet B. 31
Vāz. dīs ſ. 10, c. 2, beatitūdīnē nō posse cōsistere nisi in una operatiōne, q̄a ingunt, una sola ē attingibilis, et pareret Dei. Ex n. dicendi beatitūdīnē cōsistere in pluribus, q̄a plures ē parentes Dei: et quamuis nō sit nisi una, ſ̄ tō plures unionēs imm̄tās cū Deo ut ē in se: q̄a ē beatitudo obiectī sit una; ſ̄ tō plures m̄dī illā attingendi imm̄te.

Sectiō 5ta: aliæ conclusiones

Dico 9. gaudium vtq; habitud spei de Deo fruente patrio per
grã viæ, et amorq; et par gaudium beatitudinis fruentis.
Ita tenet S. Bona. in 3q, dist. 33, q. 9. Primo obiectum
fruitionis spei sistari ex Deo ut nobis veniente, et vitæ beatæ
fruitione Dei, et gra sanctificante tq quæ remouet fruitionem quæ
Deus exercet illiq; venienti in actu suo. 2° autq spei et amoris
circa hæc obta considerata immediate: 3° autq et desiderij visionis,
et alterius unionis, quæ considerantur ut nondum existentes:
gd 4° et 5° ria nd et desiderium de Deo q nondum potest fruitio
di ab existente. 6° autus et gaudium earq unionis, ortus ex
scia infusa; quæ illa videnti intuitive, et gloriatiue. Hoc
gaudium dicitur tinere ad ultimã felicitatis. Ostenda n. dist 9. q
2 p° nd est beatitudo gloriatiua sine securitate de eius æter-
nitate, id est sine gaudio de eius æternitate: quod gaudium orit,
tq ex intuitiua visione, tq ex cognitione decreti Dei
de illius æternitate. Ita illud gaudium tur immediate ad
Deum, et est separabile in patria, imo nisi in illa est
nd potest: quo differt a fide, qua fruitio imperfecta euacuat:
qua ex Aug. et Tho. est de ratione beatitudinis imperfecta, qua-
lis hic in via, nd tota fruitiua; et quæ absolute felicitas est.

Dico 5° lumen gloriæ, negq habitus cha-
ritatis nd is de ratione totalis beatitudinis. Ita frequenter Alt.
Quia habitus ut dinguitur a sanctificante, nd is unitus fruitio,
sed virtualis, et effectiua eius Deo. Gra sanctificante
unimur fruitive Deo, qa est illa sua fruitiua amicitia, et filia-
tio: quæ vocari potest unio quasi substantialis: qa gra est more
naturæ in ordine supernaturali: potentiæ autem vitales nd uniuntur
fruitive obto nisi cognitiue, et amore: negq esset cur non solici-
taret illarum habitus caritatis: qa heremus a illa unione immedi-
ate Deo. S. Bona. qd beatitudo actualis principaliter in habitu cha-
ritatis, charitas accepta a gra sanctificante, quas vix nd
distinxisse. Ita tenet hic charitas potest totaliter implere
substantialem beatitudinem.

Dis p° 4ta: qd heat felicitas exp gra quod nd heat in via.

1 Grad patriæ dr summatæ · l'z q^a ẽz het oẽi grad, ita 11
ut nullꝰ ei ht adiciẽnꝫ. Obiicies etz in purgante ig-
ne eẽ grẽz summatz, q^a nõ adiicit nouꝫ grad. Ita
arstt Ł. Suar. as alijꝫ multꝫ. Ego v^o as illꝫ minime:
q^a as uis^c beatæ donabit Dꝰ, pluriꝫ grad grã gl
illæ, as qꝫ e uiuꝫ exercit iustꝫ: in purgatorio autem
soli retinent illi, quos in uia habuit iustꝫ. Intantũ
donat Dꝰ pauciores grad, quã adultꝫ: q^a singulꝫ gra-
dib, digne debitꝫ donat gluꝛ nõ debito: pmiat n. ul-
tra digniꝫ. Tota autꝫ illa grad adultꝫ ẽ corona: q^a
tota dat dependere a victoria: gradus qdꝫ debitꝫ ut pmiꝫ
digniꝫ; indebitꝫ v^o dependere ab opere ut a conditꝰ: q^a
si nõ ẽt opus, nõ daret pmiꝫ digniꝫ: sine digno v^o nõ da-
ret ultra digniꝫ. Hæc autꝫ ẽ illa mensura bona coa-
gitata, et superfluens, qua late gbaui volumine v, disp.
1090. Ẽ igit grad summatæ ut adiiciꝫ summatꝫ,
cui ultimus fastigium ẽ impositꝫ. Ita Dꝰ Ps. haustꝫ ulti-
mo dolore, inclamauit summatꝫ ẽ. Hic ẽ illaqꝫ, Henr.
quo dixit Deus illabi in subst^a, pot^a gl beatoꝛ. Auget
n. ad admirat^e grã in subst^a aĩ, lumen, et vis^s in
intell^e, in volunt^e charit^e, hitꝫ, et actꝫ.

2 2° grad ẽ summatæ ipsa vis^c Dei: tunc 2
n. summe q^do attingit ultimũ effectũ, as quo erãt æterna.
Propterea dr Dꝰ dare grã p grad: id ẽ vis^s, et amoꝛ
gl grad fituali, et bona operẽ gratioꝛ. Hæc summatio ẽ gra
fituali^e denodo extrinsec^a: hæ autẽ, cui ina^e grad, ex in-
trinsec^a: quales sũ cognitio, et amor cognoscentis, et amantis.
Vegs opus ẽ in his plus temp^s absumere. Vtruꝫ autꝫ bea-
ti appetant unionẽ hypostaticã, intensioꝛẽ grã, auctio-
nẽ, dica disp. 9 § 4 2, et 4 9.

Dispute^s de visione Dei parte beatitatis

Sec. 1^a: vtruꝫ ea visio sit creata?

Andreas Osiander omniaūt nos eē fratres bonos, et sapi- 2
entes bonitē, et sapientia increata Dei: quia dm humani-
tas Xpi eē fratres subsistens psonalitē in creato Verbi. Quæ
sent[a] quod attinet ad sanctit[em], et iust[am] damnata eē Trident[i]
ns. 6. c. 6. Quod attinet ad uis[am] beatā damnata eē quotiēs Sc-
ryptura, aut Ecclesia meminit inæqualit[is] gloriæ essālis.
Dico igit[ur] 1° de facto nulla creat[a] eē fratres beata p uis[am] in-
creatā Dei, sed p creatā. 1[us] g[a] nulla creatura de facto com-
prehendit Deū: at comprehenderet, g[a] illā cognosceret p vis[am] in-
creatā comprehensiuā. 2° g[a] dēs beati essent æquales in præmio
essāli, quod eē hæreticum: essent p æqualitē sanctō, g[a] sanc-
tas, visio, et fruitio eēt eaīs num° in dib: 3° g[a] Xpus
excruit altus creatos illectus, et volunt[is]: g° et cæter[i]
Sanctis cognitio Div[a] fuisset incarnata fratris, et immt[is]:
et dēs beatus eēt re ipsa Deus.

Obicit nl seq dēs eē æqualit[er] beatos, aut 2
iustos: g[a] p id eaīs dib, sanctitas, et visio: at nl unitas
eorū m[o]; g[a] uni unico fratris ut cognitio de solo Deo, alij
ut de Deo, et his creat[is]. Resp. ex unione eē impossibi-
lis, g[a] nl eē virtus distinctiua in sanctit[e] increata absoluta,
ut quasi p p[ter] gratiæ coīcari: quo differt illa unio ab u-
nione hypostatica: g[a] inter hypostasim et nāz eē virtus dis-
tinctiua. Unde Verbū potuit attingi immed[iate] fratris ut hypo-
stasis, quia ut nāz: p in distincti inter nāz et suppositū
eē eaīs distinctio: at humanitas Xpi accepit p unionē
tantā sanctit[em], q[ta] poss p hypostatica unione coīcari: nec pōt di-
vinitus eē alia unio hypost[a] Verbi ad humanit[em], qua
humanitas sit magis, aut minus sancta: negs effectiue,
aut īmperfectiue subsistens: g[a] in ipso Verbo in ratione sanc-
tificandi, aut psonandi nl eē ea distinctiua virtus: g° negs
in sanct[e] absolutas. Ads dixerim de cognit[e]. quæ nl habet
virtus dist[a] in re ipsa ut eē cognitio de Deo, et de creaturis.
Denūat[e] aut, quæ cognitæ creat[æ] sueniunt eidē co-
ceptui virtute indivisibili?

Dico 2°. Nec divinitus possum, illigere cog- 3

nite increata Dei, nec eius amore diligere. Hac cto ꝺ 12.
ꝑcedente minus certa: at tz cõis ut sit fere viz, si abuno
aut altero vetusto discedas, et recentiore aliquo. Ꝟbi arbet
qa illectus creatꝰ illigit ꝑ actꝰ ꝑramentalꝰ saltꝫ in ꝑticꝫ
q nꝺ pot illigere ꝑ cognitꝰ increatꝰ, qa illa nꝺ ꝺ actꝰ.
Nꝺ urget qa humanitas trae subsistª modali, aut quæ ꝺ
vc frae? sed subsistª Verbi nec ꝺ mꝺ, nec v. frae: q ꝑ illo
nꝺ subsistat humanitas Xpi. En ꝺ hæreticum extra
tui argti. Ꝓbaõ ꝺ qa illectio creata nꝺ referit ꝓlatiꝫ si-
ne actu ꝑramentali, ut nec subsistª creata sine susceptõ,
aut frae: at illectio increata ꝺ unª actu ꝑramentali, ut sub-
sistª increata sine rone mꝺi, aut frae: q illectus creatus
illigit ꝑ cognitꝰ increatꝰ illi unitꝰ, ut humanitas sub-
sistit hypostasi increata, qa illigens nihil ꝺ nisi illectꝰ
unitꝰ illecti; sicut subsistens ꝺ naã unita subsistª. l. sub-
sistª. vel subsistª unita naæ.

2 2º ꝓbari arbet qa Deus est ꝓhensibilis a creatu-
ra: q. Oppõ ans ꝓhensibilis ꝓhensa creata nego
ans; increata ꝺ. Hoc autꝫ nullꝰ ꝺ absurdꝰ. Quia PP. Scho-
lastici, et singi tm ostendunt nullꝰ cognitꝰ creatꝰ ee Dei
ꝓhensꝰ, qa nulla Deo æquat, vel in ꝓfectª entitatiua
vel in gradu exacto in ꝓhensª; vel intentionaliter in compri-
mendo obto adæqto ꝑ diuersitª opinionꝫ, quas recensui disputa-
tans de visª Dei: at cognitio increata ꝺ æqualis ipsi Deo alio
modo; imo ꝺ ipse Deꝰ, obquod quod Deꝰ ea ꝓhendat nꝺ ꝺ
creatª laus, sed ipsius Dei: sicut nulli hõ ꝺ filꝰ, naalis Dei,
id ꝺ filiatª creata: increata autꝫ Xpus hõ ꝺ filꝰ, naatus
Dei; qa ea ꝺ commendatio subsistª increata: nꝺ vo creati suppo-
siti.

9 Pr cto ex susceptõ actus vitalis ut sic, q ꝺ im-
manens ꝓparatª ei, quod reddit viuens. Vnde viuens ut sic
in actu 1º ꝺ quod pot se in obtꝫ intentionalitr, aut phys. mo-
uere: viuens autꝫ in actu 2º ꝺ quod se ab intrinº mouet
physᵉ, aut intentionalitr in obtꝫ. Vnde vita in actu 2º
ꝺ motus physꝰ, aut intentionalis ab intrinº in obiectum.

sed cognitio increata n̄ ē motus intentionalis, aut phys. in obtū intrins., siue ab intrins.° pot.ᵃ creat.ᵃ: g.° pot.ᵃ creata n̄ pot. in actu 2.° uiuere p illect.ᵉ increatū. Mai. pbata ē a me disp. 3 et 6 de Aia. Vita .n. illect., et volunt.ᵉ ē quæ pot. in se pducere amorē, et cognit.ᵉ, q actus ex naā sua petunt oriri ab illectu et volunt.ᵉ; ita ut tū sit ɔ.ᵃ illi, nāq pduci nisi ab illectu et volunt.ᵉ, et in illis, quā ɔ.ᵃ nāq actus pduci nisi hærens subto.

Confrat. eadē actio immanens pstat diuersos 6
frales effts diuersis prijs. aqq fit. Nra illectio ē transiens ɔparat.ᵉ Dei: sensio v.° corporea ē in corpore imm.te, aut in quantit.ᵉ, fit qs ab spē impssa, et trū attingit intrins.ᵉ, ut ē actio pramentalis; et tn̄ sol. illectus, aut sol. sensus cognoscit p illā: q.ᵃ illi soli eā attingunt m.do vitali. Nec constituentes actū vitalē in sola qualit.ᵉ volunt maā, aut quantitatē sentire: g.° ꝫ cognitio increata in se sit actus purissimus illigendi, ꝫ uniat nro illectui, hic n̄ illiget p illā, magis quā quantitas pcipit sens.ᵉ, aut lapis pciperet. Quia hic effts frals illigens plus dicit quā illectū unitū illect.ⁱ: dicit .n. illectū unitū illect.ⁱ petentis ee ab illo, siue ab intrins.° ɔparat.ᵉ illi. Quia ē effts frals immanens; vndeq.do fra n̄ ē immanens illectui, n̄ dat illi effts frals immanentiæ, et ɔseq.ᵗ nec illigentis.

Vnde deduces hoem n̄ illecturū p cog- 7
nit.ᵉ angelicā illi unitā. Quia illa n̄ pot. mihi tribuere frals effts imm.tiæ, q.ᵃ imm.tia ē pratū relatiuum ad subtū a quo petit et pduci, et recipi: cū v.° cognitio angelica mihi sit transiens, n̄ pot. mihi cōicare effts frals immanentē: ē g.° actus 2.°, q effts frals illigendi n̄ tribuit nisi actui 1.° actiuo, et passiuo. Ita cognitio humana unita Angelo eū n̄ redderet illigentē. Cognitio Dei ē immanens, n̄ qd eā rone nra scipiat oriri, et recipi in Deo, sed q.ᵃ ē illi intrins.ᵃ a se, et n̄ ab alio, nræ autē cognit.ᵉˢ ss intrins.ᵃ, q.ᵃ petunt a nobis fieri, et recipi.

Quo deus cognitus nobis unionem et tribuere
c frales essendi cognoscendi; docuerunt illi Therio. parisienses, et
et Grego. De Arimi. in 2, dist 1. q.e 2. Ascribit Vgoni,
Victorino, et Ioan. D. qui referunt antiq, et recentes.
Mitto multa illorum argta inertia quidem et flaccida, quæ lon-
ge refert, ac refellit P. Valen. disp. q.e 3. punct 1. P. Sa-
les trac 2, disp. 2, sec. 1. P. Vaz. disp. 1, P. Suarez,
tom 1 in 3 pte disp. 19 sec. 2: gli 2e aute A. qui tom.
1. lib. 4 q.e 1. ar. 2. Sic argumentor 1°: illigere nihil
e quæ illectus unitus illegit: sed Beatus unitus cognit diuæ e
illectus unitus illect: g.a e illigens. Nim. hic ponit distin-
guitur. Mai. pr tus ex scripturis ipsis, q.a illigens q.s addit
pte illectus et illectrans, ut albus pte subtus, et albedinem. Sta
q.a pus frui unitus subto illi tribuit suum frales esse, q nihil
e nisi ipsa unitas: sed frales esse cognitus e illigens,
g.a unitas subto illius reddit illigens.

Pro 2 dinguendo maiorem: illigens nihil e
2 pte cognitus et illectus, a quo petit immanens oriri, ne-
do mai. a quo nl petit nego mai. q.a illi nl coarctat frales
esse immanens q.a hic nl e absolutus, sed relativus, cadit n.
actus e transiens, et immanens separata diuersis. Quæ
subto, cui e immanens, nl tribuit frales esse transeuntes:
negs immanentes illi separate cui, nl e immanens. Ad
2m negatur reo illigens nihil includere pte illectus, et illectus
illi immanentis, nl v° transeuntis: albus autem nl e quidem
qs subtus, sed corpus deliniatus albedine: esto tnd sit, vtabit
de hoc exemplo ad 2um argtum recentiorum huius. Ad 2m negatur
mai. reo effectus frales absolute existentes in solas frui ut
nl e rpsivus, docuerit, g.o unite: sta q.a haberet unitus illectus
Dei, haberet esse frales in illa existens, id e deificatum
cognite Dei. l. habens illectus Dei, vt lapis habens cognitus ha-
beret hanc cognitus habens, sine affectus cognite, ut quantitas,
vel maa 1.a ea habent nunc. At esse frales rpsivum com-
municante nisi illis, ad quos e rpsus. Ex igitur ea cognoscens,
sit effectus frales rpsivus ad gnum immanens illis cognitis

n̄ pōt cognitō reddere cognoscentē nisi ꝑparatē illi, ut in-
manens. vt nunc cernit ꝑparatē caāz naāliz. Vnde si-
ut ex subtō img ꝑfectionato et fra n̄ resultat frālis effectus
ffgri illi, frē, ut ex gra et lapide n̄ resultat lux, aut
grat Dei, ita nec ex cognitē aliena et illectu resultat in-
telligens, q̄a ñ subtz extra img ꝑfectionata.

2° argtor subsist^a increata potuit huma- 10
nitē reddere subsistentē: g̃ et illectō increata illectz creā-
tz illigentē. Nego ꝟb: q̄a subsistens ē effectus frālis absolut,
n̄ respiciens nisi naz; ꝑsona aute respicit naz illectualē,
ideo subsist^a aliena naē pōt ex reddere subsistentē, ad quod
n̄ exigit aliqs ꝑsonalis m̄ agendi, aut patiendi. Si in sub-
sist^a cōcret aliunde, siue oriat a naā, erit subsistens, ut
ē albz subtz quod in se efficit albedo, aut accēpit ab alio.

Rogas utrz Petrus possit illigere ꝑ in- 11
tellectū Ioannis? Reo posse ꝑ illectō in sola qualite
sistat. Ex frālis effectus qualitē in illectu reperta pōt
utriqz cōcari. Cuius illa qualitas n̄ ē m̄, sed res ab-
soluta, quia ex naā sua potē illectō humanz: ex aute
oriri ab hoc pōt, quia ab illo, oriē ex sola volunt^e Dei
detrante indūtā effectum: imo quando indūtio cessat
ab extrinsecō circumstē ponet Deus qualitē mei illectus
in tuo subiecto, et reddere illigentē: q̄a ex suo acqui-
tu essāli utriqz respicit indifferenē, et quando hic, et
nunc me petat potius quam te: at inde potuit accidere
ri, ut indūtum in 1ª sua ꝑfectē petit hac circum-
stantiā, qā amolantē, ita ex alijs effecerat. Modo
n̄ pōt Deus ita hinc illuc traicere ab illo, reliquum,
q̄a ñ adhuc certū ꝑijs.

Hinc ēt deduces nos et Angelos po- 12
se cognoscere ꝑ eadem ēt qualitē supnaāles regulas in
actū, vitalē supnaālē, q̄a illa qualitē petunt in-
tellectus, et voluntē creatus, n̄ v° detrahē humanus,
quia angelicus.

13 In mea sent.ª hæc q.ª est inutilis: ego n. in p.te affirmo
ex.z Illect.ã in actu vitali pramentali, quæ a solo
Deo q.uis n. fit; nec sine illa est Illectio creata: q.ª nul-
la.ª Illectio creata fieri a solo Deo; quæ de re egi
d.sp. 6. de Aiã sec.3. Ibi est in sent.ª utriusque Illect.ã
in actu, et qualite, sed n. dinguente act.ã a qualite, cum
n. qualitas, q.ª ipse detractet pendet a fact.ª vitali, cuius
est actus, n. fit a solo Deo q.uis. Est autem q.ª in sent.ª
utriusque totus Illect.ª ex.z in tota qualite.

14 Dico 1.º. Illa qualitas diuinitus fit q.uis a solo
Deo: ita sentiunt Nomi. ses, et gs color a.s ut DD. affirmo,
q.ª illa qualitas n. pendet essentialiter ab Illectu sicut ne-
cessarium a subto: sed quæ n. pendent essentialiter ab aliquo
prio detracto et parto, fieri illo n. durante q.uis. Ut
fit in accib.s eucharisticis: q.ª illa qualitas fit diuini-
tus a solo Deo q.uis. Ibi Dico de qualite in amore reflex.
tam: amor n. ut inclusive voluntarius illius qualit.is n.
est actus essentialiter ad prium interius, sed agit de: seclus v.º actus
pramentalis tractat vitaliter ad ea qualit.s, quæ actus essentialiter
pendet a prio interius ut cognoscente actu singulari. Un-
de illo amor potuit diuinitus uniri voluntati, illa gs red-
det amantis: q.ª unio n. pendet a cognite, et efficit ut,
trad.ª unitas tribuat nunc tralis effectus subto. Ut n. unio
alicuius.ã est cadens, et facit ut albedo reddat albu, sine al-
bedo crescat, sine educat e subto: ita et illa unio amoris.
Quod si censent absurdum fore aliqd diuinitus amarigno
cognoscat; utriusque actus vitalis in actu talis particularis,
quo hæc vitans absurdum.

15 Dico 2.º. Illa qualitas fducta a solo Deo, et
unita suo Illectui, quæ illa instat essentialiter, ut realem finem
immanens, illum reddet illigentis, et beatus: ita censent
Nomi.; et dd. fere q. actus vitalis utriusque in qualite sta dis-
tincta ab actu pramentali. Pr. Ut reflexive tota ex.a illigentia

creati: illectus, et eius connaalis actus 2us, et unio utriusque: ergo
n. haec non sit vitalis; non obe: quia unio tm requirit ut pars in-
telligentis, non ut pars illectionis: illigens autem est, siue unio
sit vitalis, siue non: quia utroque modo coniungit totam essentiam illectionis
illectui apto per illam illigere. Item producta qualitate a solo Deo
poterit unio produci vitaliter ab illectu creato. At existente tota
essentia illigentis, cur non erit illigens? Quod nihil est praeter illa. Po-
ne corpus, animam et unionem; an non erit humanitas? Sed illigens
nihil est quam illectus, illectio, et unio: ergo illis existentibus, exis-
tit illigere.

P. Vas quaeq. vult illigere esse attendere; 16
sed attendere includit actus vitales praementales: ergo illigere non
est sine actu vitali praementali. Bonum argumentum ad meam sen-
tentiam: quia si idem sunt illigere, et attendere* constituitur essentialiter ac-
tione vitali praementali: ergo illigere constituitur illa actu. Unde
vel attendere non est nisi actio grammaticalis: l. illigere non
est attendere: nec recurrendum hic ad connotata: quia sicut hu-
manitas est existente corpore, animo, et unione sine aliis connota-
tis: ita illigere est, existentibus illectu, eius illectione, et utrius-
que unione: quia illa connotata sunt in effectibus pendentibus ab ex-
trinsecus positione tri: non vero in praedicatis per unionem physicam. Unde
albedo unita subiecto apto illud reddit album; quia est per intrinsecam u-
nionem.

* et attendere

Dico 3. De facto visio beata fit ab illectu cre- 17
ato concurrente lumine gloriae ut causa magis principali, et
eleuante illectum. Haec doctrina est communis extra scholam Nomina.
Pr: modus connaalis visionis beatae est ut fiat ab illectu, et lumi-
ne. Omnis n. actus creatus est vitalis, petens ex natura sua esse ac-
tum immanentem, et oriri a potentia vitali, ut probaui disp. 3 De
Aia, et 6: visio autem beata est vitalis: petit ergo ex natura sua o-
riri ab illectu. Sed non est cur haec ratio inuertatur in patria,
ergo. Pr min. quia inuersio cederet in damnum, et imperfectum
beati, cuius illectus magis perficitur actu vitali supernaali, quam
non vitali circa eundem trium: cum autem connaalis perfectio maior sit, quam
praeternaalis, et nihil officit beatitati, non est cur inuertatur.

19 Adam in 1. dist. 1. q. 2, ctoe 2, et in 2. q. 29. Gab. in 1° dist. 1. q. 2, ar. 2, ctoe 4, et suppl. tz in 4 dist. 49 q. 2. ar. 3. dub. 2. censent vis. Beatz p. dueí a solo Deo. Q. uz opinio tz p. Babiltz censuit Cardinalis Petrus de Aliaco in 1° q. 2. ar. 1. Paluda et alij apud Vaz. disp. 9. c. 1, et Salas tract. 2. disp. 2, sec. 4. Moueri 1°, q. a, beatitas e p. mium quod donat a remunerante, n. d. a merente. Pro hoc p. Beatitd. n. ed p. mium, nec infantes: q. hæ erunt ab illectu et lumine. 2° p. mium dat a Deo tz q. a dat lumen et auxiliu obtinum, ex qq. nro sequit visio: in qua sensu Deus dat vis. et e remunerator, imo auxiliu nrum ipse dat. Si v. noster auxiliu, q. uitat ite ad rone p. mij, q. a e effectus nrae maior quia alius transiens, cur n. dabitur nobis a Deo Authore? 2° do igit p. mium petit exnaa sua auxiliu ei, qui p. mio donat, n. e cur inuertat ille modu. Vt ego parum tibi p. mio offerre vis. rei pulchræ, quæ p. mium e, q. ad ego obtz aspiciendu p. pono; multo melius Dei visio a nobis facta e p. mium; q. a Deo se p. bet aspicientes p. auxiliu obtinum, et impetu luminis, et auxiliu ut caa 1°.

19 2° argumt: q. efficit vis. Beatz beatificatiuum entis ea: res beat. n. pot se ipsa beare: q. nec efficere visionem. Pro illa beare alius q. ea tribuit p. dia, sine qq. Beatitas fieri n. pot. Ea igit Deo gratis incepertet totum ordine p. desinat tu, et det gra operanti, impendat hitus, et obtinue auxiliu, ille e author, et consummator gliæ: nra autem minus principalis, et sine imm. ta libertate: ob qd solu Deus nos beat absolute; cætera v. imo gl, q. a n. si author. Xpus ut ho nos beat meritorie ut author nra salutis in gen. e caa moralis. Vide P. Vaz. disp. 9. n. 37.

20 3° moueri: q. a si voluntas efficeret fruitu pro ut illa n. efficere, q. a e libera in ea exercenda: q. Nego ans: q. a visio beata illi adimit libertu ad car. amoris. Alia argta p. tereo, q. a 2. a auxiliu imm. tz potentiæ vitalis in actu supernaltz, de qq. egi in vis. Dei: alia v. si levis.

Sectio 3: quod heat obtum visio beata?

Id e utrum visio solius essae sine relatbus, aut attributis satis sit 21
ad beatitdem? An vo exigat cognitio intuitiua oium? vel
sufficiat cuiusqs. Nec e sermo de facto, sed ex conceptu qdditatiuo vis, utrum sit nrio tranda ad Deum ut trinum.

Subs 1a: expedit quaestio in mea doctrina.

In sentia quam pbaui in vis Dei, e asserendum vis beatam 22
esse nrio de essa diua, tribus psonis, et attributis, ut ss
sine cnotat ad creatas. Quia ibi pbaui n posse videri Deum
immte, et qdditatiue, nisi fret iudicium de his oibus clare,
et expsse; sed visio beata aut beans consistit in vis intuitiua, et qdditatiua Dei. go visio beata e de essa, tribus psonis, et oibus attributis ut n cnotant creatas.

Unde illa visio e rone nra impartibilis 23
ut trat ad haec oia, et conseqt nec sola naa ut virlit distincta a relatbus, nec hae sine naa, nec naa sine attributis, aut attributa sine naa ss obtum fralem vis ut beantis, sed oia simul ut unum indiuisibile obtum etm virlit. Quia Deus e obtum beatis ut pot cognosci vis intuitiua, et qdditatiua; qa ut visibile intuitiue, et qdditatiue e beatitudo obtiua, sed n pot intuitiue, et qdditatiue cognosci nisi ut haec oia includit indiuisibilit realit, virlit, et rone nra: go n e obtum beans nisi ut haec oia indiuisibiliter includit. Mai. e certa, qa Deus n beat illectum nisi ut obtum cognoscibile vis intuitiua qdditatiua, qa n beat intellectum nisi ut obtum; quod ut tale cnotat cognitm. Mi.

Min. ig e pbata in vis Dei. qa in ordine ad cognitm Deus n het plures fralitas obtitas, nec virtuals distinctm, ut eam het in ordine ad prata physa unionis hypostae, et coicatis realis naae ad intra, et realis pductis relationum. Discrimen reddidi disp. 6. Met. sec. 4. 24
qa distinctio virlis in Deo n e nisi int naam et suppositum, ut ss naa et suppositum, et in ordine ad exercenda ea

munera, quæ exercent in mysterio Trinitatis, ubi duæ psonæ q̃ducunt, et ẽs unus Deus. Unitas Dei petit unã num naã collarã trib. relat.; Trinitas autẽ petit realem distinct. q̃ducentis a q̃ducta, in qua virtl distinctione sentiat incarnãs, quæ trãt ad hypostasim, q. d. ad virtuendã psonã humãm ex humana naã; q̃d munus nõ sumit frãlit naã diua. at in ordine ad trandã cognit. nõ hẽt hæc prãta, nec virtl distinct., q. trãre pt cognit. ex naã ut naã, quæ relãs ut relatio, ut pt in Deo q̃hendente hoc mysteriũ, quin eius q̃hensio frãlit obiectũ diuersas attingat, aut unã sine alio; eius autẽ phys. q̃ducta trãt ad relat. q̃ducendas, colcãs ẽ ad solã nãm: q. quamuis in Deo in mun. naã, et psonæ sit virtus distinctio, nõ tm in ordine ad cognit.

Obicies. Naã Deus ut virtl distinctus ẽ infinitus, 29
ut sufficiens ad beandã hãm: g. nisi ut ad illã solã trãt beat hãm. Nego ãm, q. nõ beat Deus nisi ut ẽ obiectũ visus q̃ditatiuæ; ut sic autẽ includit indiuisibiliter oã diua ut nõ existant creata; q. nõ pt cognosci naã sine cæteris: ipsa autẽ intuitus q̃ditatiua nõ pterum, diuiguere rgum ad naã a rgũ ad relat., q. oã attingit exposse secundum indiuisibili realitr, virtl, et frãlit.

Obicies 2. si q̃ impossibile Deus nõ esset trinus, sed tm unus, non bearet eã visio: g. ex suppto 26
suo esse ẽ obiectũ beatit. Pueo tunc nec fore hunc Deum, nec hanc Deitat., nec has creatas, sed alium Deum, aliud obiectũ, et alias creatas chymæricas oã, nec nunc disputo de beatit chymærica, sed de reali: in q. Deus ut nunc ẽ, nõ nt cognoscibilis q̃ditatiue nisi ut unus, et trinus, nec nra visio pãt exprimere Deum ut unus, nisi eadem frãlit exprimat ut trinus; recte ergo nra beatit. obiectũ frale est Deus ut trinus, et unus.

Obicies 3. Quem. hunc Deum videri q̃- 27
ditatiue sine psonis ut dixit Sco. fieri posse, tunc ẽlia visio esset beata. Pueo in sentia Scoti loquãs hãre q. hanc, ut

stabet in subs 2.am At nō in mea: q.a ego dico de cognitione intuitiua q̄ditatiua Dei cū exprimere Trinitatem, q.a nō cōtinetur virtute in obiecto in ordine ad illam, et sic cognitio altiorq̄ immediate totum obiectum: retinent q̄ in ipsa supparitate trū repugnantes, nempe intuitiua q̄ditatiua Dei, et nō altiorgentes Trinitatem. Unde cognito esse ad uisam beatam in mea sententia regni ocurrit obiectum Dei ut unus, et trinus, et ultimo q̄ratione ut nō mutant creaturam.

Obiec. Deus ut est creator ultimi finis, sed 2p
ut est finis ultimus est obiectum tale beatificum: q̄ et ut est creator. Nō est tale creator q̄ est, et nō q̄ relationes: q̄ obiectum beatificum q̄ est, et nō q̄ relatum. Confirm 2o syllogismo nego min. q.a q.te rei tm est creator q̄ relatum, quam q̄ est: q.a in ordine ad creaturam nō est in Deo virtute distincta. 2o reo dinguendo min. est creator q̄ est tm ut q̄ primum quo cadit min. ut q̄ primum quo et obiectum sine qua nō nego min. q.a primum exercens substantiam est q̄ relatum quam operari. Unde ex relatione attribuitur primum quod: q.a actui ut suppositoria, nec ut obiecto mere applicato agenti ad passum, sed ut complementum substantiale intrinsecum. Unde est obiectum beatificans, ut creator quod. Stans ut creator obiectum, dinguo ut creator mutans cognitionem q̄ditatiua cuius, ut nō mutans, nego. Cuius q̄ exprimere rei creatae nō occurrat q̄ se Trinitas, occurrit q̄ se ad uisam, q.a ratio creandi nō potest videri sine + relatione, ob q̄ dixi sāpe Deum dicere ordinem ad intuitum. + Trinitate

Insuper ais ad beatitudinem nō est opus cognoscere 2q
ullum creatum in particulari, aut in cō, q.a Deus nō dicit relationem tantum ad creaturam: tum q̄ est, illius impossibilitatem, tum q̄ futurus, quam nunc. Unde nihil Dei beatum latere. Ob q̄ si cognitio aliis cognoscerent Deus haberet denominationem potentiae, scientiae, et voluntatem creaturam, et q̄ etiam impium tratam ad uisam, videret se eas denominationes nō videre, adhuc nō esset inquietus, nec ex ullo vestigio dolorem assequeretur eas videre, q.a eius libertatem est mentem q̄ferre ex ultimo fine, extra quem nil creatum, ut nunc obiectum in actibus liberis Dei, quorum deno-

minat^{r} Libera multo beato latent.

Subs^{o} 2. quid in sententia scotica.^{a}

30 Et ego dico de cognit^{e} n^{l} g̃ rixiente obbiu^{m}, dicent xeg^{t}, g quæuis in obto obtinuant gluree fralit^{is} obtiuas, dicunt tn^{d} ee de xcepto intuit^{u} gdditatiuæ attingere imm^{te} adæg^{te} oes fralit^{es} obt^{s} ut ẽ; ita ut sparat^{e} illius nec sint diuersæ fralit^{es}, nec distinctio virtualis in obto. 2^{a} quod n^{l} arguo in hac x^{a}. Cuia obs qd ego, teneme vere^{r}, q^{a}, ut ego x titulo oes cognit^{es} trari imm^{te} fralit^{e} ad totu obt^{m}, dicunt illi in cognit^{e} intuitiua gdditatiua. 2^{a} quod tn^{d} arguendum ad g̃ bandu pare g̃cindi unu fralit^{is} obtiu^{m} a balia cognit^{e} intuitiua gdditatiua. Cuia admisso illi semel in obto, posse hundari g̃ rata^{m} quasi victoria intentionalia imm^{te}, ut fundant phys^{a}, de quo egi abunde in vis^{a} Dei. Et bato aute hoc ante^{m}, reuee agite hæc q^{o} cum illi, ut ex scotis. Hi admittunt attingi pare nam sine relat^{o}; videam^{o} utru illo intuitio Dei sit beatifica.

31 Scotici scotus imitati fatent ingenue intuit^{m} illu fore beatificu, qd late g̃bat Phyliffus fauer in 1. disp. 10 ex scoto, dist. 1. q^{t} 2. Aduerte Laie. strenuissime cel ex scoto qd n^{l} possit videri naa sine relat^{o}, et xeg^{t} relat^{o} cel ps obtm beatifici. Ex do scoti illu vis^{o}, qua dico n^{l} cel beatificu adæg^{te}, sed inadeg^{te}. Itaq visio beatifica essentialit includit l. duas vis^{es}, quaru altera tnet ad nam imm^{te}; altera ad relat^{em} imm^{te}; l. unu qua imm^{te} tnet ad utrumq, inqua adæg^{te} sideratu c beatificto fralu, ut existit in vis^{a} obs dico de attributis, ut dicunt fralit^{es} obtiuas, quæ videnda ẽ in m^{o} xcepto salte cõi, ut od pot^{a}, ita. Ita tenet D. Vaz. disp. 43. c. 2. for. disp. 18 memb. 1. versi. alteru sent^{a}. Hanc tnet ut cõi.

32 Quam g̃bo; q^{a} visio beata ita g̃gonit obtm ut illi amore sit satura voluntas, nec appetat aliud, ut dicit disp. 6: sed voluntas n^{l} erit satura obto vis^{o} de solu ex^{a} aut de relat^{o} soli: q^{o} visio nisi de obto n^{l} adæg^{te} beato

Ꝓbo mi. gª trinitas ꝑsonarꝫ ē maximus, et excellentiꝭ, et magis pertendens fidei mysteriꝫ, quos Deꝰ maxime commendat. Sed ūis Deꝰ, desiderare et beatꝰ cognoscere mysterium illud, gº. Ꝓbo min. gª sine illius cognitē videret Deum nº ad ꝑfectē ꝑsonꝫ: cum .n. Deus sit ín substª unꝰ, et trinus, q nº agnoscit nísi ut unꝰ nº ꝑsidet ꝑfectē Deꝰ: quia dmꝫ nº assequ hꝰ ꝑfectē q ignorat aliq substale ipsius, qđ maxime ad eum ꝓtineat.

33 Ihat ꝯª, gª amicitia ínitē cum amico ut ē ꝑsona, nº vº ut ē humanitas: aut ēs .n. ē suppositum: unde Deus operat; diuinitas autꝫ ē rās operandi, sine ē operans ut, quo. Quare nusquꝫ dicit scriptª ut grā agamus diuinitē; sed Deo ꝑri, filio, aut ꝺcto ꝑsonis. At nº pot quis ee quietus in amicitia nísi cognoscat ꝑsonꝫ, cuiꝰ ē amicꝰ: gº nec beatꝰ nísi cognoscat ꝑsonas, quarum ē fiꝫ.

34 Contrat ꝯº: trinitas ꝓtinet ad statꝫ substalem naꝝ diuinæ ut ē ín se: sed nº ꝑsidet satis naꝝ Dei, nec res aliq gª dum ignorat statꝫ ínterinº ipsius: gº diuinitas nº ꝑsidet satis, dum trinitas ignorat. Mai. ē ꝑse nota, qª ꝑsonalitas maxime ꝓtinet ad naꝝ, cuiꝰ ē oplentꝫ substale, et cui ē debitꝫ nra ad agenda ut actuat primº qđ. Min. ē ꝺcta certa, gª nihil cognoscit ꝑfectē dum nº cognoscunt ead unus ꝺcta hēt identitē realꝫ.

35 2º ꝓ ꝛª gª nullꝰ ē beatus ꝺcte dum nº unit ꝑfectē toti ultimo fini; sed nísi cognite unꝫ nº unimur ꝑfectē ultimo fini: gº. Mai. vr clara, gª beatitas ē ímmª ꝑsessio ultimi finis. Si q aliq ultimi finis nº ꝑsidet, gº la sumꝫ ab illa ꝓte finis abiuncti. Min. ꝓ gª nº istꝫ diuinitas ín abstracto, sed ēs Deꝰ, secte ē ultimus finis; qđ ꝓ ꝛª ꝑfectē, gª Ꝺpūs semꝫ ꝑcepit grās agendas Deo patri. Ita Paulꝰ Deum passim benedicit. Benedictus ēs sit sancta Trinitas, et ínꝺiuisa unitas. Gloria tibi Dne q natus ēs de Virgine cū ꝑatre et sancto ꝓ. sed ille ē ultimus finis cū suprema grāagendi ē, et ín cuius tam ds honors ead creata ē dirigendi q Deo uel trinꝫ ꝓte uel ad finem

ultimum. Ꝺ argᵗᵒ vr efficacis.

Subs 3ª: diluuntur argumenta.

36 Arguit 1ᵐ Scotus nos cꝺ beatos posse ẽ ultimi finis: sꝺ vsa naã, possidem⁹ ultimum finꝭ: gº et sumus beati. Pr min. gª sola naã ẽ ffe ultim⁹ finis: trinitas vº ff accidens: gº. Pr min. gª sola naã ẽ rao operandi, largiendi bona, et suscipiendi grãs a nobis actas: gº. Dinguo maí. posse ẽ ffecta ultimi finis sum⁹ beati ffecte; nꝺ vº posse ẽ impfecta; hae n. sumus impfecte beati. Dinguo ẽs min. vsa naã possidem⁹ impfecte ultimu⁹ finem sceto min: possidemus ffecte nego min. et cꝺ. Ad ffbat⁹ min. reº 1ᵐ trinitatis nꝺ cꝺ ff accidens, sꝺ ff se ꝑnum nostri nꝺ gds ut quo, et rao agendi, sꝺ ut gꝺ: ẽ n. ffe oplemtᵘ naã, sine quo nec cꝺ naã, nec operarec. ẽs ẽ rao voluendi ffonas operantes ut gꝺ. 2º reº Iatis ffonas cꝺ ff accidens ad operandu⁹; ac cꝺ sꝺ ffe ut ultimus finis cognoscat ffecte, et sm̃ intrinsecatus, q sine trinitate nꝺ pot ff ecte cognosci: et quacũ trinitas nꝺ ẽ ut rao agendi: ac ff tinet ad ultimu⁹ finem; q nꝺ solu⁹ distat in rat agendi, sed etiã in oplemento, cum quo fit ffona, ut qua cum amicitia.

37 Arguit 2º. Pª ẽs aª ẽ obꝰ ꝓmariu⁹: ffonæ vº secundariu⁹: sꝺ obꝰ ꝓmariu⁹ beat, gº nꝺ ẽ opus secundarium. 2ºreº 1º mai. cẽ falsu⁹; gª multarum intuitionum obꝰ ꝓmarium ẽ tota trinitas. ẽs aliariu⁹ obꝰ ꝓmarium ẽ relatio, gª illa cognoscit intuitiue ff se 1º: gº relaõ ut obꝰ harũ cognitionu⁹ beat. Dº ff mitto obꝰ 1ᵐ cꝺ ẽs, qua sit rone nra rao tuam in relat: at tunc ẽs aª quæ relaõ cognoscunt intuitiue, ẽs aª ut ꝓnum quo creaturariu⁹ relaõ ut volutum earum ꝓnum gꝺ; ac propterea

in ultimis cognite intuibus ista e adaqte beatitudo.

3° argum. Pater aternus in priori 37
originis e beatus; sed in illo priori nõ cognoscit trinitẽ: g° trinitas nõ e talis obtõ beans. Mai. pr. 1°
ga Pater in illo priori nõ e miser: g° beatꝰ. 2° ga
Pater ubicumqꝫ scipit, scipit bene cõ, et nihil ei deest: g° scipit ut beatꝰ. Min. pr. gª. ga Pater in illo
priori scipit ut primum duarum pronatiz; nec n. Verbum tunc scipit existere; ga oritur ex cognite sui
nec ies scipit spiritus s. in illo priori, q e origine posterior Verbo: g°.

Hoc argtꝰ claudicat tribus pedibus: Mai. 38
enim, et Min. d aut falla, aut ambiqua, et ai mala. 1ꝰ n. mai. e ambigua; ga Pater in illo priori
e beatus adaqte ut in illo priori, nõ tñ adaqte absolute; ga in illo priori attingit cognite nrã cõ, et pa-
ternitẽ, qua nro more sciendi apprehenditur illo
priori existere in sentia hoti. 2ngg. distat paterna
beatitudo a illo priori: at nõ scipit adaqte absolute; ga
illo priori nõ apphendit ex hoti cognitõ intuitiua deitas trinitẽ, et ut nõ e absurdiz illo priori
nõ scipi a nobis totꝫ intuitꝰ paterna de trinitẽ: ita
nec totꝫ apphensꝰ paterna de trinitẽ, nec totus gaudiz,
nec totꝫ beatitꝰ. 1a gBatio mai. e aliena a Theologis
ga in illo priori nõ scipit miseria, quemadmodum nec sci-
pit tota felicitas Patris, a illius prius e nrõ precisiua, quam Patrꝫ precindimus ab adaqta scia, et beatitꝰ.
at ut nõ scipit ignorans, ita nec miser, ut at hoc
nõ scipit irrõnale, quemadmodum precindat a rõnali, negꝫ hõ
scipit ut inimicus. 2 a risibi precindat, ga a negatõ
obtõ realiter nõ sequit ex precisa nrã. Ad 2ꝫ gBatꝰ
dico Patrꝫ bene se here ut se het in illo priori, ga se in-
tuet, et fruit: sed nõ se het male cca alia obta: nec pil
co priori scipit se here bene, ga nõ scipit ut illa videns:
sicut nõ scipit ignorare illa. Hæc de mai. gC sotꝰ,
qua in eius sentia ita facilẽme soluit.

40 Min· ut ꝑ ꝓma 6 32 ẽ falsa· Ostendi in 40
trinit. 3ª sotiꝫ ꝙ. in illo ꝓmo origines scipere totã Trinitẽ ut existentẽ: gª Pater nõ ꝓt nõ ꝙhendere absolute nãꝫ etã ꝑ illo ꝓmo, quæ ꝙhensio trãt fraliteras totã Trinitẽ ut existentẽ: ergõ quasi mutuã ꝓmotas. Ideo n· Verbũ ꝓducit, gª cognoscit intuitive a Patre tota Trinitas, et ideo cognoscit tota Trinitas intuitive a Patre, gª sua ꝑsona ab illo ꝺ, et ipse a nullo: quæ nõ ẽ vª caalis phyª, sed cogª tm, gª ẽ tm ꝑfectissime relativa. Unde illius ꝓmi origines nõ fundat ꝓmotẽ rõnis, sed ex illo ꝓmo scipiunt originata existere, qua vocat ꝓmotas a quo, nõ in quo: ob qꝺ dixi ꝓm illius origines ostari rõnẽ nrã ex ꝓmis, qꝺ Pater secundat ad concaniã nãꝫ, et producentas ꝑsonã, gª illius ꝓmus nihil ẽ ꝑ se qua hent rõnẽ ꝓmi; sic ꝓmotas nãe nihil ẽ ꝑ se qua hent rõnẽ cãe. Ab hõ ficiturꝺ ẽt in illo ꝓmo gª nõ ẽ ꝓmus sui: at ẽ simulꝫ illo ꝓmo: gª illius ꝓmus ẽ relativum ꝑfectiss, qꝺ cognosci, et cui nõ ꝓt sine correlativo ut existente, ut actio phyª hẽt aliquã ꝓmotẽ nãe ex tro: et tm scipi nõ ꝓt sine illo ut existente. Et igit diversa est unitas, et unitas ꝓmi, et est ex illo ꝓmo: ita sat ꝓtinere ad ratẽ ꝓmi; ergõ vº sat comitẽ existẽ, et cognitũ.

41 Dª exꝺ 6 32 ẽ etã mala diz inferre sinat ꝛlz etz cui obtz beans, gª Pater ꝑ illo ꝓmo nõ cognoscit ꝛlz etz, sed etã paternitatẽ: gº nõ adusit bene ꝛlz etz cui obtz beatificum; gª sicꝺ infert ex obto qꝺ Pater intuet ꝑ illo ꝓmo: at intuet etz, et paternitatẽ: gº nõ infert bene ꝛlz etz cui obtz beans. Ut gº paternitas spectat ad obtz beans, ita et filiatio, et spiratio passiua. Quarant scotici rõnẽ illa opponendi, quã ego reiicio 6 32 De beatitꝺ inadæqta absolute, adæqta vº ꝑ illo ꝓmo, ut nrio dicendum ẽ in ea sent. ꝺ. exigere in intuitu Deũ de se ipso.

42 Arguunt ꝑ de facto beatũ nõ videre aliqua attributa Dei: gª beatitudo obiectiua nõ consistit in obto gratiæ Dei.

Quantam q.ª beatus nō videt de facta dei creat.ª possibilem
ut dixi in vis.e: go nō cognoscit nec de q.tō ut d illarum
primū, negō sciam, negō volunt.ē. Ō argt.ō male
versat multos. Ego me facilime expedio negans ordinē
transū Dei ad creat.ā. Unde nego añs. Ad ōbat.ē nego
añ; q.ª vt Deus ut ex p.te sui e d gotens, aliud sciens, ut
volens, quin cognoscant creat.ā, q.ª illa gratiā d dio
absolutā a creat.ā, et existerent eodem mō quo nunc, quo-
ad entit.ē, et ffect.ē, etz si creat.ā essent impossibiles.
Itaqz ex p.te obi aliud illa cognoscunt ut d got.ā, ut sciā,
ut voluntas. Quoad denoat.ē absolutā got.ē nō cognos-
cunt, ns hoc nihil obē, q.ª ea denoatio nō addit Deo ff-
fect.ē nouz: unde eius latentia nō obē beatitati, sicut
nec latentia denoat.ē liberē in volendo, et videndo crea-
turas existentes. Dicent g.º dei beati Deus hereditem
ffuturū qđ ex se nō repugnat: qđ autē repugnet, qz
nō, nō pertinet ad vis.ē beatz fralit.ē, q.ª creat.ē nō ē ob-
iectz beat.ē fralit.ē.

Hæc absolute in mea sent.ª negante ordinē transū Dei ad creat.ā, tametsi admittant fralit.ē 43
obiectē: illa n: dei ē absolutē imō eē ad creat.ā, nō tñ
imō ilici in mea: q.ª ea cognim.ō ff creat.ā ipsā ex ff-
cognitat. Unde ad ffotz ad Petrū nō explicamus, nec
possum.ō nisi ostendo Petrō: alti intuitive cognoscat,
nō d ejus nisi cognoscere illā eē de se virt.ē ffuturū
quidē nō repugnet: hæc autē, aut illa nō repugnare
ē ff accidens entit.ē, et ffect.ē d got.ā. Propt.ē hanc re-
lat.ē imō ilici mirandū alig asserē cognosci d got.ē for-
malit.ē sine creat.ō. Dicendum ē ff cognosci imō re,
et fralit.ē obiectz, quamuis nō imō motz nrā, q inuol-
uit imstat.ē ad creat.ā. Negō ēs cognosci imō denoat.ē
franū iudicium ibi nō denoat.ē absolutē potentē: for-
mat.ē tñ ibi eē virt.ē de se ff ductiuam tñ nō implican-
tē. Quarum.ō alias opiniones.

Quæ igit aliq a beatis videnī d got.ē fralit.ē 44
et creat.ā possibiles sub ratiē eod, nō v. sub ratiē particu-

Cari. Quia censent oīpotᵃ fralit̄ ostitui, et primario ad 20
creatᵃˢ possibiles ut sic; nō vᵒ ad hanc, vel illam: ob qd satis
ē eas in cōe cognoscere. 2ᵃ oīpotᵃ pse 1ᵒ trat̄ ad singu-
laria: gᵒ debent ea in singulari cognosci. Pbo ans: qᵃ oīpotᵃ
nō trat̄ ad rem ut existentē, ut illi det existᵗᵃ ut exerci-
tā: sed existᵃ ut exercita ē pse 1ᵒ singularis, qᵃ nō existunt
nisi singlia rōne singularitᵗᵉ. gᵒ. Qd late pbaui in visᵉ
Dei. Deinde Deus ē pductiuus Petri nō p extrinsᵗᵃ denoatᵉ,
sed p aliqd sibi intrinsᵗᵃ: alioquin oīa posset p extrinsᵗᵃ
denoatᵉ: gᵒ si Petrus eēt impossibilis, iā Deo deēt aliquid
intrinsᵗᵃ, qᵃ nō eēt intrinsᵉ potens Petrū: gᵒ illud intrinsᵗᵃ
opus ē ut cognoscat a beato, ut sit beatus: qᵃ iā ignoraret
statum intrinsᵗᵃ Dei

45 Alij propterea dicunt cognosci a beato oīpotᵃ
nō tn̄ oēs eius mᵈᵒˢ, qᵃ nō cognoscit mᵈᵒˢ pducendi sin-
gulas creatᵃˢ in singli. 2ᵃ: illi mᵈⁱ sᵗ fralitᵉˢ intrin-
sicæ Deo: gᵒ sᵗ quasi pᵗᵉˢ rōne nrā oīpotᵃ: gᵒ sine illis
ignorat oīpotᵃ. Ans pbo, qᵃ illi mᵈⁱ ē virtus pductiua
Angeli in spe, et indūo: virtus autē pductiua Angeli ē
virtᵘ factiua ex nihilo: ut gᵒ nō cognosceret status in-
trinsecᵘ Dei, nisi cognosceret oīpotᵃ; ita nec sine cognitᵉ illiᵘ
modi.

46 Ob quod censeant alij cognosci qdditatiue oīpotᵃ
ut ē, qᵃ hᵗ sit ordo tranlis ad creatᵃˢ tn̄ potᵉ iste ordo cog-
nosci sine trō. 2ᵃ: oīpotᵃ, ut oīpotᵃ ē qdditatiue ad cre-
aturas: gᵒ qᵈᵒ cognoscit qdditatiue eēt oīpotᵃ, cognoscit eēt
qdditatiue ad creatᵃˢ. Mai. ē certa; qᵃ oīpotᵃ hoc dis-
tinguit a cæteris diuinis qd ē factiua creaturarū. Min.
pᵗ, qᵃ nō cognoscit qdditatiue aliqd nisi fret iudiciū illud
eēt tale.

47 Admissa igit pluralitᵉ fralitatū obtiuarū
et ordine tranlis oīpotᵃ ad creatᵃˢ; dico oīpotᵃ nō posse qd-
ditatiue cognosci, quin cognoscat eēt prium alicuius creatᵃ
in cōe, aut in singli, ut pbaui § 46. At nō ē opus, ut
cognoscat eēt ordo ad oēs in singli. Quia ad beatitᵗᵉ nō ē opus

cognoscere Deum ꝓ ſſhentiæ, ſed ſatis ꝑ gḋitatiue, ita ut nulla tralitas lateat videntes, ſed hoc modo nō cæleſtralitas ipſoꝝ ꝙa illa cognoscatur + nec v° ḋ unaſtralitas ad Petrum, alia ad Michaelem, ſi cadis indiuiſibilis ad nā

+ gḋitatiue in ordine ad unum eſſentiæ ꝙ.

Subsectio 4: quadam difficultas.

Hic poſt inquiri an beatus appetat meliorem viſ ꝙ, aut grā intenſiorem, aut unionem hypoſt ꝙ? Pro negatiue, ꝙa quælibet viſio gḋitatiua Dei ḋ poteſtio ſufficiens creatæ tm ꝙ ex pte obti nihil ei deſit; nō autem ut ſufficiens, nihil intereſt nſ ei ōium optimum. Tum ꝙa forte nullo poſſet in actu ōium oſſbm: tm ꝙa Deus ē tm bonus, et eius viſio tm effectus ut ſuperet totam capta humanam. Si videns Deum careret grā ſanctificante, triſtaretur; ꝙa quo effectius intueretur Deum plurīs faceret eius amicitiam: deīt ꝙo illi ſtatus amici Dei quoad ſubſtam: at grā intenſior, aut remiſſior ſi ſint magis, et minus, quæ nō angunt hoēm unitum Deo amicitia, vis, et fruitō. Illa quies nō oriretur ex ſola affirmitē unā Dei voluntē: triſtitia n. nō ḋ 3a ēt, vt ꝑ in Dño, qui triſtitiæ cæpit ex multis obtis, quæ Deus voluit; ita videns Deum triſtaretur de car ꝙa ſua grā; remiſſe autem videns nō triſtat, ꝙa ſimpliciō ḋ in ſtatu ſalici, nō in optimo gradu. 49

Unionis hypoſtaticæ nō appetunt; ꝙa illa nō fruerentur naāliter tm autibus beatificis: ꝛ n. hentes unionem debeant: at unio nō debet cuilibet beato: ſatis autem illis ḋ ſe ēe amicos Dei, et filios adoptiuos. Videns Deum ſi grā careret, illam appeteret, ꝙa ē nrīus ex naā ſua illis autibus debita, et ſtent extra ſtatū ſibi debitū, et naāliter; et ſtent abſumptū ad amicitiam Dei illis naāli: unio v° neqt illis ḋ debita, nec naāliter.

Sectio 4: vtrum viſio beata ſit inpoſſibilis cum ōi peccato.?

Quæſtio ḋ tm ex naā rei, quæ de poſſa abſoluta: in utroque 50

n. sensu q° ē tractanda. Itē ē sermo de vis.e fralit. ex cup- 21
tu suo, et ronē sui; n. v° ronē grā sanctificantis, quā sup-
ponit. Pono vis.s n. cē frā sanctificantē.

Subs.o 1.a: visio ex naā rei opponit oi pecto tā morli, quā veniali.

91 Dico 1°. Visio beata p se imm.te opponit peccato veniali ha-
bituali, q.a beatitas supnaalis opponit imm.te fralit pec-
cato veniali hituali; sed id conuenit beatit.i pp solā vis.s bea-
tā: g°. Mai. p.r: q.a beatitas supnaalis ē pfecta possessio, et
amicabilis ultimi finis, q beato ita ē amicus, ut nihil ei in
beato displiceat. Itē expellit fælicitas oem miseriā: ē autem
aliqua miseria peccatū veniale, q.a Deo displicet, nec pmit-
tit ut sit nobis pfecte coiunctus affectu; q.a ei aliqua ronē displicet
creat.a cum peccato veniali. Nec itē hō ē undiqē purus, et
immundus, sed aliqua in p.te maculatus, ḡ macula leui, et
n. graui: qua pp ante vis.s Dei oia peccata purgant; q.a
cū reatu peccati ētē leuis n. dum ē q̄s dignus aspectu Dei, quæ
b. c.a fælicit.s, in qua nullus ē locus dolori, quē iure habe-
remus de peccato veniali in nobis existente, imo et de dig-
nit.e ad pœnā. Min. p.r q.a grā hituālis n. opponit ex na-
tura sua peccato veniali, cū quo cōponi pot qtūuis intensa.
Actus autē fruit.is beatæ opponit oi peccato actuali; hituali
autē veniali n. hēt vnde opponat: superest g° ut illi
opponat sola visio Dei.

92 Hinc sumit 2.a pbaō, q.a visio beata talis
ē ut pponat volunt.i obtū amandū cum summa volupt.e
et sine ullo sensu doloris de ppria miseria cc.a Deū: g° vi-
sio beata pugnat cū peccato veniali hituali ex naā suā. De
anti nulli ē dubium, q.a beatit.e absterget Deus oem lachry-
mā ab eorū oculis, et luctus, aut dolor n. erit amplius.
sed videns Deū si secerneret in peccato hituali veniali, debi-
to tangeret dolore de sua miseria cc.a Deum: g° visio expel-
lit ex naā sua oē peccatū veniale hituale. Pbo min. q.a
ois peccans psonalit. debet Deo iustū pœnit.æ dolorē etiam

de peccato veniali, q dolor in vidente Deū ēt acerrim⁹, q^a quo magis, ac effectus cognatū, cernit ēd dignior amore, et honore; crescit q^s dolor ex obō offenso melius cognito, quod n^d eget q^s bat^r.

Hinc colligit aperte vīs^s beatū opponi fālit^r ex peccato mortali habituali; q^a si debet q^s ponere volunt^e Deū sine ulla occas^e doloris, de miseria cō^a ip^m, melius debet q^s ponere hoem^n amatum a Deo, et n^d inimicum carentem grauiss^a ine dei acrumna, et quouis grad habituales n^d oppo-nerent ex naā sua peccata mortali habituali opponerētur vīsō ut nonē illi, beatus careret ōd dolore, et miseria cō^a Deum; cum aut⁹ voluntās debeat de bono, aut ma-lo apprehēso q^s illectāt, et cum debeat sine doloris occas^e gaude-re, opus ē ut illectio talis sit nāe ut abigat omē occas^m do-loris, quouis grad habitualis ea n^d abegisset. Hanc ā argtā a priori, quorū 2^m innūbit p^r, q^a dolore ē effectus mise-riæ obiectæ. Alia alij asserunt, quæ vobis expenden-da relinquo. + gaudeat et

Obiicies 1°. Xp^s fuit effectiue beatus beatitu-dine habituali ea in anima: et tn^d eius alius ingentes dolores ē pas⁹ ea cō^a acrumnas, ea cō^a Deum ex nr^a peccata: q^o beati-tudo habituālis n^d opponit^r ex naā sua ōd dolori. Deo 2° Xp^m n^d habuisse dolorē de se ipso cō^a Deum; q^a Xp^s erat effectiue maxime iunctus Deo, ōb q^d de se dolere n^d po-tuit: dolor aut⁹ de alijs n^d ē p^r eius beatitud^e; q^a ille, nullo m^o amouet, aut tepefacit amorē Dei, nō accendit. Vnde nullo m^o passus ē miseriā cō^a Deū. Dolor aut⁹ de corp^s acrumnis ē cō^a bona, aut mala alterius corporis, quæ dixit S. Aug. n^d ee miseriam. Deo 2° Xp^m ex naā rei n^d potuisse illa effere, q^a et titulo unionis, et vīs^e beata illi debebat^r corpus immortale, et impas-sibile: 1° aut⁹ miraculum fuit se ostendere gloria cor-poris, et elegere vitā passibilē amore nostri. ea

Obiicies 2° hinc seq vīs^s beatū ee fālit^r iam-bificantē fālit^r, q^d ego sæpe negaui. Pbo seq: dis fā^r ino-

possibilis cum peccato ut peccatus é, é sanctificans; q^a expulsio peccati orit ex sanctit^e, et é quædã illius pars. Nego se-quela. Ad 2^m bat^s dico peccatus ut peccatus expellit pate velq^a é obiã displicentiæ dict^a l. q^a é miseria, et obiã doloris. Ad 1^m dico expellit peccatus mortale grad habitualis, n^d autus veniale, qd ei^s expellit grad sanctificante infinite, quæ-lis é dispar: q^a effectus gratiæ é reddere subitus amicum Dei, signum eius amicitiæ. Unde eius effectus gratiæ secundarius é expellere sed qd impedit hanc amicitiã, ut effectus gratiæ caloris é reddere calidum; ita et expellere frigus, q^a calor dilatat subitus, frigus illud opprimit: at calor n^d posset naturaliter subitus dilatare, nisi posset expellere frigus, quod impediret dilatatio: ita grad n^d redderet ex, naturaliter amicus nisi ex natura sua expelleret hoc, quæ impediret amicitia: q^a 1° amicitia et grã habitualis n^d solum peccato veniali; ideo illud n^d expellit grad ex natura sua. Unio autus hypostatica illud expellit, q^a Verbum sanctificat infinito humanitatem, ex quæ sanctitate n^d potest cum ullo peccato. frigiditatem, q. impediret dilata

96 Si vero peccatus expellat, q^a é miseria, et obiã doloris, n^d expellit et grã sanctificantis, sed et hoc beatus, q^a miseria ut miseria n^d pugnat et cum hac q^a sanctificat, et q^a beat. Ob qd arumnæ corporis expellunt felicitate, n^d qd arumnæ sint peccatus, sed q^a reddunt subitus male se habens, et sentiant dolorem in hunc eam: ita dis tristitia, et dolor expellunt felicitate, cum tñ n^d sint peccatus: q^a ergo peccatus é arumnæ expellit vitæ; et est obiã doloris auersio in videntem Deum.

97 Obicies ex peccato veniale é arumnæ, q^a é peccatum, et displicet Deo: q^o expellit vitæ ut sanctificante. Añs et bo: q^d ut é peccatus, é arumnæ, et miseria: ad 3^m et bo, q^a et et unum é hæc sanctificantis expellere peccatus q^a peccatus é. Nego ad 3. 1°: quatenus arumna illa n^n displiceret Deo ut, expellentia vitæ, q^a inferret dolorem beato: arumnæ q^a ut arumnæ é obiã

doloris, ei in quo est, ut fœlicitas est obiectum voluptatis. Sanctificatio autem non tendit ad abigendum dolorem sanctificati, sed inimicitiam, et displicentiam Dei.

Ut peccatum ergo habet duo, alterum respectu Dei alterum respectu subiecti: respectu Dei habet displicentiam. Sic expellit veniale per solam unionem hypostaticam, non vero per aliam formam ut sanctificantem: peccatum autem mortale expellit per quamvis formam sanctificante, quia est fundamentum, et obiectum inimicitiæ Dei in nos: respectu subiecti habet illud reddere male se habens, in quo convenit cum aliis ærumnis, et est fundamentum, et obiectum doloris eius in quo est, ob quod expellitur vis ut beante, et quamvis ex parte peccati eadem est formalitas, obiectum displicens, et ratio reddens hominem male se habentem: at diversas fundat propriates causales. In forma ad argumentum ex 5 ss nego consequentiam. Ad probationem reo esse proprie formæ sanctificantis expellere peccatum, quia peccatum est, ut fundat displicentiam Dei; non vero ut dolorem in habente: forma autem beans expellit peccatum ut peccatum est, et fundat dolorem in habente; quia sicut beatitudo obiectiva est in ordine ad gaudium beati, ita miseria in ordine ad dolorem miseri.

Subs. 2a: visio est divinitus est incompossibilis cum peccato actuali.

Dico 2o. Visio beata est etiam divinitus incompossibilis cum peccato mortali actuali, aut veniali, idque ratione sui. Quam clausulam aliqui negarunt. Est tamen communior. Probo a priori. Visio beata tollit voluntatem libertatis ad amandum obiectum, quod cognoverit esse contra voluntatem Dei: ergo de potentia absoluta non potest componi cum peccato ullo actuali. Consequentia liquet, quia sine libertate nullum omnino peccatum esse actuale esse potest etiam divinitus. Antecedens probo, quia visio beata repræsentat intuitive quidditative bonum simpliciter infinitum: ergo non relinquitur libertas ad amandum aliud obiectum bonum

2ª eius voluntᵗ. Qᵇo 2ª⁵: gª bonum infinitᶻ trahit ad se voluntᵗ, cui tract, nᵈ pᵒᵗ resistere bona creata; gª infinite superans in astimatᵉ videntis Deum gdlitatiue. Contra 1º. Virtus finita nᵈ pᵒᵗ resistere infinitæ virtuti; gº nec bona finita bono infinito. Ptra 2º: in Deo ponunt ida bona creata eminenter stentia in Deo, gª in eo reperit ois illorum effectᵘ, et amicabilitas, reclusis impfectᵇ, quæ amorem pᵒᵗ retardare: gº nulla rão boni pōt apphendi ut amabilis in illo 2ª voluntᵗ Dei; gª illorum bonitas amat in Deo, reclusis malis reperis in illorum amore 2ª voluntᵗ Deⁱ.

60 Iqᵘ in vidente Deum, et cognoscente creatas e fugnas quædam inᵉ Deum, et illas uter nt amandᵒ pᵒ alio, quæ fugnas init rone bonitᵗ obiᵉ utriusqᶻ. Hᶻ et medias utrisqᶻ cognitᵉ. Bonitᵉ obiectæ infinitæ superat Deus creatᵃ; in cuius bonitᵉ nihil malᵉ mixtum aspicitur: in illarum vº bonitᵉ multa cernunt impfecta. Cognitio autᵉ gdlitatiua Deⁱ repsentat eᶻ bonitᵗ ut eᵉ in se pfectissime: gº nᵈ est vnde voluntas trahat ad amandᵒ creatᵒ 2ª voluntᵗ Deⁱ.

61 2º pᵗ: gª visio beata necessitᵗ imponit ad amandum Deum qᵗᵒ pōt amare; sed amor Dei maximus in nobis nᵈ pōt oponi cum peccato actuali: gº Mai. pp° e certa; tᶻ gª bonum e infinitᶻ sine ulla rone mali; tᶻ gª cognitio illum ita repsentat ut e. Libertas autᵉ in amore Dei, orit gª nᵈ repsentat ut e, et in creatᵉ amorᵒ reperit bonum æstimabile ab amante. Min. vº pᵗ, gª amans Deum charitᵉ supnaali qᵗᵒ pōt, vult illi ois placere: gº nᵈ pōt oponi cum eo amore peccatᵘ ullum.

62 Obiicies 1º 2ª 1ᵒ argtᵒ ex 6 2º: potª intinita resistit pōt a finita q̄ᵈ ducit effᵗᵒ finitᵘ: sed bonitas in finita agit effectᵘ finitᵘ, quæ e vitio creata: gº illi pōt resistit a bonitᵉ finita. Mai. pᵗ 1º, gª tunc potª nᵒperatur qᵗᵒ pōt: 2º gª potª vehementiori pōt ab inferiori resistit. Pro 3ugles ed genus resistª: alterᵘ effiendo qualitᵉ

intensas, aut remissas, ut ignis nihil resistit g̃ducendo calorẽ, qui liquefit. 2° nõ g̃ducendo qualitatẽ, sed pure resistendo, nõ gabendo motũ ab alio, ut saxum immotũ manens resistit motori; g̃a impetus motoris nõ potest illud diuellere. In hoc 2° sensu Deus ut clare visus resistit creatæ, g̃a mens beatifi-cãs non ita figit in Deum, ut inde nõ possit a creatæ diuelli, ad gd nihil ẽ opus ut aliqs g̃ducat, sed ut repręsentet bonitas Dei, quæ ut visa impedit motus ꝑa se. Et genus resistæ pensee a sola virtute resistiua nihil operante. Cuius resistæ ẽ in nõ cedendo ꝑ rõs. Nõ deꝫ ꝑs genus resistæ, g̃a Deus g̃ducens vi-rtutem, g̃ducit qualitatẽ tã vehementẽ, tã g̃ß effectũ, ea g̃ß ita seruat ut nõ possit admittere alias aduersantes obicẽ; ut ignis accensus ob ingentẽ virtutẽ seruat calorem ut ꝙ ita ut nõ g̃ducit ad agentis inferioris remissi, g̃a ignis ita accensus ẽ efficatior ad seruandum ꝑtes gradus, quos agens frigidum remissus ad g̃ducendos 2as gradus frigoris illo igne pręte. Et orit ex robore potæ in actu g̃dimo consideratæ.

Ad argtũ dinguo mai: resistit potẽ gdo se nõ applicat ut potẽ, sedo mai. Ita dinguit cognitę naali de Deo: resistit potẽ gdo se applicat ut potẽ et vehemẽter, nego mai. Distinguo its min. Deus operatę finitę applicate nõ vehementer, et ut potẽ, nego min. applicatę vehementer, et ut potẽ apte ad resistendum, sedo mi. et nego ri. Hæc in ꝓ mdo. In 2° dinguo min. resistit potẽ gdo pugnat ẽ a-gendo cõtra cõe subtũ transeat mi. sic aliud corpus posset remo-ueri ab hoc, resistente saxo ne moueat, g̃a saxum nõ imprimit 2° corpi tnõ impetum, qtũ hoc. Do resistit potẽ in 2° genere resistæ nego mai. Dinguo its min. Deus ope-ratę finitę, gd attinet ad imprimendũ vim, sedo min. in ordine ut dimoueat, et ut creatæ plurimũ alimenti, ne-go min. g̃a hæc resistentia ẽ in ignis obicis dependente a cog-nitionibus ut applicantibus, ut resistentia saxi pendet ab ap-plicatę.

Vbicũque 2: in videnti Deum ẽ iudicium indimen- 68

de obtis creatis; quo pot in uia exerceri peccatum: g° et in patria. Rco iudicium indriens posse considerari iudicans expresse Deum hic, et nunc posse postponi creat^ae, sive oibus pensatis posse amari creat^m c^a Dei volunt^m. Q^d iudicium n^o est nrium ad amandum obta, q^a satis est illorum bonit^m finitam repsentare. l. mixtum ex bono, et malo p varietate opinionum: nec tale iudicium cponi pot cum vis^e beata, quae fralit, aut virlit asserit Deum nullo m^do posse, nec deberi postferri creat^ae, neq hanc c^a eius volunt^m posse amari; q^a vel id iudicat expsse visio beata, vel infert tale iudicium. Q^d cponi n^o pot cum alio asserente Deum hic, et nunc posse postheri creat^ae. Aliud iudicium indriens est, quo in actu exercito, et quasi practice censet amari posse creat^m c^a volunt^m Dei, q^a ita illam repsentat, ut relinquat volunt^m indrientem ad amorem. Hoc iudicium cponi pot cum vis^e beata, q^a nihil est p^t repsent^m bonit^is obtiuae, ex qua cognit^e seqt amor. At n^o est ilatiu eius amoris in sensu cposito vis^is, quae practice ita repsentat Deum, ut nulla creat^a bonitas possit trahere volunt^m beati c^a diu^m. Est g° illa virtus iudicij indrientis ad amorem cstituendum in voluntate n^o cum vis^e, sed sine illa.

65 Obiicies 2 c^a 2^m argtum ex § 61 eo pbari n^o posse peccatum actuale cponi cum afftu charit^is: atsi Deus cohibeat cursum in afftum, et hoem relinquat cum sola vis^e, poterit ho diligere creat^m c^a volunt^m Dei. Rco id n^o posse fieri, q^a bonitas Dei ut repsentata vis^e, sicut nrio infert totum amorem possibilem beato x^a cursus a Deo parato; ita eum cohibet ne qd c^a eum fiat. Potuit Deus impedire cursus ad actus bonos: at n^o potuit voluntas moueri ad malos, neq ad illos het cursum Dei; q^a visio dictans nrio amorem, dictat nrio car^m offens^is.

66 Obiicies 4 haec est v^a cparat^e vis^is de ipsa ess^a, n^o v° de sola relat^e. Rco in mea sent^a n^o posse alterum sine altera videri. 2° rco clos est de vis^e

ut e adeq^te beatitudo, qua p^te in vis^e consistit. 3° idem e de quacumque vis^e Dei: ut n. e infinitus in quovis conceptu, ita eius bonitas superat bonit^s omnium creaturarum.

Subs^o 3^a: Utrum visio beata divinitus possit componi cum pecto hituali

Dico 3. Visio beata pot^t divinitus componi cum peccato hituali veniali, aut mortali. Quia ho^o videns Deum cum peccato hituali n^o implicat tr^os. Si quos n. implicaret illos maxime qd simul eet beatus essalit^r, et miser essalit^r; hos autem n^o implicat: g^o. Pbo min. q^a ille eet miser, et n^o beatus. Cum fore miserum p^r, q^a heret unde cc^a Deum posset iure capere dolorem vehementiss^m, q^a videret sibi inesse maximam int^r oes miserias, nempe maculam peccati, aversionem hituale sui a Deo, et Dei ab ipso. Cum n^o fore felicem pbo, q^a felix e q fruit^r Deo sine occas^e doloris vehementis de miseria sua cc^a ipsum. Qui n. het lugendam miseriam, het appetitum inquietum, donec illam depellat: g^o n^o eet felix. 61

Dices cum quoque fore felicem, q^a frueret Deo. 2^a: frui Deo cum vehementi dolore de aversione ipsius n^o e satis ad beatit^m, q^a gaudium miscet vehementi dolori, et inquitud^i volunt^is. E discrimen int^r felicem, et n^o felicem, qd felix cum bonum sit pendet ex integritate, nempe ex perfecta poss^e ultimi finis et car^a doloris cc^a ipsum: at n^o felix e ex cuiusvis defectu. Nec v^o tam essalis e car^a doloris vis^i ut cum illa multi n^o fuerint compositi in Xpo. 62

Obicies 2°. Visio (cum ceteris p^tibus beatitatis (brebit^is n. gra^m ita loquor) e tota beatit^is ess^a, cuius proprietas e car^a miseriae. Unde si componant miseria et visio, component felicitas et miseria. Confirmat: car^a miseriae comparat felicit^i, sicut car^a peccati mortalis gratiae, sed sanctitas ita consistit in sola gra^m sanctificante ut si componeret cum peccato mortali ho^o eet simul iustus, et 63

iniustus

ínúsens: qđ pt ex unione hypost^a; qua terra d filiꝰ naalis quin ca^a peccati ñ de neptu eius filiat^s pt ta es^a adopt^s existe in sta grā habituali, cuius insepa-
rabilis effectꝰ e car^a peccati.

30 Dā: salicitas, et iustificāo ñ nisi quoꝺ unaqua-
que includit recptā trāls primarium existens in trā sup-
naali, et effectā trāls secundariā existens in car^a peccatorum
talis, et miseriæ. Hic secundariꝰ naaliter regit primā-
rium ut nō cepsear moraliē distinctus ꝺ̄ꝰ unica trā
nra iustificat^s, et salicit^s, grā et salicitas: g^a sine alia
trā positiua regit naaliter, ut late dixi in iustificat. Vn,
de sta grā habituali nō e tota rō trālis nra iustificat^s
ꝫ e tota causa trālis, g^a causa trālis accipit ꝫ trā positiua,
rō v^o includit etiā tām peccati: vb gꝺ si opponerent (ut
post) grā, et peccatā mortale, ille hō erit absolute in-
iustus, et nō iustus, nec tēn implicare, g^a iustus dicit
recptā trālis primarium, et secundariā grā: iniustus
autē solā peccatā. Vnde tunc erit peccatā cū obstā trālis
primariæ grāe, nō cū secundariā, ac propterea erit in-
iustus, nō v^o iustus, erit tēn qualificatus supnaaliter ra-
dice habituum, et habitibus supnaalibus.

31 Qđ affert de unione hypost^a nō e
ille ꝺ̄ꝰ filiatꝰ naalis adaqte existit in effectu primariō
unionis, nec includit trālis secundariā car^a peccati. Hæc
n. car^a nō pertinet ad filiat^s naalis, nō regit. Pone opi-
nionē Duran. Gab: et aliorū posse aliquē peccatā mortale
ex unione hypost^a, tunc Xpūs erit vtiq erit filius na-
turalis Dei, et nō erit iustus. Filius g^a erit Patris ille
in naā, ad ille accipiens esse ut a grā iuncta in suppo-
sito nō alieno, sed pprio nāe diu^e; quæcūq n. existunt
ex suppositis a Patre, nō sūt alienā, aut externā, quæ
adaqte pertinent filiationē naalē. At nō erit iustus ut hō,
g^a humanitas ingnata peccato mortali careret altera
gte iustificat^s nāe creatæ, tāgꝫ ex unione hypostica
et peccato nō regunte filiaō naalis, et nō filiaō naalis,

regt n. solu filiaõ, at nõ filiaõ nõ regt. Neqꝫ regt iustus, et nõ iustus, qa tm̃ regt iniustus: illꝫ autẽ opinio Aur. aliis nonnullis a me et impugnata in incar. rem. pe ex infinita gra Dñi ut hõis maiorẽ qua excogitari põt.

At vo filiaõ adoptiua e filiaõ metaphorica, 72.
et ꝑ assẽs: pater n. adoptiu hẽt filium sine pno merito, et in suppõito alieno ac sua nãa indũo, e qꝫ pater ꝑ imitatẽ, qa ita sibi placet in hoc ut illꝫ instituat hæredẽ ac si ẽt filius. Ita Deus nr̃o instituit hæredes bonorũ ac si filiꝫ essemꝰ. Vt autẽ orit ex assẽ, quo sibi in nobis placet ꝑ sanctitatẽ: cum autẽ nullꝫ cum peccato mortali sit sanctus, ita nec filius adoptiuus. Deus autẽ e halitꝰ sanctus adæquate ꝑ suã essẽ, qa ita e bona ut nõ nisi inclinẽs ad malitiam: nra vo nãa e inclinans ut sit mala; ob qꝫ ut sit bona aget cara malitiæ.

Obiicis ꝺꝫ põt hinc reg prius a Deo remitti 73
peccatũ absqꝫ interiꝰ hõis mutatõe. Deo a me exigi ad remissẽ peccati honestũ, et voluntariũ eius detestẽ, inequa nec influxu grãe ꝑ quã peccata remitti, ex qua pari absqꝫ alia mutatõe: illa detestatio e nria ut purgati a peccato sit voluntarie peccatori, et ut sit fundamẽtũ ut prudenter inducamur velle peccatores egredi a peccato. Nec regnet nova physica mutatio in peccatore, et sufficit sit revelatio de ipsius remissõe ut tale dicat in iusto: et voluntate Dei.

Tandẽ obiicies nõ posse satis explicari qua 74
nam Deus placet tunc remittere peccatũ, si nec ꝑ gratiã, nec visionẽ, neqꝫ amorẽ remittit. Deo ergo ex difficultate ascribentibꝫ peccatũ habituale distinctũ a privatione gratiæ: Beata Virgo sanctificata fuit in vo instanti suæ diei, et ergo tũ absqꝫ originali peccato. Petrus sanctificatus fuit ꝑ abnegatẽ Dñi: gratia sanctificans in utroqꝫ habitue ergo dicemus esse tũ habitũ ꝑ primarium, et utrumqꝫ sanctificatũ, qa in utroqꝫ habitue ergo esse tũ habitũ secundarium, qa peccati: in Pe habitu

cum effectum secundarium minime expellendo, aut remittendo peccatum; nullum n. priuerat: in Petro habuit cum effectum expellendo, et remittendo peccatum. Haec expulsio, et remissio peccati in Petro quod fuit distinctum a sanctificatione Mariae? Voluntas ipsius Dei volens iustificare Petrum ei condonando peccatum quod habet obiectum, quo caruit in Maria: in qua ea voluntas non fuit remissio peccati: in Petro fuit actu remissio peccati: assigna quo ex parte obiecti quid voluit pater gratiam voluntas remittens peccatum; nam voluntas infundendi gratiam fuit utrique communis: voluntas vero remittendi fuit circa Petrum: non vero circa Mariam; quo quo differunt hae voluntates?

15 Ad argumentum reo explicari obiectum condonationis intrinsecae, et extrinsecae explicato conceptu peccati habitualis, quem in iustificatione dixi esse peccatum actuale non dum emendatum, aut remissum siue peccatum actuale praeteritum physice; moraliter vero perseuerans. Haec autem moralis perseuerantia non est nisi fundamentum ex parte peccatoris, ut propter peccatum illud praeteritum physice, sit dignus inimicitia Dei, et poenis aeternis. Nam eo praescisse quod quis grauiter peccauit, nec condigne satisfecit, aut Deus non condonauit peccatum; potest iusto Dei odio haberi ut eo praescisse quod quis voluit equum suum esse meum; semper ego sum dominus illius equi, dum donatio non est reuocata valide, aut ego, aut ego illum non dedi. Titulus autem mei dominij non est nisi actus ille donandi physice praeteritus, dum contra illum nihil fit. Ita peccatum habituale est actus praeteritus, dum contra illum nihil fit valide, quod est titulus iustae inimicitiae Dei, et actus iustae vindicatiuae.

Deus igitur condonans peccatum facit aliquid
16 validum contra illud; ita ut apud prudentes non valeat iam deinceps ad inimicitiam iustam Dei, nec ad vindictam aeternam per se. Iam n. illi actus essent contra rectam rationem, si conciperent ob peccatum semel condonatum. Vt si donatio equi sit valide abrrogata a donante. l. a iudice, iam non est titulus mei dominij; neque ego possum licite illo uti ad libitum citra iniustitiam alterius.

17 Quando quo Deus peccatum condonat infundens gratiam,

vel extrinsece id condonaret, dicit, peccatum illud volo esse ac-
si non fuisset; nec volo deinceps eo moveri posse ad odium.
Quae uno verbo dicunt illud condono, sicut revocatio donationis est vo-
lo equum non esse illius; id est ne ille possit illo uti pro libito
citra mei iniustitiam; quod inter nos contingit: est enim illa condonatio
iniuriae, et cessio iuris puniendi aeternum per se propter illum
actum. Quod explicat ab effectu quia inimicitia esset iam contra rationem
cum vero haec moralia sint non possunt ad unguem explicari mo-
re physico, neque hic est locus fusioris ea de re sermonis,
et haec de hac sectione.

Sectio 5a: Utrum beatitudo sit per se aeterna?
S. Thomas q. 5: ar. 4.

Agendum est de beatitudine ex parte visionis quia gratia de se non est ae- 12
terna, cum sine ullo miraculo saepe corrumpatur. Gaudium
de Deo non est diuturnius ipsa visione; ad quam revocatur tota
quaestio. Eiusque 2ex: 1a utrum visio in ratione visionis sit aeterna? 2a
Utrum id ei conveniat in ratione beatitudinis. Pono ex fide bea-
titudinem de facto fore aeternam.

Subs. 1a: cto 1a, et 2a de ipsa visione.

Dico 1o. Visio beata est natura sua incorruptibilis a causa cre- 13
ata. Ita censet S. Tho. q. 5. ar. 4. Quia voluntas non
est libera ad eam deponendam: quia in ea exercenda nullum
sentit fastidium, nec aliquid boni in ea deponenda sentiet,
nisi Deus oppositum praecipiat ut dicam § 90. Nec potest quis libe-
re amittere suam faelicitatem. Per contrarium autem non potest expelli; quia
licet visio opponatur error, et hic illa pellatur: at visio non pellitur
errore: nulla enim species falsa de obiecto potest movere illectum profus-
sum lumine gloriae, et concursu obiectivo ex parte Dei; ut oculis
videntibus lucem non possumus illi dissentiri. Haec autem est mens
S. Thomae; quia eius rationes non tendunt in alium scopum.

Ante 2um ctos pono rem esse corruptibilem a solo 20
Deo dupliciter. 1um per miraculum invertens leges naturales eius

rei; ꝙ Deus nō ĩdigat. Sic destruūt mãz Lã in Luthe-
risbus: maal n. ex nãa sua petit seruari aeterna. Lōs
miraculis cōt, si Angelus, aut rōnalis aiãs destruerent.
Rsão ꝙ ga Ia subsãa subsistentes ꝑfecte sine depend.a subsã;
nec Ia grat facta alicui creat.a ex solo Dei beneplacito. 2.o
Ia corruptibiles a solo Deo; ita ut sine miraculo destruantur.
Alig quos ĩmpugnaui volumine 2 Ms. f. 1256. sec. L. arbitra-
runt quasdã inhaerentes qualitat.s ꝑfectibus aceus supnaliz
quas vicant facile transeuntes; quas dicunt destructis aubs,
quos ꝑficiunt, posse ex nihil sua destrui a Deo. Alij ita
voluerunt sanctã maaliz corrupts; qa ex naal sua nõ ga-
nisi certa tempa seruari, vltra qd eis sine alio corrumpen-
te ꝓvis, nõ pot durare. Quos alibi ĩmpugnaui; qa nulla
res absoluta potat ita corrumpi. At Ia nõ potat corrum-
pi e'ord naal sua tendiens ad corrupts, et seruats, ut
sine miraculo seruet, et destruat.

Huius generis Ia grat habitualis, et virtutes ꝙse ĩnfus-
sagrã .n. maalis subiecte in statu quo corrumpitur, et
in quo sit corrupte ĩmmunis. Quia nobis viatoribus
ĩnfundit dr eius naã sine ulla vi aut violentia, et
ĩnfusa e ꝓpõ sine vi: in nobis autem e obnoxia cor-
rupt.e, seus in Xpõ: go nõ e dr eius naã status corrup-
tõnis, magis quã incorrupt.is. Iōs m.a e ogarate so-
lius voluntis Dei, q Ia suo arbitratu qõe gras destrue-
re, et seruare sine miraculo, qd in xpõ clarius ap-
paret. Hae n. virtus in desperante corrumpit vlas
Dei voluntis ꝓp peccatis desperatis, qd illi phys.e mi-
nime opponit: its corrumpit habeti sine ulla ap-
parte phys.a; eadis autem spes seruat in alijs pecca-
toribus absq ullo miraculo, quatenus destructa grat et
spes destruenda ut cateris virtib ĩnfusis a fide distin-
tis. Quia illa annexa naalis ut grat, quatenus e magis
naalis virtis quã reparãs; neutra tn e miraculosa.
Iōs e de lumine gtiæ, qd e naal sua comes gtiæ, et cha-
ritas, et tn in via nõ ĩnfunditur. Rsão ꝙ haec Ia accia

ínvebita subtâ, qua Deus parbit q̃ uel vule: do mg. n. exeo
q̃ sit pure gratuita cadit sub libera voluntâ donantis:
et quatis dotis ínt se beate q̃hyb onerâ: at hac nõ
semp et talis esset miraculosa reparão.

Obicis. Vnio hypa ad nam ínmor- 32
talis ut. sit donorũ maxima: ex vis beata negat amor
te nrõ uesine miraculo nõ posse vísio reparari ab amore
Dei. Vis remissio peccati nõ et reparabilis absq̃ miraculo ab ín
fus gra; nec felicitas corpis a beatte esset lia. Quo
aliquanta rerũ supnaãlũ onerâ cet tanta, uesine miraculo
nõ possint ínvicta reparari. Vnio hypa nõ et onerosa:
pot. n. a Deo libere, uesine miraculo. l. ad tempus. l. a
terna q̃beri; ut degra dixi. Onerosio habitus cũ gra et
reparabilis. l. qa nõ et q̃hyba; sed moralis bene egru
entias. l. qa et ad effectũ nõ tã onerosa. At ínte amore,
et vis et tã nrã onerosio, uesine miraculo nõ posse ím
pediri; qa íntuitiua repsentão bonitis ínfinita trahit
nrã voluntem: visio its beatifica trahit ad bona, grã
et amicitia ut Deo ex supbus suis obq̃ pcta cam gena
li mortalia. At alia onera nõ tã tanta, ut nequeant ab
q̃ miraculo reparari.

Dico 2o. Visio beata et ex rebus ítis, qua 33
pot absq̃ miraculo seruari eterna, absq̃ corrumpi. Sco
tus et ab hac rent. Nec dissentit S. Thomas, q dixit vi
sionẽ cel ínmorrupbilẽ q̃ cadit v. gr ego fateor. At nõ dixit
eam corrupte cel miraculosa. Nec id dixit in Paulo, et
Mose; quos censui vidisse breui Deũ. Pr; qa Virgo be
ata vidit Deũ antequa moreret; anq visio fuit ínemissa.
De Mose, et Paulo ids asseruerunt Augus. et Thomas. Sed
ea ínterruptio vis nõ fuit miraculosa: q visio absq̃ mira
culo pot ínemitti. Alin. et rent cũ dicã Theolo.

Quent alig vis posse oriri. l. ab habitu luminis. l.
ab auxilio extrinseco, aut qualite facile transeunte. Quo
nie a lumine nõ pot absq̃ miraculo ínemitti, qa creatura
tua nõ pot: cadit autẽ efficiens et eterna; qa et lumen.

N d g° vnde corrumpat. Qua ames d ab auxilio ꝑdor-
rumpi; g^a hec cas efficiens deficiens in durare; g^a illa
qualitas d facile fluens: voluntas aut Dei d ad tempus
breue.

b3 3^a. Si Deus sola voluntate supplet hic cas, cas
d dare tz aeterna qua lumen, g^a voluntas Dei n destrui-
tur ꝑ cas creatas: si g° effectus eius voluntat d ꝑse aeter-
voluntas Dei erit aeterna et in volendo vis; sicut volun-
tas creandi Angelos d aeterna in volendo, et voluntas de
seruando lumine d ꝑse aeterna ꝑse: ita sine miraculo
n poterit cessare voluntas Dei de seruanda vis ut de
seruando lumine: vel etiam miraculosa voluntas deseruen-
di vis Pauli, et Moisi.

b6 Deinde, si lumen n ꝓt supplere auxi-
lium exterius nec ꝑ qualitas fluens, ut frequenti volunt
Sco. res d clarior, g^a Paulo Moisi, et ⁊ viderunt Deū
currente lumine gle; nec eius ine mensio fuit miraculosa.

b7 Tandis si lumen supplet qualitate fluente;
hoc n ꝓt cui cas ut visio determinet: g^a Act. eius qua-
litas dicunt ea tandiu durare, quandiu actus ipse: actus au-
tem destruet cui in cas ut qualitas emanescat: Nec alie
ꝓt visui; g^a si Angelus integro anno ꝑseueret in ma-
tu supernali libero gratuito ꝑ illo, illa n destruet: alio-
quin dete Angelo virtus ad g̃ra annua, in eo actu. In
nro ds autem ideo qualitas destruit, g^a cessat actus; n d ideo
ideo cessat actus, g^a qualitas destruit: aliquin actus deficere
sine nra libertate. Ogd alig admittunt hoc habitus sup-
plent ⁊ qualitas fluentes; ꝓt repugnare unitati in
lumine, g^a n d unde illa qualitas emanescat. ⁊ ex
actus nat, g^a visio Dei n d corruptibilis ab ipsius
nra; ex quo c. remote emanescere qualitas alias flu-
entes, g^a libere cessamus ab illarum actibus. Ex Deo autem
n d cur illa qualitas fluat magis quā habitus. Sufficere
g° ut fluat; g^a visio fluit: g° visio n destruit ea ꝓt quali-
tas determinat; sed e 3^a ideo qualitas destruit, g^a destruit visio.

g° vīsio destruēs nra voluntē Dei sine aliqua caā creata
succurrente ad destruēdū; istgs sine miraculo: g° vīsio sine mi-
raculo pōt destrui solo voluntē Dei.

Aliq; rentes vīs elicitg a qualitate fluente pp
vel auxīlio extrinsco eēt spēs distincta a vīe elicita a lu-
mine: hanc dicunt nī eē corruptibilē absgs miraculo: il-
lgs vo eēt. 2a; actus orta a lumine esto sit spēs distincta
ab orta ab auxīlio extrinsco; at qualitas in vīe recipiēs,
curdinquēe, spēs. Deinde dinquāt: utrags vīsio e in-
corruptibilis a caā creata; qa utrags repsentat Deum
ut nī appareat bonū in esse vīs; ītg nullo errore
pōt exp̄ēli; g° nī e corruptibilis a caā creata: gnec
a Deo sine miraculo; qa pte nullus effectus e corruptibilis
a Deo absgs miraculo nisi caā aliqua 2a succurrat adde-
trimē: g° utrags vīsio e incorruptibilis absgs miraculo. l.
gs vīs e utrags pōt absgs miraculo destrui.

Admittit aliq; eas vīe eēt eiusdē spēi 2o
qa ls de cōis obēt; differre tm genere subtō. 2a 3a
subtō e īs utriusgs, qa e īs illectus: g° nec hae exp̄ēs
differēt. 2° differant ex subtō, utrags e corruptibilis
aut incorruptibilis cōis mō; qa subtō nec e capax ad-
mittendi errorē quo vīsio pellat, nec efficiendi gectū quo
destruat, nec volendi illgs destruere: g° recurrendū ad
rōnēs ēs impugnatas. l. adstruendū ōs vīs eēt corruptibilg
a solo Deo absgs miraculo.

Adhuc ybam cloēm, posita sent[a] de im- 2o
pot[a] nrā ad volendū deponere vīs; quā sentā dixi clōe
1. § 22; quæ verissima de voluntē nrā nī sequentē alig
priorē Dei, quā velit ut nos velimus a vīe cessare. Attg
a nobīs vīsus pōt nobīs p̄cipere ut velimus vīs deponā
re, et tunc alia diuertamus actg, quo visio cesset. l. qa Deus
ad nrām voluntēs pōs illgs destruēt; qa beatitudo nī dat nī vo-
lentī, ut nec fides hitualis dissentiēnti. l. qa pot[a] tot rebus
occupatus, nī poterit ad vīs succurrere, qa 3 lumen ht effi-
cassimū; at sua īntessa, et naalis ī ētē vehementissima

quæ q̃ voluntᵃ nr̃æ applicata occupabunt mentᵉ ne attendat ad visᵐ. q̃ visio ē corruptibilis a cad creatra, aut phȳcᵉ aut moralᵉ. 2ª p̃t; q̃a videns Deū pōt velle q̃d Deus p̃cipit. Cuentᵉ hunc nō repugnare ē clarū; et q̃s sine miraculo; potuit n. Deus experiri suorᵃ obedᵗ.

91 Rogas quo pacto hæc possint euenire? q̃a si durat visio Dei, actus inde ortus nō pōt velle nō destruente, quē n. amat nec hēt odiō? Reō q̃ sciē infusa repsentari pōt sine vīs, et experiēl actᵉ, quo fiat vt hanc destruī tempᵉ sequī. Hic actus nō pōt repugnare. Imo nō pōt q̃ illo instanti opponi amor efficax de vīsᵉ; q̃a pecces hēt, q̃d ex visᵉ repugnare ostendī.

Subsº 2ª: cto 3ª de Beatitudine.

92 Dico 3ª: Beatitudo ut beatitudo ē sm̃ se q̃ fectus. Ita q̃ gra habitualis, visio, et gaudiū, in q̃q essentialiter actus beatificᵗ effectᵉ; nō ē de se æterna, ita vt sine miraculo nō possint a Deo destrui; at illorᵃ æternitas ē de supposito essentiali beatificᵗ. Nec q̃d tota durāt, quæ includit æternitas ut existentia simul; q̃a singulæ durationes creatæ a se durante nō pōt illæ simul actuare, q̃a ē successiua: alij vocant, actuant in extrinsecᵃ denocate. Ē igitᵉ æterna felicitas durāt de supposito beatificᵗ vt ē obiectᵃ bonā cognitᵉ certæ, et gaudium securum. Ita sentiunt frequentius AA. Ē q̃d sentᵗ S. Aug. tom. 8 lib. 10 de Ciuit, c. 30 his verbis Credere itaq̃ ē ex illa vita, quæ beatissima erit nō poterit, nisi de sua fuerit æternitate certissima. Probō ē, q̃a nihil quis ita certus de q̃ sua beatitᵉ poterit iusta q̃ salutarissima re de illa amittenda. Quæ solicitudo erit nō q̃ta quæ nullā q̃mittit erit anxietas de amittendo Deo.

93 Hæc securitas pōt erit in intellectu, quo certus ē beatus de æternitate sua. Hæc certitudo ab aliq̃ nō dinoscitur ab ipsa visᵉ, quæ sentiendo erit reflexa sui. Q̃a hæc attentio in visᵉ Dei nullā actᵉ creatæ potest cognitᵉ

sui in parte. 2° impugnat, quia nulla cognitio vera potest repraesentare suam durationem, quia sequeretur eam cognitionem secundum se esse talem, ut non possit a Deo destrui; quia si vere affirmat se duraturam cras, nec hodie destrui potest, nec cras. Alioquin non esset vera.

Quae doctrina praecipue est vera in opinione constituente veritatem essentialem actui vero, quia illa suppositio durationis aeternae est essentialiter antecedens existentiam visionis, quae ex suppositione quod semel existat, implicat ut destruatur. Idem est in constituente veritatem in accidente, aut connotatione; quia illa connotatio, aut accidens sequitur nostrum esse illius actus, quod essentialiter est repraesentatio suae aeternitatis, ad quam nostrum sequitur veritas, quia repugnat actum supernaturalem esse falsum. Quod de beatitudine est certum; quia teste S. Aug. non est beatus illectus dum errat, quia avertitur a suo fine, quod est Deus ut vere cognoscibilis. Quamvis ergo circa Deum secundum se non esset falsus, esset tamen circa Deum ut possessum. 94

Obiicies: non esse absurdum rem creatam esse incorruptibilem etiam divinitus, quia haberet illam incorruptionem dependentem a libera voluntate Dei, quod illam produceret potens non producere. Praeterea illam retinere quidem illum conceptum dependendi a Deo libere pro quovis instanti: at non esset plene sub dominio Dei, quod continet duas partes alteram producendi libere quamlibet creaturam, alteram eam destruendi libere pro quovis instanti sequenti tamquam productionem, ob quod solus Deus dicitur immortalis; id est quod mori non potest ulla vi, quod non esset illi proprium, si creatura aliqua talis esset, ut ei repugnaret ab intrinseco destrui a Deo. 95

2°: posset beatus videre intuitive decretum Dei decernens eum non privare aeterna felicitate, quae cognitio non esset de se ipsa in specie, sed in genere sub ratione communi visionis: ex qua sequeretur gaudium de tali decreto. Haec cognitio non esset ab intrinseco immortalis, quia eius veritas non pendet a sua perseverantia in indivisibilitate, nec in specie: illa non pereunte posset alia succedere, in qua verificaretur prior cognitio: esset quoque beatus de sua felicitate securus. 96

Melius concipitur scientia infusa clare, et intuitive cognoscens visionem beatam, gaudium de Deo, gratiam habitualem 97

ius et revelatꝰ Dei, in qua cognosceret eius decretꝰ de æternitꝫ illarꝫ rerꝫ. ex hac intuitiᵉ oritur gaudiꝫ theologicum elicitꝫ ab hitꝰ spēi; quꝫ propterea, in beatis stitus. in illa sua infusa nō existat finaliᵉ beatitudo nec inadæqteᵉ; gª nēc cognitiō theologica, et ēt abstractiua, de obꝺ gratꝰ intrinsᵉ Dei. Gaudiꝫ illud ēt de essᵉ beatitꝺ ēt n. securitas de felicitᵉ æterna. Quratō vᵗ earꝫ rerꝫ nec ē beatitudo finalis, nec obtinuª, sed ē obꝫ nrꝫ argumentum de Deo ut vīo, et possesso sine timore illꝫ amittendi. l̄ gª odiō nriꝰ cognitus ut ōis timor depellat.

Sectiō 6: cætera de visione

2p Visꝰ Dei dinari iustis excedentiꝫ sine pecto mortali, et venialī, et sine reatu pœnæ temporalis, quos excedunt, vel quos purgantes ignes luunt pœnas temporales debitas p pecta venialiꝫ, vel p mortaliꝫ nō plene deplorata definit Benedic. in Ex extra. Benedictus Deꝰ. Satis autꝫ aperte colligit ex SS. PP. et Ecclesia. l̄ visꝰ pectus duraturꝫ ē fide sanctꝫ: ergus n. ignꝫ inferni, et cœli vitꝫ, dicit æterna.

99 Hæc visiō ē iudicatiua; affert n. beatus Deꝰ ee, ee trinꝰ, immensus etcª. Nec n. ē qualis sensilis visiō, qua belluine ferē in lucꝫ sine affatu, aut negatu: ett autꝫ cognitiō gdditatiua Dei. Nē complexa, id ē nō pendet a simplicibꝫ apprehensionibꝫ subti, et prædicati, et illas quasi explicitē. Hæc n. complexio ē in nobis ffē dependēs a sensibꝫ; et forte alig in Angelis ffē obscuritꝰ obtē; qua dcis beatis et quisquis profunderet in Deo unꝫ finalitꝰ ab alio, adhuc ēt simplex, et incomplexa; gª gd cognosceret, ett ffē gditatiua, et immta.

100 Ē illa cognitiō speculatiua, quæ ē contemplatiō Dei, q nō potē a nobis fieri. Nec ē speculatiua gd ex roguē amor: regit n. ex bonitē obtē cognita, duo

ut p̄scriptus p̄ eā cognit. Siquā rep̄sentat creat. aliq. ut faciendā a beato, erit ~~speculativa~~ practica: id autē est maāliter, nō fralit ut beatitudo, quæ fralit ē ꝯtemplāo Dei.

Disput.° 6.ª de amore beatifico.

Sec. 1.ª: cc.ª Deū solū hem̄ gaudiū

Sæpe p̄bavi 3 animi affectus ex S. Tho. 1.ª 2.ª q.e 26. ar. 2. 1.° ē amor strictus, q ē ꝯplacentia in bonū sm̄ se, q cc.ª creat.ᵃ orit ex cognit.e obt.ē ꝯsiderati sm̄ se, sive in statu abstract.ᵃ ab exist.ª, et car.ª existendi. 2.° ē desideriū, qd oritur cc.ª obt.ē app̄hensū ut nō existens; vult tn̄ ut existat. 3.° ē gaudium, qd ē cc.ª obt.ē cognitū ut existens, aut p̄sens. Oēs ij affectus tendunt in exist.ā: amor in eā sm̄ se; desiderium in eā ut existat, datq. operā ut fiat: gaudiū in eā q.ª existit; q ē p̄cipuus actus volunt.ᵃ, et ꝯpletiuus illius, ut dixit S. Tho. q.e 28, ar. 4.

Hinc in volunt.e Dei, et in spe p̄bavi 2 nō posse eē desideriū ullū cc.ª Deum sm̄ se, q.ª Deus sm̄ se nec pot. ꝯsiderari ut nō existens, nec ut absens. Q.do autē dicimur teneri desiderio Dei nō accipit. Deus sm̄ se, sed ut visi, aut possesi. Ob eadē rōnē negavi cc.ª Deum amorē strictū distinctū a gaudio; q.ª amor strictus distinctus a gaudio fert in obt.ē abstractū ab exist.ª, a qua Deus nō pot. abstrahi: oīs g.° amor Dei sm̄ se ē gaudium, et amor strictus: gaudium q.ª ē de bono app̄henso ut existenti, et p̄senti; amor q.ª ē de bono sm̄ se. Amor g.° strictus ut sic ē cc.ª obt.ē sm̄ se; q affectus ut sic abstrahit a distincto, et nō distincto a gaudio. Amor creaturarū ē realit. distinctus a gaudio, amor Dei nec rōnē dinguit a gaudio ipsius.

Hinc facile deduces fælicit.ᵃ nr̄ā, qua p.te ē amor, eē gaudium de Deo, ortū ex vis.e beata. Q.d si amor 3

strictus Dei; et gaudium essent distincti, beatitas in utroq; consisteret; principue autem in gaudio.

Sectio 2a: quod sit obtum gaudij beatifici?

4 Aliq censuerunt gaudium beatificum here pro obto non solum Deum, sed etiam visionem beatam. Quos impugno 1um quia visio beata non repraesentat se in parti: ergo ex ipsa non oritur amor circa illam. 2o, quia actus charitatis theologicae tratur ad Deum sm se; sed in patria manet charitas theologica: ergo tratur ad Deum sm se. Ut ergo cognitus per fidem amatur ad aeqte ut obtum fralem; ita et cognitus per visionem. Ortus autem actus ex visione obti praesentis est gaudium.

5 Beatus scia beata repraesentat in se qdditative bonitatem Dei; quae extorquet a beato amorem nrum sui. Hic amor tratur ad bonitatem Dei propter ipsam, et ad eius existentiam ut praesentem, qui propterea est gaudium, fruitio, et delectatio de Deo. Ut ego gaudium exerceo, cum fratrem existentem video; cum pulchritudinem caeli, aut pratorum intueror, cum striones aegregie psaltantes aspicio, cum musicam suavem auribus hauris.

6 Praeter sciam beatam exercet etiam infusam, cuius obtum fralem est ens supernaale, et naale creata. Hac immte cognoscit gratiam hituale, visionem, et fruitionem Dei: exercetq; gaudium circa Deum ut praesentem, et possessum tribus illis qualitatibus. Hoc gaudium est amor concupiscentiae supernaalis, qua amamus Deum ut obtum frale partiale, et finem q; visionem gratiae, et fruitionem ut finem quo; finisq; est nobis actu conveniens, ut in via has qualitates desiderabamus, et Deum per illas: qd desiderium erat proprie desiderium circa illas, quae erant absentes: at circa Deum erat etiam gaudium. Ab eodem hitu elicito spei eliciunt omnes illi actus, ut dixi in spe.

Sectio 3a: utrum amor viae, et patriae distinguantur?

P. Vaz. disp. 11. num. 20, et 22. probat contra Scotum amorem Dei non esse totam rationem beatitudinis, quia illo essemus beati in via, in qua illi affectus sunt eiusdem rationis, ac in patria. Quod argumentum valet contra Scotum, non tamen contra Bonam: constituentem beatitudinem in amore inadaequate, sicut in gratia; dum ergo Deus non videtur, non sumus beati. Fundamentum P. Vaz. est, quia visio est conditio sinequanon; at conditio sinequa, non affert effectus specie diversos: ergo diversitas cognitionum non infert actus diversos.

Hinc ego retorqueo argumentum: cognitio est prius per se immutans voluntatem in modo operandi: ergo non est conditio sinequanon. Probo consequentiam, quia ex diversitate conditionum non mutatur prius in agendo: exempl. calidum ut 2 operatur in subiectum cadem vi, sive applicetur hoc modo sive illo, dum sit satis applicatum. Finge ea applicari ubicatione supernaturali; effectus oriretur eodem modo, quo nunc. Quia applicatio non est prius, sed pura conditio. Antecedens probo, quia voluntas cum eodem habitu charitatis circa idem obiectum fratrem cum actu fidei amat Deum libere, et cum intensione, qua vult. At cum visione amat Deum nostro, et tamen, quantum potest, ita ut nec in intentione, nec in exercitio sit libera. Item cum apprehensione imperfecta sumus quasi bruta. Hoc est vero cum perfecta.

Probatio a priori est 2ex, altera ex definitione voluntarii a principio intrinseco cognoscente singula. Ubi cognitio ponitur ut terminus relationis tranlis volitionis ad cognitionem, et ut regula diiudicandi bonitatem, malitiam, essentiam, et circumstantias actuum humanorum. At quis calorem definiret per applicationem? Aut hanc voluit esse regulam actionum? Altera est, quia ex obiecto et cognitione conflatur integra causa finalis, quae includit duo, et trahere amorem, et impellere voluntatem ad se. Trahere convenit soli obiecto; illud enim solum quidquid amatur; quin sit opus amare cognitionem. Impellere autem convenit obiecto utquid, cuius bonitas est, quae ad se excitat voluntatem: cognitioni autem convenit ut quo: ipsa enim allicit ad bonum, et deterret a malo; et per qualitatem cognitionis voluntas magis tra-

hit, aut terret: ad qd n̄ ē opus ut cognitio ocurrat ac-
tiue; satis n. ē repsentaō frālis boni.

10 2° mouet P. Vaz; q^a idē effctus
in spē pot oriri a duab, caēs diuersarū sperū: vt lux
eadē a luce, et igne; sed calor idē a calore, et luce: g°
et idē amor a cognit^bus diuersis. Rō eō multos effctus eē
coēs caēs diuersis; alios v° eē priuatos. Nec regula u-
niuersalis pot ostitui ex uno ad aliū. Nā visus bruti
et hōis differunt spē, et oriunt ab spēb, impssis eiusdē
rōnis: nec tn̄ propterea duo Angli utent ijsdē spēbus
impssis: lux itē et calor oriunt a prijs diuersis in
spē; nec tn̄ propterea negabis aliquas caās distinc-
tas spē herē effctus sibi ppriō. In frā nego ōs,
q^a amor plurimū pendet a cognit^e p cuius diuersit^e
voluntas diuersos hēt m^dos operandi; qd satis ē ad col-
ligendū discrimen ab effctibus indetrāt petentib, caās
spē distinctas; illud n. discrimen nulli caāe pot adscri-
bi nisi cognit^i.

11 Et qdē tā vehemens immutaō quā ē in beatis
n̄ pot n̄ inferre gaudium valde diuersū; nec n. in
uia experit ullū saturit^s illā, quae de beatis celebrat.
Cognitio fidei ē valde obscura p spēs alienissimas, vix
Deum attingit ut ē, nec effrāt ceptus dignus Deo,
q^a ocā vident in enigmate. At intuitio qdditatiua
Dei ē pfectissima, rapit beatos in admirat^s, nulla
rat^e angelicis etiā linguis explicandā. Quā oparat^s
hēt gaudium hoc nrū enigmaticū cū illo intuitiuo et
qdditatiuo Dei? Existimo int utrūqē tn̄ eē discrimen,
qtū int fidē, et vis^s. Et quāuis ex quacūqē variet^e
cognitionū n̄ colligeret affctuū varietas, at ex certe
ex abstractiua, et qdditatiua n̄ pot n̄ colligi pp diuer-
sit^s tā insignē.

12 Et quāuis libertas, et necessitas actuū n̄ os-
titueret diuersit^s specificā; haec diuersitas cognitionum
infert tā diuersā subst^ā affctuū, ut merito n̄ sit unus

alteri operandus. Hæc diuersitas nõ colligit ex defatigatæ aut infatigatæ. Hæc .n. in scia inpedita, nulla ẽ, q̃a nõ pendet ab sensib⁹. fatigãs vrie ex sensib⁹, a qb⁹ libet in operando dependet.

Sec. 4. Quid sit frui.ª

S. Thomas q. 11 agit de fruitõ. Ẽ autẽ q̃ inter Theologos 13
gd sit? Nec mom̃ magni. Acquiesco S. Tho. ostendenti frui-
tionem in solo gaudio rei amatæ p se. Vnus ẽ amor medij,
ut ẽ utilis ad finẽ: fruitio vo ẽ gaudium de ipso fine obtento.

Docet S. Tho. ea q. 11 ar. 3 fruitõ absolute ẽ 14
gaudium de ultimo fine, q in aliud referri nõ pot. Vltimus
finis ẽ aut realis, aut affectus. Realis ẽ Deus; cuius gaudiũ
ẽ absoluta fruitio. Apparens ẽ ille, qus ita ultimo volu-
mus ut nõ possit referri in Deũ ultimũ finẽ realẽ. Vn-
de ẽ peccatũ mortale ẽ fruitio creaturæ; q̃a in auersatione
nõ pot in eã referri: peccatũ veniale nõ pot referri in Deũ;
actus peccans venialiter pot referri p gratiã sanctificantem,
ob q̃d dr mortale peccatũ retinere creaturã ultimũ finẽ nõ so-
lũ operis, sed etã operantis; q̃a totus ẽ auersus ab amicitia
Dei: veniale autẽ retinẽt creaturã finẽ ultimũ operis, nõ vo
operantis. Hic .n. pot existens in peccato veniali referri in
Deũ, quãuis opus nõ pot. Qui operatur virtutes morales, virtua-
liter refert in Deum, cui placet opus; vnde nõ fruitur o-
pleto creaturis. Qui operatur opus in indue inordinate, nec
retinẽt creaturã ultimũ finẽ operantis, q pot ea in grã; nec
ipsius operis, qs h actus nõ referatur in Deũ pot in referri. ob
hanc dixit Aug. humanæ pfectionis est uti fruendis, et frui u-
tendis: id ẽ ita amare creaturas ut nõ patiamur eas vbi creato-
ris referre: et ita amare creaturã, ut nihil de eius vo-
luntate, sed de nra voluptate curemus. Absoluta g. fruitio ẽ
gaudium de Deo presens.

Disputo 7 de gloria corporis.

1 Pono corpora resurrecturæ, et recepturæ aiã: hucq̃ trajiciendos; alios transferet Deus in Cælos; alios detrudet ad Inferos, ut cruciens æternũ; alios ꝑmittet sine dolore, q̃ us dolori originali excessere pecto.

Sectio 1ª De 4 dotibus gloriæ.

2 Corpora gloriosa donat Deus 4 manerib, quas dotes appellant, impassibilitꝫ, agilitꝫ, subtilitꝫ, et claritꝫ. Claritas erit ea ꝺs ꝑfectionꝫ nrã, vt ait S. Tho. qª ꝺ obiectũ visus naãlis, q̃ ferri nõ ꝑt nisi in hanc ꝑfectionꝫ Cuq̃. Erit autẽ intensa in gradu excellenti, quæ ꝑlucida reddet corpa, et transparentia interius, et in cute. Iungetur autẽ colori aptus ad pulchritudinẽ. Quod si alia claritas naãlis ꝺ ꝑsibilis, et nobilior, qua oculis hisce videri ꝑsit, illa ꝑfundente beati. Sed naãlis autẽ ꝺ repugnat, autẽ nõ erit, qª ꝺ obiectꝫ visus supnaãlis, nõ v° naãlis.

3 Impassibilitas nõ ꝺ qualitas interinsª oppositꝫ passioni. Passio n. ꝑprie ꝺ in appetitu, inquo nihil ꝺ interinsᵉ pugnans cũ dolore; necq̃ impediat ab interinsº diuisꝫ corꝺs, qꝺ ibi erit flexibile, et facilimus motu: negq̃ ꝺ qꝺ impediat ꝛgressũ aut, si adsit. Cº qº hæc dos ꝑ specialẽ Dei quidª, qua nõ gaudet in corporibus Cus corꝺs, aut dotꝫ. Ita Duran. in 4. dist. 44. qº 4. Soto dist. 43, qº 18. Maior qº 15. Nec immerito tribuit S. Thomæ. Dici tñ ꝑt incorruptibile corpus ab interinsº radicalitꝫ: qª visio beata ꝑfecte illꝫ quidꝫ Dei. Cui ꝺ ab interinsº incorruptibiles. Cº qª ꝺ illorũ mãe incapaces qualitatũ ꝺ viarũ; Cº 4 qª ꝺ illorũ mãe asserunt seꝰ qualitatꝺ inopassibiles in gradu cuius qualitatꝺ corruptiui. In hoc autẽ hæc nõ ꝺ, qª corpus aptꝫ ꝺ qualitatibus ꝺ vijs: ꝺs hõ illas in se ꝑponit in aliquo gradu, nempe in aqualitꝫ, qua exigit corpus ꝑfectꝫ. Cur qº fingit nouas qualitas ex se repugnantes cũ maiori gradu naãlitꝫ. Cº 4 oppositꝫ sentª allegat S. Thomas. Sed ꝑt explicari de qua-

Citate radicali.

Agilitas est potentia se mouendi more angelico. Hæc potest 4
esse qualitas intrinseca; nempe virtus spiritualis existens in
anima effectiua impulsus tam celeris quam est in Angelo; et immediate pro-
ductiua motus. Quæ qualitas potest absolute non esse supernaturalis
sed æqualis angelicæ virtuti. Potest item esse extrinseca Dei prouidentia. Exi-
stimo utraque conflari. Virtus enim mouendi corpora celerrime tran-
sito medio, est intrinseca: virtus autem se constituendi ab uno extre-
mo in aliud sine medio per transitum est prouidentia extrinseca Dei: cuius
sola potentia potest efficere illum modum deserendi locum, et adquirendi no-
uum. Quæ prouidentia utitur Deus ex voluntate beati, eleuantes do
potentiam animæ, ut per potentiam obedientialem concurrat actiue.

Subtilitas est facultas ad corpora penetranda: ut Christus 5
penetrauit corpus marianum, quo integro prodijt in mundum; et
penetrato sepulchro reuixit; et Cælo penetrato illuc ascendit.
Quæ dos non potest esse qualitas intrinseca, sed est extrinseca Dei prou-
identia dans ubicatis corpori in quocumque loco illum beatus velit,
quamuis sit occupatus alio corpore.

Sectio 2a de sensuum actionibus.

Dico 1o. Nullus sensus percipiet voluptatem obscænam. Necerit 6
usus ciborum. Ne mahometicum paradysum fingamus. Omnes autem
sensus percipient sua obtata. Visus corpora gloriosa, cælos, et
cætera visibilia, quæ occurrent. Olfactus præsentem habebit
suauissimum odorem, gustus saporem dulcissimum; quæ qualitates
inerunt ipsis sensibus, aut per vicinis, unde possint immu-
tari sensus. Aures autem percipient aliorum voces, et musicam.
Factus percipiet qualitates sibi consentaneas.

Difficultas est, quæ ratione videbunt corpora distan- 7
tia, et audient voces? Ommissis multorum opinionibus,
existimo voces efferri intra os loquentis aere refracto lingua.
Quæ voces ibi producunt species impressas, ad quarum præsentiam Deus
producit in aliorum sensibus alias, quæ percipiant voces, non se-
cus ac si species impressa producta intra os alias produceret

medium. Et quidem cavitates non erunt vacuae, sed plenae aeris. Ita lux et calor producunt species impressas sui in subtto in quo sunt; ad quarum praesentiam Deus producit alias in aliorum oculis. Quae inter beatos nullum corpus intrucit.

2 Sic Aia est extensive beatior, quia eius gaudium est maius de bonis proprijs. Intensive autem non est beatior; quia eius beatitudo essentialis versatur circa solum Deum. Homo posset dici intensive beatior, quia totus est cum possessione bonorum, quorum est capax: at illa non spectant immediate ad Deum: ita nec sunt proprie beatitudo.

Disputatio 2a de beatitudine naturali.

1 Beatitudo naturalis vix meretur nomen beatitudinis, quia Deo nos non coniungit immediate ut est in se. At Phyli homines saepe beatos appellant: sunt autem et imperfecte, et perfecte beati. Imperfecte in hac vita; quia eius beatitas est honesta viduendi ratio immunis miserijs. Perfecta est in alia vita: in qua aia separata cognosceret Deum cognitione hausta ex creaturis, et per species ex illis derivatas: et ipsum amaret carens omni labe pecti, et secura de diuturnitate illius status. Cui si adderetur corporis suscitatio, esset beatior extensive.

2 Qui excesere cum pecto originali dumtaxat, habebunt quidquid positivum reperitur in beatitudine naturali. Cognitio Dei, amorem naturalem ut auctoris naturalis, corpora pulchra immunia doloribus: at non erunt absolute beati beatitudine naturali, quae includat carentiam pecti gravis, quam non habent illi. Item sunt absolute inimici Dei, et filij irae: carent item visione Dei, ad quam fuere conditi. Quod illis vehementissimum, et acerbissimum dolorem inferret, nisi Deus eum leniret speciali providentia. Quia haec omnia in sunt eorum naturae. Ideo nec naturaliter sunt beati.

Disputatio 3a de appetitu ad beatitudinem.

Hæc q° breviter a nobis expedit ex vis^e Dei ubi ostendi in naa n ee pot^s activa, aut passiva actuu supnaalis, q° nec e appetitus naalis innatus. Pbo 2^s q^a appetitus naalis innatus e pot^a naalis activa, aut passiva ad aliquis effectus sibi osentaneus: q° ubi n e pot^a naalis, n est appetitus. Ofrat. N appetimus naalit quæss simpliciter impossibilia naæ; sed visio e absolute impossibilis naæ viribus. q°. Scotus admittit hunc appetitum, q^a censet vis^s n ee in subst^a supnaals; sed eam recipi virt^e passiva naali; imo et elici posse. Appetitum elicimus naturals quoad subst^s cc^a beatit^s, quando eam obtamus viribus naa, et improportionate; supnals v° p spem.

finis. 3° Idus Iulij 1625

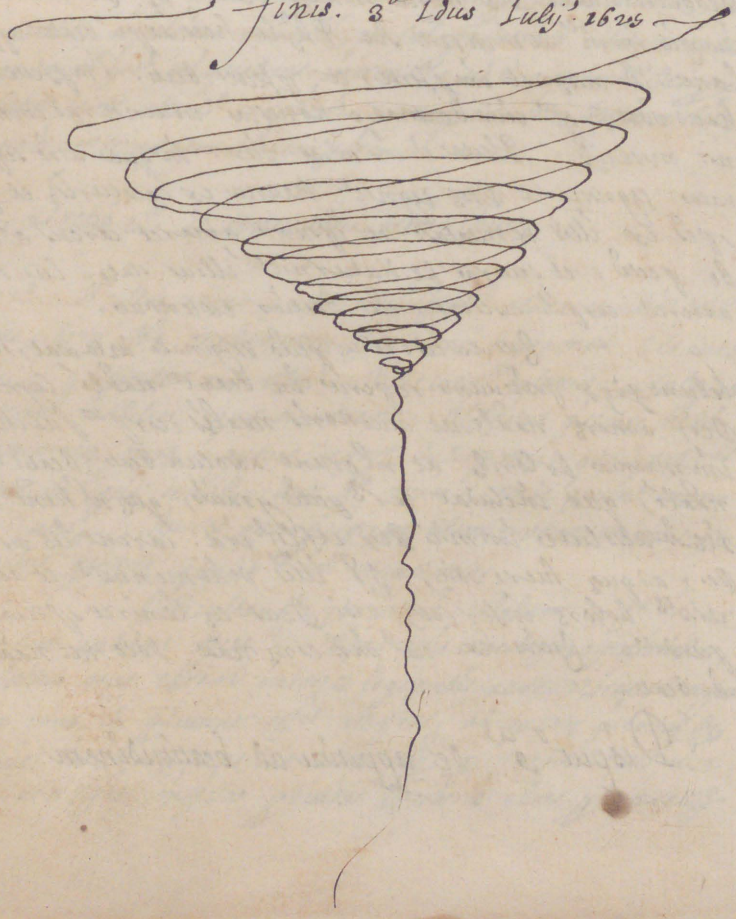

Elenchus de visione.

Disp. 1ª. Utrum Deus possit diuinitus videri illectu angelico, et humano? fol. 1.
Sectio 1ª: mens aliquorum PP. ibidem
Sec. 2ª: expendit 1ª ratio. ibidem
Sec. 3ª. examinat 2ª ratio. 4
Sec. 4ª: examinat 3ª ratio. 4.
Sec. 5. Appendix de visu. 6.
Disp. 2ª: utrum Deus videat a Beatis? 6.
Disp. 3: utrum Deus possit videri per speciem impressam? 7
Sec. 1ª: nonnulla premitto. ibi.
Sec. 2ª: mens thomistica. 8
Sec. 3ª: impossibilis est Dei species impressa quae testentur? 10.
Subsectio 1ª: sentª Nazarij. ibi.
Subsº 2ª: impugnat ea sentª. 11
Subsº 3ª: impugnant aliae rationes eiusdem farinae. 13.
Subsº 4. argumentum a libertate. 15.
Subsº 5ª: argumentum verosimilis. 16.
Sec. 4ª: possibilis est species impressa. 17.
Disp. 4ª: utrum Deus de facto videat per speciem impressam? 18
Disp. 5: utrum Beati forment verbum? 19,
Sec. 1ª: sentª Thomistarum aliquorum. ibi.
Sec. 2ª: vª sentª 20.
Disp. 6: utrum Deus videri possit visu corporeo? 23
Sec. 1ª: Deus nec diuinitus potest oculis videri? ibi.
Sec. 2ª: nulla potª corporea Deus potest percipi. ibi.
Disp. 7ª: utrum aliquis illectus creatus possit solis suis viribus videre Deum? 24
Sec. 1ª: quid sit ens supernaturale. ibi.
Subsº 1ª appendix de gratia, ethicis infusis. 25.
Subsº. 2ª examinant aliquae rationes. ibi.
Subsº. 3 ens supernaturale potest esse operatur aliquarum naturarum. 3 rationum. 26.

Sec. 6 2ª Sentª cois de substª supnaali. 27.
Subsº 1ª: raõ S. Thomæ. ibi.
Subsº 2ª aliorũ raõ a sceptu substª creatæ 27
Subsº 3ª: aliorũ raõ, ibi.
Subsº 4 argtũ de impeccabilitᵉ substª creatæ. 29.
Subsº 5. responsio P. Vazquez. ibi.
Subsº 6. alia duo argta. 30
Sec. 8: qd de qᵉ. 31.
Disp. 7 Vtrũ illectus creatus indigeat aliquo lumine creato ad videndum Deũ: 31.
Disp. 9ª: ad qd sit nrũ lumen glæ? ibi.
Disp. 10: vtrũ lumen sit tota raõ agendi? 32.
Sec. 1ª: explicat qº: ibi.
Sec. 2ª illectus, et lumen immᵗᵉ scurrunt ad pducendũ visᵐ beatũ. 33.
Subsº 1ª 1ũ argtũ. ibi.
Sec. 3: 2ũ argtũ a libertᵉ 35
Sec. 4ª: rʳ argtis. 36.
Disp. 11: vtrũ illectus scurrat ad visᵐ ꝑ potᵃ obedientialẽ, anuꝑ naalẽ. 37
Sec. 1ª moneo nullæ. ibi.
Sec. 2ª: qd de qᵉ. ibi.
Sec. 3 rʳ argtis. 39
Disp. 12. Vtrũ scursus luminis suppleri possit ꝑ potᵃ Dei absolutã? 40.
Sec. 1ª. Cto. 41.
Sec. 2ª rʳ ad argta ibi.
Dis. p. 13 Vtrũ visio possit infundi a solo Deo? 42.
Disp. 14: vtrũ Beati sint inæquales visᵉ? 43
Disp. 15: vtrũ Deus possit cphendi? ibi.
Sec. 1ª quædã pmones. ibi.
Sec. 2ª: Sentª P. Vazquez. 44
Sec. 3: aliorũ opinio. 45.
Subsº 1ª: 3 eius explicationes: ibi.
Subsº 2ª explicatio silior vero 47.

Disp. 16 de cognitione creaturarum in Deo. 49
Sec. 1a: utrum aliqua creatura possit videri in Deo. ibi.
Subs° 1a: 1um argumentum. ibi.
Subs° 2a: 2um argumentum 50.
Subs° 3: quid de quaestione? 52.
Sec. 2a: unde oriatur haec diversitas visionum? 53
Disp. 17: qua ratione videantur quae sunt formaliter in Deo. 54.
Sec. 1a quid sit praescissio illectus? 54.
Sec. 2 quid de quaestione in 1a sententia? 55
Subs° 1a: profert sententia Scoti. ibi.
Subs° 2a: mens thomistica. 57
Sec. 3 quid de quaestione in sententia negante praescissiones obiectivas? 59.
Disp. ultima: caetera percurro. 60.

Finis.

Elenchum de Beatitudine invenies post folium 61um.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

IHS

